DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

KPSS 2023

EĞİTİM BİLİMLERİ

KONULARINA GÖRE DÜZENLENMİŞ

ÇIKMIŞ SORULAR

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

İptal edilen **31 Temmuz 2022** sınav soruları dâhil!

2021 - 2020 - 2019 - 2018 - 2017

2022 SORULARI DÂHİL!

YEDİİKLİM

/yediiklimyayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

İÇİNDEKİLER

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

Temel Kavramlar ... 3
Öğretim İlkeleri ... 4
Öğretim Stratejileri ... 10
Öğretim Yöntemleri ... 14
Öğrenme-Öğretme Kuram ve Modelleri
Tam Öğrenme ... 26
Yapılandırmacı Öğrenme Modeli ... 28
İşbirliğine Dayalı Öğrenme ... 32
Probleme Dayalı Öğrenme ... 35
Çoklu Zekâ Kuramı ... 37
Diğer Model ve Yaklaşımlar ... 40
Öğretim Teknikleri
Grupla Öğretim Teknikleri ... 48
Bireysel Öğretim Teknikleri ... 72
Düşünme Becerileri ... 75
Sınıf Yönetimi ve Öğretmenlik Mesleğine Giriş ... 81
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı ... 94

PROGRAM GELİŞTİRME

Program Geliştirmede Temel Kavramlar ... 107
Program Geliştirmenin Kuramsal Temelleri ... 109
Eğitim Programında Tasarım Yaklaşımları ve Modelleri ... 113
Program Geliştirmenin Planlanması ... 117
Program Tasarımı Hazırlama Süreci
Hedef ... 119
İçerik ... 121
Eğitim Durumları ... 125

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme Kavramı ve Özellikleri 129
Ölçek ve Ölçek Çeşitleri 131
Ölçüt ve Türleri 133
Değerlendirme Kavramı ve Özellikleri 135
Ölçmede Hata ve Hata Türleri 137
Ölçme Aracında Bulunması Gereken Özellikler 140
Test Hazırlama Süreci - Testlerin Sınıflandırılması 147
Eğitimde Kullanılan Ölçme Araçları 149
Değerlendirme Yaklaşımları 154
Madde ve Test Analizleri 156
Test Sonuçları Üzerindeki İstatistiksel İşlemler 165

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

Öğrenme ile İlgili Temel Kavramlar 171
Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler 173
Davranışçı Öğrenme Kuramı 176
Klasik (Tepkisel) Koşullanma 178
Edimsel (Operant) Koşullanma 182
Bitişiklik Kuramları 188
Bağlaşımcılık Kuramı (Thorndike) - Deneme Yanılma Yoluyla Öğrenme 190
Bilişsel ve Bilişsel Ağırlıklı Davranışçı Öğrenme Kuramları
Gestalt Kuramı 191
Sosyal Bilişsel Öğrenme Kuramı 195
Bilgiyi İşleme Kuramı 205
İnsancıl (Hümanist) Öğrenme Yaklaşımları 211

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranter.org

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

Gelişimle İlgili Temel Kavramlar 215
Gelişimin Temel İlkeleri 217
Fiziksel Gelişim 221
Piaget'ye Göre Bilişsel Gelişim 222
Vygotsky'ye Göre Bilişsel Gelişim 229
Dil Gelişimi 230
Psikanalitik Kişilik Kuramı - Savunma Mekanizmaları 233
Diğer Kişilik Gelişimi Kuramları 239
Bağlanma Kuramı 246
Ergenlik Dönemi - Cinsiyet Rolleri 248
Piaget'nin Ahlak Gelişimi 249
Kohlberg'in Ahlak Gelişimi 253
Erikson Ahlak Gelişimi 259

REHBERLİK VE ÖZEL EĞİTİM

Rehberliğin İlkeleri, Temelleri ve Tarihçesi 263
Rehberlik Türleri 264
Hizmet Alanına ve Öğretim Basamaklarına Göre Rehberlik 268
Temel İşlevine ve Birey Sayısına Göre Rehberlik 271
Problem Alanına Göre Rehberlik - Eğitsel Rehberlik 272
Problem Alanına Göre Rehberlik - Mesleki Rehberlik 276
Problem Alanına Göre Rehberlik - Kişisel Rehberlik 283
Okullarda Rehberlik Hizmetleri 285
Psikolojik Danışma Hizmetleri 289
Bireyi Tanıma Teknikleri 291
Rehberlik Hizmetleri Örgütü 297
Özel Eğitim 299

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Öğretim sürecinde dönüt vermeyle ilgili;

I. Dönüt, çoğu durumda yalnızca hatayı değil hatanın nasıl düzeltileceğini de kapsamalıdır.

II. Öğretmenlerin yanı sıra akranlar ve elektronik araçlar da öğrenciye dönüt verebilir.

III. Süreç sonunda verilen dönüt, anında verilen dönüte göre her zaman daha etkilidir.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2017)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2. Öğrenme-öğretme sürecinde "öğretmenin öğrencilerini kazanımlarla ilgili bilgilendirmesi, kazanım ve içerik ilişkisini kurması, neyi nasıl kazanacaklarını onlara açıklaması**" aşağıdaki öğretim basamaklarından hangisinde gerçekleştirilir? (2017)**

A) Geçiş B) Gözden geçirme
C) Güdüleme D) Dikkat çekme
E) Geliştirme

3. Tülin Öğretmen dersinde "Her mesleğin önemli olduğunu kavrar." kazanımına yönelik olarak postacı arkadaşı Suzan Hanım'dan iş kıyafetlerini ödünç alıp giyerek derse girer ve derste postacının yaptığı hizmetin önemini anlatır. Aynı gün matematik dersine girdiğinde ise tahtada "Bir postacı günde 57 mektup dağıtırsa, bir ayda kaç mektup dağıtır?" problemini çözer. Günün sonunda müzik dersinde de "Bak postacı geliyor." şarkısını söyler.

Buna göre, Tülin Öğretmen'in aşağıdaki ders planı yapma ilkelerinden hangisini dikkate <u>almadığı</u> söylenebilir? (2018)

A) Dersin kazanımlarıyla ilgili olması
B) Etkinliklerin birbiriyle tutarlı olması
C) Disiplinler arası ilişkilerin kurulması
D) Etkinliklerin devamlılığı
E) Öğrenci merkezli anlayışın esas alınması

yediiklimyayıncılık

ÇÖZÜMLER

1. Sınıf yönetiminde ilişki düzenlemelerinin en önemli ögelerinden biri de dönüt ögesidir. Kaynak, alıcısına gönderdiği mesajların alınıp alınmadığını, alındıysa anlaşılıp anlaşılmadığını ya da ne derece anlaşıldığını alıcıdan kendisine gelen tepkilerden anlayacaktır. Alıcıdan kaynağa yönelen bu tepkilere "dönüt" denilmektedir. Öğretmen tarafından sorulan bir soruya verilen yanıt veya öğrencilerin mimiklerinden konunun anlaşılıp anlaşılmadığının sezilmesi dönüte örnek olarak verilebilir. Bu yüzden açıklamalar incelendiğinde I. ve II. ifadede yer alan açıklamaların doğru olduğu görülmektedir. Ancak III. ifadede yer alan süreç sonunda verilen dönütün anında verilen dönütten daha etkili olduğu ifadesi yanlıştır. Dönüt davranıştan hemen sonra verilmelidir.

Cevap D

2. Öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenin öğrencilerine kazanımlarla ilgili bilgiler vermesi, neyi nasıl kazanacaklarını söylemesi ders planı hazırlama sürecinde hedeften haberdar etme ögesi ile ilişkilidir. Hedeften haberdar etmenin diğer adı gözden geçirmedir.

Cevap B

3. Soru analiz edildiğinde; Tülin Öğretmen'in yaptığı etkinliklerinin birbiriyle tutar olduğu, kazanımlarla ilgili olduğu, disiplinler arası ilişki kurduğu ve her etkinliği birbirinin devamı olarak planladığı görülmektedir. Ancak soruda öğrencilerin yaş aralığı verilmediği için doğrudan öğrenci merkezli anlayışı temelle aldığı belirtilemez.

Cevap E

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Öğretim üyesi Kerem Bey; öğrencilerine, bir köyde öğretmenlik yaptığı yıllarda başından geçen aşağıdaki anısını anlatır:

"Yıllar önce bir pazartesi günü öğrencilerime hafta sonu ne yaptıklarını sorduğumda öğrencilerimin çocuğu "Çimdik, yattık." dediler. Ben "çimmek" sözcüğünün ne anlama geldiğini bilmediğimden onlara bakakaldım."

Ardından "Eğer siz de derslerinizde öğrencilerinizin bilmediği kavramları ve terimleri kullanırsanız, onlar da benim gibi hiçbir şey anlayamaz." diye öğrencilerini uyarır.

Buna göre Kerem Bey'in uyarısı aşağıdaki öğretim ilkelerinden hangisine örnektir? (2017)

A) Bilimsellik
B) Somuttan soyuta
C) Yakından uzağa
D) Açıklık
E) Bilinenden bilinmeyene

2. Bilge Öğretmen, bölme işlemini öğrenemeyen öğrencisi için bir programlı öğretim materyali ve materyalin kullanımı için aşağıdaki yönergeyi hazırlar:

I. Çıkarma, çarpma ve bölme öğrenme adımları vardır. Her öğrenme adımı küçük birimler hâlinde analiz edilmiştir.
II. Her öğrenme adımında öğrencinin ne yapacağı belirtilmiştir.
III. Her öğrenme adımında öğrencinin cevaplanması gereken sorular vardır ve bu sorular öğrencinin başarılı olmasına fırsat verecek düzeydedir.
IV. Öğrenciden soruları cevapladıktan sonra bir sonraki sayfada verilen cevaplara bakması, doğru ve yanlışlarını belirlemesi istenir. Ardından öğrenci bir sonraki öğrenme adımına geçer.
V. Öğrenci kendi isteğine göre hızlı veya yavaş çalışabilir.

Programlı öğretimin temel ilkeleri düşünüldüğünde yukarıdaki ifadelerden hangisinde bir eksiklik bulunmaktadır? (2017)

A) I B) II C) III D) IV E) V

/yediiklimyayincilik

3. Erkan akşam yemeğinde annesine "Ben okuldaki diğer sınıfa gidemez miyim?" diye sorar. Annesi bunun nedenini öğrenmek istediğinde Erhan, "Biz sürekli öğretmeni dinliyor ve test çözüyoruz. Ama diğer sınıftakiler kendi yaptıkları renkli şapkaları başlarına takıyorlar ve ders yaparken eğleniyorlar." der.

Buna göre, Erhan'ın sınıfında aşağıdaki öğretim ilkelerinden hangisinin ihmal edildiği söylenebilir? (2018)

A) Güncellik
B) Hayatilik
C) Öğrenciye görelik
D) Açıklık
E) Ekonomiklik

4. Hasan Öğretmen, 20'ye kadar olan sayılarla toplama işlemini öğrenemeyen öğrencisi için yazılı bir materyal hazırlar. Bu materyalde içerik, "20'ye kadar ritmik saymalar" ön koşuluna göre belirlenmiştir. Her içerikle ilgili öğrencinin yerine getirmesi gereken ödevler vardır. Öğrenci kendi cevabını bir sonraki adıma geçmeden önce doğru cevapla karşılaştırabilmektedir. Bir adımdaki görevler başarılmadan diğerine geçilememektedir.

Hasan Öğretmen'in hazırladığı materyal aşağıdaki öğretim model veya yaklaşımlarından hangisinin ilkelerini yansıtmaktadır? (2018)

A) Beyin temelli öğrenme
B) Çoklu zekâ
C) Kuantum öğrenme
D) Programlı öğretim
E) Tam öğrenme

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

5. Matematik dersinde bölme işlemini işleyen bir öğretmen, daha önce öğrettiği çarpma işlemini öğrencilerine hatırlatmış ve çarpma işlemi ile bölme işlemi arasında ilişki kurmuştur.

Öğretmen, bu etkinlikte aşağıdaki öğretim ilkelerinden hangisini kullanmıştır? (2019)

A) Somuttan soyuta
B) Yakından uzağa
C) Bilinenden bilinmeyene
D) Öğrenciye görelik
E) Yaşama uygunluk

6. Koridorda öğrencilerinin hararetle bir gün önceki futbol maçından söz ettiklerini duyan bir öğretim elemanı, eğitim programlarının toplumun ve dünyanın ihtiyaçlarına göre şekillendiğini anlatmak amacıyla bir şiirden aşağıdaki alıntıyı yaparak derse başlar.

"Top ... aşağı doğru meyil alır
Şöyle bir durur ve birdenbire ta yukarıdan oyuncuları
Yeni bir noktaya yöneltir
Gidilecek yeri ve oyuncuyu o belirler ve hizaya sokar"

Buna göre öğretim elemanının dersteki uygulaması aşağıdaki öğretim ilkelerinden hangisine uygundur? (2020)

A) Öğrenciye görelik
B) Somuttan soyuta
C) Yakından uzağa
D) Açıklık
E) Ekonomiklik

/yediiklimyayincilik

7. Bir öğretmen, öğrencilerin bir kısmında mantıksal diğerlerinde ise bedensel zekâ alanının daha baskın olduğunun farkındadır. Bu özellikleri öğrenme sürecine yansıtmak amacıyla derse hazırlık yapmaları için aşağıdaki iki seçeneği öğrencilerine sunar:

- Derste işlenecek konuyla ilgili bir kavram haritası hazırlama
- Derste işlenecek kavramlara yönelik bir gösteri yapma

Buna göre öğretmen aşağıdaki öğrenme-öğretme ilkelerinden hangisini temel almıştır? (2021)

A) Bilinenden bilinmeyene
B) Somuttan soyuta
C) Bireye görelik
D) Kolaydan zora
E) Açıklık

8. Bir öğretmenin öğrenme-öğretme sürecinde gerçekleştirdiği aşağıdaki uygulamalardan hangisi açıklık ilkesiyle doğrudan ilişkili <u>değildir</u>? (2022 İPTAL)

A) Dersin başında öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemeye çalışması
B) Öğrencilerin anlamakta zorlanacağı terim ve kavramları kullanmaktan kaçınması
C) Öğrencilere konuyla ilgili çeşitli örnekler sunması
D) Ders anlatımında konuyla ilgili resim, video veya modellerden yararlanması
E) Derste öğrencilere sorular yöneltirken net ve anlaşılır ifadeler kullanması

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

9. Zeynep Öğretmen bir göl kenarındaki ağaçları incelemeleri için öğrencilerini geziye götürmüştür. Öğrenciler; bazı ağaçların yapraksız olduğunu, bazılarının yapraklarını hiç dökmediğini, bazılarında da mantar oluştuğunu gözlemlemiştir. Gezi sırasında öğrencilere derslerde öğrendikleri bazı kavramları ve ders kazanımlarını hatırlatan öğretmen, öğrencilerin doğal bir ortamda öğrenmelerini pekiştirmiştir.

Bu öğretmen aşağıdaki öğretim ilkelerinden hangisini temel almıştır? (2022)

A) Yakından uzağa
B) Hayatilik
C) Güncellik
D) Basitten karmaşığa
E) Ekonomiklik

10. Bir öğretim üyesi öğretmen adaylarından belirledikleri bir öğretim tekniğine göre ders planı hazırlamalarını ister. Hazırlamış oldukları bu planları mikro öğretim tekniğini kullanarak uygulayacaklarını söyler. Mikro öğretim uygulanırken sırasıyla aşağıdaki işlem adımları izlenir:

I. Beş öğretmen adayından oluşan bir sunu grubunun belirlenmesi
II. Sunu grubundan bir üyenin ders planını kendi grubuna 10 dakikada uygulaması
III. Uygulamanın videoyla kayıt altına alınması

Buna göre mikro öğretime aşağıdaki adımlardan hangisiyle devam edilmelidir? (2022)

A) Mikro öğretime yönelik daha önce yapılmış iyi örnekler üzerinde tartışılması
B) Mikro öğretime ilişkin video kaydının öğretmen adayı tarafından metne çevrilmesi
C) Mikro öğretimin öğretmen adayları tarafından tekrar gerçekleştirilmesi
D) Öğretmen adayı tarafından mikro öğretime yönelik yeni ders planı hazırlanması
E) Mikro öğretime ilişkin video kaydının tüm sınıfla birlikte izlenerek değerlendirilmesi

Ayrıntılı Eğitim Bilimleri Yayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Soru analiz edildiğinde Kerem Bey'in öğretmenlik yaptığı süreçte öğrencilerinin kullandığı "çimmek" kelimesinin anlamını bilmediği görülmektedir. Ardından öğrencilerine yaptığı açıklamada "Eğer siz de derslerinizde öğrencilerinizin bilmediği kavramları ve terimleri kullanırsanız, onlar da benim gibi hiçbir şey anlayamaz." demesi dilin açık, anlaşılır ve sade kullanılmadığının göstergesidir. Bu açıklama öğretim ilkeleri arasında yer alan açıklık (ayanilik) ilkesine yöneliktir. Açıklık ilkesi öğretmenin ders konusunu ve düşüncelerini anlatırken öğrencinin seviyesine uygun, öğrencinin bildiği kelimelerle ve onun hemen kavrayabileceği cümle yapıları ile yakın çevresinden ve geçmiş bilgi ve tecrübelerinden örnekler vermesidir.

Cevap D

2. Skinner tarafından pekiştirme ilkeleri esas alınarak geliştirilen bu model, temelde öğretimin bireyselleştirilmesi (her öğrencinin kendi öğrenme hızını kendisinin ayarlaması) ve hatanın en aza indirilmesi gibi iki önemli yenilik getirmiştir. Bu modelin temelinde öğrencilerin kendi kendine öğrenme ilkesi vardır. Programlı öğretimde her küçük adımın sonunda dönüt düzeltme verilerek öğrenci bir sonraki adıma geçebilir. Ancak IV. özellikte yer alan öğrenciden soruları cevapladıktan sonra arka sayfadaki çözümlere bakmasını ister ifadesi yanlıştır. Öğrenci her sorudan sonra cevaba bakıp doğruysa ilerlemelidir. Programlı öğretim ile ilgili verilen diğer özellikler doğrudur.

Cevap D

3. Soru analiz edildiğinde Erhan'ın "Biz sürekli öğretmeni dinliyor ve test çözüyoruz. Ama diğer sınıftakiler kendi yaptıkları renkli şapkaları başlarına takıyorlar ve ders yaparken eğleniyorlar" demesi öğretmenlerinin öğrencilerinin bireysel farklılıklarının ve gelişim özeliklerini dikkate almadığının göstergesidir. Öğretimde çocuğa görelik ilkesinin benimsenmesi, aynı yaş grubunda olsalar bile her öğrencinin ilgi, yetenek, zekâ seviyesi, fizyolojik ve ruhsal özellikler bakımından birbirinden farklı olduğunu kabul etmeyi ve programı bu şekilde düzenlemeyi gerektirir.

Cevap C

4. Soru analiz edildiğinde Hasan Bey'in programlı öğretimden faydalandığı görülmektedir. Programlı öğretim, öğrencilerin kendi hızları ile öğrenebilmelerine olanak sağlayarak her öğrenciye başarılı olma şansı sağlar. Öğrenciler program boyunca önceden özenle hazırlanmış bilgi birimlerinde bilinenden bilinmeyene doğru adım adım ilerler. Bilgi birimlerinin öğretmen tarafından ön hazırlığı çok önemlidir. Öğretmen öğrencilerin kolaylıkla öğrenebilmelerini sağlamak için bilgi birimlerini basamaklara böler ve basitten karmaşığa doğru sıralar. Adım adım (küçük adımlar) öğrenme, bu sayede gerçekleşir. Her adım sonunda anında dönüt-düzeltme verilir ve her doğru davranış anında pekiştirilir. Böylelikle öğrenciler doğruya ulaştıkça güdülenmişlikleri artarak devam eder, olası yanlışlıklarda bu durumdan anında haberleri olarak doğruyu bulmaya çalışırlar.

Cevap D

5. Matematik dersinde, bölme işlemini işleyen bir öğretmenin daha önceden öğrettiği çarpma işlemini öğrencilere hatırlatarak çarpma ve bölme işlemi arasında ilişki kurup öğretim yapması dersinde bilinenden bilinmeye öğretim ilkesini kullandığının göstergesidir. Bilinenden bilinmeyene öğretim ilkesi; öğretilmek istenen bilgi, beceri ve tutumların önceden öğrenilenlerden hareket edilerek öğretilmesini öngörür. Öğrenme birikimli bir süreç olduğuna göre yeni bilgi ve becerilerin daha önceki yaşantılar üzerine inşa edilmesi önceki yaşantılar ile ilişkilendirilmesi anlamlı öğrenmeyi sağlayacaktır. Bu ilkeyle öğrenme kolaylaşmakta ve yeni öğrenilenler önceki öğrenilenlerle ilişkilendirilerek öğrenme anlamlı hâle getirilmektedir. Ayrıca yeni bilgilerin eski bilgilerle ilişkilendirilmesi, gerektiğinde eski bilgileri doğrulayarak geliştirilmesi öğrencideki bilgi sisteminin çok daha kalıcı olmasını sağlamaktadır. Bu nedenle, öğretme – öğrenme sürecinin verimli ve etkili olabilmesi için bilinen durumların öncelikle ele alınarak bilinmeyen durumlara doğru gidilmesi oldukça önemlidir. Bu ilkeyi dikkate alan bir öğretmen yeni konuya başlamadan önce bir önceki derste işlenilen konuları tekrar ederek hatırlatmalar yapmalıdır.

Cevap C

Yediiklim Yayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranter.org

6. Aynı yaş grubunda olsalar bile her öğrencinin ilgi,ihtiyaç, yetenek, zekâ seviyesi, fizyolojik ve ruhsal özellikler bakımından birbirinden farklı olduğunu kabul etmek ve programı bu şekilde düzenlemek öğrenciye görelik ilkesi olarak adlandırılır. Öğrenciye görelik ilkesi psikolojik temel ile daha yakından ilişkilidir. Pragmatizm, ilerlemecilik ve yapılandırmacılık bu ilke üzerine inşa edilmektedir. Ayrıca öğretimin bireyselleştirilmesi olarak da kabul edilir.

Cevap A

7. Bireysel farklılıklardan ötürü dersin farklı yöntem ya da teknikle işlenmesi, öğrencilerin zekâ alanlarının dikkate alınacak şekilde öğretim sürecinin düzenlenmesi öğrenciye (bireye) görelik ilkesidir. Soruda öğretmen, mantıksal ve bedensel zekâya sahip öğrencilerinin, bu zekâ alanlarına uygun olacak şekilde kavram haritası hazırlatma ve gösteri yaptırma gibi etkinliklere yer vererek öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almıştır. Bu nedenle öğretmen bireye görelik ilkesini temele almıştır.

Cevap C

8. Dersin başında öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyini belirleme çalışmalarının öğrenciye görelik ilkesi ile ilgili olduğunu söyleyebiliriz. Açıklık ilkesi, öğrenme süreci içerisinde öğrenciye kullanılan dilin açık bir şekilde olması ve öğrenmeye katılan duyu organı sayısı arttırılarak dersin daha anlaşılır hâle getirilmesi ile ilgili çalışmalardır. Aynı zamanda öğretmen farklı materyaller ve bol örnekler vererek konuları kavramları daha anlaşılır hâle getirmesi de açıklık ilkesi ile ilgilidir.

Cevap A

/yediiklimyayincilik

9. **Hayatilik (Yaşama Yakınlık) İlkesi:** Öğretim süreci içerisinde kazandırılan davranışların gerçek hayatta kullanılabilir olması ve gerçek hayatı kolaylaştırıcı nitelikte olmasını vurgular. Bu ilkeye göre kazandırılmak istenilen davranış eğer öğrencinin gerçek yaşamında bir işe yaramayacaksa eksik, amaçtan yoksun bir kazanım olacaktır. Zeynep Öğretmen'in gezi esnasında çocuklara kazanımları hatırlatması bu ilke ile ilişkilidir.

Diğer seçenekleri inceleyelim: Ekonomiklik (Tasarruf) İlkesi: En az çabayla en fazla hedef davranışın üretilmesini ifade eden ekonomiklik ilkesi, süre ve emeğin minimize edilmesi gerektiğini savunur. Bu ilkeye uyum için; öğretim süreci tamamen planlanmalı, öğrencinin zaman ve enerjileri yerinde kullanılmalı, öğretim materyalleri, içerik ve değerlendirme amaca uygun şekilde yapılandırılmalıdır.

Yakından Uzağa İlkesi: Zamansal ve mekânsal olarak yakın çevreden uzak çevreye doğru giden bir yol izlenmektedir.

Aktüalite (Güncellik) İlkesi: Örnek ya da konuların günlük hayattan seçilmesidir. Güncel olay ya da sorunlarla öğrenci konular arasında ilişki kurabilmekte ve dersin rahat işlenmesini sağlamaktadır.

Basitten Karmaşığa (Kolaydan Zora) İlkesi: İlkenin isminden de anlaşılacağı üzere, önce her öğrencinin rahatlıkla anlayabileceği basit konu ve etkinliklere yer verilmesi öğrencinin özgüvenini ve o derse karşı olan tutumunu olumlu yönde etkilemektedir.

Cevap B

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

10. Mikro Öğretim

- Öğret, yeniden öğret döngüsüdür.
- Aday öğretmenler yetiştirmede kullanılır.
- Uygulama düzeyinde kazanımlar gerçekleştirilir.
- Amaç, yansıtıcı öğretmen yetiştirmektir. (Düşünen + Yapan + Yaptığından Ders Çıkaran)
- Öğrenci sayısı az olan kısa bir ders süresi içinde (10-15 dk.) birbirlerine ders anlatarak uygulamalı şekilde öğretmenlik deneyimi kazanır.

En büyük sınırlılık gerçek bir sınıf atmosferi oluşmamasıdır. Mikro dersler videoya kaydedilir.

Adımları

Öğret Bölümü

1. Mikro dersin planlanması
2. Mikro dersin öğretilmesi
3. Mikro ders hakkında dönüt alınması

Yeniden Öğret Bölümü

1. Dönütler ışığında mikro dersin yeniden planlanması (Analoji Tekniği)
2. Mikro dersin yeniden öğretilmesi
3. Mikro ders hakkında yeniden dönüt alınması

Cevap E

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Aşağıdakilerin hangisinde sunuş yoluyla öğretimin kullanılması uygun değildir? (2018)

A) Uygulama düzeyindeki kazanımların öğretilmesi
B) Ön öğrenmelerin yeterli olmaması
C) Kavramların, ilke ve genellemelerin açıklanması
D) Dersin sonunda konunun özetlenmesi
E) Anlatılacak konunun çok ancak zamanın kısıtlı olması

2. Öğretim stratejisi olarak buluş yoluyla öğretimi, öğretme yöntemi olarak da tartışma yöntemini seçen bir öğretmenin aşağıdaki tekniklerden hangisini kullanması beklenmez? (2018)

A) Konferans
B) Kartopu
C) Münazara
D) Zıt panel
E) Vızıltı grupları

3. I. Olgular
II. Kavramlar
III. Genellemeler

Buluş yoluyla öğretim yukarıdakilerden hangilerinin öğretimi için uygun bir strateji değildir? (2019)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

/yediiklimyayıncılık

4. Bir öğretmen sunuş yoluyla öğretim stratejisini kullanırken dersin başlangıcında derste işlenecek olan temel kavramla ilgili ön bilgileri hatırlatmış ve bu kavramın ne olduğunu öğrencilerine açıklamıştır. Ardından bu kavramın en belirgin özelliklerini vurgulamıştır.

Buna göre öğretmenin aşağıdakilerden hangisiyle derse devam etmesi gerekir? (2020)

A) Öğrencilere ön organize edicileri sunmasıyla
B) Öğrencilere kavramla ilgili çeşitli örnekler vermesiyle
C) Öğrencilerden kavramın hayatlarındaki uygulama alanlarını sıralamalarını istemesiyle
D) Öğrencilere kavramla ilgili örnek olmayan durumlar sunmasıyla
E) Örnek olan ve olmayan durumlar verip öğrencilerden bunları karşılaştırmalarını istemesiyle

5.
- Hareketli cisimlerin günlük yaşamda sebep olabileceği tehlikeleri ortadan kaldırmak için bir proje tasarlar.
- İtme ve çekmenin birer kuvvet olduğunu deneylerle ortaya koyar.
- Kuvvetin tanımına ulaşabilmek için itme ve çekme kuvvetlerinin hareket eden ve duran cisimler üzerindeki etkisini inceler.

Bu kazanımlara öğrencilerin ulaşabilmeleri için kullanılması gereken en uygun stratejiler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2021)

A) Araştırma ve inceleme - Buluş - Sunuş
B) Araştırma ve inceleme - Sunuş - Buluş
C) Buluş - Buluş - Araştırma ve inceleme
D) Araştırma ve inceleme - Buluş - Buluş
E) Buluş - Araştırma ve inceleme - Sunuş

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

6. Dersinde araştırma ve inceleme yoluyla öğretim stratejisinin nasıl kullanılacağını öğretmeye çalışan bir öğretim üyesi, öğretmen adaylarına "İlkokullarda öğretmenler, öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirmek için neler yapabilirler?" sorusunu yöneltmiştir. Ardından öğrencileri üçer kişilik gruplara ayırmış ve onlara çözüm önerilerini oluşturmak üzere araştırma yapmaları için bir hafta sürelerinin olduğunu söylemiştir. Bu süre sonunda öğretmen adayları önerilerini sınıfta sunmuşlardır. Daha sonra öğretmen adayları topladıkları verileri sınıf dışında analiz etmişler, bir sonuca ulaşmışlar ve bu aşamaları içeren bir rapor hazırlamışlardır. Hazırladıkları raporları öğretim üyesine sunmuşlardır. Bütün bu süreçlerde öğretim üyesi onlara hiç müdahale etmemiştir.

Bu uygulamaya ilişkin aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi doğrudur? (2022 İPTAL)

A) Öğretmen adayları topladıkları verileri sınıfta analiz etmeliydi.

B) Öğretim üyesi, üniversite içinde yaşanabilecek bir problem sunmalıydı.

C) Olası çözüm önerilerini öğretim üyesi sunmalıydı.

D) Araştırma süreci grupla değil de bireysel olarak yapılmalıydı.

E) Öğretim üyesi, süreçte öğretmen adaylarına rehberlik etmeliydi.

7. İngilizce dersinde gelecek zaman konusunu işleyecek bir öğretmen adayı öncelikle öğrencilere gelecek zamanla ilgili örnek cümleler vermiştir. Öğrenciler örnekleri incelemiştir. Sonra öğretmen adayı gelecek zamanla ilgili yeni örnekler vermiştir. Öğrenciler bu örnekleri de incelemiş ve önceki örneklerle karşılaştırmıştır. Ardından öğretmen adayı ek örnekler ve örnek olmayan durumlar vermiştir.

Buluş yoluyla öğretim stratejisinin kullanıldığı bu derse aşağıdakilerden hangisiyle devam edilmesi beklenir? (2022)

A) Öğrencilerin gelecek zamana örnek olan ve olmayan cümleleri karşılaştırması

B) Öğrencilerin gelecek zamana örnek cümleler vererek bunlara ilişkin açıklama yapması

C) Öğrencilerin konuyla ilgili derste verilen örneklerden farklı yeni örnekler vermesi

D) Öğretmen adayının örnekler arası ilişkileri tanımlaması ve ilkeleri vurgulaması

E) Öğrencilerin verilen örneklerden yola çıkarak kendi tanımlarını yapması

/yediiklimyayıncılık

8. Öğretim sürecinde kavram haritalarını hiç kullanmayan bir öğretmene kavram haritalarıyla ilgili

I. Değerlendirme amaçlı kullanabilirsin.

II. Kavramların yanına tanımlarını yazabilirsin.

III. Kavramları yatay, dikey veya çapraz olarak ilişkilendirebilirsin.

ifadelerinden hangilerinin söylenmesi doğru olur? (2022)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Sunuş stratejisinde öğrenciler bilgiyi keşfetmekten ziyade hazır olarak alırlar. Öğretmen-öğrenci arasında yoğun bir etkileşim vardır. Öğretmen öğrencilerinin aktif katılımını sağlamaya çalışır. Bunu sağlamak için dersin başlangıcında kavram, ilke ve genellemeleri sunar; hemen ardından öğrencilerden konuya ilişkin örnekler vermesini ve fikirlerini, düşüncelerini beyan etmesini ister.

Kullanıldığı Yerler:

- Bilişsel alanın bilgi basamağındaki kazanımların gerçekleştirilmesinde,
- Öğrencilerin herhangi bir konuyla ilgili ön bilgilerinin yeterli olmadığı durumlarda,
- Dersin giriş kısmında,
- Konunun yeni öğrenilmeye başlandığı durumlarda,
- Soyut kavramların, konuların örneklerle somutlaştırılmasında,
- Kavram, ilke, olgu, teori ve genellemelerin açıklanmasında,
- Zamanın kısıtlı, içeriğin çok ve öğrenci sayısının fazla olduğu durumlarda kullanılır.

Cevap A

2. Öğretim stratejisi olarak buluş yoluyla öğretimi, öğretme yöntemi olarak da tartışma yöntemini seçen bir öğretmenin çağdaş eğitim anlayışının benimsediği görülmektedir. Bu durumda öğretmenin seçenekler arasında daha geleneksel olan konferans yöntemini seçmesi, beklenmez.

Konferans: Sanatsal, bilimsel-toplumsal, eğitsel konularda uzmanlarca açıklama yapmak amacıyla yapılan bir konuşma türüdür. Konferanslarda bilişsel yön ağırlık basar. Amaç, dinleyicilere bilgi vermektir.

Cevap A

3. Buluş yolu ile öğretim stratejisi, Bruner tarafından geliştirilmiş olup öğrencilerin keşif yoluyla bilgiyi öğrenmelerine olanak sağlamaktadır. Öğrenci etkinliğini temele alan bu stratejide öğretim süreci problemle başlar ve bu probleme ilişkin öğrenme ortamlarını tasarlayan, gerekli araç ve gereçleri hazırlayan kişi öğretmendir. Öğrenciden beklenen problemle ilgili verileri organize ederek aktif bir şekilde genellemelere ulaşmasıdır. Buradan hareketle buluş yoluyla öğretim stratejisinde öğrencilere kavram ve ilkelerin öğrenilmesinde uygundur; ancak olguların öğretilmesinde kullanılmaz. Çünkü kavramlar; nesnelerin sahip oldukları ortak özelliklerin gruplanması anlamına gelip öğrencilerin keşif yoluyla nesnelerin sahip oldukları ortak özellikleri bir kavram başlığı altında toplamaları gruplandırmaları stratejinin özelliklerine uygundur. Aynı zamanda kavramlar arasındaki ilişki anlamına gelen genellemeler de öğrencilerin keşfederek öğrenmesine mümkün olan ayrıntılardır. Ancak olgular ise doğruluğu kanıtlanmış, objektif ve somut olaylar olarak tanımlanmakta olup bir başka deyişle herkes tarafından kabul edilen nesnel gerçeklikler sunuş yolu stratejisiyle öğretilmektedir.

Cevap A

4. Sunuş yolu stratejisinde dersin işleniş sırası şu şekildedir:

Öğretmen:

1. Kuralı açıklama
2. Alt kuralları açıklama
3. Olumlu ve olumsuz örnekleri verme

Öğrenci:

1. Öğretmenin verdiği hem olumlu hem de olumsuz ek örnekleri açıklama
2. Ek örnekler sağlama

Ayrıca; Öğretmen merkezli bir stratejidir. Öğretmen konuyu organize ederek tümdengelim (genelden-özele) yoluyla sistemli biçimde öğrencilere sunar. Bu yüzden kural-örnek yöntemi olarak da isimlendirilmektedir. Öğrenci dinleyici konumundadır. Fakat zihinsel olarak aktiftir. Öğretmen-öğrenci etkileşimi olur. Bilgi-kavrama hedef düzeyinde öğrenmeler gerçekleşir.

Cevap B

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

5. Buluş yoluyla öğretim stratejisinde, öğrenci kendi etkinliklerine ve gözlemlerine dayalı olarak yargıya öğretmenin rehberliğinde ulaşır. Öğretmen, konusuyla ilgili örnek ve örnek olmayan durumlardan yola çıkarak, öğrencilerin kurallara ve genellemelere ulaşmasını sağlar. Bu nedenle "itme ve çekme kuvvetinin birer kuvvet olduğunu deneylerle ortaya koyar" ve "kuvvetin tanımına ulaşabilmek için itme ve çekme kuvvetlerinin hareket eden ve duran cisim üzerindeki etkisini inceler." Kazanımları öğrencinin kurallara ve genellemelere kendisinin ulaşmasından dolayı buluş yolu stratejidir.

Araştırma- inceleme stratejisinde, öğrenci sürecin merkezinde yer alır ve problem çözme aşamalarını kullanarak sürece aktif katılır. Öğrenci araştırma- inceleme stratejisinde yaparak-yaşayarak öğrenir. Bu nedenle soruda "hareketli cisimlerin günlük yaşamda sebep olabileceği tehlikeleri ortadan kaldırmak için bir proje tasarlar." kazanımında öğrenci süreç içinde aktif olacak şekilde yaparak-yaşayarak öğrenir.

Cevap D

6. Araştırma inceleme stratejisi içerisinde öğrencilere hiç müdahale etmemesi doğru bir öğretmen davranışı değildir. Araştırma inceleme stratejisi içerisinde öğretmenin öğrencilerin takıldığı noktalarda rehber görevi üstlenerek öğrencilerin doğru bilgilere ulaşmalarını sağlamalıdır. Seçenekler sunarak, kaynaklar önererek öğrencilerin kendi bilgilerine ulaşması için süreçte etkili bir çaba göstermektir.

Cevap E

Yediiklimyayıncılık

7. Buluş yoluyla öğretme yaklaşımında ise, öğrenciye hazır bilgi verilmeyerek onun ilke, genelleme ve tanımlara ulaşması sağlanmaya çalışılır. Bu stratejide bireyin meraklandırılması, konunun esasına kendi etkinlik ve gözlemleriyle ulaşması söz konusudur.

Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisinin Uygulama Aşamaları:

1. Öğretmen örnekler sunar.
2. Öğrenciler örnekleri açıklar (tanımlar).
3. Öğretmen ek örnekler sunar.
4. Öğrenciler ek örnekleri açıklar ve öncekilerle karşılaştırır.
5. Öğretmen zıt örnekler verir.
6. Öğrenciler önceki örneklerle zıt örnekleri karşılaştırır, duruma uymayan örnekleri belirler ve örnekler arası ilişkiler kurar.
7. Öğretmen öğrencilerin belirlediği özellikleri açıklar ve tanımlar.
8. Öğrenciler belirledikleri özellikleri ve ilkeleri düzenler.
9. Öğrenciler ek örnekler verir.

Soruda aday öğretmenin ek örnekler ve olmayan örnekler verdikten sonra öğrencilerin gelecek zamana ek örnekler ve olmayan örnekleri karşılaştırması gerekir.

Cevap A

8. Kavram haritası, sizin bilgiyi organize etmenize, görselleştirmenize ve özetlemenize yarayan bir tür ağaçtır. Kavram haritası ayrıca, sizin bilgiyi tek sayfada daha etkili ve kalıcı bir şekilde öğrenmenize imkân sunar. Öğrendiğiniz birçok konu kavram haritası oluşturularak daha kolay çalışılabilir ve tekrar edilebilir.

Kavram haritası:

- Sınıfta not almak için,
- Kitaptan notlar çıkarmak için,
- Konunun ana fikrini kavramak için,
- Sınavlara hazırlanmak için,
- Beyin fırtınası yapmak için,
- Değerlendirme yapmak için,
- Kavramlar arasındaki ilişkileri göstermek için kullanılır.

Cevap D

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Selda Öğretmen aile içinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözüm yollarını irdelemek için öğrencilerine örnek bir olay sunar. Örnek olayda aynı odayı paylaşan iki kardeşin yaşadıkları bir sorun ele alınmaktadır. Öğrencilerin örnek olayı incelemelerini istedikten sonra "Bu sorunu nasıl çözersiniz?" sorusunu yöneltir. Öğrencilerin öncelikle bireysel düşünmelerini; ardından sırasıyla ikişerli, dörderli ve sekizerli gruplar hâlinde tartışmalarını sağlar. Daha sonra tartışma sonuçlarını ortak çıktı olarak sınıfa sunmalarını ister.

Buna göre, Selda Öğretmen'in uyguladığı öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Kartopu
B) Çember
C) Akvaryum
D) Pazaryeri
E) Kollegyum

2. Bir okulun toplantı salonunda, oturum başkanının açılış konuşmasının ardından alanında uzman olan üç kişi sırayla "Değerler" konusunu farklı açılardan ele alarak 15'er dakikalık konuşma yapar. Konuşmalar tamamlandıktan sonra öğrenciler uzmanlara sorularını sorar. Daha sonra oturum başkanı konuyu genel bir şekilde değerlendirip tartışmayı sonlandırır.

Buna göre, etkinlikte aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisi kullanılmıştır? (2018)

A) Panel
B) Sempozyum
C) Zıt panel
D) Forum
E) Seminer

3. İbrahim Öğretmen, öğrencilerine trafik kurallarına uyma alışkanlığı kazandırmak amacıyla sınıfta, öğrencilerin okula gelirken trafikte yaşadıkları durumları anlatan bir video sunar. Videodan hareketle "Siz videodaki öğrencilerin yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız?", "Otobüs sürücüsünün yayalara karşı davranışlarını doğru buluyor musunuz?" gibi sorular yönelterek öğrencilerin düşüncelerini almaya çalışır.

İbrahim Öğretmen'in kullandığı öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Akvaryum
B) Köşelenme
C) Örnek olay
D) Gösteri
E) Zıt panel

/yediiklimyayincilik

4. Okulda disiplin sorunlarının giderek arttığını gözlemleyen okul müdürü, bu durumu öğretmenlerle birlikte analiz etmek için toplantı düzenler. Toplantıda "Okulumuzda disiplin sorunları neden bu kadar arttı?" sorusunu sorar. Tartışma sırasında öğretmenlerin görüşlerini tahtada kategoriler ve bu kategorilerden ayrılan alt dallar şeklinde görselleştirerek notlar alır. Son aşamada en az fikir üretilen noktalara odaklanarak toplantıyı tamamlar.

Buna göre, okul müdürü toplantıda aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinin hangisinden yararlanmıştır? (2018)

A) Zıt panel
B) Balık kılçığı
C) Sokratik tartışma
D) Konuşma halkası
E) Anlam çözümleme tablosu

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

5. Gökçen Öğretmen, öğrencilerine uyguladığı hazırbulunuşluk testi sonucunda öğrencilerin, işlenecek konuya ilişkin bilgi sahibi olmadıklarını belirlemiştir. Bu sebeple, basamaklı öğretim yaklaşımını uygulamaya karar vermiş ve sırasıyla aşağıdaki uygulamaları yapmıştır:

I. Sırasıyla A, B ve C basamaklarında birer görev belirlemiştir.

II. C'den A'ya doğru bilişsel açıdan gittikçe zorlaşan görevler belirlemiştir.

III. Her öğrencisini öncelikle C basamağından başlatmıştır.

Gökçen Öğretmen'in yapmış olduğu uygulamalardan hangileri basamaklı öğretim yaklaşımının ilkelerine uygun değildir? (2018)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. **Aşağıdakilerin hangisi programlı öğretimin faydalarından biri değildir? (2018)**

A) Öğrenmeyi eğlenceli yapar.
B) Öğrenciler arasındaki etkileşimi artırır.
C) Dikkat ve ilgiyi canlı tutar.
D) Öğrenme sonucunda anında dönüt verir.
E) Öğrencilere kendi hızında ilerleme şansı verir.

7. Ahmet, ödevi için *İnternet*'te araştırma yapar. Bulduğu bir sitede ödeviyle ilgili bir metin okur. Metnin sonunda "Şimdi soruları cevaplayalım." biçiminde bir açıklama görür. Neler öğrendiğini test etmek isteyen Ahmet, soruları cevaplamaya başlar. İlk soruyu cevaplamasının ardından işaretlediği seçeneğin yanlış olduğu uyarısıyla birlikte "Lütfen okuma parçasının 2. paragrafını tekrar okuyunuz." cümlesini görür.

Ahmet'in yararlandığı *İnternet* sitesindeki bu tasarım; aşağıdaki öğrenme-öğretme yaklaşım, yöntem veya tekniklerinden hangisinin temel ilkelerinden birine uygundur? (2019)

A) Basamaklı öğretim
B) Programlı öğretim
C) Proje tabanlı öğrenme
D) Tam öğrenme
E) Probleme dayalı öğrenme

8. **Basamaklı öğretim modeli temel alınarak; dengeli beslenme konusuyla ilgili farklı düzeylere göre oluşturulan bir görev listesinde, aşağıdakilerden hangisi daha üst düzeyde beceri gerektirmektedir? (2019)**

A) Dengeli beslenmeyle ilgili gazete yazılarını derleme
B) Dengeli beslenmeyle ilgili bir öz eleştiri yazısı yazma
C) Bir gün içinde neler yediğine ilişkin bir çizelge hazırlama
D) Besin türlerini gruplara ayırma
E) Bir beslenme uzmanıyla görüşme

yediiklimyayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

9. "İletişim" konusunu işleyen bir öğretmen dersin başında öğrencilerine çeşitli fotoğraflar gösterir ve "Sizce bu fotoğraflarda nasıl bir iletişim söz konusudur?" diye sorar. "Sosyal ilişkilerimizin sağlıklı olması, iletişim biçimimizle doğrudan ilişkilidir." diyerek öğrencileri güdüler. Konuyla ilgili önceki öğrenilenleri hatırlatmak amacıyla öğrencilerinden bir kavram haritası hazırlamalarını ister. Sonra konuyla ilgili açıklamalar yaparak örnekler verir. Öğrencileri gruplara ayırır. "Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır." atasözünü bildiklerini dikkate alarak gruplardan atasözünü yorumlamalarını ister. Açıklamaları ve etkinlikleri tamamladıktan sonra zıt panel uygular. Kalıcılığı sağlamak amacıyla ay sonuna kadar öğrencilerden bu konuyla ilgili bir drama çalışması hazırlamalarını ister.

Buna göre öğretmen aşağıdakilerden hangisine yer <u>vermemiştir</u>? (2020)

A) Proje çalışmasına
B) Düz anlatıma
C) Tartışma yapılmasına
D) Ön organize edicilere
E) Öz değerlendirmeye

10. Beden eğitimi dersinde öğrencilerine basketbolla ilgili bilgi ve beceri kazandırmak isteyen bir öğretmen dersinin birinci aşamasında öğrencilerine basketbola ait oyun kurallarını açıklamış, ikinci aşamada ise açıkladığı bu kurallarla ilgili hareketleri öğrencilerinin önünde sırasıyla yapmış ve tekrarlamalarını istemiştir.

Buna göre öğretmenin kullandığı yöntem veya teknikler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2021)

A) Anlatım - Rol oynama
B) Anlatım - Eğitsel oyun
C) Anlatım - Gösterip yaptırma
D) Eğitsel oyun - Rol oynama
E) Eğitsel oyun - Gösterip yaptırma

11. Bir öğretmen fen bilimleri dersinde öğrencilere salgına dönüşebilen enfeksiyon hastalıklarına yönelik farkındalık kazandırmaya amaçlamıştır. Dersin başında öğrencilere hızla yayılan bir salgını konu alan bir video izletmiştir. Öğrencilerden bu olaydaki sorunu tanımlamalarını ve soruna çözümler üretmelerini istemiştir. Bunun için sınıfta dört kişilik gruplar oluşturmuştur. Gruplar sorunu tanımlamışlar, nedenlerini ortaya koymuşlar ve nasıl çözülebileceğine ilişkin öneriler geliştirmişlerdir. Ardından her gruptan bir sözcü, grup görüşlerini paylaşmıştır.

Buna göre öğretmen aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisine uygun bir etkinlik düzenlemiştir? (2021)

A) Kartopu
B) Grup 44
C) Forum
D) Akvaryum
E) Örnek olay

12. Öğretmen, derste öğrencilere "Elinizde bir cezve olduğunu düşünün. Bu cezveyi amacı dışında ne için kullanabilirsiniz?" sorusunu yöneltir. Öğrencilerden; "Çivi çakmak için çekiç olarak kullanırım.", "Öğretmenler, öğrencilerin dikkatini çekmek için tokmak olarak masaya vurur.", "İçine küçük çiçekler ekmek için saksı olarak kullanırım." gibi farklı yanıtlar alır.

Buna göre öğretmenin aşağıdaki becerilerden hangisine yönelik bir etkinlik yaptığı söylenebilir? (2022 İPTAL)

A) Sokratik düşünme
B) Analitik düşünme
C) Problem çözme
D) Iraksak düşünme
E) Yansıtıcı düşünme

/yediiklimyayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

13. Ayça bir konuya; "Bu konuyu öğrenmemdeki amacım nedir?", "Bu konu hakkında ne biliyorum?" ve "Bu konu benim için ne kadar kolay?" sorularını cevaplayarak başlar. Sonra deneyimleri doğrultusunda, ilgili konuyu öğrenmesinde etkili olacağını düşündüğü bir strateji belirler ve bu stratejiyi uygular. Konu bitiminde "Öğrenmem gerçekleşti mi?", "Amacıma ulaştım mı?" sorularını cevaplar. Öğrenemediğini veya amacına ulaşamadığını fark ettiğinde yeni bir strateji belirler.

Buna göre Ayça çalışma sürecinde

I. yansıtıcı düşünme,

II. üstbiliş,

III. karar verme

becerilerinden hangilerini kullanmıştır? (2022 İPTAL)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

14. Bir lise öğretmeni, bilimsel bir makalede belirtilen sosyal bir sorunu öğrencilere okuduktan sonra öğrencilerden küçük gruplar hâlinde bu sorunun nedenlerini değerlendirmelerini ve sorunun çözümüne yönelik grup görüşlerini sınıfla paylaşmalarını istemiştir.

Buna göre öğretmen aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2022 İPTAL)

A) Tutor destekli öğretim
B) Örnek olay
C) Beyin fırtınası
D) Panel
E) İstasyon

15. Bir öğretmen dersine bir kitapta yer alan;

Uyuşamayız; yollarımız ayrı

Sen ciğercinin kedisi, ben sokak kedisi

Senin yiyeceğin kalaylı kapta, benimki aslan ağzında

Sen aşk rüyası görürsün, ben kemik

dizeleriyle başlamış ve Çatışmacı Kuram'a göre toplumsal farklılıkların neden olduğu çatışmaları örneklerle açıklamıştır. Sonra öğrencileri dörder kişilik gruplara ayırmış ve her gruptan iki kişiye ciğercinin kedisi ile sokak kedisinin ağzından oluşturulan diyaloğu canlandırma görevi vermiştir. Son olarak öğrencilerden önce bireysel, sonra ikili, ardından da dörtlü ve sekizli gruplar hâlinde bu dizelerde anlatılmak istenen temel yargıya ilişkin ortak bir karara varmalarını istemiştir.

Buna göre öğretmenin dersinde kullanmış olduğu öğretim yöntem veya teknikleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022 İPTAL)

A) Örnek olay - Rol oynama - Vızıltı grupları
B) Örnek olay - Benzetim - Kartopu
C) Örnek olay - Drama - Görüş geliştirme
D) Anlatım - Rol oynama - Kartopu
E) Anlatım - Drama - Vızıltı grupları

Yediiklim Yayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

16. Sosyal bilgiler öğretmeni "Yaşadığı yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini açıklar." kazanımına yönelik işleyeceği derse, bulundukları ilçedeki kaymakam, belediye başkanı ve mahalle muhtarını kendi görev alanlarıyla ilgili öğrencilere bilgi vermeleri için okula davet etmiştir. Konuklar önceden hazırlanmış olan masada yerlerini aldıktan sonra öğretmen, her bir konuşmacının öz geçmişini okumuş ve konuşmacıları sınıfa tanıtmıştır. Konuşmacılar sırayla temel görevlerini açıklamış ve bu görevlere ilişkin bilgiler sunmuştur. Öğretmen gerekli gördüğü yerde konuşmacılara süreyi hatırlatmış ve anlatılanlara ilişkin kısa özetler yapmıştır. Toplantının sonunda konuklara soru sormaları için öğrencileri yönlendirmiştir.

Buna göre öğretmen aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisini kullanmıştır? (2022 İPTAL)

A) Seminer
B) Panel
C) Münazara
D) Sempozyum
E) Fikir taraması

17. Su kaynaklarının doğru kullanımıyla ilgili farkındalık kazandırmak isteyen bir öğretmen, öğrencilerini altışar kişilik gruplara ayırır. K grubunun su tasarrufuyla ilgili bireysel, L grubunun ulusal, M grubunun ise uluslararası düzeyde alınabilecek çözümler üretmelerini ister. Gruplara 15 dakikalık çalışma süresi verir ve bu sürede görüşlerini maddeler hâlinde yazmalarını söyler. Gruplar çalışmalarını tamamladıktan sonra her gruptan bir kişi, ürettikleri çözümleri diğer gruplardaki arkadaşlarıyla paylaşır. Ardından su tasarrufuyla ilgili ortak bir rapor hazırlanarak sınıf panosuna asılır.

Buna göre öğretmen aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2022 İPTAL)

A) Çalıştay
B) Panel
C) Zıt panel
D) Münazara
E) Açık oturum

18. Ali Öğretmen, öğrencilerinden ışık kirliliği problemine farklı çözümler üretmelerini ister. Bu nedenle ilk olarak öğrencilerinden ışık kirliliğinin nedenlerini belirlemelerini ve belirlenen her nedene ilişkin ayrıntıları netleştirmelerini söyler. Sonrasında "neden-alt neden" ilişkilerini belirgin hâle getiren bir görsel oluşturmalarını söyler.

Buna göre Ali Öğretmen aşağıdakilerden hangisini kullanmıştır? (2022 İPTAL)

A) Balık kılçığı
B) Akış şeması
C) Anlam çözümleme tablosu
D) Kavram haritası
E) Yapılandırılmış grid

19. Özlem Öğretmen *Su Kaynakları Azalıyor* adlı belgeseli derste öğrencilerine izletir. Su kaynaklarının azalması hakkında açıklamalar yapıp öğrencilerden bu durumun çözümüne ilişkin fikir üretmelerini ister. Öğrenciler, su kaynakları hakkında farkındalık geliştirmeye yönelik bir kamu spotu hazırlanabileceği konusunda ortak bir fikre ulaşır. Bunun üzerine öğretmen öğrencileri beşer kişilik gruplara ayırır ve "Her bir grubun bir video hazırlamasını istiyorum. Hazırlayacağınız videolarda karakterler, sloganlar, ortamlar farklı olabilir ancak tüm videoların amacının aynı olmasını bekliyorum." dedikten sonra değerlendirme ölçütlerini öğrencilere duyurarak dersi tamamlar.

Buna göre Özlem Öğretmen aşağıdaki model veya yaklaşımlardan hangisini kullanmıştır? (2022 İPTAL)

A) Kuantum öğrenme
B) Okulda öğrenme
C) Basamaklı öğretim
D) Proje tabanlı öğrenme
E) Programlı öğretim

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

20. Bir öğretmen; öğrencilerin eleştirel düşünme, akıl yürütme, karar verme, bireysel ve toplumsal problemlere iş birliği içinde çözüm üretme becerilerini geliştirmek ister.

Buna göre öğretmenin dersini aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisini kullanarak işlemesi daha uygun olur? (2022)

A) Akrostiş B) Örnek olay
C) Gösterip yaptırma D) Panel
E) Gösteri

21. Öğrencilerin problemler üzerinde ayrıntılı ve çok yönlü düşünmelerini amaçlayan bir öğretmen balık kılçığı tekniğini kullanmak ister. Bu amaçla öğrencilere ana problem olarak "ülkemizde trafik kazaları"nı verir. Daha sonra öğrencilerden ana problemin olası nedenlerini balık kılçığı şeklinde çizdiği şekle oklar ekleyerek yazmalarını söyler.

Buna göre öğrencilerin aşağıdaki yanıtlarından hangisi balık kılçığı tekniğine uygun değildir? (2022)

A) Bakımsız araçlarla yola çıkılması
B) Trafik cezalarının artırılması
C) Trafik kurallarına uyulmaması
D) Hızlı araba kullanılması
E) Ehliyetsiz sürücülerin araba kullanması

22. Derslerinde basamaklı öğretim yaklaşımını sıklıkla uygulayan bir öğretmen yakın çevredeki tarihî, doğal ve turistik yerler konusunu işlemek üzere öğrencilerine çeşitli görevler vermiştir.

Buna göre yakın çevredeki tarihî, doğal ve turistik yerlerle ilgili aşağıdaki görevlerden hangisinin yapılması, basamaklı öğretimin tüm basamaklarının tamamlandığı anlamına gelir? (2022)

A) Gazete yazılarının araştırılarak yazılı ve sözlü olarak özetlenmesi
B) Özgün bir reklam afişinin tasarlanması
C) Mülakat yapılması
D) İnceleme ve araştırma raporlarının karşılaştırılması
E) Bir belgesel izlenip konuyla ilgili soruların cevaplanması

/yediiklimyayıncılık

23. Taslak hâlindeki bir İngilizce ders kitabını inceleyen bir öğretmen değerlendirme toplantısında görüşlerini "Kitabın öğrencinin kendi kendine çalışabilmesi için tasarlandığı anlaşılıyor. Öğrencilerin sunulan bilgiyi öğrenmeden yeni bilgiye geçmeleri mümkün görünmüyor. Uygulanan testlerde öğrencinin doğru cevabı görebilmesi kendini değerlendirmesi açısından yararlı oluyor. Öğrencilerin öğrenme hızları farklı olduğundan kitap bazı öğrencilerin yeni konuya geçebilecekleri, bazı öğrencilerin aynı konuyu tekrar edebilecekleri şekilde hazırlanmış." diyerek paylaşmıştır.

Buna göre taslak kitabın hazırlanmasında aşağıdaki öğrenme-öğretme model veya yaklaşımlarından hangisi temel alınmıştır? (2022)

A) Probleme dayalı öğrenme
B) Kuantum öğrenme
C) Tam öğrenme
D) Beyin temelli öğrenme
E) Programlı öğretim

24. Bir öğretmen sınıfında öğrencilerin yeteneklerini, ilgilerini ve öğrenme düzeylerini dikkate almaktadır. Öğrenciler arasında seviye grupları oluşturmadan aynı sınıf ortamında bireysel özelliklere hitap edilmesi gerektiğini düşünmektedir. Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi ve öğrenme stilleri gibi özelliklerine göre kavram haritası oluşturma, bulmaca çözme, öykü oluşturma, tartışma, deney, rol oynama gibi yöntem ve tekniklerle öğretim sürecini zenginleştirmektedir.

Bu öğretmen aşağıdaki model veya yaklaşımlardan hangisini temel almaktadır? (2022)

A) Harmanlanmış öğrenme
B) Tam öğrenme
C) Probleme dayalı öğrenme
D) Farklılaştırılmış öğretim
E) Programlı öğretim

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Selda Öğretmen'in aile içinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözüm yollarını irdelemek için öğrencilerine örnek bir olay sunduktan sonra "Bu sorunu nasıl çözersiniz?" sorusunu yönelterek öğrencilerin öncelikle bireysel düşünmelerini; ardından sırasıyla ikişerli, dörderli ve sekizerli gruplar hâlinde tartışmalarını sağlayarak daha sonra tartışma sonuçlarını ortak çıktı olarak sınıfa sunmalarını istemesi kartopu tekniğini kullandığının göstergesidir. Sınıf içerisindeki uygulamasında herkesin katılımını gerektiren ve sağlayan bir tekniktir. Uygulama başlarken öğretmen bir önerme yöneltir ve tüm katılımcıların önce bireysel olarak bu önermeyi düşünmesini ister. Hemen ardından iki kişilik ekipler oluşturulur ve bu ekipler düşüncelerini birbiriyle paylaşır. Sürecin ikinci aşamasında ekipler birbirleriyle paylaştıkları bu düşüncelerini düzenlenen genel bir oturumla sınıftaki diğer ekiplerle paylaşır. Bu paylaşma esnasında giderek büyüyen yeni fikirler ortaya çıkar. Kartopu tekniği, adından da anlaşılabileceği gibi sürecin her aşamasında giderek büyüyen fikirlerin olduğu, herkesin katılımını sağlayan, düşünceleri geliştiren, paylaşım, iş birliği içerisinde hareket etmeyi sağlayan bir tekniktir.

Cevap A

2. Bir okulun toplantı salonunda, oturum başkanının açılış konuşmasının ardından alanında uzman olan üç kişinin sırayla "Değerler" konusunu farklı açılardan ele alarak 15'er dakikalık konuşma yapması, konuşmalar tamamlandıktan sonra öğrencilerin uzmanlara sorularını sorması daha sonra oturum başkanının konuyu genel bir şekilde değerlendirip tartışmayı sonlandırması panel tekniğinin özellikleri arasındadır. Panel konusu toplumsal, sanatsal ya da kültürel bir konuda yapılabilir.

Cevap A

3. Soru analiz edildiğinde öğretmenin video sunduktan sonra öğrencilerine "Siz olsaydınız ne yapardınız?" diye sorması örnek olay yöntemini kullandığının göstergesidir. Örnek olay yaşanmış ya da yaşanması muhtemel bir olayın sınıf ortamına getirilerek bir rehber eşliğinde tartışılarak anlamlandırılmasıdır.

Cevap C

4. Okul müdürünün "okulumuzda disiplin sorunları neden bu kadar arttı?" sorusunu sorarak Tartışma sırasında öğretmenlerin görüşlerini tahtada kategoriler ve bu kategorilerden ayrılan alt dallar şeklinde görselleştirerek notlar alması ve son aşamada en az fikir üretilen noktalara odaklanarak toplantıyı tamamlaması balık kılçığı tekniğini kullandığının göstergesidir. İshikawa diyagramı olarak da bilinen balık kılçığı tekniği olası nedenler ile sonuçlar arasındaki ilişkiyi gösterir. 1943'te Kouru İshikawa tarafından geliştirilmiştir. Herhangi bir problemin ana nedenlerinin bulunup yazılması ve ardından alt nedenlerin yazılmasıyla bir balık kılçığı diyagramı oluşturulur. Bundan sonra bir veya birkaç ana neden ele alınıp bunları ortadan kaldıracak çözüm alternatifleri tartışılır. Bu açıdan balık kılçığı diyagramı sorun çözme için yol haritaları olarak düşünülebilir.

Cevap B

5. Basamaklı öğretim programında yapılacak etkinlikler güçlük düzeyi ve aşamalılık ilişkilerine dayanarak C, B ve A olmak üzere üç basamakta ele alınmaktadır. Öğrenciler bu basamaklarda farklı görev ve sorumlulukları yerine getirmekte ve çoklu görev tercihleri yoluyla ilgi duydukları konular üzerinde sorumluluk alarak etkinlikleri gerçekleştirmektedirler. Her bir görevin ve sorumluluğun belirli bir zamanda tamamlanması şarttır. Görevin zorluğuna göre, belirlenen bir puan değeri bulunmaktadır bu yüzden I. özellikte yer alan birer görev belirlenir belirlenir ifadesi yanlıştır. Öğrenciye birden çok alternatif sunulması gerekmektedir.

Cevap A

Yediiklimyayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

6. Soru incelendiğinde A, C, D ve E seçeneklerinde yer alan bilgilerin programlı öğretimin faydaları arasında olduğu görülmektedir. Ancak programlı öğretim bireysel öğretim tekniği olduğu için B seçeneğinde yer alan "Öğrenciler arasındaki etkileşimi artırır." ifadesi yanlıştır.

Cevap B

7. Programlı öğretim öğrencilerin kendi hızlarında öğrenmelerine olanak sağlayan, her öğrenciye başarma şansı tanıyan bir öğretim tekniğidir. Programlı öğretimde bilgi, küçük bilgi birimlere ayrılmıştır ve bir bilgi birimi öğrenilmeden diğerine geçilmez. Bu teknikte bir hedef öğrenildikten sonra diğer hedeflere geçilerek adım adım ilerleme sağlanır. Öğrenciler öğrenilecek bilgi birimlerini basitten karmaşığa doğru öğrenirler. Öğrencilere her adımda doğru davranışların ardından pekiştireçler verilir, yanlış ve eksik davranışların ardından ise düzeltmeler yapılır. Böylece öğrenciler başarma duygularını tadarak öğrenirler ve hatalar en aza indirgenir. Buradan hareketle öğrencinin internetten bulduğu metni okuması ve ardından okuduğu metin ile ilgili soruları cevaplama yoluna gitmesi sonucunda neler öğrendiğini test etmek isteyen öğrenci yanlış cevaplar karşısında sonraki adıma geçmeden yönlendirmelerle eksiklerini tamamlama yoluna gitmesi programlı öğretim tekniği temele alınarak bir içeriğin öğrenildiğinin göstergesidir.

Cevap B

8. Nunley tarafından geliştirilmiş olan basamaklı öğretim modeli, öğrenme yaşantılarının farklılaştırılması esasına dayanmaktadır. Bu yaklaşım beş adım ve üç basamaktan oluşmaktadır. C, B ve A basamağı şeklinde oluşturulan etkinliklerde bir basamaktaki öğrenmeler tam olarak gerçekleşmeden diğer basamağa geçiş söz konusu değildir. Bu öğretim yaklaşımı Benjamin Bloom taksonomisindeki hedef alanları dikkate alınarak uygulanmaktadır. Buna göre C basamağı bilgi ve kavrama, B basamağı uygulama, A basmağı ise sırasıyla analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarındaki hedeflerin öğrenilmesini içermektedir. Buna göre; "Dengeli beslenmeyle ilgili bir öz eleştiri yazısı yazma" hedefi değerlendirme basamağında bir görev olup basamaklı öğretimin en üst aşamasını ifade etmektedir.

Cevap B

9. Soruda verilen öncül incelendiğinde;

- "iletişim" konusunu işleyen bir öğretmen dersin başında öğrencilerine çeşitli fotoğraflar gösterir ve "Sizce bu fotoğraflarda nasıl bir iletişim söz konusudur?" diye sorar. Sosyal ilişkilerimizin sağlıklı olması, iletişim biçimimizle doğrudan ilişkilidir." Diyerek öğrencileri güdüler (düz anlatım).
- Konuyla ilgili önceki öğrenilenleri hatırlatmak amacıyla öğrencilerinden bir kavram haritası hazırlamalarını ister (ön organize ediciler).
- Sonra konuyla ilgili açıklamalar yaparak örnekler verir. Öğrencileri gruplara ayırır. "Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır" atasözünü bildiklerini dikkate alarak gruplardan atasözünü yorumlamalarını ister. Açıklamaları ve etkinlikleri tamamladıktan sonra zıt panel uygular (tartışma yapmak)
- Kalıcılığı sağlamak amacıyla ay sonuna kadar öğrencilerden bu konuyla ilgili bir drama çalışması hazırlamalarını ister (proje çalışması)

Cevap E

yediiklimyayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

10. Anlatım yöntemi, öğretmen merkezlidir ve öğretmenin konuyu öğrencilere aktarması, açıklaması esasına dayanır. Bu yöntemde öğrenci pasif olacak şekilde bilginin alıcısı, öğretmen ise öğretilecek konuyu aktaran ve konuya ilişkin bilgi veren kişidir. Anlatım yönteminde amaç konuya ilişkin bilgi vermektir. Soruda öğretmenin, öğrencilere basketbolla ilgili oyun kurallarını açıklaması anlatımdır.

Gösterip yaptırma yöntemi, öğretmenin öğrencilerine bir konuyu veya beceriyi öğretirken bunu önce kendi yapması, daha sonra öğrencilerine yaptırmasıdır. Öğrenciler gösterip yaptırma yönteminde uzmanlaşana kadar tekrarlar devam eder. Soruda öğretmenin açıkladığı kuralları önce öğrencilere göstermiş daha sonra onlara tekrarlatmış olması ise gösterip yaptırmadır.

Cevap C

11. Örnek olay yöntemi, gerçek hayatta karşılaşılan problemlerin sınıf ortamında çözülmesi yoluyla öğrenmenin sağlanmasıdır. Bu yöntem öğrencilere bir konuyu ya da bir beceriyi kazandırmak ve o konuda uygulama yaptırmak amacıyla kullanılır. Günlük hayatta karşılaşılan gerçek bir problemin çözümü için de kullanılabilir. Örnek olayda problem durumu sınıf ortamına hikâye, film ya da gazete haberi şeklinde getirilir. Soruda öğrencilere salgınla ilgili bir video izletilmiş ve buna grupla çözüm üretmeleri istenilmiştir. Bu nedenle cevap örnek olaydır.

Cevap E

12. Iraksak düşünme, alışılmış olandan farklı düşünmeyi, ilgisiz bilgileri bir araya getirmeyi, yeni bağlantılar kurmayı, belirsizlikten korkmamayı gerektiren bir düşünme biçimidir. Iraksak düşünen bireyler ne klasik sorulardan hoşlanır ne de çabuk verilen alışılmış cevaplardan. Bu bireyler kendine özgü alışılmıştan farklı sorular sormak ve cevaplar bulmak isterler. Bu nedenle öğrencilerde cezveyi farklı amaçlarda kullanabilmeleri amacıyla düşüncelerini ifade edilmesi alışa gelmiş düşüncelerin dışındaki düşünceleri topladığı için ıraksak düşünme ile ilgili olduğunu söyleyebiliriz.

Cevap D

13. Ayça'nın deneyimleri doğrultusunda en etkili öğrenme yolunu veya stratejisini belirlediği ve buna göre çalıştığı için metabilişsel düşünme becerisinin geliştiğini söyleyebiliriz. Metabilişsel düşünme, öğrencinin en iyi öğrenme yolunu bulması ve bu öğrenme yoluna göre öğrenmelerini düzenlemesi ile ilgilidir. Aynı zamanda Ayça'nın öğrenemediğini fark edip farklı bir strateji belirlemesi hatalarından ders çıkardığını da göstermektedir. Hatalarından ders çıkarma, deneyimlerinden yararlanması ise yansıtıcı düşünme becerisi ile ilgilidir. Aynı zamanda Ayça'nın öğrenemediğini ve amacına ulaşamadığını fark ettiğinde yeni bir strateji belirlemesi, karar verme becerisine de sahip olduğunu göstermektedir.

Cevap E

14. Örnek olay yönteminde gerçek hayatta karşılaşılmış veya karşılaşılması olası bir problem durumunu öğrenciler sınıf içerisinde tartışarak çözerler. Örnek olay yönteminde aynı zamanda öğrenciler sorunu değerlendirir ve grupla birlikte çözüm önerileri ortaya koyarlar. Bu nedenle sorunun cevabı örnek olay yöntemidir.

Cevap B

15. Öğretmenin konuyu örneklerle sözel yolla açıklaması anlatım yönteminden yararlandığını göstermektedir. Aynı zamanda her bir öğrenciye bir diyalog canlandırma görevi verip bu durumu canlandırmaları ise rol oynama yöntemi ile ilgilidir. Rol oynama yönteminde bireyler kendilerini farklı karakterlerin yerine koyup canlandırırlar ve empati becerisi gelişir. Öğrencilerin önce bireysel sonra ikili, ardından dörderli ve sekizerli gruplar hâlinde konuyu tartışması kartopu tekniğinden yararlanıldığını göstermektedir.

Cevap D

Yediiklim Yayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

16. Bir konunun farklı boyutlarını samimi bir ortamda 3- 5 uzmanın bir başkan eşliğinde tartışması sırayla dinleyicileri bilgilendirmesi panel tekniğinde gerçekleştirilir. Panel tekniğinin sonunda kısa süreli soru ve cevaba yer verilebilir. Yerel yönetim ile ilgili çeşitli uzmanların sırayla öğrencileri bilgilendirmesi panel tekniği ile ilgilidir.

Cevap B

17. Çalıştay, bireyleri kısa bir zaman süre içerisinde belli bir yere toplayarak belirlenen konu ile ilgili problemleri çözmek amacıyla bir araya getirilen ve bu problemi çözmek üzerine öğretim yapan bir tekniktir. Yapılan oturum sonunda kısa değerlendirmeler gerçekleştirilir. Beyin fırtınasından yararlanarak yeni fikirler ortaya konulmaya çalışılır. Tekniğin uygulamaya dönük olması önemli yanlarından bir tanesidir. Problemin çözümü gerçekleştirildikten sonra raporlar hâlinde sunumu da sağlanır.

Cevap A

18. Balık kılçığı tekniğinde problem durumu kafaya yazılır, problem durumunun ana nedenleri ve bu ana nedenlere bağlı alt nedenler bir görsel hâlinde analiz edilerek ortaya konulur. Balık kılçığı çocukların analitik düşünme becerisini geliştirir. Bu nedenle Ali Öğretmen'in öğrencilere balık kılçığı çalışmasından yararlanmasını sağlamıştır.

Cevap A

/yediiklimyayıncılık

19. Öğrencilerin bilimsel süreci kullanarak bir ürün oluşturup oluşturdukları ürünleri sunmaları yoluyla gerçekleşen çalışma, proje tabanlı öğrenmedir. Öğrencilerin su kaynakları ile ilişkin bir bilimsel çalışma yapmaları, bu konu hakkında video, slogan gibi çalışmalar oluşturup yapılan çalışmaları da derse tanıtmaları proje çalışması ile ilgilidir.

Cevap D

20. Örnek olay yöntemi, gerçek hayatta karşılaşılan problemlerin sınıf ortamında çözülmesi yoluyla öğrenmenin sağlanmasıdır. Bu yöntem öğrencilere bir konuyu ya da bir beceriyi kazandırmak ve o konuda uygulama yaptırmak amacıyla kullanılır. Günlük hayatta karşılaşılan gerçek bir problemin çözümü için de kullanılabilir.

Diğer seçenekleri inceleyelim:

Akrostiş: Hatırlanması gereken kavramların ilk harflerinden anlamlı bir kelime oluşturmaktır. Zihinde öğrenilen konu ya da kavrama ilişkin imgeler oluşturmaktır. Öğrenilen kavramın benzeri ile ilgili imgeler oluşturmaktır.

Gösterip Yaptırma Yöntemi: Bu yöntem bir işlemin uygulanmasını, bir araç gerecin çalıştırılmasını önce gösterip açıklama sonra da öğrenciye alıştırma ve uygulama yaptırarak öğretme yoludur.

Panel: Bir konunun, karara varmaktan çok, çeşitli yönlerden aydınlatılması için, küçük bir topluluk önünde, bir sohbet havası içinde tartışılmasıdır.

Gösteri: Bir hareketin nasıl yapıldığını ya da bir işlemin nasıl kullanıldığını göstermek amacıyla dikkatle düzenlenmiş bir sunudur. Bu teknik sözlü anlatım, resimler, şekiller ve sorularla desteklenerek daha da etkin hâle getirilebilir. Özellikle beceri kazandırmada etkin bir tekniktir.

Cevap B

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

21. Balık Kılçığı Tekniğiyle Öğretim: Ishikawa diyagramı olarak da bilinen balık kılçığı tekniği, 1943'te Kaoru Ishikawa tarafından geliştirilmiştir. Teknik, bir problemin (nükleer patlama, seçim, öğrenme güçlükleri, gençlerin suç işlemesi) nedenlerini ve alt nedenlerini tanımlama sürecini yapılandırmaya yardım eder.

Nasıl Uygulanır?

1. **Adım:** Problem tanımlanır.
2. **Adım:** Nedenler üretme. Yapılandırılmış beyin fırtınası tekniğini kullanma
3. **Adım:** Balık kılçığı diyagramı oluşturma. Bir kâğıdın üzerine yönü sağa doğru olan bir ok çizilmeli ve açıklanacak konunun başlığı balığın baş kısmına yazılır. Daha sonra balığın omurgasına 45 derecelik açıyla oklar çizilir ve okların üzerine ana nedenler yazılır. Ana nedene de oklar çizilerek nedenlerin alt nedenleri açıklanır.

Balık Kılçığı Tekniğinin Faydaları

- Problem çözme sürecini daha düzenli hâle getirir.
- Öğrencilere analitik düşünme ve problem çözme becerisi kazandırır.
- Öğrenciler bir problemin çeşitli yönlerini görür.
- Yaratıcı düşünme, analiz ve sentez yapma yeteneğini geliştirir.
- Tartışmanın doğru odaklanmasını ve amacından sapmamasını sağlar.
- Birlikte çalışmayı, gerçeği aramayı, değişik görüşlere açık olmayı ve karşıt görüşlerin ortaya çıkmasını sağlar.
- Balık kılçığı öğrencilerin sınıflandırma ve kavramsal becerilerini geliştirir.

Balık Kılçığı Tekniğinin Etkili Kullanımı İçin:

- Tekniğe başlamadan önce herkesin problem üzerine hemfikir olduğundan emin olun.
- Kısa ve öz sözcükler kullanın.
- Nedenlerin ne olabileceğini düşünün ve onu okların üzerine ekleyin.
- Nedenlerin ayrıntılarını üzerine ekleyin.
- Herkesin birbirinin görüşüne saygılı olmasını sağlayın.

Balık Kılçığı Tekniğinin Sınırlılıkları

- Her hedef için kullanılması uygun olmaz.
- Her derste ve konuda kullanılamayabilir.
- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyine uygun olmazsa gerekli katılım sağlanamaz.
- Öğrencilerin problemlere çözüm üretmesini sağlamaz.

Cevap B

/yediiklimyayincilik

22. Basamaklı öğretim modeli: Bireysel farklılıkları dikkate alarak öğretme öğrenme sürecinin üç basamaklı gerçekleşmesini temele alan program yaklaşımıdır.

1. Basamak: Tanıtım Basamağı Öğretmen etkinlikleri ve etkinlik düzeylerini öğrencilere tanıtır.
2. Basamak: (C Basamağı – Alt Düzey)
3. Basamak: (B Basamağı – Orta Düzey)
4. Basamak: (A Basamağı – Üst Düzey)
5. Basamak: (Dersin Değerlendirilmesi)

Özgün bir reklam afişinin tasarlanması üst düzey olduğu için tüm basamakların yapıldığı anlamına gelmektedir.

Cevap B

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

23. Programlı Öğrenme / Öğretim – Skinner

Bir bilgi küçük bilgi birimlerine bölünerek ya da bir davranış küçük davranış birimlerine bölünerek her aşama pekiştirilerek öğrenme sağlanır. Skinner'ın programlı öğrenme ilkelerine dayanır. Skinner tarafından pekiştirme ilkeleri esas alınarak geliştirilen bu model, temelde öğretimin bireyselleştirilmesi (her öğrencinin kendi öğrenme hızını kendisi ayarlaması) ve hatanın en aza indirilmesi gibi iki önemli yenilik getirmiştir. Temelinde öğrencilerin kendi kendine öğrenme ilkesi vardır. Böylece her öğrenciye başarılı olma şansı tanır. Öğrenciler önceden uzmanlar ve öğretmenler tarafından hazırlanmış bir kitapla, bir araçla veya bilgisayarla etkileşime girerek kendi kendine öğrenir. Birey öğrenme sürecinde kendi hızına göre hareket eder, materyali okur, anlar, sorulara cevap verir ve geribildirimlere göre hareket eder. Programlı öğretim araçları olarak, öğretim makineleri, bireysel öğretime uygun ders kitapları, dergi, video, teyp, eğitim yazılımları, bilgisayar destekli eğitim uygulamaları kullanılır. Her öğrenciye ihtiyaç duyduğu ek öğrenme zamanı verilerek (bireye ek öğretim yapılarak) yüksek nitelikli öğretim hizmetinin sağlanmasına olanak tanıyan bir öğrenme modelidir. Programlı öğretimin en önemli noktası her bireyin kendi hızına göre öğrenmesine hizmet etmesi ve bireysel farkları dikkate almasıdır. Yapılan düzeltmeler ile yanlışlar giderilir ve hatalar azaltılır. Öğrencinin istenen davranışları tekrar etmesi için öğrenciye başarı tattırılır, pekiştirme kullanılır. Süreçte öğrencinin öğrenme çabasına girmesi yani etkin katılımının sağlanması ve kavramların küçük parçalar hâlinde işlenmesi önemlidir.

Cevap E

/yediiklimyayincilik

24. Farklılaştırılmış öğrenme yaklaşımı, öğrencilerin hazırbulunuşlukları, ilgileri, öğrenme stilleri, akademik başarı düzeyleri gibi farklılıklarından yola çıkarak her öğrencinin öğrenmesinin ileri düzeye taşınması için yapılacak planlamadır.

Farklılaştırılmış Öğretimin İlkeleri:

- Öğretmen ve öğrenciler birbirlerinin benzerlik ve farklılıklarını kabullenirler ve saygı gösterirler. Değerlendirme, öğretime rehberlik eden tanılayıcı ve sürekliliği olan bir aktivitedir.
- Değerlendirmenin amacı süreç içinde farklılaşacaktır. Ön değerlendirmede, öğrencilerin ilgileri, öğrenme profilleri ve hazırbulunuşlukları ile ilgili olarak veri toplamakken; süreç içindeki değerlendirmede, öğrencilerin öğrenmeleri hakkında farkındalık yaratmalarını sağlamak ve geri bildirim vermektir.
- Öğrenme görevleri, değerlendirme ile elde dilen bilgiler üzerine planlanır ve düzenlenir.
- Tüm öğrenciler kendilerine anlamlı gelen bir öğrenme aktivitesi ile uğraşır durumdadırlar. Bu aktiviteler cesaretlendirici, ilginç ve katılımcıdır.
- Öğretmen bilgi sağlayıcıdan çok, zaman, mekân ve aktivitelerin öncelikli koordinatörüdür.
- Öğrenenler ve öğretmenler sınıfın ve bireysel hedeflerin oluşturulmasında işbirliği içindedirler.
- Öğrenciler çeşitli grup oluşumları içinde çalışabilecekleri gibi bağımsız olarak da çalışabilirler.
- Gruplar esnektir.
- Zaman, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda ilerlemeye yönelik olarak esnek kullanılır.
- Öğrencilerin çalışmak istedikleri konular, çalışma yolları, öğrendiklerini gösterme konularında seçenekleri ve seçme hakları bulunur.
- Öğretmen, öğrenci ihtiyaçlarına göre farklı öğretim araçları kullanır.

Öğrenciler birçok yolla değerlendirilir. Her öğrencinin gelişimi başlangıç noktasına dayalı olarak ölçülür ve değerlendirilir.

Cevap D

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Bir ünitede tam öğrenme modelini uygulayan Melike Öğretmen, kazanımlara göre öğretim etkinliklerine başlamıştır. Derslerde öncelikle öğrencileri küçük gruplara ayırmış, onlara çeşitli sorular sormuş, verilen doğru cevapları "Aferin, çok güzel!" gibi sözlerle karşılarken yanlış cevap veren öğrencileri doğru cevaba yöneltecek bazı sözel işaretler kullanmıştır. Daha sonra eksik ve yanlışları belirtmiş, cevapların nasıl olması gerektiğini de açıklamıştır. Bütün bunlara rağmen ünite sonunda yaptığı düzey belirleme testi sonucunda beklediği tam öğrenmenin gerçekleşmediğini görmüştür.

Buna göre Melike Öğretmen, tam öğrenme modelinin aşağıdaki temel ilkelerinden hangisini göz ardı etmiştir? (2017)

A) Öğrenci katılımını sağlama
B) Giriş davranışlarını tamamlama
C) Dönüt verme
D) İpucu verme
E) Düzeltme yapma

2. Dersinde iskelet konusunu işleyecek bir öğretmenin derse giriş aşamasında yapacağı olası etkinlikler ve bu etkinliklerin yer aldığı kategoriler aşağıdaki tabloda verilmiştir:

No	Giriş etkinliği	Etkinlik kategorisi
I	İnsan iskeletiyle ilgili bir fıkra anlatma	Gözden geçirme
II	İskeletin günlük hayatta ne işe yaradığını açıklama	Güdüleme
III	Derse iskelet maketiyle girme	Derse geçiş
IV	Dersin kazanımlarını öğrencilerle paylaşma	Gözden geçirme
V	İskeletle ilgili önceden bilinmesi gerekenleri belirleme	Dikkat çekme

Buna göre, yukarıdaki giriş etkinliği ve etkinlik kategorisi eşleştirmelerinden hangileri doğrudur? (2018)

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

3. Bir öğretmen matematik dersinde bölme işlemiyle ilgili kazanımların öğretimine başlamadan önce öğrencilerin toplama, çıkarma ve çarpma işlemleriyle ilgili sahip oldukları ön bilgileri tespit etmek amacıyla bir test uygulamış ve ön bilgilerinin yetersiz olduğunu görmüştür. Sınıfındaki öğrenciler yeterli düzeye gelene kadar konuları tekrar anlatmıştır. Aynı zamanda öğrencilerin yeni öğrenilecek konu olan bölme işlemine yönelik olumsuz tutuma sahip olduklarını da tespit etmiş ve olumlu tutuma sahip olduklarını da respit etmiş ve olumlu tutum geliştirmeleri amacıyla farklı etkinlikler yapmıştır. Bu çalışmalardan sonra ipucu, pekiştirme, dönüt ve düzeltme kullanımına özen göstererek bölme işlemiyle ilgili kazanımların öğretimine başlamıştır.

Buna göre öğretmenin uygulamaya başladığı öğrenme - öğretme yaklaşımı veya modeli aşağıdakilerden hangisidir? (2020)

A) Tam öğrenme
B) Proje tabanlı öğrenme
C) Beyin temelli öğrenme
D) Probleme dayalı öğrenme
E) İşbirliğine dayalı öğrenme

4. Bir anaokulu müdürü çocukların bilişsel gelişimlerini desteklemede onlara zengin bir uyarıcı çevre düzenlenmesinin önemli olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerden de öğrencilere zengin yaşantılar hazırlamalarını istemektedir.

Buna göre aşağıdaki etkinliklerden hangisi bilişsel gelişimi desteklemede diğerlerine göre daha az katkı sağlar? (2021)

A) Öğrencileri markete, postaneye, müzeye ve hayvanat bahçesine götürmek
B) Öğrencilerden farklı renkteki kâğıtlara sınıf panosundaki resmi çizmelerini istemek
C) Okul bahçesinin bir bölümünde öğrencilerle birlikte çeşitli bitkiler yetiştirmek
D) Öğrencilerden atık materyallerden yararlanarak robot yapmalarını istemek
E) Öğrencilerden farklı deliklere sahip boncuklardan takı yapmalarını istemek

Aydın Yayınları

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Soru analiz edildiğinde Melike Öğretmen, kazanımlara göre öğretim etkinliklerine başlamıştır. Derslerde öncelikle öğrencileri küçük gruplara ayırması, onlara çeşitli sorular sorması giriş davranışlarını ortaya çıkarmadır. Verilen doğru cevapları "Aferin, çok güzel!" gibi sözlerle karşılaması öğrenci katılımını sağlayarak dönüt vermedir. Yanlış cevap veren öğrencileri doğru cevaba yöneltecek bazı sözel işaretler kullanması ipucu vermedir. Daha sonra eksik ve yanlışları belirtmesi, cevapların nasıl olması gerektiğini de açıklaması düzeltme vermedir. Ancak Melike Öğretmen'in öğrencilerinin giriş davranışlarını ortaya çıkarmasını sağlayacak herhangi bir etkinlik yoktur.

Cevap B

2. Soru incelendiğinde;

I. öncülde yer alan bilgi : dikkati çekme,

II. öncülde yer alan bilgi: güdüleme,

III. öncülde yer alan bilgi: dikkati çekme,

IV. öncülde yer alan bilgi: gözden geçirme (hedeften haberdar etme),

V. öncülde yer alan bilgi: ön bilgileri ortaya çıkarma

Cevap C

3. Öğrenemeyen öğrenci yoktur; öğretemeyen öğretmen vardır felsefesine dayanan tam öğrenme modeli Bloom tarafından geliştirilmiştir. Girdi – İşlem – Çıktı basamaklarından oluşan tam öğrenme modelinde girdi bileşeni bilişsel giriş davranışları ve duyuşsal giriş davranışları olmak üzere ikiye ayrılır. Bireyin var olan ön bilgileri bilişsel giriş davranışları olarak yer alırken akademik özgüven, tutum, ilgi ve istek duyuşsal giriş davranışları olarak açıklanır. İşlem basamağı ise (PİDE) pekiştireç, ipucu, dönüt/düzeltme ve etkin katılımdan oluşur. Verilen öncül incelendiğinde "Bir öğretmen matematik dersinde bölme işlemiyle ilgili kazanımların öğretimine başlamadan önce öğrencilerin toplama, çıkarma ve çarpma işlemleriyle ilgili sahip oldukları ön bilgileri tespit etmek amacıyla bir test uygulamış ve ön bilgilerin yetersiz olduğunu görmüştür." ifadesi bilişsel giriş davranışları olarak ifade edilirken; "Aynı zamanda öğrencilerin yeni öğrenilecek konu olan bölme işlemine yönelik olumsuz tutuma sahip olduklarını da tespit etmiş ve olumlu tutum geliştirmeleri amacıyla farklı etkinlikler yapmıştır" ifadesi duyuşsal giriş davranışları olarak açıklanır.

Cevap A

4. Soruda, çocukların bilişsel gelişimlerini desteklemede onlara zengin bir uyarıcı çevre düzenlenmesinin önemli olduğu bu nedenle de öğretmenlerin, öğrencilere zengin yaşantılar hazırlamasının bilişsel gelişimi sağlayacağının anlatıldığı bir parça verilmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda seçenekler incelendiğinde, "Öğrencileri markete, postaneye, müzeye ve hayvanat bahçesine götürmek, okul bahçesinin bir bölümünde öğrencilerle birlikte çeşitli bitkiler yetiştirmek, öğrencilerden atık materyallerden yararlanarak robot yapmalarını istemek, öğrencilerden farklı deliklere sahip boncuklardan takı yapmalarını istemek" zengin öğrenme ortamı oluşturması ve kalıcılık düzeyi en yüksek olacağı için bilişsel gelişim en fazla desteklenir. Ancak "Öğrencilerden farklı renkteki kâğıtlara sınıf panosundaki resmi çizmelerini istemek" bilişsel gelişimi en az sağlar çünkü verilen seçeneklerde kalıcılık en azdır.

Cevap B

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Ayşe Öğretmen, kaynakları tutumlu kullanmanın aile bütçesine etkisi konulu dersinin sonunda öğrencilerinden tutumlu olma konusunda bu derste öğrendikleri hakkında bir afiş tasarlamalarını ister. Öğrenciler afişlerini tasarlayarak sınıfa gelirler ve öğretmen bu afişleri sınıfın duvarlarında sergiler. Öğrencilerden Zeki, öğretmenin yanına yaklaşarak "Öğretmenim en çok hangi afişi beğendiniz?" diye sorar. Ayşe Öğretmen öğrencisine, "Her biriniz farklı bir şekilde tutumlu olmanın önemini iyi yansıttınız." diye cevap verir.

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre, Ayşe Öğretmen'in verdiği cevap aşağıdaki öğrenme ilkelerinden hangisiyle açıklanabilir? (2018)

A) Öğrenme sosyal bir aktivitedir.
B) Öğrenme anlık değildir, zaman alır.
C) Öğrenme gelişimseldir.
D) Öğrenme duygusaldır.
E) Öğrenme özneldir.

2. I. Öğrencilere bilgi paylaşımı yapabilecekleri öğrenme fırsatları sunması
II. Öğrencilere bireysel proje ödevleri vermesi
III Öğrencilerin zihinsel olarak yapılandırdığı bilgiyi diğer öğrencilerle paylaşmasına imkân sağlaması

Sosyal yapılandırmacı öğrenme yaklaşımıyla derslerini işlemek isteyen bir öğretmene yukarıdakilerden hangileri <u>önerilmez</u>? (2018)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

3. 5E Öğretim Modeli temel alınarak planlanan bir derste; öğrencilerin kazandığı bilgi ve becerilerin yeni durumlara aktarılmasına veya uygulanmasına fırsat sağlayacak öğrenme yaşantıları, modelin aşağıdaki aşamalarının hangisinde sunulmalıdır? (2019)

A) Açıklama B) Derinleştirme
C) Girme D) Keşfetme
E) Değerlendirme

4. Bir öğretmen 5E modelini kullanarak işlediği fen bilimleri dersinde öğrencilerine, dağıttığı hücre modelini incelemelerini ve üzerinde düşünmelerini söyler. Konuyla ilgili ne bildiklerini söylemelerini istedikten sonra öğrencileri gruplara ayırır, onlara modelle ilgili çeşitli sorular sorar ve grupların kendi içinde tartışmalarını sağlar. Öğretmen bu süreçte öğrencilerini gözlemler, onları dinler, cesaretlendirir ve rehberlik eder.

Buna göre öğretmenin "grupların kendi içinde tartışmalarını sağlaması" **5E modelinin aşağıdaki aşamalarından hangisinde olduklarını gösterir? (2020)**

A) Girme B) Keşfetme
C) Açıklama D) Derinleştirme
E) Değerlendirme

5. Sosyal bilgiler dersinde "Çevre Kirliliği" konusunu işleyecek bir öğretmen sınıfa çeşitli posterler, resimler ile gazete kupürleri getirmiş ve konuyla ilgili ilginç sorular sorarak öğrencilerin konu hakkında neler bildiklerini tespit etmeye çalışmıştır. Ardından, konuyla ilgili bilgi toplamaları ve ortak deneyimlerde bulunup yeni fikirler keşfetmeleri için öğrencilere okulun bulunduğu çevrede inceleme yapmalarını söylemiştir. Bu uygulama bittikten sonra öğrencilerden deneyimlerini sınıfta paylaşmalarını, açıklamalarda bulunmalarını ve genellemelere ulaşmalarını istemiştir. Öğrencilerin paylaşımlarını bilimsel açıklamalarla desteklemiştir. Sonra öğrencilerden çevre kirliliğine ilişkin bilgilerini günlük yaşamda başka problem durumlarına uyarlayarak konuyla ilgili daha kapsamlı bir araştırma planlamalarını istemiştir. Bütün bu aşamalardan sonra öğrencilerin sürecin başından sonuna kadar yaptığı çalışmaları değerlendirmiştir.

Buna göre öğretmenin kullandığı öğrenme-öğretme model veya yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir? (2021)

A) Proje tabanlı öğrenme
B) Senaryo temelli öğrenme
C) 5E
D) Beyin temelli öğrenme
E) Basamaklı öğretim

/yediiklimyayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranter.org

6. "Akademik benlik düzeyi düşük bir öğrencinin öğrenme düzeyi bu durumdan olumsuz etkilenmektedir." **ifadesi beyin temelli öğrenmenin aşağıdaki ilkelerinden hangisiyle açıklanabilir? (2022 İPTAL)**

A) Duygular örüntülemede önemlidir.

B) Anlam arayışı içseldir.

C) Beyin paralel bir işlemcidir.

D) Öğrenme bilinçli ve bilinç dışı süreçleri kapsar.

E) Anlam arayışı örüntülemeler yoluyla olur.

/yediiklimyayincilik

7. Anadolu uygarlıkları konusunun işlendiği bir derste öğretmen ilk olarak öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirecek etkinlikler düzenlemiştir. Sonra öğrencilerden çeşitli kaynaklar kullanarak dönemin özellikleriyle ilgili düşünceler üretmelerini ve bu düşünceler üzerinde sınıfça tartışmalarını sağlamış ve farklı uygarlıklarla kıyaslayarak dönemin özelliklerini listelemelerini istemiştir.

5E modelini kullanan bu öğretmenin bir sonraki aşamada aşağıdakilerden hangisini yapması beklenir? (2022)

A) Fotoğraflar ve dönemin özelliklerini yansıtan minyatür nesneleri incelemelerini sağlama

B) Döneme ait video ve belgeselleri izlemelerini sağlama

C) Öğrencilerin Anadolu uygarlıklarına ilişkin ulaştıkları özellikleri açıklamalarını sağlama

D) Farklı dönemlere ait uygarlıklarla ilgili çevrim içi platformları incelemelerini sağlama

E) Uygarlıklara ilişkin ilgi çekici hikâyeleri döneme ait giysilerle anlatma

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Ayşe Öğretmen öğrencisine, "Her biriniz farklı bir şekilde tutumlu olmanın önemini iyi yansıttınız." diye cevap vermesi Ayşe Öğretmen'in öğrenmenin öznel olduğuna inandığının göstergesidir. Yapılandırmacı yaklaşımda her birey biriciktir tektir.

Cevap E

2. Sosyal yapılandırmacılık kuramına göre öğrencilere bilgi paylaşımı yapabilecekleri öğrenme fırsatların sunulması, öğrencilerin zihinsel olarak yapılandırdığı bilgiyi diğer öğrencilerle paylaşmasına imkân sağlanması gerekmektedir. Ancak öğrencilere daha çok bireysel değil grup proje ödevleri verilmesi gerekmektedir.

Cevap B

3. 5E modelinin derinleştirme basamağında; öğrenciler daha önceki aşamalarda elde ettikleri bilgileri veya problem çözme yaklaşımlarını yeni olaylara, problemlere ve günlük hayata uygularlar. Öğrenciler bu esnada daha önce zihinlerinde var olmayan yeni bilgi ve problemlerle karşılaşırlar. Mevcut bilgi ve deneyimlerinin ışığında bilgilerini daha da derinleştirerek karşılaşılan problemi çözmeye çalışırlar. Bu durum öğrencilere mücadele etmeyi, yeniden faaliyette bulunmayı, yeni durumlarla başa çıkmayı, olayları kritik ederek fikir yürütmeyi, yeni deneyimler kazanmayı sağlar.

Cevap B

4. 5E Modeli: Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının ortaya koyduğu ilkeler üzerine kurulmuş bir modeldir. Bu model temel alınarak yapılan çalışmalarda öğrencilerin kavramsal gelişmelerinin arttığı ve kavram yanılgılarının giderildiği, kavramsal kalıcılığın sağlandığı, derse karşı tutumlarının pozitif yönde değiştiği, bilimsel süreç becerilerinin gelişiminin sağlandığı ve muhakeme yeteneğinin arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Piaget'nin öğrenmeyi "denge-dengesizlik-yeniden denge" şeklinde açıklaması üzerine kurulmuştur ve birbirini izleyen girme, keşfetme, açıklama, derinleştirme ve değerlendirme aşamalarından oluşur. Verilen öncül incelendiğinde öğrencinin süreç içerisinde en aktif olduğu öğretmenin ise ipuçları ile süreci yönlendirdiği aşama keşfetmedir. Keşfetme aşaması şu şekilde de açıklanabilir: Öğrenciler birlikte çalışarak, deneyler yaparak, öğretmenin yönlendirebileceği bilgisayar, video ya da kütüphane ortamında çalışarak sorunu çözmek için düşünceler üretirler. Bu düşünceler, öğretmenin süzgecinden geçtikten sonra, olayı çözümlemek için beceriler ve çözüm yollarına dönüştürülür. Bu aşama öğrencilerin "en aktif" oldukları aşamadır. Öğretmen bu safhada çeşitli sorular ile öğrencide dengesizlik durumu oluşturmalıdır. Öğretmen sadece ipuçları verir.

Cevap B

Ayrıntılı çözümleri yayınlanmıştır

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

5.

5E MODELİ	
1. Girme	Öğrencilerin ön bilgileri belirlenir ve merak uyandırır.
2. Keşfetme	Öğrencinin araştırarak, inceleyerek, keşfederek yeni bilgi kazandığı aşamadır. Öğrencinin en aktif olduğu basamaktır.
3. Açıklama	Öğrenci yeni bilgiye ilişkin tanımlamalar yapar. Öğrenci açıklamalarda bulunamazsa öğretmen açıklar. Öğretmenin en aktif olduğu basamaktır.
4. Derinleştirme	Öğrenilen bilginin farklı durumlarda kullanılmasını sağlama, bilgiyi derinleştirme.
5. Değerlendirme	Sonuca ulaşma/değerlendirme

Soruda, sosyal bilgiler dersinde "Çevre Kirliliği" konusunu işleyecek bir öğretmenin sınıfa çeşitli posterler, resimler ile gazete kupürleri getirmesi ve konuyla ilgili ilginç sorular sorarak öğrencilerin konu hakkında neler bildiklerini tespit etmeye çalışması dikkat çekme olduğu için girme aşaması,

Ardından, öğretmenin konuyla ilgili bilgi toplamaları ve ortak deneyimlerde bulunup yeni fikirler keşfetmeleri için öğrencilere okulun bulunduğu çevrede inceleme yaptırması keşfetme aşaması,

Bu uygulama bittikten sonra öğrencilerden deneyimlerini sınıfta paylaşmalarını, açıklamalarda bulunmalarını ve genellemelere ulaşmalarını isteme, öğrencilerin paylaşımlarını bilimsel açıklamalarla destekleme açıklama aşaması,

Sonra öğrencilerden çevre kirliliğine ilişkin bilgilerini günlük yaşamda başka problem durumlarına uyarlayarak konuyla ilgili daha kapsamlı bir araştırma planlamaları derinleştirme aşaması,

Bütün bu aşamalardan sonra öğrencilerin sürecin başından sonuna kadar yaptığı çalışmaları değerlendirme ise değerlendirme aşamasıdır.

Cevap C

/yediiklimyayıncılık

6. Akademik benlik düzeyi düşük bir öğrencinin öğrenme düzeyi bu durumdan olumsuz etkilenmesi duyguların öğrenmeye olan etkisinden bahsetmektedir. Akademik benlik düzeyi çocuğun duygusu ile ilgili bir faktördür. Beyin temelli öğrenmede örüntü oluşturmada duygular önemlidir. Duygular ve biliş birbirinden ayrılmazlar. Duygular bilginin depolanmasında hatırlanmasında kolaylık sağladığından bellek için çok önemlidir.

Cevap A

7. 5E Öğrenme Modeli yapılandırmacı bir anlayışla çağdaş eğitim sisteminin içinde bulunan uygulamaların 5 aşamasından oluşmaktadır. Öğrenmenin kavramsal dönüşümü ile inşacı bir öğrenme modelini temel alan 5E Öğrenme Modeli kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öğrencinin önceden konu ile ilgili fikirlere sahip olması, karşılaşacağı yeni fikirlere açık olması, sonradan karşılaşacağı yeni bilgileri var olan kavramsal çerçeveye entegre edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Bir eğitimin, birden fazla bileşeni elinde bulundurduğu görüşünü öne sürmektedir. Bu bakımdan 5E Öğrenme Modeli eğitmenlerin ve öğretmenlerin, öğrenme tarzlarındaki farklılık bulunan öğrencilere ulaşabilecek öğrenme ortamlarının tasarlanmasını sağlamaktadır. 5E Öğrenme Modeli'nde öğrencinin öğrenme sürecinin merkezinde yer aldığı 5 aşama mevcuttur. Bu aşamalar; dikkat çekme, keşfetme, açıklama, derinleştirme ve değerlendirmedir. Bu aşamalar sırayla uygulandığı takdirde öğrenme üzerinde büyük etkisi olduğu yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır. Öğretmenin bir sonraki aşamada uygulayacağı durum öğrencilerin ulaştıkları bilgileri açıklamalarını sağlamaktır.

Cevap C

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Erdem Öğretmen, fen bilimleri dersinde işbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımını uygularken öğrencilerinin birbirlerine yardım etmelerine, dönüt vermelerine ve çalışmaları hakkında tartışmalarına rehberlik etmektedir.

Buna göre Erdem Öğretmen, işbirliğine dayalı öğrenmenin aşağıdaki ilkelerinden hangisini uygulamaktadır? (2017)

A) Olumlu bağımlılık
B) Destekleyici etkileşim
C) Sosyal beceriler
D) Bireysel değerlendirilebilirlik
E) Eşit başarı fırsatı

2. Bir öğretmen dörderli gruplar oluşturmuş, dört bölüme ayırdığı "Nükleer Santraller" başlıklı konuyu işleyeceklerini söylemiştir. Her gruptan bir üye konunun bir bölümünden sorumlu olmuştur. İlgili metaryal okunduktan sonra her bir grupta aynı bölümü seçen öğrenciler konuyu tartışmışlardır. Ardından tartıştıkları konuyu öğretmek üzere kendi gruplarına geri dönmüşlerdir.

Buna göre öğretmenin kullanmış olduğu işbirliğine dayalı öğrenme tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2020)

A) Takım - oyun - turnuva
B) Takım destekli bireyselleştirme
C) Öğrenci takımları - başarı bölümleri
D) Ayrılıp birleşme
E) Birlikte öğrenme

3. Aşağıdakilerden hangisi bir öğretmenin, işbirliğine dayalı öğrenme sürecinde bireysel sorumluluğu sağlamak amacıyla alabileceği önlemlerden biri değildir? (2021)

A) Gruplardaki öğrenci sayısını küçük tutma
B) Grupta yer alan her öğrenciyi bireysel olarak değerlendirme
C) Grup çalışmalarını gözlemleyerek her bir grup üyesinin katılım ve katkı düzeyini belirleme
D) Gruptaki öğrencilerden öğrendiklerini diğerleriyle paylaşmalarını isteme
E) Gruba liderlik edecek bir öğrenci belirleyerek arkadaşlarını yönetmesini sağlama

4. Bir öğretmen, fen bilimleri dersinde "Organlarımız" başlıklı konuyu sunduktan sonra öğrencileri ikili gruplara ayırmıştır. Öğretmen, öğrencilere ipucu oluşturmak üzere "Kalp işlevini yerine getirmeseydi sizce ne olurdu?", "Sizce insan tek bir böbrekle yaşayabilir mi?" gibi bazı soru örnekleri vermiş, öğrencilerden de yeni sorular bularak birbirlerine sormalarını istemiştir.

Buna göre öğretmenin kullanmış olduğu işbirliğine dayalı öğrenme tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2022 İPTAL)

A) Takım destekli bireyselleştirme
B) Ayrılıp birleşme
C) Öğrenci takımları-başarı bölümleri
D) Takım-oyun-turnuva
E) Karşılıklı sorgulama

5. Bir öğretmen, Selçuk Öğretmen'e "Öğrenciler sizin dersten çıktıktan sonra neşeli oluyorlar, derste neler yapıyorsunuz?" diye sorunca Selçuk Öğretmen "Ben onların birlikte çalışmalarını sağlıyorum. Öncelikle onları beşer kişilik gruplara ayırıyorum ve çalışma konularıyla ilgili genel bir giriş yapıyorum. Sonra onlar çeşitli kaynaklardan konuyu etraflıca araştırıp öğreniyorlar. Haftada bir, sınıfta her grubu temsil eden birer kişinin katıldığı bir tür bilgi yarışmaları yapıyoruz. Konunun boyutları değiştikçe gruplarını temsil eden öğrenciler de değişiyor. Çoğunlukla kısa cevaplı sorular kullanıyoruz, alınan puanlar grup adına kaydediliyor ve başarılarına göre gruplara ödüller veriyoruz." der.

Buna göre Selçuk Öğretmen işbirliğine dayalı öğrenmenin aşağıdaki tekniklerinden hangisini kullanmaktadır? (2022)

A) Takım - oyun - turnuva
B) Grup araştırması
C) Takım destekli bireyselleştirme
D) Ayrılıp birleşme
E) Karşılıklı sorgulama

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. Erdem Bey'in fen bilimleri dersinde işbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımını uygularken öğrencilerinin birbirine yardım etmelerine, dönüt vermelerine rehberlik etmek için öğrencilerine yüz yüze etkileşimi sağlaması gerekmektedir. Yüz yüze etkileşim destekleyici etkileşimi sağlar. Yüz yüze etkileşim, bireylerin başarıya ulaşmak için birbirlerini cesaretlendirmeleri, birbirlerinin çalışmalarını kolaylaştırmaları, birlikte görevi tamamlamaları şeklinde tanımlanabilir. Destekleyici etkileşimde öğrenciler grubun hedefini gerçekleştirmek için birbirlerinin çabalarını kolaylaştırır ve birbirini destekler. Öğrenciler, birbirlerinin başarılarını artırmak ve garantilemek için birbirlerine yardım etmeli ve birbirlerinin öğrenmek amacıyla giriştikleri çabalarını desteklemeli, cesaretlendirmeli, yönlendirmeli ve ödüllendirmelidir.

Cevap B

2. Jıgsaw tekniği olarak da bilinen ayrılıp birleşme tekniğinin uygulanmasında izlenecek sıra şu şekildedir:

- İşlenen konu bölümlere ayrılır.
- Herkes bir bölümün uzmanı olarak görevlendirilir ve kendi konusuna yönelik ön hazırlık yapar.
- Diğer grupların aynı bölüm uzmanları bir araya gelerek uzmanlık grupları oluştururlar. Uzmanlık gruplarında konuyu derinlemesine öğrenir ve tartışırlar.
- Herkes kendi grubuna dönerek takım arkadaşlarına kendi bölümünü öğretir.
- Gruplar, tüm konulardan sınav olur.
- Öğrenciler bireysel puanlanıp grup olarak toplam puanları ayrıca hesaplanır.

Cevap D

3. İş birliğine dayalı öğrenmede bireysel sorumluluk, grubu oluşturan bütün öğrencilerin potansiyellerinin farkına varıp bilgi, beceri ve davranış olarak en üst düzeye gelmesi, bunu yaparken de grubun amacına ulaşmasını sağlamasıdır. Bu amaca ulaşabilmenin tek yolu ise grup üyelerinin üzerine düşen sorumluluğu en iyi şekilde yapmasıyla mümkündür. Aksi hâlde hazıra konma, sömürülme, grubun bir iki üyesinin ön plana çıkması gibi sorunlar ortaya çıkabilir. Grup üyelerinin başkalarının sırtından geçinemeyeceğinin farkında olması gerekir. Grup üyelerinin her biri, kendisine düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmek sorumluluğu ile yükümlüdür. Grubun, görevi tamamlamada kimin daha çok yardıma, desteğe ve teşvike ihtiyacı olduğunu bilmesi de önemlidir. Bu nedenle "Gruplardaki öğrenci sayısını küçük tutma, grupta yer alan her öğrenciyi bireysel olarak değerlendirme, grup çalışmalarını gözlemleyerek her bir grup üyesinin katılım ve katkı düzeyini belirleme, gruptaki öğrencilerden öğrendiklerini diğerleriyle paylaşmalarını isteme" bireysel sorumluluğu sağlamak amacı ile alınabilecek önlemler arasındandır. Ancak "Gruba liderlik edecek bir öğrenci belirleyerek arkadaşlarını yönetmesini sağlama" yanlış bir ifadedir. Çünkü iş birliğine dayalı öğrenmede liderlik paylaşılmıştır.

Cevap E

4. İşbirlikli öğretim tekniklerinden biri olan karşılıklı sorgulama çalışmasında, bir konu ile ilgili öğrenciler ikişerli, üçerli gruplar içerisinde birbirlerine sorular sorarak konuyu detaylı bir şekilde tartışır. Süreç içerisinde öğretmenin yönlendirmesi ile konunun daha detaylı hâle gelmesini sağlayan kalıp sorularla konu öğrencilerle birlikte ele alınır. Sorunun öncülüne baktığımızda öğrenciler birbirlerine soru sorarak bir konu hakkında tartışması karşılıklı sorgulama tekniğinden yararlanıldığını gösterir.

Cevap E

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranter.org

5. **Takım – Oyun – Turnuva:** Her hafta gruptan bir kişinin katıldığı turnuvalar düzenlenir. Grup üyeleri o hafta kendilerini temsil edecek arkadaşlarını hazırlarlar. Her öğrencinin aldığı puan, toplam takım puanına eklenir ve puana göre gruba ödül verilir.

Diğer seçenekleri inceleyelim:

Karşılıklı Sorgulama Tekniği: Soruları öğrenci hazırlar. Öğretmen konuyu sunduktan sonra sınıfı heterojen gruplara ayırır. Her grup konuyla ilgili açık uçlu sorular hazırlar, birbirlerine sorar ve cevap verirler. Öğretmen de öğrencilere soru hazırlarken soru kökleri ile ipuçları verir. Son olarak verilen cevaplar tüm sınıfla tartışılır.

Ayrılıp Birleştirme Tekniği: En güçlü tekniktir. Konu bölümlere ayrılır, her bölüm için bir uzman görevlendirilir. Her gruptan aynı bölüm uzmanları bir araya gelerek uzman grupları oluşturur. Uzman gruplar konuyu derinlemesine öğrenir ve uzmanlaşır. Her uzman kendi grubuna geri dönüp, grup arkadaşlarının öğrenmesinden sorumlu olur. Gruplar tüm bölümlerden sınav olur. Öğrenciler hem bireysel hem de grup olarak değerlendirilir.

Takım Destekli Bireyselleştirme: Eş vardır. Eşler birbirinden sorumludur. Grup heterojendir. Her öğrenci kendi seçeceği bir arkadaşıyla çalışır.(Eş seçimi) Eş olan öğrenciler birbirlerinin çalışmalarını, ödevlerini ve test kağıtlarını değerlendirir. Öğretmen süreci kontrol eder, daha çok matematik öğretiminde kullanılır (Akran eğitimi). Her hafta durum değerlendirilir.

Cevap A

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. Sosyal bilgiler dersinde öğretmen bir gazete haberiyle derse başlar. Haberde "barajların doluluk oranının %40 olduğu, bu nedenle ciddi bir kuraklık tehlikesiyle yüz yüze kalınabileceği ancak gerekli tedbirler alınırsa çaresiz de olunmadığı" ifade edilmektedir. Öğretmen, alınabilecek tedbirlerle ilgili öneriler üretmeleri için sınıfı gruplara ayırır.

Buna göre öğretim, aşağıdaki öğrenme-öğretme yaklaşım, yöntem veya tekniklerden hangisini kullanmaktadır? (2019)

A) Tam öğrenme
B) Kuantum öğrenme
C) Örnek olay
D) Harmanlanmış öğrenme
E) Probleme dayalı öğrenme

2. Birinci sınıf öğrencisi Çağrı 3 + 4, 6 + 2 gibi toplama işlemlerini parmaklarını sayarak kolayca yapabilmekte ancak iki elindeki parmak sayısının yeterli olmadığı 5 + 7, 8 + 4 gibi işlemlerde zorlanmaktadır. Bu durumu fark eden öğretmeni, Çağrı'ya önce sayma çubukları ve abaküs gibi somut materyallerle toplama işlemleri yaptırır. Sonra Çağrı'nın zorluk yaşadığı durumlara odaklanırlar. Örneğin 5 + 7 işleminde öğretmen önce beş parmağını sayarak "1, 2, 3, 4, 5; beş parmağım var." dedikten sonra, Çağrı'nın defterine 5 rakamını yazar. Sonra 7 parmağını belirleyip defterdeki 5 rakamının üzerine gelip "5 vardı, şimdi onun üzerine 7 sayıyorum; 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12." şeklinde parmaklarını sayarak işlemi tamamlar. Ardından Çağrı'yla birlikte farklı sayılarla alıştırmalar yapar. Öğretmen, sonraki derslerde ihtiyaç duyduğunda Çağrı'ya yardımcı olur ve yavaş yavaş verdiği desteği azaltarak Çağrı'nın öğrenme sürecini başarıyla tamamlamasını sağlar.

Buna göre öğretmenin kullandığı öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2020)

A) Eğitsel oyun
B) Bilişsel çıraklık
C) Benzetim
D) Problem çözme
E) Soru - cevap

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Dersinde gerçekte yaşanmış bir gazete haberiyle derse başlayan bir öğretmen öğrencilerden yaşanmış olaya ilişkin çözümler üretmeleri için sınıfı gruplara ayırmış ve öğrencilerin söz konusu problemi çözmelerini istemiştir. Bu şekilde hazırlanmış bir soru metni probleme dayalı öğrenmenin giriş kısmında yapılması gereken etkinliklerle benzerlik göstermektedir. Probleme dayalı öğrenme, gerçek hayatın karşılaşılan sorunlarını tanımak, bunların farkında olmak, bu sorunların nedenlerini anlamak ve sorunları çözmek düşüncesinden yola çıkarak öğrenmenin tam ve yeterliliğe dayalı olması görüşüne hizmet eden bir yöntemdir. Bu nedenle bir problemden yola çıkılması ve problemin çözümü aşamasında gereksinim duyulanların, temel öğrenme hedefi yapılarak, öğrenen tarafından aktif biçimde araştırılması öngörülmektedir. Burada temel amaç, öğrencileri gerçek yaşam durumlarında karşılaşılabilecek durumlara uygun koşullarla karşı karşıya getirmek ve onlara günlük yaşam problemlerinin üstesinden gelebilmeyi öğrenmelerinde yardımcı olmaktır. Bu nedenle sadece belli bir konunun çözümlenmesi değil, o problem aracılığıyla gündeme gelen yeni öğrenme hedeflerinin ortaya çıkarılması ve problem çözme çabaları içinde sorgulama, araştırma becerilerin edinilmesi önemli görülmektedir. Ancak soru metnin devamında öğrencilerin özellikle bilimsel yöntem basamaklarını kullandıklarına dair ek bir bilgi veya okul dışı etkinlikleriyle probleme çözümler üretmeleri şeklinde bir ifade olmaması soruyu çok daha açık net ve anlaşılır bir hale getirmiş olurdu. Diğer taraftan soru metninde yazılan ifadeler bir öğretmenin dersinde örnek olay yöntemini kullanırken yaptığı etkinliklerle benzerlik içermektedir. Buradan hareketle sorunun daha açık, net ve anlaşılır olması durumunda tek ve net cevabı olan bir soru hâline getirilmiş olacağı düşünülmektedir.

Cevap E

2. Öğrencinin bir uzmanı gözleyerek başladığı ve uzmanın giderek azalan desteği ile işi kendi başına yapar duruma geldiği öğrenme süreci bilişsel çıraklık olarak adlandırılır. Bu teknikte öğrenci davranışı yapabilir hale geldikçe öğretmenin desteği giderek azalır. Ayrıca bilişsel çıraklık tekniği Vygotsky'nin yapı iskelesi ile ilişkilendirilir ve bilişsel becerilerin öğretiminde kullanılır.

Cevap D

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranlev.org

1. Matematik dersinde asal sayıları öğretecek üç öğretmen, öğretime hazırlık için aşağıdaki kısa notları almışlardır:

Öğretmen A: Asal sayıları öğretmek için "Görsellerden, müzikten, doğadan ve dramadan nasıl yararlanabilirim?" diye düşün.

Öğretmen B: Asal sayı örnekleri ver, betimlet. Yeniden asal sayı örnekleri ver, betimlet. İlk grup örneklerle ikinci grup örnekleri karşılaştırmalarını iste. Asal sayı olan ve olmayan örnekler ver, karşılaştırmalarını iste. Keşfettikleri ilişkiyi vurgula, asal sayı örnekleri iste.

Öğretmen C: Asal sayılarla ilgili ayrıntıya girmeyen, iskelet oluşturabilecek bir başlangıç ifadesi bul, asal sayıları tanımla. Genelden özele bol örnek ver. Yoğun etkileşim için soru sor ve örnek iste.

A, B ve C öğretmenleri sırasıyla aşağıdaki öğretme yaklaşım veya stratejilerinden hangilerini kullanmayı planlamıştır? (2017)

A) Çoklu zekâ – Sunuş – Tam öğrenme
B) Çoklu zekâ – Araştırma-inceleme – Sunuş
C) Çoklu zekâ – Buluş – Sunuş
D) Proje tabanlı öğrenme – Araştırma-inceleme – Sunuş
E) Proje tabanlı öğrenme – Buluş – Tam öğrenme

2. Özcan Öğretmen, hayat bilgisi dersinde barışın insanlık için önemini kavratmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla öğrencilerine farklı ülkelerdeki dramlarla ilgili fotoğraflar göstermiş ve "Siz böyle bir ülkede yaşasaydınız neler hissederdiniz?" sorusunu yönelterek görüşlerini almıştır. Dersin sonunda öğrencilerini ayağa kaldırıp el ele tutuşmalarını istemiş ve hep birlikte "Bir Dünya Bırakın" şarkısını dans ederek söylemişlerdir.

Özcan Öğretmen çoklu zekâ yaklaşımını temel alarak yürüttüğü bu uygulamada, aşağıdaki zekâ alanlarından hangisine yönelik bir etkinlik yaptırmamıştır? (2017)

A) Müziksel
B) Sözel
C) Doğacı
D) Görsel
E) Bedensel

3. Bir öğretmen, "Bahar" konusunu istasyon tekniğiyle işlemektedir. Bu amaçla üç masa oluşturur: Farkındalık, şiir ve kavram haritası. Farkındalık istasyonunda bahçeden toplanmış kır çiçekleri, güller ve yapraklar bulunmaktadır. Bu istasyonda öğrencilerin, baharı duyu organlarıyla fark etmeleri ve bahar konulu pano hazırlamaları gerekmektedir. Diğer istasyonlarda ise öğrencilerden bahar konulu şiir yazmaları ve kavram haritası oluşturmaları beklenmektedir. Öğrenciler her beş dakikada bir hareket edip diğer bir istasyona geçmekte ve arkadaşlarının yarım bıraktıkları işi tamamlamaya çalışmaktadırlar.

Buna göre öğrenciler;

I. sözel,
II. doğacı,
III. uzamsal

zekâ alanlarından hangilerine yönelik etkinlikler yapmışlardır? (2020)

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

yediiklimyayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

4. Demokrasi kavramının öğretimine yönelik planlanan bir etkinlik için aşağıdaki çoklu zekâ alanları ve öğretim etkinliği eşleştirmelerinden hangisi uygun değildir? (2022 İPTAL)

A) Dilsel - Demokrasi kavramının tarihsel süreçteki dönüşümüne ilişkin bir tartışma yapma

B) Uzamsal - Demokrasi ana fikirli bir görsel sanat eserini grupla birlikte inceleme ve yorumlama

C) Kişiler arası - Demokrasinin bireyin günlük yaşamındaki doğrudan ya da dolaylı etkilerine ilişkin yansıtıcı günlükler yazma

D) Mantıksal - Demokrasinin farklı uygulamalarına ilişkin analitik ve eleştirel düşünme süreçleri içeren bir oyun oynama

E) Bedensel - Demokrasi kavramı üzerine bir yaratıcı drama etkinliği gerçekleştirme

Yediiklim Yayıncılık

5. Bir öğretmen, işlediği konuyla ilgili öğrenme etkinliklerini Kolb'un Deneyimsel Öğrenme Kuramı'na göre sırasıyla "somut yaşantı", "yansıtıcı gözlem", "soyut kavramsallaştırma" ve "aktif yaşantı" olmak üzere dört adımda tasarlamıştır.

Buna göre öğretmenin aşağıdaki etkinliklerden hangisini ilk adımda yapması daha uygun olur? (2022 İPTAL)

A) Drama etkinliği yaptırarak konuyla ilgili duygularını ortaya çıkarmalarını sağlama

B) Bir makale okutarak bu makaledeki argümanları bulmalarını sağlama

C) Beyin fırtınası yaparak öğrencilerin yaratıcı çözümler bulmalarını sağlama

D) Grup tartışmalarıyla olayların anlamlarını kavramalarını sağlama

E) Konuyla ilgili analojiler yaparak kavramları kullanmalarını sağlama

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Soru analiz edildiğinde;

Öğretmen A'nın asal sayıları öğretmek için görsellerden, dramadan, müzikten ve doğadan faydalanması Howard Gardner tarafından geliştirilen çoklu zekâ kuramından faydalandığına,

Öğretmen B'nin "Asal sayı örnekleri ver, betimlet. Yeniden asal sayı örnekleri ver, betimlet. İlk grup örneklerle ikinci grup örnekleri karşılaştırmalarını iste. Asal sayı olan ve olmayan örnekler ver, karşılaştırmalarını iste. Keşfettikleri ilişkiyi vurgula, asal sayı örnekleri iste." demesi Bruner tarafından geliştirilen buluş stratejisinden faydalandığına,

Öğretmen C'nin "Asal sayılarla ilgili ayrıntıya girmeyen, iskelet oluşturabilecek bir başlangıç ifadesi bul, asal sayıları tanımla. Genelden özele bol örnek ver. Yoğun etkileşim için soru sor ve örnek iste." demesi Ausubel tarafından geliştirilen sunuş stratejisinden faydalandığına işarettir.

Cevap C

2. Özcan Öğretmen'in öğrencilerine barışın insanlık için önemini kavratmak için farklı ülkelerdeki dramlarla ilgili fotoğraflar göstermesi görsel zekâ, öğrencilerin görüşlerini alması sözel-dilsel zekâ, öğrencilerini ayağa kaldırarak el ele tutuşturması, dans etmesi bedensel zekâ, şarkı söylemesi müziksel zekâdır. Ancak doğa zekâsına yönelik etkinlik bulunmamaktadır.

Cevap C

3. Soru analiz edildiğinde; Bir öğretmen "bahar" konusunu istasyon tekniği ile işlemektedir. Bu amaçla 3 masa oluşturulur: farkındalık, şiir ve kavram haritası. Farkındalık istasyonunda bahçeden toplanmış kır çiçekleri, güller ve yapraklar bulunmaktadır. Bu istasyonda öğrencilerin, baharı duyu organlarıyla fark etmeleri ve bahar konulu pano hazırlamaları gerekmektedir (DOĞACI). Diğer istasyonlarda ise öğrencilerden bahar konulu şiir yazmaları (SÖZEL) ve kavram haritası oluşturmaları (UZAMSAL) beklenmektedir. Öğrenciler her beş dakikada bir hareket edip diğer istasyona geçmekte ve arkadaşlarının yarım bıraktıkları işi tamamlamaya çalışmaktadırlar.

Cevap E

4. A seçeneğinde yer alan demokrasi kavramının tarihsel sürecindeki dönüşümüne ilişkin tartışma yapması dilsel zekâ ile ilgili olduğunu gösterir. Sözel zekâ ise okuma, yazma, konuşma ve dinleme çalışmaları ile ilgilidir. Tartışma da konuşma ve dinleme becerisi geliştirdiği için sözel zekâ ile ilgilidir. B seçeneğinde yer alan, demokrasi ana fikirli bir görsel sanat eserini grupla birlikte incelemeleri gözlem yapmaya dayalı bir çalışma olduğu için görsel- uzamsal zekâ ile ilgili olduğunu söyleyebiliriz. D seçeneğinde yer alan, demokrasinin farklı uygulamalarına ilişkin analitik ve eleştirel düşünme becerilerine ilişkin bir çalışma yapma mantıksal zekâ ile ilgilidir. Mantıksal zekâ; neden bulma, sonuç çıkarma, akıl yürütme, düşünme ile ilgili çalışmaları kapsar. E seçeneğinde yer alan, demokrasi kavramına ilişkin öğrencilerin drama etkinliği gerçekleştirilmesi aynı zamanda psikomotor becerileri gerektiren bir çalışma olduğu için bedensel zekâ ile ilgili olduğunu söyleyebiliriz. C seçeneğinde yer alan, demokrasinin bireyin günlük yaşamındaki doğrudan ya da dolaylı etkilerine ilişkin yansıtıcı günlükler yazması sözel zekâ veya içsel zekâ ile bağdaştıralabiliriz ancak bu durumun kişisel arası zekâ ile ilişkisi yoktur.

Cevap C

5. Soru öncülüne baktığımız zaman Kolb'un Deneyimsel Öğrenme Kuramı'na göre ilk adımda somut yaşantı etkinlikleri için yapılması daha uygun olan çalışmadan bahsedilmektedir. Bu nedenle seçeneklere baktığımız zaman aşağıdakilerden hangisinin somut yaşantı için daha uygun bir çalışma olduğunu düşünerek cevaplamak gerekir. A seçeneğinde yapılan drama çalışması çocukların hissederek, dokunarak, duyu organlarını kullanarak öğrenme sağladığı için somut yaşantı öğrenme stiline uygun bir çalışma olduğunu söyleyebiliriz.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Öğrencilerine, aralarındaki rekabet duygusunu ortadan kaldırıp birlikte çalışma becerisini kazandırmayı amaçlayan bir öğretmen aşağıdaki öğretim yöntemlerinden hangisini kullanamaz? (2017)

A) Probleme dayalı öğrenme
B) Araştırma incelemeye dayalı öğretim
C) İşbirliğine dayalı öğrenme
D) Proje tabanlı öğretim
E) Programlı öğretim uygulaması

2. Bir öğretmen, öğrencilerinden "Yaşama ve eğitim görme hakkı insanların temel haklarından arasındadır. Bu haklar değişik faktörlerden etkilenmektedir. Örneğin, savaşlar özellikle çocukların yaşama hakkını engeller. Eğitime önem vermeyen toplumlar uygarlaşamamıştır. Uygarlaşma ve gelişme için eğitim en temel araçtır." metnini kavram haritasına dönüştürmelerini ister. Öğrencilerden Engin, kavram haritasını aşağıdaki gibi oluşturur:

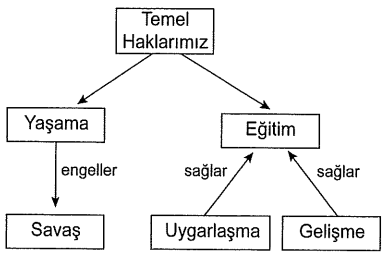

Engin'in kavram haritasıyla ilgili,

I. En kapsayıcı kavram doğru yerde değildir.
II. İlişki yönüne işaret eden oklardan bazılarının yönleri yanlıştır.
III. Kavramlar hiyerarşik sırada verilmemiştir.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2019)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

3. Bir öğretmenin; ödevleri kontrol ettikten sonra öğrencilere hatalarını bildirmemesi ve bu nedenle öğrencilerin her ödevde benzer hataları tekrarlaması, aşağıdakilerden hangisinin göz ardı edildiğini gösterir? (2019)

A) Bireysel hız
B) Pekiştirme
C) Etkin katılım
D) Küçük adımlar
E) Dönüt

4. Bir öğretmen öğrencilerine; Türkiye'de sonbahar gelince göçmen kuşların neden güneye göç ettiklerini sorar, cevapları müdahale etmeden dinler ve tahtaya sıralar. Mevsimlerin oluşumuyla ilgili kısa bir video izletir ve zaman zaman videoyu durdurup sorular sorar. Dünya'nın hareketini oyun hamurlarından tasarladığı bir araç üzerinden göstererek anlatır.

Bu dersin devamında öğretmenin, harmanlanmış öğrenme yaklaşımını kullanmış olması için aşağıdaki uygulamalardan hangisini yapması gerekir? (2019)

A) Öğrencilerden bir sonraki derse sınıf için tasarladığı bir *İnternet* sitesinde yer alan soruları çözerek gelmelerini istemesi
B) Öğrencilerden ders kitabında yer alan soruları grup arkadaşlarıyla birlikte çözmelerini istemesi
C) Bir öğrenciye Güneş, bir öğrenciye Dünya görevi vererek işlenen konuyu rol oynama etkinliğiyle pekiştirmesi
D) Önceden oluşturduğu kavram haritasını öğrencilere dağıtarak evde gözden geçirmelerini istemesi
E) Öğrencilerden evde oyun hamuruyla aynı düzeneği hazırlamalarını ve gözlemlerini not almalarını istemesi

/yediiklimyayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://tanitey.org

5. Trafik güvenliği dersi öğretmeni, dersin başında öğrencilerine "Lise yıllarında bir arkadaşıma gözümün önünde bir otomobil çarptı. Arkadaşım yaralandı. İlk yardım kurallarını bilmediğim için ambulans gelene kadar ona yardım edemedim. Bu durumdan hâlâ üzüntü duyuyorum." diyerek yaya ve sürücülerin ilk yardım kurallarını bilmelerinin önemine vurgu yapar.

Buna göre öğretmenin dersin başında uyguladığı giriş etkinlikleri aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir? (2020)

A) Güdüleme - Gözden geçirme
B) Gözden geçirme - Geçiş
C) Dikkat çekme - Güdüleme
D) Geçiş - Geliştirme
E) Dikkat çekme - Geliştirme

6. Gagne'nin Öğretim Durumları Modeli'ne göre aşağıdaki öğrenme ürünlerinden hangisi bilişsel stratejiye daha uygun bir örnektir? (2020)

A) Yakın çevresinde yaşayan bitki ve hayvanların korunması için insanlara telkinde bulunma
B) Tüm canlıları sevme konulu bir şiiri sınıfta arkadaşlarına hissederek okuma
C) Doğal yaşam ve nesli tükenmekte olan canlılarla ilgili belgeselleri izleme
D) Sokak kedilerini sahiplendirek için belediyeye bir plan sunma
E) Okul koridorlarındaki çiçekleri düzenli olarak sulamaya çalışma

/yediiklimyayincilik

7. Fen bilimleri dersinde kütle ve ağırlık kavramlarını işlemek isteyen bir öğretmen, ders planını öğrencilerin ihtiyaç ve özelliklerini göz önünde bulundurarak yapmıştır. Derse geldiğinde öğrencilerinin bu kavramlarla ilgili ön bilgilerini ve kavram yanılgılarını belirlemiş, konuyla ilgili deneyler yaptırmıştır.

Buna göre öğretmen öğrenme-öğretme sürecinde,

I. Derse hazırlık girmiştir.
II. Öğrencilerin aktif katılımını sağlamıştır.
III. Öğrencilere geri bildirim vermiştir.

uygulamalarından hangilerini yapmıştır? (2021)

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

8. İlkokul birinci sınıf öğretmeni, derse giriş aşamasında öğrencilerinin konuya odaklanma sorunu yaşadıklarını tespit etmiştir. Bu durumu göz önünde bulunduran öğretmen, bir gün sınıfa balonlarla girmiş ve derse "Acaba bugün balonlarla neler yapacağız? Tahmini olan var mı?" gibi sorularla başlamıştır.

Bu öğretmenin Gagne'nin Öğretim Durumları Modeli'ne göre dersine hangi amaçla ve hangi etkinlikle devam etmesi beklenir? (2021)

A) Uyarıcı materyal sunma - Balonlarla planlanan etkinliği yaptırma
B) Hedeften haberdar etme - Sınıfta öğrenilecek bilgilerin çerçevesini çizme
C) Ön bilgileri hatırlatma - Önceki derste yapılanları tekrar etme
D) Davranışı ortaya çıkarma - Sözel sorularla öğrenme faaliyetlerini yürütme
E) Öğrenmeye rehberlik etme - Bilgilerin aktarımını sağlama

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

9. Bir öğretmen, dersi için oluşturduğu sosyal medya sayfasından "Göçler ve Nedenleri" konusunda yazılmış güncel bir metin paylaşır. Derste de iç ve dış göçleri nedenleriyle anlatır, konuyu soru ve cevap yoluyla tekrar eder. Dersin bitiminde "*İnternet*'te bulabileceğiniz bilimsel makalelerin içeriklerini ve çevrenizdeki yapılaşmayı göz önünde tutarak iç göçlerin kentleşme üzerindeki etkilerini açıklayınız." diyerek bir araştırma ödevi verir. Öğrencilerden ödevlerini e-posta aracılığıyla göndermelerini ister. Kendisi de öğrencilere ödevlerle ilgili görüşlerini yine e-posta aracılığıyla iletir.

Buna model öğetmen aşağıdaki öğrenme-öğretme model veya yaklaşımlarından hangisini kullanmaktadır? (2021)

A) Basamaklı öğretim
B) Proje temelli öğretim
C) Harmanlanmış öğrenme
D) Programlı öğretim
E) Beyin temelli öğrenme

10. Nilgün, derslerde işlenen konuları tam anlamlandıramadığından şikâyet eder. Bu durumla baş etmek için farklı yollar araştırmaya başlayan Nilgün, işlenen konuların mantıksal analizini yaparak çalıştığında daha iyi öğrendiğini fark eder.

Kolb'e göre Nilgün aşağıdaki öğrenme stillerinden hangisine sahiptir? (2021)

A) Soyut kavramsallaştırma
B) Somut yaşantı
C) Analitik
D) Yansıtıcı gözlem
E) Yaratıcı

11. Öğrencilerini doğa gezisine götüren bir öğretmen, yolculuk esnasında öğrencileriyle gezinin amacı ve daha önce yaptıkları doğa gezileri hakkında sohbet etmiştir. Gezi alanına geldiklerinde ise öğrencilere etrafı gözlemlemeleri için "Kaç tür ağaç var?", "Ağaçların yapraklarının biçimleri ve renkleri nelerdir?" gibi sorular sormuştur. Ardından öğrencilerinden yakın çevredeki ağaçların yapraklarını toplamalarını istemiştir. Son olarak toplanan yaprakları öğrencileriyle birlikte benzerliklerine göre sınıflandırmış ve isimlendirmiştir.

Buna göre öğretmenin sorduğu sorular Gagne'nin Öğretim Etkinlikleri Modeli'nin aşağıdaki aşamalarından hangisini gerçekleştirmeye yöneliktir? (2022 İPTAL)

A) Öğrenciyi hedeften haberdar etme
B) Uyarıcıları sunma
C) Performansı ortaya çıkarma
D) Geri bildirim verme
E) Kalıcılığı ve transferi sağlama

12. Bir öğretmen matematik dersinde öğrencilere "Sizce Marmara Denizi'nde ne kadar su damlası olabilir?" sorusunu yöneltmiştir.

Gagne'nin Öğretim Etkinlikleri Modeli'ne göre, öğretmenin bu soruyu dersin aşağıdaki aşamalarından hangisinde sorması daha uygundur? (2022)

A) Dikkat çekme
B) Hedeften haberdar etme
C) Güdüleme
D) Dönüt sağlama
E) Performansı ortaya çıkarma

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://ranitey.org

13. I. Öğrencinin Cumhuriyet'in ilanıyla ilgili bir metindeki önemli noktaların altını renkli kalemlerle çizmesi

II. Öğrencinin 01 06 34 olan bir kart numarasını "Adana", "Ankara", "İstanbul" diye kodlayarak plaka kodlarıyla sayıları eşleştirmesi

III. Öğrencinin derste öğretmenin anlattıklarını anlayıp anlamadığını zihninde kontrol etmesi

Yukarıdakilerden hangileri anlamlandırma stratejilerine örnektir? (2022)

A) Yalnız I B) Yalnız II
C) I ve II D) I ve III
E) II ve III

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Soru analiz edildiğinde seçenekler arasında yer alan probleme dayalı öğrenme, araştırma incelemeye dayalı öğrenme, işbirliğine dayalı öğrenme ve proje tabanlı öğrenme öğrencilerin işbirliği içinde rekabet duygusu olmadan çalışmasını sağlar. Ancak E seçeneğinde yer alan programlı öğretim bireysel öğretim tekniğidir. Bu yüzden programlı öğretim işbirliği içinde çalışma becerisi kazandırmada yetersizdir.

Cevap E

2. Kavram haritaları tek bir kavramın aynı kategorideki diğer kavramlarla ilişkisini belirten somut grafiklerdir. Öğrencilerin öğrenmeleri gereken kavramların neler olduğu ve bu kavramlar arasında nasıl bir bağ kurulacağını gösteren planlama düzenekleridir. Buna göre bir kavram haritası, kutucukların kavramları temsil ettiği kavramlar arası bağlantıların ise önermeleri gösterdiği grafiksel bir yapı olarak ifade edilmiştir. Bu kavramlar arası bağlantılar tek yönlü, çift yönlü veya yönsüz olabilirler. Bu kavram ve önermeler kategorize edilebilirler. Kavram haritaları kavramlar arası nedensel bağlantıları gösterirler. Kavram haritası oluşturulurken;

- Kavramlar listesindeki en genel veya en önemli olan sözcük ayrı bir sayfanın başına yazılır. Bundan sonra öğretilmek istenen ilişkili kavramlar aşamalı bir düzende sayfaya yerleştirilir. En genel kavram en üstte, eşit genellikteki kavramlar aynı satırda, diğerleri genellik derecelerine göre azalan sırada sayfanın altına doğru sıralanır.
- Kavramların, haritadaki diğer sözcüklerden kolayca ayırt edilebilmesi için kavramlar kutu veya yuvarlak içine alınır.
- Öğretilmek istenilen kavramlar arası ilişkiler, genelleme ve ilkeler ayrıca listelenir.
- İki kavram arasındaki ilişkiyi göstermek üzere iki kutu bir çizgi ile bağlanır. İlişki bu çizginin üzerine birkaç kelimelik bir ibareyle yazılır. Bu ilişki haritadaki kavramlardan en az birini ilgilendiren bir önermedir. İlişkiler ve ilkeler kutulanmaz. Bazı hâllerde ilişkinin yönü önemli olduğu için belirtilecek ilişki yönü ok ile gösterilir.

Buna göre hazırlanan kavram haritasında en kapsayıcı kavram, kavram haritasının en üstünde olup doğru yere yerleştirilmiştir. Kavramlar hiyerarşik sırada verilmiş ancak ilişki yönüne işaret eden oklardan bazılarının yönleri yanlıştır. Söz konusu kavram haritasında eğitim kavramından uygarlaşma ve gelişme alt kavramına doğru okların çizilmesi gerekirken uygarlaşma ve gelişme alt kavramlarından eğitim kavramına oklar çizilerek yanlış çizim yapılmıştır.

Cevap B

3. Bir öğretmenin ödevleri kontrol ettikten sonra öğrencilere hatalarını bildirmemesi ve bu nedenle her ödevde öğrencilerin benzer hataları tekrarlaması dönüt ögesinin göz ardı edildiğinin göstergesidir. Dönüt; öğrenciye öğrenmelerinin doğruluğu ya da yanlışlığı hakkında verilen mesajlar anlamına gelmekte olup öğretim hizmetinin niteliğini ve öğrenme düzeyini belirleyen en önemli ögedir. Dönütler; öğrencileri güdüler, öğrenme sürecini hedefler doğrultusunda yönlendirir, pekiştiricidir, eksiklikleri ortaya koyar, öğrenme hızını ve düzeyini yükseltir.

Cevap E

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

4. Harmanlanmış öğrenme; yüz yüze öğretim ve web temelli öğretim teknolojilerin karışımıdır. Yüz yüze öğretimin etkili yönleriyle (ör, soysal etkileşim ve motivasyon) online öğretimin avantajlarından (ör; esneklik) faydalanarak oluşturulan harmanlanmış bir modeldir. Tamamen e-öğrenme biçiminde tasarlanan öğretimlerde yaşanan eksiklerin tamamen ortadan kaldırılamaması, özellikle bu ortamlarda iletişim ve etkileşimin sınırlı düzeyde kalması sebebiyle yüz yüze öğrenmeye duyulan ihtiyaç harmanlanmış öğrenmenin daha ilgi gören bir alan olmasına sebep olmuştur. Harmanlanmış öğrenme çevrim içi ortamların sunduğu olanaklarla öğretim sürecinin ön öğrenme, değerlendirme gibi bir takım süreçlerinin web ortamında yapılmasına olanak sağlamakta ve böylece yüz yüze öğrenme sürecinin kısalmasını sağlayarak bu sürenin daha verimli eğitim/öğretim süreçlerine yönlendirilmesine imkân vermektedir. Buna göre ders içeriğini yüz yüze öğretim ile gerçekleştiren öğretmen dersini harmanlanmış öğrenme yaklaşımıyla devam ettirmek istemesi durumda kendi tasarlamış olduğu internet sitesindeki soruların çözmelerini isteyerek derse gelmelerini istemesi gerekmektedir.

Cevap A

5. Verilen öncülün yapısı incelendiğinde yaşanan bir olayın sınıfta anlatılmasıyla birlikte dikkat çekme sağlanmış ve konunun önemi fark ettirilerek öğrencinin ilgisi çekilmiş yani güdülenmiştir. Güdülemek o gün işlenecek konunun günlük hayatta ne işe yarayacağının söylenmesi olarak da adlandırılabilir.

Cevap C

6. Gagne'ye göre beş tür öğrenme ürünü vardır ve öğretim hedefleri de bu öğrenme ürünlerine göre sınıflanabilir. Bu öğrenme ürünleri :

- Bilişsel strateji
- Tutum
- Psikomotor beceri
- Sözel bilgi
- Zihinsel beceri

Bilişsel Strateji, öğrencinin dikkatine, öğrenmesine, hatırlamasına ve düşünmesine rehberlik eder. Bu basamak bilgiyi işleme kuramındaki yürütücü biliş (metacognition) konusunu içerisine almaktadır. Öğrencinin dikkat etme, kodlama, geriye getirme, transfer ve problem çözme için çeşitli stratejileri öğrenmesidir. Bilişsel alanın sentez düzeyi davranışlarını kapsamaktadır. Verilen şıklar incelendiğinde "Sokak kedilerini sahiplendirmek için belediyeye bir plan sunma" cümlesi yeni /özgün bir yapı olarak kabul edilir ve bilişsel strateji olarak açıklanır.

Cevap D

7. Soruda öğretmen işlenmek istenilen konuya dair öğrencilerin ihtiyaç ve özelliklerini göz önünde bulundurarak ders planı hazırlamıştır. Bu nedenle I. öncülde verilen "derse hazırlıklı girmiştir." ifadesi doğrudur. Daha sonra öğretmenin konuya ilişkin öğrencilere deney yaptırmış olması II. öncüldeki "Öğrencilerin aktif katılımını sağlamıştır." ifadesi doğrudur. Ancak verilen parçada III. öncülde "Öğrencilere geri bildirim vermiştir." ifadesine verilen parçadan ulaşılamaz.

Cevap B

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

8. Öğretim Etkinlikleri Ögeleri;

1. **Dikkat çekme:** Bir uyarıcıyı fark ettirme vardır. Bu nedenle hikâye, fıkra anlatma, video seyrettirme.
2. **Hedeften haberdar etme:** Güdülenmeyi sağlama, hedefi belirtme.
3. **Ön bilgileri hatırlatma:** Ön koşul öğrenmeler hatırlanır.
4. **Uyarıcı materyaller sunma**
5. **Öğrenmeye rehberlik olma:** Bilginin öğrenildiği yer.
6. **Performansı ortaya çıkarma:** Öğrenci öğrendiklerini uygular, problem çözer.
7. **Dönüt sağlama:** Doğru performans için destek ve değerlendirme sağlama.
8. **Performans değerlendirme:** Süreç ve ürün değerlendirilir.
9. **Öğrenilenlerin kalıcılığını sağlama ve transferini güçlendirme:** Hatırlama ve transferi güçlendirme.

Verilen parçada öğretmen derse balonla girmiş ve öğrencilere "Acaba balonlarla neler yapacağız? Tahmini olan var mı?" sorusunu yöneltmesi öğrencilerde farkındalık yaratma amacı güttüğü için dikkat çekmedir. Bundan dolayı sonraki adımda öğretmen hedeften haberdar etme aşaması ile devam etmelidir. Bu nedenle öğretmen sınıfta öğrenilecek bilginin çerçevesini çizerek hedeften haberdar etmeye yer vermelidir.

Cevap B

9. Harmanlanmış öğrenme; yüz yüze öğretim ve web temelli öğretim teknolojilerin karışımıdır. Harmanlanmış öğretim yüz yüze öğretim ve web temelli öğretim teknolojilerin karışımıdır (Delialioglu & Yidirim, 2008; Geçer & Dağ, 2012; Moskal, Dziuban, & Hartman, 2013). Harmanlanmış öğretimi web tabanlı öğrenme teknolojilerinin, öğretim hedeflerine ulaşmak için öğretime katılmasıdır şeklinde tanımlayabiliriz.

Soruda bir öğretmenin, dersi için oluşturduğu sosyal medya sayfasından "Göçler ve Nedenleri" konusunda yazılmış güncel bir metni paylaşması, iç ve dış göçleri nedenleriyle anlatması, konuyu soru ve cevap yoluyla işlemesi geleneksel eğitimin - yüz yüze eğitim; dersin bitiminde internetten bir araştırma ödevi vermesi ve bunları e-posta ile öğrencilerin göndermesi web tabanlı öğretim teknolojilerinden yararlandığını gösterdiği için harmanlanmış öğretimdir.

Cevap C

10. Kolb'a göre soyut kavramsallaştırma öğrenme stiline sahip bireyler de; mantık, kavramlar ve düşünceler duygulardan daha önemlidir. Genel kuramlar geliştirme ve bir problemin çözümünde bilimsel yaklaşım önem kazanmaktadır. Birey düşünce ve olayların mantıksal analizini yaptıktan sonra harekete geçmektedir. Bilimsel yaklaşım esastır. Soruda "Nilgün, derslerde işlenen konuları tam anlamlandıramadığından şikâyet eder. Bu durumla baş etmek için farklı yollar araştırmaya başlayan Nilgün, işlenen konuların mantıksal analizini yaparak çalıştığında daha iyi öğrendiğini fark eder." Bu nedenle Nilgün analiz etme, mantıksal düşünme amaçlandığı için soyut kavramsallaştırmadır.

Cevap A

/yediiklimyayincilik

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://anlev.org

11. Gagne'nin Öğretim Durumları Modeli'nde uyarıcı materyallerin sunulması aşamasında, dersin konusu ile ilgili materyaller kullanılır. Film izletme, örnek, model kullanma ve temel davranışları adım adım açıklama bu aşamada gerçekleştirilir. Öğretmen öğrenme sürecini kolaylaştıracak araç gereçler kullanır ve öğrenme sürecini çeşitli örneklerle zenginleştirir. Sorunun öncülüne baktığımız zaman öğretmenin öğrencilerin çevredeki ağaç yapraklarını toplamasını istemesi ve toplanan yaprakları öğrencilerle birlikte sınıflandırarak isimlendirmesi bu nedenle uyarıcıları sunma aşaması ile ilgili olduğunu söyleyebiliriz.

Cevap B

12. Gagne'ye göre Öğretim Etkinlikleri Modeli'nde öğrenme dışsal ve içsel faktörlerin etkileşimi ile gerçekleşir. Öğrenme gözlenebilen davranışlardan anlaşılır ve beyinde gerçekleşir varsayımını savunur. Öğrenme için dış şartlar kadar iç şartlarında etkili olduğunu savunur.

Öğretim Etkinlikleri Ögeleri

1. **Dikkat çekme:** Motivasyonu harekete geçirme. Hikâye, anı, fıkra anlatma, bilmece sorma, farklı kıyafet giyme gibi.
2. **Hedeften haberdar etme:** Güdülenmeyi sağlama, hedefi belirtme.
3. **Önceki öğrenmelerle ilişkilendirme:** Kısa süreli bellek aktifleşir, ön koşul öğrenmeler hatırlanır.
4. **İçeriği sunma:** Uyarıcı materyaller sunma.
5. **Rehberlik yapma:** Bilgiyi uzun dönem hafızaya kodlama ve öğrenmede rehberlik etme.
6. **Performansı ortaya çıkarma:** Öğrenci öğrendiklerini uygular, problem çözme davranışını gösterme imkânı bulur.

Öğretmenin girişte sorduğu soru dikkat çekme kategorisinde yer alır.

Cevap A

13. Kodlama / Anlamlandırma (En etkili yöntem): Bilginin kişiye özgü bir şekilde yorumlanmasıdır. Kodlama / Anlamlandırma 2'ye ayrılır:

a) Doğal / Otomatik Kodlama: Zihnin kendi geliştirdiği yöntemdir.

Örgütleme; zihinsel organizasyondur, bilginin düzenli ve sistemli zihne aktarılmasıdır, kavram haritaları, tablolarla öğrenme örnek olarak gösterilebilir.

Eklemleme (Genişleme); en etkili süreçtir, eski bilgilerle yeni bilgilerin ilişkilendirilmesidir. Anlam genişlemesi yaşanır. Beyin yapısının cevize benzetilerek anlatılması örnek olarak gösterilebilir.

b) Bellek Destekleyen İpuçları (Yapay Kodlama): Yapay kodlama 2'ye ayrılır:

1. Zihinsel İmajlar: Resimler yoluyla kaydedilen verilerdir.

- Yerleşim / loci / yerleştirme, bilginin mekânla ya da çevrede eşyalar ile ilişkilendirilmesidir.
- Zincirleme / Bağlantı, kavramlardan hikâye oluşturmaktır.
- Askı sözcük, ilk olarak 1'den 10'a kadar rakamlar yazılır, her sayıyla uyumlu askı sözcük oluşturulur, askı sözcük somut, net ve anlaşılır olmalıdır. Öğreneceğimiz bilgi ile askı sözcük aynı cümlede kullanılır.
- Anahtar sözcük, yabancı dil öğrenirken kullanılır, yabancı kelimenin anlamı ile okunuşu aynı cümlede yer alır. Kelimeyi örnek cümlede kullanmadır.

2. Sözel Semboller: Metinler yoluyla kaydedilen verilerdir.

- Baş harf stratejisi (akronim, akrostiş), kelimelerin veya kavramların baş harflerini kullanarak şifreleme yapmaktır. Akrostişe şiirlerde baş harflerle kelime oluşturma örnek gösterilebilir. KPSS, TRT, ÖSYM, NATO birer akronim örneği olarak gösterilebilir.
- Kafiye oluşturma, birbiriyle uyumlu ve ahenkli ifadeleri kullanarak kalıcı öğrenme sağlamaktır.

Cevap B

/yediiklimyayıncılık

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

1. Cansu Öğretmen, öğrencisinden Cumhuriyet Bayramı nedeniyle Cumhuriyet tarihiyle ilgili sunum hazırlamasını ve bir uzman gibi arkadaşlarına sunmasını ister. Öğrencisini konuyla ilgili anektodlar, hikâyeler ve bilimsel araştırmalar gibi çeşitli kaynaklardan yararlanmaya yönlendirir.

Buna göre Cansu Öğretmen'in uygulamak istediği öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Panel
B) Münazara
C) Konferans
D) Açık oturum
E) Forum

2. Adem Öğretmen, tarih derslerinde zaman zaman öğrencilerin çok iyi bildiklerine inandıkları konuları gündeme getirmekte, bilgilerinin güvenilir olup olmadığını düşünmelerini sağlayıcı sorular sorarak öğrencilerin şüpheye düşmelerini istemektedir. Böylece zihinlerindeki yanlış bilgilerin ortaya çıkmasını sağlayarak öğrencilerin gerçek bilgiye ulaşmalarını hedeflemektedir.

Buna göre Adem Öğretmen'in kullandığı öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Sokratik tartışma
B) Fikir taraması
C) Görüş geliştirme
D) Küçük grup tartışması
E) Panel

3. Çınar o gün eve neşeyle gelir ve annesine "Bugün neler oldu inanamazsın!" diyerek uçak kullandığını anlatır. Annesi şaşkınlıkla "Nasıl olur?" diye sorduğunda Çınar, annesine Türk Hava Kurumunun eğitim kamyonunun okullarına geldiğini ve tıpkı bir uçaktaki pilot kabini gibi tasarlanmış olan model üzerinde sırayla uçak kullandıklarını söyler.

Öğrencilerin uçma deneyimi yaşamaları için kullanılan bu yöntem veya teknik aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Örnek olay
B) Metafor
C) Gösteri
D) İstasyon
E) Benzetim

Yediiklim Yayıncılık

4. Mert Öğretmen, öğrencilerinin dikkatini iklim değişikliği konusuna çekmek için konu hakkında bir sunum yapar. Ardından sınıfındaki otuz öğrenciyi her grupta aynı sayıda öğrenci olacak şekilde beş gruba ayırır. Her gruptan kendi içinde bir başkan ile bir yazıcı seçmesini ve iklim değişikliği sorununun çözümü için öneriler geliştirmesini ister. Sonrasında gruplara kendi aralarında tartışmaları için gruptaki üye sayısı kadar dakika tanır.

Mert Öğretmen'in uyguladığı bu öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Beyin fırtınası
B) Fikir taraması
C) Görüş geliştirme
D) Philips 66
E) İstasyon

5. Sezer Öğretmen, matematik dersinde öğrencilerinin problem çözme becerilerini geliştirmek için onlara bilgiye nasıl ulaşacaklarını, bilgiyi nasıl kullanacaklarını ve uygulayacaklarını öğretmeyi hedefler. Bunun için öncelikle kendisi model olarak süreci başlatır, öğrencilere etkinlikler yaptırır, rehberlik eder ve onları yönlendirir. Sonunda, öğrencilerin problem çözme becerilerini bireysel olarak uygulayabilir hâle geldiklerini gözlemler.

Buna göre Sezer Öğretmen'in kullandığı öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Görüş geliştirme
B) Kuantum öğrenme
C) Beyin eseri
D) Bilişsel çıraklık
E) Gösterip yaptırma

6. Aşağıdakilerden hangisi akran öğretimi tekniğinin kullanılma gerekçesi olamaz? (2017)

A) Benzer bilişsel özelliklere sahip akranların birlikte daha iyi öğrenmesi

B) Öğrencilerin rekabet ederek daha iyi öğrenmelerine olanak sağlaması

C) Öğrencilere daha fazla dikkat ve duygusal destek sunması

D) Öğrencilere kendi öğrenme stillerine uygun yaşantılar sağlaması

E) Öğrenenle birlikte öğreticilerin de öğrenmesi

7. Eğitim fakültesi öğrencisi Ayşe, tartışma yöntem veya tekniklerini birbirine karıştırdığı için televizyondaki tartışma programlarını izlemeye karar vermiştir. Bir programda bir yöneticinin başkanlığında, dört katılımcının bir seyirci topluluğuyla birlikte, güncel siyasi bir olay üzerindeki tartışmalarını izlemiştir.

Buna göre Ayşe'nin televizyonda izlediği programda, aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisi kullanılmıştır? (2017)

A) Sempozyum B) Konferans

C) Açık oturum D) Zıt panel

E) Münazara

8. Bir okul öncesi öğretmeni, çocukların empati becerilerini geliştirmek için sınıfta bir oyun canlandırır. Oyun bittikten sonra çocukların kendilerini oyundaki karakterlerden birinin yerine koyarak görüş ve düşüncelerini belirtmelerini ister. Böylece, çocukların hem empati hem de sözel iletişim becerilerinin gelişimine katkı sağlamış olur.

Buna göre öğretmen, aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2017)

A) Konuşma halkası B) Görüş geliştirme

C) Kartopu D) Eğitsel oyun

E) İstasyon

9. Büşra Öğretmen, dersinde öğrencilerden iç içe iki çember oluşturmuştur. İç çemberdeki öğrencileri tartışmaya katarken dış çemberdeki öğrencilerin tartışmayı izlemelerini ve gerekirse iç çemberdeki öğrencilere soru sorabileceklerini söylemiştir.

Buna göre Büşra Öğretmen, derste aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2017)

A) Açık oturum B) Akvaryum

C) Kartopu D) Zıt panel

E) Konuşma halkası

10. Sema Öğretmen, seçtiği öğretim yönteminin olumsuzluklarını azaltmak için kendisini dinleyen öğrencilere sık sık tekrarlar yapmaktadır. Yeni öğrenilen bilginin uzun süreli hafızaya geçiş sürecini kolaylaştırmak ve zihinsel kodlamayı desteklemek için konuyla ilgili kavramlar içeren kısa hikâyeler ve görseller kullanmaktadır. Ayrıca, aralıksız konuşma süresini 15 dakikadan fazla tutmamaktadır.

Sema Öğretmen'in seçtiği bu öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Anlatım B) Soru-cevap

C) Çember D) Örnek olay

E) Büyük grup tartışması

yediiklimyayıncılık

11. Ahmet, maddenin hâllerine ilişkin yapmış olduğu zihin haritasında takip ettiği işlemleri arkadaşı Esra'ya tek tek sıralar: "(I) Maddenin hâlleri konusunu işledikten sonra bir kâğıt aldım ve ortasına bir daire çizerek içine büyük harflerle "MADDENİN HÂLLERİ" yazdım. (II) Ardından konuyla ilgili üç anahtar kelimeyi de büyük harflerle yazıp daire içine aldım. Yazdığım sözcüklerin yanına resim de çizdim. (III) Sonra konuyla ilgili aklıma gelen her sözcüğü hızlıca kâğıda geçirdim. (IV) Daha sonra bu sözcükler arasındaki bağlantıları aralarına düz çizgi çizerek gösterdim. (V) Son olarak da çizgilerin üzerine bağlantı sözcükleri yazdım." Bunun üzerine arkadaşı Esra, "Anlattığına göre, bir aşamada zihin haritasıyla kavram haritasını karıştırıyorsun." şeklinde görüş bildirir.

Buna göre, yukarıdaki numaralandırılmış işlemlerden hangisi Esra'nın görüşünü destekler? (2017)

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Fen bilimleri dersinde destek ve hareket konusunu işleyen Hatice Öğretmen, konu tamamlandıktan sonra öğrencilerden konuya ilişkin birer kavram haritası hazırlamalarını istemiştir. Öğrencilere yol göstermek amacıyla kavram haritası için yerine getirilmesi gereken işlemlerle ilgili bir liste hazırlayıp dağıtmıştır.

Buna göre listede aşağıdakilerden hangisinin yer alması <u>beklenmez</u>? (2017)

A) Kavramlar arasındaki ilişkiyi gösteren çizgilerin yön belirtmesi
B) Kavramlarla ilgili geniş açıklamalara yer verilmesi
C) Konuyla ilgili kavramların listelenmesi
D) Kavramların genelden özele doğru bir sıra izlenerek yazılması
E) Tekrar yazılması gereken kavramların çapraz çizgiyle birinciye bağlanması

13. Sercan Bey, dersinde bilişsel çıraklık tekniğini anlattıktan sonra değerlendirme yapmak amacıyla öğrencilerine "Şimdi soracağım soruların cevaplarını bir kâğıda yazmanızı istiyorum." der ve aşağıdaki iki soruyu sorar:

I. Uzmanın gözetiminde öğrencinin istenen beceriyi sergilemesi bilişsel çıraklığın hangi aşamasında gerçekleşir?
II. Öğrencinin kimseye ihtiyacı olmadan istenen davranışı sergilemesi bilişsel çıraklığın hangi aşamasında gerçekleşir?

Aşağıdakilerden hangisinde bu iki sorunun cevabı sırasıyla doğru olarak verilmiştir? (2018)

A) Koçluk yapma - Yansıtma
B) Model olma - İfade etme
C) İfade etme - Öteleme
D) Model olma - Yansıtma
E) Koçluk yapma - Öteleme

14. Bir öğretmen adayı, aldığı bir ders kapsamında gözlem yapmak için bir sınıfa gider. Sınıftaki öğretmen derste "Hadi bakalım çocuklar, her birinizden 'sağlıklı bir yaşamda sporun yeri' konusunda bir süre bireysel olarak düşünmenizi ve çalışmanızı istiyorum." der. Bu çalışma bittikten sonra öğretmen, öğrencilerden yanlarındaki arkadaşlarıyla grup oluşturmalarını ve konuyu birlikte çalışmalarını ister. Son olarak bu gruplarda ortaya çıkan temel görüşlerin sınıfa sunulmasını sağlar.

Buna göre, gözlem yapılan sınıfta öğretmen aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2018)

A) Düşün - eşleş - paylaş
B) Görüş geliştirme
C) Kartopu
D) Öğrenme halkası
E) Rulman

Yediiklim Yayıncılık

15. Damla Öğretmen hayat bilgisi dersinde, okulda çalışanların görevlerini tanıtmak amacıyla öğrencilerine müdür, müdür yardımcısı, öğretmen, memur ve hizmetli rolleri vererek görev ve sorumluluklar konulu küçük bir oyun sergilemelerini ister. Oyundan sonra öğrencilere "Yetkililer kendi görevlerini yerine getirmezlerse ne tür sorunlar ortaya çıkabilir?" sorusunu yöneltir ve ortaya atılan görüşleri tahtaya yazmak üzere öğrencilerden birini görevlendirir.

Buna göre, Damla Öğretmen'in kullandığı öğretim yöntem veya teknikleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2018)

A) Drama - Beyin fırtınası
B) Örnek olay - Görüş geliştirme
C) Örnek olay - Sokratik tartışma
D) Eğitsel oyun - Münazara
E) Drama - Akvaryum

16. Hilal Öğretmen fen bilimleri dersinde sindirim sisteminde görev yapan organların daha anlaşılması amacıyla öğrenciler arasında görev paylaşımı yapmıştır. Ön hazırlığın ardından her öğrenci kendini bir sindirim organı yerine koyarak konuşmuştur. Sırasıyla tüm sindirim sistemi organları öğrenciler tarafından sınıf önünde konuşturulmuştur.

Buna göre, Hilal Öğretmen'in derste kullandığı öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Forum
B) Çember
C) Rol oynama
D) Konuşma halkası
E) Pazaryeri

17. Süleyman Öğretmen dersinde beyin fırtınası tekniğini kullanarak öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek ister. Bu amaçla aşağıdaki basamakları uygular.

I. Öğrencilere soru cümlesini kendisi söyler.
II. Söyleyenleri tahtaya yazması için iki kişi görevlendirir.
III. Öğrencilerden akıllarına gelen her fikri söylemelerini ister.
IV. Öğrencilerden fikirler geldikçe diğer öğrencilerin bireysel eleştiri yapması için kısa bir süre verir.
V. Fikir oluşturmak için ayrılan süre dolunca öğretmen kendi fikirlerini de katarak sonucu açıklar.

Buna göre, Süleyman Öğretmen'in beyin fırtınası tekniği kullanırken yapmış olduğu hatalar aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir? (2018)

A) I ve II B) I ve V C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

18. Bir önceki dersinde iklim konusunu işleyen bir öğretmen, bilgilerin kalıcılığını artırmak amacıyla sınıfı soru ve cevap grupları olmak üzere ikiye ayırır. Soru grubuna soru, cevap grubuna da olası soruların cevaplarını hazırlamaları için 15 dakika süreleri olduğunu söyler. Verilen süre sonunda soru grubu sorularını sorar, diğer grup cevaplar. Hazırlanan soruların tümü cevaplandıktan sonra öğretmen, gruplar arasında görev değişikliği yaparak süreci bir kez daha tekrarlar.

Buna göre öğretmenin uyguladığı öğretim yöntem veya tekniğin aşağıdakilerden hangisidir? (2019)

A) Çember
B) Forum
C) Akvaryum
D) Sokratik tartışma
E) Zıt panel

yediiklimyayıncılık

19. Bir sınıf öğretmeni, Türkçe dersinde "Çok gezen mi bilir, çok okuyan mı?" sözünün tartışılmasını planlamıştır. Tartışma için üçer öğrenciden oluşan iki grup ve bir başkan bir de jüri belirlemiştir. Öğretmen tartışmanın sonunda gruplardan birinin juri tarafından kazanan ilan edileceğini ve ödüllendirileceğini açıklanmıştır. Hazırlık için öğrencilere iki hafta süre vermiştir.

Sınıf öğretmeni bu dersinde aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerden hangisini uygulamıştır? (2019)

A) Münazara
B) Panel
C) Görüş geliştirme
D) Seminer
E) Konuşma halkası

20. Bir derste değerler konusu tartışılırken "Tüm dünyadaki toplumlarda kendini düşünen bireyler giderek artıyor. Buna bağlı olarak toplumları bir arada tutan ortak değerler de kayboluyor." diyen Ali'ye karşı Leyla "Sizin gibi düşünmüyorum, eğer eğitimde değerlere önem verir ve aileleri bilinçlendirirsek kötü gidişatı durdurabiliriz."

Buna göre, Ali ve Leyla'nın ifadeleri sırasıyla aşağıdaki altı düşünce şapkasından hangilerine birer örnektir? (2019)

A) Siyah - Beyaz
B) Siyah - Sarı
C) Kırmızı - Yeşil
D) Kırmızı - Beyaz
E) Mavi - Yeşil

/yediiklimyayincilik

21. Başak Öğretmen, derslerinde bir dizi farklı uygulamayı içeren ve öğretime teknolojiyi daha fazla dâhil edecek bir öğretim yöntemi denemeye karar verir. Dersin videosunu hazırlar. Öğrencilerinden derse gelmeden önce bu videoyu izlemelerini ister sınıfa geldiklerinde alıştırma ve tartışma gibi etkinlikler yaptırır.

Buna göre öğretmenin tercih ettiği öğrenme-öğretme yaklaşım, yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2019)

A) Bireyselleştirilmiş öğretim
B) Arkası yarın
C) Sokratik tartışma
D) Zıt panel
E) Ters yüz öğrenme

22. Sedef Öğretmen derste istek ve ihtiyaçlar arasındaki farkların ayırt edilmesine yönelik öğrencilerine kısa bir film izletir. Ardından filmdeki kişilerin yerlerine kendilerini koymalarını ister ve "Siz olsaydınız nasıl davranırdınız?" diye sorar. Öğrencilirden birbirlerini görecek şekilde oturmalarını ve sırasıyla düşüncelerini ifade etmelerini ister. Söz alma sırasını belirlemek için küçük bir top verir. Kendisine top verilen öğrenci düşüncelerini paylaşır.

Buna göre öğretmenin derste kullandığı öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2019)

A) Akvaryum
B) Konuşma halkası
C) Kartopu
D) Görüş geliştirme
E) Örnek olay

23. Bir öğretim üyesi, öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntemlerini geliştirmeleri gerektiğine dikkat çekmek amacıyla dersinde "kalıntı" kavramını kullanmıştır. Bu kavramdan yola çıkarak insan yaşamında yüzlerce yıl işlevsel olan birçok araç gerecin ve davranış şeklinin zamanla işlevsiz hâle geldiğini vurgulamıştır. Daha sonra yaşamın her alanında olduğu gibi eğitimde de bazı kalıntıların söz konusu olabileceğini vurgulayarak konuyu örneklerle tartışmıştır.

Buna göre öğretim üyesi, dersinde aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2019)

A) Benzetim
B) Görüş geliştirme
C) Metafor
D) Örnek olay
E) Soru-cevap

24. Bir fen bilimleri öğretmeni "Canlılar ve Yaşam" konusunu işledikten sonra öğrencilerin hayvanları gözlemlemeleri için hayvanat bahçesine gezi düzenlemek ister.

Buna göre öğretmenin aşağıdaki gezi düzenleme ve uygulama işlemlerinden hangisini ilk olarak yapması beklenir? (2020)

A) Öğrencilere, gezi sırasında uyulması gereken kuralları açıklaması
B) Öğrencilere, gözlem yaparken dikkat etmeleri gerken noktaları açıklaması
C) Hayvanat bahçesini tanıtan bir video izletmesi
D) Öğrencileri gruplara ayırarak hayvanlarla ilgili bilgi toplamarını saplaması
E) İlgili kurum ve kişilerden gerekli izinleri alması

25. Bir öğretmen öğrencilerine, "Bitkilerin hayatımızdaki önemi nedir?" diye sorar ve onların kısa sürede ürettikleri tüm fikirleri tahtaya yazar. Ardından öğrencilerden iç içe iki halka oluşturacak şekilde konumlanmalarını ister. İç halkadakilerin geriye dönüp dış halkadakilerin yüzlerine bakmalarını sağlayarak öğrencilerin dersin başında belirttikleri fikirleri tartışmalarını ister. Bir süre sonra uygulama, iç halkadaki öğrencilerin saat yönünde ilerleyerek tartışmayı dış halkadaki bir sonraki öğrenciyle yapması şeklinde devam eder. Bir öğrencinin diğer halkadaki tüm öğrencilerle tartışmış olmasıyla etkinlik sona erer.

Buna göre öğretmenin kullandığı öğretim yöntem veya teknikleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2020)

A) Soru - cevap – Akvaryum
B) Soru - cevap – Rulman
C) Beyin fırtınası – Rulman
D) Beyin fırtınası – Akvaryum
E) Fikir taraması – Konuşma halkası

26. Aşağıdakilerden hangisi yaratıcı drama yönteminin kalıcı öğrenmeyi sağlayan özelliklerinden biri <u>değildir</u>? (2020)

A) Öğrencinin yaşantılarına dayalı olması
B) Ön öğrenmeleri harekete geçirmesi
C) Öğrenen etkinliğine dayalı olması
D) Birden fazla duyu organına hitap etmesi
E) Bilginin sürekli tekrarını sağlaması

Yediiklim Yayıncılık

27. Sosyal bilgiler dersinde öğretmen ve öğrenciler arasında aşağıdaki konuşma geçmiştir.

Öğretmen: Dünya'nın Güneş'e en yakın olduğu mevsim hangisidir?

Öğrenciler: Yaz mevsimi.

Öğretmen: Neden böyle düşünüyorsunuz?

Öğrenciler: Çünkü yaz mevsimi sıcak olur.

Öğretmen: Sıcaklığın yüksek olması Güneş'e daha yakın olduğumuzu gösterir mi? Örneğin, bizde yaz mevsimi yaşanırken dünyanın diğer yarısında da kış mevsimi yaşanmaktadır. Her ikisinin de sıcak olması gerekmez miydi sizin düşüncenize göre?

Öğrenciler: Gerekirdi.

Öğretmen: Demek ki Güneş'le aramızdaki mesafeyi yalnızca sıcaklığa bakarak anlamamız mümkün değil.

Bu konuşmaya göre öğretmen dersinde aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisini kullanmıştır? (2020)

A) Örnek olay
B) Sokratik tartışma
C) Görüş geliştirme
D) Beyin eseri
E) Zıt panel

28. Bir okulda "Sosyal Medyanın Etkileri" konusunda yapılan etkinliklerde, konuyla ilgili bilimsel çalışmalarını sunması için üniversiteden bir uzman davet edilmiş ve bu uzman sunumunu yapıp öğrencilerin sorularını cevaplamıştır. Bu etkinlikten sonra sosyal medyanın olumlu ve olumsuz etkilerini savunacak dörder kişilik iki öğrenci grubu belirlenmiş ve hazırlık yapmaları istenmiştir. Bir hafta sonra bu gruplar düşüncelerini, oluşturulan jüri ve izleyiciler önünde belli kurallar çerçevesinde tartışmışlardır.

Buna göre yapılan etkinlikler sırasıyla aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangilerinin kapsamındadır? (2020)

A) Konferans - Münazara
B) Forum - Zıt panel
C) Seminer - Küçük grup tartışması
D) Panel - Zıt panel
E) Sempozyum - Münazara

/yediiklimyayincilik

29. Çeşitli branşlardan öğretmenler, kendi derslerinde öğrencilerden bilimsel yöntem basamaklarını izleyerek araştırma yapmalarını istemişlerdir. Yıl sonunda bu araştırmalara ilişkin bulguların sunulması amacıyla eş zamanlı oturumlar düzenlemişlerdir. Bu oturumlarda öğrenciler araştırmalarını sırayla 10 - 15 dakikalık süre içerisinde, bir oturum başkanı gözetiminde katılımcılara sunmuştur. Ardından soru - cevap bölümüne geçmişlerdir.

Buna göre öğretmenler aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisine uygun bir etkinlik düzenlemişlerdir? (2020)

A) Sempozyum
B) Seminer
C) Panel
D) Zıt panel
E) Forum

30. Bir öğretim elemanı öğrencilerinden eğitim sisteminin sorunlarının nasıl çözülebileceğine yönelik çözüm önerileri ister. Bu çözüm önerilerinden dördünü "Planlama", "Uygulama", "Politik" ve "Ekonomik" başlıkları altında toplar. Bu başlıkların yazılı olduğu kartonları sınıfın farklı noktalarına asar. Öğrencilere "Size daha uygun gelen çözümün bulunduğu noktaya geçin." der ve daha sonra her gruptaki üyelerin neden orada bulunduklarını açıklamalarını ister. Dersin sonunda ortak bir karara varılır.

Buna göre öğretim elemanının kullandığı öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2020)

A) Grup 44
B) Akvaryum
C) Köşelenme
D) Görüş geliştirme
E) Sokratik tartışma

31. Öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmek isteyen bir öğretmen derste altı düşünce şapkası tekniğini uygular. Sınıfı altı gruba ayırır ve her gruba bir şapka rengi verir. Öğrencilerden şapkalarının simgelediği düşüncelere yönelik görüşlerini 15 dakika içinde organize etmelerini ister. Hazırlık sırasında grupları sorularıyla yönlendirir. Süre sonunda görüşlerini beyaz, kırmızı, siyah, sarı, yeşil ve mavi şapka olmak üzere sırasıyla belirteceklerini söyler. Uygulama sonunda öğretmen grupların görüşlerini özetleyerek değerlendirir.

Buna göre öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması kullandığı tekniğe uygun değildir? (2020)

A) Grupları hazırlıkları sırasında sorularıyla yönlendirmesi
B) Sınıfı altı gruba ayırması
C) Görüşleri en son kendisinin özetleyip değerlendirmesi
D) Renk sırasına göre görüş bildirilmesini istemesi
E) Şapka rengini gruplara kendisinin vermesi

32. Bir öğretmen, altı düşünce şapkası tekniğini uygularken yeşil şapkanın hangi düşünceyi temsil ettiğini sorduğunda öğrencilerden doğru cevabı alabilmiş ancak çoğunun bu şapkaya uygun düşünce oluştururken zorlandıklarını tespit etmiştir.

Bu durumun oluşmasındaki en önemli neden aşağıdakilerden hangisidir? (2021)

A) Problemlere duygusal açıdan yaklaşılması
B) Tarafsız değerlendirme yapılamaması
C) Farklı çözümler geliştirmede yetersiz olunması
D) Problemle ilgili veri toplamada az çaba gösterilmesi
E) Konuların günlük yaşamla ilişkilendirilmesinde güçlük yaşanması

33. Doktor ve diyetisyenlerden oluşan bir uzman grubu, bebeklerin ve çocukların beslenmesi konusunda düzenlenen etkinlikte katılımcıların yazılı ve sözlü sorularını cevaplamıştır.

Bu etkinlikte kullanılan tartışma tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2021)

A) Forum
B) Zıt panel
C) Panel
D) Sempozyum
E) Seminer

34. Bir öğretmen, "Sağlıklı Hayat" ünitesini işlerken sınıfa il sağlık müdürlüğünden üç görevli davet etmiştir. Daha önceden hazırlık yaparak konuyu sunan bir grup öğrencinin sınıfı temsilen görevlilere zaman zaman sorular yöneltmesiyle anlaşılmayan noktaların açığa kavuşturulması sağlanmıştır. Dinleyici öğrenciler de sorular sorarak katkıda bulunmuştur.

Buna göre öğretmen aşağıdaki yöntem veya tekniklerden hangisini kullanmıştır? (2021)

A) Çalıştay
B) Kollegyum
C) Münazara
D) Açık oturum
E) Konferans

35. Bir öğretmen, dersinde "Yapay zekâ çalışmaları hayatımıza önemli kolaylıklar getirecektir." diyerek bir tartışma konusu başlatmıştır. Üzerinde "kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, fikrim yok, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum" şeklinde beş ayrı ifade bulunan kartonları, sınıfın değişik yerlerine asmıştır. Öğrencilere, verilen önermeye ne derece katıldıklarını sormuş ve kendilerinden katılma derecelerini belirten kartonların önünde toplanmalarını istemiştir. Farklı kartonlar önünde toplanan öğrenciler, tartışma boyunca arkadaşlarını kendilerine katılmaları için ikna etmeye çalışmışlardır. Fikrini değiştiren öğrenciler başka bir kartonun önüne geçmişlerdir.

Buna göre öğretmen aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2021)

A) Sokratik tartışma
B) Fikir taraması
C) Kartopu
D) Görüş geliştirme
E) İstasyon

/yediiklimyayincilik

36. Bir öğretmen, öğrencilerinin derse hazırlıksız geldiğini ve konuyla ilgili ön bilgilerinin yetersiz olduğunu fark ettikten sonra bu sorunu çözmek için hazırlamış olduğu çeşitli yazılı, görsel ve işitsel materyallere öğrencilerin dersten önce erişebilmelerini sağlamıştır. Öğrenciler bu materyalleri kullanarak derse hazır gelmişler, derste ise çeşitli etkinlikler yapmışlardır.

Buna göre öğretmenin kullandığı öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2021)

A) Ters-yüz öğrenme
B) Eğitsel oyun
C) Örnek olay
D) Bilişsel çıraklık
E) Problem çözme

37. Bir öğretmen, öğrencilerin derse etkin katılımını sağlamak amacıyla 20 kişilik sınıfı 7 ve 13 kişilik iki gruba ayırır. Öğretmen 7 kişilik gruba bir problem durumu verir ve bunun üzerinde çalışmalarını, çalışmaları tamamlanınca da daire şeklinde sınıfın ortasında oturmalarını ister. 13 kişilik gruba da bu grubun etrafını saracak şekilde oturmalarını söyler. 7 kişilik grup konuyla ilgili düşüncelerini açıklarken diğer grup da konuya ilişkin sorular sorar ve yorumlar yapar. Tartışma sonuca bağlanınca etkinlik sonlandırılır.

Buna göre öğretmen aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2021)

A) Rulman
B) Akvaryum
C) Konuşma halkası
D) Zıt panel
E) Akran öğretimi

38. Bir öğretmen dersinde tahtaya "Motor icat edilmemiş olsaydı insanların yaşamları nasıl etkilenirdi?" şeklinde bir cümle yazarak öğrencilerin konuya yönelik görüşlerini 15 dakika içerisinde sırayla almış, her bir görüşü tahtaya yazmış ve öğrenciler görüşlerini belirtirken diğer öğrencilerin müdahale etmesini engellemiştir. 15 dakika sonra öğretmen tahtaya yazdığı görüşleri değerlendirip benzer olanları birleştirmiş ve sıraya koymuştur.

Buna göre öğretmen aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2021)

A) Problem çözme
B) Argümantasyon
C) Beyin fırtınası
D) Sokratik tartışma
E) Konuşma halkası

/yediiklimyayıncılık

39. Bir öğretmen teknolojinin yanlış kullanımının zararlarına dikkat çekmek ve bu konuda farkındalık oluşturmak ister. Bu amaçla aktif bir tartışma ortamı yaratmak için iç içe iki tane çember oluşturur ve her iki çembere eşit sayıda karşılıklı tabure yerleştirir. Ardından yüzleri birbirine dönük şekilde oturan öğrencilerden, karşılarındaki öğrenciyle konuyu tartışmalarını ister. Üç dakika sonunda iç çemberdeki öğrenciler, sağ taraflarındaki tabureye geçerek yer değiştirirler. Bu işlem, iç çemberdeki her bir öğrenci ile dış çemberdeki her bir öğrencinin tartışması tamamlanana kadar sürer. Tartışma sonunda öğretmen, öğrencilerle birlikte genel bir özet yaparak dersi sonlandırır.

Buna göre öğretmenin kullandığı öğretim yöntem veya tekniği aşağıdakilerden hangisidir? (2022 İPTAL)

A) Eğitsel oyun
B) Öğrenme halkası
C) Rulman
D) Düşün-eşleş-paylaş
E) Konuşma halkası

40. Dairenin ve daire diliminin alanını hesaplama konusunun öğretiminde bilişsel çıraklık tekniğini uygulayan bir öğretmen materyal olarak bir saat modeli kullanır.

Buna göre bilişsel çıraklık tekniğinin "yansıtma" aşamasında aşağıdakilerden hangisinin yapılması uygundur? (2022 İPTAL)

A) Öğretmenin saat modelini öğrencilerin gözlemleyebileceği bir şekilde oluşturması
B) Öğrencilerin kendi saat modellerini öğretmen rehberliğinde oluşturması
C) Saat modelleri oluşturulurken öğrencilerin birbirine yardım etmesi
D) Öğrencilerin oluşturulan saat modelleriyle kendi saat modellerini karşılaştırması
E) Öğrencilerin hiçbir destek almadan kendi saat modellerini yapması

41. Sosyal bilgiler öğretmeni, akıllı telefonların sosyal değişim ve etkileşimdeki rolü konusunun işlendiği bir derste altı düşünce şapkası tekniğini uygulamak ister. Bu amaçla sınıfı gruplara ayırır. Gruplardan üçüne aşağıdaki soruları sorar ve görüşlerini açıklarken uygun renkteki şapkayı takmalarını ister:

I. grup: Elinizde ne gibi bilgiler var, örneğin akıllı telefonların kullanım sıklığı nedir?

II. grup: Akıllı telefon kullanmanın riskleri nelerdir?

III. grup: Akıllı telefonların daha bilinçli kullanılması için orijinal bir öneri geliştirseniz, bu ne olurdu?

Buna göre grupların takmaları gereken en uygun şapkalar aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022 İPTAL)

A) Beyaz - Siyah - Yeşil
B) Kırmızı - Yeşil - Sarı
C) Siyah - Mavi - Yeşil
D) Beyaz - Siyah - Sarı
E) Kırmızı - Mavi - Yeşil

42. Bir öğretmen, dersinde verdiği araştırma ödevini hazırlamaları için öğrencilerine bilimsel yöntemin aşamalarına uygun olarak hareket etmelerini söyler. Araştırma konusuna ilişkin bilinmesi gerekenleri bulmalarını ve ilgili kaynakları okuyarak ön bilgi toplamalarını ister. Öğrencilerine, verilen görevi tamamlamaları için bir hafta süre verir. Bir sonraki hafta ne yapacaklarını da gelecek derste söyleyeceğini belirtir.

Buna göre öğretmenin öğrencilerinden yapmasını istediği işlemler aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisinin kapsamında yer alır? (2022 İPTAL)

A) Bilişsel çıraklık
B) Fikir taraması
C) Görüş geliştirme
D) Sokratik tartışma
E) Problem çözme

43. Bir fen bilimleri öğretmeni hayvanlarda savunma mekanizmaları konusu kapsamında akvaryum gezisi planlar. Gezi öncesi sınıfta öğrencilerine zehirli semender ve elektrikli yılan balığının savunma mekanizmalarına ilişkin bir video izletir. Sonra öğrencilerine "Sizce diğer hayvanlar, zehirli semenderin ve elektrikli yılan balığının savunma mekanizmalarını nasıl aşabilir?" şeklinde bir soru sorarak tartışma ortamı oluşturur.

Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin gezi öncesi bu etkinliği yapma nedenlerinden biri <u>değildir</u>? (2022)

A) Konuya ilişkin merak ve ilgi uyandırmak
B) Gezi sırasında odaklanılması gereken noktalara referans oluşturmak
C) Gezi öncesi ön bilgi oluşturmak
D) Geziyle amaçlanan öğrenmeleri bu etkinlikle desteklemek
E) Gezi sırasında olası bir güvenlik sorununu ortadan kaldırmak

/yediiklimyayincilik

44. Bir öğretim elemanı, dersinde bir filozofun yapılandırmacılık üzerine konuşmasını içeren bir video izletir. Sonra öğrencilere "Filozofun konuşmasında belirttiği gibi yapılandırmacılık; güzel ve çirkin, bilim olan ve olmayan, gelişmiş ve gelişmemiş gibi ayrımlara karşı çıkar. Bu ayrımları yapabilecek evrensel, şaşmaz bir ölçütün olmadığını söyler." der. Ardından öğrencilere "Yapılandırmacılığın bu görüşüne göre okullarda her şey öğretilebilir mi?" sorusunu sorar. Her dört öğrencinin bir araya gelmesini sağlayıp soru üzerine dört dakika konuşmalarını ister.

Bu öğretim elemanı aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2022)

A) Köşelenme
B) Panel
C) Sokratik tartışma
D) Vızıltı grupları
E) Kartopu

45. Öğrencilerin derse ilgilerinin azaldığını gören bir öğretmen öğrencilerin derse tekrar katılımlarını sağlamak, yaratıcı düşünme ve iletişim becerilerinin gelişimine katkıda bulunmak için fikir taraması tekniğini kullanmaya karar verir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin yapılması <u>uygun değildir</u>? (2022)

A) 4-9 kişiden oluşar gruplar oluşturulması
B) Görüşlerin bir ders boyunca paylaşılması
C) Görüşlerin özgürce ifade edilmesi
D) Görüşlerin eleştirilmesine izin verilmemesi
E) Mümkün olduğunca fazla görüş üretilmesi

46. Altı düşünce şapkası tekniğine göre dersini tasarlayan bir öğretmen öğrencilerine iklim değişikliği konusunda alınması gereken önlemlere ilişkin bir video izletir. Sonra öğrencilere şapka renklerinin gerektirdiği biçimde düşünce üretmeleri için kısa bir süre verir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi beyaz şapkayı temsil eden öğrencinin görüşünü yansıtmaktadır? (2022)

A) İnsanlar böyle duyarsız oldukça iklim değişikliği sonucu çevre felaketlerinin olması kaçınılmazdır. Kısa dönemde de bir şeyin değişeceğine inanmıyorum.
B) Ülkeler uluslararası antlaşmalara uyarlarsa ve atmosfere zararlı gazların salınımını azaltırlarsa gelecek nesiller için daha yaşanabilir bir Dünya bırakmak mümkündür.
C) İnsanlığın iklim değişikliğinin de bir sonucu olan doğal felaketler karşısındaki çaresizliğine çok üzülüyorum. Umarım daha bilinçli oluruz da bu tür felaketlerden daha fazla etkilenmeyiz.
D) İklim değişikliği sonucu giderek ısınan Dünya'da buzulların erime hızı her geçen gün artıyor. Yapılan araştırmalarda 50 yıl içerisinde deniz seviyesinin yaklaşık 1,5 metre yükseleceği belirtiliyor.
E) Uluslararası antlaşmalara ek bazı tedbirler acilen alınmalı. Örneğin elektrikli otomobiller iyi bir çözüm gibi görünüyor. Ayrıca havayla çalışan taşıtlar da yapılabilse daha temiz bir Dünya olurdu.

/yediiklimyayıncılık

47. Fen bilimleri dersinde "Mıknatısın etki ettiği maddeleri deney yaparak keşfeder." kazanımına yönelik sırasıyla aşağıdaki uygulamalar gerçekleştirilir:

I. Öğretmen öğrencilerin gözlemleyebileceği şekilde deneyi yapar.

II. Öğretmen kendi gözetiminde öğrencilerin deneyi yapmasını sağlar.

III. Öğrenciler kendi deney süreçlerini arkadaşlarının deney süreçleriyle karşılaştırır.

IV. Öğrenciler deneyi kendi başlarına yapar.

Bilişsel çıraklık yöntem veya tekniğine göre planlanan bu derste ihmal edilen aşamalardan biri aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir? (2022)

A) İfade etme
B) Öteleme
C) Yansıtma
D) Koçluk yapma
E) Model olma

48. Bir öğretmen adayı izlediği bir dersle ilgili gözlemlerini aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

Öğretmen, "Gelişim üzerinde çevre etkilidir." ve "Gelişim üzerinde kalıtım etkilidir." önermelerini tartışmak üzere dörder kişiden oluşan iki grup oluşturdu. Her grubun kendi konusuna ilişkin hazırlık yapmalarını ve görüşlerini arkadaşlarının önünde tartışmalarını istedi. Bu gruplarda yer alan öğrencilerden biri kendi grubunun görüşüne katılmadığını söyleyince öğretmen "Önemli olan katılıp katılmamanız değil görüşlere ilişkin kanıtları etkili bir şekilde sunmanızdır." dedi.

Buna göre öğretmen aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmak istemiştir? (2022)

A) Sokratik tartışma
B) Açık oturum
C) Münazara
D) Zıt panel
E) Konuşma halkası

49. Dersinde yaşadığı sorunları en aza indirerek derslerinin daha etkili olmasını isteyen bir öğretmen; isteklerini, sınırlılıkları ve avantajları aşağıdaki tabloda özetlemiştir:

İstekler	Öğrencilerin derse çalışarak gelmeleri Dersin uygulama ağırlıklı gerçekleştirilmesi
Sınırlılıklar	Teorik içeriğin fazla olması nedeniyle uygulama için yeterli sürenin kalmaması
Avantajlar	İnternet ve bilgisayar Öğrencilerin bireysel sorumluluk almaya istekli olması

Buna göre öğretmen aşağıdaki model veya uygulamalardan hangisini kullanırsa daha etkili bir öğretim gerçekleştirebilir? (2022)

A) Oyun tabanlı öğrenme
B) İnternet temelli öğrenme
C) Ters yüz sınıf
D) Mobil öğrenme
E) Artırılmış gerçeklik

/yediiklimyayincilik

1. Soru analiz edildiğinde Cansu Öğretmen'in, öğrencisinden Cumhuriyet Bayramı nedeniyle Cumhuriyet tarihiyle ilgili sunum hazırlamasını ve bir uzman gibi arkadaşlarına sunmasını istemesi, öğrencisini konuyla ilgili anektodlar, hikâyeler ve bilimsel araştırmalar gibi çeşitli kaynaklardan yararlanmaya yönlendirmesi konferansa örnektir. Konferanslarda bilişsel yön ağır basar. Amaç, dinleyicilere bilgi vermektir.

Cevap C

2. Soru analiz edildiğinde Adem Öğretmen'in, öğrencilerinin var olan bilgilerini sorgulamalarını sağlayacak sorular sorarak onları şüpheye düşürmesi, öğrencilerinin tekrar sorgulayarak doğru düşünceye ulaşmaları sokratik tartışmadır. Sokrates'e göre insanda tüm bilgiler vardır ancak uyur, üstü kapalıdır. Bunu uyanık hâle getirmek eğitimin görevidir. Öğretme ise sadece soru sorarak yapılır.

Cevap A

3. Soru incelendiğinde soruda yer alan "tıpkı bir uçaktaki pilot kabini gibi tasarlanmış model" ifadesi benzetim (simülasyon) tekniğine aittir. Benzetim tekniği hemen her alanda etkinlikle kullanılabilmektedir. Özellikle öğrenciye gerçek uygulamanın çok tehlikeli, riskli, maliyetinin çok yüksek ya da imkânsız olduğu durumlarda gerçek uygulamaya çok yakın yapay bir ortamın oluşturulmasıyla istenilen davranışların kazandırılmasında en etkili yoldur.

Cevap E

4. Soru incelendiğinde Mert Bey'in iklim değişikliğini konu olarak belirledikten sonra otuz kişiyi beş gruba ayırması her gruptaki kişi sayısının altı olduğunu göstermektedir. Grup üyelerine konuyu tartışmaları için toplam altı dakika vermesi Philips 66 tekniğini uyguladığının göstergesidir.

Cevap D

5. Sezer Öğretmen'in öğrencilerinin problem çözme becerilerini geliştirmek için onlara bilgiye ulaşmalarını ve bilgiyi kullanmayı öğretmek için önce kendisinin model olması, öğrencilerine etkinlikler yaptırması, süreçte öğrencilerine rehberlik etmesi ve sürecin sonunda da öğrencilerinin destek olmadan kendilerinin yapabilmesi bilişsel çıraklıktır. Eğer öğretmen ve öğrenciler psikomotor davranışı aynı anda tamamlasalardı cevap gösterip yaptırma olurdu.

Cevap D

6. Akran öğretimi yakın ya da eş yaş gruplarının, birbirinin öğrenmesini desteklemesidir. Akran öğretiminin kullanılma gerekçeleri incelendiğinde;

- Benzer bilişsel özelliklere sahip akranların birlikte daha iyi öğrenmesi,
- Öğrencilere daha fazla dikkat ve duygusal destek sunması,
- Öğrencilere kendi öğrenme stillerine uygun yaşantılar sağlaması,
- Öğrenenlerle birlikte öğreticilerin de öğrenmesidir.

Ancak B seçeneğinde yer alan rekabet ortamı yaratılarak daha iyi öğrenmelerine olanak sağlaması ifadesi yanlıştır. Akran öğretiminde asla rekabet yoktur.

Cevap B

7. Soru incelendiğinde Ayşe'nin yönetici başkanlığında dört katılımcının güncel siyasi bir olay üzerinde yapılan tartışmayı izlemesi açık oturumdur. Toplumu yakından ilgilendiren güncel bir konunun herkesin izleyebileceği biçimde açık olarak tartışıldığı bir toplantıdır. Üç ya da beş kişiden oluşan konu alanı uzmanları başkanın izin vermesiyle sırasıyla konuşur. Başkan toplantı sonunda bir özet yapar. Açık oturumun amacı bir sonuca ulaşmak değildir. Merak edilen bir konuda dinleyicileri detaylı bir biçimde bilgilendirmektir.

Cevap C

8. Soru analiz edildiğinde öğretmenin öğrencilerine empati becerisini kazandırması sorunun en önemli anahtar kelimesidir. Seçenekler incelendiğinde empati becerisinin bireylere kazandırılmasında en önemli teknik konuşma halkasıdır. Konuşma halkası, öğrencilerin görüş farklılıklarını görmeyi ve farklı görüşlere saygı gösterme davranışını geliştirmeyi hedefleyen bir tekniktir. Bu teknik, kişinin başkasının yerine kendini koyarak onun gibi düşünmesini yani empatik davranmasını amaçlar.

Cevap A

9. Büşra Öğretmen'in öğrencilerini iç içe iki çembere yerleştirmesi, öncelikle iç çemberdeki öğrencilerin tartışmasını sağlaması, dış çemberdeki öğrencilerin tartışmayı izleyerek gerekli gördüğü yerde iç çemberdeki öğrencilere soru sorabilmesi akvaryum tekniğinin kullanıldığının göstergesidir. Akvaryum tekniği, öğrencilerin ilgi duyduğu ya da üzerinde anlaşmaya varamadığı konuların öğretiminde çok etkili bir tartışma tekniğidir. Öğrencilerin tartışma ve grupla çalışma becerilerinin geliştirilmesi için kullanılır.

Cevap B

10. Sema Öğretmen'in kendini dinleyen öğrencilere sık sık tekrar yapması, yeni öğrenilen konuda konuyla ilgili kısa hikâyeler ve görseller kullanması ve on beş dakikadan fazla konuşmaması anlatım yöntemini kullandığının göstergesidir. Öğretmen merkezli olan ve öğretmenlerin en fazla kullandığı, konuşmaya dayalı bir yöntemdir. Sunuş yoluyla öğretim stratejisinde yaygın olarak kullanılır.

Cevap A

11. Zihin haritası, fikirlerin kâğıda aktarılması için geliştirilmiş olan bir sistemdir ve hemen her alanda kullanılabilir. Zihin haritası hazırlamanın ilk kuralı seçtiğiniz bir konuyu kâğıdın ortasına yazıp etrafına onunla bağlantılı temaları renkli kalemlerle koymaktır. Böylece ortaya çok yönlü bir kompozisyon çıkar. Sistem, kelime, görüntü, sayı, mantık, beceri, ritim, renk ve uzaysal becerilerin tümünü aynı anda kullanmayı öğretir. Zihin haritası fikir üreten ve düzenleyen, beyni bir bütün olarak çalıştıran not tutma metodudur. Zihin haritası bilginin beynimiz ile uyum içinde öğrenilmesini sağlayan bir metottur. Bu bilgilere göre verilen özellikler incelendiğinde V. özellikte yer alan "Son olarak çizgilerin üzerine bağlantı sözcükleri yazdım." ifadesi kavram haritasına aittir.

Cevap E

12. Kavram haritaları kullanılırken aşağıdaki ölçütlerin dikkate alınması gerekmektedir:

- Temel kavram iyi belirlenmeli.
- Temel kavrama destek veren diğer kavramlar iyi belirlenmeli.
- Genelden özele doğru bir aşamalılık ilişkisi kurulmalı.
- Kavramlar arasında yatay ve dikey ilişkiler kurulmasına önem verilmeli.
- Neden-sonuç ilişkilerine de yer verilmeli.
- Daha çok ön bilgileri yoklamak ya da özet çıkarmak için kullanılmalı.

Ancak B seçeneğinde yer alan kavramlarla ilgili geniş açıklamalara yer verilmesi ifadesi yanlıştır.

Cevap B

Yediiklim Yayıncılık

13. Bilişsel çıraklık ta öğrenme sürecinde öğrencinin ilgili konuda uzman olan kişiyi gözleyerek ve onun giderek azalan desteğiyle öğrenmeyi gerçekleştirmesi söz konusudur. Altı aşaması vardır:

Model Olma: Uzmanın, öğrenilecek işi öğrencilerin gözleyebileceği biçimde yapması.

Çalıştırma: Uzmanın gözetiminde öğrencinin beceriyi sergilemesi.

Destekleme: Uzmanın öğrenciye yardım etmesi (İpucu verme, araç önerme, yapamadığı kısımları yapma).

İfade Etme: Öğrencilerin yaptıkları etkinliğin, akıl yürütmenin ya da çözdüğü problemin aşamalarını anlatması.

Yansıtma: Öğrencinin sergilediği beceriyi uzmanın ya da diğer öğrencilerin sergiledikleri ile karşılaştırması.

Öteleme: Gitgide azalan desteğin kalkması, öğrencinin beceriyi kendine özgü şekilde sergilemesi

Buna göre;

I. "Uzmanın gözetiminde öğrencinin istenen beceriyi

sergilemesi bilişsel çıraklığın hangi aşamasında gerçekleşir?" sorusu bilişsel çıraklığın koçluk yapma aşamasıdır.

II. "Öğrencinin kimseye ihtiyacı olmadan istenen davranışı sergilemesi bilişsel çıraklığın hangi aşamasına gerçekleşir?" sorusu ise bilişsel çıraklığın öteleme aşamasıdır.

Cevap E

14. Bir öğretmen adayının, aldığı bir ders kapsamında gözlem yapmak için bir sınıfa giderek sınıftaki öğretmen derste "Hadi bakalım çocuklar, her birinizden 'sağlıklı bir yaşamda sporun yeri' konusunda bir süre bireysel olarak düşünmenizi ve çalışmanızı istiyorum." demesi düşünme. Bu çalışma bittikten sonra öğretmen, öğrencilerden yanlarındaki arkadaşlarıyla grup oluşturmalarını ve konuyu birlikte çalışmalarını istemesi eşleşme, son olarak bu gruplarda ortaya çıkan temel görüşlerin sınıfa sunulmasını sağlaması ise paylaşma aşamasıdır.

Cevap A

15. Damla Öğretmen'in hayat bilgisi dersinde, okulda çalışanların görevlerini tanıtmak amacıyla öğrencilerine müdür, müdür yardımcısı, öğretmen, memur ve hizmetli rolleri vererek görev ve sorumluluklar konulu küçük bir oyun sergilemelerini istemesi, doğaçlama yaptırması drama tekniğini kullandığının göstergesidir. Ardından oyundan sonra öğrencilere "Yetkililer kendi görevlerini yerine getirmezlerse ne tür sorunlar ortaya çıkabilir?" sorusunu yöneltir. Ortaya atılan görüşleri tahtaya yazmak üzere öğrencilerden birini görevlendirmesini istemesi ise beyin fırtınası tekniğinin kullanıldığının göstergesidir. Beyin fırtınası kısa sürde bir konuda çok sayıda çözüm yolu bulmak için kullanılır.

Cevap A

16. Hilal Hanım'ın öğrenciler arasında görev paylaşımı yaparak ön hazırlığın ardından her öğrenci kendini bir sindirim organı yerine koyarak konuşmasını sağlaması rol oynama tekniğini kullandığının göstergesidir. Rol oynamada bireyin farklı bir kişiliğe bürünerek onun gibi davranmaya çalışmasının altında yatan temel amaç, bireylerin kendi duygu ve düşüncelerini anlayabilmelerine yardımcı olmaktır.

Cevap C

17. Alex Osborn tarafından geliştirilen beyin fırtınası tekniğinde öğrencilerin bir konu, olay ya da problem hakkında düşünmeleri, kısa sürede çok sayıda özgün, yaratıcı fikir üretmeleri, mantıklı olup olmadığı endişesine kapılmadan kendilerini ifade etmeleri anlayışına dayalıdır. Beyin fırtınasının temel vurgusu yaratıcı, orijinal fikir üretimi ve problem çözmedir. Yaratıcı, orijinal fikirler ancak ve ancak sınırsız özgürlük ortamının olduğu bireylerin eleştirilmekten korkmadığı, hiçbir baskı altında kalmadığı ortamlarda sağlanabilir. Süreç boyunca ortaya atılan fikirler birbirlerini çağrıştırarak daha yeni, daha orijinal fikirlerin ortaya çıkmasını sağlar. Bu yüzden IV ve V özellikte yer alan bilgiler öğrencilerin yaratıcılıklarını ortadan kaldırabilir.

Cevap E

Yediiklim Yayıncılık

18. Zıt panel tekniği; öğrenilen bir konunun tekrarlarının yapılması, eksik ve öğrenilemeyen kısımların açığa çıkarılması amacıyla yapılan tartışma tekniğidir. Sınıftaki tüm öğrencilerin katılımı ile gerçekleşen bu teknikte konunun pekiştirilmesi de sağlanabilmektedir. Zıt panel tekniğinin uygulanma esnasında öğrencilerin eksik ve yanlış öğrenmeleri öğretmen tarafından tespit edilir. Derste işlenmiş konularla ilgili anlaşılmayan yerlerin belirlenmesi, tekrar edilmesi ve özetlenmesi amacıyla kullanılır. Bu tekniğin uygulanırken bir konu işlendikten sonra öğretmen sınıfı ikiye ayırır. Gruplardan biri soru soran, diğeri ise cevaplayıcı gruptur. Gruplara belli bir süre verilip bu süre içinde soru soran grup konuyla ilgili sorular hazırlar. Bu süre içinde cevaplayıcı grup ise karşı taraftan gelebilecek muhtemel sorulara cevap verebilmek için hazırlık yapar, konuyu kendi aralarında tekrar ederler. Soru soran grup karşı tarafa sorularını yöneltir, cevaplayıcı grup ise bu sorulara cevap vermeye çalışır. Ardından grupların görevleri yer değiştirerek soru sorma ve cevaplama işi yerine getirilir. Tekniğin sonunda cevap verilen sorulara ilişkin eksik ve yanlış öğrenmeler öğretmen tarafından özetlenerek eksiklikler düzeltilmeye çalışılır.

Cevap E

19. Münazara; dersin hedefleriyle ilgili bir konunun tez ve antitez şeklinde iki grup tarafından dinleyiciler ve jüri önünde tartışılmasına dayanan bir tekniktir. Sınıftaki öğrencilerden tez, antitez, dinleyici ve jüri olmak üzere dört grup oluşturulur. Öğretmen bu teknikte tartışılacak tez ve antitez başlıklarını öğrencilere iletir. Öğrenciler kendilerine verilen görüş veya düşünceleri inanmasalar da savunmak zorundadırlar. Öğrenciler kendi aralarında tartışarak kendilerine tanınan süre içinde jüriyi ikna etmek için düşünce sistemleri geliştirirler. Süre tamamlandıktan sonra her grup kendilerine verilen düşünceyi karşı tarafa kabul ettirmek için savunma yapar. Süre sonunda jüri aralarında tartışarak bir kazanan kaybeden belirler.

Cevap A

20. Altı şapkalı düşünme, düşünce ve önerilerin belirli bir düzen içinde sunulması ve sistematikleştirilmesi için kullanılan bir tekniktir. Bu teknik ile öğrencilerin var olan probleme farklı bakış açılarıyla yaklaşmaları ve çok boyutlu düşünme becerisini geliştirmeleri hedeflenmektedir. Bu öğretim tekniğinde kullanılan şapkaların anlamı şu şekildedir:

Şapka rengi	Şapkaların Anlamı
Sarı şapka	İyimser
Beyaz şapka	Tarafsız
Kırmızı şapka	Duygusal
Siyah şapka	Kötümser
Yeşil şapka	Yaratıcı
Mavi şapka	Değerlendirme

Buna göre "Tüm dünyadaki toplumlarda kendini düşünen bireyler giderek artıyor. Buna bağlı olarak toplumları bir arada tutan ortak değerler de kayboluyor." diyen bir öğrenci siyah şapka ile olaya bakış açısı kazandırmıştır. Siyah şapka, eksiklikler üzerine odaklanan şapkadır. Konunun riskleri gelecekte doğurabileceği problemler, eleştiriler ortaya çıkarılır. Bu şapkaya göre düşünen öğrenciler 'Bu önerinin bize zararları neler olabilir?' gibi sorulara cevap ararlar. Buna karşın "Eğitimde değerlere önem verilir ve aileleri bilinçlendirirsek kötü gidişatı durdurabiliriz." İfadesini kullanan bir öğrenci ise sarı şapka rengi ile olaya bakış açısı getirmiş olup bu şapka rengi olumlu tarafları, avantajları, o kararın alınması durumunda sağlanacak yararları ve fırsatları temsil eder. Bu şapkaya göre düşünen öğrenciler 'Bu olayın bize sağlayacağı çıkarlar, yararlar neler olabilir?' gibi sorulara cevap ararlar.

Cevap B

Yediiklim Yayıncılık

21. Ters yüz öğrenme; genel hatlarıyla ters yüz sınıf geleneksel öğrenim akışını tam tersine çevirerek sınıf içinde eğitmen tarafından anlatılması gereken konuyu öğrencilerin sınıf ders saatleri dışında elektronik ortamda kayıtlı materyalden öğrenmesini öngörmektedir. Sınıf saatlerinde ise konunun tartışılması ve pekiştirici alıştırmaların yapılmasıyla öğrenmenin derinleşmesi ve pekiştirilmesine olanak sağlar. Bu işlem geleneksel sınıf modelinin tam tersidir. Geleneksel yöntemde eğitmen dersi sınıfta anlatır öğrenci dersi pasif olarak dinler. Bu süreçte öğrencilerin Bloom taksonomisinin ilk iki basamağı olan hatırlama ve anlama basamaklarına ulaştıkları kabul edilir. Ders sonrası öğrenciler ev ödevi olarak kendi kendilerine daha komplike olan üst basamaklara ait uygulama yaparlar. Ters yüz sınıfta ise öğrenciler nispeten kolay olan ilk basamakları içeren kısmı yani dersi dinleme kısmını evde kendi kendilerine yaparlar. Zor ve karmaşık olan üst basamaklara ait uygulamayı ise sınıf içinde aktif öğrenme yöntemleri ile eğitmen eşliğinde yapılmaktadır. Ters yüz sınıf, geleneksel sınıf dersi sürecindeki aşamaların yerlerini değiştirdiği için bu ismi almıştır. Bir başka deyişle ev ödevi ile sınıf içi ders işleyişinin yer değiştirmesidir.

Cevap E

22. Konuşma halkası, öğrencilerin görüş farklılıklarını görme, farklı görüşlere ve bu görüşleri savunanlara saygı duyma, duygu ve düşünceleri ayırt etme, empati becerisi kazandırma gibi hedefleri kazandırmaya yönelik bir tekniktir. Bu yöntemin bir amacı da sınıf içinde güven ve saygı atmosferi oluşturmak, öğrenciler arasındaki ilişkileri ve iletişimi geliştirmektir. Konuşma halkası kişinin, başkasının yerine kendini koyarak onlar gibi düşünmesini, yani empatik davranmasını sağlar. Buna göre öğrencilerine film izleten bir öğretmen filmdeki kişilerin yerine kendilerini koyarak ardından "Siz olsaydınız nasıl davranırdınız?" şeklinde bir soru yöneltmesi ve öğrencilerin empatik duygularla soruyu cevaplandırmaları konuşma halkası tekniğinin uygulandığının göstergesidir.

Cevap B

23. Öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntemlerine dikkat çekmek amacıyla yüzlerce yıl işlevsel olan birçok araç gerecin zamanla işlevsiz hâle geldiği vurgulanarak kalıntı kavramına benzetilerek açıklanması derste metafor tekniğinin kullandığının göstergesidir. Metafor; bir kavramı başka bir kavrama benzeterek iki bilinen arasında ilişki kurma anlamına gelmektedir. Metafor sembolleştirme bir diğer ifade ile çağrıştırıcılardır. İki bilinen kavram arasında kurulan ilişkide kavramların benzerliği düşük veya kavramlar arasında benzerlik bulunmayabilir. Bu teknikte amaç kavramlar arasında ilişki kurularak çağrışıma dayalı bilgileri hafızada tutmaktır.

Cevap C

24. Gezi: Okul ve sınıf çalışmalarını tamamlamak, ünitede geçen konuları doğal ortamında görmek ve okulla yaşam arasındaki bağı kurmak amacıyla yapılan planlı ziyarettir. Tüm duyu organlarını kullanıma sokan, birincil kaynaklardan öğrenmeyi sağlayan bir tekniktir. Gezi yönteminde öncelikle planın hazırlanması gerektiği ve hazırlanan plana izin alınması gerektiği unutulmamalıdır. Soruda verilen şıklar incelendiğinde gezi planı ile ilgili bir ifade olmamasından dolayı gerekli kişilerden izin alınmalıdır ifadesi öncelik olarak doğru olarak kabul edilmektedir.

Etkili Kullanım İlkeleri:

- Gezi konusu, yeri ve süresi için ayrıntılı bir şekilde planlanmalıdır.
- Gezi yapılacak yer ile ilgili önceden izin alınmalıdır.
- Gezide kullanılacak diğer yöntemler önceden iyi bir şekilde planlanmalıdır.
- Gezi yapılmadan önce öğrencilere ön bilgiler verilmelidir.
- Gezi teorik bilgi ile paralellik göstermelidir.
- Gezi sonuçları not edilmelidir.
- Gezi sırasında ve gezi sonrasında gezi sonuçları tartışılarak değerlendirilmelidir (Tümel değerlendirme = süreç + sonuç).

Cevap E

yediiklimyayıncılık

25. Verilen problem durumuna yönelik olarak 10-15 dk boyunca bireylerin mantıklı veya mantıksız ayrımı yapmadan çözüm üretmeleri ve üretilen çözümleri belirlenen bir yere yazmaları daha sonra da değerlendirme yapılması beyin fırtınası tekniği olarak açıklanır. Verilen öncül incelendiğinde; "Bir öğretmen öğrencilerine, "bitkilerin hayatımızdaki önemi nedir?" diye sorar ve onların kısa sürede ürettikleri tüm fikirleri tahtaya yazar" ifadesi Beyin Fırtınası tekniği ile ilişkilendirilirken "Ardından öğrencilerden iç içe iki halka oluşturacak şekilde konumlanmalarını ister. İç halkadakilerin geriye dönüp dış halkadakilerin yüzlerine bakmalarını sağlayarak öğrencilerin dersin başında belirttikleri fikirleri tartışmalarını ister. Bir süre sonra uygulama, iç halkadaki öğrencilerin saat yönünde ilerleyerek tartışmayı dış halkadaki bir sonraki öğrenciyle yapması şeklinde devam eder. Bir öğrencinin diğer halkadaki tüm öğrencilerle tartışmış olmasıyla etkinlik sona erer" ifadesi Rulman tekniği ile ilişkilendirilir. Rulman tekniği ise iç içe oluşturulan çemberde öğrencilerin karşılıklı olacak şekilde fikir alışverişine dayanır. Daha sonra iç çember sabit dururken dış çember ise saat yönünde döner ve böylelikle eşler değişmiş olur. Bütün öğrencilerin birbirleriyle fikir alışverişinde bulunması sağlanarak teknik son bulur.

Cevap C

26. Drama: Öğrencilerin hangi durumlarda nasıl davranmaları gerektiğini yaşayarak öğrenmelerini sağlayan, üretkenliğini, yaratıcılığını geliştiren ve aktif kılan bir öğretim tekniğidir. En çok, çocuğun öznel dünyası ve kişiliği hakkında ipuçları verir. Demokrasi ve eşitlik duygusunu geliştirir. Kavrama ve üzeri davranışlar kazandırır. Yararları :

- Yaratıcılık ve estetik anlayışı gelişir.
- Öğrencinin yaşantılarına dayalı olarak gelişir
- Ön öğrenmeleri hareketle gerçekleşir
- Sosyal gelişim ve birlikte çalışma yeteneği gelişir.
- Kendini tanıma, güven duyma ve karar verme becerisi kazandırır.
- İmgeleme gücünü, duygularını ve düşüncelerini geliştirir.
- Diğer insanların duygu ve düşüncelerinin anlaşılması sağlanır (empati).
- Bilişsel (kavrama ve üzeri), duyuşsal ve psikomotor becerilerin kazandırılmasını sağlar.
- Kendini ifade edebilme yeteneğini geliştirir.
- Yaparak-yaşayarak öğrenme fırsatı verir.
- Üst düzey düşünme becerileri gelişir.
- Duygularının farkına varma ve kendisini ifade etme becerisi kazandırır.

Cevap E

27. Sokratik düşünmede temel amaç; bilinenden yola çıkarak hazırlanmış sorular yardımıyla yeni bilgileri öğretmektir (Soru-cevap ile aynı değildir). Bireyde bilişsel dengesizlik oluşturularak doğru bilgiye ulaşması sağlanır ve iki aşamadan oluşur. Bunlar: Alaysı (İroni): Bildiklerinden emin oldukları konuyla ilgili öğrencilere sorular sorulur. Amaç emin oldukları bilgilerin aslında güvenilir olmadığını hissettirmektir. Tümdengelim yoluyla sağlanır. Doğurtmaca: Öğretmen ipucu içeren sorular sorarak öğrenciye bilgiyi buldurur. Akla uygun bilgileri, öğrenciler bulana kadar sürer.

Cevap B

yediiklimyayıncılık

28. Konferans; belirli bir konuda uzman kişinin dinleyicilere bilgi vermesini içeren bir öğretim etkinliği olarak tanımlanırken; münazara tekniği ise iki küçük gruptan ve jüriden oluşan, zıtlık ve çelişki içeren konuların tartışıldığı bir tartışma tekniğidir. Amaç ortak bir karara varmak değil, görüşünü etkili bir şekilde savunup jüriyi ikna etmektir. Verilen öncül analiz edildiğinde; "Bir okulda "sosyal medyanın etkileri" konusunda yapılan etkinliklerde, konuyla ilgili bilimsel çalışmaların sunması için üniversiteden bir uzman davet edilmiş ve bu uzman sunumunu yapıp öğrencilerin sorularını cevaplamıştır" ifadesi konferans tekniği ile ilişkilendirilirken; "Bu etkinlikten sonra sosyal medyanın olumlu ve olumsuz etkilerini savunacak dörder kişilik iki öğrenci grubu belirlenmiş ve hazırlık yapmaları istenmiştir. Bir hafta sonra bu gruplar düşüncelerini, oluşturulan jüri ve izleyiciler önünde belli kurullar çerçevesinde tartışmışlardır" ifadesi münazara tekniği ilişkilendirilir.

Cevap A

29. Sempozyum; Akademik konularda, konunun çeşitli yönlerinin aynı oturumda konu alanı uzmanı olan farklı kişiler tarafından aktarılmasıdır. Tartışma amacı yoktur. Sempozyumdan sonra "panel" ya da "forum" yapılabilir. Oturum gerçekleşir. Her oturumda bilimsel makaleler sunulur ve arkasından dinleyiciler ile konu tartışılır. Sonunda katılım belgesi düzenlenir.

Cevap A

30. Köşelenme, genellikle net bir yanıtı olmayan sorular ve problemler üzerinde çalışırken kullanılır. Öğrencilere, problemin çözümü için bilgi toplama, onları çözümleyerek çözüm önerme ve önerilerini savunma fırsatı verir. Uygulama sırasında yer alan başlıca işlemler şunlardır (Açıkgöz, 2003):

1. Uygun problemin seçilmesi ve açıklanması
2. Olası çözümler arasından özellikle tartışmalı olanların seçilmesi
3. Seçilen çözümlerin kartonlara yazılarak sınıfın çeşitli köşelerine asılması
4. Öğrencilerin kendilerine en uygun gelen çözümün asılı olduğu köşeye gitmeleri ve orada toplanmaları
5. Aynı köşeyi seçenlerin oluşturduğu gruplarda o çözümü seçme nedenlerinin tartışılması ve gerekçelerin hazırlanması
6. Hazırlanan gerekçelerin sınıfa sunulması
7. Sınıf tartışması ve sınıf kararının alınması

Cevap C

31. 2020 Eğitim Bilimleri sınavının çelişkili sorusu olarak adlandırılan bu soruda verilen şıkların tahlili şu şekildedir:

Öğremenin grupları hazırlık sırasında sorularıyla yönlendirmesi (YANLIŞ)

Öğretmenin sınıfı 6 gruba ayırması (DOĞRU)

Öğretmenin görüşleri en son kendisinin özetleyip değerlendirmesi (DOĞRU)

Öğretmenin renk sırasına göre görüş bildirmesini istemesi (DOĞRU)

Öğretmenin şapka rengini gruplara kendinin vermesi (DOĞRU)

NOT: Sorunun öncülü kendi içinde çelişmektedir. Altı şapka düşünme tekniğini konu alan öncülün birinci cümlesinde, bu teknik ile öğrencilerde yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ancak B, C, D ve E seçeneklerindeki ifadelerin doğru olarak kabul edilebilmesi için öğretmenin bütün şapka renklerinin bütün gruplarca temsil edilebilmesine fırsat sunması gerekir.

Cevap A

Yediiklim yayıncılık

32. Edward De Bono tarafından ortaya konulan altı şapka düşünme tekniği, bir soruna farklı açılardan nasıl yaklaşılabileceğini ve sonucunda çözüme nasıl gidilebileceğini gösteren bir öğretim tekniğidir. Altı farklı renkte oluşan şapka renklerinin hepsi farklı anlamları ve farklı düşünmeyi gerekli kılar. Soruda öğrencilerin, yeşil şapkanın (yaratıcı) hangi düşünceyi simgelediğini bildiğini ancak şapkaya uygun düşünce geliştirmedikleri anlatılmış. Bunun en önemli nedeni öğrencilerin teoriyi, pratiğe dönüştürmedikleri yani farklı çözümler üretmede yetersiz olmalarıdır.

Cevap C

33. Forum tekniğinde; bir başkanın yönetiminde dinleyiciler, uzman bir gruba soru sorar ve uzman grup ise yanıtlar. Dinleyiciler sorularını yazılı ya da sözlü belirtebilir. Ancak dinleyiciler kendi aralarında tartışamaz ve birbirlerine soru soramazlar. Soruda doktor ve diyetisterden oluşan uzman bir grup, bebeklerin ve çocukların beslenmesi konusunda düzenlenen etkinlikte katılımcıların yazılı ve sözlü sorularını cevaplaması forum tekniği ile açıklanır.

Cevap A

34. Kollegyum (uzman daveti) tekniği, işlenen dersin tekrarı, bilgilerin pekiştirilmesi, derse katılımın ve uzman görüşü almak amacıyla sınıfta oluşturulan öğrenci ve uzman gruplarının konuyu paylaştıkları daha sonra da dinleyicilerin sorularını cevapladıkları tekniktir. Soruda "Sağlıklı Hayat" ünitesi işlenirken sınıfa İl Sağlık Müdürlüğünden üç görevli davet edilmiş, daha önce hazırlanan ve konuyu sunan öğrenciler, sınıf yerine uzmanlara soru sormuş ve konuyu açığa çıkarmış. Dinleyici grupta sorular sorabilmiş. Bu nedenle soru soran öğrenci grubu, cevabı veren uzman grup olduğu için cevap kollegyum olacaktır.

Cevap B

35. Görüş geliştirme, belirgin çelişkiler ve kutuplaşmış tutumları kapsayan konuların öğretiminde öğrencilerde görüş geliştirmek için kullanılır. Öğrenciler katılıyorum, katılmıyorum, kısmen katılıyorum, kararsızım şeklinde zıt fikirler ya da çelişkili fikirler beyan edip bunu nedenleri ile açıklarlar. Süreçte öğrenciler bir başka arkadaşının görüşünden ikna olup görüş değiştirebilir. Soruda da öğrenciler tarafından konuya ilişkin katılıyorum, kesinlikle katılıyorum, fikrim yok, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum şeklinde ifadeler kartonlara yazılmış ve sınıfın farklı köşelerine asılmış. Öğrenciler kendilerine uygun görüşün olduğu kartonun altına geçmiş ve bir diğer arkadaşını o kartonun altına geçmesi için ikna etmeye çalışmış. Bu nedenle uygulaması verilen tartışma tekniği görüş geliştirmedir.

Cevap D

36. Öğrencilerin bilgiyi sınıf dışında öğrendiği, öğrendiklerini sınıf ortamında uyguladığı teknik ters yüz öğrenmedir. Ters yüz edilmiş öğrenmenin amacı, ders konularının önceden kaydedilerek öğrencilere dijital ortamda sunulmasıdır. Bu sayede öğrenciler, kendi öğrenme hızlarında ve tarzlarında konuları öğrenebilirler. Konuları kendi kendine öğrenen öğrenciler, sınıf ortamında ise pratik yapma imkânı bulurlar. Soruda da öğretmen hazırladığı materyallerle öğrencilerin ders öncesi konuyu öğrenmelerini ve öğrencilerin hazır olacak şekilde derse gelmelerini sağlamış. Daha sonra sınıfa gelen öğrenciler derste farklı etkinlikler yapmışlardır.

Cevap A

/yediiklimyayıncılık

37. Akvaryum tekniği, öğrencilerin ilgi duyduğu ya da üzerinde anlaşmaya varamadığı konuların öğretiminde çok etkili bir tartışma tekniğidir. Akvaryumun uygulama şekillerinde iç çemberdekiler tartışırken dış çemberdekiler tartışmayı izler ve iç çemberdekilere soru sorabilirler. İç çemberdeki öğrencilerle dış çemberdeki öğrenciler yer de değişebilir. Soruda öğretmen öğrencilere bir problem verir ve 7 kişilik grup oluşturan öğrenciler konuya ilişkin çalışma yapıp daire şeklinde oturur. Diğer 13 kişilik öğrenciler ise bu öğrencilerin etrafına geçerek oturur. İç çemberdeki öğrencilere açıklama yaparken dış çemberdeki öğrenciler iç çemberdekilere soru sorar. Bu nedenle cevap akvaryum olur. Bu soruda çeldirici zıt panel ve rulman idi. Eğer soru "Konuyu pekiştirme amacı ile öğrenciler iki gruba ayrılıp soru cevap etkinliği uygulanmıştır." deseydi zıt panel, "Öğrenciler yüz yüze oturur ve çemberlerden biri dönerek görüş alış verişi yaşanmıştır." denilse idi cevap rulman olurdu.

Cevap B

38. Beyin fırtınası, kısa sürede akla ilk geldiği şekilde yaratıcı fikir üretmektir. Beyin fırtınasında çok sayıda fikir üretilmesi, bu fikirlerin yazıya geçirilmesi ve sonra sakin bir şekilde değerlendirilmesi istenilir. Fikirler üretilirken müdahalede bulunulmaz, fikirler eleştirilmez, yargılanmaz. Üretilen fikirler tahtaya ya da bir kâğıda not edilir. Tahtaya not edilen fikirler, öğretmen tarafından sınıflanır, gruplanır. Fikirler üretilirken niceliğe (sayı) bakılır. Fikirler tahtaya not edildikten sonra değerlendirilir ve niteliğe bakılır. Soruda var olan probleme ilişkin öğrenciler fikir üretmiş, fikirler tahtaya yazılmış ve fikirler üretilirken müdahale edilmemiş. Öğrenmenin benzer fikirleri olanları birleştirmesi ve sıraya koyması fikirleri grupladığını gösterir. Bu nedenle soruda beyin fırtınası tekniği kullanılmıştır.

Cevap C

39. Rulman tekniğinde iç içe iki çember oluşturulur, iç çember ve dış çemberde eşit sayıda öğrenciler yer alır. İç çember ve dış çemberdeki öğrenciler yüzyüze gelecek şekilde ikişerli gruplar oluşturur ve bu şekilde konuyu tartışırlar. Konuyu yeterince tartıştıktan sonra içteki veya dıştaki öğrenciler birer yana kayarak yeni ikişerli gruplar hâlinde konu tartışılmaya devam eder. Buna göre öğretmenin kullandığı öğretim tekniğinin rulman yani top taşıma olduğunu söyleyebiliriz.

Cevap C

40. Bilişsel çıraklık tekniğinin yansıtma aşamasında öğrenciler kendi yapmış olduğu çalışmaları arkadaşlarının veya öğretmenin çalışması ile karşılaştırıp farklılıkları veya benzer yönlerini görmeye çalışır. Bu nedenle öğrencilerin oluşturulan saat modeli ile kendi saat modelini karşılaştırması yansıtma aşaması ile ilgilidir.

Cevap D

41. I. grubun elinde ne gibi bilgiler var örneğin akıllı telefonun kullanım sıklığı nelerdir diye sorular sorması mevcut durumu objektif bir şekilde incelemeleri ile ilgili bir çalışmadır. Bu durum beyaz şapkayı kullandıklarını göstermektedir. Beyaz şapkadan net, tarafsız düşünceler ortaya konulur.

II. grubun akıllı telefonun kullanım riskleri nelerdir diye sorular sorması mevcut durumun olumsuz yönlerinin ortaya konulması ile ilgili düşüncelerin açığa çıkmasını sağlar. Mevcut durumun dezavantajları ve olumsuz yönlerinin incelenmesi siyah şapka ile ortaya çıkar.

III. grubun akıllı telefonların daha bilinçli kullanılması için orijinal bir öneri geliştirmesi yeni fikir olduğu için yaratıcı düşünceleri açığa çıkarır ve bu da yeşil şapkayla açığa çıkarabilecek düşüncelerdir.

Cevap A

yediiklimyayıncılık

42. Günlük yaşamda karşılaşılan bir problemi öğrencilerin bilimsel süreci kullanarak çözmeleri yoluyla gerçekleşen öğretim yöntemi problem çözmedir. Öğrenciler bilimsel süreci kullanarak ilgili çalışmayı tamamladığı için problem çözme yönteminden yararlandığını söyleyebiliriz.

Cevap E

43. Gezi: Okul ve sınıf içinde yapılan çalışmaları tamamlamak, yaşamla bağlantısını kurmak ve bilişsel, duyuşsal ve devinimsel alandaki davranışları kazandırmak için kullanılan bir tekniktir. Öğrencilere somut yaşantılar geçirerek kalıcı öğrenmeleri sağlamak için kullanılır. Örneğin öğrencilerin müze, fabrika, kütüphane, dağ, orman, göl vb. yerlere götürülmesi planlanabilir. Öğretmenin sorduğu soru konuya ilişkin merak uyandırmak, önemli noktalara değinmek, etkinlikle öğrenmeleri desteklemek ve ön bilgi oluşturmaktır. E seçeneğinin geziden önce yapılması gerekmektedir.

Cevap E

44. Vızıltı (Buzz) Grupları:

- Kısa süreli tartışma grubudur.
- Amaç fikri üretmek ve değerlendirmektir. Sınıfın tamamı tartışmaya katılır.
- Grup sayısı ile süre belirlenir.
- Her grup bu süre içinde tartışır.
- Grupların liderleri görüşlerini sınıfa sunar.

Öğretmen eşit sayıda öğrencilerden oluşan heterojen grupları oluşturur.

Örneğin, 4 kişilik gruplar. Gruptaki eleman sayısı kadar tartışma süresi belirlenir. Örneğin, 4 dakika. Sürenin başlamasıyla birlikte aynı anda tüm gruplar konuyu kendi içinde tartışır. Grup sözcüsü veya lideri, grubun fikrini sınıfa açıklar ve tüm sınıf grup fikirlerini değerlendirir. Bütün gruplar aynı anda konuşmaya başladığı için vızıltı denmiştir.

Cevap D

45. Öğretim etkinliklerinin devam ettiği süreçte derse ilgiyi artırma, öğrencilerin dersten sıkılmalarını önleme 4-9 kişilik gruplar hâlinde beyin fırtınası mantığına uygun olarak belli bir sorunun ele alınıp tartışıldığı süreçtir. Kısa süren bir tekniktir. Amacı dikkat toplamaktır.

Hangi durumlarda kullanılabilir?

- Dersin herhangi bir anına canlılık getirmek için kullanılır.
- Öğrencinin yaratıcı düşünmesi önemsenir.
- Derse eğlenceli bir başlangıç yapmak için kullanılır.

Cevap B

Yediiklim Yayıncılık

46. Düşünmenin öğretilmesi konusunda çalışmalar yapan Edward de Bono'nun 1980'lerin başında ortaya koyduğu Altı Şapkalı Düşünme Tekniği derslerde düşünmenin geliştirilmesinde kullanılabilecek yeni bir tekniktir.

Beyaz Şapka: Tarafsız ve objektiftir. Bu şapka ile bilinenden yola çıkılır. Elde olan bilgiler de ne varsa sadece onlara göre konuşulup yorum yapılır. Eksik olan bilginin olup olmadığı araştırılır.

Elimizde ne var?

Var olan bilgiler nelerdir?

Daha hangi bilgiler gerekiyor?

Eksik bilgiler nelerdir?

Gerekli bilgiler nasıl elde edilir?

Ne tür sorular sorulmalıdır?

Kırmızı Şapka: Duygusal bir bakış açısı verir. Kırmızı şapka takıldığında, hiçbir açıklama yapılmadan sezgiler ve duygular söylenebilir. Korku, öfke, nefret, şüphe, coşku, hırs, ihtişam, kıskançlık ya da sevgi gibi duyguları görünür kılar.

Sana ne hissettirdi?

Siyah Şapka: Olumsuz, kötümser ve karamsardır. Bir şeyin neden yapılmayacağını ortaya koyar. En sık kullanılan şapka siyahtır. Olaylara eleştirel bir bakış açısı ile bakmayı sağlayıp tehlikelere dikkat çeker. Siyah şapka zararlı şeyler yapılmasına engel olur. Riskleri ve bir şeyin neden işe yaramayabileceğini gösterir.

En kötü ihtimalle ne olabilir?

Sarı Şapka: Güneş gibi aydınlık, iyimser, umutlu ve olumlu düşünme ile ilgilidir. Sarı şapka iyimser bakışla değerli ve yararlı olan fikirleri arayıp araştırır. Ulaştığı değerli ve yararlı şeyler için mantıklı destekler sağlamaya çalışır. Bu düşünce yapıcı ve üreticidir. Somut teklifler ve öneriler çıkar.

Bunun faydası nedir?

Bu durumun olumlu yönleri nelerdir?

Yeşil Şapka: Yeşil, bereket ve verimli büyüme demektir. Yaratıcılık ve farklı, özgün, orijinal yeni fikirlerle alakalıdır. Yeşil renk, büyümenin, enerjinin ve yaşamın simgesi olan bitkileri çağrıştırır. Yeşil şapka enerji şapkasıdır. Yeni görüş ve seçenekler ortaya konulabilir. Ortaya atılan bir fikre ilişkin değişiklikler önerilebilir. Bu şapka öğrencilerin yaratıcı düşünmesine yöneliktir. Renkler somutlaştırılınca daha etkili öğrenme gerçekleştirilebilir.

Daha başka ne olabilir?

Bu sorun değişik yollarla nasıl çözümlenebilir?

Mavi Şapka: Mavi serinkanlılığı temsil eder. Mavi şapkadan önceki şapkalardaki cevapları düşünür. Düşünme sürecinin düzenlenmesi ve kontrolü ile uğraşır. Olaya keşkelerden uzak, iyimser, objektif bakarak düşünce sürecini değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. Mavi şapka her zaman en son takılıp durum analiz edilerek bir sonuca varılır.

Hangi karara vardın?

Ne düşünüyorsun?

Bundan sonra ne yapmalıyız?

Şu ana kadar neler başardık?

A seçeneği siyah, B seçeneği sarı, C seçeneği kırmızı, E seçeneği mavi şapkaya aittir.

Cevap D

/yediiklimyayincilik

47. Bilişsel Çıraklık:

Bireyin bir uzmanı gözleyerek başladığı ve uzmanın giderek azalan desteği ile o işi kendi başına yapabileceği duruma geldiği öğrenmedir.

Farklı boyuttaki mesleklerde görülen çıraklık yetiştirilmesine benzer bir uygulama sürecidir. Model alma (uzmanın örnek uygulamalar sergilemesi), çalıştırma (öğretici gözetiminde öğrencinin öğrendiklerini sergilemesi), destekleme (öğrencinin yaptığı becerilere ilişkin değerlendirmede bulunulma), ifade etme (öğrencinin yaptığı etkinliklerin aşamalarını açıklaması), yansıtma (öğrencinin kendi becerileri ile öğreticinin becerilerini kıyaslaması), öteleme (öğrencinin elde ettikleri bilgi ve becerileri kendilerine özgü bir şekilde pratiğe dönüştürmesi) aşamalarında oluşan bir öğretim tekniğidir.

Cevap A

48. Münazara, bir konuda karşıt görüşleri savunan takımların fikirlerini çarpıştırdıkları bir sohbet ve tartışma platformudur. Bir münazara kapışmasının konusu, tartışılabilecek her şey olabilir; ancak ağırlıklı olarak güncel, sosyal ve siyasi meseleler tartışılır. Yarışmacılar maçın başlamasından on beş dakika önce tartışılacak konuyu ve hangi tarafı savunmaları gerektiğini öğrenirler. Münazırlar bu süre içerisinde, maç esnasında aldıkları notlarla son hâlini verecekleri ve sıra kendilerine geldiğinde sunacakları yedi dakikalık konuşmalarının taslağını hazırlarlar. Sunum esnasında bu notlardan yararlanmak serbesttir. Yaklaşık bir saat süren bu tartışma, jüri heyetinin maç boyunca aldığı notlara dayanarak maçın sonucunu açıklamasıyla sonlanır.

Jürinin değerlendirmesini yaparken öncelikli olarak ele aldığı, yarışmacıların argümanlarını ne kadar etkileyici sundukları değil, bu argümanların ne kadar sağlam ve tutarlı oldukları-dır.

Cevap C

/yediiklimyayincilik

49. Ters yüz edilmiş öğrenmenin amacı, ders konularının önceden kaydedilerek öğrencilere dijital ortamda sunulmasıdır. Bu sayede öğrenciler, kendi öğrenme hızlarında ve tarzlarında konuları öğrenebilirler ve önemli konuları anlamadan atlama olasılıkları büyük oranda düşer. Konuları kendi kendine öğrenen öğrenciler, sınıf ortamında ise pratik yapma imkânı bulurlar. Eğitmenler ise sınıf ortamında yürütülen bireysel veya grup aktiviteleri esnasında, öğrencilerin öğrenme tarzlarını göz önünde bulundurarak, kişiselleştirilmiş bir yönlendirme sunarlar. Benzer şekilde, yükseköğretim kurumlarında da ders saatleri, bilginin uygulanmasına odaklanmalıdır. Bu sayede, eğitmenler öğrencilerinin problem çözme, eleştirel düşünme, inisiyatif alma gibi 21. yüzyıl yetkinliklerini kazanmalarına daha etkili şekilde yardımcı olabilir.

Cevap C

1. Bir öğretmen sağlık bilgisi dersinde, ilk yardım konusunu işlerken boğazına cisim kaçmış bir çocuğa nasıl müdahale edilmesi gerektiğini anlatır ve müdahale şeklini bir model üzerinde uygular. Ardından aynı işlemin tek tek öğrenciler tarafından da uygulanmasını sağlar.

Bu öğretmen aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2019)

A) Deney
B) Örnek olay
C) Problem çözme
D) Benzetim
E) Gösterip yaptırma

2. Bilişsel çıraklık sürecinde, usta öğrencinin sorumluluklarıyla ilgili,

I. Çırağın nasıl öğrendiğininin farkına varabilmesi sağlayacak etkinlikler planlar.
II. Bilişsel stratejilerin nasıl kullanılacağına yönelik model olur.
III. Süreçte artan bir yoğunlukta çırağa destek sağlar.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2019)

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

3. I. Öğrencileri yetenek ve başarılarına göre "düşük", "orta" ve "yüksek" seviye grupları oluşturarak sınıflara yerleştirmek
II. Dönem boyunca yapılan değerlendirmelerde birden fazla yöntem kullanmak
III. Verilen ödevlerin araştırma metodu ve sunum tercihini öğrencilere bırakmak

Yukarıdaki uygulamalardan hangileri farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına uygundur? (2020)

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

4. Fen bilimleri dersinde "Isı ve Sıcaklık" konusunu işleyecek olan bir öğretmen sınıfa renkli resim kalemleri ve boş kartonlar getirir. Kartonları tahtaya asar ve öğrencilere "Sizce ısı ve sıcaklık arasındaki fark nedir?" sorusunu yöneltir. Öğrencilerden tahtaya astığı kartonlar üzerinde çeşitli karakterler oluşturarak ve o karakterlerden oklar çıkarıp konuşma balonları çizerek cevaplarını yazmalarını ister. Ardından öğrencilerine, arkadaşlarının çizdiği karakterlerle ifade ettikleri görüşlere katılıp katılmadığını sorarak dersini devam ettirir.

Buna göre öğretmen etkinlikte aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2021)

A) Zihin haritası
B) Konuşma halkası
C) Eğitsel oyunlar
D) Görüş geliştirme
E) Kavram karikatürü

5. Beşinci sınıf düzeyinde dört şubesi bulunan bir okulun müdürü, aynı konunun farklı öğretmenler tarafından nasıl işlendiğini gözlemleyip aşağıdaki notları almıştır:

- K şubesinde öğretmen, öğrencilere soru sorup her bir öğrencinin önce bireysel sonra yanındaki arkadaşıyla birlikte çalışmasını sağlamıştır.
- L şubesinde öğretmen, her öğrencinin kendi hızına göre öğrenmesini sağlayıcı etkinlikler düzenlemiştir.
- M şubesinde öğretmen, öğrencilere bir senaryo verip bu duruma ilişkin çözüm önerileri üretmelerini sağlamıştır.
- N şubesinde öğretmen, öğrenciler için hazırladığı ders içeriklerini projeksiyon yardımıyla sunarken zaman zaman öğrencilere sorular sormuştur.

Bu şubelerde aşağıdaki öğretim yöntem veya tekniklerinden hangisi kullanılmamıştır? (2022 İPTAL)

A) Anlatım
B) Düşün-eşleş-paylaş
C) Bireyselleştirilmiş öğretim
D) Gösterip yaptırma
E) Örnek olay

Ayrıcalıklı Yayıncılık

1. Gösterip yaptırma yöntemi; özellikle bir işin nasıl yapılacağı, bir aracın nasıl kullanılacağı gibi devinişsel hedef alanlarında etkili bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemde öğretmenin bir beceriyi aşama aşama göstermesi, anlatması ve öğrencilerin öğretmeni izledikten sonra aynı beceriyi yeterli bir düzeye gelene kadar tekrar etmesi şeklinde uygulanmaktadır. Buna göre öğretmenin sağlık bilgisi dersinde ilk yardım konusunu işlerken boğazına cisim kaçmış bir çocuğa nasıl müdahale edilmesi gerektiğini anlatması ve müdahale şeklini bir model üzerinde uygulayarak aynı işlemin tek tek öğrenciler tarafından da uygulanması gösterip yaptırma yöntemini kullandığının göstergesidir.

Cevap E

2. Bilişsel çıraklık; öğrencilerin bir uzmanı gözlemleyerek başladığı ve uzmanın etkisinin giderek azalan desteği ile o işi kendi başına ve hatta kendi biçimiyle yapar duruma geldiği öğretim tekniğidir. Buna göre usta öğretici öğrencisinin sorumluluklarıyla ilgili çırağın nasıl öğrendiğinin farkına varabilmesini sağlayacak etkinlikler planlaması ve öğrencisine model olması gerekmektedir. Başlangıçta model olan öğretici tüm süreçte öğrenciyi çalıştırarak katıldığı süreci yavaş yavaş öğrenene bırakmalıdır. Bu sayede öğrenen o işi kendi başına yapmayı ve kendi biçimini geliştirme fırsatını yakalamış olur. Uzmanın denetimi ve gözetiminde öğrenciler öğrenmeye başlayan, devam eden ve öğrenendir. Buna göre süreçte artan bir yoğunlukta öğrenene destek sağlamak bu tekniğin özellikleri arasında yer almayıp desteğin giderek azaltılması söz konusudur.

Cevap C

3. Farklılaştırılmış öğretim, temele bireyi alıp öğrenme faaliyetlerini bireye göre düzenleyen, yürüten ve çağdaş yaklaşımların bir sentezi olarak görülen bir öğrenme anlayışı olarak görülmektedir (Tomlinson, 2001). Her öğrencinin farklı bireysel özelliklere, zihinsel yapılara, yaşantılara, ilgi ve öğrenme stillerine sahip olduğunu kabul edip, öğrenmenin her bireyde en yüksek derecede gerçekleşmesi için öğrenme ortamlarının bu farklılıkların göz önünde bulundurularak düzenlenmesi gerektiğini savunmaktadır (Heacox, 2002). Ayrıca farklılaştırılmış öğretim, öğretmenin öğrenci özelliklerine göre öğretimi çeşitlendirmesi amacıyla geliştirilmiş bir yaklaşımdır. Öğretmenler sınıftaki öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir öğretim planı tasarlar (Avcı ve Yüksel, 2016). Bu şekilde farklı özelliklere sahip öğrencileri öğrenme sürecine aktif bir şekilde dahil etmeyi amaçlamaktadır. Bu çerçevede verilen öncüller incelendiğinde :

I. Öğrencileri yetenek ve başarılarına göre "düşük", "orta" ve "yüksek" seviye grupları oluşturarak sınıflara yerleştirmek (YANLIŞ)

II. Dönem boyunca yapılan değerlendirmelerde birden fazla yöntem kullanmak (DOĞRU)

III. Verilen ödevlerin araştırma metodu ve sunum tercihini öğrencilere bırakmak (DOĞRU)

Cevap D

4. Kavram karikatürleri; günlük yaşamdaki bir olaya ilişkin farklı bakış açılarını savunduğu, ilgi çekici ve şaşırtıcı karikatür biçimindeki çizimlerdir (Keogh & Naylor, 1999a; Martinez, 2004). Kavram karikatürlerinde iki ya da daha fazla kişinin aralarında geçen diyaloglar konuşma balonları şeklinde belirtilir. Soruda fen bilimleri dersinde "Isı ve Sıcaklık" konusunu işleyen öğretmen, öğrencilere boş kartonlar ve renkli kalemler verir. Kartonlara ısı ve sıcaklık arasındaki farkı, karakterler oluşturarak ve bu karakterlerden oklar çıkartıp, konuşma balonları çizerek cevaplamalarını ister. Bu nedenle cevap kavram karikatürüdür.

Cevap E

/yediiklimyayıncılık

5. K şubesinde, öğretmen öğrencilere soru sorup her bir öğrencinin önce bireysel sonra yanındaki arkadaşları ile birlikte çalışmasını sağlaması düşün-eşleş- paylaş tekniğinden yararlandığını gösterir. Her ne kadar tüm sınıfla birlikte çalışmadan bahsetmese bile bu tür sorularda bu şekilde düşünmek gerekmektedir. L şubesinde, öğretmenin her öğrencinin kendi hızına göre öğrenmesini sağlayıcı etkinlikler düzenlemesi bireyselleştirilmiş öğretimden yararlandığını gösterir. Bireyselleştirilmiş öğretimde öğrenciler kendi ortamlarını oluşturur ve kendi öğrenme hızına göre öğrenirler. M şubesinde, öğretmen öğrencilere bir senaryo verip bu duruma ilişkin çözüm önerileri üretmesini istemesi örnek olay yönteminden yararlandığını gösterir. N şubesinde öğretmenin öğrenciler için hazırlamış olduğu ders içeriğini projeksiyon yardımıyla sunması anlatım yönteminden yararlandığını gösterir. Öncüle baktığımız zaman gösterip yaptırma yöntemine ilişkin herhangi bir çalışma yoktur.

Cevap D

Yediiklim Yayıncılık

1. Bir öğretmen, (I) derste teknolojinin topluma etkisi konusunda beyin fırtınası tekniği uygulayarak öğrencilerin özgün görüşler ortaya koymalarını sağlamaya çalışmıştır. (II) Seçilen bazı görüşlere ilişkin öğrencilerden bilgiler toplayarak o görüşlerin uygulanabilirlikleri hakkında bir değerlendirmede bulunmalarını istemiştir.

Buna göre öğretmen, öğrencilerine aşağıdaki becerilerden sırasıyla hangilerini kazandırmaya çalışmıştır? (2017)

A) Yaratıcı düşünme - Yansıtıcı düşünme
B) Üstbilişsel düşünme - Problem çözme
C) Üstbilişsel düşünme - Yansıtıcı düşünme
D) Eleştirel düşünme - Üstbilişsel düşünme
E) Yaratıcı düşünme - Eleştirel düşünme

2. Bir öğretmen öğrencilerine, insanların herhangi bir alanda hâlihazırda kullandıkları eşyalar dışında ihtiyaç duyabilecekleri bir ürün düşünmelerini, düşündükleri ürünün neden gerekli olduğunu yazmalarını söylemiştir. Ayrıca, bu ürünün nasıl üretilebileceğini ve pazarlanabileceğini de hayal etmelerini istemiştir. Öğrencilerden biri yazısında, insanların mutfakta ihtiyaç duyabilecekleri bir üründen bahsetmiş, bu ürünün gerekliliğini anlatmış ve "Bu ürün satılmayacak olsa bile fırsatım olursa yine de üretmeyi denerim." demiştir.

Bu öğrencinin düşünceleri aşağıdaki becerilerden hangisine örnektir? (2017)

A) Girişimcilik
B) Bilgi teknolojilerini kullanma
C) Problem çözme
D) Yansıtıcı düşünme
E) Eleştirel düşünme

3. Elif Öğretmen coğrafya dersinde öğrencilerine, "Türkiye'nin en fazla yağış alan ili Rize'dir." bilgisini verdikten sonra öğrenciler tarafından aşağıdaki sorular sorulmuştur:

Ali: "Bu bilgiye hangi kaynaklardan ulaştınız?"
Simge: "Rize'ye bir yılda ne kadar yağış düşüyor?"
Beyza: Rize'de en çok hangi ilçe yağış alıyor?"
Ceyda: "Rize neden bu kadar çok yağış alıyor?"
İsmail: "Rize'nin coğrafi konumu nedir?"

Buna göre, hangi öğrencilerin eleştirel düşünme becerisine dayalı soru sordukları söylenebilir? (2018)

A) Simge ve İsmail
B) Beyza ve Ceyda
C) Ali ve İsmail
D) Ali ve Ceyda
E) Simge ve Beyza

4. **Aşağıdaki öğretmen uygulamalarından hangisi yansıtıcı düşünme becerilerinin kazandırılmasını hedefleyen bir öğretim programına uygun değildir? (2018)**

A) Hedef seçiminde öğrenci görüşlerinin alınması
B) Derste öğrencilerle yoğun iletişim kurulması
C) Etkin öğrenme yöntemlerinin uygulanması
D) İş birliğine dayalı grup çalışmaları yapılması
E) Rekabetçi bir sınıf iklimi oluşturulması

5. Bir öğretmenin geliştirdiği gözlem formunun bazı maddeleri aşağıda verilmiştir:

- Herhangi bir alanda ihtiyaç duyulabilecek bir ürünün gerekliliğini sezer.
- Sorumluluk almaya isteklidir.
- Risk alır.
- Kendine güvenir.
- Özerktir.
- Plan yapar ve uygular.

Bu maddeler birlikte değerlendirildiğinde öğretmen, aşağıdaki becerilerden hangisini özellikle gözlemek istemektedir? (2019)

A) Eleştirel düşünme
B) Yansıtıcı düşünme
C) Karar verme
D) Girişimcilik
E) Yaratıcı düşünme

yediiklimyayıncılık

6. Günümüzde *İnternet*'te her kullanıcı içerik oluşturup bunu başkalarıyla paylaşabilmektedir. Bu da *İnternet*'teki her bilginin doğru olmayabileceği anlamına gelmektedir.

Bu durumun bilincinde olan bir öğretmenin, öğrencilerinin iyi bir *İnternet* okuryazarı olabilmeleri için onlara aşağıdaki becerilerden hangisini kazandırması en uygundur? (2019)

A) Eleştirel düşünme
B) Yaratıcı düşünme
C) İş birliği yapma
D) Problem çözme
E) Yansıtıcı düşünme

7. Bir bilgisayar programını öğrenmeyi amaçlayan öğrenci, programın özelliklerini kullanmak için öğretmenlerinden gerekli ipuçlarını almakta ve akranlarıyla bu program üzerinde çalışmaktadır.

Kolb'a göre, bu öğrencinin sahip olduğu iki öğrenme stili aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir? (2019)

A) Somut yaşantı - Aktif yaşantı
B) Soyut kavramsallaştırma - Somut yaşantı
C) Yansıtıcı gözlem - Aktif yaşantı
D) Somut yaşantı - Yansıtıcı gözlem
E) Soyut kavramsallaştırma - Aktif yaşantı

8. Bir öğretmen öğrencilerden, dağıttığı metni dikkatlice okumalarını ve ön bilgilerini kullanıp verilen ölçütleri dikkate alarak metindeki yargılar hakkında objektif bir karara varmalarını istemiştir. Bu sayede öğrencilerin, okudukları metinleri daha iyi anlayacaklarını düşünmektedir.

Buna göre öğretmen öğrencilerine aşağıdaki becerilerden özellikle hangisini kazandırmayı hedeflemiştir? (2020)

A) Üstbilişsel
B) Sezgisel
C) Yaratıcı
D) Eleştirel
E) Yansıtıcı

9. Bir öğretmen adayı işlediği Türkçe dersini videoya kaydetmiştir. Dersten sonra videoyu birkaç defa izlemiş ve sınıf yönetimi konusunda yeterince başarılı olamadığını düşünmüştür. Bu nedenle bir sonraki derste sınıf yönetimi stratejisini değiştirmeye karar vermiştir.

Buna göre öğretmen adayının deneyimlediği süreç aşağıdaki becerilerden hangisiyle en iyi açıklanır? (2020)

A) Problem çözme
B) Eleştirel düşünme
C) Yansıtıcı düşünme
D) Analitik düşünme
E) Empati kurma

10. Tarihî olayların ve savaşların ezberletilmesi veya kitap yazarlarının bakış açısıyla öğretilmesi yerine o dönemde yaşayan insanların gözüyle bakılarak anlaşılması gerektiğini düşünen bir tarih eğitimcisi, aşağıdaki becerilerden hangisinin öğrecilerde geliştirilmesinin gerektiğine inanmaktadır? (2021)

A) Empati kurma
B) Yansıtıcı düşünme
C) Eleştirel düşünme
D) Karar verme
E) Problem çözme

/yediiklimyayıncılık

11. Bir öğretmen, "Bana öyle bir kutu yapın ki içine yumurta koyup onuncu kattan attığımızda yumurta kırılmasın. Düşünmek ve tasarlamak için dönem sonuna kadar zamanınız var." demiştir. Öğrenciler kutuyu tasarlamak için çalışmaya başlamışlardır.

Bu çalışmaya katılan aşağıdaki öğrencilerden hangisi yaratıcı düşünmenin kuluçka evresindedir? (2021)

A) Hasan problem hakkında detaylı araştırmalar yoluyla bilgiler toplar.

B) Canan mevcut materyalleri gözden geçirir.

C) Ali problemin çözümünü zihninde netleştirir.

D) Emel problemden farklı zihinsel etkinliklere yoğunlaşır.

E) Ömer elde ettiği çözüm önerilerini sınar.

12. Bir öğretmen her hafta, bir sonraki hafta işlenecek konuyla ilgili derse gelmeden önce öğrencilerden araştırma yapmalarını ve buldukları örnek olayları sınıfa getirmelerini ister. Derse geçmeden önce öğrencilerin konuyla ilgili buldukları örnek olayları sınıfla paylaşmalarını sağlar. Ders işlerken yeri gelince öğrencilere sorular sorar, gelen cevapları değerlendirir, yanlışları düzeltir ve eksik öğrenmeleri tamamlar. Öğrencilerin derste öğrendiklerini nerelerde kullanabileceklerine ilişkin bir tartışma ortamı oluşturur. Bir sonraki derse geçmeden önce eski öğrenmelerin hatırlanmasını sağlar.

Öğretmenin bu uygulaması sonucu öğrencilerde

I. öğrenilenler ile günlük yaşamı ilişkilendirme,

II. sorumluluklarını yerine getirme,

III. öğrendiklerini transfer etme

davranışlarından hangilerinin ortaya çıkması beklenir? (2022)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Yediiklim Yayıncılık

13. Öğrenci: Benim sınav kâğıdıma düşük not vermişsiniz. Ben yüksek not bekliyordum.

Öğretmen: Sınavdan düşük not almanın benden kaynaklandığını nereden anladın?

Öğrenci: Sorulara tam beş sayfa cevap yazdım. Beş sayfa yazdığım cevaplardan düşük not almam beklenemez.

Öğretmen: Bilginin doğruluğu nedir sence? Acaba çok fazla şeyden bahsediyor olman cevabın doğru olmasını garanti ediyor mu?

Öğrenci: Bunu düşünmeliyim.

Öğretmen: Ayrıca bir öz değerlendirme yapıp "Sınavdan gerçekten kaç puan almam gerekiyordu ve neden?" sorularını da yanıtlamanı istiyorum. Sen bunları tamamlayınca yeniden konuşalım.

Bu konuşmaya göre öğretmenin öğrenciyi yönlendirmek istediği iki düşünme türü aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022)

A) Eleştirel - Yansıtıcı

B) Yaratıcı - Üst bilişsel

C) Yansıtıcı - Yaratıcı

D) Sezgisel - Eleştirel

E) Analitik - Yakınsak

14. Öğrencilerinin internette güvenilir bilgi kaynaklarına ulaşmalarını amaçlayan bir öğretmen öğrencilerinden sırasıyla aşağıdaki uygulamaları gerçekleştirmelerini istemiştir:

I. Güvenilir bilgi içeren internet sitelerini inceleme ve bu sitelerin genel özelliklerini belirleme

II. Güvenilir bilgi içermeyen internet sitelerini inceleme ve bu sitelerin genel özelliklerini belirleme

III. Birinci ve ikinci aşamada belirlenen özellikleri karşılaştırma

IV. Birinci ve ikinci aşamada incelenmeyen bir internet sitesini inceleme ve sitenin güvenilirliğini değerlendirme

Buna göre öğretmen öğrencilerinde aşağıdaki becerilerden hangisini geliştirmeyi amaçlamıştır? (2022)

A) Problem çözme

B) Yaratıcı düşünme

C) Karar verme

D) Yansıtıcı düşünme

E) Empati kurma

1. Soru analiz edildiğinde; öğretmenin (I) derste teknolojinin topluma etkisi konusunda beyin fırtınası tekniğini kullanarak özgün görüşler ortaya koyması yaratıcı düşünmedir. Yaratıcı düşünme; ayrıntılı fikirler geliştirme ve zenginleştirme, sorunlara benzersiz ve kendine özgü çözümler bulma, fikirler ve çözümler ortaya çıkarma; bir fikre, ürüne çok farklı açılardan bakma, bütünsel bakma gibi alt becerileri içerir.

   II. özellikte ise seçilen bazı görüşlere ilişkin öğrencilerden bilgiler toplayarak o görüşlerin uygulanabilirlikleri hakkında bir değerlendirmede bulunmalarını istemesi eleştirel düşünmedir. Eleştirel düşünme, bireylerin düşüncelerinin sorumluluğunun farkına varma, düşündüklerini analiz etme, değerlendirmek için çeşitli kriterler geliştirme, bir konu hakkında karar verirken bu kriterleri göz önünde bulundurma, başkalarının düşüncelerini kabul etmeden önce eleştirel bir süzgeçten geçirme olarak tanımlanabilir.

   Cevap E

2. Bir öğretmenin öğrencilerine, insanların herhangi bir alanda hâlihazırda kullandıkları eşyalar dışında ihtiyaç duyabilecekleri bir ürün düşünmelerini, düşündükleri ürünün neden gerekli olduğunu yazmalarını söylemesi, bu ürünün nasıl üretilebileceğini ve pazarlanabileceğini de hayal etmelerini istemesi öğrencilerinin girişimcilik becericisinin gelişmesine yöneliktir.

   Cevap A

3. Eleştirel düşünme, bireylerin düşüncelerinin sorumluluğunun farkına varma, düşündüklerini analiz etme, değerlendirmek için çeşitli kriterler geliştirme, bir konu hakkında karar verirken bu kriterleri göz önünde bulundurma, başkalarının düşüncelerini kabul etmeden önce eleştirel bir süzgeçten geçirme olarak tanımlanabilir. Buna göre Ali ve Ceyda'nın sorduğu soruların, eleştirel düşünmeyi desteklediği söylenebilir.

   Cevap D

4. Yansıtıcı düşünme eğitim sistemi açısından öğrenme ortamında, öğretmen ya da öğrencinin konu öncesi ve sonrası durum değerlendirmesi yapması, eksikliklerini belirlemesi ve problemlere farklı açılardan bakarak öz eleştiri yaparak daha iyi öğrenme ortamı oluşturmaya çalışmasıdır. Öğrenenin kendi bilişsel öğrenme süreçleri ve öğrenme yeterlik ya da yetersizliklerinin farkına varması için bunlar üzerinde düşünmesini sağlar. Bu yüzden A, B, C ve D seçeneklerinde de yer alan ifadeler doğrudur. Fakat yansıtıcı düşünmede rekabetçi bir sınıf ortamı oluşturulması asla istenmez.

   Cevap E

5. İlköğretim programının uygulanmasıyla öğrencilerde kazandırılacak beceriler kapsamında yer alan girişimcilik becerisine sahip bireylerde bulunan özellikler sıralanacak olursa; grubun henüz fark edilmeyen ortak ihtiyaçlarına duyarlı olma, risk alma, yeni fikirlere açık olma, kendini olası eleştirilere ve başarısızlıklara açık tutma, kaybetmeyi göze alarak yenilikleri deneme cesareti gösterme ve bundan zevk alma, sorumluluk almaya istekli, plan yapan ve uygulayan, kendine güvenen ve özerk bireylerdir.

   Cevap D

6. Öğrencilerin iyi bir internet okur-yazarı olabilmeleri, internet'teki her bilginin doğru olmayabileceği davranışının içselleştirilebilmesi için öğrencilere kazandırılması gereken en uygun düşünme becerisi eleştirel düşünmedir. Eleştirel düşünme, gerçeği (belirli bir anlamı) anlama işlevine yönelik olarak kanıt ve nedenlere dayalı yargılama süreci olarak tanımlanmaktadır. Günlük yaşamda insanlar, kendi gözlemleri ya da başka kaynaklardan elde ettikleri bilgilere dayanarak yargılamalarda bulunur ve böylece kendi bilgilerini oluştururlar. Bu bilgileri kullanarak da ne yapacakları ya da neye inanacaklarına karar verirler. Verecekleri kararların doğruluğu, elde ettikleri bilgilerin ve onlardan anlam çıkarmak için kullandıkları akıl yürütme sürecinin doğruluğuna bağlıdır. Bu bağlamda eleştirel düşünme, bilgilerin doğruluğunu sorgulayarak onlardan anlam çıkarma sürecini kapsayan önemli bir üst düzey düşünme becerisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

   Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

7. Kolb, yaşantısal öğrenme kuramını, somut yaşantı, yansıtıcı gözlem, soyut kavramsallaştırma ve aktif yaşantı yeteneklerini içeren dört aşamalı bir döngü olarak tanımlamıştır. Buna göre somut yaşantı yeteneğine sahip olan bireyler; dokunarak ve hissederek öğrenen, buluş ve keşfetmekten hoşlanan, merak güdüleri oldukça gelişmiş, yeni fikirlere önem veren, tartışmalara katılmaktan hoşlanan, yeni düşüncelere açık, araştırma ve incelemelere önem veren istekli kişilik özelliklerine sahiptirler. Somut yaşantının öğrenme etkinlikleri arasında ise yeni yaşantılar, oyunlar, rol yapma, dönüt alma ve bireysel çalışma başlıca öğrenme etkinlikleri arasında yer almaktadır. Bilgisayar programını öğrenmeyi amaçlayan öğrenci, programın özelliklerini kullanmak için öğretmenlerinden gerekli ipuçlarını alması ve bireysel çalışma yapması somut yaşantı yeteneğinin göstergesidir. Öğrencinin akranlarıyla program üzerinde çalışması aktif yaşantı yeteneğinin özellikleri arasında yer almaktadır. Aktif yaşantı öğrenme şeklini benimseyen bireylere öğrenme-öğretme ortamları hazırlanırken daha çok uygulamaya dönük, küçük grup tartışmaları, grup halinde yapılan projeleri kapsayan eğitim durumları ortaya konulmalıdır.

Cevap A

8. Verilen öncül incelendiğinde ön bilgilerini kullanıp verilen ölçütleri dikkate alarak metindeki yargılar hakkında objektif bir karara varmalarının istenmesi sorgulama becerisini geliştirmeye yönelik ifadedir. Ayrıca eleştirel düşünme sorgulamaya ve kanıt temelli değerlendirmelere dayanan bir düşünme becerisidir. Bu düşünme becerisinde; sorgulama, kanıt kullanma, sebep-sonuç ilişkisi belirleme, genelleme yapma, farklı bakış açılarını görme, ölçüt eşliğinde değerlendirme, ilgili ve ilgisiz bilgiyi ayırt etme gibi durumlar devreye girer.

Cevap D

/yediiklimyayıncılık

9. Yansıtıcı düşünme becerisi: Bireyin hatalarının farkına vararak hatalarından ders çıkarmasıdır. Birey tecrübelerinden yararlanır ve öğrenmelerinin sorumluluğunu alır. Verilen öncülde bireyin hatalarının farkına varması ve hatalarını düzeltici çeşitli etkinlikler yaptırması yansıtıcı düşünme becerisi olarak yer alır.Ayrıca Dewey, yansıtıcı düşünmeyi, herhangi bir inanç ya da bilgiyi ve onun ulaşmayı amaçladığı sonuçları destekleyen, bir bilgi yapısını etkin, tutarlı ve dikkatli bir biçimde düşünme olarak tanımlar.

Cevap C

10. Empati ya da diğer adıyla duygudaşlık; bir başkasının duygularını, içinde bulunduğu durum veya davranışları anlamak ve içselleştirmek anlamına gelir. Soruda bir tarih eğitimcisi, tarihî olayların ve savaşların ezberletilmesi veya kitap yazarlarının bakış açısı ile öğretilmesi yerine o dönemde yaşayan insanların gözüyle bakılarak anlaşılması gerektiğini düşünmektedir. Bu nedenle o dönemin insanının gözünden olaylara bakmak amaç edinildiği için empati kurma becerisi geliştirilmek istenilmiştir.

Cevap A

11. Yaratıcı Düşünmenin Aşamaları:

1. **Hazırlık:** Bu aşamada soru sorma ve problemi araştırma yer alır.
2. **Kuluçka Süresi:** Birey bu aşamada sorundan uzaklaşır ve rahatlatıcı etkinliklere yönelir.
3. **Aydınlanma:** Bu aşamada problem çözülür, çözüm birden akla gelir.
4. **Gerçekleşme veya doğrulama:** Bu aşamada aydınlanma evresinde ortaya çıkan çözümlerin, hazırlıkta belirlenen ölçütlere uyup uymadığı tespit edilir.

Verilen soruda seçeneklerde "Emel problemden farklı zihinsel etkinliklere yoğunlaşır." ifadesi Emel'in sorundan uzaklaştığının ve rahatlatıcı etkinliklere yöneldiğinin göstergesi olduğu için kuluçka evresidir.

Cevap D

12. Öğretmenin yaptığı uygulamada her hafta önümüzdeki konu hakkında çocukların araştırma yapmaları ve sınıfta paylaşmalarını istemesi öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirdiğini göstermektedir. Öğrencilerin öğrendiklerini nerede kullanacaklarını sorması bilgilerin günlük yaşamda nerede kullanılacağına ilişkindir. Bir sonraki derse geçmeden eski öğrenmelerin hatırlanmasını sağlaması ise öğrendiklerini transfer ettiklerinin göstergesidir.

Cevap E

13. Eleştirel Düşünme: Soruda kuşku, argümantasyon, dayanaklandırma, belgeleme, nesnellik, mantık, sorgulama aranmalıdır.

Eleştirel Düşünmenin Özellikleri:

- Suçlayıcı değil açıklayıcıdır.
- Temelinde kuşku vardır.
- Hiçbir bilgiye körü körüne inanmaz, sorgular.
- Nesnellik hâkimdir.
- Fikirleri süzgeçten geçirir.
- İspata ihtiyaç duyar.
- Kendi içinde çelişkiyi kabul etmez, tutarlılık arar.
- İletişim kurması kolaydır.
- Ölçüt geliştirir.
- Gerçek ile tahmin arasındaki farkı görür.

Öğretmenin, "Sınavdan düşük not almanın benden kaynaklandığını nereden anladın?" sorusu eleştirel düşünmeye örnektir.

Yansıtıcı Düşünme: Soruda deneyim, sorumluluk, ders çıkarma, hayata aktarma, içsellik aranmalıdır.

Yansıtıcı Düşünmenin Özellikleri:

- Seçimler yapar ve sorumluluğu üstlenir.
- Deneyimleri üzerine düşünür, ders çıkarır.
- Bir hatası varsa düzeltir ve hayatına uygular.

Öğretmenin öz değerlendirme yaptırması ise yansıtıcı düşünme becerisidir.

Cevap A

/yediiklimyayıncılık

14. Karar verme süreci, bir durumu analiz edip sahip olunan bilgiler doğrultusunda, diğer alternatifleri de değerlendirerek en iyi sonuca ulaşma sürecidir. Öğretmenin süreç içerisinde iki farklı internet sitesinin karşılaştırmasını yapması bu kapsamda yer almaktadır.

Diğer seçenekleri inceleyelim:

Yansıtıcı Düşünme: Soruda deneyim, sorumluluk, ders çıkarma, hayata aktarma, içsellik aranmalıdır.

Yansıtıcı Düşünmenin Özellikleri:

- Seçimler yapar ve sorumluluğu üstlenir.
- Deneyimleri üzerine düşünür, ders çıkarır.
- Bir hatası varsa düzeltir ve hayatına uygular.

Empati: Eş duyum ya da duygudaşlık, bir başkasının duygularını, içinde bulunduğu durum ya da davranışlarındaki motivasyonu anlamak ve içselleştirmek demektir. Kendi duygularını başka nesnelere yansıtmak anlamında da kullanılır.

Yaratıcı Düşünme: Yeni nesnelerin, süreçlerin ya da kavramların ortaya çıkmasını sağlayan düşünme sürecidir. Yaratıcı düşünme yeni ve özgün fikriler biçiminde tezahür etmektedir. Yeni fikirler rastlantısal olarak ortaya çıkabildiği gibi, görece sistematik bir sürecin sonucu olarak da ortaya çıkabilmektedir. Yaratıcı düşünme giderek yaratıcı eyleme dönüştüğünde, çok yalın kişisel ve günlük sorunlara çözüm bulmaktan, kurumlara ve toplumlara dek kendini hissettiren paradigma değişimlerine varan bir yelpaze oluşturur. Belirli bir sorun için o soruna özgün yaratıcı bir çözüm üretmek durumsaldır.

Cevap C

1. Sınıf yönetiminde "öğretmenlerin, öğrencilerinden gelecekte neleri yapıp neleri yapmayacakları konusundaki beklentilerine ilişkin alınmış hazır kararlar" **olarak bilinen sınıf içi kurallar, aşağıdaki sınıf yönetimi yaklaşımlarından hangisinin anlayışıdır? (2017)**

A) Önlemsel B) Davranışsal
C) Gelişimsel D) Bütünsel
E) Tepkisel

2. Mesleğini ve öğrencilerini çok seven Burak Öğretmen alanıyla ilgili gelişmeleri yakından takip etmekte, her türlü kurs ve seminer imkânını değerlendirerek kendini sürekli yenilemektedir. Öğrendiği yeni bilgileri meslektaşlarıyla paylaşmakta ve öğretme-öğrenme süreçlerinde öğrencilerine de yansıtmaktadır.

Buna göre Burak Öğretmen aşağıdaki liderlik türlerinden hangisine sahiptir? (2017)

A) Etik B) Kültürel
C) Süper D) Demokratik
E) Dönüşümcü

3. Yelda Öğretmen ödevlerini yapmayan öğrencisine "ben dili" **kullanarak mesaj vermek istediğinde;**

I. Ödevlerini yapmadığında zor ödev mi veriyorum acaba diye düşünüyorum.
II. Daha iyi öğrenmen için ödevlerini yaparak gelmen gerekiyor.
III. Ödevlerini yapmadığında dersten geri kalıyorsun.
IV. Ödevlerini yapmadığında öğrenemediğini görüyor ve üzülüyorum.

ifadelerinden hangilerini kullanmalıdır? (2017)

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) I, III ve IV

4. İlkokul birinci sınıf öğrencisi Aydın, derslerde sık sık uyuklamakta ve bu durum sınıf arkadaşlarının dikkatini dağıtmaktadır. Aydın uyukladığında öğrenciler, "Aydın yine uyudu." diye öğretmene seslenmektedirler.

Öğretmenin bu durumla baş etmek için kullanacağı en uygun yöntem aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Öğrencinin her teneffüste yüzünü yıkamasını sağlamak
B) Öğrencinin velisini bilgilendirerek iş birliği istemek
C) Derste öğrenciyi sık sık tahtaya kaldırmak
D) Öğrenciyi en arka sıraya oturtmak
E) Öğrenciye teneffüslerde hareket etmesini söylemek

5. Bir çocuğun evde anne ve babasından beklediği ilgi, takdir edilme, onaylanma ve beğenilme arzusu, ilkokul döneminde öğretmene yönelirken; ergenlik döneminde arkadaşlarına yönelmektedir. Ergenlik döneminde birey kendi kimliğini ispatlamaya çalışır. Bu nedenle öğretmen öğrenci ilişkilerinde öğrenci ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması oldukça önemlidir.

Aşağıdaki sınıf yönetimi yaklaşımlarından hangisi, öğrencilerin bu ihtiyaçlarını karşılamada diğerlerinden daha etkilidir? (2018)

A) Tepkisel
B) Önlemsel
C) Gelişimsel
D) Bütünsel
E) Geleneksel

/yediklimyayincilik

6. Zehra Öğretmen, "Benim için her ders ayrı bir planlama ve ayrı etkinlikler gerektirir. Dersimde gerekli olan materyal, etkinlik ve bilgileri tespit ederim. Dersimin özelliği, kazanımlar, konular, sınıfımdaki öğrenci sayısı gibi değişkenlerin her birini önemserim. Bu tespitlerimden hareketle öğrencilerim için uygun oturma düzenini seçerim." şeklinde düşüncelerini belirtmiştir.

Buna göre, Zehra Öğretmen aşağıdakilerin hangisini benimsemektedir? (2018)

A) Öğrenci oturma düzeni konu ve kazanımlara uygun olarak belirlenmelidir.
B) Öğrenci oturma düzen öğretmen merkezli ders işlemeye uygun olmalıdır.
C) Her koşulda geçerli bir öğrenci oturma düzeni vardır.
D) Sınıf disiplininin sağlandığı oturma düzeni en etkili oturma düzenidir.
E) Öğrenciler için en etkili oturma düzeni yüz yüze oturma düzenidir.

7. **Aşağıdakilerin hangisi olumlu sınıf ortamı oluşturmada öğretmenin gösterilebileceği demokratik davranışlardan biri değildir? (2018)**

A) Kendine güvenme ve başkalarına saygı duyma
B) Sınıf kuralları listesini hazırlayarak öğrencilere sunma
C) Sınıf ortamını öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda oluşturma
D) Sınıfta dayanışma ve gruba aidiyet duygusunun gelişmesini teşvik etme
E) Sınıf kurallarıyla ilgili sorumlulukları sınıfla ortaklaşa belirleme

/yediiklimyayıncılık

8. Anlatım yöntemleriyle ders işleyen bir öğretmen, dersin ortalarına doğru bazı öğrencilerin kendi aralarında fısıldaşmaya başladığını, birkaç öğrencinin defterlerine şekil çizdiğini, bir öğrencinin de saatine baktığını fark etmiştir.
Öğretmenin bu durumla başetmede kullanabileceği en uygun yöntem aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Sesli bir şekilde sınıfı uyarmak
B) Derste dikkati dağılan öğrencilere soru yöneltmek
C) Dersi, ses tonunu yükselterek anlatmaya devam etmek
D) Öğretim yöntem veya tekniğini değiştirmek
E) Derse kısa bir ara vererek sınıf içi kuralları hatırlatmak

6. **Hayat bilgisi dersinde "Planlı Olalım" konusunu, yaşantı konisini dikkate alarak işlemek isteyen bir öğretmenin ders planında yer alan aşağıdaki etkinliklerden hangisi diğerlerine göre daha etkili öğrenme sağlar? (2018)**

A) Planlı hareket etmeyen bir öğrencinin yaşadıklarını anlatan bir filmin gösterilmesi
B) Planlı olan ve olmayan iki öğrenci arasında geçen bir diyaloğun canlandırılması
C) Planlı olmanın yararlarını anlatan resimlerin gösterilmesi
D) Planlı olma sonucu başarıya ulaşan kişilerin hayat hikâyelerinin sınıfta okunması
E) "Planlı Hayat" konulu televizyon programının izlenmesi

10. Ali Öğretmen, yaz tatilinde gittiği yörelerde çektiği videoları sosyal bilgiler dersinde kullanmak için interaktif video sistemi düzenlemek ister. Sistemi sınıfta kurarken sorunlar yaşadığından öğrencilerin dikkatleri dağılır, sınıfta koşuşmalar ve gürültü başlar. Bunu fark eden öğretmen interaktif video düzeneğini toplayıp bir kenara bırakır ve dersine alışılmış şekilde devam eder.

Buna göre öğretmen, aşağıdaki sınıf yönetimi yaklaşımlarından hangisini uygulamıştır? (2019)

A) Gelişimsel B) Tepkisel
C) Geleneksel D) Bütünsel
E) Önlemsel

11. Bir öğrenci, okuldan eve döndüğünde annesine "Matematik öğretmenimizin anlattıklarını anlamıyorum. Zaman zaman çözdüğü soruları bir hafta sonra yeniden çözüyor. 'Bunları daha önce çözmüştünüz.' dediğimizde, 'Olsun, pekiştirmiş olursunuz.' diyor. Herhangi bir soruya doğru cevap veremediğimizde çok öfkeleniyor. Bazen soruların çözümünde zorlandığını düşünüyorum. Biz de yeni bir soru sormaktan çekiniyoruz. Hep aynı ses tonunda konuşuyor ve daima sınıfın aynı noktasında duruyor. Gerçi konuları müzik, edebiyat, felsefe ve güncel olaylarla ilişkilendirmesi hoşuma gidiyor. Bu konularda iyi olduğunu kabul etmem gerekir." der.

Buna göre matematik öğretmeninin aşağıdaki özelliklerinden hangisi üzerinde durulmamıştır? (2019)

A) Genel kültür
B) Alan bilgisi
C) Meslek bilgisi
D) Kişilik
E) Toplumsal uyum

12. Okul müdürü; emeklilik yemeğinde Metin Öğretmen'den, "Türk Eğitim Sistemi'nin genel amaç ve ilkelerine bağlı olarak çalışan, arkadaşları arasında daha çok dürüstlüğü ve disiplinli olmasıyla tanınan, öğrencilerine her zaman adil ve hoşgörülü davranan ve herkes tarafından çok sevilen bir öğretmen" olarak bahsetmiştir.

Buna göre Metin Öğretmen'in en çok vurgulanan liderlik türü aşağıdakilerden hangisidir? (2019)

A) Dönüşümcü
B) Vizyoner
C) Etik
D) Öğretim
E) Süper

yediiklimyayıncılık

13. Çok hareketli bir öğrenci olan Yusuf; derslerde uzun süre yerinde oturamamakta, arkadaşlarını rahatsız etmekte ve herkesin dikkatini dağıtmaktadır. Sınıf öğretmeni, Yusuf'u bu konuda sık sık uyardığı hâlde Yusuf'un davranışlarında bir değişiklik olmamıştır.

Buna göre öğretmenin aşağıdakilerden hangisini yapması en uygundur? (2019)

A) Derste öğrenciye bu tür davranışlarının hoş olmadığını anlatması
B) Derste sık sık yöntem değişikliğe gitmesi
C) Öğrenciyi dersten çıkarması
D) Derste öğrenciyle sürekli göz teması kurması
E) Öğrenciyi dersle ilgili sorumluluk vermesi

14. Öğretmen ve öğrenci arasında geçen bir konuşma aşağıda yer almaktadır.

Öğrenci : Öğretmenim, sınav zamanlarında arkadaşlarımızın kâğıtlarına ister istemez gözümüz kayıyor.

Öğretmen: Evet, biliyorum. Ben de bunun için sınavlarınızı yaparken her sırada bir öğrencinin oturmasını sağlayacağım.

Öğrenci : Bu durumda bizi sürekli "Önünüze bakın." diye uyarmak zorunda kalmayacaksınız.

Öğretmen: Evet, böyle bir uygulama size yönelttiğim tepkileri azaltacaktır.

Bu konuşmaya göre öğretmen aşağıdaki sınıf yönetimi yaklaşımlarından hangisini uygulamaya karar vermiştir? (2020)

A) Tepkisel
B) Önlemsel
C) Gelişimsel
D) Bütünsel
E) Geleneksel

15. Aylin fen bilimleri dersinde başarısızlığı nedeniyle derse karşı ilgisiz tavırlar sergilemekte, istenmeyen davranışlara yönelmekte ve çoğu zaman da öğretmeniyle çatışma yaşamaktadır. Öğretmen, Aylin'in durumunu okul rehber öğretmenine iletir. Okul rehber öğretmeni, Aylin'le bireysel görüşme yapar. Görüşme sırasında Aylin "Fen bilimleri dersini sevmiyorum, çok zor bir ders. Konuları anlamıyorum. Bu derste yeteneksiz olduğumu düşünüyorum." der.

Buna göre okul rehber öğretmeninin fen bilimleri öğretmenine Aylin'le ilgili tavsiyesi aşağıdakilerden hangisi olamaz? (2020)

A) Başarabileceği görevler vermesi
B) Olumlu davranışlarını ödüllendirmesi
C) İstenmeyen davranışlarını görmezden gelmesi
D) Grup çalışmalarında sorumluluk vermesi
E) Akademik gelişimi hakkında geri bildirim vermesi

16. Aysel Öğretmen "Günaydın!" diyerek sınıfa girmiş, masasına doğru yürürken bir yandan da sınıfa bir göz atarak gelmeyen öğrenci olup olmadığını kontrol etmiştir. Öğrencilere nasıl olduklarını sormuş, cevaplarını dinlerken kitap ve kalemlerini hazırlamıştır. Sınıfa giren nöbetçi öğrencinin verdiği evrakı almış, bunu yaparken öğrencilerden matematik kitaplarındaki ilgili sayfayı açmalarını istemiş, problemleri birlikte çözeceklerini söylemiştir. Yanındaki arkadaşıyla konuşmaya devam eden Selin'e doğru yürüyerek "Herkes hazır, değil mi?" diye sormuş ve "Ödevleri ne zaman teslim edelim öğretmenim?" diye soran öğrencilere "Ödev teslim tarihleri panoda asılı çocuklar, kontrol edebilirsiniz." açıklamasını yapmıştır.

Bu örnek, sınıfın aşağıdaki yapısal özelliklerinden hangisiyle doğrudan ilişkilidir? (2020)

A) Tahmin edilemezlik
B) Çok boyutluluk
C) Çabukluk
D) Eşzamanlılık
E) Süreklilik

17. Bu öğretmenin, sınıf kurallarının uygulanmasında öğrencilerinden aldığı bazı şikâyetler aşağıda verilmiştir.

Öğrenci 1 : Ben parmak kaldırarak söz istedim ama siz parmak kaldırmadığı hâlde Hande'ye söz hakkı verdiniz.

Öğrenci 2 : Kurallar hepimiz için aynı olmalı ancak bazı arkadaşlarımızın kurallara karşı duyarsızlığını hoş görüyorsunuz.

Buna göre öğretmen sınıf kurallarının uygulanmasında aşağıdakilerden hangisini göz ardı etmiştir? (2020)

A) Yansızlık
B) Olumluluk
C) Açıklık
D) Davranışa yönelik
E) Esneklik

18. İlkokul ikinci sınıf öğretmeni Derya Hanım, öğrencilerine sınıf içi kuralları hatırlatırken "Özgürlüğümüz başkalarının özgürlüğü ile sınırlıdır. Başkalarının hakkını ihlal etmemeliyiz." der. Bunun üzerine Aycan, "Özgürlük nedir öğretmenim?" diye sorarken Elif "İhlal etmek ne demek öğretmenim?" diye sorar.

Buna göre Derya Hanım sınıf yönetiminde aşağıdaki yaklaşımlardan hangisini göz ardı etmiştir? (2021)

A) Geleneksel
B) Tepkisel
C) Önlemsel
D) Gelişimsel
E) Bütünsel

/yediiklimyayıncılık

19. Bir lise öğretmeni öğrencilerden;

- yaşadıkları ilin genel özelliklerini özetleyen grafiklere, resimlere ve bilgi kaynaklarına erişmelerini,
- gelecek on yıl içinde ilin genel yapısı, nüfus özellikleri, sosyo-kültürel imkânları gibi konularda görülebilecek değişiklikleri gerekçeleriyle birlikte ortaya koymalarını,
- araştırma sürecini ve bulgularını içeren raporu elektronik ortamda hazırlayıp sunmalarını

istemiştir. Öğretmen bu uygulamayla öğrencilerin yaratıcı düşünme, iş birliği içinde çalışma ve teknolojiyi kullanma becerilerini geliştirmeyi hedeflemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu öğretmenin hedefine ulaşmasına katkı sağlamaz? (2021)

A) Öğrencileri küçük gruplar hâlinde çalışmaya yönlendirmesi
B) Öğrencilerin çalışmalarına belirli aralıklarla dönüt vermesi
C) Rapor ve sunum hazırlamayla ilgili kuralları önceden açıklaması
D) Öğrencilerin çalışmalarında kullanacakları bilişim araçlarını sağlaması
E) Gerekli materyalleri belirlemesi ve öğrencilere iletmesi

20. Başka ülkeden gelen bir öğrenci başta dil problemi olmak üzere psikolojik nedenlerden dolayı içe kapanıktır. Sınıf öğretmeni gerek sınıftaki diğer öğrencilerle gerekse okulun rehber öğretmeniyle iletişime geçerek öğrenciye yardımcı olmaya çalışsa da çabaları sonuçsuz kalır. Bu durum karşısında öğrencinin velisiyle iletişime geçmeye karar verir.

Buna göre öğrencinin velisiyle kurulacak iletişimde, öğretmenin aşağıdakilerden hangisini seçmesi problemin çözümüne en az katkı sağlar? (2021)

A) Ev ziyareti
B) Haber mektubu
C) Bireysel görüşme
D) Telefon görüşmesi
E) Ebeveyn toplantısı

Yediiklim Yayıncılık

21. Bir sınıf öğretmeni öğrencilerine bir süpriz yapar ve her birine birer çam fidanı vererek okul bahçesindeki uygun bir yeri, sınıfları adına ağaçlandırmalarını ister. Bu faaliyet, öğrencilere hiç unutamayacakları bir gün yaşatır.

Bu durum, sınıfın aşağıdaki yapısal özelliklerinden hangisiyle açıklanabilir? (2021)

A) Çok boyutluluk
B) Açıklık
C) Ortak tarih
D) Eş zamanlılık
E) Anındalık

22. Bir öğretmen öğrencileriyle birlikte sınıf kurallarını belirlerken kuralların kısa ve öz olmasına, olumlu cümlelerle ifade edilmesine, davranışa yönelik olmasına ve bir eylemi başlatmasına dikkat etmiştir.

Buna göre,

I. Parmak kaldırmadan söz istemeyiniz.
II. Derse zamanında geliniz.
III. Söz almak için konuşanın sözünü bitirmesini bekleyiniz.

ifadelerinden hangileri belirlenen ölçütlere uygundur? (2021)

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

23. Öğrencilerin görev ve sorumluluklarıyla ilgili kuralları dönem başında öğrencileriyle birlikte belirleyen bir öğrenmen, bazı derslerde ödevlerini zamanında teslim etmeyen öğrencileri sert bir şekilde uyarmak zorunda kalmıştır. Öğretmenin bu davranışı öğrencileri şaşırtmış ve onları aceleyle ödevlerini· yapmaya zorlamıştır.

Buna göre öğretmenin kullandığı sınıf yönetimi yaklaşımları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022 İPTAL)

A) Önlemsel - Tepkisel
B) Tepkisel - Gelişimsel
C) Gelişimsel - Bütünsel
D) Önlemsel - Gelişimsel
E) Bütünsel - Tepkisel

24. Aşağıdaki öğretmen ifadelerinden hangisi ben diline örnektir? (2022 İPTAL)

A) Maç sırasında gösterdiğiniz performanstan dolayı hepinizi tebrik ediyorum.
B) Verdiğim ödevlerin sizin akademik gelişiminize katkıda bulunacağına inanıyorum.
C) Sınıf gürültülü olduğunda rahatsız oluyorum ve kendimi etkisiz hissediyorum.
D) Anlamadığınız yerleri not almanızı ve dersin sonunda bana sormanızı istiyorum.
E) Dikkatinizi toplamak için ders başlangıcında ısınma etkinliklerine yer veriyorum.

25. Bir öğretmenin sınıf yönetimiyle ilgili göstermiş olduğu aşağıdaki davranışlardan hangisi sınıf ortamının "anındalık" **özelliğiyle ilgilidir? (2022 İPTAL)**

A) Sınıfındaki öğrencilerin farklı ilgi ve yeteneklere sahip olmasından dolayı öğretim yöntemlerine çeşitlilik kazandırması
B) Ders esnasında bir yandan konuyu işlerken diğer yandan öğrencilerin davranışlarını gözlemlemesi
C) Sınıfında öğrencilerin rutinlere dikkat etmelerini ve ortak normlar oluşturmalarını önemsemesi
D) Öğrencilerin ders işlenişi sırasında yaşadıkları tartışmalara müdahale ederek önlem alması
E) Sınıf ortamında göstermiş olduğu davranışların öğrenciler tarafından izlendiğini bildiği için rol model sorumluluğu taşıması

26. Arkadaşlarının ve öğretmeninin dikkatini çekmek için her soruya parmak kaldıran ve öğretmenine işlenen konuyla ilgisi olmayan sorular soran bir öğrencinin sergilediği istenmeyen davranışa ilişkin öğretmenin öncelikle kullanabileceği uygulama aşağıdakilerden hangisidir? (2022 İPTAL)

A) Rehberlik servisinden destek almak
B) Öğrenci velisiyle görüşmek
C) Öğrenciyi sık sık uyarmak
D) Öğrenciyle bu konuda anlaşma yapmak
E) Öğrenciyi görmezden gelmek

27. Üç öğretmen sınıf yönetimi yaklaşımlarını öğrencilerine şu şekilde açıklamaktadır:

I. Yaptığınız davranışların mutlaka bir karşılığı olacak. İyi davranışlarınız ödüllendirilirken istenmeyen davranışlarınız cezalandırılacak. Bu nedenle kurallara dikkatle uymanızı istiyorum.

II. Ben derslerimi etkili bir şekilde planlarım. Sizleri de bu plandan haberdar eder ve bazı beklentilerimi sizinle paylaşırım. Sizin de derse hazırlıklı gelmeniz önemlidir. Bu nedenle derse gelirken ne gibi hazırlıklar yapacağınızı önceden size hatırlatırım.

III. Biliyorum ki hepiniz farklı özelliklere sahipsiniz. Bu nedenle öğrenme stilleriniz de farklı olacak. Herkesin aynı durumda aynı davranışları göstermesini beklemiyorum. Bunu anlayışla karşılayabilirim. Sosyal ve psikolojik özelliklerinize uygun olarak derslerimi planlayarak işlemeyi severim.

Buna göre öğretmenlerin benimsedikleri sınıf yönetimi yaklaşımları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022)

A) Tepkisel - Önlemsel - Gelişimsel
B) Bütünsel - Gelişimsel - Tepkisel
C) Tepkisel - Gelişimsel - Bütünsel
D) Bütünsel - Tepkisel - Gelişimsel
E) Tepkisel - Önlemsel - Bütünsel

/yediiklimyayıncılık

28. Bir okul müdürü, veli toplantısında aşağıdaki konuşmayı yapmıştır:

Öğrencilerin başarısındaki temel etkenlerden biri de öğretmen ve veliler arasındaki ilişkinin niteliğidir. Öğretmenlerin velilerle diyaloğu öğrencilerimize daha doğru yollarla ulaşmamızı sağlayacaktır. Bu nedenle okulu düzenli ziyaret etmeniz, görüşme taleplerine cevap vermeniz bizim için önemlidir. Karşılıklı saygı ve kabul çerçevesinde ilişkilerimizi canlı tutmak zorundayız. Paydaşlar olarak birbirimizi anladıkça sorunlarımızı daha kolay çözebiliriz. Bu da eğitimde etkililiği artıracaktır.

Buna göre okul müdürü aşağıdakilerin hangisi üzerinde durmamıştır? (2022)

A) İş birliği
B) Samimiyet
C) Süreklilik
D) Ekonomiklik
E) Anlayışlılık

29. İki öğretmen, mesleğe yeni başladıkları yıllardaki sorunlarını şu şekilde paylaşmıştır:

I. Öğrencilerime mesafeli davranıyor ve onların ders dışındaki durumlarını pek önemsemiyordum.

II. Benim yaşadığım en önemli sorun öğrenci ödevlerinin takip edilmesi ve günlük işlerin yerine getirilmesiydi.

Bu iki öğretmenin sorun yaşadıkları sınıf yönetimi boyutları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022)

A) İletişim - Fiziki durum
B) Disiplin - Öğretimin yönetimi
C) Fiziki durum - Zaman yönetimi
D) İletişim - Öğretimin yönetimi
E) Disiplin - Zaman yönetimi

30. Sınıf kurallarının öğrencilerin yaşantılarında kalıcı olmasını sağlamak isteyen bir öğretmen öğrencilerden

- sınıfta uyulmasını istedikleri kuralları örnekleyen bir resim yapmalarını,
- kuralların toplumsal yaşamdaki yerini anlatan bir canlandırma yapmalarını,
- kuralların önemine ilişkin bir münazara düzenlemelerini

istemiştir.

Buna göre öğretmenin istediği etkinliklerin sınıf kuralları açısından aşağıdakilerden hangisine katkı sağladığı söylenemez? (2022)

A) Kuralların gerektiğinde tartışılıp üzerinde düşünülebileceğine
B) Sınıf kurallarını belirlemede öğrencilerin de söz sahibi olabileceğine
C) Bireysel ve sosyal hayatın kurallar bütününden oluştuğuna
D) Sınıf kurallarını sunmada görsellerden yararlanılabileceğine
E) Kuralların sayısının az sayıda ve sınırlı olması gerektiğine

/yediiklimyayıncılık

1. Sınıf yönetiminde "öğretmenlerin, öğrencilerinden gelecekte neleri yapıp neleri yapmayacakları konusundaki beklentisi" ifadesi önlemsel modelin benimsendiğinin göstergesidir. Davranış sorunları ortaya çıkmadan, problem olacak davranışı önleyici şekilde önlemler alma, planlama düşüncesine bağlı olarak geleceği öngörme, istenmeyen davranışı ya da sonuçlarını olmadan önleme yöntemidir. Amacı; sınıf problemlerinin ortaya çıkmasına olanak vermeyen bir düzenleme ve işleyiş oluşturmadır.

Cevap A

2. Soru analiz edildiğinde Burak Öğretmen'in dönüşümcü liderlik özelliğine sahip olduğu görülmektedir. Etkileşimci liderlik, örgütsel hedeflere yönelik yüksek performans karşılığında, bireysel ihtiyaçların giderilmesi yoluyla takipçilerin motive edilmelerini içeren, geleneklere ve geçmişe bağlı bir liderlik tarzıdır. Etkileşimci liderlikte çoğunlukla rutin faaliyetlerin daha etkin ve verimli yapılması hedeflenmektedir. Dönüşümcü liderlik ise geleceğe, yeniliğe, değişime ve reforma dönük olup bu tip liderlikte, çalışanların yaratıcı ve yenilikçi yönleri üzerinde durulur (Eren, 1998). Örgütlerde değişimi ve yenilenmeyi gerçekleştiren kişiler, dönüşümcü liderler olarak tanımlanmaktadırlar. Bunlar izleyicilerinin gereksinimlerini, inançlarını ve yargılarını değiştiren kişilerdir (Koçel, 2003). Dönüşümcü liderler örgütler için iyi olduğuna inandıkları şeyleri izleyenlerin de benimsemesini sağlamaktadırlar ve gelecek ile ilgili vizyonları bulunmaktadır (Ergeneli, 2006:235).

Cevap E

3. Yelda Öğretmen'in öğrencisine kullandığı dil analiz edildiğinde;

I. öncülde yer alan "Ödevlerini yapmadığında zor ödev mi veriyorum acaba diye düşünüyorum." ifadesi ben dili

II. öncülde yer alan "Daha iyi öğrenmen için ödevlerini yaparak gelmen gerekiyor." ifadesi betimleyici dil

III. öncülde yer alan "Ödevlerini yapmadığında dersten geri kalıyorsun." ifadesi betimleyici dil

IV. öncülde yer alan "Ödevlerini yapmadığında öğrenemediğini görüyor ve üzülüyorum." ifadesi ben diline örnektir.

Cevap C

4. Soru incelendiğinde Aydın'ın sık sık aynı davranışı sergilediği görülmektedir. Sürekli meydana gelen istenmeyen davranışlarda öğretmenin sorunun kaynağına inerek sorunu çözmesi gerekmektedir. Bunun için de gerekli görülürse veli ile işbirliği içinde çalışma yapılabilir.

Cevap B

5. Soru incelendiğinde öğrencinin ilkokul, ergenlik dönemi aşamalarına ilgi ve beklentisinden bahsedildiği görülmektedir. Bu da öğrencilerin gelişimsel özellikleri ile ilgilidir. Bu yüzden öğretmenin öğrencilerine gelişimsel modele uygun sınıf yönetimi modeli benimsemesi beklenir. **Gelişimsel Model:** Öğrencilerin içinde bulunduğu bilişsel, duyuşsal, devinimsel özellikleri dikkate alarak bunların gerektirdiği uygulamalara yönelik aktivitelerin gerçekleştirilmesini öngören bir modeldir. Öğrencilerin ilköğretim ve ortaöğretimdeki gelişimsel özellikleri büyük farklılıklar gösterir ve bu açıdan sınıf yönetimi uygulamaları da değişiklik gösterir.

Cevap C

6. Zehra Öğretmen'in "Dersimin özelliği, kazanımlar, konular, sınıfımdaki öğrenci sayısı gibi değişkenlerin her birini önemserim." ifadesi öncelikle öğrenci oturma düzeninin konu ve kazanımlara uygun belirlendiğini göstermektedir.

Cevap A

@yayinlarkitapyayincilik

7. Olumlu Sınıf ortamı oluşturmada öğretmenin gösterilebileceği demokratik davranışları :

- Kendine güvenme ve başkalarına saygı duyma,
- Sınıf ortamını öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda oluşturma,
- Sınıfta dayanışma ve gruba aidiyet duygusunun gelişmesini teşvik etme,
- Sınıf kurallarıyla ilgili sorumlulukları sınıfla ortaklaşa belirlemedir.

Ancak B seçeneğinde yer alan "Sınıf kuralları listesini hazırlayarak öğrencilere sunma" ifadesi geleneksel bir ifadedir.

Cevap B

8. Anlatım yöntemleriyle ders işleyen bir öğretmen dersin ortalarına doğru bazı öğrencilerin kendi aralarında fısıldaşmaya başladığını, birkaç öğrencinin defterlerine şekil çizdiğini, bir öğrencinin de saatine baktığını fark ettiğinde yapması gereken en doğru davranış öğrencileri aktif duruma getirecek farklı bir öğretim yöntem tekniği kullanmaktır.

Cevap D

9. Edgar Dale'nin yaşantı konisini dikkate almak isteyen bir öğretmen en kalıcı öğreknmeler için öğrencilerinin daha fazla duyu organını süreçte aktif duruma getirmesi gerekmektedir. Seçenekler analiz edildiğinde öğrencilerin en aktif olduğu seçenek B seçeneğinde yer alan "Planlı olan ve olmayan iki öğrenci arasında geçen bir diyaloğun canlandırılması "ifadesidir.

Cevap B

/yediiklimyayıncılık

10. Öğretmenin interaktif video sistemini kurarken yaşanılan sorunlar nedeniyle öğrencilerin dikkatlerinin dağılması sınıfta koşuşmalar ve gürültü başlaması nedeniyle kurduğu düzeneği bozması ve dersine alışılmış şekilde devam etmesi öğretmenin sınıfta tepkisel model anlayışına göre hareket ettiğinin göstergesidir. Tepkisel modelin işleyişi istenmeyen sonuca karşı tepki olduğundan sınıf yönetiminin klasik modeli olarak düşünülebilir. İstenmeyen davranışların kontrol altına alınmasında, model düzen sağlayıcı ödül-ceza türü etkinliklerini içermektedir. Yine istenmeyen davranışın olumlu veya olumsuz pekiştireçlerle önlenmesi esastır. İstenmeyen sonuç mutlaka bir tepki görür. Bu modelde istenmeyen davranışa tepki konularak kabul edilemez davranışın değiştirilmesi söz konusudur. Modelin amacı kabul edilemez davranışın değiştirilmesi olup sınıf içinde oluşan istenmeyen durum ya da davranışların, ödül ve ceza türü yollarla tepki gösterilerek değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Cevap B

11. Bir öğrencinin "Matematik öğretmenimizin anlattıklarını anlamıyorum. Hep aynı ses tonunda konuşuyor ve daima sınıfın aynı noktasında duruyor." şeklinde kullandığı ifadeler öğretmenin meslek bilgisi ile ilgili olup bu özellik etkili öğretmenlerin sadece alanında iyi olmalarının yeterli olmadığı aynı zamanda bilgi ve tecrübelerini öğrencilere aktarabilme ve onlara rehberlik yapabilme konularında da yeterli olmaları gerektiğinin göstergesidir. Öğrencinin aynı zamanda "Herhangi bir soruya doğru cevap veremediğimizde çok öfkeleniyor." ifadesi ise öğretmenin kişilik özelliğini ön plana çıkarmaktadır. "Zaman zaman çözdüğü soruları bir hafta sonra yeniden çözdüğünde bunları daha önce çözmüştünüz dediğimizde olsun pekiştirmiş olursunuz." şeklinde verilen öğretmen tepkisi ile "Bazen soruların çözümünde zorlandığını düşünüyorum." ifadesi alan bilgisi bakımından öğretmenin eleştirildiğinin göstergesidir. Buna karşın matematik dersinde işlenen konuların müzik, edebiyat, felsefe ve güncel olaylarla ilişkilendirmesi konusunda öğretmenin yeterli olması ise genel kültür bakımından yeterli olduğunun göstergesidir.

Cevap E

12.

Liderlik Türleri	Lider Tanımlaması
Dönüşümcü Liderlik	Değişen koşullarla birlikte kendisi de sürekli değişen örgütlerin ayakta kalabilmesi ve rekabet edebilmesi çevresel değişimlere uyum sağlayabilme kapasitesidir. Aynı zamanda bu özelliklere sahip liderler örgütlerdeki lider ve izleyiciler arasında etkileşim temelinde çalışanlara somut hedefler vermek yerine onları bir vizyona yöneltmektedirler.
Vizyoner Liderlik	İnsanları toplu bir şekilde etkileyip harekete geçirebilecek vizyonu oluşturabilme ve bu vizyonu iletebilmeye dayalı bir liderlik anlayışıdır. Bu liderlerin üç önemli rolü olup bunlar; yolu görmek, yolda yürümek ve yol olmaktır.
Etik Liderlik	Hayatın her safhasında iyi ve doğru davranışlarda bulunan, toplumun tüm üyelerine, farklı kültürlerine, düşüncelerine ve tüm farklılıklara saygı gibi ögelerin yer aldığı liderlik türüdür. Aynı zamanda örgütün amaçlarını, değerlerini ve vizyonunu etik bir anlayış çerçevesinde somutlaştırmaktadır.
Öğretim Liderliği	Bir örgüt olan okulun amaçlarına ulaşabilmesi için beklenilen davranışları okul müdürünün hem kendisinin sergilemesi, hem de diğer insanları etkileyerek onların da sergilemesini sağlamasıdır.
Süper Liderlik	Herkesin kendi kendisinin lideri olduğu görüşünü benimseyen, liderliğin kişisel sorumluluk olarak görüldüğü ve izleyenlerin öz disiplin anlayışı içinde yetiştirildiğinde süper lider olunabileceğini savunan liderlik yaklaşımıdır.

Cevap C

13. Bir öğrencinin çok hareketli olması ve uzun süre derste oturamaması diğer öğrencilerin rahatsız olmasına dikkatlerinin dağılmasına neden olmakta ve ayrıca öğretmenin bu konuda öğrenciyi sık sık uyarmasına rağmen istenmeyen davranış giderilmemişse bu durumda öğretmenin yapması gereken en uygun davranış öğrenciye dersle ilgili sorumluluk verilmesidir. Öğretmenin istenmeyen davranışlarda bulunan öğrencisini sık sık uyarması ve buna karşın istenmeyen davranışın ortadan kalkmaması durumunda bu tür davranışların hoş olmadığını anlatması öğrencinin davranışını engellemesine yardımcı olmayacaktır. Öğrencinin ders dışına çıkarılması eğitsel açıdan doğru olmayan bir davranıştır. Sürekli göz teması kurmak öğrenci için tehdit oluşturabileceği için yapılmaması gereken davranıştır. Derste sık sık yöntem değişikliğine gidilmesi sınıftaki birçok öğrencinin aynı anda istenmeyen davranışlarda bulunması durumunda alınması gereken önlemler arasında yer almaktadır.

Cevap E

14. Yaşanabilecek istenilmeyen durum veya davranışların önüne geçebilmek amacıyla oluşturulan önlemsel modelin temel amacı davranış ortaya çıkmadan ortadan kaldırılmasıdır. Verilen sorudaki bilgiler incelendiğinde kopya çekmenin engellenmesi amacıyla sınav başlamadan önce her öğrencinin bireysel olarak oturtulmasının sağlanması önlemsel model olarak ifade edilir.

Cevap B

15. Verilen şıklar analiz edildiğinde çocuk dışsal ödüle karşı olumlu bir tutum geliştirebilir, yapabileceği etkinlik veya görevler ile davranışı yapabildiğini görür ve kavrar, gruba çalışmalarında sorumluluk alması ait olma becerisini geliştirir. Yalnız C şıkkında verilen ifade yanlıştır. "Aylin fen bilimleri dersindeki başarısızlığı nedeniyle derse karşı ilgisiz tavırlar sergilemekte, istenmeyen davranışlara yönelmekte ve çoğu zaman da öğretmeniyle çatışma yaşamaktadır" şeklinde öncülde de yer alan bilgiye göre sık sık tekrar eden olumsuz bir davranış görmezden gelinemez.

Cevap C

/yediiklimyayincilik

16. Eşzamanlılık:Bir sınıf ortamında meydana gelen ve birbirini takip eden durumlar ya da etkinliklerin gerçekleşmesidir. Öğretmen sınıf ortamında ders anlatırken sınıfın tamamına hakim olmalıdır, hem dersini anlatıp hem de sınıftaki diğer tüm tepkileri görebilmelidir. Örneğin; soracak olduğu soruları düşünürken aynı zamanda tüm sınıfı kontrol eder ve sınıfta kural dışı davranan öğrenciler varsa hem dersini anlatır hem de onları uyarır.

Cevap D

17. İstenmeyen durum veya davranışın önüne geçebilmek amacıyla oluşturulan sınıf kuralları öğretmen ve öğrenci ile birlikte belirlenir. Sınıf kurallarının oluşturulması konusunda görev almak veya düşüncesini ifade etmek isteyen her öğrenci yer alabilir. Öğretmen sınıf kurallarının oluşturulmasında her öğrenciye eşit mesafede yaklaşmalı demokratik tutumunu sürdürmelidir. Verilen öğrenci şikayetleri incelendiğinde öğretmenin her öğrencisine eşit şekilde yaklaşmadığı gözlenmiştir.

Cevap A

18. Gelişimsel sınıf modeli, öğrencilerin içinde bulunduğu bilişsel, duyuşsal, devinimsel özellikleri dikkate alarak bunların gerektirdiği uygulamalara yönelik aktivitelerin gerçekleştirilmesini öngören bir modeldir. Öğrencilerin ilköğretim ve ortaöğretimdeki gelişimsel özellikleri büyük farklılıklar gösterir ve bu açıdan sınıf yönetimi uygulamaları da değişiklik gösterir. Soruda öğrenciler özgürlük ve ihmal etme kavramlarını öğretmene sormuşlardır. Bu nedenle demek ki öğretmen, öğrencilerin yaş ve gelişim özelliklerini ihlal edecek şekilde bir kural ifadesi kullanmış ve bu sebeple öğrenciler anlamamıştır.

Cevap D

19. Soruda öğretmen, öğrencilerin yaratıcı düşünme, iş birliği içinde çalışma ve teknolojiyi kullanma becerilerini geliştirmeyi hedeflemiştir. Bu nedenle

- yaşadıkları ilin genel özelliklerini özetleyen grafiklere, resimlere ve bilgi kaynaklarına erişmelerini,
- gelecek on yıl içinde ilin genel yapısı, nüfus özellikleri, sosyo kültürel imkânları gibi konularda görülebilecek değişiklikleri gerekçeleriyle birlikte ortaya koymalarını,
- araştırma sürecini ve bulgularını içeren raporu elektronik ortamda hazırlayıp sunmalarını istemiştir.

gibi etkinliklerle öğretmen, öğrencilerin iş birliğine dayalı çalışmalarını istediği için öğrencileri küçük gruplar hâlinde çalışmaya yönlendirmesi, araştırma sonucu ortaya koydukları raporlardan dolayı öğrencilerin çalışmalarına belirli aralıklarla dönüt vermesi, araştırmalarından dolayı rapor ve sunum hazırlamayla ilgili kuralları önceden açıklaması, araştırma görevinden dolayı öğrencilerin çalışmalarında kullanacakları bilişim araçlarını sağlaması öğretmenin hedefine ulaşmasına katkı sağlar. Ancak gerekli materyalleri belirlemesi ve öğrencilere iletmesi öğretmenin hedefine ulaşmasını sağlamaz. Bunu yapacak olanın öğrenci olması gerekir.

Cevap E

20. Başka ülkeden gelen bir öğrenci başta dil problemi olmak üzere psikolojik nedenlerden dolayı içe kapanık, öğretmeni, arkadaşları ve okulun rehber öğretmeni bu öğrenci ile iletişime geçerek öğrenciye yardımcı olmaya çalışsa da çabaları sonuçsuz kalmıştır. Bu durum karşısında öğretmen, öğrencinin velisiyle iletişime geçmeye karar verir. Bu nedenle "Ev ziyareti, bireysel görüşme, telefon görüşmesi, ebeveyn toplantısı" veli ile iletişimde bu problemi çözmeye destek sağlar. Ancak "Haber mektubu" yazılı olduğu için ve durumu anlatmakta, anlamakta en az etkiye sahip olduğu için sorunu çözüme ulaştırmada da en az etkiye sahiptir.

Cevap B

Yediiklim Yayıncılık

21. Sınıfın yapısal özelliklerinden ortak tarihte, sınıfta bir öğretim yılı boyunca birçok olay yaşanır. Zamanla sınıfın bir tarihi oluşur. Bu nedenle sınıftaki bu ortak geçmiş, ortak yaşantı olarak ifade edilir. Soruda öğretmenin ağaçlandırma faaliyetine yer vermesi ve bu faaliyetle öğrencilere hiç unutamayacakları bir gün yaşayacaklarını ifade etmesi ortak bir yaşanmışlığı simgelediği için ortak tarihtir.

Cevap C

22. Soruda, bir öğretmen öğrencileriyle birlikte sınıf kurallarını belirlerken kuralların kısa ve öz olmasına, olumlu cümlelerle ifade edilmesine, davranışa yönelik olmasına ve bir eylemi başlatmasına dikkat etmiştir. Bu nedenle belirlenen sınıf kuralları "Derse zamanında geliniz." ve "Söz almak için konuşanın sözünü bitirmesini bekleyiniz." ifadeleri olumlu, kısa ve öz ifadelerdir. Ancak "Parmak kaldırmadan söz istemeyiniz" olumsuz bir dil ile ifade edilmiştir. Bu nedenle bunun yerine "Parmak kaldırarak söz isteyiniz." doğru olacaktır.

Cevap D

23. Kuralların dönem başında belirlenmesi ortaya çıkabilecek istenmeyen durumların önlenmesini sağlayacak olması sınıf yönetim modellerinden önlemsel modele uygun bir davranıştır. Öğretmenin ödevini yapmayan öğrencilere uyarıda bulunması istenmeyen davranış ortaya çıktıktan sonra olduğu için tepkisel modele uygun bir davranıştır.

Cevap A

24. Ben dili öğrencinin ortaya koyduğu davranışın karşı tarafta oluşturduğu etkinin ifade edilmesidir ben dilinde yargılayıcı ifadelerin kullanılmaması gerekmektedir bu durumda C seçeneğindeki ifade öğrencilerin ortaya koyduğu davranışların öğretmendeki etkisini ifade etmektedir.

Cevap C

25. Anındalık sınıfta anlık olarak ortaya çıkan istenmeyen davranışlara müdahale edebilmek ile ilgilidir. Bu durumda D seçeneğinde bulunan durum öğretmenin ders esnasında ortaya çıkan tartışmaya müdahale etmesi anındalık ilkesine uygundur.

Cevap D

26. Öğrencinin öğretmenin dikkatini çekmek için parmak kaldırması konu ile ilgisi olmayan sorular sorması öncelikle görmezden gelmesi gereken bir davranıştır. Davranışın devamında başka durumlara yönelinebilir.

Cevap E

27. 1. Tepkisel Yaklaşım:

- İstenmedik davranışlara anında tepki verilir.
- Temel amaç, istenmedik durum veya davranışın değiştirilmesidir.
- İstenmedik davranışın yok edilmesinde ödül ve cezaya sıklıkla başvurulur.
- Gruptan çok bireye yönelim vardır.

Tepkisel yaklaşımdan sıklıkla yararlanan bir öğretmenin, sınıf yönetimi konusunda yetersiz olduğu yorumu yapılabilir.

2. Önlemsel Yaklaşım:

- Sorun oluşturabilecek durumlar için daha sorun ortaya çıkmadan önce gerekli tedbirler alınır.
- Bireyden çok gruba yönelim vardır.
- Hata yapmama anlayışına dayanır.
- Temel amaç sınıfta sorunların ortaya çıkmasına olanak vermeyen düzenlemeleri oluşturmaktır.

3. Gelişimsel Yaklaşım:

- Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, yaş, hazırbulunuşluk ve gelişimsel özellikleri dikkate alınır.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

28. Okul müdürünün yaptığı konuşmada öğretmenlerin ve velilerin iletişimlerinin nitelikli ve karşılıklı olmasından bahsetmesi anlayışlılık ilkesi ile ilişkilidir. Velilerin okulu düzenli ziyaret etmesi gerektiğini belirtmesi süreklilik ilkesi ile ilişkilidir. Velilerin ve öğretmenlerin iletişimlerinin birlikte olması çocuğun daha fazla okula bağlanmasını sağlar. Buna vurgu yapan okul müdürü iş birliği ilkesine değinmiştir. Paydaşlar olarak birbirimizi anladıkça sorunlarımızı daha kolay çözeriz söylemleri ise samimiyeti belirtir. Paragrafta ekonomiklik ilkesine vurgu yapılmamıştır.

Cevap D

29. I. öncül iletişim ile ilgilidir. Öğretmen – öğrenci ve öğrenci – öğrenci ilişkileri mantıklı, demokratik ve insani kurallarla belirlenmelidir.

II. öncül öğretimin yönetimi ile ilişkilidir. Plandaki etkinliklerin öğretmen merkezli veya öğrenci merkezli oluşu sınıf yönetimini etkiler.

Cevap D

30. Öğretmenin yaptırdığı kuralların önemine uygun olarak münazara düzenlenmesini istemesi sınıf kurallarının gerektiğinde tartışılıp üzerinde düşünülebileceğine ve aynı zamanda öğrencilerin sınıf kurallarında söz sahibi olmasına değinmektedir. Kuralların toplumsal yaşamdaki yerini anlatan bir canlandırma istemesi, bireysel ve sosyal hayatın kurallar bütününden oluştuğuna işaret eder. Sınıfta uyulması gereken kurallar hakkında resim istemesi ise sınıf kurallarını sunmada görsellerden yararlanacağını belirtir. Ancak kural sayısının az ve sınırlı sayıda olması gerektiğine dayanan bir etkinlik yaptırmamıştır.

Cevap E

/yediiklimyayincilik

1. Ali Öğretmen, iskelet sistemi sağlığını korumak için neler yapılması gerektiğini öğrencileriyle tartıştığı derste, doğru ve yanlış biçimde çanta taşıyan, çantayı yanlış taşıdıkları için duruşları bozuk olan öğrenci fotoğraflarını sınıfa gösterir.

Ali Öğretmen'in, fotoğraflar yerine aşağıdaki yaşantılardan hangisini tercih etmesi daha etkilidir? (2017)

A) Hareketli resimlerle gözlemlenen
B) Modellerle deneyimlenen
C) Doğrudan ve amaçlı yapılan
D) Gezi-gözlem yoluyla edinilen
E) Sözel sembollerle kazanılan

2. Bir öğretim materyalinin geliştirilmesinde yapılacak işlemler aşağıda verilmiştir:

I. Hedeflerin analiz edilmesi
II. Teknoloji, araç-gerecin seçilmesi
III. Materyalin hazırlanması
IV. Öğretim yönteminin belirlenmesi

Bu işlemlerin doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) I, IV, II, III B) I, IV, III, II
C) IV, I, III, II D) IV, I, II, III
E) II, IV, I, III

3. Bir ilkokul öğretmeninin matematik dersinde konu tekrarı yapmak amacıyla hazırlayacağı çalışma yaprağında aşağıdakilerden hangisinin yer alması uygun değildir? (2017)

A) Konuya ilişkin ilgi uyandıran resimlerin
B) Konu hakkında hatırlatıcı kısa bilgilerin
C) Konuyla ilgili bulmacaların
D) Değerlendirme sorularına ilişkin çözümlerin
E) Çalışma yaprağına ait yönergelerin

4. Yunus Öğretmen, Trafik Haftası dolayısıyla ilkokul 4. sınıf öğrencilerine bir sunum materyali hazırlamak istemektedir.

Buna göre Yunus Öğretmen'in sunum materyalini hazırlarken;

I. yalnızca büyük harf kullanma,
II. yalnızca tek yazı karakteri kullanma,
III. yazı metnini 4-5 satırla sınırlı tutma

uygulamalarının hangilerini yapması materyal tasarımı açısından doğrudur? (2018)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. Giydiği kazağın renginden önce kendisine yaşattığı hisse önem veren ve bu nedenle İnternet üzerinden alışveriş yapmayı sevmeyen bir öğrencinin dokunsal öğrenme özelliğine en uygun öğretim materyali aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Kabartma haritalar
B) Döner levha
C) Elektronik tahta
D) Ders kitabı
E) Karikatürler

6. Seda Öğretmen, 4. sınıf matematik dersinde simetri konusunda bir çalışma yaprağıyla başlamak ister. Çalışma yaprağının hemen başındaki yönergede öğrencilerin çalışarak öğrenmelerini sağlamak için simetri konusuyla ilgili ayrıntılı açıklamalara yer verir. Daha sonra farklı renklerde oluşturduğu görsellerle çalışma yaprağını dikkat çekici hâle getirir ve alıştırma yapmaları için dört soru ekler. Seda Öğretmen'in hazırladığı çalışma yaprağını inceleyen Başak Öğretmen, materyalde düzeltilmesi gereken bir hata olduğunu fark eder.

Buna göre, Başak Öğretmen'in fark ettiği hata aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Yönergesinin bulunması
B) Konunun ayrıntılı anlatılması
C) Renk ögesinin kullanılması
D) Alıştırma sorularının bulunması
E) Görsellere yer verilmesi

yediiklimyayıncılık

7. Dersinde "Güneş Tutulması" **konusunu işleyen bir öğretmenin, Dale'in yaşantı konisine göre aşağıdaki materyallerden hangisini kullanması daha etkili öğrenmeyi sağlar? (2018)**

A) Afiş
B) Kavram haritası
C) Üç boyutlu model
D) Belgesel film
E) Slayt

8. Bir öğretmen adayı, ders kapsamında trafik kurallarına ilişkin aşağıdaki görseli hazırlamıştır.

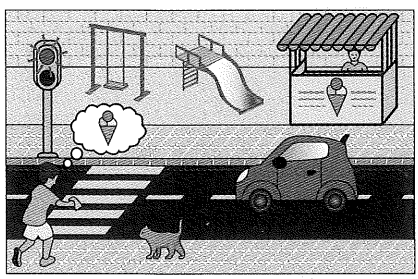

(Görselin orijinaline https://dokuman.osym.gov.tr adresinden ulaşılabilir.)

Bu görseli inceleyen arkadaşlarının yorumları aşağıdaki gibidir:

I. Gerçekçi olan ve olmayan unsurların bir arada kullanılması mesajı güçlendirmiştir.
II. Kırmızı ışık yandığı hâlde çocuğun karşıdan karşıya geçeceği hissini uyandırmaktadır.
III. Kullanılan renk sayısı uygun değildir.

Buna göre yapılan yorumlardan hangileri, görsel materyal tasarımı açısından doğrudur? (2019)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Bir öğretim materyalinin tasarım sürecine ilişkin,

I. Düzenlemeler yaparken çeşitli yönlendiriciler kullanılarak öğrencinin dikkati istenilen yere yoğunlaştırılmalıdır.
II. Önemli ögelerin kolayca görülebilmelerini sağlamak için zeminde ve ön alanda benzer renkler kullanılmalıdır.
III. Birbiriyle ilgili ögeler birbirine yakın konumlandırılmalıdır.

ifadelerinden hangileri temel tasarım ilkelerine uygun değildir? (2019)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

10. Öğretim amaçlı video kullanımında;

I. izleme etkinliği sonunda bir değerlendirme yapılması,
II. izleme etkinliğinin öncesinde konunun tartışılması,
III. izleme etkinliği için ayrılan süreye sınır getirilmesi

uygulamalarından hangileri doğrudur? (2019)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

11. Bir öğretmenin, öğretim materyali hazırlarken metinlerde küçük harfleri kullanmaya özen göstermesinin en önemli gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir? (2019)

A) Küçük harflerdeki alt ve üst uzantıların, gözün ayırt edebilme hızını artırması
B) Küçük harflerin büyük harflere göre daha estetik görünmesi
C) Küçük harfler arasındaki boşlukların, büyük harfler arasındaki boşluklara göre daha az olması
D) Küçük harflerin daha yaygın kullanılıyor olması
E) Küçük harflerin yazı alanında daha az yer tutuyor olması

Yediiklim Yayıncılık

12. Bir öğretmen matematik dersinde bilgisayar destekli öğretime dayalı bir ortam oluşturur. Bu kapsamda seçtiği problemleri öğrencilere sunar. Bilgisayar aracılığıyla öğrencilere başvuru kaynaklarını verir. Öğrencilerden denenceler kurmalarını ve bunları test etmeleri için araştırma yapmalarını ister. Bu süreçte toplanan veriler bilgisayarda depolanır, araştırmanın yapılmasını kolaylaştıracak bir veri tabanı oluşturulur. Süreç sonunda öğretmen, öğrencilerin gelişimin gözler ve öğrencilere geri bildirim verir.

Buna göre öğretmen bilgisayar destekli öğretimde aşağıdaki yöntemlerden hangisini kullanmaktadır? (2019)

A) Eğitsel oyun
B) Birebir eğitim
C) Alıştırma ve uygulama
D) Buluş
E) Benzeşim

13. Onur Öğretmen, 6-A sınıfında fen bilimleri dersinde kuvvetin cisimler üzerindeki etkilerini işlerken bir futbol maçından görüntüleri ekrana yansıtmış ve futbolcuların kuvvet uygulayarak topu istediği yönde hareket ettirebildiklerini açıklamıştır. Aynı konuyu 6-B sınıfında öğrencileri okul bahçesine çıkarıp kısa süreli bir futbol etkinliği yaptırarak işlemiş, ardından topa vuruşta uygulanan kuvvetin etkisini öğrencilerine açıklamıştır. Onur Öğretmen, 6-B sınıfındaki öğrencilerin konuyu 6-A sınıfındaki öğrencilere göre daha iyi kavradıklarını gözlemlemiştir.

Buna göre 6-B sınıfındaki öğrencilerin konuyu daha iyi kavramalarının nedenini,

I. Öğrenilenlerin çoğu görme duyusuyla öğrenilir.
II. En iyi öğrenme somuttan soyuta doğrudur.
III. Kendi kendine edinilen yaşantılar, başkalarının yardımıyla edinilen yaşantılardan daha kalıcıdır.

ifadelerinden hangileri açıklamaktadır? (2020)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

14. Ceren Öğretmen ilkokul öğrencileri için hazırladığı PowerPoint sunumunda görsellere yer vermiş, öğrencilerin dikkatini çekmek için her sayfa geçişinde "alkış sesi" kullanmıştır. Ancak öğrenciler içerikten çok sese odaklanmışlardır.

Buna göre Ceren Öğretmen metaryal hazırlamanın,

I. Öğretim materyali, öğrencinin pedagojeik özelliklerine uygun olmalıdır.
II. Öğretim materyalinde vurgular, iletmek istenen mesajlar üzerine olmalıdır.
III. Öğretim materyali, gerektiğinde güncelleştirilebilir olmalıdır.

ilkelerinden hangileri göz ardı etmiştir? (2020)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

15. Orhun okumayı çok seven ancak yazmaktan hoşlanmayan bir öğrencidir. Hayal gücü gelişmiş olan bu öğrenciden öğretmeni, okuduğu hikâyeleri deftere yazarak özetlemesini ısrarla istemektedir. Orhun'un ailesi bu durum nedeniyle çocuklarının kitap okumaktan soğumaya başladığını ifade etmekte ve alternatif bir çözüm istemektedir. Öğretmen ise özet yapmanın önemli olduğunu ve bundan ödün veremeyeceğini ifade etmektedir.

Orhun'un öğrenme özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi bu problemin çözümü için en uygun sanal platformdur? (2020)

A) Dijital öykü B) Bloglar
C) Forumlar D) Artırılmış gerçeklik
E) Sanal sınıf

/yediiklimyayincilik

16. Aşağıdaki öğretim materyallerinden hangisi ilkokul öğrencilerinin psikomotor becerilerini daha fazla geliştirir? (2020)

A) Kavram haritası
B) Yap-boz
C) Ses dosyası
D) Video film
E) Sanal alan gezisi

17. Engin Öğretmen fen bilimleri dersinde nükleer enerjiyle ilgili bir deneyin yapılışını ve sonuçlarını öğrencilerinin daha iyi kavamaları için simülasyon kullanmak istemektedir.

Engin Öğretmen'in simülasyon kullanmaya karar verirken aşağıdakilerden hangisini dikkate alması beklenmez? (2020)

A) Öğrenciler arasında rekabet ortamı oluşturmasını
B) Simülasyonun gerçek hayatla tutarlılığını
C) Zaman kısıtlamalarına uygun planlama yapılmasını
D) Simülasyonun deneyin her boyutunun gözlenmesine uygunluğunu
E) Simülasyonun her bir öğrencinin etkileşimine uygunluğunu

18. Eğitim fakültesi öğrencisi Damla, ders için bir sunum materyali hazırlamış ve kullanmıştır. Sınıf içinde yapılan değerlendirmeler sırasında bir arkadaşı Damla'yı, "Slaytlarda çok fazla renk kullanmışsın, neye dikkat edeceğimi şaşırdım." diyerek eleştirmiştir.

Buna göre Damla slayt hazırlarken aşağıdaki materyal tasarım ilkelerinden hangisini göz ardı etmiştir? (2021)

A) Vurgu
B) Oran
C) Denge
D) Hizalama
E) Yakınlık

19. Bir öğrenci babasının tayini nedeniyle yıl ortasında okul değiştirmek zorunda kalmıştır. Biyoloji dersi öğretmeni, kendi işlemiş olduğu bir ünitenin bu öğrencinin önceki okulunda işlenmediğini fark etmiştir. Bu konuyu öğrenmesi için öğrencinin bir bilgisayar yazılımıyla bireysel olarak ek çalışma yapmasını istemiştir.

Buna göre öğrencinin aşağıdaki bilgisayar yazılım türlerinden hangisini kullanması uygundur? (2021)

A) Sözcük işlem
B) Problem çözme
C) Benzetim
D) Özel ders
E) Alıştırma ve uygulama

20. Sosyal bilgiler dersinde deprem konusunu işleyen bir öğretmen, konuyla ilgili hazırladığı videoları sınıfta öğrencilerine izletir. Sonra sınıf içi tartışma ortamı oluşturarak öğrencilerin videolarla ilgili görüşlerini alır.

Buna göre,

I. öğrencileri deprem hakkında bilgilendirmek,
II. öğrencilerin motor becerilerinin gelişmesini sağlamak,
III. öğrencileri depreme karşı duyuşsal olarak güçlendirmek

ifadelerinden hangileri öğretmenin video kullanım amaçları arasında yer alır? (2021)

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

Yediiklim Yayıncılık

21. Bir kimya öğretmeni dersinde bazı deneyleri öğrencilerine açıklarken sınıftaki etkileşimli tahtayı kullanarak deneylerin yapılmasıyla ilgili video izletmiştir.

Buna göre öğretmenin video izletme amacı aşağıdakilerden hangisi değildir? (2021)

A) Öğrencilerin dikkatini konuya çekme
B) Öğrencilerin güdülenmelerini sağlama
C) Konuyla ilgili kavramları somutlaştırma
D) Öğrencilerin sorgulama becerilerini geliştirme
E) Bilginin hatırlanmasını kolaylaştırma

22. Tarih öğretmeni, dersinde tarih bilinci geliştirmek için öğrencileri önemli tarihî olayların gerçekleştiği mekânlara götürmek ister. Ancak zaman ve ekonomik açıdan bulundukları şehirden çıkmaları zor olduğu için başka etkinlikler düzenlemeye karar verir.

Dale'in Yaşantı Konisi'ne göre bu öğretmenin amacına ulaşmasında aşağıdaki etkinliklerden hangisi daha etkili olur? (2022 İPTAL)

A) Öğrencilere önemli tarihî olaylarla ilgili ses kayıtları dinletmesi
B) Öğrencilerden seçtikleri tarihî olaya ilişkin canlandırma yapmalarını istemesi
C) Öğrencilere tarihe yön veren önemli kişilerin hayatlarına ilişkin tiyatro gösterisi izletmesi
D) İlgili kurumların hazırladığı tarihî olaylara ilişkin belgesel izletmesi
E) Sınıf duvarlarına önemli tarihî olayların resimlerini asması

23. Öğretim materyallerinde kullanılan yatay, dikey ve köşegen çizgilerin verdiği izlenimler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022 İPTAL)

A) Hareket - Durgunluk - Güç göstergesi
B) Durgunluk - Hareket- Güç göstergesi
C) Güç göstergesi - Hareket- Durgunluk
D) Durgunluk - Güç göstergesi - Hareket
E) Hareket - Güç göstergesi - Durgunluk

24. Fen bilimleri öğretmeni, dersinde işleyeceği bazı konularda gerçek eşya ve modeller kullanarak öğrenmede kalıcılığı artırmak ister. Ancak gerçek eşyaların büyüklüğünden dolayı sınıfa getirilmesi mümkün olmadığından ve uygun modeller temin edilemediğinden bunların işlevini yerine getirebilecek farklı materyal arayışına girer.

Buna göre öğretmenin aşağıdaki materyallerden hangisini kullanması daha uygun olur? (2022 İPTAL)

A) Resimler
B) Gösteri tahtaları
C) Etkileşimli videolar
D) Döner levhalar
E) Yazılı materyaller

25. I. Öğrenme etkinliklerini dijital oyun formunda öğrencilere sunması
III. Öğrencilere sanal üç boyutlu nesnelerle aynı ortamda bulunduklarını hissettirmesi
III. Sınıfta veya gerçek hayatta deneyimleyemediği yaşam durumlarını deneme imkânı vermesi

Yukarıdakilerden hangileri eğitimde kullanılan artırılmış gerçeklik uygulamalarının faydalarındandır? (2022 İPTAL)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

/yediiklimyayıncılık

26. Bir öğrenci, sağlık sorunları nedeniyle derslere bir süre katılamamıştır. Bu sırada kimya dersinde asit ve baz konusu işlenmiş ve deneyler yapılmıştır. Öğrenci okula geri döndüğünde kimya öğretmeninin yardımıyla asit ve baz konusunu teorik düzeyde öğrenmiş ancak deneyleri yapmak için uygun bir zaman dilimi bulunamamıştır.

Buna göre öğrenciye önerilebilecek en uygun yazılım türü aşağıdakilerden hangisidir? (2022 İPTAL)

A) Alıştırma
B) Özel ders
C) Benzetim
D) Problem çözme
E) Eğitsel oyun

27. Dale'in Yaşantı Konisi'ne göre aşağıdakilerden hangisinin, öğrenmelerin kalıcılığını daha üst düzeyde sağlaması beklenir? (2022)

A) Coğrafya dersinde öğretmenin öğrencilere bulundukları bölgenin fiziki haritasını göstermesi
B) Biyoloji dersinde sınıfta öğrencilerin mikroskopla göl suyu örneğini incelemesi
C) Öğretmenin matematik dersinde bölme konusunu pizza dilimleri görsellerinin olduğu posterlerle anlatması
D) Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin Osmanlı Dönemi kıyafetlerinin sergilendiği müzeye gitmesi
E) Fen bilimleri dersinde öğrencilerin canlılar ve yaşam konulu belgeseli izlemesi

28. Bir öğretmen poster hazırlarken başlık ve anahtar kavramlara ait yazı tipinin koyu ve ana metinden büyük, sayfanın sağ-sol ve alt-üst bölgelerinde yer alan görsel ve metin yoğunluğunun benzer olmasına dikkat etmiştir.

Buna göre öğretmen

I. hizalama,
II. denge,
III. vurgu

görsel tasarım ilkelerinden hangilerini dikkate almıştır? (2022)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

29. Bir öğretim üyesi, öğretim teknolojileri dersinde alıştırma ve benzetim yazılımlarının özelliklerinin karşılaştırılması için aşağıdaki tabloyu hazırlamış ve öğretmen adaylarından bu tablodan yararlanarak yazılımlar hakkındaki görüşlerini ifade etmelerini istemiştir:

	Alıştırma	Benzetim
Etkileşim		
Güvenli gözlem ve deneyim		
Anında geri bildirim		
Bireysel farklılıkları dikkate alma		
Üst düzey öğrenme		

Buna göre öğretmen adaylarının aşağıdakilerden hangisini söylemesi <u>yanlış</u> olur? (2022)

A) Alıştırma yazılımı üst düzey öğrenmede etkilidir.
B) Benzetim yazılımı güvenli gözlem ve deneyim sağlar.
C) Her iki yazılımda da etkileşim söz konusudur.
D) Her iki yazılım da anında geri bildirim sağlar.
E) Etkileşimli yazılımlarda bireysel farklılıklar dikkate alınır.

yediiklimyayıncılık

1. Ali Öğretmen'in, öğrencilerinin daha etkili öğrenmesini sağlamak için fotoğraflar yerine doğrudan ve amaçlı yapılan etkinlikleri seçmesi gerekir. Öğrenci süreçte aktif olduğu için, daha fazla duyu organı katıldığı için öğrenmenin etkililiği de aynı oranda artar.

Cevap C

2. Öğrenme-öğretme süreçlerinde kullanılacak bir materyal geliştirilirken öncelikle hedeflerin analiz edilmesi, öğretim yönteminin belirlenmesi, sonra teknoloji ve araç gerecin seçilmesi sağlandıktan sonra materyal hazırlanarak süreç sonlandırılır.

Cevap A

3. Soru incelendiğinde ilkokul öğretmeninin matematik dersinde konu tekrarı yapmak için hazırlayacağı çalışma yaprağında, konuyla ilgili resimlerin, konu hakkında hatırlatıcı kısa bilgilerin, konuyla ilgili bulmacaların ve çalışma yaprağına ilişkin çözümlerin olması beklenir. Ancak çalışma yaprağında değerlendirme sorularına ilişkin çözümlerin olması beklenmez. Öğrenci çözümlere kendisi ulaşmalıdır.

Cevap D

4. Yunus Öğretmen'in Trafik Haftası dolayısıyla ilkokul 4. sınıf öğrencilerine bir sunum materyali hazırlarken II. yalnızca tek yazı karakteri kullanma, III. yazı metnini 4-5 satırla sınırlı tutma özelliklerini dikkate almalıdır. Ancak hazırlanan materyalin tamamı büyük harf ile yazılması uygun değildir. Büyük harfler ile birlikte küçük harflerde kullanılarak materyal daha etkili hâle getirilmelidir.

Cevap E

5. Seçenekler incelendiğinde dokunsal öğrenme olanağını en fazla sağlayan materyalin A seçeneğinde yer alan kabartma haritalar olduğu görülmektedir.

Cevap A

6. Soru analiz edildiğinde Seda Öğretmen'in hazırladığı çalışma yaprağında ayrıntılara yer verdiği görülmektedir. Çalışma yaprakları daha çok konunun tekrar edilmesini sağlamalıdır. Bu yüzden Seda Öğretmen'in konuyu ayrıntılı anlatması beklenmez.

Cevap B

7. Edgar Dale, yaşantılarla kavramların oluşumu arasındaki ilişkilerden yararlanarak öğretme durumlarının nasıl seçileceği ve düzenleneceği konusunda öğretmen ve eğitimcilere yardımcı olmak üzere, "yaşantı konisi" adını verdiği piramitsel bir model geliştirmiştir. Edgar Dale'in ortaya koyduğu yaşantı konisinin dayandığı temel ilkeler şunlardır:

a. En iyi öğrenme, bireyin kendi kendine yaparak öğrenmesidir.

b. Öğrenilenlerin çoğu gözlerin yardımı ile öğrenilir. Ancak kalıcı öğrenmeler için çok sayıda duyu organının devreye girmesi gereklidir.

c. En iyi öğretim basitten karmaşığa, somuttan soyuta, kolaydan zora doğru gidendir.

d. Öğrenme, öğrencinin mümkün olduğu kadar çok duyu organına hitap etmesiyle kolaylaşır. Öğrenme işlemine katılan duyu organlarının fazlalığıyla öğrenme seviyesi arasında doğru orantı vardır.

Yaşantı konisinde aşağı inildikçe öğrenmenin kalitesi artar. Çoklu öğrenme, birden fazla duyu organıyla öğrenilen ve kullanılan öğrenme şeklidir. Bu yüzden seçenekler arasındaki en kalıcı öğrenme üç boyutlu modellerdir.

Cevap C

Ayrıntı Eğitim Yayıncılık

8. Trafik kurallarına ilişkin hazırlanmış olan görselde, kırmızı ışık yandığı hâlde çocuğun karşıdan karşıya geçeceği hissini uyandıran ayrıntı, görselde bir çocuğu dondurma almayı hayal etmesini sağlayan bir vurgunun yer almasıdır. Bu durumda görselde vurgunun ön plana çıkması trafik kurallarının ihlal edilmesine neden olacaktır. Aynı zamanda bir görselde kullanılan renk sayısı en fazla üç olmalıdır. Buna karşın görseldeki renk sayısı üçten fazla olup eğitsel açıdan doğruyu yansıtmamaktadır. Gerçekçi olan ve olmayan unsurların bir arada kullanılması mesajın güçlendirilmesi yerine gerçek dışı bir görselin öğrencilerde anlam karmaşasına yol açmasına neden olacaktır. Gerçek hayattan uzak ve gerçek hayatı yansıtmayan bir görsel öğrencilere iletilmek mesajın anlamlılık düzeyinin düşmesine neden olacaktır.

Cevap D

9. Materyal tasarım sürecine ilişkin düzenlemeler yapılırken çeşitli yönlendiriciler kullanılarak öğrencinin dikkati istenilen yere yoğunlaştırılmalıdır. Dikkat çekilmek istenen noktanın tasarlanıp önemli unsurların materyale yerleştirilmesi gerekmektedir. Bunun için ok, yön araçları, daha parlak renkler, diğer şekillerden farklı şekiller kullanılabileceği gibi vurgulanmak istenen öğenin diğerlerine göre daha büyük yapılması gerekebilir. Vurgulanacak öğe ile zemin arasında kontrast oluşturulması da önemli noktalardandır. Materyalin genel yapısı oluşturulduktan sonra o yapı içerisinde birtakım düzenlemeler yapılmaktadır. Öğrenciler genellikle bir materyaldeki ögelerden birbirine yakın olanları birbiriyle ilişkisi olan öğeler, birbirinden uzak olan ögeleri ise birbiriyle ilgisiz öğeler olarak düşünmektedirler. Yakınlık ilkesinde birbiriyle ilgili öğeler yakınlaştırılmalı, farklı mesajlar veren kavram ve ögeler de birbirinden uzaklaştırılmalıdır.

Cevap B

yediiklimyayıncılık

10. Öğretim amaçlı kullanılan videolarda izlenecek içeriğe ilişkin belli bir zaman yönetimi dahilinde süre ayrılarak izlenmesi gerekli olup bu tür video izleme etkinliklerinin öncesinde tartışmalar yapılması izlenecek içeriğe ilişkin öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirmede veya bir başka deyişle hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemede önemli görülmektedir. Aynı zamanda video izleme etkinliği sonrasında izlenen içerikle ilgili bir değerlendirme yapılması öğrencilerde istenilen eğitsel hedeflerin gerçekleştirilip gerçekleştirilemediğinin göstergesi olacaktır.

Cevap E

11. Görsellerde kullanılan yazıların tüm öğrencilerce okunabilmesi için yalnızca küçük harf ve gerektiği yerlerde veya zorunlu durumlarda büyük harf kullanmak gerekebilir. Büyük harflerin kullanımında bütün harflerin boyutları aynı olduğu için gözün harfleri ayırt etme gücü azalmakta ve bu nedenle de okuma hızı düşmektedir. Küçük harflerde her harfin boyutu ve şekli farklı olduğundan göz, harfleri daha kolay seçebilmekte ve okuma hızı da daha ritmik ve kolaylaşmaktadır.

Cevap A

12. Bilgisayar destekli öğretim kapsamında öğretmenin dersin içeriğinde yer alan problem durumunu öğrencilere sunması öğrencilerin bu problemlerle ilgili öncelikle denenceler kurup bunları test etmek için araştırma yapmalarını istemesi ve aynı zamanda bu denencelerin bilgisayarda depolanıp veri tabanı oluşturması buluş yolu ile kullanılan bilgisayar destekli öğretim uygulamasıdır. Buluş yolu ile desteklenen bilgisayarlı destekli öğretim projesi kapsamında araştırmanın tasarımında, alan yazın taramasında, verilerin doğru ve hızlı biçimde analiz edilmesinde, bulguların grafik ve tablo hâline getirilmesi ile araştırma raporunun hazırlanması ve kaydedilmesi aşamalarında etkili bir şekilde bilgisayardan yararlanılmaktadır.

Cevap D

13. Soru kökü incelendiğinde teorik ve uygulama olarak iki farklı şekilde gerçekleşen bir öğrenme yapısı ortaya çıkmaktadır. Uygulama olarak gerçekleşen yaparak yaşayarak öğrenilen bilgiler teorik bilgiye oranla her zaman daha kalıcı öğrenmeler gerçekleşmesini sağlar. 6-B sınıfındaki öğrencilerin konuyu 6-A sınıfındaki öğrencilere göre daha iyi kavradıklarını gözlemlenmesinin en temel sebebi budur. Verilen öncüller incelendiğinde :

I. Öğrenilenlerin çoğu görme duyusuyla öğrenilir. (YANLIŞ)
II. En iyi öğrenme somuttan soyuta doğrudur. (DOĞRU)
III. Kendi kendine edinilen yaşantılar, başkalarının yardımıyla edinilen yaşantılardan daha kalıcıdır. (DOĞRU)

Cevap E

14. Ceren öğretmenin bir etkinlikten diğer etkinliğe geçişte alkış sesi kullanması "Öğretim materyalinde vurgular, iletilmek istenen mesajlar üzerine olmalıdır" ifadesine uygun olarak hareket etmediğinin göstergesidir.

Cevap B

15. Dijital Öykü: Öğretmen ve öğrencilere basit çoklu ortam araçlarını kullanarak, ses, resim, video gibi ögelerin bir araya getirilmesi ile kendi hikayelerini anlatma olanağı veren dijital hikayeler farklı yaşlarda, kültürde ya da eğitim durumundaki öğrenciler için kullanabilecekler bir araçtır (Rossiter&Garcia , 2010).

Cevap A

16. Çocuklar özgür bir şekilde iletişim ve etkinlikler için cesaretlendirildikleri zaman öğrenme potansiyelini geliştirmekte, sınıfta öğretmenin başlattığı ya da çocuğun kendisinin seçtiği etkinlikler içinde, özgür seçenekler sunan eğitim materyalleri öğrenme yaklaşımlarının desteklenmesinde önemli bir yer tutmaktadır. İlköğretim dönemi çocuklarına sunulacak olan eğitim materyallerinden yapbozlar, çocukların akademik becerileri eğlenerek öğrenmesinde etkili olmaktadır. Çocuklar yapbozlarla oynarken kavramı ve nesneleri tanımakta, kullanma özelliklerini ve görevlerini öğrenebilmekte ve bu tür öğrenme ise zihinde bir bilgi birikimi ve çalışma açısından bir gelişme sağlamaktadır. Oyun sırasında çocuk düşünmekte, algılamakta, kavramakta ve sembolleştirmektedir. Oyunda gerçekleştirilen, bu zihinsel işlemler zihinsel yeteneklerin gelişmesini sağlamaktadır. Bunların yanı sıra, çocuk yapbozlarla oynarken sırasını bekleme, paylaşma, yardımlaşma gibi sosyal davranışları da kazanmakta, küçük motor kas gelişiminde ve dil becerilerinin desteklenmesinde de yapbozlarla oyun önemli kazanımlar sağlamaktadır (Gunter vd., 2008; Özer vd., 2006).

Cevap B

17. Verilen şıklar incelendiğinde :

- Simülasyonun gerçek hayatla tutarlılığını (DOĞRU)
- Zaman kısıtlamalarına uygun planlama yapılmasını (DOĞRU)
- Simülasyonun deneyin her boyutunun gözlenmesine uygunluğunu (DOĞRU)
- Simülasyonun her bir öğrencinin etkileşimine uygunluğunu (DOĞRU)
- Öğrenciler arasında rekabet ortamı oluşturmasını (YANLIŞ)

NOT: Çağdaş eğitim anlayışının teknikleri içerisinde yer alan Simülasyon tekniğinde rekabet anlayışı yer almaz. Temel amaç can ve mal kaybını ortadan kaldırarak gerçeğe en yakın öğrenme yapısının sunulmasıdır.

Cevap A

yediiklimyayıncılık

18. Vurgu ilkesinde, vurgunun bütüne baskın olması gereklidir. Vurgu öğretim materyalinin can alıcı noktasıdır. Dikkat çekmek istediğiniz nokta olarak tasarlanmalıdır. En ilgi çekici nokta olarak tasarlanıp en önemli unsurlar yerleştirilebilir. Soruda "Slaytlarda çok fazla renk kullanmışsın, neye dikkat edeceğimi şaşırdım." ifadesi hazırlanan materyalde dikkat çekilmesi istenilen unsurun yani vurgunun belli olmadığını ifade eder.

Cevap A

19. Bireylerin, ek çalışma yapmaları ve eksik konuları öğrenmelerini sağlayan bilgisayar yazılım türü özel ders yazılımlarıdır. Soruda öğrenci babasının tayini nedeniyle yıl ortasında okul değiştirmek zorunda kalmış ve bu nedenle yeni okulunda biyoloji dersinde daha önce öğretilmeyen bir konuyla karşılaşmıştır. Bu konuyu öğrenmesi için öğrencinin bir bilgisayar yazılımıyla bireysel olarak ek çalışma yapması ve eksiklerini özel ders yazılımları ile gidermesi mümkündür.

Cevap D

20. Soruda sosyal bilgiler dersinde deprem konusunu işleyen bir öğretmen, konuyla ilgili hazırladığı videoları sınıfta öğrencilerine izletir. Sonra sınıf içi tartışma ortamı oluşturarak öğrencilerin videolarla ilgili görüşlerini alır. Bu nedenle öğretmenin video izletmesinin amaçları arasında öğrencileri deprem hakkında bilgilendirmelerini sağlamak ve öğrencileri depreme karşı duyuşsal olarak güçlendirmektir. Ancak video izletilip tartışma yapılarak görüş yani çözüm üretildiği için öğrencilerin motor becerilerinin gelişmesi sağlanamaz.

Cevap C

21. Bir kimya öğretmeninin dersinde bazı deneyleri öğrencilerine açıklarken sınıftaki etkileşimli tahtayı kullanarak deneylerin yapılmasıyla ilgili video izletmesindeki amaç; dikkat çekme, öğrenciyi güdüleme, öğrenme ortamını somutlaştırma ve bilginin kalıcılığını sağlama olarak söylenebilir. Video seyrettirme öğrencilerin sorgulama dediğimiz eleştirel düşünme becerisini geliştirmez.

Cevap D

22. Öğrencilerde talep bilinci geliştirmek isteyen bir öğretmenin duyusal açıdan öğrencilere olumlu etkide bulunacak en etkili yöntem drama kullanmaktır.

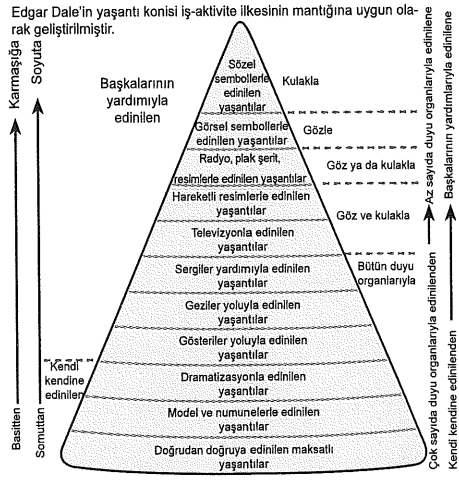

Cevap B

23. Materyal hazırlama sürecinde yatay çizgiler durgunluk, dikey çizgiler güç, köşegen ve eğik çizgiler hareketliliği ifade etmektedir. Bu durumda doğru cevap D seçeneği olacaktır.

Cevap D

24. Model ve numunelerin kullanılamadığı durumlarda kalıcılığı arttırmak için seçenekler arasındaki en etkili yöntem etkileşimli videolardır. Etkileşimli videolarda öğrencilerin gerçeğe yakın uygun ortamlarda öğretim gerçekleştirilmesi amaçlanır.

Cevap C

25. Artırılmış gerçeklik uygulamaları öğrencilere oyunlar ile öğretimin gerçekleştirilmesini sağlaması sanal ve üç boyutlu nesnelerle gerçeğe en yakın ortamların oluşturulması gerçek hayatta deneyimlemesi zor olan durumların sanal ortamlarda deneme imkânının verilmesi artırılmış gerçeklik uygulamalarının faydalarındandır.

Cevap E

26. Bilgisayar destekli yazılım türlerinden gerçeğe en yakın sanal ortamlarda maliyeti düşük şekilde deneyimler kazandırmak için kullanılabilecek yazılım türü benzetimdir. Öncülde verilen durum öğretmenin teorik konuları işlemiş olması ancak deneyleri yapmakta eksik kalmasından dolayı öğrencide öğrenme eksiklikleri oluşmasına sebep olmuştur. Öğretmenin benzetim uygulamalarıyla öğrencilere uygulama imkânı sağlaması en uygun teknik olacaktır.

Cevap C

27.

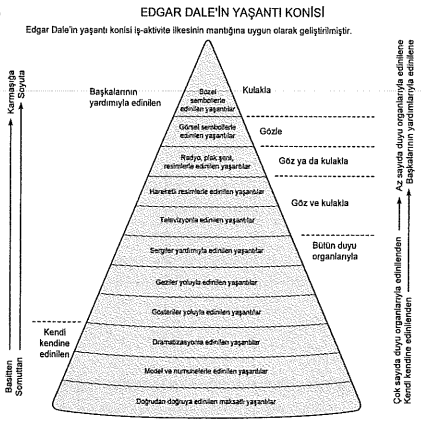

Edgar Dale hangi yaş grubunda olursa olsun öğrenenlerin yaşantı alanları ile bir öğrenme içeriğinin sunuluş biçim ve sırası arasında öğrenme açısından doğrudan bir ilişki olduğunu ifade eder. Bu sebeple öğretimin, somuttan soyuta doğru aşamalandırılması gerektiğini önermektedir. A ve C seçeneği görsel semboller, D seçeneği gezi yoluyla öğrenme ve E seçeneği televizyonla öğrenme sağlar. Fakat B seçeneği doğrudan doğruya edinilen maksatlı yaşantılar başlığında en kalıcı öğrenme olarak bilinir.

Cevap B

28. Denge: Ögelerin yatay ya da dikey olarak materyale dağılımıdır. Formal ve informal şeklinde iki çeşittir. Formal dengede ögeler iki tarafa da aynı ögeler denk gelecek şekilde konumlandırılmıştır. İnformal dengede ise ögeler ağırlık olarak iki tarafa da eşit yayılmıştır, ancak birbirinden farklı ögelerdir. Öğretmenin sağ – sol veya alt – üst şeklinde posteri hazırlaması denge unsurudur.

Vurgu: Görsel bir materyalde önemli ögelerin diğer ögelerin önüne çıkartılarak ilgi ve dikkat çekici hâle getirilmesidir. Başlık ve anahtar kavramların yazı tipinin koyu renkli olması ise vurgu unsuru ile ilişkilidir.

Cevap D

29. Alıştırma Uygulama Yazılımları: Bu tür yazılımlar daha önce öğrenilmiş bilgilerin tekrarından ya da o bilgilerle ilgili alıştırmalardan oluşur. Ancak bu yazılımlardaki alıştırmalar ölçme amaçlı değildir. Daha çok öğrenilenin pekiştirilmesi ya da geliştirilmesi amaçlıdır. Bu yazılımlarda alıştırma sorularına karşılık dönüt, ipucu verilir, yönlendirme yapılır. Alıştırma yazılımı bilgi ve kavrama düzeyini ölçer bu yüzden üst düzey öğrenmede etkili değildir.

Benzetim Yazılımları: Öğrenilecek olay ya da durumla ilgili canlandırmaların yer aldığı öğretim yazılımlarıdır. Bu yazılımlarda öğrenilecek bilgi sanal ortamda canlandırılır. Ancak bu canlandırmada yer alan nesnelerin olduğu gibi gerçek hayattakinin aynısı olması beklenmez. Önemli olan öğrencinin nesneyi anlaması değil olayı ya da durumu anlamasıdır.

Benzetim yazılımları iki amaçlı olabilir:

Konuyu öğreten yazılımlar: Burada öğrenci kendisine verilen nesne ya da olaya belli bir amaçla yön verir. Örneğin, öğrenci belli maddelerin karışımının sonucunu görmek amacıyla bu maddeleri karıştırır ve sonucu görür.

Nasıl yapılacağını öğreten yazılımlar: Öğrencilere belli bir işin işlem basamaklarını öğretmek amacıyla hazırlanır. Öğrencilere belli bir sorun verilir ve öğrencilerden işlem basamaklarını kullanarak çözüm üretmesi istenir.

Cevap A

yediiklimyayıncılık

1. Aysel Öğretmen, öğrencileri arasındaki iletişim sorunlarını çözmek için onlarla birlikte hafta sonları gezi, sinema, tiyatro, spor müsabakaları gibi etkinliklere gitmeyi planlayarak bu etkinlikleri dönem boyunca sürdürmüştür.

Buna göre Aysel Öğretmen'in planladığı etkinlikler aşağıdaki program türlerinden hangisine örnektir? (2017)

A) İhmal edilen
B) Resmî
C) Örtük
D) Ekstra
E) Kübik

2. Mühendislik fakültesinden mezun olan Nurcan, bir mühendislik firmasında işe başladığında mesleki bilgilerin güncel yaşamın gerisinde kaldığını, alanıyla ilgili teknik terimlerin bir çoğuna hâkim olmadığını, eğitimi sırasında kullanmayı öğrendiği bilgisayar yazılımı ve programlarının artık kullanılmadığını fark eder. İşveren tarafından da tespit edilen bu eksikliğin giderilmesi amacıyla Nurcan üç aylık uygulama ağırlıklı bir hizmet içi eğitim programına dâhil edilir.

Buna göre, Nurcan'ın mezun olduğu programın aşağıdaki özelliklerinin hangisinde sorun vardır? (2018)

A) Denge
B) İşlevsellik
C) Esneklik
D) Uyum
E) Süreklilik

3. Bir öğretmen derslerinde; mevcut programı kendi bilgi, beceri ve tutumu doğrultusunda ele almakta, zaman zaman öğrenciler tarafından basit algılanan bazı konulara değinmemektedir.

Buna göre öğretmenin uygulamalarını yansıttığı iki program türü aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir? (2019)

A) Ekstra - İşlevsel
B) İşlevsel - İhmal edilen
C) Ekstra - Resmî
D) Örtük - İhmal edilen
E) Örtük - Resmî

4. Lise son sınıf öğrencisi olan Aslı (I) bir meslek lisesinin "Çocuk Gelişimi ve Eğitimi" bölümünde okumaktadır. (II) Hafta sonlarında ise ehliyet almak amacıyla sürücü kursuna devam etmektedir. (III) Ailesinin her işi zamanında yapmasından edindiği alışkanlıkla okula ve kursa geç kalmamaktadır.

Buna göre Aslı'nın almış olduğu eğitim türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2021)

A) Formal örgün - Formal örgün - Formal yaygın
B) Formal yaygın - İnformal - Formal örgün
C) Formal örgün - İnformal - Formal yaygın
D) Formal yaygın - Formal yaygın - İnformal
E) Formal örgün - Formal yaygın - İnformal

/yediiklimyayincilik

1. Resmî programı desteklemek amacıyla planlı olarak yürütülen sanatsal, sportif ve kültürel faaliyetler ekstra programla açıklanır. Öğrencileri arasındaki iletişim sorunlarını çözmek için onlarla birlikte hafta sonları gezi, sinema, tiyatro, spor müsabakaları planlama resmî programı destekleme amacıyla yapıldığı için ekstradır.

Cevap D

2. Programlarda yer alan konu ve etkinliklerin yaşamla ilişkilendirilmesi, toplumun ve bireyin ihtiyacını karşılaması programın işlevsel (görevsel) olması ile açıklanır. Bu nedenle soruda Nurcan Hanım, mühendislik fakültesinde gördüğü bilgilerin günlük yaşamda işine yaramadığını belirtmektedir.

Cevap B

3. Posner, resmi programın etkililiğini ortaya çıkarmak için eğitim programlarını; resmi program, uygulamadaki program, ekstra program, örtük program ve ihmal edilen program şeklinde sınıflamıştır. Uygulamadaki program (İşlevsel program); resmi programın öğretmen tarafından nasıl algılandığı ve nasıl uygulandığı ile ilgilidir. Resmi program teorik yapıya sahip bir doküman niteliğini taşımaktadır. Öğretmenin resmi programdan yola çıkarak öğrencilere öğretmeye çalıştığı kısımdır. Teorik olan bu programın içeriği harfiyen uygulamaya dönüştürülemeyebilir. Bu program teorinin pratiğe dönüştüğü, öğretmenin resmi programdan ne anladığı ve nasıl yorumladığı, öğretmenlerin elinde hayat bulan program, öğretmenin yaptığı öğretim, öğrencilerin yatkınlığı, okulun çevresi ve olanakları, uygulamadaki programda etkili olan faktörlerdir. Buna göre bir öğretmenin mevcut programı kendi bilgi, beceri ve tutumu doğrultusunda ele alması programı nasıl anladığı, yorumladığı ve nasıl hayata dönüştürdüğü ile ilgili olup işlevsel programa vurgu yapılmaktadır. Zaman zaman öğrenciler tarafından basit algılanan konulara değinmemesi ise ihmal edilen programı hayata geçirdiğinin göstergesidir. İhmal edilen program, resmi ve uygulamadaki programın eksik bırakılan öğretilmeyen, nelerin kapsama dâhil edilmediği ile ilgilidir. Resmi programda yer alıp öğretmenler ve okullarca atlanılan, geçiştirilen kısım olup okulun öğretmeni ve hatta öğrencilerin yaklaşımları bunda etkilidir. Sınavda soru çıkmayan yerler, atlanılan yerler, ortalamaya dâhil edilmeyen dersler, uzun zamanda etkilerinin görülmesi beklenen duyuşsal nitelikler ihmal edilme nedenleri olarak sıralanabilir.

Cevap B

/yediiklimyayincilik

4. Soruda seçenekler incelendiğinde,

Lise son sınıf öğrencisi olan Aslı'nın bir meslek lisesinin "Çocuk Gelişimi ve Eğitimi" bölümünde okuması planlı olduğu için formal, kademe söz konusu olduğu için örgündür.

Hafta sonlarında ise ehliyet almak amacıyla sürücü kursuna devam etmesi planlı olduğu için formal, kademelendirme olmadığı için yaygın,

Ailesinin her işi zamanında yapmasından edindiği alışkanlıkla okula ve kursa geç kalmaması gelişigüzel öğrenildiği için informaldir.

Cevap E

1. Okul Müdürü Fırat Bey öğretmenlerle yaptığı yıl sonu değerlendirme toplantısında "Arkadaşlar, öğrencilerimizin problem çözme becerilerini geliştirmek için önümüzdeki yıl derslerde nasıl bir yol izlemeliyiz?" diye sorar. Bunun üzerine öğretmenler, derslerde özellikle araştırma-inceleme stratejisi, işbirliğine dayalı öğrenme ve proje tabanlı öğrenme gibi yaklaşımların kullanılması gerektiğini söylerler. Ayrıca, öğrencilerde üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesi için bilginin mutlak doğru olmadığı fikrinin vurgulanmasını ve problem çözerken tek bir çözüm yolu yerine alternatif çözüm yollarının denenebileceği konusunda öğrencilerin cesaretlendirilmesini önerirler.

Bu önerileri sunan öğretmenlerin eğitim felsefesi aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Daimîcilik
B) Esasicilik
C) Varoluşçuluk
D) Yeniden kurmacılık
E) İlerlemecilik

2. Ahmet Öğretmen dersinde demokratik yaşamı kavratmaya yönelik bir proje çalışması planlayarak öğrencilerinin okul ortamında örnek demokratik davranışlar göstermelerini teşvik edici çalışmalara yer vermiştir. Öğrencilerin yaşamlarında karşılaşabilecekleri sorunlara dayalı sınama durumları oluşturarak projeyi sürece dayalı olarak değerlendirmiştir.

Ahmet Öğretmen'in değerlendirme sürecindeki uygulamaları aşağıdaki felsefelerden hangisine uygundur? (2018)

A) İlerlemecilik
B) Esasicilik
C) Daîmilik
D) Varoluşçuluk
E) Gerçekçilik

3. Bir öğretmen adayı, öğretim ilke ve yöntemleri dersinde bir soruya "Yeni nesillere temel bilgileri ve kültürel değerleri aktarmak." cevabını vererek tam puan almıştır.

Buna göre öğretmen adayına, aşağıdaki eğitim felsefelerinden hangisine göre eğitimin temel amacı sorulmuştur? (2019)

A) Daimîcilik
B) İlerlemecilik
C) Esasicilik
D) Pragmatizm
E) Yeniden kurmacılık

4. **Yeniden kurmacılık eğitim felsefesinin ağırlıklı olarak benimsediği bir eğitim programına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi uygun <u>değildir</u>? (2020)**

A) Program tasarımında, sorun merkezli tasarım yaklaşımı hâkimdir.
B) Öğrenme - öğretme sürecinde, öğrencilerin eleştirel düşünme ve araştırma becerilerinin geliştirilmesine önem verilir.
C) İçerik; topluma ilişkin problemler, beklentiler ve ihtiyaçlar doğrultusunda yapılandırılır.
D) Programın amacı, toplumsal değerleri benimseyen ve topluma uyumlu bireyler yetiştirmektir.
E) Ölçme - değerlendirme sürecinde, mevcut ve gelecekle ilgili toplumsal problemlere ilişkin uygulamalar yer alır.

/yediiklimyayıncılık

5. Yeni geliştirilen bir programın pilot okullarda uygulanması sürecinde öğretmenler; program kazanımlarının öğrenci seviyesinin üzerinde olduğunu, bu nedenle öğrencilerin kazanımlara ulaşmada zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca programdaki kazanımların birbiriyle tutarlı olmadığını da belirtmişlerdir.

Buna göre program geliştirmenin kuramsal temellerinden göz ardı edilenler aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir? (2021)

A) Psikolojik - Felsefi
B) Psikolojik - Sosyal
C) Felsefi - Ekonomik
D) Sosyal - Felsefi
E) Sosyal - Ekonomik

6. Taslak programa ilişkin bir değerlendirmede "Program taslağında yer alan kazanımların öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlandığı ancak fayda-maliyet analizlerinin yeterince yapılmadığı, önceden uygulanmış eğitim programlarının yeterli düzeyde incelenmediği ve sivil toplum örgütlerinin yayımladığı raporların tam olarak ele alınmadığı görülmektedir. Bu nedenle programın tekrar gözden geçirilmesi önerilmektedir." ifadeleri yer almaktadır.

Bu değerlendirmeye göre hazırlanan taslak için program geliştirmenin

I. tarihî,
II. psikolojik,
III. ekonomik,
IV. sosyal

temellerinden hangileri açısından zayıf kaldığını söylemek mümkündür? (2022 İPTAL)

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) I, III ve IV
E) II, III ve IV

7. Bir öğretmen ilk defa ders vereceği öğrenci grubunun hangi öğrenme öğretme yaklaşımıyla daha kolay ve kalıcı öğrenebileceğini tespit edebilmek için kaynak taraması yapma, akademisyenlerin ve meslektaşlarının görüşlerini alma ve öğrencileriyle tartışma gibi çalışmalar yürütmüştür.

Öğretmenin bu çalışmaları programın aşağıdaki kuramsal temellerinden hangisiyle daha fazla ilgilidir? (2022)

A) Sosyal
B) Tarihî
C) Ekonomik
D) Psikolojik
E) Felsefi

Yediiklim Yayıncılık

1. İlerlemeciler, öğretimi öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenleme eğilimindedirler. Daha çağdaş bir akımdır. Öğretmenin rehber olduğu bu akımda, okul yaşama hazırlık değil yaşamın kendisi olarak algılanır. Öğrencinin deneyim içinde öğrenmesi temel esastır. Öğretmenin görevi yönetmek değil, rehber olmaktır. Öğretmen rehber, koç ve yönlendiricidir. Öğretmen problem çözme ve bilimsel araştırmalarda yol göstericidir.

Cevap E

2. İlerlemeci eğitim felsefesinde,

- Pragmatizm, varoluşçuluk ve naturalizm akımlarından etkilenmiştir.
- Eğitim, bireyin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir. Bu süreçte aynı zamanda çocuk aktif olmalıdır.
- Öğretimde problem çözme yöntemi esas alınır.
- Okul yaşama hazırlıktan öte, yaşamın ta kendisidir.
- Okul, bireyleri at yarışı gibi yarıştırmak yerine onları iş birliğine özendirmeli ve yönelt-melidir.
- Demokrasi anlayışına dayalı eğitim ortamları vardır.
- Öğrenme, yaşantı geçirerek deneyim kazanarak meydana gelir.
- Bilginin özümsenmesi değil, yapılandırılması söz konusudur.
- Her öğrenci farklı öğrenir. Bireysel farklılıklar vardır.
- Araştırma inceleme, buluş yoluyla öğrenme stratejileri; problem çözme, proje teknikleri kullanılır.

Buna göre Ahmet Öğretmen'in değerlendirme sürecindeki uygulamaları "ilerlemecilik" felsefesine uygundur.

Cevap A

3. Esasici eğitim felsefesinde; eğitim sürecinin merkezini öğrenciye kazandırılacak konular oluşturmaktadır. Önceden belirlenmiş konular öğrenci tarafından özümlenmelidir. Esasici görüşe göre eğitim, bireyin kendi gizil güçlerini anlamasını sağlamalıdır. Bilgi, çocuğa konunun mantıksal bir düzenlemesi ile uygunluk içinde verilmelidir. Bireyin üyesi bulunduğu topluma uyumunu, bireylerin toplumsallaştırılmasını ve kültürün aktarılmasını sağlamak eğitimin öncelikli görevi olarak kabul edilmektedir. Toplumun kültürel birikiminin yeni kuşaklara aktarılması ve bu sayede kültürel dokunun daha dinamik hâle getirilmesi amaçlanmaktadır. Disiplin eğitimde çok önemli bir yer tutar. Okul geleneksel disiplin yöntemlerine sahip olmalıdır. Bu nedenle öğrenciye kendini disiplin altına alma öğretilmelidir. Öğrenciler yalnızca öğretmenin ortaya koyduğu disipline katılarak kişisel disiplini elde eder.

Cevap C

4. Eğitim felsefelerinde yeniden kurmacılık felsefesinin bazı özellikleri şöyledir.

- Toplumsal sorunları merkeze alır.
- Toplumsal beklentileri ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitimi şekillendirir.
- Toplumsal reform hareketini savunur.
- Sorun merkezli program tasarlama yaklaşımlarını kullanır.
- Çağdaş eğitim anlayışını savunur.

D seçeneğinde yer alan "Programın amacı, toplumsal değerleri benimseyen ve topluma uyumlu bireyler yetiştirmek" ifadesi kültürel değerlerin benimsenmesi esasına dayandığı için geleneksel eğitime aittir. Bundan dolayı yeniden kurmacılık için doğru değildir.

Cevap D

/yediklimyayincilik

5. Hedeflerin öğrencilerin gelişim özelliklerine, yaşlarına göre düzenlenmesi psikolojik temel; hedeflerin belirlenmesi, önem-öncelik sırasına konulması ve iç-dış tutarlılığına bakılması ise felsefi temelle ilişkilidir. Soruda yeni geliştirilen programda kazanımlarının öğrenci seviyesinin üzerinde olması psikolojik temelin, ayrıca programdaki kazanımların birbiriyle tutarlı olmaması ise felsefi temelin göz ardı edildiğini gösterir.

Cevap A

6. Hazırlanan taslak programın öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olarak hazırlanması psikolojik temel ile ilgili olduğunu göstermektedir. Ancak fayda - maliyet analizinde yetersiz olması ekonomik temel ile ilgili sorun olduğunu, sivil toplum örgütlerin, yayınların, raporların tam olarak ele alınmaması sosyal temel ile ilgili sorun olduğunu, önceden uygulanmış eğitim programlarının yeterli düzeyde incelenmemiş olması tarihi temelde sorun olduğunu göstermektedir.

Cevap D

7. Eğitim durumlarını düzenlemede öğrenciyi derse hazırlamadan, hedef davranışı sunmaya, öğrencilerin transfer etme becerilerini geliştirmeden, öğretim hizmetinin niteliğini artırıcı çalışmalara kadar hemen hemen her aşamada psikoloji, program geliştirme çalışmalarının temeli olma niteliğindedir.

Diğer seçenekleri inceleyelim:

Ekonomik Temel: Programın uygulanabilmesi için ülkenin yeterli kaynağa sahip olması gerekir. Toplumun ihtiyaç duyduğu insan gücünün oluşturulması ekonomik temeli oluşturur. 2005-2006 Eğitim Programı'na göre, yöresel ve ekonomik farklılıkları göz önünde bulundurma, yetişmiş insan gücünün önemi, bireylerin girişimci ruhla yetiştirilmesi ve üretim odaklı eğitim anlayışı ön planda tutulmuştur.

Tarihsel Temel: İlk program Charters ve Bobbit tarafından oluşturulmuştur (1856). Önceki çalışmaların yeni çalışmalara yön vermesi, geçmişteki olumsuzlukların telafisi, önceki programın sonuçlarından yararlanmak program geliştirmenin tarihsel temelini oluşturmuştur. Tarihsel, kültürel ve sosyal kalkınmaya destek vermesi, örf – adet – gelenek ve göreneklerin öğrencilere kazandırılması program geliştirmenin tarihsel temelinin amaçları arasında yer almaktadır.

Felsefi Temeller:

- Niçin sorusuna yanıttır.
- Eğitim programlarını tasarlama
- Hedefleri belirleme
- Hedeflerin iç ve dış tutarlığını sağlama
- Hedefleri önem sırasına koyma
- Aday hedeflere yenilerini katma

Temel varsayımları açıklığa kavuşturma (geleceğe ilişkin tahminlerde bulunma) vb. durumlarda en çok fayda sağlayan kuramsal temeldir.

Cevap D

/yediiklimyayincilik

1. Günümüzde toplumsal yaşamda meydana gelen hızlı değişimler, Millî Eğitim Bakanlığını gelecek 50 yıl için yeni planlamalar yapmaya sevk etmiştir. Bu amaçla yeni programlar açmak ve var olanları revize etmek için uzmanlardan oluşan bir gruptan birbirlerinin görüşlerinden haberdar olmadan; kademeli olarak bilgi toplanması ve ihtiyaçların belirlenmesi planlanmıştır.

Buna göre, ihtiyaç belirleme ve analizi sürecinde kullanılması gereken yaklaşım ve teknik aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir? (2018)

A) Demokratik - Meslek analizi
B) Betimsel - Progel (DACUM)
C) Analitik - Delphi
D) Demokratik - Delphi
E) Analitik - Progel (DACUM)

2. Bir eğitim programı tasarlanırken bilginin sürekli değiştiği gerçeğinden hareketle; konuların öğrenme ve düşünme becerileri aracılığıyla öğrenilmesinin, her konu için ayrı ayrı öğrenme yolları düzenlenmesinden daha önemli olduğu savunulmaktadır.

Aşağıdaki program tasarım yaklaşımlarından hangisi, bu görüşün gerçekleşmesi için daha uygundur? (2019)

A) Romantik
B) Hümanistik
C) Yaşantı merkezli
D) Süreç
E) Çekirdek

3. • Bir dil kursu, kursiyerlerinin %85'inin ülke genelinde yapılan dil sınavlarından en az 65 puan almalarını beklerken yapılan sınavda sadece %35'inin bu başarıya ulaştığını belirler. Bu sonucu göre kurs yetkilileri; programlarında, eğitim gün ve saatleriyle kullandıkları materyallerde değişiklik yapmaya karar verirler.

• Başka bir dil kursu ise kursiyerlerinin okuduğunu anlama ve akademik alanda yazma konusunda başarılı olduklarını ancak konuşma gerektirecek ortamlardan kaçındıklarını tespit eder. Kurs yetkilileri bu sorunun çözümü için uygun yöntemler ve materyaller kullanılması gerektiği sonucuna ulaşırlar.

Bu iki durumda kullanılan ihtiyaç belirleme yaklaşımları, aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir? (2019)

A) Analitik - Betimsel
B) Analitik - Farklar
C) Betimsel - Demokratik
D) Farklar - Demokratik
E) Farklar - Betimsel

4. Bir program geliştirme uzmanı, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının önceden tahmin edilemeyeceğini düşünmektedir. Öğrenmenin öğrencilerin deneyimleri ve kişisel izlenimleri sonucu oluştuğuna inanmaktadır. Bu nedenle program geliştirme sürecinde öğrencilerin yaratıcılık ve öz denetimlerinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Buna göre program geliştirme uzmanı aşağıdaki program tasarımı yaklaşımlarından hangisini tercih etmektedir? (2020)

A) Süreç
B) Korelasyon
C) Yaşantı merkezli
D) Geniş alan
E) Çekirdek

/yediiklimyayincilik

5. Ege Öğretmen, çarpma işleminin öğretimi için öğretim sürecini doğrusal programlama yaklaşımına göre tasarlamıştır. Bu nedenle önce ritmik saymalar konusuna yer vermeye karar vermiştir.

Ege Öğretmen'in bu kararı vermesindeki en önemli gerekçe aşağıdakilerden hangisidir? (2022 İPTAL)

A) Öğrencilerde, çarpma işlemine yönelik merak uyandırmak istemesi
B) Öğrenciler için çarpma konusunun zor bir konu olduğunun farkında olması
C) Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almayı hedeflemesi
D) Çarpma işlemine yönelik olumlu tutum geliştirmeyi gerekli görmesi
E) Çarpma işlemi için yeterli ön koşul öğrenmeleri sağlamayı düşünmesi

6. Bir program geliştirme uzmanı eleştirel pedagoji üzerine yaptığı konuşmada "Öğrenmeyi; öğretme mesleği dışında tanımlamayı öğrendiğimiz zaman, yeteneklerini ortaya koyacak insanların sayısı çoğalacaktır. Okul bir mittir, eğitim programı da bir mittir. Birçok şeyi okul dışında öğreniriz." demiştir.

Program geliştirme uzmanının bu görüşü aşağıdaki program tasarımlarından hangisine işaret etmektedir? (2022 İPTAL)

A) Süreç
B) Radikal
C) Çekirdek
D) Yaşam şartları
E) Yeniden kurmacılık

7. Bir çalışma grubu; ihtiyaç belirleme sürecinde, toplumsal yaşamla ilgili gelecekte ortaya çıkabilecek durumlara ilişkin uzmanların ortak görüşlerini almak istemektedir. Ancak katılımcıların alanda otorite kişilerin etkisinde kalabileceğinden kaygılanmaktadır.

Aşağıdaki ihtiyaç belirleme tekniklerinden hangisi kullanılırsa bu çalışma grubunun kaygısı azaltılır? (2022 İPTAL)

A) Delphi
B) Progel
C) Gözlem
D) Grup toplantıları
E) Meslek analizi

8. Burak Öğretmen Duygu'nın sınıfa üzgün geldiğini fark eder. Sorunun ne olduğunu sorduğunda Duygu "Öğretmenim, okula elma getirmek istedim ancak annem elmanın çürüdüğünü ve atmamız gerektiğini söyledi. Annemin elmayı neden atmak istediğini anlamadım ve çok üzüldüm." cevabını verir. Sınıftaki diğer öğrenciler de bu durumun nedenini merak ederler. Bunun üzerine öğretmen önceden hazırladığı bir ders planı olmasına rağmen bu planın dışına çıkar ve derste meyvelerin yetişmesi, olgunlaşması ve çürümesi gibi konuları işlemeye karar verir.

Buna göre Burak Öğretmen öğrenme-öğretme sürecini aşağıdaki program tasarımı yaklaşımlarından hangisine uygun tasarlamıştır? (2022)

A) Çekirdek
B) Yaşantı merkezli
C) Romantik
D) Hümanistik
E) Yaşam şartları

9. Matematik öğretim programlarının güncel hayattaki işlevselliğini sorgulayan program geliştirme uzmanları, bazı yeterliklere yer verilmediğinde ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçları ve bu yeterliklere yer verildiğinde programın güncelliğine sağlayacağı katkıları değerlendirerek yeterlikleri belirlemişlerdir. Uzmanlar ayrıca öğrencilerin bu yeterlikleri kazanabilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve tutumları da ayrıntılı olarak tanımlamışlardır.

Buna göre kullanılan ihtiyaç belirleme yaklaşımı ve tekniği aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022)

A) Demokratik - Progel
B) Demokratik - Delphi
C) Betimsel - Delphi
D) Betimsel - Progel
E) Analitik - Progel

1. Analitik yaklaşımda,

- Geleceği kestirme, öngörme vardır.
- Var olan bir durumdan hareketle, geleceğe ilişkin yordama söz konusudur.

Delphi (Anket geliştirme tekniği),

- Alanlarında uzman bireylerin görüşlerini alma ve geleceğe ilişkin ihtiyaçları ortaya koymak için kullanılan tekniktir.
- Uzmanlara gönderilen anketler (mektup ve internet) sonucunda ortaya çıkan bilgilerin değerlendirilmesi ve ortak görüşlerin alınmasına dayanan tekniktir.
- Uzmanlar birbirlerinden habersizdir.
- Geleceği kestirme söz konusudur.

Bu nedenle soru incelendiğinde, Millî Eğitim Bakanlığının gelecek 50 yıl için yeni planlamalar yapmayı amaçlaması ve bundan ötürü ihtiyaç belirlemesi analitik, bu amaçla yeni programlar açmak ve var olanları revize etmek için uzmanlardan oluşan bir gruptan birbirlerinin görüşlerinden haberdar olmadan; kademeli olarak bilgi toplanması ve ihtiyaçların belirlenmesinde kullanılan teknik ise delphi tekniğidir.

Cevap C

2. Süreç tasarımı her konu için ayrı öğrenme yolları düzenleme yerine, tüm konular için ortak bir öğrenme yolunu ön plana çıkaran bir tasarımdır. Bu tasarımcılar öğrenenlerin nasıl öğrendiğini ve öğrendiklerini nasıl uyguladıklarını ifade etmesi gerektiği üzerinde dururlar. Bu tasarım, belli konuların öğretilmesinden ziyade, öğrencilerin eleştirel düşünebilme, problem çözebilme ve karar verme becerilerini geliştirecek şekilde düzenlenmesidir. Amaç, öğrencinin en iyi şekilde nasıl öğreneceğini belirlemektir. Tek bir öğrenme yolu ile tüm konuların öğretilmesi gerektiği varsayımına dayanmaktadır. Konular araç, beceri gelişimi ise amaçtır. Amaç, öğrencinin en iyi şekilde nasıl öğreneceğini belirlemektir.

Cevap D

3. Farklar yaklaşımında; gözlenenle (varolan) beklenen başarı düzeyleri arasındaki farkı ortaya çıkarır. Bu farkın boyutu mevcut bir problemin varlığını ya da yokluğunu da ortaya koymaya yarar. Olması gereken (ölçüt) ile var olan (ölçüm) arasındaki fark ne derecede küçükse mevcut program o kadar işlevseldir, fakat aradaki fark ne derecede büyükse yeni program geliştirme çalışmalarına o derecede ihtiyaç vardır denir. Buna göre bir dil kursunun kursiyerlerin %85'inin ülke genelinde yapılan sınavlardan en az 65 puan almalarını beklerken yapılan sınavda sadece %35'inin bu başarıya ulaştığını fark etmesi durumda ölçüt ile ölçüm arasında farkın büyük olması nedeniyle kurs yetkililerinin programlarımda değişikliğe gitmeleri farklar yaklaşımıyla açıklanmaktadır. Betimsel yaklaşımda bir nesnenin yokluğu, eksikliği ile ortaya çıkan zararla o nesnenin varlığının ortaya koyacağı, sağlayacağı yarar arasındaki ilişki, yeni programa duyulacak ihtiyacın niteliğini ve boyutunu ortaya koymaktadır. Buna göre başka bir kurs programında öğrencilerin konuşma gerektirecek ortamlardan kaçındıklarını tespit etmiş (nesne eksikliğinden kaynaklı zarar) olup bu sorunun çözümü için uygun yöntemler ve materyaller kullanılması (nesne eklemesiyle ortaya çıkması beklenen yarar) gerektiği sonuca ulaşmaları ise betimsel yaklaşımla açıklanmaktadır.

Cevap E

4. Bir program geliştirme uzmanı bir programın öğrenci merkezli olabilmesi için dört farklı tasarım kullanabilir. Bunlar;

- **Çocuk tasarımı** → Birey yaşadığını öğrenir düşüncesinden hareketle öğrenci ihtiyaçları gözetilerek programlar önceden hazırlanır.
- **Yaşantı merkezli** → Öğrenci, ilgi ve ihtiyaçları önceden kestirilemeyip, programlar öğrenci okula girdikten sonra belirlenmelidir.
- **Hümanist** → Öğrenci davranışlarının basit bir uyarıcı tepki bağı ile açıklanamayacağı varsayımını kabul eder.
- **Romantik (Radikal)** → Okullar bireyin doğal gidişatını bozmaktadır. Bundan dolayı okulların varlığına karşı çıkar.

soruda verilen öncüle bakıldığında yaşantı merkezli program tasarlama yaklaşımına uygundur.

Cevap C

Yediiklim Yayıncılık

5. Doğrusal programlama yaklaşımı, içeriğin ardışık sıralı aşamalı ön koşul ve birbiriyle ilişkili olacak şekilde düzenlenmesi gerektiği durumlarda kullanılır. Özellikle matematik dersi için uygun olan doğrusal programlama yaklaşımın da biri gerçekleşmeden diğerine geçilmez. Her bir öğrenme ünitesi bir önceki öğrenme ünitesine temel teşkil eder. Ege Öğretmen'in doğrusal programlama yaklaşımına göre matematik öğretimini tasarlama gerekçesi çarpma işlemi için yeterli ön koşul öğrenmeleri sağlamayı düşünmesi en önemli gerekçesi olduğu söylenebilir.

Cevap E

6. Okullara karşı ortaya atılan ve okulların ders saatinin çok az olması gerektiğini öngören program tasarım yaklaşımı radikal tasarımdır. Radikal tasarım bireyin kendi doğasında öğrenmesi gerektiğini, süregiden etkinliklere katılarak yaparak yaşayarak öğrenmeleri gerçekleştirilmesi gerektiğini savunur. Sorunun öncülüne baktığımız zaman program geliştirme uzmanının okul bir mittir, eğitim programı da bir mittir, birçok şeyi okul dışında öğreniyoruz demesi okul dışında öğrenmeye vurgu yaptığı için radikal program tasarım yaklaşımına işaret etmektedir.

Cevap B

7. Anket yani Delphi tekniğinde uzmanların görüşleri alınırken uzmanların birbirinden haberdar olmaması için gizli gerçekleştirilir veya birbirinden habersiz görüşler alınır. Bu durumun asıl nedeni alanında otorite kişilerin düşüncesinin diğer uzmanların düşüncelerini etkilemesini önlemek içindir. Aynı zamanda bu teknikte geleceğin ihtiyaçları belirlenir ve standartlar ortaya konulur.

Cevap A

8. **Yaşantı Merkezli Tasarım (Dewey, Tyler):** Öğretmen, her öğrenci için uygun olanı, ancak uygulama alanında en iyi şekilde belirleyebilir. Çünkü bir sınıftaki öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları diğer sınıftan farklıdır. Bu nedenle programlar okul yaşantısı sırasında öğretmen tarafından hazırlanır. Çoğu kez öğrenme ortamını öğrencilerin soruları ve o anki beklentileri şekillendirir. Öğretim süreci ve program hazırlama süreci eş zamanda başlar ve devam eder. Öğretmen iyi donanımlı olmalıdır. Program esnek olmalıdır. Program önceden hazırlanmaz. Temsilcisi J. Dewey'dir. Her bir sınıf için ayrı bir program hazırlanır.

Cevap B

9. **Betimsel Yaklaşım:** Bir nesne veya olgunun eksikliği ile ortaya çıkan sorun fark ya da azalma ile var olması durumundaki fayda ve getirisi ortaya konur. İki olasılığın faydasına göre ihtiyaç belirlenir. Öğrencilere projeksiyon kullanarak yapılan ders anlatımında alınan verim ile tahta kullanılarak işlenen dersten alınan verim karşılaştırılır. Projeksiyon ile işlenen derslerde öğrencilerin dersi daha istekli dinledikleri ve konuyu daha iyi anladıkları görülmüştür. O hâlde projeksiyon her sınıf için bir ihtiyaçtır.

Progel (Dacum) Tekniği: Bir iş için gerekli işlemleri söz konusu işte bulunan deneyimli, uzman kişilerle birlikte belirleme sürecine progel tekniği denir. Özellikle eğitim çevrelerinde geliştirilen ve kullanılan bir tekniktir. Progel tekniğinde mesleğin beceri profilleri çıkarılarak yeterlilik alanları belirlenir.

Cevap D

/yediiklimyayincilik

1. Bir dersin programını geliştirmek amacıyla kurulan komisyon ilk olarak ulusal ve uluslararası kaynak ve raporları inceleyerek o dersle ilgili bilgi, değer ve beceri boyutlarına ilişkin eğilimleri tespit etmiştir. Sonra bu bilgileri bir ölçme aracına dönüştürerek ülke çapında öğrencilerden beklenen bilgi, değer ve becerileri mevcut durumları göz önünde bulundurarak belirlemiştir.

Buna göre program geliştirme komisyonunun kullandığı ihtiyaç analizi yaklaşımları, aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2017)

A) Analitik - Farklar
B) Demokratik - Farklar
C) Demokratik - Analitik
D) Analitik - Demokratik
E) Farklar - Demokratik

2. **Bir program geliştirme uzmanı, belli bir ortamda oluşan davranışları betimlemek için aşağıdaki ihtiyaç değerlendirme tekniklerinden hangisini tercih ederse doğrudan ve ilk elden veri toplaması mümkün olur? (2020)**

A) Anket
B) Başarı testi
C) Delphi
D) Döküman inceleme
E) Gözlem

3. I. Öğrencilerin günümüzde temel ihtiyaçları nelerdir?

II. Hangi öğrenme teorileri hedef kitli için daha uygundur?

III. Sosyal bilimler konuları entegre şekilde mi işlenmelidir?

Yukarıdakilerden hangileri "öğrenen merkezli" **tasarımı temel alan bir sosyal bilgiler dersi öğretim programı geliştirme sürecinde cevaplanması gereken sorular arasında yer alır? (2021)**

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

4. Bir meslek odası yetkilisi, meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin işe alındığında o işin gerektirdiği yeterliliklere sahip olmadıklarından ve teori ile uygulama arasındaki fark olduğundan yakınmaktadır.

Bu sorunun çözümü için aşağıdaki ihtiyaç belirleme tekniklerinden hangisinin kullanılması daha uygundur? (2021)

A) Progel
B) Gözlem
C) Delphi
D) Görüşme
E) Doküman incelemesi

yediiklimyayıncılık

1. Analitik yaklaşım, ulusal ve uluslararası koşullara dayalı değişimlere ait yönelimlerin incelenmesiyle oluşur. Gelecekte ortaya çıkması olası durumlardan hareketle ihtiyacın belirlenmesidir. Var olan durum tespit edilerek gelecek kestirilir. Bu nedenle parçada geçen "Bir dersin programını geliştirmek amacıyla kurulan komisyon ilk olarak ulusal ve uluslararası kaynak ve raporları inceleyerek o dersle ilgili bilgi, değer ve beceri boyutlarına ilişkin eğilimleri tespit etmiştir." ifadesi analitik yaklaşımdır.

Farklar yaklaşımı; ihtiyaç, beklenen beceri düzeyi ile gerçek (var olan) beceri arasındaki farkla ortaya çıkarılır. Bu farkın boyutu mevcut bir problemin varlığını ya da yokluğunu ortaya koymaya yarar. Okul ortamı ve eğitim birimleri genellikle bu yöntemle ihtiyaç değerlendirmesi yaparlar. Bu yaklaşıma göre ihtiyaç; beklenilen/istenen beceri düzeyi ile gerçek/var olan beceriler arasındaki farkla ortaya çıkar. Bu nedenle parçada "Sonra bu bilgileri bir ölçme aracına dönüştürerek ülke çapında öğrencilerden beklenen bilgi, değer ve becerileri mevcut durumları göz önünde bulundurarak belirlemiştir." ifadesi farklar yaklaşımıdır.

Cevap A

2. Bir ortamda oluşan davranışları belirlemek için kullanılan en ideal yaklaşım Betimsel yaklaşımdır. Betimsel yaklaşım içerisinde öğrenciler hakkında ilk elden ve somut veriler toplamak için kullanılacak en ideal teknik gözlem tekniğidir.

Cevap E

3. Öğrenen merkezli yaklaşımlarda, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları merkeze alınır. Bu nedenle programların temelinde birey vardır. Soruda "Öğrencilerin günümüzde temel ihtiyaçları nelerdir?" ve "Hangi öğrenme teorileri hedef kitle (öğrenci) için daha uygundur?" sorularında öğrenci merkeze alındığı için öğrenen merkezli tasarımlarda yanıt aranması gereken sorulardandır. Ancak "Sosyal bilimler konuları entegre şekilde mi işlenmelidir?" sorusu konuyu merkeze aldığı için konu merkezli tasarımlarda ele alınır.

Cevap C

/yediiklimyayıncılık

4. Dacum tekniği, eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesinden, bir meslek alanının gereklerinin analiz edilmesine ve öğrenci değerlendirilmesi gibi bir mesleğe ait standartların geliştirilmesinde eğitim alanlarında kullanılabilir. Dacum tekniği bir çalışma grubunun bir meslekte çalışanların yapması gerekenleri belirlemek amacıyla bir araya gelmelerini içerir ve 2-4 gün arasında sürebilir. Dacum komisyonu genel olarak 10-12 uzman kişiden oluşur. Genelde iki gün süren Dacum atölye çalışmasında, birinci gün iş tanımları, meslek alanları genel hatlarıyla belirlenmekte, ikinci gün ise görevler ayrıntılı olarak incelenmektedir. Kişilerin bir işi ya da mesleği yapabilmeleri için gerekli olan bilgi beceriler belirlenir. Soruda meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin işe alındığında o işin gerektirdiği yeterliliklere sahip olmadıklarından ve teori ile uygulama arasındaki fark olduğundan yakınmalarından dolayı bu sorunu çözmek için o işin gerektirdiği yeterlilikler oluşturulmalıdır. Bu nedenle de progel dacum kullanılmalıdır.

Cevap A

1. **Müzik dersinde** "Bir besteyi kurallarına uygun icra eder." **şeklinde ifade edilen bir kazanım aşağıdaki devinişsel alan basamaklarından hangisine örnektir? (2017)**

   A) Uyarılma
   B) Kılavuz denetiminde yapma
   C) Beceri hâline getirme
   D) Duruma uydurma
   E) Yaratma

2. **Bir öğretmenin "teknolojik aletlerin hayatımızdaki yeri" ne ilişkin hazırladığı aşağıdaki sorulardan hangisi, Bloom'un yenilenmiş bilişsel alan taksonomisine göre daha üst düzeyde bir kazanımı ölçmeye yöneliktir? (2019)**

   A) Evinizde kullandığınız teknolojik aletlere örnek verebilir misiniz?
   B) Yeni bir teknolojik alet tasarlasanız bu alette hangi özellikler olurdu?
   C) Son otuz yılda hayatımıza giren teknolojik aletler nelerdir?
   D) İnternet'i kullanırken nelere dikkat etmeliyiz?
   E) Teknoloji üretmek bir toplumu neden güçlü hâle getirir?

3. **Aşağıdakilerden hangisi yenilenmiş Bloom taksonomisinin bilişsel süreç boyutunun en üst basamağında bir kazanım örneğidir? (2020)**

   A) Okul kaynaklarının etkili ve verimli kullanım alanlarını örneklerle açıklar.
   B) Okul kaynaklarının etkili ve verimli kullanımını elektronik kaynaklardan araştırır.
   C) Okul kaynaklarının etkili ve verimli kullanımına yönelik özgün önerilerde bulunur.
   D) Okul kaynaklarını etkili ve verimli kullanır.
   E) Okul kaynaklarının etkil ve verimli kullanılıp kullanılmadığını değerlendirir.

4. **Meslek lisesinde öğrenim gören Ayşe'nin okulda edindiği becerileri kullanarak annesinin gençliğinde giydiği bir elbiseyi kendi giyebileceği şekilde dikmesi aşağıdaki psikomotor alan basamaklarından hangisinin kapsamında yer alır? (2022 İPTAL)**

   A) Uyarılma
   B) Kurulma
   C) Kılavuz denetiminde yapma
   D) Duruma uydurma
   E) Yaratma

5. Fatma, yüzme kursunda yüzmeye başlamadan önce havuzun başına gelmiş, kollarını başının üzerine getirerek ellerini birbirine kenetlemiş ve derin bir nefes almıştır.

   Bu durum aşağıdaki psikomotor alan basamaklarından hangisinin kapsamındadır? (2022)

   A) Kurulma
   B) Algılama
   C) Duruma uydurma
   D) Kılavuz denetiminde yapma
   E) Beceri hâline getirme

/yediiklimyayincilik

1. Psikomotor hedeflerden beceri hâline getirme basamağında, kişi hedef davranışları kendi başına, kimseden destek almadan, o işin gerektirdiği nitelik ve sürede yapar. Soruda "Bir besteyi kurallarına uygun icra eder." kazanımı, becerinin eksiksiz ve hatasız yapıldığını gösterdiği için beceri hâline getirmedir.

Cevap C

2. Yenilenmiş Bloom taksonomisine göre bilişsel alan basamakları sıralanacak olursa; hatırlama, anlama, uygulama, çözümleme, değerlendirme ve yaratma basamağı şeklindedir.

Kazanım İfadeleri	Yenilenmiş Bloom Taksonmisi
Evinizde kullandığınız teknolojik aletlere örnek verebilir misiniz?	Anlama (Örnek verme)
Yeni bir teknolojik alet tasarlasanız bu alette hangi ürünler olurdu?	Yaratma (Orijinal fikirler ve ürünler ortaya koyma)
Son otuz yılda hayatımıza giren teknolojik aletler nelerdir?	Bilgi (Hatırlama)
İnterneti kullanılırken nelere dikkat etmeliyiz?	Bilgi (Hatırlama)
Teknoloji üretmek bir toplumu neden güçlü hâle getirir?	Anlama (Açıklama)

Cevap B

3. Yenilenmiş Bloom taksonomisine göre bilişsel davranışların sıralaması aşağıdaki gibidir.

1. Hatırlama
2. Anlama
3. Uygulama
4. Çözümleme
5. Değerlendirme
6. Yaratma

En üst düzey basamak olan yaratma basamağı sentez hedef davranışına karşılık gelmektedir. Yaratma basamağının yaratıcı düşünme olduğu göz önüne alındığında "Okul kaynaklarının etkili ve verimli kullanıma yönelik özgün önerilerde bulunur" ifadesi Bloom taksonomisinin en üst düzey basamağıdır.

Cevap C

4. Psikomotor becerilerinin basamakları düşünüldüğünde çocukların öğrendiği bir beceriyi başka bir duruma aktarması duruma uydurma aşaması ile ilgilidir. Ayşe'nin okulda elde ettiği becerileri kullanarak elbiseyi kendi giyebileceği bir şekilde dikmesi öğrencinin bir beceriyi başka bir yere aktardığını gösterir. Bu da duruma uydurma aşaması ile ilgilidir.

Cevap D

5. Psikomotor alan basamakları yedi farklı başlık altında incelenmektedir. Bu basamaklar; algılama, duruma uydurma, yaratma, kurulma, kılavuzluk yapma, beceri hâline getirme ve mekanikleşme olarak sayılabilir. Psikomotor alan basamaklarını bulan kişi ise Grobman olarak bilinmektedir.

Algılama basamağında duyu organlarının harekete geçirilmesi hedeflenmektedir. Duruma uydurma, karşılaşılan farklı durumlarda uyum sağlama becerisinin sağlanmasıdır. Yaratma basamağında, özgün davranışların gelişmesi hedeflenmektedir. Kurulma aşamasında ise vücudun istenilen eylemi gerçekleştirmek için uygun hâle gelmesi hedeflenmektedir. Soruda verilen durum kurulmadır. Kılavuzluk yapma basamağında gösterilerek yapılma söz konusudur. Beceri hâline getirme de ise bir davranışın pratik bir şekilde yapılmasını ifade etmek için kullanılmaktadır. Son olarak mekanikleşme basamağında ise hiç kimseden yardım almadan istenilen davranışın yapılma becerisinin kazanılmasını ifade etmektedir. Psikomotor becerilerinin gelişiminde psikomotor alan basamaklarının önemi son derece yüksektir. Psikomotor gelişimi kişinin yaşantısı boyunca sürekli olarak devam eden bir süreç olarak ifade edilir.

Cevap A

/yediiklimyayincilik

1. Bir öğretim üyesi, program geliştirme dersinde öğrencilere içerik düzenlemenin ilkeleriyle ilgili bilgi verirken ünite başlarında veya sonlarında sorular sorulması gerektiğini vurgulamıştır.

Buna göre öğretim üyesinin vurguladığı içerik düzenleme ilkesi aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Soyutlama B) Vardama
C) Düzey D) Şema
E) Alıştırma

2. Sema Öğretmen beden dersinde voleybol, basketbol ve tenis gibi spor türlerine dair içerik düzenlemesini belli bir sıra olmaksızın izlemiştir. Her spor türünü bir konu olarak ele almış ve bunları kendi içinde anlamlı bir bütün olarak tasarlamıştır.

Buna göre, Sema Öğretmen'in uygulaması aşağıdaki içerik düzenleme yaklaşımlarından hangisine uygundur? (2018)

A) Sarmal B) Modüler
C) Doğrusal D) Çekirdek
E) Piramitsel

3. Yeni açılan özel bir üniversitesinin mühendislik fakültesinde ilk yıl ortak konuların yer aldığı program izlenmiş, ikinci ve üçüncü yıllarda öğrencilerin seçtikleri mühendislik alanları da dikkate alınarak içerik, yeri geldikçe tekrar etmeyi ön plana alan ve giderek genişleyen bir yapıda sunulmuştur. Dördüncü yıl ise öğrenciler içeriği kolaydan zora, birbiriyle ilişkili ve sıralı biçimde oluşturulmuş dersleri almaya başlamışlardır.

Buna göre, mühendislik fakültesinde uygulanan içerik düzenleme yaklaşımları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2018)

A) Piramitsel - Doğrusal - Sorgulama merkezli
B) Çekirdek - Modüler - Sarmal
C) Sorgulama merkezli - Sarmal - Doğrusal
D) Modüler - Konu ağı proje merkezli - Piramitsel
E) Çekirdek - Sarmal - Doğrusal

4. Bir öğretmen, öğretim yılı başında bulundukları bölgenin özelliklerini ve ihtiyaçlarını dikkate alarak öğretim programındaki içeriğe ek olarak ünitelendirilmiş yıllık planına bazı alt konu başlıkları ve farklı uygulamalar eklemeyi önermiştir. Bu önerisi zümre öğretmenler kurulunda kabul görmüştür.

Bu uygulama eğitim programının aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilgilidir? (2020)

A) Ekonomiklik
B) Sürekililik
C) Bilimsellik
D) Amaca uygunluk
E) Esneklik

5. Bir müzik eğitimi lisans programında öğrencilerin tümünün aldığı zorunlu ortak dersler ile ilgi ve ihtiyaçlarına göre alabilecekleri seçmeli dersler yer almaktadır.

Bu öğretim programında aşağıdaki içerik düzenleme yaklaşımlarından hangisi temel alınmıştır? (2021)

A) Doğrusal B) Sarmal
C) Modüler D) Çekirdek
E) Piramitsel

/yediiklimyayincilik

6. Ders kitapları inceleme komisyonunda görev alan bir öğretim üyesi, matematik kitabında konuların aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde sıralanmadığını söylemiştir.

Buna göre incelenen kitapta aşağıdaki içerik düzenleme ilkelerinden hangisine uyulmamıştır? (2022 İPTAL)

A) Soyutlama
B) Düzey
C) Vardama
D) Alıştırma
E) Görsel düzen

Ayaydın Yayıncılık

7. Türkçe öğretmeni "Okuduklarıyla ilgili çıkarımlar yapar." kazanımına yönelik, bir kitapta yer alan Cumhuriyet Bayramı'yla ilgili metni dersinde kullanmak ister. Ancak kullanmayı planladığı bu metinde ana fikri bulmakta zorlanmıştır.

Buna göre metin yazılırken aşağıdaki içerik düzenleme ilkelerinden hangisinin göz ardı edildiği söylenebilir? (2022)

A) Alıştırma
B) Görsel düzen
C) Soyutlama
D) Şema
E) Vardama

1. İçerik düzenlenirken dikkate alınması gereken ilkeler:

Alıştırma: İçeriğin belli bölümlerinin öncesinde ve sonrasında konuya hazırlayıcı ön bilgiler, sorular, etkinlikler ve değerlendirme soruları yer almalıdır.

Soyutlama: İçerikte verilen bir konu, öğrencilerin temel bir görüşe ulaşmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır. Yani içerik tek bir ana tema etrafında toplanmalıdır.

Şema: İçeriğin bölümlerinin sunulmasında öğrencilere bilgilerin, zihinde anlamlandıracakları biçimde/ zihinsel kodlama yapısına uygun olarak sunulması önemlidir. Bunun için konular arası bağlantılar kurmak gerekir.

Vardama/Yordama: İçerikte yer alan bilgi, kavram, ilke ve genellemeler, yeni durumlara transferi kolaylaştırmalıdır.

Öğrenciye Görelik/Düzeyine Uygunluk: İçerik öğrencilerin ilgi, istek, ihtiyaç ve hazırbulunuşluk düzeyine uygun olmalıdır.

Cevap E

2. Modüler tasarım (Vygotsky),

- İçerik, öbeklere ve ünitelere ayrılır.
- Her öbek ya da içerik kendi içinde ardışıklandırılır.
- Öbekler/üniteler arasında ön koşul yoktur.
- Her öbek/ünite kendi içinde sarmal, doğrusal ya da farklı bir tasarıma göre tasarlanabilir.
- Öbekler/üniteler bir araya geldiğinde anlamlı bir bütün oluşur.
- Eğitim bilimleri, beceri derslerinde daha çok kullanılır.
- Hizmet içi eğitimler bu yaklaşıma göre düzenlenir. Esnektir. Örneğin; beden eğitimi dersinin; futbol, hentbol, basketbol vb. şeklinde düzenlenmesi.

Cevap B

/yediiklimyayincilik

3. Çekirdek tasarımda (J. Dewey),

- Ortada temel dersler, etrafında ise seçmeli yan alan dersleri yer alır.
- Seçmeli yan alan dersleriyle uzmanlık sağlanır.
- Programa girildikten sonra uzmanlık sağlanır.
- Birden fazla alanda uzmanlık seçeneği sunulur.
- Alan seçimlerinde kullanılır ve esnektir.

Sarmal tasarımda (Bruner),

- Yeni ilköğretim programlarında kullanılır.
- Yeni bilgi, önceki bilgiyle ilişkilendirilerek tekrarlar yoluyla derinleştirilir.
- Esnektir. Aşamalık ve ön koşulluluk ilkesi vardır.

Doğrusal tasarımda (Bloom, Tyler),

- İçerik öğrencilerin gelişim özellikleri, yaşlarına, hazırbulunuşluk düzeyine göre düzenlenir.
- İçerik basitten-karmaşığa, bilinenden-bilinmeyene, somuttan soyuta aşamalı, sıralı ve ön koşullu olarak düzenlenir.
- Esnek değildir.
- İçerik tekrarsız verilir.

Parça incelendiğinde verilen parçanın yukarıda bilgilerle örtüştüğü görülmektedir. Dolayısıyla sözü edilen fakültede uygulanan içerik düzleme yaklaşımları sırası ile "çekirdek - sarmal - doğrusal" şeklinde olmalıdır.

Cevap E

4. Hazırlanan eğitim programında bulunması gereken bazı özellikler vardır. Programın esneklik özelliği hazırlanacak olan planlarda ihtiyaca göre bir takım eklemeler veya çıkarmalar yapılmasına izin verilmesidir. Bundan dolayı zümre öğretmenler kuruluna önerilmiş olan alt konular ve etkinlikler programın esneklik özelliğinden kaynaklanmaktadır.

Cevap E

5. Öğretim merkezine ortak, çekirdek (merkez ve önemli) dersler ve konular öğretilme sırasına göre yerleştirilir. Bunu her öğrenci almak zorundadır. Daha sonra her öğrenci ilgi alanına göre seçmeli alanlarından ders alabilir ve içerik buna göre düzenlenir. Soruda da bir müzik eğitimi lisans programında öğrencilerin tümünün aldığı zorunlu ortak dersler ile ilgi ve ihtiyaçlarına göre alabilecekleri seçmeli dersler yer almaktadır. Seçmeli dersler ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda kişiye bağlı olduğu için çekirdek tasarımdır.

Cevap D

6. İçerik oluşturulurken öğrenci seviyesine ve ön bilgilerine uygun olması gerekmektedir. Bu durum içerik düzenleme ilkelerinden düzey ilkesi ile açıklanır. Bu nedenle hazırlanan kitapların düzey ilkesine uygun olarak hazırlanmadığını söyleyebiliriz.

Cevap B

7. **Soyutlama:** İçerikte verilen bir konu, öğrencilerin temel bir görüşe ulaşmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır. Yani içerik tek bir ana tema etrafında toplanmalıdır.

Diğer seçenekleri inceleyelim:

Şema: İçeriğin bölümlerinin sunulmasında öğrencilerin bilgileri, zihinde anlamlandıracakları biçimde zihinsel kodlama yapısına uygun olarak sunulmalıdır.

Alıştırma: Öğrenilenleri kullanmayı sağlayıcı sorular, alıştırmalar ve çalışmalar varsa konulmalıdır.

Cevap C

Yediiklim Yayıncılık

1. Aşağıdaki felsefenin, eğitim programına etkisiyle ilgili bazı sorular yer almaktadır.

I. Bilginin kaynağı, alanı ve kapsamı ne olmalıdır?

II. Nasıl öğretilmeli ve ne tür yaşantılar tasarlanmalıdır?

III. Bireyler ve toplum için ortak ölçütler var mıdır?

Bu sorulara verilen cevapların karşılığı olan eğitim programının ögeleri aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2019)

A) Eğitim durumları - Hedef - İçerik
B) Eğitim durumları - İçerik - Hedef
C) Hedef - İçerik - Eğitim durumları
D) İçerik - Eğitim durumları - Hedef
E) İçerik - Hedef - Eğitim durumları

/yediiklimyayincilik

ÇÖZÜMLER

1.

Program Ögeleri	Programın Ögelerine Uygun Sorular
İçerik; hedeflere ulaşmak amacıyla kullanılan ünite ve konular anlamına gelen program ögesi olup bu ögede hedefe uygun bir şekilde belirlenen bilginin kaynağı, alanı ve kapsamına karar verilmektedir.	Bilginin kaynağı, alanı ve kapsamı ne olmalıdır?
Eğitim durumları; hedeflerin öğretimi için düzenlenen öğrenme yaşantıları anlamına gelmektedir.	Nasıl öğretilmeli ne tür yaşantılar tasarlanmalıdır?
Programın ögeleri arasında belirleyici veya bağımsız değişken olan hedefler programın diğer ögelerine yön vermektedir. Hedefleri belirlenirken birey, toplum, konu alanı ve doğa gibi ölçütler dikkate alınmaktadır.	Bireyler ve toplum için ortak ölçütler var mıdır?

Cevap D

1. Bir sınıftaki öğrencilerin;

I. öz yeterlilik algı düzeylerini belirlemek,

II. zekâ düzeylerini ölçmek,

III. sayısını belirlemek,

işlemlerinden hangileri dolaylı ölçmedir? (2019)

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

2. Bir Türkçe öğretmeni, dil bilgisi kazanımlarını ölçmeye yönelik çoktan seçmeli maddelerden oluşan A testini hazırlamıştır. Ardından her bir maddenin üzerine konuyla ilgili bir açıklama yaparak B testini hazırlamıştır. Öğretmen A ve B testlerini kullanarak bir araştırma yapmıştır.

A ve B testlerinin birinci maddeleri, aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

A testi
Madde 1: **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil bulunmaktadır?** A) Uzun zamandır beklediğim haber bugün geldi. B) Ahmet'in başka konuşmalarını da dinledim. C) Hastanın durumu gittikçe kötüleşiyor. D) Denemekten hiçbir zaman korkmamalısın.
Cevap: A

B testi
Madde 1: Fiilden -an/-en, -ar/-er gibi eklerle türetilmiş isim ve sıfat görevinde kullanılan kelimelere sıfat-fiil denir. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil bulunmaktadır?** A) Uzun zamandır beklediğim haber bugün geldi. B) Ahmet'in başka konuşmalarını da dinledim. C) Hastanın durumu gittikçe kötüleşiyor. D) Denemekten hiçbir zaman korkmamalısın.
Cevap: A

Testlerdeki maddeleri tablolardaki gibi hazırlayan öğretmen, aynı bilgi ve beceri düzeyinde olduğunu önceden belirlediği iki sınıftan birine A testini, diğerine B testini uygulamıştır. Elde ettiği sonuçlara göre B testini alan grubun ortalamasının, A testini alan grubun ortalamasından daha yüksek olduğunu belirlemiştir.

Buna göre öğretmenin yaptığı araştırmanın bağımsız değişkeni ve bu değişkenin türü, sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir? (2019)

A) Türkçe başarısı - Süreksiz
B) Madde kök ifadesi - Nicel
C) Madde kök ifadesi - Süreksiz
D) Dil becerisi - Nitel
E) Türkçe başarısı - Sürekli

Yediiklim Yayıncılık

1. Sayarak bir özelliğin miktarının belirlenmesi doğrudan ölçmedir. Eğitimdeki ölçmeler ise genelde dolaylı ölçmedir. Zekâ ve öz yeterlilik algısı bir test ile ölçüldüğünden bunlar dolaylı ölçmedir.

Cevap D

/yediiklimyayincilik

2. A testindeki sorularda madde kökünün açıklaması yokken, B testinde her bir soru madde kökünde açıklanmış. O hâlde araştırmacı madde kökü ifadesinin varlığı, öğrenci başarısını etkiliyor mu sorusunun cevabını aramıştır. Burada başarıyı etkileyen madde kök ifadesidir. Etkileyen olduğu için bağımsız değişkendir. Bu ifade nitel değişkendir. Genelde nitel değişkenler süreksiz değişkendir.

Cevap C

1. Bir lisans programında, (I) öğrenciler mezun oldukları lise türlerine göre gruplara ayrılmış ve (II) uygulanan İngilizce sınavında her bir gruptan en yüksek puan alan ilk üç öğrenci belirlenmiştir.

Buna göre I ve II numaralı ifadelerde kullanılan ölçek türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2020)

A) Sıralama - Sıralama
B) Sıralama - Oran
C) Sınıflama - Sıralama
D) Sınıflama - Oran
E) Aralık - Oran

2. İki yarışmacının bir maratondaki performansına ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

- Efe, yarışı 15 dakika 47 saniyede tamamlamıştır.
- Kemal, birinci olmuştur.

Efe ve Kemal'in performansları hakkındaki bilgiler sırasıyla hangi ölçek düzeyindedir? (2021)

A) Aralık - Sıralama
B) Oran - Sıralama
C) Sıralama - Sınıflama
D) Oran - Aralık
E) Sıralama - Oran

3. Bir akıllı bileklik kişilerin gün içinde ortalama kalp atım sayılarını, toplam uyku sürelerini ve uyku kalitelerini ölçmektedir. Bu bilekliği kullanan bir bireyden üç günde elde edilen ölçümler aşağıdaki tabloda verilmiştir:

	Ortalama kalp atım sayısı*	Toplam uyku süresi	Uyku kalitesi
1. gün	78	7 saat 23 dakika	Yeterli
2. gün	77	5 saat 6 dakika	Yetersiz
3. gün	82	7 saat 15 dakika	Yeterli

* Kalp atım sayısı ortalamasının birimleri eşittir.

Buna göre ortalama kalp atım sayısı, toplam uyku süresi ve uyku kalitesine ait ölçümlerin ölçek düzeyleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022 İPTAL)

A) Aralık - Oran - Sınıflama
B) Aralık - Aralık - Sınıflama
C) Sınıflama - Aralık - Sıralama
D) Oran - Aralık - Sıralama
E) Oran - Oran - Sıralama

4. Demet bir uygulama üzerinden yemek siparişi vermiştir. Yemeği getiren kurye, Demet'in evini bulamamıştır. Demet "Akasya Sokak ile Papatya Sokak arasındaki 1204. Sokak'tan (I) girince yolun sağındaki sarı renkli sitelerin (II) yanındaki apartmanın altıncı katında (III) oturuyorum." diyerek evini kuryeye tarif etmiştir.

Buna göre altı çizili ölçümlerin hangileri sınıflama ölçeği düzeyindedir? (2022)

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

/yediklimyayincilik

1. Ölçme süreçlerinde sınıflama, sıralama, eşit aralıklı ve eşit oranlı olmak üzere dört temel ölçek bulunmaktadır. Soruda verilen öncüllere bakacak olursak;

I. Öğrencileri mezun oldukları lise türlerine göre gruplara ayırmak sınıflama ölçeğine uygundur.

II. İngilizce sınavında her bir grupta en yüksek puan alan ilk üç öğrencinin belirlenmesi sıralama ölçeğine uygundur.

Cevap C

2. Ölçme işlemi sınıflama, sıralama, eşit aralıklı ve eşit oranlı olmak üzere dört temel ölçekle elde edilir. Sınıflama ölçeği gruplara ayırmaktadır. Sıralama ölçeği 1., 2., 3., 4., vb. düzeye göre dizmektedir. Eşit aralıklı ölçeklerde tanımlanmış sıfır. Eşit oranlı ölçeklerde doğal sıfır kullanılmaktadır. **Bu bilgilere göre;**

1. "Efe, yarışı 15 dakika 47 saniyede tamamlamıştır." örneğinde süre ölçümü yapılmış mutlak sıfır olduğu için eşit oranlı ölçek düzeyindedir.
2. "Kemal, birinci olmuştur." örneği sıralama ölçeği düzeyinde elde edilmiştir.

Cevap B

3. Eğitimde yapılan ölçme işlemlerinde dört farklı ölçek kullanılmaktadır. Ölçekler sırasıyla sınıflama, sıralama, eşit aralıklı ve eşit oranlıdır. Sınıflama ölçeği düzey, kalite, eşit aralıklı ölçek tanımlanmış sıfır, eşit aralıklı ölçek doğal sıfır özelliklerini taşımaktadır. Soruda verilen özelliklere baktığımızda,

1. Ortalama kalp atım sayısı ölçümünde doğal sıfır kullanılmaktadır. Bundan dolayı eşit oranlı ölçektir.
2. Toplam uyku süresi ölçümü yapılırken doğal sıfır kullanılmaktadır. Bundan dolayı eşit oranlıdır.
3. Uyku kalitesi ölçeği düzey bildirdiği için sıralama ölçeğidir.

Cevap E

4. Bir ölçme işlemi dört farklı ölçek düzeyinde elde edilebilir. Bunlardan en basit olanı sınıflama ölçeğidir. Sınıflama ölçeği niteliksel olarak gruplama yapmak demektir. Soruda verilen üç farklı ölçme işlemi aşağıdaki gibi ölçek düzeylerinde elde edilmiştir.

I. 1204. sokak bir grubu niteliksel temsil ettiği için sınıflama ölçeğidir.

II. Sarı renkli siteler bir grubu niteliksel olarak temsil ettiği için sınıflama ölçeğidir.

III. Altıncı kat bir öncelik sonralık bildirdiği için sıralama ölçeğidir.

Cevap C

/yediiklimyayincilik

1. Bir okul projesinde görev alacak 10 öğrencinin belirlenmesi amacıyla ilk olarak tüm öğrencilere bir istek formu verilmiş ve 87 öğrencinin projede yer almak istediği belirlenmiştir. Daha sonra, projenin ilgili olduğu fizik, kimya, biyoloji ve matematik derslerinin en az birinde notları 85'in altında olan öğrenciler elenmiştir. Kalan 32 öğrenciye bir test uygulanarak testteki soruların en az yüzde 90'ına doğru yanıt veren öğrencilerin projede görev yapacağı bildirilmiştir. Test sonuçlarına göre 25 öğrenci başarılı olmuştur.

Bu hayali uygulamayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur? (2018)

A) Doğrudan ölçme yapılması gerekirken dolaylı ölçme yapılmıştır.
B) Öğrencilerin tüm derslerdeki başarısının ölçüt alınması gerekirken yalnızca dört derse ait notları esas alınmıştır.
C) Nihai kararda bağıl ölçüt kullanılması gerekirken mutlak ölçüt kullanılmıştır.
D) Kullanılan testlerden elde edilen puanların güvenirlikleri olması gerekenden düşüktür.
E) Maksimum performans testleri kullanılması gerekirken tipik performans testleri kullanılmıştır.

2. Seçil Öğretmen öğrencilerine "Maddenin Yapısı ve Özellikleri" ünitesinde yer alan "Atomun Yapısı" konusundaki öğrenme eksikliklerini açığa çıkartmak amacıyla öğrencilerine bir test uygulamıştır. Testte yer alan maddelerin bazılarının güçlük indekslerinin aşırı düşük olduğunu ve her öğrencinin maddelerin %50'sinden fazlasını yanlış yanıtladığını gördükten sonra bazı konuları tekrar etme kararı almıştır.

Seçil Öğretmen'in uyguladığı değerlendirmenin amacına ve ölçütüne göre türü, aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir? (2020)

A) Tanıma yerleştirme - Mutlak
B) Biçimlendirici - Mutlak
C) Değer biçme - Bağıl
D) Tanıma yerleştirme - Bağıl
E) Biçimlendirici - Bağıl

3. Aşağıda bazı değerlendirme durumları verilmiştir:

I. Sınıf ortalamasının üzerinde puan alan öğrenciler dersten başarılı olmuştur.
II. Koşu yarışında 100 metreyi 50 saniyenin altında koşamayan atletler elenmiştir.
III. Bir bursluluk sınavında ilk 10'a giren adaylar burs almaya hak kazanmıştır.

Bu değerlendirme durumlarının hangilerinde bağıl ölçüt kullanılmıştır? (2021)

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

4. **Ölçme ve değerlendirme süreçlerinde**

I. sınıfın ilk %5'ine giren öğrencileri yan dal için seçme,
II. öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini ölçme,
III. kazandırılacak yeni davranışlar için öğrencilerin ön bilgilerini belirleme

uygulamalarının hangilerinde mutlak değerlendirme yapılmalıdır? (2022)

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

/yediiklimyayincilik

1. Soruda on öğrencinin belirlenmesinden bahsediyor. Yani seçme amaçlı bir sınav yapılacaktır. En iyi on öğrenci belirlenecektir. Dolayısıyla nihai kararda sıralamaya dayalı, yani bağıl değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Cevap C

2. Ölçütüne ve amaçlarına yönelik değerlendirmeler ikisi aynı anda sorulursa öncelikli olarak değerlendirmenin ölçütü belirlenmelidir. Öğretmenin hedef davranış ve konulardaki öğrenme eksikliklerini belirlemek için kullanılması gereken ölçüt türü mutlak ölçüttür. Bir konu hakkında öğrenme eksikliklerinin belirlenmesi amaçlarına yönelik değerlendirmelerden izleme ve biçimlendirmeye yönelik değerlendirmedir.

Cevap B

3. Ölçüt kavramı mutlak ve bağıl olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Mutlak ölçüt öğrenci performansı önceden belli ve kesin kriterlerden oluşur. Bağıl ölçüt öğrenci performansı önceden belli değil içinde bulunan gruba bağlıdır. Soruda verilen öncüllere bakacak olursak:

I. Sınıf ortalamasının üzerinde olan öğrenciler başarılı olmuştur. → Bağıl ölçüt

II. Koşu yarışmasında 100 metreyi 50 saniyenin altında koşamayan atletler elenmiştir. → Mutlak ölçüt

III. Bursluluk sınavında ilk 10'a giren adaylar burs kazanmaya hak kazanmıştır. → Bağıl ölçüt

Verilenlerden I ve III bağıl ölçüt, II mutlak ölçüt dikkate alınarak yapılan değerlendirmeye örnektir.

Cevap D

4. Ölçütüne göre iki farklı değerlendirme yapılmaktadır. Mutlak değerlendirme kesin kriterlerle, bağıl değerlendirme ise grubun performansına göre değerlendirmenin yapılmasıdır. Buna göre;

I. Sınıfın ilk %5'ine giren öğrencileri yan dal için seçme-bağıl değerlendirme

II. Öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi-mutlak değerlendirme

III. Kazandırılacak yeni davranışlar için öğrencilerin ön bilgilerini belirleme-mutlak değerlendirme

verilen öncüllerden II ve III mutlak değerlendirme ile elde edilir.

Cevap D

yediiklimyayıncılık

1. Ezgi Öğretmen, olimpiyat seçmelerine katılacak öğrencileri belirlemek amacıyla bir spor müsabakası düzenlemiştir. Bu müsabaka sonunda ilk 10'a girenleri, okulun spor kulübüne alarak olimpiyat hazırlıklarına başlamıştır.

Ezgi Öğretmen'in yaptığı bu değerlendirmenin, amacına ve ölçütüne göre türleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir? (2017)

	Amacına göre	Ölçütüne göre
A)	Tanıma ve yerleştirme	Bağıl
B)	Değer biçme	Bağıl
C)	Tanıma ve yerleştirme	Mutlak
D)	Değer biçme	Mutlak
E)	Biçimlendirme ve yetiştirme	Bağıl

2. Öğretmenlerin;

I. mesleki yönelim envanteri sonuçlarını kullanarak mesleki rehberlik hizmeti sağlamak,

II. öğrencilerin bir derste başarılı olup olmadıklarını final sınavıyla belirlemek,

III. öğretimi düzenlemek amacıyla öğrencilerin kavram yanılgılarını ortaya çıkarmak

amacıyla gerçekleştirdikleri değerlendirme durumlarından hangileri değer biçmeyi hedefler? (2017)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Aşağıdaki kazanımlardan hangisi, yenilenmiş Bloom taksonomisinin değerlendirme boyutundadır? (2017)

A) Testten elde edilen verilere göre madde ayırt edicilik indekslerini hesaplar.

B) Verilen bir maddenin ölçtüğü beceri alanını belirler.

C) Bir testin, belirtke tablosuna uygun olup olmadığına karar verir.

D) Ölçek türlerinin özelliklerini açıklar.

E) Verilen bir belirtke tablosuna göre uygun maddeler yazar.

4. Bir öğretmen aşağıdaki sorulara yanıt bulmayı amaçlamaktadır:

- Öğrencilerin konu tekrarına ihtiyacı var mı?
- Öğrenciler öğrenme hedeflerine ne düzeyde ulaşmıştır?
- Öğrenciler işlenecek yeni konu için gerekli ön bilgilere sahipler mi?

Buna göre öğretmenin kullanması gereken değerlendirme türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022 İPTAL)

A) Tanıma ve yerleştirme - Biçimlendirme ve yetiştirme - Değer biçme

B) Tanıma ve yerleştirme - Değer biçme - Biçimlendirme ve yetiştirme

C) Biçimlendirme ve yetiştirme - Değer biçme - Tanıma ve yerleştirme

D) Biçimlendirme ve yetiştirme - Tanıma ve yerleştirme - Değer biçme

E) Değer biçme - Biçimlendirme ve yetiştirme - Tanıma ve yerleştirme

5. Dersinde vitrin portfolyo kullanan bir öğretmenin

I. öğrencinin en iyi çalışmalarını öğrenciyle birlikte seçmesi,

II. öğrencinin devam ettiği çalışmalara yer vermesi,

III. öğrenci ürünlerinin değerlendirilmesinde kullanılan rubriklere yer vermesi

uygulamalarından hangilerini yapması beklenir? (2022)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Yediiklim Yayıncılık

1. Değerlendirme olimpiyat seçmelerine katılacak öğrencileri tanımak ve yerleştirmek amacıyla yapılmıştır. Ölçüt ise mutlak, sabit bir ölçüt değildir. Gruba bağlı olarak belirlenen ilk 10'a girenler bağıl ölçüttür.

Cevap A

2. I. öncül mesleki yönden öğrencinin kendini tanımasına yönelik olduğu için tanılayıcı, II. öncül programın kazanımlarına ulaşılıp ulaşılmadığını belirlediği için değer biçme, III. öncül kavram yanılgılarını belirlediği için biçimlendirici değerlendirmeye örnektir.

Cevap B

3. A, B, D, E seçeneklerine bakıldığında; hesaplar, belirler, açıklar, yazar fiilleri değerlendirme basamağına ait kazanımlar değildir. Fakat C seçeneğindeki karar verir fiili değerlendirme basamağındadır.

Cevap C

4. Amaçlarına yönelik üç değerlendirme yapılmaktadır:

- Tanıma-yerleştirme öğrencilerin hazırbulunuşluklarını belirler ve uygun programa yerleştirir.
- Biçimlendirme-yetiştirme öğrencilerin öğrenme eksikliklerini belirler ve giderir.
- Değer biçmeye yönelik değerlendirme öğrencilerin hedeflere ulaşma düzeyini belirler ve sertifika, diploma verir.

Buna göre soruda verilen öncüllere bakıldığında sırasıyla biçimlendirme-yetiştirme, değer biçme, tanıma ve yerleştirmeye yönelik değerlendirme yapılmıştır.

Cevap C

5. Portfolyolar öğrencilerin eğitim hayatı boyunca tüm alanlardaki gelişimini gösteren dosyalardır. Portfolyolar için verilen öncüllere bakıldığında

I. Öğrencilerin en iyi çalışmasının öğrenci ile birlikte seçilmesi → Doğru

II. Öğrencinin devam ettiği çalışmalara yer vermesi → Yanlış

III. Öğrenci ürünlerinin değerlendirilmesinde kullanılan rubriklere yer vermesi → Doğru

Verilen öncüllerden I ve III numaralı ifadeler vitrin tipi portfolyolar için doğrudur.

Cevap C

/yediiklimyayincilik

1. Örgün eğitimde geçirilen toplam gün sayısı olarak tanımlanan ve ölçülen "eğitim düzeyi" değişkeninin ölçek türü aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Sınıflama
B) Sıralama
C) Aralık
D) Oran
E) Türetilmiş

2. Bir öğretmen, matematik dersi için hazırladığı sınavı daha ilgi çekici hâle getirmek amacıyla futbol takımları üzerine kurgulanmış maddeler hazırlamış ve sınavında bu maddeleri kullanmıştır. Maddeleri doğru yanıtlamak için futbol bilgisi gerekmiyor olmasına rağmen sınav sonunda, futbola ilgi duyan öğrencilerin, duymayan öğrencilerden daha yüksek puanlar aldığını görmüştür.

Bu durumda, sınavla ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir? (2018)

A) Ölçülmek istenen konu yeterince örneklenememiştir.
B) Maddeler öğrencilerin tümünün başarısını ölçmekte yetersiz kalmıştır.
C) Öğrenci başarısının ölçülmesi için kullanışlı değildir.
D) Öğretmen soruları puanlarken yanlı davranmıştır.
E) Sınavdaki soruların iç tutarlılığı düşüktür.

/yediiklimyayıncılık

3. Okul genelinde uygulanan bir sınavdan alınan puanlara karşılık gelen başarı düzeyleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Puan aralığı	Başarı düzeyi
80 - 100	Çok yüksek
60 - 79	Yüksek
40 - 59	Orta
0 - 39	Düşük

Okulun ölçme ve değerlendirme uzmanı, puanları başarı düzeylerinin sınırında olan öğrencilerin bulundukları düzeylere gerekenden fazla anlam yüklememek gerektiğini belirtmiştir. Sınırda puan alan adayların sınava başka bir zamanda girmesi veya sınavda başka sorular kullanılması durumunda bir üst veya alt düzeyde puan alabileceklerini vurgulamıştır.

Buna göre, bu uzmanın dikkat çekmek istediği durum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle doğrudan ilişkilidir? (2018)

A) Kullanışlılık
B) Ölçmenin standart hatası
C) Yordamaya dair geçerlik kanıtı
D) Yansızlık
E) Kapsama dair geçerlik kanıtı

4. Bir öğretmen, hazırlamış olduğu bir testi öğrencilerine uygulamış ve öğrencilerin test puanlarına ilişkin varyans değerini 36, güvenirlik katsayısını 0,52 bulmuştur. Testin üzerinde bazı düzenlemeler yapan öğretmen aynı testi benzer bir gruba yeniden uygulamıştır. İkinci uygulamada test puanlarına ilişkin varyans değişmezken güvenirlik katsayısı 0,72 olmuştur.

Buna göre ikinci uygulamaya ilişkin hesaplanacak aşağıdaki değerlerden hangisi, birinci uygulamadan elde edilecek değerden kesinlikle daha düşüktür? (2020)

A) Ölçmenin standart hatası
B) Test maddelerinin güçlük düzeyi
C) Test puanlarının ranjı
D) Puanların aritmetik ortalaması
E) Öğrencilerin z ve T puanları

5. Kuramsal olarak ölçülen bir özelliğe ilişkin bireyin "gerçek puanı", söz konusu ölçme işleminin bireye sonsuz sayıda uygulanmasından elde edilen puanların ortalaması alınarak bulunabilir. Bir bireyin gerçek puanının belirlenebilmesi için sonsuz sayıda ölçme işlemi yapılamayacağından, bireyin gerçek puanının belli olasılıklarla bulunabileceği değer aralığı belirlenir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ilgili değer aralığının belirlenmesi için kullanılır? (2022 İPTAL)

A) Ölçmenin standart hatası
B) Bireyin sırası
C) Testin ortalama güçlüğü
D) Test puanlarının modu
E) Test puanlarının ranjı

Yediiklim Yayıncılık

6. Ölçme ve değerlendirme dersine yönelik doğru cevaplara 1, yanlış ve boş cevaplara 0 puan verilen çoktan seçmeli maddelerden oluşan bir başarı testi geliştirmek isteyen araştırmacı, deneme uygulaması sonuçlarına göre madde güvenirliği yüksek olan maddeleri testin nihai formuna seçmek istemektedir.

Buna göre araştırmacının

I. varyansı düşük olan,
II. orta güçlükteki,
III. standart sapması yüksek olan

maddelerden hangilerini seçmesi beklenir? (2022)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

1. Oranlı ölçeklerdeki başlangıç noktasındaki sıfır gerçek sıfırdır. Yani yokluk ifade eder. Gün sayısı da gerçek sıfırdır. Sıfır gün tatil yaptım, tatil yapamadım anlamındadır. Sorunun doğru cevabı oranlı ölçektir.

Cevap D

2. Futbola ilgi duyan öğrencilerin, futbola ilgi duymayan öğrencilerden testte daha yüksek puan alması bir sistematik hatadır. Dolayısıyla ölçmede bir hata söz konusudur ve öğrencilerin tümünün başarısının ölçülmesinde hata oluşmuştur.

Cevap B

3. Eğitimdeki ölçmeler genelde dolaylı ölçmedir. Eğitimdeki testlerin teorik olarak bir özelliğin miktarını hatasız olarak ölçmesi beklenemez. Bu hata ölçme aracından, ölçen kişiden, ölçülen özellikten vb. kaynaklanabilir. O yüzden eğitimdeki ölçmelerde her zaman bir standart hata olabilir.

Cevap B

4. Bir testin standart hatası aşağıdaki formül ile hesaplanmaktadır.

$$\text{Standart hata} = \text{Standart sapma} - \sqrt{1 - \text{Güvenirlik katsayısı}}$$

Standart hatanın formülü düşünüldüğünde bir testin standart hatası testin standart sapması ile doğru orantılı, güvenirlik katsayısı ile ters orantılıdır. Öğretmenin uygulamalarına bakıldığında varyansın değişmemesi demek standart sapmanın aynı kalması anlamına gelmektedir. İkinci uygulamada güvenirlik katsayısının yükselmesi standart hata ile güvenirlik arasında negatif korelasyon, olduğu anlamına gelir.

Cevap A

5. Bir bireyin gerçek puanı üç farklı olasılıkla hesaplanmaktadır. Bunlar %68, %95 ve %98 olasılıklardır. Bu olasılıkların hesaplanması için yapılan ölçme değerlendirme işleminin standart hatasının bilinmesi gereklidir. Bundan dolayı verilen seçeneklerde ölçmenin standart hatası sorunun doğru cevabıdır.

Cevap A

6. Madde güvenirliğini sağlarken madde güçlük indeksi 0,50 veya civarında, madde ayırt etme indeksi +1'e en yakın olmalıdır. Madde güvenirliği için soruda verilen üç öncülde

I. Varyansın düşük olması madde güvenirliğini olumsuz etkiler bunun için yanlış.

II. Orta güçlükte olması madde güvenirliğini olumlu etkiler bunun için doğru.

III. Standart sapmanın yüksek olması madde güvenirliğini olumlu etkiler bunun için doğru olan ifadedir.

Cevap D

Yediiklim yayıncılık

1. Bir ölçme aracından elde edilen puanların güvenirliği, test-tekrar test uygulaması ile hesaplanmış ve yüksek bir güvenirlik katsayısı elde edilmiştir.

Bu bilgiye dayalı olarak;

I. Test ikinci kez uygulandığında başarı sıralaması yaklaşık olarak aynı kalır.

II. Bu ölçme aracı, kullanım amacına yeterince uygundur.

III. Amaç göz önüne alındığında, bu ölçme işlemi için harcanan kaynaklar makuldür.

çıkarımlarından hangileri doğrudur? (2017)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Geniş ölçekli bir sınavda kullanılan bir maddeyle ilgili özel bir analiz yapılmıştır. Bu analizde eşit beceri düzeyinde bulunan kadın ve erkek adayların soruyu doğru cevaplama yüzdeleri arasında beklenmeyen, belirgin bir fark bulunmuştur.

Alan uzmanları maddeyi incelediklerinde matematik problemi olan bu maddenin araçların yakıt tüketimi ile ilgili olduğunu tespit etmişlerdir. Araç kullanımı, yakıt tüketimi gibi erkek adayların daha çok ilgisini çeken, günlük hayatta daha çok içinde oldukları bir bağlamın kullanılmasının, eşit beceri düzeyinde bulunmalarına rağmen kadın adayların maddeyi doğru cevaplama oranının daha düşük olmasına sebep olduğu ifade edilmiştir. Sonuç olarak, matematik becerisi dışında bir faktör, maddenin kadınlar ve erkekler üzerindeki işleyişini farklılaştırmıştır.

Yapılan bu özel analiz, maddeyle ilgili aşağıdakilerin hangisi hakkında bilgi sağlar? (2017)

A) Güvenirlik B) Ayırt edicilik
C) Güçlük D) Yansızlık
E) Standart sapma

3. Bir okulda öğrencilere İngilizce hazırlık eğitimi verilmekte ve yıl sonunda yeterlik sınavı yapılmaktadır. Bu sınavdan 70 ve üzeri ham puan alanlar başarılı sayılmaktadır. Hazırlık sınıfını başarılı olarak tamamlayan öğrenciler bir sonraki yıl ileri İngilizce dersi almaktadır. Okul yönetimi yeterlik sınavından alınan puanlar ile ileri İngilizce dersinden alınan puanlar arasındaki korelasyon katsayısını hesaplamıştır.

Buna göre okul yönetimi, yeterlik sınavıyla yapılan değerlendirmenin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilgili bilgi sağlamayı amaçlamaktadır? (2018)

A) Yordamaya dair geçerlik kanıtı
B) Paralel formlar güvenirliği
C) Kapsama dair geçerlik kanıtı
D) Yansızlık
E) İç tutarlık

/yediiklimyayıncılık

4. Lise öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada, son bir yılda okunan kitap sayısı (KS) ile haftalık sosyal medya kullanım süresi (SMKS) arasında kuvvetli ve negatif bir ilişki olduğu görülmüştür.

Bu ilişkiye ait saçılım grafiğinin aşağıdakilerden hangisine benzer olması beklenir? (2018)

A)
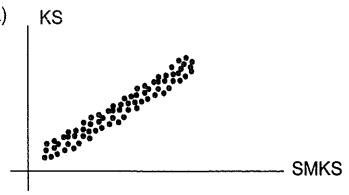

B)
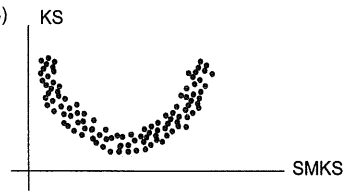

C)
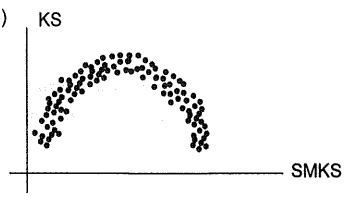

D)
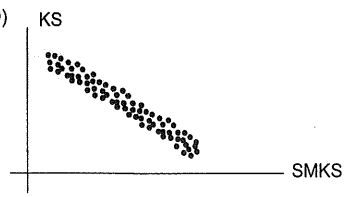

E)
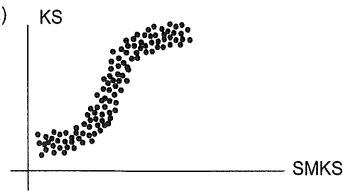

5. Bir öğretmen; dönem sonu sınavı için öğrencilerine her biri 4 puan değerinde olan, 25 maddeden oluşan çoktan seçmeli bir test hazırlamıştır. Sınav sonrasında en yüksek puan alan öğrencinin 96 aldığını görmüş ve sınıftaki tüm öğrencilerin sonucuna 4 puan eklemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin bu uygulamasının sınav sonuçları üzerindeki beklenen etkisidir? (2019)

A) Hem geçerliğin hem de güvenirliğin düşmesine neden olacaktır.

B) Geçerliği düşürecektir ancak güvenirliği etkilemeyecektir.

C) Güvenirliği düşürecektir ancak geçerliği etkilemeyecektir.

D) Hem geçerliği hem de güvenirliği etkilemeyecektir.

E) Geçerliği düşürecektir ancak güvenirliği artıracaktır.

6. Bir öğretmen hazırladığı sınavda;

- maddelerin dersin konuların iyi temsil etmesine,
- sınav kâğıtlarının kime ait olduğunun bilinmeden puanlanmasına,
- sınav kâğıtlarının başka bir öğretmene daha puanlatarak bu puanlar arasındaki korelasyonun belirlenmesine ve verdikleri puanların ortalamalarının kullanılmış olmasına,
- puanların iç tutarlılık katsayısının, belirlenmiş bir düzeyin üzerinde olmasına

dikkat etmiştir.

Buna göre öğretmen, ölçme aracından elde edilen puanların;

I. kapsama dair geçerlik,

II. yordamaya dair geçerlik,

III. güvenirlik

özelliklerinden hangilerine ilişkin bilgi sağlamıştır? (2019)

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Yediiklim Yayıncılık

7. Matematik öğretmenlerinden oluşan bir zümre, üç ünite için önceden geliştirilmiş olan bir başarı testini incelemiştir. Bu inceleme sonucunda testte yer alan maddelerin ifadelerinin çok uzun olduğu, birçok maddenin matematik becerisinin yanında yüksek bir okuma becerisi gerektirdiği ve ünitelerde yer alan kazanımlara göre soru dağılımlarının dengeli olmadığı belirtilmiştir.

Buna göre testten alınan puanlara ilişkin;

I. güvenirlik

II. yapıya dair geçerlik,

III. kapsama dair geçerlik

niteliklerinden hangileri yetersizdir? (2020)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

8. Deniz Öğretmen, öğrencilerine uyguladığı bir sınavın kâğıtlarını okuyup öğrencilerinin puanını belirlemiştir. Daha sonra, okuduğu kâğıtları zümresindeki meslektaşlarına verip onların da tekrar bu öğrencilerin puanını belirlemelerini istemiştir.

Bu işlemlerin amacı aşağıdakilerden hangisidir? (2020)

A) Testin kapsamını kontrol etmek
B) Maddelerin tutarlılığını sağlamak
C) Test-tekrar güvenirliğini belirlemek
D) Testin yansızlığını sağlamak
E) Puanlayıcı güvenirliğini belirlemek

9. Aşağıdakilerden hangisi, yanıtı sınırlandırılmış kompozisyon tipi görevlerden (maddelerden) oluşan sınavların puanlama güvenirliğini artırma yollarından biri değildir? (2020)

A) Bir maddenin puanlanması bütün öğrenciler için tamamlandıktan sonra diğer maddeye geçilmesi
B) Puanlama öncesinde sınav kâğıtlarının maddenin yanıtlandırılma düzeyine göre sınıflandırılması
C) Bir maddeden alınabilecek en yüksek puanın güçlük düzeyine göre belirlenmesi
D) Puanlama sırasında sınav kâğıtlarının üzerindeki öğrenci isimlerinin gizlenmesi
E) Puanlamanın rubrik veya benzeri bir puanlama aracı kullanılarak yapılması

/yediiklimyayıncılık

10. Bir öğretmen hazırladığı bir testi hem A şubesinde hem de B şubesinde öğrenim gören öğrencilere uygulamıştır. Öğrencilerin test puanlarına ilişkin güvenirlik kanıtı elde etmeye çalışan öğretmen, hesapladığı iç tutarlılık katsayısını A şubesi için 0,50, B şubesi için 0,80 bulmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi güvenirlik katsayıları arasındaki farkın nedenlerinden biri olamaz? (2021)

A) A şubesindeki öğrencilerin çoğunluğunun bilmedikleri hâlde bazı soruları doğru cevaplamaları
B) Öğretmenin A şubesindeki öğrencilerin test sonuçlarına beşer puan eklemesi
C) B şubesinde testin uygulandığı fiziki ortamın A şubesinin ortamından daha uygun olması
D) A şubesindeki öğrencilerin puanlarının B şubesine göre daha benzer olması
E) A şubesinde sınav 10 dakika geç başlamasına rağmen öğrencilere ek süre verilmeden testin sonlandırılması

11. Bir ölçme ve değerlendirme uzmanı bilgisayarda bireye uyarlamalı testler hakkında aşağıdaki açıklamayı yapmıştır:

"Bilgisayarda bireye uyarlamalı testler, belirli bir madde havuzundan öğrencilerin yetenek düzeyine en uygun maddelerin seçildiği sınavlardır. Bu sınavlarda önceki maddelere verilen cevaplara göre, farklı öğrenciler farklı maddeleri cevaplamaktadır. Bu sayede öğrencilerin başarısı daha az sayıda madde kullanılarak daha düşük standart hata ile ölçülebilmektedir. Bu sınavlarda bilgisayar tarafından seçilecek maddelerin ders kazanımlarını ya da ölçülmesi amaçlanan özelliği iyi temsil eder nitelikte olması gerekmektedir. Ayrıca bilgisayar kullanma becerisi daha düşün olan öğrencilerin dezavantajlı duruma düşmemesi için sınav öncesinde öğrencilerden örnek maddeleri cevaplaması istenmekte böylelikle öğrencilerin uygulamaya alışması sağlanmaktadır."

Bu açıklamada aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>? (2021)

A) Kullanışlılık
B) Güvenirlik
C) Kapsama dair geçerlik kanıtları
D) Yansızlık
E) Yordamaya dair geçerlik kanıtları

12. Sınıfındaki öğrencilere okula yönelik Likert tipi tutum ölçeği uygulayan bir öğretmen, öğrencilerden adı ve soyadı bilgilerini ölçeğin üzerine yazmalarını istemiştir. Bu nedenle bazı öğrenciler, ölçek maddelerini gerçek görüşlerini yansıtmaktan kaçınarak yanıtlamışlardır.

Buna göre ölçme aracına ilişkin;

I. öğrencilerin tutum puanları,
II. puanlama objektifliği,
III. yapıya dair geçerlik kanıtları

unsurlarından hangileri etkilenmiştir? (2021)

A) Yalnız I B) Yalnız II
C) I ve III D) II ve III
E) I, II ve III

/yediklimyayıncılık

13. Uluslararası düzeyde uygulanan bir testle iki ülke başarısı karşılaştırılmıştır. Test dili ülkelerden birinin ana dilinde olup diğer ülke için test uyarlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda testte yer alan bir maddenin doğru cevaplanma oranının, iki farklı kültürden gelen ve ölçülen değişken bakımından aynı başarı düzeyinde bulunan öğrenciler arasında farklı olduğu görülmüştür. Uyarlanan maddenin çeviriden kaynaklı olarak ana dildeki anlamını yansıtmadığı ve maddeyle ölçülmek istenen değişken dışında başka bir faktörün maddenin işlevini farklılaştırdığı belirlenmiştir.

Buna göre testten elde edilen ölçümlerin öncelikli olarak aşağıdaki özelliklerinden hangisi <u>olumsuz</u> etkilenmiştir? (2022 İPTAL)

A) Kullanışlılık
B) Geçerlik
C) Tutarlılık
D) Kararlılık
E) Duyarlılık

14. Bir test hazırlanırken

I. testte yer alan maddelerle kazanımların uyumlu olması,
II. işlenen konular dışındaki kazanımlara ait maddelerin testten çıkarılması,
III. test maddelerinin ölçtüğü bilişsel düzeylerin, kazanımların bilişsel düzeyleriyle uyumlu olması

ifadelerinden hangileri belirtke tablosunun kullanımıyla sağlanabilir? (2022 İPTAL)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

15. Bir grup araştırmacı, bireylerin kaygı düzeylerini belirlemek için bir kaygı ölçeği geliştirmek ister. Madde yazım aşamalarını tamamladıktan sonra ölçeği daha önce kaygı bozukluğu tanısı konmuş ve kaygı bozukluğu olmadığı bilinen iki gruba uygular. Uygulama sonucunda kaygı bozukluğu tanısı almış grubun ölçek puanlarının ortalamasının, diğer gruptan yüksek olduğu belirlenir.

Buna göre araştırmacılar geliştirdikleri ölçekten elde edilen ölçümlerin aşağıdaki özelliklerinden hangisine ilişkin kanıt toplamıştır? (2022)

A) Yapıya dair geçerliğine
B) Kapsama dair geçerliğine
C) Yordamaya dair geçerliğine
D) Paralel formlar güvenirliğine
E) Test tekrar test güvenirliğine

1. I. öncülde test-tekrar test yöntemini tanımlayan kararlılık kavramı anlatılmıştır. II. öncülde geçerlik kavramı anlatılmıştır. III. öncülde kullanışlılık kavramı anlatılmıştır.

Cevap A

2. Paragrafta, hazırlanan soruların, bir kişi veya zümrenin diğerlerinden daha yatkın olduğu kavramlarla hazırlanmaması ve yansız bir şekilde hazırlanması gerektiği vurgulanıyor.

Cevap D

3. Yordama geleceğe yönelik tahminde bulunmaktır. Burada İngilizce hazırlık testinin geçerliği aranmaktadır. Sonraki bir sürece bakılıyorsa bu bir yordama geçerliğidir. Öğrencilerin daha sonraki ileri İngilizce programındaki test sonuçları ölçüt olarak alınmıştır. Sonraki bir sürece bakıldığı için bu bir yordama geçerliğidir.

Cevap A

4. Negatif ilişki zıt bir ilişki demektir. Değişkenlerden biri artarken diğerinin azalması demektir. Negatif ilişkiyi gösteren korelasyon eğrisi aşağıya doğrudur. Eğimin fazlalaşması ise ilişkinin kuvvetli olduğunu gösterir.

Cevap D

5. Bu bir sabit hatadır. Sabit hatalar öncelikle geçerliği etkiler. Dolaylı olarak güvenirliği etkiler. Soruda beklenen etkisi dendiğinden öncelikli olarak düşünülmüştür.

Cevap B

6. Soruların konuları iyi temsil etmesi kapsam geçerliğidir. Puanlamanın objektif yapılması da güvenirlikle ilgilidir. Burada geleceğe yönelik bir tahminde bulunma yoktur.

Cevap C

7. Bir testteki soruların çok uzun olması durumunda öğrencilerin okuma becerileri test başarılarını etkileyecektir. Bu durumda testin amaca hizmet derecesi düşecek böylelikle yapı geçerliği olumsuz etkilenecektir. Ünitelerde yer alan kazanımlara göre soru dağılımlarının dengeli olmaması testin kapsam geçerliğini olumsuz etkileyecektir. Verilen bilgilere baktığımızda testin güvenirliğini ile ilgili herhangi bir bilgi yoktur.

Cevap D

8. Bir öğretmen yapmış olduğu testin objektifliğini belirlemek için iki ana tanımlama vardır.

Planlama güvenirliği → Öğretmenin sınav kağıtlarını okurken öğrenci isimlerini kapatması veya cevap anahtarı kullanarak puanlamasının yapılması olarak tanımlanır.

Puanlayıcı güvenirliği → Öğretmenin sınav kağıdını puanladıktan sonra başka bir öğretmene de kağıtları puanlatması olarak tanımlanır.

Bundan dolayı soru öncülünde yapılan açıklama puanlayıcı güvenirliğini belirlemeye yönelik yapılan bir çalışmadır.

Cevap E

9. Bir testin puanlama güvenirliğini arttırmak için

- Cevap anahtarı ile puanlama yapmak
- Puanlama yaparken Rubrik kullanmak
- Öğrenci isimleri kapatılarak puanlama
- Bir maddenin puanlamasının tüm sınıfta yapıldıktan sonra diğer soruya geçilmesi
- Sınıflama yöntemi kullanılarak puanlama yapılması

Ancak bir maddeden alınabilecek en yüksek puanın güçlük düzeyine göre belirlenmesinin objektiflikle bir ilgisi yoktur.

Cevap C

Yediiklim Yayıncılık

10. Yapılan uygulama dikkate alındığında A şubesinin iç tutarlılık katsayısı 0,50, B şubesinin iç tutarlılık katsayısı 0,80 olduğu için B şubesinin güvenirliğinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Seçeneklere bakıldığında öğretmenin A şubesindeki öğrencilerin test sonuçlarına beşer puan eklemesi sabit hatanın yapılmasına örnektir. Ölçme sonuçlarına karışan sabit ve sistematik hatalar ölçme işleminin güvenirliğini etkilemez, bundan dolayı iki şube arasındaki güvenirlik katsayısının farklı olmasının nedeni sabit hatanın örneği olan B seçeneği olamaz.

Cevap B

11. Verilen öncüle bakıldığında daha az soru kullanarak amaca ulaştığı için kullanışlık, uygulanan sınava karışan hatalar düşük olduğu için güvenirlik, bilgisayar kullanmayan bireylere alıştırma yaptırdığı için yansızlık ve bilgisayar tarafından seçilen maddeler ders kazanımlarını iyi temsil ettiği için kapsam geçerliği hakkında bilgi vermektedir. Ancak yapılan testin gelecekteki öğrenci başarıları ile ilgili herhangi bir tahmin çalışması yapılmadığı için yordama geçerliğine ait bir bilgiye değinilmemiştir.

Cevap E

12. Öğretmen öğrencilerden tutum ölçeğinin üzerine isimlerini yazdığı için ölçek maddelerini gerçek görüşlerini yansıtmaktan kaçınarak cevapladıklarını söylemesi öğrencilerin gerçeği yansıtmayacağı anlamına geldiği için ölçek tutum puanları olumsuz etkilenmiştir. Var olan özelliği yansıtamayacağı için amacına hizmet edememiş bundan dolayı yapı geçerliği olumsuz etkilenmiştir. Ancak objektiflik öğrenci ile değil puanlayıcı ile ilgili bir özellik olduğu için etkilenmemiştir. Bundan dolayı soruda verilen öncüllerden I ve III etkilenmiştir.

Cevap C

13. Bir ölçme aracında bulunması gereken en önemli özellik bilenle bilmeyeni ayırt etmesidir. Buna ölçme işlemine karışan sabit ve sistematik hatalar geçerliği olumsuz etkiler. Öncülde verilenlere bakıldığında ana diliyle hazırlanan ülke adayları daha avantajlıdır. Bundan dolayı sistematik hata yapılmıştır. Soruda hangisi olumsuz etkilenmektedir diye sorulduğu için geçerlik olumsuz etkilenmiştir.

Cevap B

14. Belirtke tablosu ders üniteleri ile ders kazanımları arasındaki niteliksel veya niceliksel ilişkiyi gösteren iki boyutlu tablolardır. Testin kapsam geçerliğini sağlamada kullanılmaktadır. Belirtke tablosu;

- testteki soru sayısını belirleme
- testteki soruların kazanımlarla uyumluluğu
- kazanımlara uygun olmayan maddelerin testten çıkarılması
- dersin kazanım sırasını gösterme
- dersin ünite sırasını gösterme

hakkında bilgi sağlar. Buna göre soruda verilen bütün öncüller belirtke tablosu ile sağlanabilir.

Cevap E

15. Bir ölçme aracının amacına hizmet etmesi yani bilinen bir özelliği ortaya çıkarması yapı geçerliği olarak tanımlanmaktadır. Verilen örnekte bireylerin kaygı düzeylerini ölçmeyi amaçlayan bir test, kaygı bozukluğunun olduğu bilinen bir gruba uygulanıyor. Geliştirilen testler bu bireyler gerçekten yüksek puanlar almışlardır. Test bilinen bir özelliği ortaya çıkardığı için yapı geçerliği yüksek olarak kabul edilir.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

1. Boşluk doldurma maddesi yazan bir öğretmen;

"Özelliklerin sayı ve/veya sembollerle eşleştirilmesi ---------- dir."

ifadesini,

"Özelliklerin sayı ve/veya sembollerle eşleştirilmesine ---------- denir."

şeklinde düzenleyerek aşağıdaki madde yazım kurallarından hangisine uymuştur? (2017)

A) Boşluk uzunlukları farklı olmamalıdır.
B) İpucu olabilecek unsurlar kullanılmamalıdır.
C) Bir ifade, diğerinin yanıtını içermemelidir.
D) Maddeler bir kaynaktan aynen alınmamalıdır.
E) Bir ifadede çok sayıda boşluk bırakılmamalıdır.

2. Yedinci sınıf fen bilimleri dersinde yer alan "Karışımları, homojen ve heterojen olarak sınıflandırarak örnekler verir." **kazanımını tam olarak ölçebilmek için kullanılması gereken madde aşağıdakilerden hangisidir? (2020)**

A) Karışım nedir? Açıklayınız.
B) Üç adet karışım örneği veriniz.
C) Homojen ve heterojen karışımlara ikişer örnek veriniz.
D) Kaç tür karışım vardır? Her bir karışım türüne üçer örnek veriniz.
E) Homojen karışımları heterojen karışımlardan ayıran özellikler nelerdir?

3. Sekizinci sınıf fen bilimleri dersinin bir sınavı için aşağıdaki boşluk doldurma maddesi yazılmıştır:

Yeşil yapraklı bitkiler _____ _____ elde eder.
İstenen cevap: besinlerini fotosentezle

Bu maddeyi inceleyen ölçme ve değerlendirme uzmanı aşağıdaki düzenlemeyi yapmıştır:

Yeşil yapraklı bitkiler besinlerini _____ yaparak elde eder.
İstenen cevap: fotosentez

Bu ölçme ve değerlendirme uzmanının maddenin düzeltilmesinde vurgulamak istediği düşünce aşağıdakilerden hangisidir? (2021)

A) Her madde kesin cevabı olacak şekilde açık ve net olmalıdır.
B) Her madde önemli bir bilgiyi yoklamalıdır.
C) Madde ifadesi istenmeyen biçimde doğru cevaba ipucu vermemelidir.
D) Madde Türkçe yazım kurallarına uygun olmalıdır.
E) Madde ile ölçülen davranış öğrenci düzeyine uygun olmalıdır.

Yediiklim Yayıncılık

1. Boşluk doldurma maddesinde boşluktan hemen sonra gelen dir, dır, tir, tır gibi ekler ipucu verir, bu yüzden kullanılmamalıdır. Öğretmenin soruyu düzeltme nedeni budur.

Cevap B

2. "Karışımları, homojen ve heterojen olarak sınıflandırarak örnekler verir." kazanımın yerine getirebilmesi için öğrencinin öncelikli olarak karışım türlerinin ne olduğunu bilmesi gerekmektedir. Bundan dolayı karışım türleri bilip bilmediğini ölçen soru "Kaç tür karışım vardır? Her bir karışım türüne üçer örnek veriniz" sorusuyla tam olarak ölçülmektedir.

Cevap D

3. Boşluk doldurma testlerinde bırakılacak olan boşluk belli kurallara göre bırakılmalıdır. İlk yazılan soru örneğinde iki boşluğun da aynı anda yan yana verilmesi sorunun anlaşılabilirliğini bozmaktadır. Bunun için ölçme değerlendirme uzmanı soruyu daha anlaşılabilir bir formata dönüştürmek için soruyu tek boşluklu olarak yeniden düzenlemiştir. Bundan dolayı sorunun doğru cevabı A seçeneğinde yer alan her madde kesin cevabı olacak şekilde açık ve net olmalıdır ifadesi soruda yapılan düzeltmenin amacını bildirmektedir.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

1. Çoktan seçmeli sorulardan oluşan bir sınavda, doğru cevaplar tüm seçeneklere eşit olacak şekilde rastgele dağıtılmış ve öğrencilere bu durum bildirilmiştir. Öğrencilerin, doğruluğundan emin olmadıkları sorulara cevap verirken emin olarak işaretledikleri seçeneklerden sayıca az olanlarına gittikleri ve tüm sorularda işaretleme yaptıkları görülmüştür. Daha sonra aynı testteki doğru cevaplar, seçeneklere tam olarak eşit olmayacak şekilde dağıtılıp eşdeğer bir gruba bu durum bildirilerek sınav yeniden uygulanmıştır. Bu durumda öğrencilerin soruları boş bırakma davranışlarında artış görülmüştür.

Buna göre, öğrencilerin soruları boş bırakma davranışındaki artışın nedeni aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Testin objektifliğinin düşmesi
B) Aynı seçeneğe denk gelen doğru sayısının art arda olma ihtimalinin azalmış olması
C) Sınavdan alınan ham puanların standart sapmasının düşmesi
D) Doğru cevapların yerinin belirli bir örüntü göstermiyor olması
E) Doğru cevabı tahmin etme olasılığının düşmesi

2. **Başarının ölçüldüğü bir sınavda yer alan çoktan seçmeli bir maddedeki nitelikli bir çeldiriciyi, aşağıdaki öğrenci gruplarından hangisinin seçmesi istenir? (2017)**

A) Kopya çekenlerin
B) Ortalama civarındakilerin
C) Çoğunluğun
D) Dikkatsizlerin
E) Konuyu bilmeyenlerin

Yediiklim Yayıncılık

3. **Bir ders saati içinde uygulanacak bir testte objektif madde türleri yerine, aynı beceriler yoklayan yanıtı sınırlandırılmış kompozisyon tipi maddelerin kullanılması;**

I. testi hazırlama kolaylığı,
II. puanlama kolaylığı,
III. güvenirlik

özelliklerinden hangilerini olumsuz etkiler? (2018)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. **Fen bilimleri dersine ilişkin,**

I. Hava sıcaklığını ölçer.
II. Meteorolojide kullanılan araçların adları ile bunların kullanım amaçlarını belirtir.
III. Nükleer reaktörlerin küresel ısınmaya etkilerini inceleyen bir araştırma raporu yazar.

kazanımlarından hangilerinin performans değerlendirmeyle ölçülmesi beklenir? (2018)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

5. Salih Öğretmen birkaç konu alanını içeren kapsamlı bir sınav hazırlamak istemektedir. Şans başarısının ihmal edilebilecek kadar az olduğu, nispeten objektif ve hızlı puanlanabilen bir ölçme aracı hazırlamayı amaçlamaktadır.

Salih Öğretmen'in amacına en uygun madde formatı aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Çoktan seçmeli
B) Eşleştirme
C) Kısa yanıtlı
D) Doğru-yanlış
E) Genişletilmiş yanıtlı

6. Analitik rubrikler ile bütüncül rubrikler kıyaslandığında analitik rubriklerle ilgili,

I. Puanlayıcılar arası güvenirliği sağlamak daha az zaman gerektirir.

II. Öğrenme eksiklerini belirlemede daha etkilidir.

III. Not verme amacı için daha kullanışlıdır.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2019)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

7. Bir okulda matematik dersindeki ödevler, okuldaki tüm matematik öğretmenleri tarafından birlikte hazırlanmakta ve ayrı ayrı puanlanmaktadır. Puanlama sonucunda öğretmenlerin bazı ödevlere birbirinden çok farklı puanlar verdiği görülmüştür.

Öğretmenlerin aynı ödevlere verdikleri puanlar arasındaki farklılığı azaltmak için aşağıdakilerden hangisini yapmaları beklenir? (2021)

A) Dereceli puanlama anahtarı kullanmaları
B) En iyi ödevi ölçüt olarak kullanmaları
C) Puanlama yaparken bir arada bulunmaları
D) Ödev konularını sınıftaki etkinliklere benzer seçmeleri
E) Ödevden beklentilerini öğrencilere açıklamaları

8. Performans görevlerinin puanlanmasında kullanılan puanlama araçları arasından seçim yaparken;

I. ölçülen becerinin yapısı,

II. puanların kullanım amacı,

III. puanlama için ayrılacak zaman

ögelerinden hangilerinin dikkate alınması beklenir? (2021)

A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve II D) II ve III
E) I, II ve III

9. Tarih dersi için eşleştirme maddeleri hazırlamak isteyen bir öğretmen; öncüllere tarihî olayları, seçeneklere de tarihleri yazacaktır. Bu öğretmen bir ölçme ve değerlendirme uzmanından eşleştirme maddeleri yazarken dikkat edilmesi gereken durumlar konusunda tavsiye almıştır.

Buna göre ölçme ve değerlendirme uzmanının

I. seçeneklerin tarih sırasına göre verilmesi,

II. öncül ve seçenek sayısının farklı olması,

III. seçeneklerin birden fazla kullanılabileceğinin yönergede belirtilmesi

tavsiyelerinden hangileri şans başarısını azaltmaya yöneliktir? (2022 İPTAL)

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

10. Bir araştırmacı her maddeden en düşük 1, en yüksek 5 puanın alınabileceği (beş kategorili) 20 maddeden oluşan tek boyutlu bir ölçek geliştirmek istemiştir. Standart ölçme aracı geliştirme adımlarını takip ederek deneme uygulamasını yapmıştır. Bu uygulama sonucunda elde edilen bazı bilgiler şu şekildedir:

- Cronbach alfa katsayısı 0,49 olarak bulunmuştur.
- Ölçek puanlarının varyansı 0,09 olarak hesaplanmıştır.
- Maddelerin ayırt edicilik değerleri –0,15 ile 0,18 arasında değişmektedir.

Araştırmacının ölçek puanlarından elde ettiği bu istatistiklere göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir? (2022 İPTAL)

A) Ölçek maddeleri bireyler arası farklılıkları belirlemede yeterlidir.
B) Ölçme aracından elde edilen ölçümlerin güvenirliği yüksektir.
C) Ölçekte yer alan maddeler ölçülen yapıya uygundur.
D) Ölçülen özellik açısından grup homojendir.
E) Madde puanlarının güvenirlik değerleri yüksektir.

Ayediklimyayıncılık

11. Bir öğretmen yıl sonunda öğrencilerin başarı durumunu belirlemek için iki farklı test hazırlamıştır. İlk testte dört açık uçlu madde, ikinci testte 30 çoktan seçmeli madde kullanmıştır. Uygulamalar sonucu öğretmen, ikinci testten elde edilen puanların güvenirlik katsayısının ilk testten elde edilen puanlara göre daha yüksek ve yeterli düzeyde olduğunu görmüştür.

Buna göre öğretmenin ikinci testten elde ettiği puanların güvenirlik katsayısının daha yüksek olmasının nedeni, ikinci teste ilişkin aşağıdaki özelliklerden hangisi olamaz? (2022)

A) Maddelerin kolaylığı
B) Testin duyarlılığı
C) Maddelerin anlaşılırlığı
D) Puanlama objektifliği
E) Test içeriğinin homojenliği

12. Bir öğrenci üç farklı testin her birinden 60 puan almıştır. İlgili testlere ait standart hatalar ve öğrencinin gerçek puan aralıkları aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Test*	Standart hata	Gerçek puan aralığı
Matematik	6	54-66
Fen bilimleri	8	52-68
Türkçe	12	48-72

*Testlerden elde edilen puanların standart sapmaları ve ortalamaları eşittir.

Tabloda verilen bilgilere göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır? (2022)

A) Test puanlarının güvenirliğinin en yüksek olduğu test matematiktir.
B) Test puanlarının güven aralığının en geniş olduğu test Türkçe'dir.
C) Öğrencinin gerçek puanına ilişkin en kesin kestirim matematik testindedir.
D) Fen bilimleri testi ile Türkçe testi puanlarının homojenliği aynıdır.
E) Her bir teste ilişkin puanların hatalardan arınıklık düzeyi eşittir.

13. Bir öğretmen öğrencilerine ünite sonunda yapacağı sınavın

- zaman alıcı olması,
- fazla sayıda madde gerektirmesi,
- her öğrenciye farklı güçlükte maddelerin verilmesi

nedenleriyle sınavın güvenirliğinin ve geçerliğinin düşük olacağı endişesi yaşamış ve bu sınavı uygulamaktan vazgeçmiştir.

Buna göre öğretmenin uygulamaktan vazgeçtiği sınav türü aşağıdakilerden hangisidir? (2022)

A) Yazılı sınav
B) Kısa yanıtlı test
C) Doğru yanlış testleri
D) Çoktan seçmeli test
E) Sözlü sınav

/yediiklimyayincilik

1. İlk durumda öğrencilere doğru cevapların tüm seçeneklere eşit olacak şekilde rastgele dağıtılmış olduğu bildirilmiş, bu yüzden doğru cevabı tahmin etme olasılığı yani şans başarısı artmıştır. İkinci durumda ise doğru cevapların seçeneklere eşit olmayacak şekilde dağıtıldığı öğrencilere bildirildiğinden şans başarısı düşmüştür.

Cevap E

2. Nitelikli çeldirici yani beklenen yönde çalışan çeldirici, başka bir ifadeyle iyi işleyen çeldirici üst grubun değil alt grubun yani konuyu bilmeyenlerin işaretlediği çeldiricidir.

Cevap E

3. Soruda çoktan seçmeli test ile yazılı yoklama testlerinin bir karşılaştırılması yapılmaktadır. Yazılı yoklama testleri çoktan seçmeli testlere göre daha subjektiftir. Dolayısıyla güvenirliği düşüktür. Çoktan seçmeli testleri puanlamak daha kolaydır. Ancak hazırlanması zordur ve çok zaman alır. Dolayısıyla yazılı yoklama testi hazırlamakla hem puanlama kolaylığını hem de güvenirliği düşürmüştür.

Cevap E

4. Performans değerlendirme üst düzey bilişsel davranışları ölçmede elverişlidir ve bu amaca hizmet etmek için kullanılır. Gözlem yapmak, araştırma yapmak, sunum yapmak, bir laboratuvar deneyi yapmak vb. bunlar performans değerlendirme ile yapılır.

Metaryallerin kullanım amaçlarını ortaya koymak ve bir araştırma raporu hazırlamak üst düzey bir davranıştır.

Cevap D

5. Soruda şans başarısının en az olduğu ve nispeten objektif olan test hangisidir diyor. Bu da kısa cevap testinin bir özelliğidir.

Cevap C

6. Bütüncül rubrik genele, analitik rubrik ise ayrıntıya bakar. Dolayısıyla öğrenme eksikliklerini belirlemede daha etkilidir. Diğer seçenekler iki rubrik için de anlamlı değildir.

Cevap B

7. Öncelikli olarak öğretmenlerin ödevlere vermiş olduğu puanların farklılık göstermesi yapılan puanlamanın objektifliğinin düşük olduğu anlamına gelmektedir. Bundan dolayı yapılacak olan işlem objektifliği arttıracak bir önlem olmalıdır. A seçeneğinde yer alan dereceli puanlama anahtarı kullanmaları puanlama objektifliğini arttırmaya yönelik yapılacak bir etkinliktir. Bundan dolayı öğretmenlerin puanları arasındaki farkı azaltacak olan yöntemdir.

Cevap A

8. Bir becerinin puanlamasında kullanılacak olan araç seçimi yapılırken aracın güvenirliği, geçerliği ve kullanışlığına dikkat edilmelidir. Bundan dolayı I ve II numaralı ifade geçerlik, III numaralı ifade kullanışlılık anlamına gelmektedir. Soruda dikkate alınması gereken ögeler sorulduğu için üç öncülde dikkate alınmalıdır.

Cevap E

9. Eşleştirme testleri iki bölümden oluşan testlerdir. Öncüller ve seçenekler bölümleri şans başarısı için iyi ayarlanmalı. Öncül ve seçenek sayısının farklı olması öğrencinin şans başarısını azaltacaktır. Öğrenciler bir seçeneği yalnız bir soru için kullandıklarında tahmin olasılıkları artacaktır. Bundan dolayı seçeneklerin birden fazla öncülde doğru cevap olarak kullanılması sınav yönergesinde bildirilirse öğrenci seçeneklerde eleme yapamayacak böylelikle şans başarısı azalacaktır. Soruda verilen öncüller öncelendiğinde II ve III numaralı öncüller şans başarısını azaltmaya yöneliktir.

Cevap D

10. Soruda verilen seçenekleri tek tek analiz edecek olursak,

A) Ölçek maddeleri bireyler arası farklılıkları belirlemede yeterlidir ifadesi yanlış çünkü varyansı çok düşük olduğu için yetersizdir.

B) Ölçme aracından elde edilen ölçümlerin güvenildiği yüksektir ifadesi yanlış çünkü Cronbach alfa katsayısı düşüktür.

C) Ölçekte yer alan maddeler ölçülen özelliğe uygundur ifadesi yanlış çünkü ayırt edicilik çok düşüktür.

D) Ölçülen özellik açısından grup homojendir ifadesi doğru çünkü varyansın düşük olması grubun homojen olduğunu gösterir.

E) Madde puanlarının güvenirlik değeri yüksektir ifadesi yanlış çünkü Cronbach alfa katsayısı düşüktür.

Cevap D

11. Bir testin güvenirliğinin yüksek olması

- Sorular homojen
- Grup heterojen
- Duyarlı ölçümler
- Objektif ölçümler
- Kararlı ve tutarlı ölçümler yapması ile ilişkilidir. Ancak seçeneklerde verilen maddelerin kolaylığı testin güvenirliğini olumsuz etkiler. Güvenilir bir testte maddeler orta güçlükte olmalıdır.

Cevap A

12. Üç farklı dersin standart hatalarına dikkat ederek yorum yapılmalıdır. Matematik, fen bilimleri ve Türkçe derslerinin standart hataları farklıdır. Bir testin güvenirliği testin sonuçlarının hatalardan arınık olması olarak tanımlanmaktadır. Hata miktarları farklı olduğu için testlerin güvenirlikleri eşit değildir. Bundan dolayı E seçeneğindeki ifade yanlıştır.

Cevap E

13. Sözlü sınavlar öğrencilerin üst düzey becerilerinin ölçüldüğü, telaffuz beceresinin en iyi ölçüldüğü tek sınavdır. Ancak bir takım sınırlılıkları vardır. Her öğrenciye farklı soru sorulacağı için soruların güçlük derecelerini ayarlamak çok zordur. Her öğrenciye bireysel uygulandığı için zaman alıcı ve çok sayıda soru maddesine ihtiyaç vardır. Puanlama sürecine amacın dışında bir çok faktör karışabilir. Güvenirliği ve geçerliği düşüktür. Bu sınırlılıklardan dolayı öğretmenin uygulamaktan vazgeçtiği sınav türü sözlü yoklamalardır.

Cevap E

/yediklimyayıncılık

1. Bir öğretmenin ölçmek istediği kazanım ve ilgili görevdeki performansı puanlamak için kullanacağı araç aşağıda verilmiştir.

Kazanım: İşitme duyusunu kullanarak ses kaynağının yaklaşıp uzaklaşması ve ses kaynağının yeri hakkında çıkarımlarda bulunur.
Puanlama Aracı:

		ÖLÇÜTLER	
		Ses kaynağının yaklaşıp-uzaklaştığını belirleme	Ses kaynağının yerini bulma
PUAN	1 puan	Ne yaklaşan ne de uzaklaşan ses kaynağı doğru tahmin edildi.	Ses kaynağının yeri doğru tahmin edilemedi.
	2 puan	Yaklaşan veya uzaklaşan ses kaynaklarından yalnızca biri doğru tahmin edildi.	Ses kaynağının yerine yaklaşıldı ancak yeri tam bulunamadı.
	3 puan	Hem yaklaşan hem de uzaklaşan ses kaynağı doğru tahmin edildi.	Ses kaynağının yeri doğru bulundu.

Öğretmenin geliştirdiği bu puanlama aracı aşağıdakilerden hangisine bir örnektir? (2020)

A) Yapılandırılmış grid
B) Kontrol listesi
C) Dereceleme ölçeği
D) Holistik rubrik
E) Analitik rubrik

2. Proje hazırlama dersini yürüten bir öğretim üyesi, öğrencileri değerlendirirken her bir davranışa karşılık gelen ölçütlere göre ikili puanlama yapmıştır. Böylece öğrencilerin ilgili davranışları gösterip göstermediklerini belirlemiştir.

Bu öğretim üyesinin kullandığı ölçme aracı aşağıdakilerden hangisidir? (2022 İPTAL)

A) Kontrol listesi
B) Analitik rubrik
C) Doğru-yanlış testi
D) Yapılandırılmış grid
E) Bütüncül rubrik

/yediiklimyayincilik

1. Öğrencilerin bir davranışı yapınca kaç puan alacağının yazılı olduğu yönergeler rubrik yönergeleridir. Rubrik yönergeleri holistik ve analitik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Holistik rubrik davranışın genel hatlarıyla puanlanmasıdır. Analitik rubrik ise davranışın en ince ayrıntısına kadar puanlanmasıdır.

Soruda verilen puanlama yönergesine bakıldığında bir kazanımın alt beceriler ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. Bundan dolayı sorunun cevabı analitik rubriktir.

Cevap E

/yediiklimyayincilik

2. Performans değerlendirme sürecinde kritik davranışların yapılıp yapılmadığını gösteren iki kategorili puanlama aracı kontrol listesidir. Öğretim üyesi öğrencilerin proje hazırlama sürecinde ilgili davranışları gösterip göstermediğini kontrol listeleriyle belirlemelidir.

Cevap A

1. Beş maddelik bir testte yer alan maddelerin madde güçlük (p) ve ayırt edicilik (r) indeksleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Madde	p	r
M1	0,20	0,50
M2	0,80	0,20
M3	0,40	0,40
M4	0,70	–0,20
M5	0,30	0,30

Doğru cevapların 1, diğerlerininse 0 olarak puanlandığı bu testte, alınan puanların ortalaması kaçtır? (2017)

A) 1,2 B) 1,6 C) 2,4 D) 2,2 E) 1,8

2. Hasan ve sınıf arkadaşlarına, matematik ve fizik derslerinden birer test uygulanmıştır. Hasan'ın matematik ve fizik testi puanlarının sınıf arkadaşlarının aldığı puanlarla karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Matematik ve fizik testlerinden elde edilen puanlar normal dağılıma sahip olduğuna göre, bu karşılaştırmanın yapılabilmesi için aşağıdaki bilgilerden hangisi tek başına yeterlidir? (2017)

A) Öğrencinin ham puanları
B) Öğrencinin standart puanları
C) Dağılımların varyansları
D) Dağılımların ortalamaları
E) Dağılımların ranjları

3-5. soruları aşağıda verilen bilgilere göre cevaplayınız.

Elif'in girmiş olduğu fizik sınavına ait bazı bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Elif'in ham puanı	39
Testten alınabilecek en yüksek ham puan	54
Testin ortalaması	30
Testin standart sapması	6

3. Buna göre, Elif'in z puanı kaçtır? (2017)

A) 0,5 B) 0 C) 1,25 D) 1,5 E) –0,5

4. Buna göre, testten alınabilecek en yüksek T puanı kaçtır? (2017)

A) 90 B) 100 C) 120 D) 110 E) 80

5. Tülay matematik dersinden 75, Türkçe dersinden ise 60 ham puan almıştır ve her iki ders için elde edilen puanlar normal dağılıma sahiptir.

Buna göre, Tülay'ın iki dersteki başarısını grup içindeki durumu bakımından karşılaştırabilmek için, testten alınan ham puanlara ait;

I. ortalama,
II. standart sapma,
III. ranj

değerlerinden hangilerine ihtiyaç vardır? (2018)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

yediiklimyayıncılık

6. Sibel Öğretmen, 80 öğrenciye uygulamış olduğu bir çoktan seçmeli testin madde analizini yapmak için toplam puanları sıralayarak 20'şer kişilik alt ve üst gruplar elde etmiştir. Testin ilk üç maddesine doğru cevap veren alt ve üst gruplardaki öğrenci sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Madde	Üst Grup	Alt Grup
M1	17	8
M2	9	11
M3	10	11

Buna göre,

I. M1 en zor maddedir.

II. M2 testte kullanılabilir.

III. M3 negatif ayırt ediciliğe sahiptir.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2018)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

7. Bir üniversite, kendi programlarına başvuran yabancı uyruklu öğrencileri seçmek amacıyla 100 maddelik çoktan seçmeli bir test geliştirmiştir. Bu teste ilişkin bazı bilgiler şu şekildedir:

- Yanlış cevaplar, doğru cevap sayılarında düşmeye neden olmuştur.
- Alınabilecek en yüksek puanın 100 olduğu bu testten elde edilen puanların ortalaması, ortancası ve tepe değeri 65; standart sapması 15 olarak hesaplanmıştır.
- Madde puanlarının test puanı ile korelasyonları 0,49-0,67 arasında değişmektedir.
- Her bir madde için yapılan seçenek analizine göre yanlış seçeneklere giden kişi sayıları birbirine yakındır.

Buna göre testle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>? (2019)

A) Her bir maddeye ait çeldiriciler işlev göstermiştir.
B) Testte yer alan maddelerin geçerliği yüksektir.
C) Testin ortalama güçlüğü 0,50'nin üzerindedir.
D) Grubun %65'i ortalamanın üzerinde puan almıştır.
E) Şans hatası düzeltilmiştir.

8. Bir ölçme değerlendirme uzmanı; aşağıdaki doğru yanlış maddesini, madde yazarken dikkat edilmesi gereken hususları göz önüne alarak incelemiştir.

	Doğru	Yanlış
Timsahlar sürüngenler grubunda yer alırken yarasalar memeliler grubunda yer alır.	( )	( )

Ölçme değerlendirme uzmanının bu maddeye ilişkin,

I. Birden fazla bilgi yer aldığı için düzeltilmelidir.

II. Önemsiz ve algılaması zor ayrıntılardan arındırılmalıdır.

III. Cevaba ipucu olabilecek ifadeler düzenlenmelidir.

geri bildirimlerinden hangilerini vermesi beklenir? (2019)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

9. Bir sosyal bilgiler öğretmeninin hazırlamış olduğu eşleştirme maddesi şu şekildedir:

Seçenekler	Öncüller
A. Belçika	( ) 1. Asya kıtasının en kalabalık ülkesidir.
B. Çin	( ) 2. Şehirlerinden biri Brüksel'dir.
C. Hollanda	( ) 3. Hem Avrupa'da hem Asya'da toprakları bulunur.
D. Paris	( ) 4. Fransa'nın başkentidir.
E. Türkiye	

Bu maddede;

I. seçeneklerin ve öncüllerin ölçülen nitelik bakımından kendi içinde homojen hâle getirilmesi,

II. seçeneklerin ve öncüllerin yerlerinin değiştirilmesi,

III. seçeneklerden ve öncüllerden önce bir yönerge eklenmesi

işlemlerinden hangilerinin yapılması gerekmektedir? (2019)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Yediiklim Yayıncılık

10-11. soruları aşağıdaki bilgilere göre cevaplayınız.

Bir okuldaki beş şubenin matematik sınavları ortak yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda beş şubenin matematik sınavı puanlarının aritmetik ortalaması, standart sapması ile sınavdan alınan en yüksek ve en düşük puanlar verilmiştir.

	Şubeler				
	A	B	C	D	E
Aritmetik ortalama	60	50	70	50	80
Standart sapma	4	4	2	3	3
En yüksek puan	70	70	80	65	90
En düşük puan	40	30	60	35	70

10. Sınavdan 60 puan alan bir öğrencinin, bağıl değerlendirmeye göre en başarılı olacağı şube aşağıdakilerden hangisidir? (2019)

A) A B) B C) C D) D E) E

11. Tabloda verilen bilgilere göre,

I. C şubesindeki öğrencilerin matematik başarı seviyeleri birbirine en yakındır.

II. Ranjı en büyük olan şube B'dir.

III. D şubesinin puanları simetrik bir dağılıma sahiptir.

ifadelerinden hangileri kesinlikle doğrudur? (2019)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

12. İrem; bağıl değerlendirmenin yapıldığı matematik, fen bilimleri, sosyal bilgiler ve Türkçe sınavlarına girmiştir. Bu sınavların ham puan ortalamaları eşit ancak ham puanların standart sapmaları testten teste farklıdır.

İrem'in ham puanı, bütün testler için eşit ve ortalamanın üstünde olduğuna göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur? (2019)

A) En başarılı olduğu sınavın standart sapması en düşüktür.

B) Bu dört sınavda da eşit başarı göstermiştir.

C) Soruların %50'sinden fazlasına doğru cevap vermiştir.

D) Derslerde grubun %50'sinden daha başarılı olmuştur.

E) Standart sapmanın en yüksek olduğu sınavda dağılımın modundan yüksek puan almıştır.

13. Çoktan seçmeli testte yer alan bir maddeye, eşit sayıda kişiden oluşan üst ve alt gruplarda yer alan öğrencilerin tamamı doğru yanıt verdiğine göre, bu maddeye ilişkin;

I. ayırt edicilik indeksi,

II. güçlük indeksi,

III. madde varyansı

değerlerinden hangileri sıfır olur? (2020)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

14. Çoktan seçmeli bir test maddesinin madde analiz bilgileri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

	A	B	C*	D	Boş	Toplam
Üst Grup	18	12	56	0	14	100
Alt Grup	17	33	30	3	17	100
Toplam	35	45	86	3	31	200

*Doğru cevap

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesin likle yanlıştır? (2021)

A) Sınavda şans başarısı düzeltmesi yapılmıştır.

B) D seçeneği zayıf bir çeldiricidir.

C) En çok işaretlenen seçenek C'dir.

D) Maddenin ayırıcılık indeksi negatiftir.

E) Madde güçlük indeksi 0,43'tür.

yediiklimyayıncılık

15. Bir öğretmen uyguladığı sınav sonrasında öğrenci puanlarını hesaplamıştır. Öğretmen, öğrencilerin beklediğinden düşük puanlar aldığını görmesi üzerine sınıftaki tüm öğrencilerin sınav sonuçlarına 15 puan eklemiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (2022 İPTAL)

A) Öğrencilerin puan sıralamaları değişir.
B) Puan dağılımının ranjı değişmez.
C) Öğrencilerin z puanları artar.
D) Puan dağılımının ortalaması değişmez.
E) Puan dağılımının standart sapması artar.

16. Bir öğrencinin üç farklı testten aldığı T standart puanları sırasıyla; sosyal bilgiler için 65, matematik için 60 ve Türkçe için 55'tir. Öğretmen T standart puanı 60 ve üzeri olanları başarılı, 60'dan küçük olanları ise başarısız olarak değerlendirmiştir.

Testlerin her biri için elde edilen ham puanların normal dağılım gösterdiği bilindiğine göre

I. Öğretmen, öğrenci başarısını değerlendirmede bağıl ölçüt kullanmıştır.
II. Öğrenci ilgili derslerdeki öğrenme hedeflerine en az %55 düzeyinde ulaşmıştır.
III. Öğrenci tüm derslerde sınıfın en az %50'sinden daha başarılıdır.

yorumlarından hangileri kesinlikle doğrudur? (2022 İPTAL)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Yediiklim Yayıncılık

17. Bir öğretmen K ve L şubesine ortak matematik sınavı yapmıştır. Sınav sonrasında hesapladığı merkezi eğilim ölçüleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Şube	Aritmetik Ortalama	Ortanca	Tepe Değer
K	70	60	50
L	70	80	90

Buna göre

I. K şubesindeki öğrencilerin çoğu aritmetik ortalamanın altında puan almıştır.
II. L şubesindeki öğrencilere sınav daha kolay gelmiştir.
III. K şubesindeki öğrencilerin matematik başarısı daha homojendir.

açıklamalarından hangileri kesinlikle doğrudur? (2022 İPTAL)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

18. Doğru cevapa 1, yanlış ve boş cevaplara 0 puan verilen beş seçenekli çoktan seçmeli bir maddeye, alt ve üst gruptaki öğrencilerin verdikleri cevapların seçeneklere göre dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir. Doğru cevap C seçeneğidir.

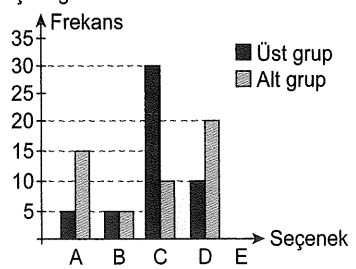

Maddeyi boş bırakan öğrenci olmadığına göre maddeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (2022)

A) A ve D çeldiricileri beklenen yönde çalışmıştır.
B) B seçeneği ideal bir çeldiricidir.
C) Geçerliği yüksektir.
D) Bireyler arası farklılıkları belirlemede etkilidir.
E) E seçeneği gözden geçirilmelidir.

19. Bir lisedeki 11. sınıfların M ve N şubelerindeki 30'ar öğrenciye uygulanan 50 maddelik bir testin, puan dağılımlarına ilişkin grafik aşağıda verilmiştir:

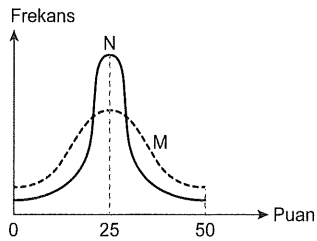

Bu dağılımların aritmetik ortalama, medyan ve mod değerleri birbirine eşittir.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır? (2022)

A) Şubelerde 25 puan alan öğrenci sayıları eşittir.

B) N şubesindeki puan dağılımı M şubesine göre daha homojendir.

C) M şubesindeki puan dağılımı N şubesine göre daha basıktır.

D) Şubelerin puan dağılımlarının ranjı eşittir.

E) Şubelerin puan dağılımları simetriktir.

20. Ortalaması 55, standart sapması 5 olan ve puanları normal dağılım gösterdiği bilinen bir testten 60 alan bir öğrenci için

I. T puanı 60'tır.

II. Sınıfın yaklaşık %84'ünden yüksek puan almıştır.

III. Başarı ölçütü olarak z puanı 1 kabul edildiğinde bu öğrenci başarılı olur.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2022)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

21. Bir testten 100 öğrencinin aldığı puanların aritmetik ortalaması 75'tir. Bu öğrencilerden rastgele seçilen 20 öğrencinin puanları çıkarıldığında aritmetik ortalamanın değişmediği görülmüştür.

Buna göre seçilen 20 öğrencinin puanlarının

I. standart sapması,

II. aritmetik ortalaması,

III. ranjı

istatistiklerinden hangileri başlangıçta elde edilen puanların istatistikleriyle kesinlikle eşittir? (2022)

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

Ayrıntı Yayıncılık

1. Madde güçlük indeksleri toplamı testin aritmetik ortalamasına eşittir.

0,20 + 0,80 + 0,40 + 0,70 + 0,30 = 2,4

Cevap C

2. Standart puanlar Z ve T puanıdır. Bir öğrencinin sınıfına göre başarısını belirlemek amacıyla kullanılır. Öğrencinin sınıfına oranla başarısının belirlenmesinde ve yorumlanmasında birçok ham puanın incelenmesi zor olacağından bu ham puanlar standart puanlara yani Z ve T'ye dönüştürülür ve işlem ve yorum yapmak daha kolay hâle gelir.

Cevap B

3.

-4_{sx}	-3_{sx}	-2_{sx}	-1_{sx}	$\bar{X}$	$+1_{sx}$	$+2_{sx}$	$+3_{sx}$	$+4_{sx}$	
6	12	18	24	30	36 (39)	42	48	54	
–4	–3	–2	–1	0	1 (1,5)	2	3	4	Z
10	20	30	40	50	60	70	80	90	T
					Elif		En yüksek T		

Bu tür sorularda yukarıdaki şablonu oluşturacağız, önce ilk ortalamayı ortaya yazıp standart sapmayı 3 kere ekleyip 3 kere çıkartacağız. Normal dağılım diye belirtmemişse 4 kere de eklenip çıkartılabilir ki ortalama 30, en yüksek puan 54 ve sapma 6 olduğuna göre ortalamadan 4 sapma yukarı dört sapma aşağı gidilecek. Daha sonra Z puanının 0 ve T puanının 50 olduğu yeri ortalamanın altına denk getirerek Z'yi 1'er 1'er, T'yi 10'ar 10'ar artırıp azaltacağız. Şablona Elif'in puanı 39'u yerleştirdiğimizde ortalamanın 1,5 sapma üstünde puan aldığını, Z puanının 1,5; T puanının 65 olduğunu görürüz. Bu yüzden cevap D seçeneğidir.

Cevap D

4. Bu tür sorularda 46. sorunun çözümündeki şablonu oluşturacağız, önce ilk ortalamayı ortaya yazıp standart sapmayı 3 kere ekleyip 3 kere çıkartacağız. Normal dağılım diye belirtmemişse 4 kere de eklenip çıkartılabilir ki ortalama 30, en yüksek puan 54 ve sapma 6 olduğuna göre ortalamadan 4 sapma yukarı dört sapma aşağı gidilecek. Daha sonra Z puanının 0 ve T puanının 50 olduğu yeri ortalamanın altına denk getirerek Z'yi 1'er 1'er, T'yi 10'ar 10'ar artırıp azaltacağız. Sonuç olarak en yüksek ham puan olan 54'ün karşısına 90 T puanı gelir.

Cevap A

5. Kişi ile ilgili yorumlarda z puanına bakılır.

$$\text{Z puanı} = \frac{\text{öğrencinin puanı} - \text{aritmetik ortalama}}{\text{standart sapma}}$$

formüle bakıldığında Tülay'ın grup içindeki durumunu belirleyebilmek için ortalama ve standart sapma değerlerine ihtiyaç vardır.

Cevap C

6. Güçlük derecesi =

$$\frac{\text{Üst Gruptan Doğru Cevap Veren Öğrenci Sayısı} + \text{Alt Gruptan Doğru Cevap Veren Öğrenci Sayısı}}{\text{Toplam Öğrenci Sayısı}}$$

Ayırt Edicilik =

$$\frac{\text{Üst Gruptan Doğru Cevap Veren Öğrenci Sayısı} - \text{Alt Gruptan Doğru Cevap Veren Öğrenci Sayısı}}{\text{Toplam Öğrenci Sayısının Yarısı}}$$

Güçlük Derecesi	Ayırt Edicilik
$M_1\ \frac{17+8}{50} = \frac{25}{50}$	$\frac{17-8}{20} = \frac{9}{20}$
$M_2\ \frac{9+11}{50} = \frac{20}{50}$	$\frac{9-11}{20} = -\frac{2}{20}$
$M_3\ \frac{10+11}{40} = \frac{21}{40}$	$\frac{10-11}{20} = -\frac{1}{20}$

Güçlük derecesi sıfıra yaklaşırken soru zorlaşır. En zor soru M_2'dir. Negatif ayırt edici bir soru testte kullanılmaz. M_3'ün ayırt ediciliği negatiftir.

Cevap B

yediiklimyayıncılık

7. Yanlış seçeneklere gidenlerin sayıları birbirine yakın olduğuna göre, sorunun çeldiricileri işe yaramıştır. Testteki maddeler orta güçlükte olduğundan, öğrencinin başarısını ölçmede geçerlidir. Testin ortalama güçlüğü

$$P = \frac{\bar{x}}{\text{soru sayısı}} = \frac{65}{100} = 0{,}65$$

yani 0,50'nin üzerindedir. Mod, medyan, $\bar{x}$ ayrı olduğundan bu bir normal dağılımdır. Dolayısıyla yarısı aritmetik ortalamanın üstünde puan almıştır. Yani grubun %65'i değil. Bu ifade yanlıştır.

Cevap D

8. Soruda önemsiz bir ayrıntı da bir ipucu da bulunmamaktadır. Ancak hem sürüngen hem de memelilerin özellikleri ölçülüyor. Yani birden fazla bilgiyi içeriyor.

Cevap A

9. Soruda hem nüfus, hem başkent, hem de ülke yeri soruluyor. Dolayısıyla bir homojenlik bulunmamaktadır. Yine önce öncüller sonra seçenekler yazılmalıdır. İşaretlemenin nasıl olacağına yönelik bir açıklama cümlesinin yer alması daha doğru olur.

Cevap E

10. Öğrenci başarısı sorulduğunda Z puanına bakmak gerekir.

$$A = \frac{60-60}{4} \Rightarrow Z = 0$$

$$B = \frac{60-50}{4} \Rightarrow \frac{10}{4} \Rightarrow Z = 2{,}5$$

$$C = \frac{60-70}{2} \Rightarrow Z\text{'si negatif}$$

$$D = \frac{60-50}{3} \Rightarrow \frac{10}{3} \Rightarrow Z = 3{,}3$$

$$E = \frac{60-80}{3} \Rightarrow Z\text{'si negatif}$$

Z'si en yüksek olan D sınıfı

Cevap D

11. Öğrenci başarılarının birbirine yakın olması standart sapmanın en büyük olması demektir (I. doğru). Ranj en yüksek puan ile en düşük puan arasındaki farktır (II. doğru). Mod ve medyan belli olmadığından bu yorum yapılamaz (III. yanlış).

Cevap C

12. Burada İrem'in başarısı soruluyor. O hâlde Z puanına bakılacak.

$$Z = \frac{\text{Öğr. puanı} - \text{Asit ortalama}}{\text{Standart Sapma}}$$

Öğrenci puanı aynı, aritmetik ortalamalarda aynı o hâlde standart sapma en küçük hangi derste olursa İrem'in Z puanı daha yüksek olacaktır.

Cevap A

13. Öncelikli olarak soruda verilen ifade istatistiksel olarak tanımlanmalıdır. Bir maddeye alt ve üst grupta yer alan öğrencilerin tamamı doğru yanıt verirse madde güçlük indeksi +1 olarak hesaplanmaktadır. Bir maddenin güçlük indeksinin +1 olması maddeyi cevaplayanlar arasında farklılaşmanın olmadığı anlamına gelmektedir, bundan dolayı madde ayırt edicilik ve madde varyansı sıfır çıkmaktadır.

Cevap D

/yediiklimyayıncılık

14. Soru kökünde kesinlikle yanlıştır denildiği için her seçeneği tek tek analiz etmeliyiz.

- Sınavda şans başarısının düzeltilmesi yapılmıştır ifadesi çoktan seçmeli testlerde düzeltme formülü kullanılabileceği için doğru kabul edilir.
- D seçeneği en az kişi tarafından işaretlendiği için zayıf bir çeldiricidir ifadesi doğrudur.
- Toplam seçenekleri işaretleyenlerin sayısına baktığımızda 86 kişiyle C seçeneği en fazla işaretlenen seçenektir.
- Madde ayırt edicilik ifadesi hakkında yorum yapmak için formül kullanıp hesaplama yapılmalıdır.

$$\text{Ayırt edicilik} = \frac{\text{üst grup - alt grup}}{\text{üst veya alt gruptaki toplam öğrencilerden bir tanesi}}$$

$$\text{Madde ayırt edicilik} = \frac{56 - 30}{100} = \frac{26}{100} = +0{,}26$$

Madde güçlük indeksi aşağıdaki gibi hesaplanmalıdır.

$$\text{Madde güçlük indeksi} = \frac{\text{üst grup + alt grup}}{\text{sınava katılanların tamamı}}$$

$$\text{Madde ayırt edicilik} = \frac{56 + 30}{100} = \frac{86}{100} = 0{,}43$$

Cevap D

15. Yapılan ölçme işlemine karışan hata sabit hatadır. Öğretmen her öğrenciye 15 puan eklemiştir. Sınavda bu uygulama sonucunda hangisi doğrudur diye sorulduğu için aynı puan hem en düşük puana hem de en yüksek puana eklendiği için aradaki fark değişmeyecektir. Bundan dolayı sınavın ranjı yani dizi genişliği değişmez.

Cevap B

16. T puanına göre normal dağılımda yapılacak yorumları öncüllerde analiz edildiğinde;

I. Öğretmen, öğrenci başarısını değerlendirmede bağıl ölçüt kullanmış. (Doğru) Çünkü T puanı aritmetik ortalamaya bağlı olarak hesaplanır.

II. Öğrenciler ilgili dersteki hedeflerin en az %55 düzeyine ulaşmıştır. (Yanlış) Çünkü T puanı hedefler hakkında bilgi veremez.

III. Öğrenci tüm derslerde sınıfın en az %50'sinden daha başarılıdır. (Doğru) Çünkü öğrenci T puanı 50 ve üzerindeyse sınıfın %50'sinden daha fazlasından başarılı olmuştur.

Buna göre I ve III numaralı öncüller doğrudur.

Cevap C

17. Aritmetik ortalama, ortanca (medyan) ve mod (tepe değer) ölçümlerinin verildiği tablolarda çarpıklık dağılımlarına bakarak soru cevaplanmalıdır. Verilen bilgilere öncüller incelendiğinde

I. K şubesinde ortanca ve mod değeri aritmetik ortalamanın altında olduğu için sağa çarpıktır. Sağa çarpık dağılımlarda öğrencilerin çoğu ortalamanın altında puan almıştır.

II. L şubesinde ortanca ve mod değeri ortalamadan yüksek olduğu için sola çarpıktır. Sola çarpık dağılımlarda sınav öğrencilere kolay gelmiştir.

III. K şubesindeki öğrencilerin matematik başarısı daha homojendir ifadesi bilinemez. Bir grubun homojen veya heterojen olduğunu gösteren değer standart sapma olmadığı için bu yorum doğru değildir.

Buna göre kesin yapılabilecek yorum I ve II numaradır.

Cevap C

yediiklimyayıncılık

18. Öncelikle sütun grafik şeklinde verilen madde analizi aşağıdaki gibi madde analiz tablosuna dönüştürülmelidir.

	A	B	C	D	E	Toplam
Üst grup	5	5	30	10	0	50
Alt grup	15	5	10	20	0	50

Doğru cevap C seçeneği

- Madde güçlük indeksi:
$$\frac{30+10}{100}=\frac{40}{100}=0,40$$
- Madde ayırt etme indeksi:
$$\frac{30-10}{50}=\frac{20}{50}=0,40$$

Soruda verilen seçenekler tek tek analiz edilecek olursa

A) A ve D çeldiricilerinin alt gruptaki öğrenci sayıları daha fazla olduğu için beklenen yönde çalışmıştır.

B) B seçeneği alt ve üst grup öğrenci sayısı eşit olduğu için ideal bir çeldirici değildir.

C) Madde ayırt ediciliği 0,40 olduğu için geçerli bir maddedir.

D) Madde varyansı 0,40 x 0,60 = 0,24 olarak hesaplanmaktadır. 0,24 varyans yüksek olduğu için bireyler arası farkları ortaya koymaktadır.

E) E seçeneğini işaretleyen kimse olmadığı için gözden geçirilmelidir.

Yanlış olan seçenek B seçeneğidir.

Cevap B

19. M ve N şubesi dağılımlarına bakıldığında merkezi yığılma ölçümleri eşit olduğu için iki dağılımda simetrik dağılım özelliğine sahiptir. İki dağılımında en yüksek ve en düşük puanları eşit olduğu için ranj değerleri aynıdır. Ancak grafiklere bakıldığında M şubesi basık, N şubesi ise sivri grafik özelliği göstermektedir. A seçeneğinde yer alan şubelerde 25 puan alan öğrenci sayıları eşittir ifadesi yanlıştır. Çünkü öğrenci sayısını gösteren değer frekanstır. İki şubede 25 puan alan öğrencilerin frekans karşılıkları farklıdır.

Cevap A

20. Verilen değerleri normal dağılım eğrisine yerleştirdiğimizde

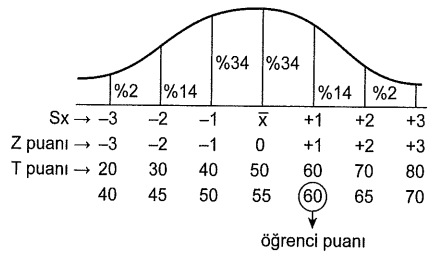

Buna göre

I. T puanı 60'tır. → Doğru

II. Sınıfın yaklaşık %84'ünden yüksek puan almıştır → Doğru

III. Başarı ölçütü olarak Z puanı 1 kabul edildiğinde bu öğrenci başarılı olur → Doğru

Cevap E

21. Bir puan dağılımında merkezi eğilim ve yayılım ölçümlerinin öğrenci eklenip çıkartıldığında farklılık göstermesi beklenir. 20 öğrenci çıkartılması durumunda kişi sayısı değişeceği için ranj ve standart sapmanın farklılık gösterme ihtimali vardır. Ancak bu öğrenciler çıkartıldığında grubun aritmetik ortalaması değişmiyorsa çıkan öğrenci grubunun aritmetik ortalaması başlangıçtaki ortalama ile kesinlikle aynıdır.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

1. Bir sınava giren 20 öğrencinin her biri 80 puan aldığına göre, bu puan dağılımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (2018)

A) Aritmetik ortalaması 60'tır.
B) Modu 20'dir.
C) Ranjı 80'dir.
D) Ortancası 40'tır.
E) Standart sapması 0'dır.

2. Sinema filmlerinin değerlendirildiği bir İnternet sitesinde, bir filme verilen oyların puan dağılımını inceleyen araştırmacı şu açıklamayı yapmıştır:
"Bu film herkesin zevkine hitap etmeyebiliyor. Bazı insanlar bu filme bayılırken bazıları hiç mi hiç hoşlanmıyor."

Buna göre, filme verilen oyların puan dağılımının aşağıdakilerden hangisine benzer olması beklenir? (2019)

A) 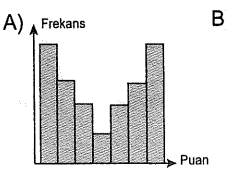

B) 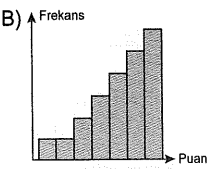

C) 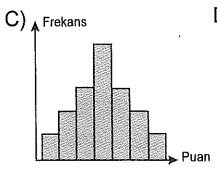

D) 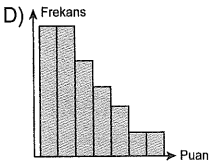

E) 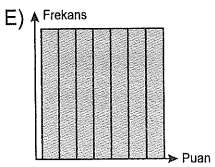

3. Bir coğrafya öğretmeni, her bir doğru cevabın 4 puan olduğu 25 maddelik bir testi öğrencilerine uygulamıştır. Test puanlarını incelediğinde ortalamasının 71, en çok tekrar eden puanın 80 olduğunu ve öğrencilerin yarısını bu testten 74 ve üzeri puan aldığını belirlemiştir.

Öğretmen bu testten alınan puanların dağılımını bir grafikle betimlediğinde aşağıdaki dağılımlardan hangisi oluşur? (2020)

A) Tek modlu sağa çarpık dağılım
B) Tek modlu sola çarpık dağılım
C) Normal dağılım
D) Çift modlu sağa çarpık dağılım
E) Çift modlu sola çarpık dağılım

4. Gözde'nin tarih sınavından aldığı ham puan, T puanına çevrildiğinde 70 olarak bulunmuştur.
Gözde'nin bu sınavdaki başarısıyla ilgili,

I. 100 üzerinden 70 almıştır.
II. Sınıf ortalamasının üzerinde bir puan almıştır.
III. Soruların %70'ini doğru cevaplamıştır.

ifadelerinden hangileri kesinlikle doğrudur? (2020)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Bağıl değerlendirmenin yapıldığı biyoloji ve kimya sınavlarından Ayşe'nin aldığı ham puanlar ile bu sınavların ortalamaları ve standart sapmaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

	Biyoloji	Kimya
Ayşe'nin Ham Puanı	64	82
Ortalama	58	72
Standart Sapma	3	4

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur? (2020)

A) Ayşe kimya sınavında biyoloji sınavından daha başarılıdır.
B) Kimya sınavında öğrencilerin puanları biyoloji sınavından daha homojendir.
C) Ayşe'nin kimya sınavındaki T puanı 70'tir.
D) İki sınavda da sınıftakilerin yarısından fazlası, Ayşe'den daha yüksek puan almıştır.
E) Ayşe'nin biyoloji sınavındaki z puanı 1,5'tir.

yediiklimyayıncılık

6. Bir okuldaki 150 öğrencinin girmiş olduğu 100 maddelik iki çoktan seçmeli teste ait bazı betimsel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu testlerde doğru cevaplar 1, yanlış ve boş cevaplar 0 olarak puanlanmıştır.

	I. Test	II. Test
Ortalama	58	58
Standart sapma	8	10
Ranj	40	50

Buna göre testlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesinlikle doğrudur? (2021)

A) İki testin ortalama güçlük indeksleri birbirine eşittir.

B) I. testte ortalamanın üzerinde puan alan öğrenci sayısı daha fazladır.

C) II. testte öğrenciler arası puan farkları daha azdır.

D) II. testin puan dağılımı I. teste göre daha sivridir.

E) İki testin geçerlik katsayıları eşittir.

7. 100'er maddelik matematik, Türkçe, fizik, kimya ve biyoloji testlerine ait bazı istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Test	Mod	Medyan	Ortalama
Matematik	65	68	70
Türkçe	55	63	65
Fizik	80	82	84
Kimya	85	80	75
Biyoloji	82	85	87

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle yanlıştır? (2021)

A) Matematik testi puanları, sağa çarpık bir dağılım göstermektedir.

B) Kimya testi puanları, yüksek puanların çoğunlukta olduğunu gösteren bir dağılıma sahiptir.

C) Biyoloji testi puanlarının oluşturduğu dağılım sağa çarpıktır.

D) Fizik testi puanlarının oluşturduğu dağılım sola çarpıktır.

E) Türkçe testi puanları, düşük puanların çoğunlukta olduğunu gösteren bir dağılıma sahiptir.

8. Standart puanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (2021)

A) Negatif z puanı, puanın sınıf ortalamasının altında olduğunu gösterir.

B) T puanı, z puanından daha güvenilirdir.

C) Standart puanlar ortalamaya bağlı olarak hesaplanır.

D) z puanı 2 olan bir bireyin puanı, ortalamanın 2 standart sapma üzerindedir.

E) T puanına göre yapılan sıralama ile z puanına göre yapılan sıralama aynıdır.

9. Aşağıdaki tabloda bir üniversitenin farklı bölümlerindeki öğrencilere uygulanan sözel yetenek testinden elde edilen puanlara ilişkin varyans değerleri ve KR-20 katsayıları verilmiştir:

Bölüm*	Varyans	KR-20
Coğrafya	8,5	0,92
Sosyoloji	8,0	0,88
Psikoloji	4,7	0,65
Matematik	4,0	0,58
Fizik	2,5	0,50

* Bölümlerdeki öğrenci sayıları ve bölümlerin başarı ortalamaları eşittir.

Buna göre

I. Coğrafya bölümü öğrencileri sözel yetenek bakımından en heterojen gruptur.

II. Fizik bölümü öğrencilerinin testten aldığı puanların iç tutarlılığı, diğer bölümlere göre daha yüksektir.

III. Grup homojenliği arttıkça test puanlarının güvenirliği düşmüştür.

yorumlarından hangileri doğrudur? (2022 İPTAL)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

1. Standart sapma her bir öğrencinin puanının aritmetik ortalamaya olan uzaklığına bakılarak hesaplanan bir değerdir. Öğrencilerin tümünün puanı aynı olduğundan aritmetik ortalamaya hepsi aynı uzaklıkta olmaktadır. Yani standart sapma değeri sıfırdır.

Cevap E

2. Soru grubun iki uç değerde toplandığını gösteriyor.

Cevap A

3. Bir dağılımda en çok tekrar eden puan dağılımın tepe değeridir. Bundan dolayı verilen dağılımın modu 80'dir. Bundan dolayı dağılım tek modludur.

Dağılımda yer alan merkezi yığılma ölçümlerinin dizilimi:

aritmetik ortalama < ortanca < mod

olduğu için dağılımın çarpıklık grafiği sola çarpıktır.

Buna göre verilen dağılımın grafiği hakkında yapılabilecek yolun tek modlu sola çarpık dağılımdır.

Cevap B

4. Gözdenin T puanı + 70 olduğu için T puanından hareketle z puanı hesaplanmalıdır. T puanı formülünden hareketle z puanı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

T puanı = 50 + 10 . z puanı

70 = 50 + 10 . z puanı

z puanı = +2

z puanı +2 olan bir öğrenci için verilen öncüllerden kesinlikle söylenebilecek olan öğrenci sınıf ortalamasının üzerinde puan almıştır.

Cevap B

5. Bir öğrencinin başarısı hakkında yorum yapılırken öncelikli olarak z puanı hesaplanmalıdır.

$$\text{z puanı} = \frac{\text{öğrenci notu} - \text{aritmetik ortalama}}{\text{standart sapma}}$$

$$\text{Ayşe Biyoloji z puanı} = \frac{64 - 58}{3} = +2$$

$$\text{Ayşe Kimya z puanı} = \frac{82 - 72}{4} = +2{,}5$$

verilen seçenekleri analiz edecek olursak

- Ayşe'nin Kimya z puanı daha yüksek olduğu için Kimya dersinde daha başarılıdır. A seçeneği doğru.
- Kimya sınavında standart sapma Biyolojiden yüksek olduğu için öğrenciler Kimyada daha heterojendir. B seçeneği yanlış.
- Ayşe'nin Kimya z puanı +2,5 olduğu için T puanı 75'tir. C seçeneği yanlıştır.
- Ayşe'nin Biyoloji z puanı +2 olduğu için E seçeneği yoktur.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

6. Bir testin ortalama güçlüğü hesaplanırken aşağıda verilen formül kullanılır.

$$\text{Testin ortalama güçlüğü} = \frac{\text{Aritmetik ortalama}}{\text{Soru sayısı}}$$

$$\text{Test 1 - Testin ortalama güçlüğü} = \frac{58}{100} \quad 0{,}58$$

$$\text{Test 2 - Testin ortalama güçlüğü} = \frac{58}{100} \quad 0{,}58$$

Buna göre kesin olarak yapılabilecek yorum A seçeneğinde yer alan iki testin ortalama güçlük indeksleri birbirine eşittir.

Cevap A

7. Tabloda verilen her seçeneği ayrıntılı olarak analiz edecek olursak

- Matematik testinde $\bar{x}$ > medyan > mod olduğu için sağa çarpıktır.
- Kimya testinde $\bar{x}$ < medyan < mod olduğu için sola çarpıktır. Bundan dolayı öğrencilerin çoğu yüksek puan almıştır.
- Biyoloji testi $\bar{x}$ > medyan > mod olduğu için sağa çarpıktır.
- Fizik testi $\bar{x}$ > medyan > mod olduğu için sağa çarpıktır. Ancak D seçeneğinde sola çarpık olarak verilen ifade kesinlikle yanlıştır.
- Türkçe testi $\bar{x}$ > medyan > mod olduğu için sağa çarpıktır. Bundan dolayı öğrencinin düşük puanları daha çoktur.

Cevap D

8. Standart puanlar hesaplanırken aşağıdaki formüller kullanılır.

$$\text{Z puanı} = \frac{\text{Öğrenci notu} - \text{Aritmetik ortalama}}{\text{Standart sapma}}$$

$$\text{Z puanı} = 50 + 10 \quad \text{Z puanı}$$

Formüller göz önüne alındığında verilen ifadelerden T puanı, Z puanına göre daha güvenilirdir ifadesi yanlıştır. Çünkü Z puanı daha fazla değer kullanarak hesaplandığı için Z puanı T puanına göre daha güvenilirdir.

Cevap B

9. Tabloda verilen istatistiksel değerlere bakıldığında varyans değeri sınıfın farklılaşması hakkında yorum vermektedir. Varyans büyükse farklılaşma fazla, küçükse farklılaşma azdır. KR-20 katsayısı değeri uygulanan testin iç tutarlılığı hakkında bilgi vermektedir. Bu bilgilere göre öncülleri ele alacak olursak;

I. Coğrafya bölümü öğrencileri sözel yetenek bakımından en heterojen gruptur. Varyans değeri en yüksek coğrafya olduğu için doğrudur.

II. Fizik bölümü öğrencilerinin testten aldığı puanların iç tutarlılığı yüksektir ifadesi yanlıştır. Çünkü KR-20 katsayısı en düşük ders fizik olduğu için iç tutarlılık en düşüktür.

III. Grup homojenliği arttıkça test puanlarının güvenirliği düşmüştür ifadesi doğrudur. Çünkü varyans ve güvenirlik doğru orantılıdır.

Buna göre I ve III. öncül doğrudur.

Cevap D

/yediiklimyayıncılık

1. Ömer İngilizce dersinde ilk defa gördüğü "apartment" kelimesinin anlamını Türkçede de kullanılan "apartman" olarak tahmin etmiştir. Ancak öğretmen kelimenin anlamının "daire" olduğunu belirterek Ömer'i düzeltmiştir. Buna rağmen Ömer "apartment" kelimesini her gördüğünde Türkçe karşılığı olarak aklına "apartman" kelimesi gelmeye devam etmiştir.

Buna göre, Ömer'in bu İngilizce kelimenin Türkçe karşılığını öğrenmekte zorlanmasının nedeni aşağıdaki kavramların hangisiyle açıklanır? (2018)

A) Sönme
B) Öğrenilmiş çaresizlik
C) Ket vurma
D) Olumsuz pekiştirme
E) Çağrışımsal geçiş

2. I. Otomatik tepkilerin yeni uyarıcılarla ilişkilendirilmesi
II. İstenmeyen uyarıcıyı ortadan kaldırarak istenen davranışı güçlendirme
III. İstemli bir davranışın sonuçları veya öncülleriyle desteklenmesi veya zayıflatılmasıyla gerçekleşen öğrenme
IV. Bir davranışı bastıran veya zayıflatan süreç

Bu açıklamalara karşılık gelen kavramlar, aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2020)

A) Klasik koşullanma - Ceza - Edimsel koşullanma - Olumsuz pekiştirme
B) Klasik koşullanma - Olumsuz pekiştirme - Edimsel koşullanma - Ceza
C) Edimsel koşullanma - Ceza - Klasik koşullanma - Olumsuz pekiştirme
D) Edimsel koşullanma - Olumsuz pekiştirme - Klasik koşullanma - Ceza
E) Olumsuz pekiştirme - Klasik koşullanma - Edimsel koşullanma - Ceza

3. Bir insanın sergilediği her tür eyleme davranış denir. Davranışlar; doğuştan gelen, geçici ve öğrenme ürünü davranışlar olmak üzere üçe ayrılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi öğrenme ürünü davranışlara örnektir? (2022 İPTAL)

A) Ateşli hastalık etkisi altındayken sayıklama
B) Tedavi sırasında alınan ilaçlardan dolayı unutkanlık yaşama
C) Uykusuzluktan dolayı daha çabuk öfkelenme
D) Sıcak bir maddeye dokunduktan sonra elini hızlıca çekme
E) Geri dönüştürülebilir atıkların toplanmasına yardım etme

yediiklimyayıncılık

1. Bireyin yeni edindiği bilgiye ihtiyaç duymasına karşın eski bilgiyi kullanmasına "ileriye ket vurma", eski bilgiye ihtiyaç duymasına karşın yeniyi kullanmasına "geriye ket vurma" denir. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.29)

Ömer'in "apartment" kelimesinin karşılığı olarak öğrendiği ilk şey "apartman" olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak daha sonra bunun "daire" olduğunu öğrenmiştir. Ömer ilerleyen zamanda "apartment" kelimesini duyunca "daire" demesi gerekli olduğu halde "apartman" demeye devam ettiğine göre "ileriye ket vurma" söz konusudur. Çünkü yeni bilgisine ihtiyaç duymasına karşın eski bilgisini kullanmaya devam etmektedir.

Cevap C

2. Klasik (tepkisel) koşullanma, aralarında doğal bir ilişki bulunmayan uyarıcı – tepki bağının oluşturulmasıdır. Örneğin, diline et değen bir köpek doğal olarak salya salgılar. Ortama önce zil sesi, hemen ardından (bitişiklik) et verilirse, zil sesi ile et arasında ilişki kurulur ve köpek zil sesine de salya salgılamaya başlar. Bu durumda otomatik bir tepki (salya) yeni uyarıcıyla (zil sesi) ilişkilendirilmiş olur.

Olumsuz pekiştirme, olumsuz pekiştirecin (istenmeyen uyarıcının) ortadan kaldırılmasıdır. Örneğin içerisi çok kötü kokunca (kötü koku olumsuz pekiştireç durumundadır) pencereyi açıp içeriyi havalandırırız. Böylece istenmeyen uyarıcıdan kurtulmuş oluruz. Bu durumda olumsuz pekiştirme, olumsuzluktan kurtulmak olarak karşımıza çıkar.

Edimsel koşullanmada organizmanın davranışları istemli, kasıtlıdır. Bu süreçte davranış, sonuçları tarafından kontrol edilir. Örneğin çocuk elini yıkar ve ardından şeker alırsa, el yıkama davranışı güçlendirilmiş olur. Çocuk derste gereksiz konuşur ve davranışının sonunda öğretmeni tarafından uyarılırsa bu kez davranış – en azından bu ortamda – zayıflatılmış olur.

Edimsel koşullanma ilkelerine göre bir davranışın ardından organizma istenmeyen sonuç ile karşılaşırsa buna "ceza" denir. Ceza davranışı yok etmez ancak bastırır. Yani cezanın uygulandığı ortamda gözlenmemesini sağlar. Örneğin derste gereksiz konuştuğu için öğretmeni tarafından uyarılan çocuk, bu derste gereksiz konuşma yapmayabilir ancak diğer derslerde istenmeyen davranışa devam edebilir. Yani ceza ile istenmeyen davranış bastırılmış olur.

Cevap B

3. Öğrenme ürünü olan davranışlar sonradan kazanılan davranışlardır. Bunlar yaşantı yoluyla edinilmiş, nispeten kalıcı olan, transferi mümkün olan, davranış değişikliğine sebep olan davranışlardır. Seçeneklere baktığımızda A,B,C ve D seçenekleri doğuştan getirilen davranışlarken E seçeneğinde yer alan "geri dönüştürülebilir atıkların toplanmasına yardım etme" cümlesi öğrenilmiş davranıştır.

Cevap E

Yediiklim Yayıncılık

1. Sınıf öğretmeni, ilkokul ikinci sınıfa devam eden Emel'in annesine yaptığı açıklamada "(I) Kalemi geçen seneye göre artık çok daha düzgün tutuyor ve yazarken zorlanmıyor. Fakat (II) derste genellikle başka şeylerle ilgileniyor ve (III) çoğunlukla ev ödevlerini bitirmeden geliyor." demiştir.

Öğretmenin yaptığı bu açıklamaların ilişkili olduğu öğrenmeyi etkileyen faktörler, aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2017)

A) Olgunlaşma - Güdülenme - Transfer
B) Büyüme - Etkin katılım - Kaygı
C) Olgunlaşma - Dikkat - Öğrenmeye ayrılan zaman
D) Büyüme - Kaygı - Etkin katılım
E) Güdülenme - Etkin katılım - Dikkat

2. Öğretmenler, sınıflarının sıcaklığına ve aydınlatmasına çok önem verirler. Bilirler ki sınıfları çok sıcak veya çok soğuk olmamalı, ideal sıcaklıkta tutulmalıdır. Sınıfın yeterince aydınlık olmasına da özen gösterirler. Öğretmenler aynı zamanda öğrencilerinin ders boyunca aç, yorgun veya hasta olup olmadıklarını gözlemleyerek, öğrenmeyi etkileyebilecek faktörlere yönelik önlem almaya çalışırlar.

Öğretmenlerin dikkate aldığı bu özellikler, öğrenmeyi etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisinin kapsamındadır? (2018)

A) Olgunlaşma
B) Bireysel ayrılıklar
C) Türe özgü hazır oluş
D) Genel uyarılmışlık hâli
E) Transfer

3. **Öğrenmeyi etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisi "öğrenen"in özelliklerinden değildir? (2019)**

A) Türe özgü hazır oluş
B) Genel uyarılmışlık hâli
C) Öğrenmeye ayrılan zaman
D) Öğrenmelerin aktarılması
E) Olgunlaşma

4. **Aşağıdakilerden hangisi öğrenmede transferi kolaylaştıracak durumlardan biri değildir? (2021)**

A) Sınav soruları hazırlanırken ders anlatımında kullanılan kavramsal ifade ve terimlerin tercih edilmesi
B) Sınav soruları hazırlanırken soruların numaralandırılmasında dersteki konu anlatım sırasının dikkate alınması
C) Hafta sonu okulda yapılacak genel başarı sınavı planlanırken öğrencilerin kendi sınıflarında yer alacakları şekilde oturma düzeni oluşturulması
D) Öğretim üyesinin kendisinin yürüttüğü derslerin sınavlarında bölümündeki araştırma görevlilerinden gözetmenlik desteği alması
E) Bilgisayar laboratuvarında yapılan dersin sınavının da bilgisayar laboratuvarında yapılması

Yediiklim Yayıncılık

1. Bireyin bir işi yapabilecek bilişsel ve fiziksel yeterliliğe ulaşmasına olgunlaşma denir. Emel'in, kalemi geçen seneye göre artık çok daha düzgün tutabilmesi "olgunlaşma" ile ilgilidir. Emel'in ders esnasında başka şeylerle ilgilenmesi "dikkat" noktasında sorun yaşadığını göstermektedir. Ev ödevlerini bitirmeden gelmesi ise "öğrenmeye ayrılan zaman"ı doğru kullanmadığının göstergesidir.

Cevap C

2. Öğrenmeyi etkileyen öğrenenle ilgili faktörlerden biri de "genel uyarılmışlık hâli" olarak karşımıza çıkar. Bir kişinin uyarılmışlık hâli, çevresel uyarıcıların ne kadarını alabileceği üzerinde önemli bir etkendir ve içinde bulunduğu çevresel koşullardan güçlü şekilde etkilenir.

Bu nedenle eğitimciler şu tip önerilerde bulunur: (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.14)

- Hem televizyon izleyip hem ders çalışmayın.
- Uzanarak ya da ayakta dolaşarak ders çalışmayın, mutlaka masa başında sandalyeye oturun.
- Belirli ders çalışma sürelerinin ardından kısa dinlenme aralıkları verin. Aralıksız olarak ders çalışmayın.
- Çalışma yaptığınız ortamın aşırı sıcak ya da aşırı soğuk olmamasına dikkat edin.
- Çalışma yaptığınız ortamın iyi aydınlatılmış, havalandırılmış olmasına dikkat edin.
- Karnınız aç şekilde okula gelmeyin ya da yemek yerken fazla abartmayın.

Cevap D

3. Öğrenmeyi etkileyen faktörler, "öğrenen, yöntem ve malzeme" olmak üzere üç boyutta incelenir. Öğrenenle ilgili faktörler, "türe özgü hazır oluş, olgunlaşma, genel uyarılmışlık hâli, güdü ve eski yaşantılar (öğrenmenin aktarılması)" olarak karşımıza çıkar (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.12).

Öğrenmeye ayrılan zaman ise yöntemle ilgili faktörler arasında yer almaktadır.

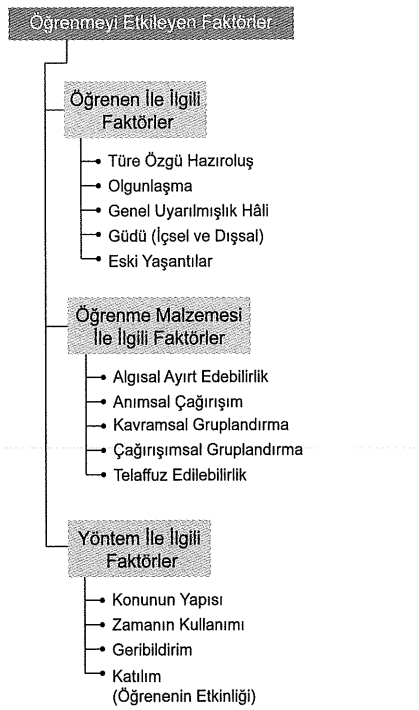

Cevap C

© Ayetzihinlerinyayıncılık

4. **Olumlu Aktarım (Pozitif Transfer):** Bir alandaki öğrenmenin, başka bir alandaki öğrenmeyi ya da başka bir deyişle önceki öğrenmelerimizin bugünkü öğrenme sürecini kolaylaştırmasıdır. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.16)

   Duruma bağımlı öğrenme, bilgiyi ilk kodladığımız anda bulunduğumuz duygusal ve fizyolojik durumla aynı durumda olduğumuzda bilginin daha kolay hatırlanabilesi anlamına gelir. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.190)

   Açıklamalardan da anlaşılabileceği gibi öğrenmenin gerçekleştiği çevreye benzer koşullar, öğrenmenin transferi üzerinde kolaylaştırıcı etkiye saliptir. D seçeneğinde belirtilen "Öğretim üyesinin kendisinin yürüttüğü derslerin sınavlarında bölümündeki araştırma görevlilerinden gözetmenlik desteği alması" öğrenmenin transferini zorlaştırır. Çünkü öğrenmenin gerçekleştiği andaki ipuçları (öğrenme hangi ortamda gerçekleşti, ortamda o anda kimler vardı vb.) transferi kolaylaştırmaktadır. Oysa sınav esnasında öğretimi sağlayan kişiden farklı bir kişinin olması, bilginin geri getirilmesini zorlaştırabilir.

Cevap D

/yediiklimyayıncılık

1. Aşağıda; bir şirketin farklı bölümlerinde görev yapan üç müdürün, personelin işe vaktinde gelmelerini sağlamak amacıyla yaptıkları uygulamalar verilmiştir.

I. Elif Hanım; ay boyunca haftanın bazı günleri personelin işe vaktinde gelip gelmediğini kontrol etmekte, vaktinde gelenlerin günlük yol masrafını ay sonunda ödemektedir.

II. Hakan Bey; ay boyunca haftanın birinci, üçüncü ve beşinci günü personelin işe vaktinde gelip gelmediğini kontrol etmekte, vaktinde gelenlerin yol masrafını ay sonunda ödemektedir.

III. Aylin Hanım, ay boyunca işe en fazla sayıda vaktinde gelen personelin aylık yol masrafını ay sonunda ödemektedir.

Buna göre müdürlerin aynı amaç doğrultusunda yaptıkları bu uygulamaların, en çok etkili olandan en az etkili olana doğru sıralaması aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir? (2019)

A) I, II, III B) I, III, II
C) II, I, III D) III, I, II
E) III, II, I

2. Öğrenmeyi açıklayan davranışçı yaklaşımlar dikkate alındığında

I. Bireyin kişisel memnuniyet duyarak yaptığı bir davranışın dışsal olarak pekiştirilmesi, davranışın içsel pekiştirme değerini zayıflatabilir.

II. Öğrenmenin pekiştirilmesi, bireyin uygun davranışları veya başarıları için her zaman not veya para gibi somut bir ödül beklentisi içinde olmasına yol açabilir.

III. Cezalandırma, istenmeyen davranışın yeniden ortaya çıkma olasılığını azaltır ancak ceza ortadan kalktığında istenmeyen davranış tekrar ortaya çıkabilir.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2022 İPTAL)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Bir öğretmen kendisini dinleme ve yönergelerine uygun hareket etme gibi olumlu öğrenci davranışlarının sayısını ve sıklığını artırabilmek için öğrencilerle birlikte bir olumlu davranış çizelgesi hazırlayarak sınıfın duvarına asar. Öğrencilerin olumlu davranışlarını pekiştirmek için çok sevdikleri kırtasiye ürünleriyle onları ödüllendirmeye karar verir.

Bu öğretmen, olumlu davranış gösteren öğrencilere ödüllendirmeyi hangi sıklıkta yaparsa öğrencilerin daha fazla olumlu davranışta bulunma olasılığını artırmış olur? (2022)

A) Anında
B) Her bir ders saati sonunda
C) Her haftanın son ders saatinde
D) Bir gün ilk, diğer gün ise son ders saatinde olacak şekilde dönüşümlü olarak
E) Farklı gün ve saatlerde, değişen sıklıkta

Yayınevi Dijitalleştirmeyemezdik

1. Pekiştirme tarifelerinin sönmeye karşı direnci şu şekilde ifade edilmektedir: (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.110).

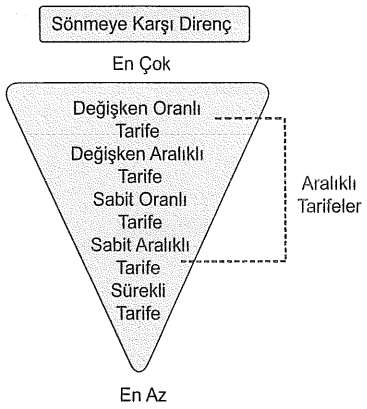

Aylin Hanım'ın yapmış olduğu uygulamada, ay boyunca işe en fazla sayıda vaktinde gelen personelin pekiştirilmesi söz konusudur. Bu durumda personelin kaçıncı davranışının pekiştirileceği önceden belli değildir. Personel, pekiştirilmek için her gün işe vaktinde gelmeye çalışacak yani sürekli etkinlik hâli oluşacaktır. Burada uygulanan tarife "değişken oranlı" olarak karşımıza çıkar.

Elif Hanım, ay boyunca haftanın bazı günleri kontrol yapmaktadır. Bununla birlikte hangi günler olduğu belli değildir. Yani "değişken aralıklı tarife" söz konusudur.

Hakan Bey ise haftanın birinci, üçüncü ve beşinci günü kontrol yapmaktadır. Yani kontrolün hangi günler olacağı bellidir. Bu durumda "sabit oranlı tarife" söz konusudur.

Tarifelerin sönmeye direnci göz önüne alındığında uygulamaların etkililik düzeyi Aylin Hanım - Elif Hanım - Hakan Bey sırasını izleyecektir.

Cevap D

2. I. Bireyin kişisel memnuniyet duyarak yaptığı bir davranışın dışsal olarak pekiştirilmesi, davranışın içsel pekiştirme değerini zayıflatabilir. Davranışçı kuramlar içe bakış yöntemi değil, dışsal unsurların önemine dikkat çektiği için bu öncül davranışçı kuram için doğrudur.

II. Öğrenmenin pekiştirilmesi, bireyin uygun davranışları veya başarıları için her zaman not veya para gibi somut bir ödül beklentisi içinde olmasına yol açabilir, ifadesi beklenti kuramı olarak ifade edilen bilişsel ağırlıklı davranışçı kuram olan Tolman'ın Amaçlı Davranışçılık Kuramı ile ilgilidir.

III. Cezalandırma, istenmeyen davranışın yeniden ortaya çıkma olasılığını azaltır ancak ceza ortadan kalktığında istenmeyen davranış tekrar ortaya çıkabilir. Davranışçı kuramlardan edimsel koşullanmaya göre ceza davranışı yok etmez, tekrar ortaya çıkmasına neden olabilir. Bu nedenle eğitimde ceza kullanılmamalıdır.

Cevap D

3. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.88) (2022)

Değişken Aralıklı Pekiştirme (Değişken Zaman Aralıklı Pekiştirme):

Pekiştirme, organizmanın önceden tahmin edemeyeceği, farklı zaman aralıklarının ardından yapılır. Yani zaman değişkendir, sönmeye karşı en dirençli ikinci tarife olarak kabul edilir. Organizma ne zaman pekiştirileceğini bilmediği için sürekli etkin olma ihtiyacı duyar. Davranışa süreklilik katmada etkilidir.

Öğretmen, öğrencilerine daha fazla olumlu davranışta bulunma olasılığını artırmak yani bu konuda sürekli etkinlik hâli oluşturmak istemektedir. Bu durumda farklı gün ve saatlerde, değişen sıklıkta yani değişken aralıklı pekiştirme uygulamalıdır.

Cevap E

Yediiklim Yayıncılık

1. Mehmet ilkokul birinci sınıf öğrencisidir. Okulun ilk günlerinde matematik dersinde karnı ağrımaya başlar ve ağrının şiddeti giderek artar. Öğretmen, Mehmet'in ailesine haber verir ve ailesi onu hastaneye götürür. O günden sonra Mehmet matematik dersinde tedirgin olmaya ve dersi sevmemeye başlar.

Mehmet'in matematik dersini sevmemesi, klasik koşullanma kuramının aşağıdaki kavramlarından hangisiyle açıklanır? (2018)

A) Koşullu tepki
B) Koşulsuz tepki
C) Nötr uyarıcı
D) Koşullu uyarıcı
E) Koşulsuz uyarıcı

2. **Aşağıdakilerden hangisi klasik koşullanmanın ilkelerinden biri değildir? (2019)**

A) Kendiliğinden geri gelen koşullu tepki, ilk koşullu tepkiyle her zaman aynı güçtedir.
B) Koşullu tepkiler bazen söner, bazen sönmez.
C) Belirli uyarıcıların birbirleriyle eşleşmesi diğerlerinin eşleşmesinden daha kolaydır.
D) Koşullu uyarıcıya verilen bir tepki benzer diğer uyarıcılara da genellenebilir.
E) Ayırt etme, potansiyel koşullu uyarıcının şiddeti farklılaştırılarak öğretilebilir.

3. **Bir baba, oyun oynamayı seven çocuğuna aşağıdakilerden hangisini söylediğinde Premack ilkesini temel almış olur? (2019)**

A) Oyunun bittikten sonra hemen ödevlerini yapmalısın.
B) Ödevini bitirirsen bile bugün dışarıya oynamaya çıkamazsın.
C) Oyunun bitince odanı toplamaya başlamalısın.
D) Ödevini yapmayı bitirdiğinde dışarıya oynamaya çıkabilirsin.
E) Dilediğin zaman oyun oynamak için dışarıya çıkabilirsin, odanı geldiğinde toplarsın.

4. **Birçok olumsuz öğrenme davranışının ortadan kaldırılmasında etkili olarak uygulanabilen** "sistematik duyarsızlaştırma" **aşağıdaki tekniklerden hangisiyle daha çok ilişkilidir? (2020)**

A) Uyumsuz tepki
B) Bıktırma
C) Eşik
D) Bitişiklik
E) Kendiliğinden geri gelme

5. Cengiz Öğretmen sınav yapacağı zaman, soru kâğıtlarını sarı bir zarfa koyarak sınıfa gitmektedir. Bir gün, öğrencilerin medya araçlarını kullanım sıklıklarını belirlemek amacıyla oluşturduğu anketleri sarı bir zarfa koyarak sınıfa götürür. Cengiz Öğretmen sınıfa girdiğinde öğrenciler merak dolu gözlerle "Öğretmenim elinizdeki zarfta ne var, yoksa sınav mı olacağız?" diye sorar.

Öğrencilerin sarı zarfı gördüklerinde "Yoksa sınav mı olacağız?" **diye sorması aşağıdaki koşullanma ilkelerinden hangisiyle açıklanır? (2021)**

A) Ayırt etme
B) Habercilik
C) Genelleme
D) Gölgeleme
E) Pekiştirme

/yediiklimyayıncılık

6. İlkokul birinci sınıf öğrencisi Sezen taşınma sebebiyle başka bir okula kayıt olmuştur. Öğretmen, Sezen'in yeni okuluna alışması için sevdiği bir oyuncağı bir süre yanında getirebileceğini söylemiştir. Sezen de çok sevdiği bebeğini okula götürmüştür. Sınıf arkadaşı Yeliz, Sezen'in elindeki bebeğe bakmak için aldığında bebeğin elbisesini yırtmıştır. Sezen bu olaya çok üzülmüş ve Yeliz'i görmek istemediği için o günden sonra okula gitmek istememiştir.

Klasik Koşullanma Kuramı'na göre bebeğin elbisesini yırtan Yeliz'in durumu aşağıdakilerin hangisiyle açıklanır? (2022 İPTAL)

A) Koşullu uyarıcı
B) Koşullu tepki
C) Nötr uyarıcı
D) Koşulsuz uyarıcı
E) Koşulsuz tepki

7. Bir sınıf öğretmeni, matematik dersinde öğrencilerin birbirlerine yardımcı olmasını teşvik etmek için "puan biriktirme" uygulaması başlatmıştır. Öğrencilerin, sınıf arkadaşlarına yardım etme davranışını artı puan vererek ödüllendirmektedir. Öğretmen bunu bazen yardım davranışlarının ilkinde, bazen ikincisinde, bazen de üçüncüsünde gerçekleştirmektedir.

Buna göre öğretmenin kullandığı pekiştirme tarifesi aşağıdakilerden hangisidir? (2022 İPTAL)

A) Sürekli
B) Değişken oranlı
C) Değişken aralıklı
D) Sabit oranlı
E) Sabit aralıklı

8. Melih, kariyeri için önemli bir sınava girmek amacıyla şehirler arası yolculuk yapar. Girdiği sınav beklediği gibi geçmeyince geldiği bu şehirden bir an önce uzaklaşıp memleketine dönmek ister. Bindiği otobüs; gri renkli, havası "basık" şehirden uzaklaşıp çamlarla örtülü yeşil tepelere ulaştığında Melih'in yüzü güler ve içini bir ferahlık kaplar.

Melih'in sınava girdiği şehre karşı hissettiği olumsuz duygular aşağıdaki koşullanma ilkelerinden hangisiyle doğrudan açıklanabilir? (2022)

A) Habercilik
B) Bitişiklik
C) Pekiştirme
D) Ayırt etme
E) Genelleme

/yediiklimyayıncılık

1. Klâsik koşullanma sürecinde beş temel kavram söz konusudur:

Nötr Uyarıcı: Organizma üzerinde beklenen herhangi bir tepkiye yol açamayan uyarıcıdır.

Koşulsuz Uyarıcı: Beklenen tepkiyi doğal olarak meydana getiren, öğrenilmemiş uyarıcıdır.

Koşulsuz Tepki: Koşulsuz uyarıcıya verilen tepkidir, öğrenilmemiştir.

Koşullu Uyarıcı: Nötr uyarıcının, koşulsuz uyarıcı ile eşleşerek tepki üretme gücü kazanması hâlinde aldığı yeni isimdir, öğrenilmiştir.

Koşullu Tepki: Koşullu uyarıcıya verilen tepkidir. Koşullu uyarıcı öğrenilmiş olduğuna göre, koşullu tepki de öğrenilmiştir. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.41)

İlkokul birinci sınıf öğrencisi Mehmet için matematik dersi başlangıçta herhangi bir tepkiye yol açmayan nötr uyarıcı iken, şiddetli karın ağrısı koşulsuz uyarıcı durumundadır. Karın ağrısı (koşulsuz uyarıcı), matematik dersinde (nötr uyarıcı) gerçekleştiği için, nötr uyarıcı ile koşulsuz uyarıcı eşleşmiş ve matematik dersi "koşullu uyarıcı" haline gelmiştir. Bu durumda matematik dersine verilen tepkiler (tedirginlik - sevmeme gibi) "koşullu tepki" durumundadır.

Cevap A

2. Sönmüş tepkinin, bir süre sonra tekrardan ortaya çıkmasıdır. Bu durum, sönmüş bir tepkinin yok olmadığının da ispatıdır.

Kendiliğinden geri gelen tepkiler sönmeye karşı dirençsizdir. Yani pekiştirilmezse çok kısa sürede ortadan kalkar.
(Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.60).

Kendiliğinden geri gelen koşullu tepki, ilk koşullu tepkiyle aynı güçte değildir, aksine sönmeye karşı çok dirençsiz, kısa soluklu tepkiler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cevap A

3. Premack tarafından geliştirilen ve kendi adıyla anılan bu ilkeye göre, organizmanın çok sık yaptığı (ve yapmak istediği) etkinlikler, az sayıda yaptığı (ve çoğunlukla yapmaktan zevk almadığı, yapmak istemediği) etkinlikleri pekiştirmek için kullanılabilir. Yani organizmanın az sayıda yaptığı etkinliğin sayısını artırmak için, çok sayıda yaptığı etkinlik pekiştireç olarak kullanılır. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.89).

Bu durumda bireyin önce istemediği etkinliği yapması, sonra pekiştireç olarak istediği etkinliğin verilmesi gerekir. "Ödevini yapmayı bitirdiğinde dışarıya oynamaya çıkabilirsin." ifadesi, bu uygulama için uygundur.

Cevap D

4. Korku, kaygı gibi olumsuz öğrenme davranışlarının ortadan kaldırılmasında etkili olarak uygulanabilen "sistematik duyarsızlaştırma", korku – kaygıya yol açan uyarıcı ile bireyin aşamalı olarak karşılaştırılması esasına dayanır. Örneğin köpekten çok korkan bir çocuğa önce köpek resimleri, ardından oyuncak bir köpek gösterilir. Daha sonra gerçek bir köpek uzaktan gösterilip yaklaştırılır.

"Sistematik duyarsızlaştırma" ile "eşik" yöntemi arasında uygulama şekli açısından büyük benzerlik vardır. Çünkü eşik yönteminde de "aşamalılık" söz konusudur. Örneğin oğlunun daha fazla kitap okumasını isteyen bir anne, günlük sayfa sayısını azar azar (aşamalı) olarak artırabilir.

Cevap C

5. **Habercilik (Uyaran Sıralaması)** (Tanık, B., s.40)

Eğer bir uyarıcı, başka bir uyarıcının geleceğini ya da devam etmekte olan uyarıcının **bittiğini - biteceğini** bildiriyorsa bu tip uyarıcılara **haberci uyarıcı** denir. Bütün koşullu uyarıcılar, aynı zamanda haberci uyarıcı niteliği taşır.

"Benim ardımdan başka bir uyarıcı gelecek." diyen haberciler, **olumlu habercidir.**

"Devam etmekte olan uyarıcı artık bitti - bitecek." diyen haberciler, **olumsuz habercidir.**

Habercilik, koşullu ve koşulsuz uyarıcılardan hangisinin önce ve hangisinin sonra geleceğine ilişkin organizmanın koşullanma sonrasında beklenti geliştirmesidir (Yıldırım, 2008; Dawson, 1973).

Rescorla'ya göre koşullanmanın nedeni, nötr uyarıcıyla koşulsuz uyarıcı arasında önceden kestirilebilir bir ilişkinin varlığıdır.

Soru parçasına göre Cengiz Öğretmen, sınav yapacağı zaman soru kâğıtlarını sarı bir zarfa koymaktadır. Bu durumda öğrenciler sarı zarfı görünce sınav olacağı beklentisi içerisine girmektedir. Öğrencilerin içerisinde sınav olmasa bile sarı zarfı görünce sınav olacağını düşünmeleri, oluşan beklentinin sonucudur. Bu durum habercilik ilkesiyle açıklanır.

Dikkat: Genelleme, benzer uyarıcılara aynı tepkinin verilmesidir. Burada her iki koşulda da sarı zarftan söz edilmektedir. Başka bir deyişle benzeyen farklı bir uyarıcı söz konusu değildir. Ayrıca soru parçası öğrencilerde oluşan beklentiye vurgu yapmaktadır. Beklentinin oluşması, habercilik ilkesinin temelini oluşturmaktadır.

Cevap B

6. **Koşulsuz Uyarıcı:** Doğuştan var olan öğrenilmemiş uyarıcılardır. Bu uyarıcılara verilen tepki otomatiktir ve o türdeki tüm organizmalarda görülür.

Koşulsuz Tepki: Koşulsuz uyarıcıya verilen öğrenilmemiş tepkidir. Doğuştan sahip olunan ve refleksif bir tepkidir.

Nötr Uyarıcı: Koşullanma öncesi organizma için herhangi bir anlam ifade etmeyen ve herhangi bir tepkiye yol açmayan uyarıcılardır.

Koşullu Uyarıcı: Başlangıçta herhangi bir tepki oluşturmayan nötr uyarıcının koşulsuz uyarıcıyla eşleştirilmesi sonucu nötr uyarıcının koşullu uyarıcıya dönüşmesidir.

Koşullu Tepki: Koşullu uyarıcıya verilen tepkidir. Soruda yer alan bebeğin elbisesini yırtan Yeliz'in durumu ifadesi koşullu uyarıcı ifade eder.

Cevap A

7. Değişken oranlı tarife sönmeye karşı en dirençli olan, organizmanın pekiştireci hangi davranıştan sonra alacağını bilmediği, belli olmayan davranış miktarında pekiştirilmesini ifade eder. Soruda, öğretmenin bazen yardım davranışlarının ilkinde, bazen ikincisinde, bazen de üçüncüsünde gerçekleştirmesi değişken oranlı tarife kullandığını gösterir.

Cevap B

8. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.35) (2022)

Bitişiklik (Uyaranlar Arasındaki Zaman Aralığı - Yakınlık - Ulanıklık):

Koşullanmanın etkili şekilde gerçekleşebilmesi için nötr uyarıcının verilme zamanı ile koşulsuz uyarıcının verilme zamanı arasındaki dilim çok kısa olmalıdır.

Zaman aralığı dışında bitişiklik ilişkisi uyarıcıların birbirine çok yakın olması şeklinde de yorumlanabilir. Organizma bu sayede iki uyarıcı arasında ilişki kurabilmektedir.

Murat'ın bu şehre karşı olumsuz duygular hissetmesinin nedeni, sınava o şehirde girmiş olmasıdır. Yani şehir ve sınav bitişikliği, sınava duyulan olumsuz duyguların şehre de duyulmasına yol açmıştır.

Cevap B

Yediiklim Yayıncılık

1. Beril, yeni sahiplendiği yavru kedisini yemek masasına çıkmaması için eğitmek istemektedir. Kedinin limon kokusundan hiç hoşlanmadığını ve bu kokuyu duyduğunda ortamdan hızla uzaklaştığını fark etmiştir. Bunun üzerine içine bir miktar limon sıktığı suyu, şişeye koyarak bir sprey hazırlamıştır. Kedi, yemek masasına çıkmak için girişimde bulunduğunda kimi zaman bu spreyden havaya su sıkarak ortamdan uzaklaşmasını sağlamış, kimi zamansa kedinin bu girişimini görmezden gelmiştir. Aradan iki ay geçmesine rağmen kedi masaya çıkma davranışını sürdürmüştür.

Beril'in bu denemesiyle ilgili;

I. Kedisinin yemek masasına çıkma davranışını ortadan kaldırmak için I. tip ceza uygulamıştır.

II. Uyguladığı yöntem konusunda tutarsız davrandığı için, kedisinin yemek masasına çıkma davranışını ortadan kaldırmada başarılı olamamıştır.

III. Spreyden havaya su sıkması olumsuz pekiştirmedir.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2017)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Onuncu sınıf öğrencisi Ömer, İngilizce sınavında kopya çekme girişiminde bulunmuştur. Bu girişimi fark eden öğretmen, dönem başında Ömer'e verdiği ve Ömer'in de sahip olmaktan gurur duyduğu ders asistanı unvanını ondan geri aldığını söylemiştir.

Ömer'in kopya çekme girişimine yönelik, öğretmenin bu uygulaması aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır? (2017)

A) I. tip ceza
B) Dolaylı ceza
C) Olumsuz pekiştireç
D) II. tip ceza
E) Premack ilkesi

3. Nermin Hanım, köpeğine her sabah kapıya bırakılan gazeteyi alıp eve getirmesini öğretmek istemektedir. Bu davranışı köpeğine öğretmek için onu çok sevdiği kemik şeklindeki küçük krakerlerle ödüllendirmeye karar vermiştir. İlk birkaç hafta köpeğinin gazeteyi kapıdan alıp eve her getirdiğinde bu krakerden köpeğine vererek onu ödüllendirmiştir, köpeği de bu davranışı kazanmış görünmektedir. Ancak, sonraki günlerde eve kraker almayı unuttuğu için köpeği gazeteyi kapıdan alıp eve getirse de ona kraker verememiştir. Sonuç olarak Nermin Hanım, köpeğinin kazandığı bu davranışın devamlılığını sağlayamamıştır.

Nermin Hanım bu uygulamasında koşullamayla ilgili aşağıdakilerden hangisini göz ardı etmiştir? (2017)

A) Bir tepkinin sürekli pekiştirilmesi, aralıklı pekiştirilmesine oranla o tepkinin daha hızlı kazanılmasını sağlar.

B) Koşulsuz uyarıcı ortamda yokken koşullu uyarıcı tekrar tekrar verilirse koşullu tepki azalır ve zamanla yok olabilir.

C) Birincil ve ikincil pekiştireçlerden hangisinin etkili olacağı koşullara göre değişir.

D) Davranışın kazanılmasında pekiştirme tarifesi kadar pekiştirecin türü de önemlidir.

E) İstenilen davranış değişikliği sağlandıktan sonra sönmemesi için aralıklı pekiştirilmenin sürdürülmesi gerekir.

yediiklimyayıncılık

4. Lise öğrencisi Özgür, felsefe sınavında soruları yanıtlarken öğretmenin derste anlattığı bilgilere kendi yorumunu da ekler ve sınavdan yüksek bir puan alır. (I) Sonrasında girdiği her açık uçlu sınavda soruları yanıtlarken kendi yorumunu da yazarak yüksek puan almayı bekler. Ancak biyoloji sınavında soruları kendi yorumunu katarak yanıtladığı için sınavdan beklediği gibi yüksek bir not alamaz.

(II) Bu deneyiminden sonra Özgür sadece felsefe sınavında kendi yorumunu yazar.

Özgür'ün numaralandırılarak verilmiş iki yaşantısı, sırasıyla aşağıdaki kavramlardan hangisine örnektir? (2018)

A) Uyarıcı genelleme - Biçimlendirme
B) Uyarıcı genelleme - Uyarıcı ayırt etme
C) Uyarıcı ayırt etme - Biçimlendirme
D) Biçimlendirme - Uyarıcı ayırt etme
E) Uyarıcı ayırt etme - Uyarıcı genelleme

5. Meryem Hanım ilkokula giden kızının, kendi kirli giysilerini çamaşır sepetine kendisinin atmasını ister. Bu amaçla kirli giysilerini sepete koyduğu her beş davranışından sonra kızına bir yıldız verir. Meryem Hanım, kızı on yıldız biriktirirse ona uzun süredir istediği mikroskobu almaya söz verir.

Buna göre, Meryem Hanım aşağıdaki pekiştirme tarifelerinden hangisini kullanmaktadır? (2018)

A) Sürekli
B) Değişken aralıklı
C) Sabit aralıklı
D) Değişken oranlı
E) Sabit oranlı

/yediiklimyayincilik

6. Bir öğretmen, sınıf düzenini sağlamakta zorlandığı için verimli ders işleyemediği sınıfındaki öğrencilerine; "Dönem boyunca dersim sırasında istenmeyen davranışlar sergileyen öğrencilerin, performans notundan on puan düşüreceğim." duyurusunu yapar. Ancak öğretmenin bir strateji olarak kullandığı ceza yöntemi, sınıfta istenmeyen davranışların azalmasında etkisiz olur. Öğretmen bu durumun nedenini anlayamaz.

Edimsel koşullanmaya göre bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisi değildir? (2019)

A) İstenmeyen davranışların somut bir biçimde tanımlanmamış olması
B) Cezanın, istenmeyen davranışın gerçekleşmesinden çok sonra uygulanması
C) Öğrencilerin verilecek cezalar konusunda önceden bilgilendirilmiş olması
D) İstenmeyen davranışların yerine; olması beklenen, istenen davranışların belirsiz olması
E) İstenmeyen davranışların neden istenmediğinin sebeplerinin belirsiz olması

7. I. Öğretmen, derste öğrenciler kendi aralarında konuştuklarında ve gürültü yaptıklarında dersi ancak sessiz bir ortamda duyulabilecek kadar kısık sesle anlatmıştır.

II. Çocuklar, kendileriyle alay ettiği için beraber oynamayı bıraktıkları Meltem'le, bu duruma üzülüp alay etmekten vazgeçmesinden sonra, yeniden beraber oynamaya başlamışlardır.

III. Evin dağınıklığından huzursuz olan ve bu nedenle eve gelmek istemeyen Ahmet, her akşam yatmadan önce evini toplamaya başlamıştır.

IV. Öğretmen, derste Ersin söz aldığı sırada gürültü yapan öğrencilerin ders boyunca söz almalarına izin vermemiştir.

Yukarıdakilerden hangileri olumsuz pekiştirmeye örnektir? (2020)

A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

8. Pekiştirme tarifeleri konusunda ödev hazırlayan bir öğrenci, bu tarifeleri örneklerle açıklayabilmek için okulda geçirdiği bir günü ve yaşantılarını içeren bir metin hazırlamıştır. Pekiştirme tarifelerinden birine örnek olarak her 50 dakikalık dersten sonra verilen 10 dakikalık dinlenme arasını yazmıştır.

Öğrencinin ödevinde kullandığı bu örnek aşağıdaki pekiştirme tarifelerinden hangisini açıklamaktadır? (2020)

A) Değişken aralıklı
B) Sabit oranlı
C) Değişken oranlı
D) Sürekli
E) Sabit aralıklı

9. **Aşağıdakilerin hangisinde Premack İlkesine aykırı bir uygulama yapılmıştır? (2021)**

A) Çocuğuna ödevlerini yaptırmakta zorlanan bir anne "Önce ödevlerini bitir, sonra parka gidip oynayabilirsin." demiştir.
B) Bir baba, akademik başarısı düşük olan oğluna "Önce sınıfını geç, sonra ailecek tatile gideriz." demiştir.
C) Bir anne, arkadaşlarını eve davet etmek isteyen kızına "Odanı toplayınca arkadaşlarını davet edebilirsin." demiştir.
D) Öğrencilerinin derse odaklanmasını isteyen bir öğretmen, öğrencilerine "Problemi çözmeden teneffüse çıkamazsınız." demiştir.
E) Bir baba, arkadaşlarıyla beraber sinemaya gitmek isteyen kızına "Ödevini yapacaksan sinemaya gidebilirsin." demiştir.

10. Burcu ve Zeynep, bir emlak ofisinde satış görevlisi olarak çalışmaktadır. Burcu'ya satışına aracılık ettiği her beş konut için ödeme yapılırken Zeynep'e satışına aracılık ettiği konut sayısından bağımsız olarak haftalık ödeme yapılmaktadır.

Buna göre Burcu ve Zeynep'in yaptıkları iş karşılığı aldıkları ödeme sırasıyla aşağıdaki pekiştirme tarifelerinin hangisine örnektir? (2021)

A) Değişken aralıklı - Sabit aralıklı
B) Sabit oranlı - Sabit aralıklı
C) Değişken oranlı - Değişken aralıklı
D) Sabit aralıklı - Sabit oranlı
E) Sabit oranlı - Değişken aralıklı

11. **Edimsel koşullanma konusunu anlatan bir öğretim üyesinin dersin sonunda tahtaya yazdığı aşağıdaki ifadelerden hangisi olumsuz pekiştirme örneğidir? (2022)**

A) Not ortalaması ikinin altına düştüğü için bursu kesilen bir üniversite öğrencisinin, ortalamasını yükseltmesi üzerine bursunun tekrar verilmesi
B) Günlük ödevlerini zamanında tamamlayan çocuğa annesinin kek ve meyve suyu getirmesi
C) Sorumluluklarını yerine getirmeyen çocuğun tablette oyun oynama süresinin babası tarafından kısaltılması
D) Bir öğretmenin sınavdan önce sınav kurallarına uymaları konusunda öğrencilerini sertçe uyarması
E) Eşinin doğum gününü unutan bir kadının bunu telafi etmek adına eşine evlilik yıl dönümleri için tatil sözü vermesi

1. Organizmanın gerçekleştirmiş olduğu davranışın ardından istemediği bir sonuçla karşılaşmasına "ceza" denir. Ceza istenmeyen şeyin ortama eklenmesi şeklinde gerçekleştiriliyorsa "I.tip", istenen şeyden mahrum bırakma şeklinde gerçekleştiriliyorsa "II. tip" olarak adlandırılır. Kedinin yemek masasına çıkması hâlinde istemediği bir kokuyla karşılaştığı yani ortama istemediği bir şeyin eklendiği görülmektedir. Bu uygulama I. tip cezadır.

   Beril'in kedisini eğitmek için bazen cezaya başvurup bazen de kedisinin istenmeyen davranışını görmezden gelmesi "tutarsız davrandığını" göstermektedir. Kedinin aradan iki ay geçmesine rağmen istenmeyen davranışa devam etmesi, bu tutarsızlık nedeniyle başarılı olamadığını göstermektedir.

   "Olumsuz pekiştirme", istenmeyen şeyin ortamdan çıkartılması, yani organizmanın istemediği bir şeyden kurtulmasıdır. Spreyden havaya su sıkması, kediyi olumsuz pekiştirmemekte aksine cezaya yol açmaktadır.

   Cevap C

2. Organizmanın gerçekleştirmiş olduğu davranışın ardından istemediği bir sonuçla karşılaşmasına "ceza" denir. Ceza istenmeyen şeyin ortama eklenmesi şeklinde gerçekleştiriliyorsa "I.tip", istenen şeyden mahrum bırakma şeklinde gerçekleştiriliyorsa "II. tip" olarak adlandırılır.

   Öğretmenin Ömer'e verdiği ve Ömer'in sahip olduğu "ders asistanı" unvanının elinden alınması, istediği bir şeyden mahrum bırakıldığını yani II. tip cezayı örneklendirmektedir.

   Cevap D

3. Organizmaya yeni bir davranış kazandırmak için pekiştirmeye "sürekli tarife" ile başlanmalıdır. Bu tarifenin olumlu yanı davranışı çok hızlı kazandırması, olumsuz yanı ise sönme direncinin çok düşük olmasıdır. Yani bu yolla davranış hemen kazandırılsa da bir süre pekiştirilmezse çok çabuk söner. Bu nedenle davranış sürekli tarife yoluyla kazandırıldıktan sonra aralıklı tarifelere geçilerek bir süre daha pekiştirmeye devam edilir. Aralıklı tarifeler, sönmeye karşı daha dirençlidir.

   Nermin Hanım, köpeğine istenen davranışı sürekli tarife ile kazandırmış ancak daha sonra aralıklı tarifelere geçmediği için kısa bir süre pekiştirme yapılmayınca davranış sönmüştür.

   Cevap E

4. **Uyarıcı Genellemesi:** organizmanın benzer uyarıcılara aynı tepkiyi vermesidir. Yani genellemenin kaynağı, uyarıcıların birbirine benzer olmasıdır. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.52)

   Ayırt Etme: Organizmanın arada benzerlik olsa bile, koşullu uyarıcıyı diğer uyarıcılardan ayırarak sadece koşullu uyarıcıya tepkide bulunmasıdır. Bu yönüyle genellemenin tersi olarak değerlendirilmektedir. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.52)

   Özgür'ün daha önce kendi yorumunu ekleyerek yüksek puan alması sonucunda diğer sınavlarda da aynı şekilde davranması "uyarıcı genelleme" bunun tüm derslerde işe yaramadığını anlayınca sadece daha önce yüksek puan aldığı derste aynı yöntemi kullanması ise "uyarıcı ayırt etme" olarak değerlendirilmelidir.

   Cevap B

5. **Sabit Oranlı Tarife:** Organizmanın önceden belirlenmiş, belli bir sayıdaki davranışı pekiştirilir. Bu tarifede önemli olan davranış sayısı yani pekiştirmenin kaçıncı davranışın ardından yapılacağıdır. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.107)

   Meryem Hanım'ın ilkokula giden kızına gerçekleştirdiği uygulama "simgesel ödül biriktirme" olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu uygulamada organizmanın önceden belirlenmiş sayıdaki davranışa sembolik bir pekiştireç (örneğin yıldız) verilir ve bundan belli sayıda toplaması (örneğin on yıldız) hâlinde gerçek ödülle değişim yapılır. Simgesel ödül biriktirme uygulamasında organizma kaçıncı davranışının ardından pekiştirileceğini önceden bildiği için "sabit oranlı tarife" söz konusudur.

   Cevap E

/yediiklimyayıncılık

6. Cezaya alternatif olarak gösterilen en etkili yöntem sönmesini beklemektir. Yapılan tüm uygulamalara karşın istenmeyen davranış önlenemiyorsa benimsenmese bile cezaya başvurulabilir. Ancak cezaya başvurmadan önce mutlaka uyarı yapılmalıdır. İstenmeyen davranış hâlen devam ediyorsa ceza verilirken;

- Algılanacak düzeyde kullanılmalı ancak acı verici olmamalıdır.
- Geciktirilmeden uygulanmalıdır.
- Bireyin tüm benliği değil, sadece cezaya konu olan davranış esas alınmalıdır.
- Neden ceza verildiği net şekilde açıklanmalıdır.
- Gülerek ceza verilmemelidir.
- Ödev, ders gibi etkinlikler ceza olarak kullanılmamalıdır.
- Tutarlı olmalıdır.
- İlgisizlik, sevgisizlik üzerine kurulmamalıdır. Gerek pekiştirme gerekse ceza geciktirilmeden uygulanmalıdır. Yani hangi davranış pekiştirilecek ya da cezalandırılacaksa o davranışın hemen ardından uygulama yapılmalıdır. Aksi hâlde organizma neyin pekiştirildiğini ya da neyin cezalandırıldığını anlayamayabilir. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.106).

Ceza konusunda dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta da verilecek cezalar konusunda önceden bilgilendirme yapılmasıdır. Öğretmen, öğrencilerine performans notundan on puan düşüreceği konusunda önceden bilgilendirme yapmıştır. Bu nedenle istenmeyen durumun nedeni olamaz.

Cevap C

7. I. Olumsuz pekiştirme, olumsuz pekiştireçten (istenmeyen uyarıcıdan) kurtulmaktır.

II. öncülde çocuklar için Meltem'in alay etmesi istenmeyen bir durum, yani olumsuz pekiştireçtir. Çocuklar Meltem'le oynamayı bırakınca, Meltem'de alay etmekten vazgeçmiş, böylece çocuklar da istemedikleri durumdan (alay edilmekten) kurtulmuştur. Olaya Meltem'in açısından bakarsak, Meltem için arkadaşlarının artık onunla oynamaması istemediği bir durumdur. Meltem de alay etmeyi bırakarak istemediği durumdan kurtulmuştur. Yani onun için de olumsuz pekiştirme söz konusudur.

III. öncülde Ahmet için evin dağınıklığı onu huzursuz etmektedir yani yaşadığı bu durum olumsuz pekiştireçtir. Ahmet akşam yatmadan önce evi toplayarak yaşadığı olumsuzluktan kurtulmuştur. Yani olumsuz pekiştirme söz konusudur.

Cevap D

/yediiklimyayincilik

8. Beş temel pekiştirme tarifesi vardır. Bunlar sürekli, sabit aralıklı, sabit oranlı, değişken aralıklı ve değişken oranlı tarifelerdir. Bunlara ek olarak artan oranlı, bileşik sınırda bekletmeli gibi pek çok özel tarife türü de bulunmaktadır.

Temel tarifelerde pekiştireç davranış ya da zamanın ardından gelir. Şayet bir tarife zaman esasıyla çalışıyorsa karşımıza "sabit aralıklı" ve "değişken aralıklı" olmak üzere iki tarife çıkar.

Sabit aralıklı tarifede birey pekiştirecin ne zaman geleceğini bilmektedir. Öğrenci için 10 dakikalık dinlenme aralığı pekiştireç konumundadır ve bu pekiştireç her 50 dakikalık dersten sonra geldiğine göre karşımıza "sabit aralıklı tarife" çıkar.

Cevap E

9. Premack tarafından geliştirilen ve kendi adıyla anılan bu ilkeye göre, organizmanın çok sık yaptığı (ve yapmak istediği etkinlikler, az sayıda yaptığı ve çoğunlukla yapmaktan zevk almadığı, yapmak istemediği) etkinlikleri pekiştirmek için kullanılabilir. Yani organizmanın az sayıda yaptığı etkinliğin sayısını artırmak için çok sayıda yaptığı etkinlik pekiştireç olarak kullanılır. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.74).

E seçeneğinde belirtilen "Bir baba, arkadaşlarıyla beraber sinemaya gitmek isteyen kızına "Ödevini yapacaksan sinemaya gidebilirsin." demiştir." ifadesi Premack ilkesinin uygulama esasına uygun değildir. Uygun ifadenin "yaparsan" olması gerekir.

Bununla birlikte B seçeneğinde belirtilen "Bir baba, akademik başarısı düşük olan oğluna "Önce sınıfını geç, sonra ailecek tatile gideriz." demiştir." ifadesi de Premack mantığı ile tam olarak uyuşmamaktadır. Genel bakış itibarıyle bir çocuğun zaten sınıf geçmeyi isteyeceği düşünülebilir. Premack ilkesinin ana teması olan "yapmak istemediği-az sayıda yaptığı" düşüncesiyle "sınıfı geçmek isteği" tam olarak örtüşmemektedir.

Bir başka unsur ise "eğitsel dilin olumlu olmasıyla" ilgilidir. D seçeneğinde belirtilen "Öğrencilerinin derse odaklanmasını isteyen bir öğretmen, öğrencilerine "Problemi çözmeden teneffüse çıkamazsınız." demiştir." ifadesi de kural olarak eğitsel dil ile örtüşmemektedir.

Belirtilen nedenlerden ötürü, E seçeneğinde belirtilen ifade şüpheye yer bırakmayacak şekilde Premack ilkesine aykırı olmakla birlikte B ve D seçeneklerindeki ifadelerin de tartışmaya açık olduğu görülmektedir.

Cevap E

10. Sabit Oranlı Tarife: Organizmanın önceden belirlenmiş, belli bir sayıdaki davranışı pekiştirilir. Bu tarifede önemli olan davranış sayısı yani pekiştirmenin kaçıncı davranışın ardından yapılacağıdır. Organizma, sayı birden fazla olmak kaydıyla kaçıncı davranışının ardından pekiştirileceğini biliyorsa tarife daima sabit oranlıdır. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.88).

Sabit Aralıklı Tarife: Organizmanın önceden belirlenmiş, belli bir zaman dilimi içerisinde yer alan davranışı pekiştirilir. Bu tarifede önemli olan zaman aralığı yani pekiştirmenin hangi zaman diliminde yapılacağıdır. Organizma, hangi zaman diliminde pekiştirileceğini biliyorsa tarife daima sabit aralıklıdır. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.88).

Soru parçasına göre Burcu satışına aracılık ettiği her beş konut için ödeme almakta yani sabit oranlı tarife uygulanmaktadır. Zeynep ise satışına aracılık ettiği konut sayısından bağımsız olarak haftalık ödeme almakta yani sabit aralıklı tarife uygulanmaktadır.

Cevap B

11. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.81) (2022)

Olumsuz Pekiştirme

Ortamda bulunan olumsuz pekiştirecin (yani organizmanın istemediği bir şeyin) ortamdan çıkartılması sonucu oluşan duruma olumsuz pekiştirme denir.

Olumsuz pekiştirme, genellikle şu uygulamalar ile karşımıza çıkmaktadır:

I. Ortamda olumsuz pekiştireç vardır.

II. Organizma gerçekleştirdiği davranış ile olumsuz uyarıcıdan kurtulur.

Bursu kesilen öğrenci için bu istenmeyen bir durumdur. Not ortalamasını artırarak tekrar burs alması ise istemediği durumdan kurtulduğunu göstermektedir.

Cevap A

/yediiklimyayincilik

1. Tanınmış bir öykü yazarı olan Melike Derin'in soyadı, evlendikten sonra Tunç olur. Melike Hanım, okurlarının Melike Derin ile Melike Tunç'un aynı kişi olduğunu öğrenmeleri için yeni kitaplarında adını bir süre Melike Derin Tunç, sonra sadece Melike Tunç olarak kullanır. Okurlar, Melike Derin ile Melike Tunç'un aynı kişi olduğunu öğrenir.

Buna göre okurların, Derin ve Tunç soyadlarının aynı kişiye ait olduğunu öğrenmeleri için Melike Hanım'ın kullandığı yöntem aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Benzeterek tepkide bulunma
B) Çağrışımsal geçiş
C) Tepki çeşitliliği
D) Dolaylı öğrenme
E) Etkinin yayılması

2. Emel Hanım'ın dört yaşındaki kızı, hastalandığı zamanlarda öksürük şurubu içtiğinde midesi bulanmakta ve şurubu tükürmektedir. Bunun üzerine, Emel Hanım, kızının içmesi gereken şurup miktarını çay kaşığıyla azar azar vererek şurubu içmesini sağlamıştır. Emel Hanım'ın kızı, bir süre sonra öksürük şurubunu tek seferde ve midesi bulanmadan içmeye başlamıştır.

Emel Hanım'ın, kızına öksürük şurubu içme alışkanlığı kazandırmada kullandığı yöntem aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Eşik
B) Bıktırma
C) Zıt tepki
D) Alışkanlığı bastırma
E) Olumlu pekiştirme

3. İlknur, öğrenme psikolojisi dersinde öğrendiği "Öğrenmede belli uyarıcı tepki bağları değil genel ilkeler öğrenilir." ilkesine uygun olarak tarih sınavına hazırlanıyordu. Çalışma sürecinde tarihsel olayları eski tarihlerden başlayarak ileriye doğru hızlı bir şekilde söyleyebilirken yeni tarihlerden eskiye doğru gittiğinde zorlandığını ve hata yaptığını fark etti.

İlknur'un yaşadığı bu zorluk Thorndike'ın aşağıdaki öğrenme ilkelerinden hangisiyle açıklanır? (2022)

A) Ait olma
B) Etkinin yayılması
C) Çağrışımsal zıtlık
D) Benzetme yoluyla tepkide bulunma
E) Dikkat çekici uyarıcılar

Ayrıntılı Bilgi Yayıncılık

1. Thorndike'ın "çağrışımsal geçiş" ilkesine göre aralarında doğal bir ilişki bulunmayan iki uyarıcı bitişiklik ile birbirine bağlanarak ilişkili hâle getirilebilir.

   Yazarın "Derin" ve "Tunç" soyadlarının aynı kişiye ait olduğunu okuyucularına öğretebilmek için yeni kitaplarında her iki soyadına da yer vermesi, bu ikili arasında bir çağrışım kurulmasını sağlamıştır.

   Cevap B

2. Eşik Yöntemi (Alıştırma): Bu yöntem, uyarıcının istenmeyen tepkiyi ortaya çıkartacak eşiği aşmadan çok küçük dozlarda verilmesi esasına dayanır. Örnek: Ahu, YGS/LYS sonuçlarına göre yapacağı tercihlerde şehir dışına gitmesine kesinlikle karşı olan babasına, şehir dışına tercih yapmasını yavaş yavaş kabul ettirebilir. Önce şehir dışındaki tercih edeceği üniversitelerin olumlu yanlarından başlar, bir süre sonra bulunduğu şehirdeki üniversitelerin olumsuz yanlarını küçük küçük eleştirir, daha sonra şehir dışında okuyan başarılı öğrenci örneklerini hep küçük küçük, yavaş yavaş verir. Örneğimize dikkat edilecek olursa aslında Ahu'nun ifadeleri hep babasının istemediği bir konuyla ilgilidir, ama bu ifadeler küçük küçük, yavaş yavaş başka bir ifadeyle hissettirilmeden verilmektedir. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.129)

   Emel Hanım, kızının öksürük şurubunu içmesi için şurubu önce azar azar vermiş ve bir süre sonra tek seferde içmesini sağlamıştır. Yani kızının istemediği uyarıcıyı (öksürük şurubu), istenmeyen tepkiyi ortaya çıkartacak eşiği aşmadan çok küçük dozlarda vermiş, böylelikle daha sonra tek seferde içmesini sağlamıştır. Bu durum "eşik yöntemi" yani "alıştırma" olarak tanımlanır.

   Cevap A

3. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.115) (2022)

   Çağrışımsal Zıtlık:

   Thorndike davranışçı arkadaşları tarafından eleştirilince bu eleştirilere karşı çıkmak için "çağrışımsal zıtlık" ilkesini ortaya atmıştır.

   Çağrışım tek yönlüdür. Organizma bilişsel kuramlarda olduğu gibi genel ilkeleri değil, tek bir durumu öğrenir. Örneğin, alfabeyi A'dan Z'ye sırayla söyleyebilen bir kişi Z'den A'ya sıralamakta güçlük çeker. Şayet Gestaltçıların söylediği gibi belirli uyarıcı-tepki bağları yerine genel ilkeler öğrenilmiş olsaydı, Z'den A'ya doğru da rahatlıkla sıralama yapabilmemiz gerekirdi. İlknur'un eski tarihlerden yeni tarihlere doğru rahatlıkla gelirken, yeni tarihlerden eski tarihlere doğru gidememesi, alfabe örneğinde olduğu gibi öğrenmenin tek yönlü olduğunu yani çağrışımsal zıtlığı ifade etmektedir.

   Cevap C

/yediiklimyayıncılık

1. Mehmet, cep telefonunu odasındaki prize taktığında telefonun şarj olmadığını fark etmiştir. Evdeki bütün prizleri ve diğer şarj aletlerini kullanarak problemin kaynağını aramıştır. Bütün yolları deneyen ve cep telefonunu şarj etmeyi başaramayan Mehmet, sonunda telefonunu bir tamirciye götürerek problemi çözmüştür.

Thorndike'ın öğrenci kuramına göre Mehmet'in problem çözme şekli aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır? (2020)

A) Tepki çeşitliliği
B) Etki kanunu
C) Hazırbulunuşluk kanunu
D) Benzetme yoluyla tepkide bulunma
E) Çağrışımsal geçiş

2. **Öğrenmeyi** "Belirli bir duruma veya olaya verilen tepkidir. Bu tepki amaca ulaştırıyorsa ve haz veriyorsa uyarıcı-tepki arasındaki bağ güçlenirken amaca ulaştırmıyorsa bu bağ zayıflar." **şeklinde açıklayan öğrenme kuramı aşağıdakilerden hangisidir? (2021)**

A) Gestalt Kuramı
B) Sosyal Bilişsel Kuram
C) Thorndike'ın Öğrenme Kuramı
D) Bilgiyi İşleme Kuramı
E) Nörofizyolojik Öğrenme Kuramı

3. **Thorndike'ın etki yasasına ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur? (2022 İPTAL)**

A) Öğrenenin zihinsel gelişim düzeyi öğrenmede en önemli etkiye sahiptir.
B) Çevrenin, uyarıcı-tepki bağlantılarını güçlendirme veya zayıflatma üzerinde etkisi yoktur.
C) Belirli bir duruma verilen tepki ödüllendirildiğinde bu tepkinin yinelenme olasılığı artar.
D) Cezanın öğrenme üzerinde doğrudan veya dolaylı etkisi yoktur.
E) Koşullu ve koşulsuz uyarıcıların verilme sırası öğrenmede etkilidir.

ÇÖZÜMLER

1. Thorndike'ın kuramında yer alan ilkelerden biri de "tepki çeşitliliği" ilkesi olarak karşımıza çıkar. Thorndike bu ilkeden hareketle deneme yanılma (seçme bağlama) öğrenmesini ortaya atmıştır.

Mehmet'in evdeki bütün pirizleri ve diğer şarj aletlerini kullanması yani bütün yolları denemesi, deneme yanılma yoluyla öğrenmeye işaret etmektedir. Bu öğrenme şeklinin temelini "tepki çeşitliliği ilkesi oluşturur. Thorndike'a göre tek tip tepki yoktur. Bu ilkeye göre bir problemle karşılaşan organizma çözüme ulaşabilmek için çok sayıda tepkide bulunur.

Cevap A

2. **Thorndike etki yasası:** (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.111):

- Tepkinin sonucu tatmin edici, haz verici ise (ödüllendirilmişse) uyarıcı-tepki arasındaki bağın gücü artar.
- Tepkinin sonucu tatmin edici, haz verici değil ise (cezalandırılmışsa) bu bağın gücü azalır.

Soru parçasında belirtildiği gibi öğrenmenin "Belirli bir duruma veya olaya verilen tepkidir. Bu tepki amaca ulaştırıyorsa ve haz veriyorsa uyarıcı-tepki arasındaki bağ güçlenirken amaca ulaştırmıyorsa bu bağ zayıflar." şeklinde açıklayan öğrenme kuramı Thorndike'a aittir.

Cevap C

3. Thorndike'ın etki yasasına göre pekiştirme öğrenmelerde etkilidir ama ceza organizmada haz yaratmadığı için etkili değildir. Bu nedenle soruda C seçeneğinde yer alan "belirli bir duruma verilen tepki ödüllendirildiğinde bu tepkinin yinelenme olasılığı artar" ifadesi Thorndike'ın etki yasasına uygunluk göstermektedir.

Cevap C

/yediiklimyayıncılık

1. Şükran Öğretmen, öğrencilerine yaptıkları sunumlarla ilgili dönüt verirken "Sunumunuz sırasında bilgisayardaki ses ve görüntüler çok dikkat çekiciydi, bu da sizin anlatımınızın geride kalmasına neden oldu. Oysa ders anlatırken bilgisayarı yalnızca bir araç olarak kullanmalısınız, sunumda ön planda olan sizin anlattıklarınız olmalı." demiştir.

Şükran Öğretmen verdiği bu dönütle, Gestalt kuramının aşağıdaki algı yasalarından hangisini vurgulamıştır? (2017)

A) Devamlılık B) Yakınlık
C) Tamamlama D) Şekli-zemin
E) Benzerlik

2. Öğretmen dönem başında, öğrencilerine dersin genel çerçevesi ve hedeflerinden bahsetmiş ve işlenecek konular hakkında bilgi vermiştir.

I. Dönem içinde işlenecek konuları birbiriyle olan ilişkilerine göre gruplandırmıştır.
II. Her hafta, işlenecek konuya geçmeden önceki haftanın konusunu tekrar edip yeni konuyla ilişkilendirerek konuyu işlemiştir.
III. Ders anlatımında somuttan soyuta bir anlatım yaklaşımını benimsemiştir.
IV. Derste kullandığı sunumlarda vurgulanmak istediği konuları büyük puntolarla ve renkli yazmıştır.

Öğretmenin bu uygulamaları sırasıyla, Gestalt kuramının aşağıdaki algı yasalarından hangileriyle ilişkilendirilebilir? (2018)

A) Devamlılık, Benzerlik, Basitlik, Tamamlama
B) Benzerlik, Tamamlama, Yakınlık, Şekil-zemin
C) Devamlılık, Benzerlik, Tamamlama, Yakınlık
D) Benzerlik , Devamlılık, Basitlik, Şekil-zemin
E) Devamlılık, Benzerlik, Tamamlama, Şekil-zemin

3. "Çaresizseniz acele edin." **cümlesindeki kelimeler,** "Çare sizseniz acele edin." **şeklinde gruplandığında cümlenin farklı bir anlam kazanması; Gestalt Kuramı'nın aşağıdaki öğrenme ilkelerinden hangisine örnektir? (2019)**

A) Yakınlık
B) Benzerlik
C) Tamamlama
D) Şekil - zaman
E) Basitlik

4. Dışarıda usul usul yağmur yağıyordu. Denizin dalgaları kıyıya vuruyor, olağanüstü bir ses çıkararak geri çekiliyordu. Martılar denizin üzerinde çığlık çığlığa uçuyordu. Semih tüm bu manzarayı sıcacık evinin penceresinden izliyorken birden odasının kapısı açıldı. O sırada hâlâ dışarıyı seyreden Semih, nişanlısının çaldığı piyanonun sesinden başka bir ses duymuyordu.

Gestalt Kuramı'nın şekil - zemin ilkesine göre Semih'in hikâyesinde yer alan aşağıdaki seslerden hangisi şekildir? (2020)

A) Martı sesi
B) Dalga sesi
C) Yağmur sesi
D) Piyano sesi
E) Kapı sesi

/yediiklimyayıncılık

5. Zaman zaman basketbol oynayan iki çocuktan biri, oyunu sürekli kazanmaktadır. Bu durum yenilen çocuğun arkadaşıyla basketbol oynamayı bir süre reddetmesine yol açar.

Kazanan çocuğun arkadaşını tekrar oynamaya ikna etmesi için aşağıdakilerden hangisini söylemesi Gestalt ilkelerine göre üretici düşünmeyi barındıran bir çözüm yoludur? (2021)

A) Önemli olanın arkadaşlık ve oynarken eğlenmek olduğunu fark etmelisin.
B) Bu sadece bir oyun olduğu için kimin kazandığını önemsememelisin.
C) Bu durum zamanla değişeceği için yenilgiyi sorun hâline getirmemelisin.
D) Benimle oynamayacaksan başka bir arkadaşımı çağıracağım.
E) Oyunu kazanabilmen için sana topu nasıl kullanıp nasıl atış yapacağını göstereceğim.

6. Bir araştırmacı, yaptığı çalışmada düz beyaz bir kâğıt üzerine;

---- ---- ---- ----

şeklinde çizgiler çizmiş ve katılımcılara ne gördüklerini sormuştur. Katılımcıların büyük çoğunluğu dört grup hâlinde düzenlenmiş dört çizgi gördüklerini söylemişlerdir.

Katılımcıların büyük çoğunluğunun verdiği yanıt, Gestalt Kuramı'nın aşağıdaki algısal örgütleme ilkelerinden hangisiyle ilişkilidir? (2021)

A) Şekil - zemin ilişkisi
B) Kapalılık
C) Basitlik
D) Benzerlik
E) Yakınlık

7. Bir ilkokul öğrencisi, öğretmeninin derste anlattığı konuyu ilk seferde anlayamamıştır. Ders ilerledikçe öğretmenin konuyla ilgili anlattıklarını ve sınıfta gösterdiği örnekleri zihinsel olarak değerlendiren öğrenci, aniden yerinden fırlayarak heyecan içinde "Şimdi anladım." diye bağırır. Sonrasında öğretmenin sorduğu soruları cevaplamak için belirgin bir istek gösterir.

Gestalt Kuramı'na göre bu öğrencinin konuyu anlama süreci aşağıdakilerden hangisine örnektir? (2022 İPTAL)

A) Transfer
B) B türü çözümler
C) Tamamlama
D) Tekrar etme
E) İçgörüsel öğrenme

8. **Aşağıdakilerden hangisi Gestalt Kuramı'nda açıklanan içgörüsel öğrenmenin temel özelliklerinden biri <u>değildir</u>? (2022)**

A) Ön çözümden çözüme geçiş ani ve tamdır.
B) Çözüm kısa süreliğine hatırlanır.
C) Çözüme dayalı performans genel olarak hatasızdır.
D) Çözüm, benzer diğer problemlere de uygulanır.
E) Zeki kişiler çözüme daha kısa sürede ulaşır.

/yeditiliminyayincilik

1. Gestalt kuramında yer alan algı yasalarından biri de "Şekil-zemin" olarak karşımıza çıkmaktadır. Uyarıcı çevrede baskın uyarıcı "şekil", onu çevreleyen ortam ise "zemin" olarak adlandırılır. Kural olarak önce şekil, sonra zemin algılanmaktadır.

   Öğretmenin vermiş olduğu dönütte yer alan "bilgisayarı yalnızca bir araç olarak kullanmalısınız, sunumda ön planda olan sizin anlattıklarınız olmalı" ifadesi, "siz şekil, sunumunuz zemin olmalı ancak bunun tam tersi olmuş" demenin farklı bir yoludur.

Cevap D

2. Gestalt kuramında yer alan algı yasalarından bazıları şunlardır: (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.197 - 200)

   Benzerlik: Birbirine benzeyen şekiller, renkler, cinsiyet vb. özellikler bir arada bir bütün olarak gruplandırılır.

   Devamlılık: Aynı yöne giden şekiller, sesler, işaretler birlikte gruplandırılarak, birbirinin devamıymış gibi algılanır (Köhler, 1947).

   Basitlik: Basit olan şekiller, karmaşık olan şekillere göre daha önce ve rahatlıkla algılanır.

   Şekil - Zemin: Algımıza giren baskın uyarıcı "şekil" konumundayken şekli çevreleyen ortam ise "zemin" olarak adlandırılır. Şekil, zeminden önce algılanır.

   Öğretmenin dönem içerisinde işlenecek konuların birbirleriyle olan ilişkilerine göre gruplandırması benzerliklerden faydalandığını, işlenecek konuya geçmeden önceki konuyu tekrar etmesi devamlılığı, somuttan soyuta gitmesi basitliği ve vurgulamak istediği yerleri büyük puntolarla - farklı bir renkle yazması şekil - zemin yasasını vurgulamaktadır.

Cevap D

3. Yakınlık Yasası: Yazarken kelimeler arasında boşluk bırakmak, yakınlık yasası ile ilgilidir. Benzer şekilde konuşurken de bırakılan boşluklar aynı kelimelerle kurulmuş cümlelerin anlamını yani nasıl algılanacağını belirleyebilir: . (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.198).

Ya "ümitsizsiniz" ya da "ümit sizsiniz".
Oku, baban gibi eşek olma.
Oku baban gibi, eşek olma.

"Çaresizseniz" ve "Çare sizseniz" ifadeleri yakınlık yasası nedeniyle birbirinden farklı şekilde algılanmaktadır.

Cevap A

4. Gestalt Kuramı'nda yer alan şekil – zemin ilkesine göre, bireyin öncelikle dikkat ettiği şey "şekil", onu çevreleyen ortam ise "zemin" olarak karşımıza çıkar.

   Örneğin ders esnasında sınıfta pek çok ses var iken (sokaktan, koridordan gelen sesler ya da sınıftaki diğer öğrencilerin çıkarttığı sesler) biz öğretmenin sesine dikkat ederiz. Burada öğretmenini sesi şekil, onu çevreleyen diğer sesler ise zemini temsil eder.

   Örnek olayda da benzer bir durum vardır. Yağmurun, dalgaların, martıların ve kapının sesinin yanında bir de piyano sesi vardır. Semih, bunca ses arasında nişanlısının çaldığı piyanonun sesinden başka bir ses duymadığına göre piyano sesi "şekil", diğer sesler "zemin" olarak karşımıza çıkar.

Cevap D

yediiklimyayıncılık

5. **Üretici Düşünme:** Wertheimer, kavrama yoluyla öğrenme çalışmalarından yola çıkarak eğitim ortamına uyarlama yapmıştır. Anlayarak öğrenmenin, ezberleyerek öğrenmeden çok daha etkili çözümler sağladığını ortaya koymuştur. Wertheimer'a göre A tipi ve B tipi olmak üzere iki çeşit öğrenme vardır. **A tipi öğrenme** anlamaya, kavramaya, içgörüselliğe, yaratıcılığa dayalıdır. **B tipi öğrenme** ise ezberleyerek öğrenmektir. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.169).

   Soru parçasında kazanan çocuğun arkadaşını tekrar oynamaya ikna etmesi için Gestalt ilkelerine göre üretici düşünmeye uygun olarak bir çözüm yolundan söz edilmektedir. A, B, C seçeneklerinde ezbere kullanılan kalıp ifadeler yer almıştır. D seçeneğinde ise var olan problem çözülmemekte, başka bir arkadaşın oyuna dâhil edilmesinde söz edilmektedir.

   Problemin çözümüne dönük tek ifade E seçeneğinde yer alan "sana topu nasıl kullanıp atış yapacağını göstereceğim." ifadesidir. Böylece daha iyi atış yapabilen arkadaşı oyunu kazanabilir hâle gelecektir.

   Cevap E

6. **Yakınlık Yasası:** (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.163)

   Birbirine yakın duran şekiller bir arada, bir bütün olarak algılanır ve o şekilde gruplandırılır.

   Belirtilen şekilde 9 daire ya da 4 çubuk şekli görmek yerine daireleri birbirine olan yakınlıkları nedeniyle üçerli gruplar ve orada 3 şekil varmış gibi algılarız. Aynı şekilde çubukları da aynı nedenle ikişerli gruplar ve orada 2 şekil varmış gibi değerlendiririz.

   Cevap E

7. İç görüsel, kavrayarak, seziş yoluyla öğrenme ani ve tam olan, transfer edilebilir olan ve ezbere dayalı olmayan öğrenmelerdir. Soruda aniden yerinden fırlayarak heyecan içinde "Şimdi anladım." diye bağırması iç görüsel öğrenmeyi ifade etmektedir.

   Cevap E

8. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.172) (2022)

   İçgörüsel (Kavrama / Seziş Yoluyla) Öğrenmenin Temel Özellikleri:

   1. Ön çözümden çözüme geçiş ani ve tamdır.
   2. İçgörü yoluyla edinilen çözüme dayalı performans genellikle pürüzsüz ve hatasızdır.
   3. İçgörü yoluyla kazanılan problem çözümü uzun süre hatırlanır.
   4. İçgörü yoluyla kazanılan bir ilke, diğer problemlerin çözümüne rahatlıkla uygulanabilir.
   5. Zekâ ile içgörüsel öğrenmede çözüme ulaşma süresi arasında doğru orantı vardır.

   (Hergenhahn, 1988; Bower ve Hilgard, 1981, Akt: N. Senemoğlu, Gelişim, Öğrenme ve Öğretim, Gazi Kitapevi, 2002, s.256)

   İçgörüsel öğrenme yoluyla edinilen kazanımlarda çözüm kısa değil uzun süre hatırlanır.

   Cevap B

/yediiklimyayincilik

1. Aşağıdakilerden hangisi öz yeterlik düzeyi düşük olan bir öğrenci yaklaşımıdır? (2017)

A) Barış, kimya sınavından yüksek puan alamayınca üniversitede kimya bölümü dışında tercih yapmayı düşünmektedir.

B) Pınar, coğrafya dersinde zorlandığı hâlde düzenli çalışarak başarılı olabileceğine inanmaktadır.

C) Sinem, fizik sınavında daha fazla sayıda soru çözebilmek için fizik dersinden bireysel ders almak istemektedir.

D) Müge, tarih sınavından düşük puan aldığı için bir sonraki sınava daha uzun süre çalışmayı planlamaktadır.

E) Kemal, geometri sınavından düşük puan aldığı için öğretmeninden etkili çalışma yöntemleriyle ilgili bilgi almayı hedeflemektedir.

2. Mesut Öğretmen sınıfa girer girmez kapının yanında telefonuyla oynayan öğrenciyi sert bir dille uyarmıştır. Sınıftaki diğer öğrenciler önce ne olduğunu anlamamış daha sonra bunun bir şaka olmadığını fark ettiklerinde aceleyle yerlerine oturmuşlar ve ortam gerilmiştir. Konuyu anlatmaya başlayan Mesut Öğretmen sorular sormuş ancak kimse cevaplamamıştır. Ders boyunca bütün öğrenciler yerlerinde sessizce oturmuşlardır. Bir süre sonra Mesut Öğretmen "Bu şekilde ders işleyemem, derse katılmıyorsunuz." diyerek öğrencilere sitem etmiştir.

Bu durum sosyal öğrenme kuramının aşağıdaki temellerinden hangisine örnektir? (2017)

A) Karşılıklı belirleyicilik

B) Dolaylı ceza

C) Öz yargılama kapasitesi

D) Öngörü kapasitesi

E) Öz düzenleme kapasitesi

3. Çetin ve Mehmet evlerinin bahçesinde birlikte oynarlarken duvarda büyük bir örümcek görmüşlerdir. Önceleri örümcekten korkmayan Çetin, Mehmet'in çığlık atarak eve doğru koştuğunu görünce bir süre duraklamış ve ardından o da çığlık atarak eve koşmuştur. O günden sonra Çetin ne zaman örümcek görse ortamdan koşarak uzaklaşmıştır.

Çetin'in örümceklerden korkmaya başlaması, sosyal öğrenme kuramının aşağıdaki kavramlarından hangisiyle açıklanır? (2017)

A) Dolaylı pekiştirme

B) Kendini düzenleme

C) Dolaylı duygu

D) Dolaylı ceza

E) Kendini yargılama

4. Aşağıdakilerin hangisi Bandura'ya göre, gözlem yoluyla öğrenmeyi açıklayan süreçlerden biri değildir? (2018)

A) Dikkat

B) Hatırlama

C) Davranışsa dönüştürme

D) Güdüleme

E) Kendini izleme

5. Üniversiteye yeni başlayan Mine, üst sınıfta okuyan arkadaşlarından duydukları üzerine eğitim psikolojisi dersinde başarılı olamayacağını düşünmeye başlar. Bu düşüncenin yarattığı endişe ve korkuyla ikinci dönem almaya başlayacağı derse karşı olumsuz bir tutum geliştirir. Ancak dersi alıp konuları anlamaya başladığında endişe ve korkusunun yersiz olduğunu fark eder.

Sosyal öğrenme kuramına göre, Mine'nin dersi almaya başlamadan derse karşı geliştirdiği tutumu açıklayan kavram aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Dolaylı pekiştirme

B) Dolaylı ceza

C) Dolaylı ödül

D) Dolaylı duygu

E) Dolaylı güdülenme

Yediiklim Yayıncılık

6. Caner havalar soğumaya başlamasına rağmen ince montunu giymekte ısrar edince annesi, "Neden ısrarla bu montu giymek istiyorsun?" diye sorar. Bunun üzerine Caner "Çünkü babamın montuna çok benziyor ve sen, babam o montu giydiğinde ona çok yakıştığını söylemiştin." der.

Buna göre Caner'in sürekli aynı montu giymek istemesi, Sosyal Öğrenme Kuramı'nın aşağıdaki kavramlarından hangisiyle açıklanır? (2019)

A) Sembolleştirme kapasitesi
B) Öngörü kapasitesi
C) Dolaylı duygu
D) Dolaylı pekiştirme
E) Öz düzenleme kapasitesi

7. Cansu derslerinde istediği kadar başarılı olamadığından sınıfında başarılı gördüğü arkadaşı Nesrin'e nasıl bir çalışma planı uyguladığını sorar. Nesrin "(I) Zihnimin açık olduğu ve daha rahat çalıştığım zamanları belirledim, derslerin güçlük derecesine göre kendime bir plan yaptım. Büyük oranda da bu planımı uyguladım." diye cevap verir. Arkadaşının anlattıkları üzerine düşünen Cansu, (II) hem ne zaman ve hangi ortamda daha rahat çalışabildiğini hiç bilmediğini hem de yaptığı planlara uymakta güçlük çektiğini fark eder.

Nesrin'in ve Cansu'nun durumuyla ilgili numaralandırılmış ifadeler, Sosyal Öğrenme Kuramı'nın sırasıyla aşağıdaki ilkelerinden hangilerine örnektir? (2019)

A) Sembolleştirme kapasitesi - Karşılıklı belirleyicilik
B) Öz düzenleme kapasitesi - Öz yargılama kapasitesi
C) Sembolleştirme kapasitesi - Öz yargılama kapasitesi
D) Karşılıklı belirleyicilik - Öz düzenleme kapasitesi
E) Öz düzenleme kapasitesi - Sembolleştirme kapasitesi

Yediiklim yayıncılık

8. Neriman Öğretmen, öğrenci sayısı az olan sınıfında Sosyal Öğrenme Kuramı'nın ilkeleri doğrultusunda eğitim yapmanın öğrencilere katkı sağlayacağını düşünmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi öğretmenin bu amaçla yapabileceklerinden biri <u>değildir</u>? (2019)

A) Öğrencilerine okumayı sevdirmek için her hafta iki ders saatini onlarla birlikte kendisi de kitap okuyarak değerlendirmek
B) Öğrencilerinin seviyelerine uygun uzunluk ve içerikte ödevler vererek kendilerini gözden geçirmelerine olanak sağlamak
C) Her bir öğrencinin düşük başarı gösterdiği noktalar yerine yüksek başarı gösterdiği noktaları vurgulamak
D) Öğrencilerinin her birine potansiyellerinin üstünde yüksek hedefler koyarak onları bu hedeflere ulaşmaları için pekiştirmek ve desteklemek
E) Sınıfın sosyal anlamda en popüler öğrencilerinin davranışlarına müdahalede bulunup düzenleyerek diğer öğrencilerin davranışlarını şekillendirmek

9. Aşağıda farklı okullarda uygulanan üç yöntem verilmiştir.

I. Her sınıf düzeyinde, okul yönetimi tarafından belirlenen tüm derslerin alınması zorunludur.
III. Her sınıf düzeyi için, hem zorunlu hem seçmeli dersler bulunmaktadır. Zorunlu dersleri tüm öğrenciler almak zorundayken seçmeli dersler için öğrencinin velisinin ve sınıf öğretmeninin görüşleri dikkate alınmaktadır.
III. Her sınıf düzeyi için, hem zorunlu hem seçmeli dersler bulunmaktadır. Zorunlu dersleri tüm öğrenciler almak zorundayken seçmeli derslerde öğrencinin isteği dikkate alınmaktadır.

Sosyal Öğrenme Kuramı'na göre yukarıda numaralandırılmış yöntemleri uygulayan okullardan hangileri, öğrencilerin öz düzenleme kapasitesinin gelişimini engellemektedir? (2020)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

10. Aşağıdakilerden hangisi Sosyal Öğrenme Kuramı'nın "dolaylı öğrenme" kapasitesine bir örnektir? (2020)

A) Ders çalışmayı seven bir lise öğrencisinin bütün öğretmenleri tarafından sevilmesi

B) Sınıfa gelen okul müdürünün sorduğu zor sorular nedeniyle öğrencilerin strese girmesi

C) Kendisine sorulan sorulara güler yüzle cevap veren bir öğretmenin sınıfında derse katılımın artması

D) Evdeki yaramazlıkları hoş görülen bir öğrencinin aynı davranışları sınıfında da yapmaya devam etmesi

E) Herkesin rahatlıkla konuştuğu bir sınıfta, çekingen bir öğrencinin zamanla rahat konuşur hâle gelmesi

11. I. Ceyda'nın yemek yapan annesini izlemesi

II. Burak'ın çay bardağını babası gibi tutması

III. Murat'ın yemek yapan annesine "Yemeğe tuz koymayı unutma" demesi

IV. Fatma'nın yemek programında yapılışını izlediği tatlıyı ailesi için yapması

V. Ali'nin iştahının babası gibi açık olması

Yukarıdakilerden hangileri gözlem yoluyla öğrenmenin "yeniden üretme" ögesine örnektir? (2020)

A) I ve II B) II ve IV

C) I, III ve V D) II, III ve IV

E) III, IV ve V

12. Melih Öğretmen mesleki yaşamına ilişkin, bir arkadaşına "Galiba bu konuda şanslıyım. Meslek yaşantım boyunca öğrencilerimle hep iyi anlaştım. Onlarla bir arada olmaktan, onların isteklerini yerine getirmekten mutluluk duyuyorum. Sınıfa her seferinde keyifle giriyorum, onlara selam verip nasıl olduklarını soruyorum ve ardından derse başlıyorum. Sorularına cevap vermeye çalışıyorum ve fikirlerini önemsiyorum. Öğrencilerimin de genellikle beni üzmemeye, mutlu etmeye çaba gösterdiklerini gözlemliyorum ve seviniyorum." demiştir.

Melih Öğretmen'in şans faktörüne bağladığı bu durum, Sosyal Öğrenme Kuramı'na göre aşağıdakilerden hangisiyle açıklanır? (2021)

A) Karşılıklı belirleyicilik

B) Dolaylı pekiştirme

C) Öngörü kapasitesi

D) Sembolleştirme kapasitesi

E) Öz düzenleme kapasitesi

13. Bir lisede Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapan Eda Hanım, genellikle dersinin ilk beş dakikasında okuduğu bir kitabı öğrencileriyle paylaşır. Eda Hanım'ın öğrencilerinden Aylin, öğretmeninin bu kadar çok kitap okumasına hayranlık duyar ve onun sınıfta paylaştığı her kitabı alıp okur.

Buna göre Aylin'in kitap okuma davranışının artması aşağıdaki öğrenme kuramlarından hangisiyle açıklanır? (2021)

A) Klasik koşullanma

B) Edimsel koşullanma

C) Bilgiyi işleme

D) Sosyal öğrenme

E) Gestalt

yediiklimyayıncılık

14. Vygotsky'nin Sosyokültürel Kuramı'na göre, aşağıdaki öğretmen uygulamalarından hangisi yanlıştır? (2021)

A) Öğrencilerine rehberlik ederek onların bilişsel açıdan ilerlemelerine öncülük etmek

B) Planlanmış öğretim sürecinin öğrenciler için engelleyici olduğuna inandığından öğretim sürecini serbest bırakmak

C) Öğrencilerinin gelişim düzeyini ve ilerleme hızını keşfetmiş olduğu için bildiklerinin biraz ilerisinde yönlendirmelerle ilerlemelerini sağlamak

D) Sınıfında akran öğreticiliği uygulamalarından faydalanarak sınıfını öğrenen bir topluluk hâline dönüştürmek

E) Öğrencilerinin yaşadıkları toplumun değerlerini ve kültürel bilgi birikimini içselleştirmeleri için derslerinde bu ögelerden faydalanmak

15. Altı yaşındaki Berna ve ailesinin yaşadığı apartmanda, karşı dairelerinde yaşayan komşularının bir yavru kedisi vardır. Berna kendi dairelerinin kapısını açtığında karşı dairenin açık kapısında bekleyen yavru kediyi görür. Kediyi sevmek üzere evden çıkarken annesi kapıya gelir ve kediyi görünce panik ve korku içinde Berna'yı içeri çekip kapıyı kapatır. Farklı ortamlarda da annesinin kedilerden kaçındığını gören Berna zamanla kedi gördüğünde korkarak kediden uzaklaşmaya başlar.

Berna'nın kedilere karşı bu davranış değişikliği aşağıdaki sosyal öğrenme kavramlarından hangisine örnektir? (2022 İPTAL)

A) Dolaylı ceza

B) Dolaylı duygu

C) Dolaylı pekiştirme

D) Sembolleştirme kapasitesi

E) Öngörü kapasitesi

16. Lise öğrencisi Uğur, sınıf rehber öğretmeninin teşvikiyle bir grup arkadaşıyla birlikte okul gazetesi çıkarmaya başlar. Hazırladıkları gazeteyi diğer öğrenciler, öğretmenler ve okul yönetimiyle paylaşıp aldıkları geri bildirimlerle kendilerini geliştirmeye çalışırlar. Ancak bir süre sonra Uğur yayımlanan yazılarından memnun olmamaya başlar ve haber yapma, köşe yazısı yazmada yetenekli olmadığına karar verir. Bu durumu arkadaşlarıyla paylaşıp ekipten ayrılır.

Uğur'un bu farkındalığı, Sosyal Öğrenme Kuramı'nın aşağıdaki ilkelerinden hangisiyle doğrudan ilgilidir? (2022 İPTAL)

A) Öngörü kapasitesi

B) Öz düzenleme kapasitesi

C) Karşılıklı belirleyicilik

D) Öz yargılama kapasitesi

E) Dolaylı öğrenme

17. Sosyal Öğrenme Kuramı'na göre aşağıdakilerden hangisi bireyin öz yeterliği üzerinde etkili olan kaynaklardan birine örnek değildir? (2022)

A) Genel uyarılmışlık hâli, kaygı, fiziksel acı durumları

B) Başarabileceği yönünde sunulan telkin

C) Toplum karşısında davranma şekline kişinin kendisinin karar vermesi

D) Kendisine benzer olarak algıladığı kişilerin başarma deneyimleri

E) Önceki başarma durumuna göre olası girişimindeki performans beklentisi ve inancı

/yediiklimyayincilik

18. Elif, otoriter bir yaklaşıma sahip olan babasının baskıcı taleplerine yönelik yüksek düzeyde erteleme davranışı göstermektedir.

Sosyal Öğrenme Kuramı'na göre Elif'in bu davranışı aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir? (2022)

A) Dolaylı duygu
B) Dolaylı pekiştirme
C) Öz düzenleme kapasitesi
D) Karşılıklı belirleyicilik
E) Dolaylı ceza

19. Sosyal Öğrenme Kuramı'nın gözlem yoluyla öğrenme süreçleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (2022)

A) Model alınan etkinliklerin karmaşık olması, etkinliği birey açısından daha dikkat çekici hâle getirir.
B) Öğrenme, davranışta herhangi bir değişiklik olmadan gerçekleşebilir.
C) Sembolleştirme kapasitesi ileri düzeyde olan kişiler gözlem yoluyla öğrenme sürecinden daha çok yararlanır.
D) Gözlem yoluyla öğrenme, bireyin modele dikkat etmesi süreciyle başlar.
E) Gözlemcilerin öğrendiklerini davranışa dönüştürmesinde öz yeterlik inançları önemli bir yere sahiptir.

20. Her öğrenci doğal bir öğrenme isteğine sahiptir, kendisi için neyin önemli ve anlamlı olduğuna karar verebilir. Öğrenci, ihtiyacına ve amacına uygun olarak algıladığı bir konuyu hem en iyi hem de en hızlı şekilde öğrenir. Öğrenme süreci öğrenci tarafından başlatıldığında ve öğrencinin hem bilişsel hem de duyuşsal yönlerini içerdiğinde anlamlı ve kapsamlı olur. Bu nedenle öğrencilerin öğrenme sürecinde sorumluluk alarak aktif biçimde yeteneklerini sınayabilecekleri ve yeni deneyimler kazanmak için çaba gösterebilecekleri bir ortam oluşturulmalıdır.

Bu görüşleri savunan bir öğretmenin sınıfında aşağıdakilerden hangisini uygulaması <u>beklenmez</u>? (2022)

A) Hata yapmanın öğrenmenin önemli bir anahtarı olduğu algısını yerleştirmesi
B) Öğrencilerin ilgilerini, gereksinimlerini, şikâyetlerini dikkate alması
C) Öğrencilerin yeterlik algılarını, öz saygılarını, özerkliklerini olumlu yönde harekete geçirmesi
D) Öğrencilerin merakını artırıcı gerçek yaşam problemlerini sınıf ortamına getirmesi
E) Öğretim sürecinde kontrol eğilimi yüksek bir öğretmen modeli olması

/yediiklimyayincilik

1. Bireyin bir işi - davranışı yapıp yapamayacağına (başarıp başaramayacağına) ilişkin algısına öz yeterlik denir.

Öz yeterliği düşük bireyler en ufak başarısızlıkta çok kolay vazgeçer. Öz yeterliği yüksek bireyler ise yeni yöntemler arama, mücadele etme, başarısızlığı ortadan kaldıracak yöntemler deneme gibi birçok etkinlik gerçekleştirebilir.

Kimya sınavında yüksek puan alamayan Barış'ın üniversite sınavında bu bölümle ilgili yerleri yazmaması öz yeterliğinin düşük olduğunu göstermektedir.

Cevap A

2. Bandura'nın "karşılıklı belirleyicilik" ilkesine göre "birey - davranış - çevre" üçlüsü arasında karşılıklı etkileşim bulunmaktadır. Birey davranışlarına yön vererek çevresini etkilediği gibi, gerçekte bu davranışlarının oluşumunda çevresinden etkilenmektedir. Benzer şekilde çevre de bireyden etkilendiği gibi gerçekte bireyin bu davranışlarının oluşumunda bireyi etkilemektedir.

Mesut Öğretmen'in öğrencisini sert dille uyarması mevcut çevreyi etkilerken gerçekte öğretmenin bu davranışının oluşumunda çevresinden etkilenmesi söz konusudur. Benzer şekilde öğrenciler derse katılmayarak öğretmenin davranışlarını etkilerken, öğrencilerin derse katılmamasında da öğretmenin davranışının etkisi bulunmaktadır.

Cevap A

3. Bandura'nın sosyal öğrenme kuramına göre bir uyarıcıyla doğrudan yaşantı geçirmesek bile, bu uyarıcıyla yaşantı geçirmiş modellerde oluşan duygular, bizleri de benzer şekilde etkilemektedir. Buna "dolaylı duygu" adı verilir.

Çetin'in örümcek korkusunun oluşumunda, Mehmet'in örümcekten korkması etkili olduğuna göre, Çetin bir dolaylı duygu durumu yaşamaktadır.

Cevap C

4. Gözlem yoluyla öğrenmenin dört basamağı vardır.

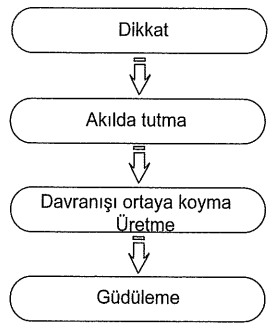

"Kendini izleme", gözlem yoluyla öğrenme sürecinde yer alan basamaklardan biri değildir.

Cevap E

5. **Dolaylı Duygu:** Bir uyarıcıyla doğrudan karşılaşmadığımız hâlde bu uyarıcıya maruz kalan organizmada oluşan duygusal tepkinin bir benzeri gözlemcide de oluşabilmektedir. Gözlem yoluyla kazanılan bu tip duygusal tepkiler dolaylı duygu olarak açıklanmaktadır. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.175)

Mine'nin eğitim psikolojisi dersine ilişkin geliştirdiği endişe ve korku, henüz bu dersi almadan önce, üst sınıftan arkadaşlarından duyması sonucunda oluşmuştur. Gözlem yoluyla kazanılan bu duyguya "dolaylı duygu" denir.

Cevap D

6. Gözlediğimiz bir davranış pekiştirildiği zaman bundan biz de benzer şekilde etkileniriz. Bu şekilde gerçekleşen pekiştirme ilişkisine dolaylı pekiştirme denir. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.173).

Caner'in montu giymek istemesinin nedeni, annesinin babasına uyguladığı pekiştirmedir. Caner bu durumu gözlediği için kendisi de montu giymek istemektedir.

Cevap D

7. Öz Düzenleme Kapasitesi: İnsanların kendi davranışlarını kontrol edebilme, etkileme, yönlendirme yeteneğidir. Her insan, kendi davranışlarından sorumludur. Öz düzenleme kapasitesi yüksek bireyler, kendi davranışlarını gözler ve uygun ölçütle gerçekçi şekilde karşılaştırır, eksik gördükleri davranışlarını ölçütlere uygun hâle getirmeye çalışır. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.177).

Öz Yargılama Kapasitesi: Bireyin öz yargılama gerçekleştirebilmesi için öncelikle bir davranışta bulunması ve bu davranışının sonuçlarının ortaya çıkması gerekir. Birey ortaya çıkan sonuçlara bakarak bir değerlendirme yapar. Bu değerlendirmeye öz yargılama denir. Örneğin, fakülte son sınıfta KPSS'ye hazırlanmak yerine arkadaşlarıyla gününü gün eden Murat, KPSS'de başarısız olunca davranışlarının çok hatalı olduğunu, bir yıl boyunca vaktini boşa geçirdiğini söyler. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.177).

Nesrin'in derslerin güçlük derecesine göre kendisine bir plan yapması "öz düzenleme", Cansu'nun ise ne zaman, hangi ortamda daha rahat çalışabildiğini bilmemesi ve yaptığı planlara uymakta güçlük çekmesi "öz yargılama" olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cevap B

yediiklimyayıncılık

8. Sosyal Öğrenme Kuramının Eğitimsel Sonuçları (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.184).

- Sosyal öğrenme kuramına göre, yüksek statülü bireyler daha fazla model alındığına göre, özellikle okul öncesi ve ilköğretim birinci kademede, çocukların gözünde çok saygın bir statüye sahip olan anne, baba ve öğretmenlerin çocuklardan yapmalarını istediği şeyleri, öncelikle kendileri yaparak çocuklara istendik davranışları kazandırabilirler.
- Eğitim sürecinde sosyal öğrenme yoluyla kazandırılmak istenen davranışların dikkat çekici hâle getirilmesi gerekir. (Hatırlanacağı gibi, sosyal öğrenme sürecinin ilk basamağı dikkattir.)
- Bandura'ya göre birçok insan zihinde tutma aşamasında sözel sembolleri kullanmaktadır. O hâlde öğretmenlerin, öğrencilerinin sözel yeteneklerini göz önünde bulundurarak etkinlik gerçekleştirmesi gerekir.
- Öğrencilerden yeteneklerinin üzerinde beklentiye sahip olunmamalıdır. Yeteneklerin üzerinde beklenti öğrencilerde korku-kızgınlık-öfke-her şeyden vazgeçme gibi olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Ayrıca yeteneklerinin üzerinde başarı gösteren öğrencilerin, bu başarılarının geçici olduğu, baskı ve zorlama altında sadece bir süre böylesi başarı sergileyebilecekleri unutulmamalıdır.
- Sosyal öğrenme kuramına göre içsel pekiştireçler, dışsal pekiştireçlerden daha etkilidir. Bu yüzden eğitimciler öğrencilerin kendi kendilerini pekiştirmelerine olanak sağlamalıdır.
- İstendik davranışın elde edilebilmesinde en önemli faktörlerden biri de bireyin bu davranışı gerçekleştirebileceğine ilişkin kendine olan inancı yani öz yeterliğidir. Öğretmenler, öğrencilerinin öz yeterliğini geliştirmelerine çeşitli yollarla (teşvik etme, engelleri aşmasında yardımcı olma vb.) yardımcı olmalıdır.

Öğrencileri potansiyellerinin üzerinde hedefler koymak, sosyal öğrenmenin ilkeleriyle bağdaşmaz. Aksine öğretmenin öğrencilerinin yeteneklerini göz önünde bulundurarak etkinlik gerçekleştirmesi gerekir.

Cevap D

9. Öz düzenleme, bireyin kendi davranışlarına yön vermesi, kendi etkinliklerini yine kendisinin denetleyebilmesidir. Başka bir deyişle, bireye – hangi konuda olursa olsun – baskı kurmak, seçim hakkını elinden almak, bu kapasiteyi engeller.

I. Öncülde yer alan tüm derslerin alınmasının zorunlu olmasında bireye seçim hakkı tanınmamaktadır. Bu durum, bireyin öz düzenlemesini engeller.

II. Öncülde yer alan ifadede ise seçmeli dersler yer almakla birlikte bu derslerin seçiminde öğrencinin değil öğrenci velisi ve sınıf öğretmenin görüşlerine bakılmıştır. Yani yine öğrenciye seçim hakkı verilmemiş, öz düzenlemesi sınırlandırılmıştır.

III. Öncülde ise seçmeli derslerde öğrencilerin istekleri dikkate alındığına göre bireyin öz düzenleme kapasitesinin geliştirilmesine katkı sunulmuştur.

Cevap C

10. Bir kişinin, diğerlerinin davranışlarını gözleyerek öğrenmesi "dolaylı öğrenme" olarak açıklanır. Bu süreçte dolaylı pekiştirme, dolaylı ceza ve dolaylı duygu durumları yer alır. Yani bir başkasının pekiştirilen ya da cezalandırılan davranışları bizi de benzer şekilde etkiler. Ayrıca bir uyarıcıyla doğrudan karşılaşmasak bile, bu uyarıcıyla karşılaşmış kişilerde oluşan duygular bizim de davranışlarımızı etkilemektedir.

Seçeneklerde incelendiğinde, A, B, C ve D seçeneklerinde doğrudan yaşantılara vurgu yapılmaktadır. Yani birey bir başkasından değil, doğrudan öğrenmektedir.

E seçeneğinde ise, çekingen öğrenci, diğer öğrencilerin yaşantılarından etkilenerek, yani dolaylı olarak öğrenmiştir.

Cevap E

11. Gözlem yoluyla öğrenme dört basamakta gerçekleşir:

1. Dikkat
2. Hatırda tutma
3. Uygulama (Yeniden üretme / Davranışa Dönüştürme)
4. Güdülenme (Motivasyon)

Yeniden üretme sürecinde birey dikkat edip hatırda tuttuğu şeyi eyleme döker.

II. öncülde belirtilen "Burak'ın çay bardağını babası gibi tutması" ve IV. Öncülde belirtilen "Fatma'nın yemek programında yapılışını izlediği tatlıyı ailesi için yapması" gözledikleri davranışı eyleme döktüklerini yani yeniden ürettiklerini göstermektedir.

Cevap B

12. Karşılıklı Belirleyicilik: Bandura'ya göre birey – davranış ve çevre üçlüsü arasında karşılıklı bir etkileşim vardır. Yani birey davranışlarıyla içinde bulunduğu çevreyi etkilerken, aslında bu davranışlarının oluşumunda içinde bulunduğu çevreden de etkilenir. Benzer şekilde çevre davranışlarıyla bireyi etkilerken aslında bu davranışlarının oluşumunda bireyden de etkilenmektedir.

Sürekli yaramazlık yapan problemli bir çocuk düşünelim: (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.147):

- Bu çocuk olumsuz davranışlarıyla sınıftaki tüm arkadaşlarının da olumsuz davranışlar gerçekleştirmesine yol açabilir. (Birey-Çevre)
- Bu çocuk, sınıf arkadaşlarının olumlu davranışlarından etkilenerek olumsuz davranışlarından kurtulabilir. (Çevre-Birey)
- Çocuk çevresinden birtakım olumlu özellikler kazanır, çevresine de bazı olumsuz özellikler aktarır. (Birey-Çevre)

Soru parçasında belirtilen Melih Öğretmen'in olumlu davranışları, öğrencilerin de öğretmenlerine karşı olumlu davranışlar gerçekleştirmesini sağlamıştır. Süreç "karşılıklı belirleyicilik ilkesi" için uygundur.

Cevap A

/yediiklimyayincilik

13. Sosyal öğrenme en kısa tanımıyla bir organizmanın başka bir organizmayı gözlemesi yoluyla gerçekleşen öğrenmelerdir. Bunun için ödüle - tekrara ihtiyaç olmamakla birlikte bu tip etkenler performans üzerinde etkili olmaktadır. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.145).

Eda Hanım'ın dersin başında okuduğu kitapları öğrencileriyle paylaşması, bu konuda öğrencilerine model olmuş böylece öğrencileri de onun gibi kitap okumaya başlamıştır. Bu durum sosyal öğrenme sürecini (modelden öğrenme) açıklamaktadır.

Cevap D

14. Vygotsky, bilişsel gelişimle ilgili sosyal bir kuram oluşturarak Piaget'nin "Bilişsel gelişim, çocuğun neredeyse tek başına gerçekleştirdiği süreçtir." düşüncesine karşı çıkar. Çünkü ona göre bilişsel gelişimin temel kaynağı biliş gibi kişisel psikolojik süreçler değil, sosyal çevredir. Çocuğun zihinsel gelişimine yol gösterilebilir ve bazı bilgiler verilerek öğretilebilir. Birey içinde bulunduğu kültürün yapısına bağlı olarak, bu kültürle kurduğu etkileşim oranında gelişmeye açıktır. Yetişkinler (sosyal çevre), çocuğun gelişim süreci boyunca yanında olduğu sürece, çocukların bilişsel gelişimleri de artarak devam edecektir. Başka bir deyişle Vygotsky'ye göre çocuğun yapabilecekleri o dönemle sınırlı değil, bunun biraz üstündedir.

Vygotsky'e göre, (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.88):

- Öğrenciler birbirleriyle iş birliği içerisinde çalışmalı ve bu şekilde çalışmaya özendirilmelidir.
- Sadece bireysel değil, grupla da değerlendirme gerçekleştirilmelidir.
- Psikolojik etmenlerin kültür tarafından biçimlendirildiği unutulmamalı, kültürel değerlere eğitim sürecinde yer verilmelidir.
- Öğretmenler, öğrencilerini çalışmalarında büyük ölçüde bağımsız bırakmamalıdır.
- Vygotsky'nin eğitime yapmış olduğu önemli katkılardan biri de metakognition (üst biliş) kavramına değinmesidir. Üst biliş, bireyin kendi düşüncesinin farkına vararak öğrenmeyi öğrenmesidir ve bunu sağlamada öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir.

Soruda B seçeneğinde belirtilen "Planlanmış öğretim sürecinin öğrenciler için engelleyici olduğuna inandığından öğretim sürecini serbest bırakmak." Vygotsky'nin düşüncelerine aykırıdır. Vygotsky'e göre bunun tam tersine öğrenciler büyük ölçüde bağımsız bırakılmamalıdır.

Cevap B

Yediiklimyayıncılık

15. Bandura'nın Sosyal Öğrenme Kuramı'na göre öğrenmeler dolaylı/modelden/gözlem yoluyla gerçekleşir. Dolaylı duygu da bir duyguyu modelden öğrenmeyi ifade eder. Soruda annesinin kedileri gördüğünde kaçınıp korkma davranışını gördükten sonra Berna'nın kedilere karşı değişen tutumu dolaylı duygu ile ifade edilir.

Cevap B

16. **Öz Yargılama Kapasitesi:** İnsanların kendileri hakkında düşünme, yargıda bulunma ve davranışlarını değerlendirme becerileri öz düzenleme kapasitesi ile ilgilidir. Soruda Uğur'un yayımlanan yazılardan memnun olmamaya başlaması ve haber yapma, köşe yazısı yazmada yetenekli olmadığına karar vermesi kendini değerlendirmesini yani öz yargılama kapasitesi ile açıklanır.

Cevap D

17. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.148) (2022)

Bandura'ya göre bireyin öz yeterliği, yani bir işi başarıp başaramayacağına ilişkin inancı dört temel kaynaktan etkilenmektedir:

I. **Doğrudan yaşantılar (yaşantı):** Bireyin geçmiş yaşam tecrübeleridir. Bandura'ya göre bireyin öz yeterliğini etkileyen en önemli kaynaktır.

II. **Dolaylı yaşantılar:** Bireyin çevresindeki kişilerin geçmiş yaşam tecrübeleridir. Gerçekleştirmeyi düşündüğümüz bir etkinlikle ilgili olarak çevremizdeki kişilerin başarılı ya da başarısız olmaları, bizim öz yeterlik algımızı da etkilemektedir.

III. **Sözel ikna:** Bireyin çevresindeki kişilerin çeşitli teşvikleri, nasihatleri, öğütleri bireyin öz yeterliği üzerinde etkili olabilir.

IV. **Psikolojik durum:** Bireyin başarmak istediği etkinlikle ilgili düşünceleri, isteklilik hâli, korkuları gibi unsurlar, öz yeterliğini etkilemektedir.

Buna göre A seçeneğinde belirtilen "Genel uyarılmışlık hâli, kaygı, fiziksel acı durumları" psikolojik durum ile, B seçeneğinde belirtilen "Başarabileceği yönünde sunulan telkin" sözel ikna ile, D seçeneğinde belirtilen "Kendisine benzer olarak algıladığı kişilerin başarma deneyimleri" dolaylı yaşantılar ile ve E seçeneğinde belirtilen "Önceki başarma durumuna göre olası girişimindeki performans beklentisi ve inancı "doğrudan yaşantılar" ile açıklanır.

Cevap C

18. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.146) (2022)

Karşılıklı Belirleyicilik:

Birey, davranışlarıyla dahil olduğu çevreyi etkilediği gibi bu davranışlarının oluşumunda çevresinden de etkilenir. Başka bir ifadeyle birey ve çevresi arasında karşılıklı etkileşim vardır.

Elif'in otoriter yaklaşıma sahip olan babasının baskıcı taleplerine yönelik yüksek düzeyde erteleme davranış göstermesi, bu davranışın oluşumunda çevrenin etkisini açıklamaktadır.

Cevap D

19. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.8, 154) (2022)

Dikkat:

Bireyin model alacağı etkinliğe dikkat etmemesi ya da doğru şekilde algılayamaması hâlinde gözlem yoluyla öğrenme gerçekleşmez. Dikkat, gözlemciye ait duyu organlarının yeterliliğinden, davranışın yapısından (basit - karmaşık), gözlemcinin amacına uygunluğundan, gözlemcinin geçmiş yaşantılarından, gözlenecek modele ait yaş, cinsiyet, statü gibi faktörlerden etkilenir.

Etkinliklerin karmaşıklık derecesi arttıkça dikkatin bölünmesi de orantılı olarak zorlaşacaktır.

Model alınan etkinliklerin karmaşık olması, etkinliği birey açısından dikkat çekici hâle getirmez. Çünkü karmaşıklık derecesi arttıkça dikkat orantılı olarak zorlaşmaktadır.

Cevap A

/yediiklimyayıncılık

20. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.15, 155, 191, (2022)

Ders konusu ile ilgili öğrencide merak uyandırılmalı, bunun için ilginç-şaşırtıcı sorulardan faydalanılmalıdır. Öğrencilerin derse aktif olarak katılmaları sağlanmalıdır. Öğretmen, öğrencilere öğrenecekleri konuları yaşamın içinde nerelerde kullanabileceklerini açıklamalıdır. Öğrenciler işlerine yarayacağına inandıkları konuları öğrenmeye daha istekli (güdülenmiş) olurlar (Öğrendiğinin işine yaramayacağını düşünen bir öğrenciyi derse güdülemeye çalışmak, masa başından yeni kalkmış ve karnını tıka basa doyurmuş bir kişiyi tekrardan, hemen yemek yemeye güdülemeye benzer. Her ikisi de anlamsızdır.).

İstendik davranışın elde edilebilmesinde en önemli faktörlerden biri de bireyin bu davranışı gerçekleştirebileceğine ilişkin kendine olan inancı yani öz yeterliğidir. Öğretmenler, öğrencilerinin öz yeterliğini geliştirmelerine çeşitli yollarla (teşvik etme, engelleri aşmasında yardımcı olma vb.) yardımcı olmalıdır.

Öğrenciler ihtiyaç duydukları, ilgilerini çeken konuları öğrenmek için daha çok çaba harcamaktadır.

Öğretim sürecinde kontrol eğilimi yüksek bir öğretmen modeli, öğrencinin yapabileceği inancını teşvik etmez aksine azaltır.

Cevap E

1. Emine'nin anneannesi, eski günlerden bahsederken bazen Emine'nin doğduğu günü de anlatmaktadır. Saat kaçta doğduğunu, o gün havanın nasıl olduğunu, ona hangi renk kıyafetler giydirdiğini en ince ayrıntısına kadar hatırlamaktadır.

Bilgiyi işleme modeline göre, Emine'nin anneannesinin kullandığı bellek türü aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Anlamsal B) Anısal
C) Kısa süreli D) Duyusal
E) İşlemsel

2. Üniversite öğrencisi Nalan, gelişim psikolojisi sınavına çalışırken Erikson'un psikososyal gelişim kuramında açıkladığı evrelerin özelliklerini hatırlamakta zorlanır ve evrelerin özelliklerini, tanıdıklarının özellikleriyle ilişkilendirerek öğrenmeyi dener. Örneğin; babasının kanun çalmayı öğrenmek için kursa gitmesi, görme engelli bireyler için sesli kitap projesinde gönüllü olarak çalışmaya başlaması gibi etkinliklerini, Erikson'un "üretkenliğe karşı durgunluk" evresiyle ilişkilendirilir.

Buna göre Nalan, bilginin kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe geçişi için aşağıdaki süreçlerin hangisinden yararlanmıştır? (2017)

A) Koruma tekrarı
B) Gruplama
C) Otomatikleştirme
D) Genişletici tekrar
E) Görsel canlandırma kodlaması

/yediiklimyayincilik

3. Bilgiyi işleme kuramına göre, aşağıdakilerden hangisi öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayacak uygulamalar arasında yer almaz? (2018)

A) Bir matematik denkleminin anlaşılabilmesi için denklemdeki sembollerin anlamlarının bilinmesi
B) İstiklal Marşı'nı ezberlerken biten mısranın son kelimesiyle sonraki mısranın ilk kelimesi arasında bağlantı kuruması
C) Öğrencilerin İngilizce kelimeleri öğrenmeleri için ilgi duydukları ve bilgi sahibi oldukları konuları içeren paragraflar kullanılması
D) Kapsamlı konuların öğrenilmesi için konunun alt boyutlara ayrılması
E) Periyodik cetveldeki her bir sıranın ezberlenmesinin ardından artı puan alınması

4. Sezen, Bahar ve Mert okul gezisine katılarak Nevşehir'e gider. Okula döndüklerinde öğretmen, geziye gitmeyen sınıf arkadaşlarına geziyi anlatmalarını ister. Sezen gezi sırasında yaşadıkları ilginç olayları, Bahar gezdikleri mekânların tarihinde neler yaşandığını, Mert ise o bölgede üretilen çömleğin nasıl yapıldığını anlatır.

Buna göre Sezen, Bahar ve Mert'in Nevşehir gezisini anlatırken kullandıkları bellek türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir? (2019)

A) Anısal - Anlamsal - İşlemsel
B) Duyusal - Anısal - Anlamsal
C) Anısal - İşlemsel - Duyusal
D) Anlamsal - Anısal - İşlemsel
E) Duyusal - Anlamsal - Anısal

5. Aşağıdakilerden hangisi bir öğrencinin kendi öğrenme stratejisini belirlemek için sorabileceği sorulardan biridir? (2019)

A) Çok çalışıyorum ama bir türlü öğrenemiyorum. Acaba öğretmen öğretemiyor mu?

B) Çok çalıştığım sınavdan düşük puan aldım. Acaba arkadaşlarımdan daha mı az çalıştım?

C) Gördüklerimi ve duyduklarımı daha kolay hatırlamak için ne yapmalıyım?

D) Geçmiş yıllarda çıkan soruları nasıl ve nereden öğrenebilirim?

E) Çok çalışıyorum ama iyi puan alamıyorum. Acaba yeterince yetenekli değil miyim?

6. Uzun süreli bellekte depolamayı etkileyen faktörlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (2020)

A) İşleyen bellek aynı anda birden fazla görevi yerine getirmeye çalıştığında yeni bilginin etkili biçimde depolanmasını güçleştirir.

B) Uzun süreli bellekte hâlihazırda daha fazla bilgiye sahip olan bireyler yeni bilgilerin öğrenilmesi konusunda diğerlerine göre daha avantajlıdır.

C) Öğrenilen bilgiyi sözlü olarak kendi kendine yeniden ifade etme veya bir başkasına anlatma bilginin uzun süreli bellekte depolanmasını kolaylaştırır.

D) Uzun süreli bellekte hâlihazırda yer alan bilgiler hatalı kodlanmış ise bu durum yeni bilgilerin göz ardı edilmesine veya hatalı öğrenmelere neden olabilir.

E) Bireylerin, hâlihazırdaki bir bilgi ile yeni bilgi arasında bağlantı kurabilmeleri için bu ikisini sıralı olarak görmeleri uygun olur.

7. Lise üçüncü sınıf öğrencisi Mine, sınıf arkadaşı Zeynep'in dönemin başında öğrendikleri konularla ilgili sorulara doğru ve hemen cevap vermesine hayranlık duymakta ve bunu nasıl yaptığını merak etmektedir. Zeynep'e bunu nasıl başardığını soran Mine "Yeni öğrendiklerimi önceki bildiklerimle ilişkilendiriyorum. Bu, yeni öğrendiğim bilginin kalıcılığını güçlendiriyor. Konuyla ilgili bir soru geldiğinde o bilgiyi bulmam ve soruyu cevaplamam kolaylaşıyor." yanıtını almıştır.

Zeynep'in açıklamasında belirttiği bilgiyi işleme süreçleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2020)

A) Kodlama - Depolama - Geri çağırma

B) Geri çağırma - Depolama - Kodlama

C) Depolama - Geri çağırma - Kodlama

D) Kodlama - Geri çağırma - Depolama

E) Depolama - Kodlama - Geri çağırma

8. Özge'nin bisiklet sürme deneyiminin basamakları aşağıda karışık olarak verilmiştir.

I. Gidonu fazla çevirdiği için bisikletin ön tekerliği kal.dırıma sürttü.

II. Yolun ortasına çok yakın olduğunu gördü.

III. Bisikletin gidonunu sağa doğru çevirdi.

IV. Yolun sağına biraz yaklaşmaya karar verdi.

Hareket gelişimi için bilgiyi işleme modeline göre Özge'nin bisiklet sürme deneyimi basamaklarına karşılık gelen kavramlar aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2020)

	I	II	III	IV
A)	Çıktı	Girdi	Geri bildirim	Bilgi işleme
B)	Çıktı	Girdi	Bilgi işleme	Geri bildirim
C)	Çıktı	Bilgi işleme	Geri bildirim	Girdi
D)	Geri bildirim	Bilgi işleme	Çıktı	Girdi
E)	Geri bildirim	Girdi	Çıktı	Bilgi işleme

/yediiklimyayincilik

9. Bilgiyi işleme modeline göre, bilgi depoları arasındaki bilgiyi işleme süreçleri aşağıdaki gibi oklarla şematize edilebilir:

Kısa süreli bellek —(I)→ Uzun süreli bellek

Kısa süreli bellek ←(II)— Uzun süreli bellek

Şemada (I) ve (II) ile gösterilen süreçler, sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir? (2021)

A) Kodlama - Unutma
B) Dikkat - Geri getirme
C) Kodlama - Geri getirme
D) Dikkat - Unutma
E) Kodlama - Dikkat

10. İlkokulda görev yapan Özge Öğretmen, derse girdiğinde sınıfta sessizliğin sağlanması için bir süre bekler. Derse başlarken öğrencilerine daha önce görmedikleri çok ilginç bir fen deneyi yapacaklarını ve deneyi yaptıktan sonra günlük hayatta bu deneyin sonuçlarından yararlanabileceklerini söyler. Deneyi anlatırken kendi aralarında konuşmamaları gerektiğini öğrencilerine hatırlatarak derse başlar.

Özge Öğretmen, öğrenmenin niteliğini artırmak için bilişsel süreçlerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine öncelik vermiştir? (2022 İPTAL)

A) Bilginin duyusal bellekten kısa süreli belleğe geçiş sürecinde dikkat önemli rol oynar.
B) Bilgiyi uzun süreli belleğe kodlayarak yerleştirmek hatırlamaya yardımcı olur.
C) Kısa süreli belleğin sınırlı kapasitesi için alınabilecek önlemlerden biri otomatikleşmedir.
D) Kısa süreli bellekte bilginin hızlı kaybolmaması için tekrarlama yöntemine başvurulabilir.
E) Bilgi çeşitli parçalara ayrılıp gruplandırılarak kısa süreli bellekte depolanması kolaylaştırılabilir.

11. Türkçe dersinde verilen bir paragrafı okuyarak hangi cümlenin anlam bütünlüğünü bozduğu sorusunu cevaplamaya çalışan bir öğrenci, aşağıdaki bellek türlerinden hangisini aktif olarak kullanmaktadır? (2022 İPTAL)

A) Anısal
B) Örtük
C) Duyusal
D) İşleyen
E) İşlemsel

12. Sınavlarda kullanılan

I. çoktan seçmeli,
II. doğru-yanlış,
III. açık uçlu

türdeki sorulardan hangileri, öğrenilen bilginin geri çağrılmasında tanıma işleviyle ilgilidir? (2022)

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

13. Bireyin bir bilgiyi gerçekten öğrenebilmesi için öncelikle bilgiyi öğrenmeyi istemesi yani merak etmesi daha sonra araştırması ve ortaya çıkan bilgiyi öncekilerle karşılaştırıp düzenlemesi gerekir. Bu bilgiyi yeniden gözden geçirmek ve değerlendirmek üzere uzun süreli belleğe kaydetmelidir. Birey, böylelikle kendi düşünme süreçlerine dair farkındalık edinir.

Bireyin düşünme sürecine ilişkin anlatılan bu beceri aşağıdakilerden hangisidir? (2022)

A) Köprüleme
B) Üst biliş
C) Öz düzenleme
D) Öz yeterlik
E) Sosyal öğrenme

Yediiklim Yayıncılık

1. Bilgiyi işleme kuramına göre uzun süreli belleğimiz "anlamsal (semantik), anısal (epizodik) ve işlemsel (procedural)" olmak üzere üç alt bölümde incelenmektedir.

Bireyin özel yaşamı anısal belleğinde saklanmaktadır. Anısal bellekte, en küçük detayına kadar, ayrıntılı hatırlanan olaylar, daha özel bir adla "flaş bellek" olarak anılmaktadır.

Emine'nin anneannesinin, Emine'nin doğduğu güne dair anlattıkları özel yaşamının yani anısal belleğinin parçasıdır.

Cevap B

2. Hatırlamak istediğimiz bilgi ile uzun süreli bellekte yer alan bilgi arasında anlamlı bir çağrışım oluşturmaya "genişletici tekrar (özümleyerek-anlamlandırıcı tekrar)" denir.

Nalan'ın Erikson'un psikososyal gelişim kuramında açıkladığı evreleri anlayabilmek için bunu tanıdığı kişilerin özellikleriyle açıklaması genişletici tekrar yaptığını göstermektedir.

Cevap D

3. Bilgiyi işleme kuramına göre öğrenmenin gerçekleşmesi kodlama süreciyle mümkündür. Kodlama süreci bilginin özelliğini belirlemekle başlar ve yeni bilginin uzun süreli bellekte nasıl depolanacağını belirlemekle tamamlanır. Bu süreci zenginleştirmek için dört temel yöntem kullanılmaktadır: (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.232-233)

I. Etkinlik: Bilgiyi işleme kuramının temel düşüncesidir. "Yapılandırmacı" öğrenme yaklaşımında olduğu gibi, bilgiye ulaşmada bireyin aktif olmasıdır. Yani bireyin bilgiyi kendine has hâle getirmesi, kişiselleştirmesidir.

II. Örgütleme: Farklı kavramları, benzer özelliklerine göre gruplamaktır. Yani bireyin zihninde biliş haritaları oluşturmasıdır.

III. Eklemleme (Genişletme): Kodlamaya yardımcı olan en etkili stratejidir. Bilginin anlamlılığını artırmak için yeni bilgi ile bireyde var olan eski bilgiler birbirleriyle ilişkilendirilir.

IV. Bellek Destekleyici İpucu Kullanımı: Yeni bilgilerle, eski bilgiler arasında anlamlı bir ilişki kurulamaması hâlinde imajlar ve sözel semboller olmak üzere iki temel ipucu kullanılır. Böylece doğal olmayan çağrışımlar oluşturulmaya çalışılır. En sık kullanılan imajlar yerleşim yöntemi, zincirleme yöntem, askı sözcük yöntemi ve anahtar sözcük yöntemidir. Sözel semboller ise akronim ve akrostişler olarak karşımıza çıkmaktadır.

A, B, C ve D seçeneklerinde belirtilen uygulamaların tamamı kodlama süreciyle ilgilidir. Örneğin B seçeneğinde bir bellek destekleyici olan zincirleme, D seçeneğinde örgütleme süreçlerine vurgu yapılmıştır. A ve C seçeneklerinde ise doğrudan kodlama süreci vurgulanmıştır.

E seçeneğinde belirtilen "her bir sıranın ezberlenmesinin adından artı verilmesi", davranışçı öğrenme yaklaşımına uygundur. Davranışçı öğrenme yaklaşımı pekiştirme ve tekrar ilişkisine dayanmaktadır.

Cevap E

4.

Bellek Depoları		
İfade Edilebilir Bellek		İfade Edilemeyen Bellek
Anlamsal	Anısal	İşlemsel
•Gerçekler, kelimeler, kavramlar, tanımlar, gramer kuralları •Okulda öğrendiğimiz bilgilerin çoğu	•Öznel, geçmiş yaşantılarımız, kişisel tecrübelerimiz, belli olaylar •Öznel geçmişimize dair olayların çoğu	•Motor beceriler ile klasik koşullanma yoluyla öğrenilen duygular •Bir işlemin nasıl yapılacağı, işlem sırası

(Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.228).

Bu durumda gezi sırasında yaşanan ilginç olaylar "anısal", gezilen mekanların tarihinde neler yaşandığı "anlamsal" ve çömleğin nasıl yapıldığı "işlemsel" bellek bölümleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cevap A

Aydın Yayınları'nın yazılı izni olmadan çoğaltılamaz, kopyalanamaz.

5. Yürütücü biliş/bilişi yönetme (metacognition-üst biliş), bireyin kendi biliş sisteminin farkında olması yani nasıl öğrendiğini bilmesidir. Yürütücü biliş sistemleri gelişmiş öğrenciler bir konu hakkındaki bilgilerinin ne olduğunun tam olarak farkındadırlar. Bir konuyu daha iyi öğrenebilmek için ne tip etkinlikler düzenlemesi gerektiğini bilir ve buna uygun davranışlar sergilerler. Öğrenme sorumluluğunu kendileri üstlenirler ve süreç boyunca ne kadar başarılı olduklarını yine kendileri belirlerler. Eksik bilgilerinin gerçekçi bir şekilde farkına varıp doğru bilgiye ulaşmada kaynakları etkin şekilde kullanırlar. Öğrenme stillerinin ne olduğunun farkındadırlar ve kendilerine uygun çalışma teknikleri geliştirebilirler (Tanık, 2011, s.390).

Öğrencinin "Gördüklerimi ve duyduklarımı daha kolay hatırlamak için ne yapmalıyım?" sorusu, daha iyi öğrenebilmesi yani kendi öğrenme stratejisini belirlemek için yönelttiği bir sorudur.

Cevap C

6. İşleyen (kısa süreli) belleğin kapasitesi sınırlıdır (yaklaşık 7 birim). İşleyen bellek dikkat yoluyla bilginin duyusal kayıttan alınmasından, alınan bilginin sadeleştirilip anlamlı hale getirilmesinden, bu bilgilerin kodlama yoluyla uzun süreli belleğe gönderilmesine kadar pek çok göreve sahiptir. Sınırlı kapasite ile tüm bunların yapılması, yeni bilginin etkili biçimde depolanmasını güçleştirebilir.

Uzun süreli bellekte halihazırda daha fazla bilgiye sahip olan bireyler, yeni bilgiyi çok daha kolay öğrenirler. Çünkü bir bilgi, var olan ne kadar çok bilgiyle ilişkilendirilebiliyorsa öğrenilmesi ve saklanması o kadar kolay olmaktadır.

Kişi öğrendiği bir bilgiyi ne kadar çok anlatırsa kalıcılığı o kadar yüksek olur. Yapılan tekrarlar, bozulmayı büyük oranda önler.

Eksik – hatalı kodlamalar, doğal olarak hatalı öğrenmelere neden olabilir.

Bir kişinin hali hazırdaki bilgi ile yeni bilgi arasında bağlantı kurması için bu ikisini sıralı olarak görmesi diye bir şey söz konusu değildir. Aksine arka arkaya öğrenilen bilgiler, aralarındaki benzerlik ve farklılıklar net olarak vurgulanmaz ise karışma nedeniyle unutmaya yol açabilir. Yani ilişki kurmada sıra önemli değildir.

Cevap E

7. Bilgi işleme kuramına göre bilgi kısa süreli bellek tarafından kodlanarak uzun süreli belleğe gönderilir. Kodlama sürecine yardımcı olan dört yöntem vardır. Bunlar "etkinlik, örgütleme, eklemleme (genişletme) ve bellek destekleyici ipucu kullanma" olarak karşımıza çıkar.

Eklemleme (genişletme) yönteminde, birey yeni öğrendiği bilgiyi önceki bilgilerle ilişkilendirerek kodlama yapar. Mine "Yeni öğrendiklerimi, önceki bilgilerimle ilişkilendiriyorum." derken eklemleme yani kodlama yapmaktadır. "Yeni öğrendiğim bilginin kalıcılığını sağlıyor" ifadesi ise bilginin depolanmasını açıklar. Konuyla ilgili bir soru geldiğinde o bilgiyi bulması ve soruyu cevaplaması ise "geri çağırma" sürecini açıklamaktadır.

Cevap A

8. Bilgi işleme kuramına göre zihnimiz verileri aynı bir bilgisayarın çalışması gibi ele alınmaktadır.

Duyu organları ile bir uyarıcıya ulaşılması ile girdi elde edilir. Girdinin yorumlanmasıyla bir çıktıya ulaşılır. Bu çıktının uygulanmasıyla geribildirim (sonuç) elde edilir. Tüm süreç sonunda oluşan karar verme süreci bilgi işleme sürecini oluşturur.

Örnek olayda I. öncülde "Gidonu biraz fazla çevirdiği için bisikletin ön tekerleğinin kaldırıma sürtmesi" süreç için bir geribildirimdir. Çünkü bir sonuç meydana gelmiştir.

II. öncülde yolun ortasına çok yakın olduğunu görmesi bir "girdi" oluşturur. III. Öncülde bisikletin gidonunu sağa doğru çevirmesi var olan girdinin yorumlanmasıyla oluşan bir çıktıdır. Tüm bu süreç sonunda ulaşılan karar yani yolun sağına biraz yaklaşması ise bilgi işleme sürecini oluşturmaktadır.

Cevap E

/yediiklimyayıncılık

9. **Bilgi İşleme Süreci** (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi. s.181, 182):

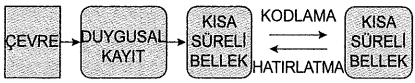

Kısa süreli bellekte kodlanan bilgi, uzun süreli bellekte depolanır. Uzun süreli belleğin kapasitesinin ve bilgiyi saklama süresinin sınırsız olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle uzun süreli bellekte bilginin yok olmayacağı kabul edilmektedir. Uzun süreli bellekteki bir bilgiye ihtiyaç duyulduğunda, bu bilgi kısa süreli belleğe geri getirilir. Kısa süreli bellekten de tepki üreticiye gönderilerek kasların uyarılması yoluyla davranışa dönüştürülür.

Cevap C

10. Bilgi, uyarıcı duyu organları aracılığıyla ilk geldiği yer duyusal kayıttır. Bilginin işlenebilmesi için bilgi duyusal kayıttan kısa süreli belleğe geçmelidir. Bilginin kısa süreli belleğe geçmesi için kritik süreç dikkattir. Öğretmenin aralarında konuşmamalarını gerektiğini söylemesi, dersin başında dersin gündelik hayatla ilişkisini kurması "dikkat" çekmeye yöneliktir. Bu nedenle cevap A seçeneğinde yer alan, bilginin duyusal bellekten kısa süreli belleğe geçiş sürecinde dikkat önemli rol oynar, olacaktır.

Cevap A

11. Kısa süreli/işleyen bellek bilginin işlendiği, uzun süreli belleğe gönderildiği ve geri getirip davranışa dönüştüren bellektir. Bu nedenle soruda Türkçe dersinde verilen bir paragrafı okuyarak hangi cümlenin anlam bütünlüğünü bozduğu sorusunu cevaplamaya çalışan bir öğrencinin kullandığı bellek kısa süreli/işleyen bellektir.

Cevap D

12. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.392) (2022)

Hatırda Tutmanın Ölçülmesi: Yapılan öğretimin ne kadarının hatırda kaldığının ölçülmesi, eğitimde önemli bir yer tutar. Çünkü yapılan öğretimin tek göstergesi odur. Öğretim sonunda, öğretilenlerin ne kadarının hatırda kaldığını ölçmenin üç temel şekli vardır (Morgan, 1986; Bacanlı, 2007):

Hatırlama: Öğrenciye soru sorulup, cevabı ondan beklenerek yapılan ölçme işlemi hatırlama yöntemine dayalı bir ölçme işlemidir. Bu yöntemde öğrencinin doğru cevabı hatırlayıp (derste öğretildiği şekilde) tekrarlaması esastır.

Tanıma: Soru, içinde doğru cevabın da bulunduğu bir seçenek grubu ile verilip, öğrenciden, yanlış cevaplar içerisinden doğru cevabı tanınmasının istendiği durumdur. Çoktan seçmeli test tekniği bu yöntemi kullanmaktadır. Kişi, sorulduğunda bilemediği bazı cevapları, gördüğünde tanıyabildiği için, öğrenci başarısı hatırlama tekniğine göre daha yüksek olur.

Tasarruf: Öğrencinin hatırında kalanı ölçmede diğer bir yolu da yeniden öğretmektir.

Başka bir anlatımla, öğrenci sorulduğunda bilemeyebilir veya doğru cevabı tanımayabilir, ama yeniden öğretilmek istendiğinde kısa sürede öğrenebilir.

Bu durumda, yeniden öğretimin daha kısa bir zamanda olması, daha önceki öğretimden bazı bilgilerin hatırda bulunduğunu, ancak belki kullanılır durumda olmadığını gösterir. Kısaca, öğretimden sonra öğrenci öğretilenleri unutmuş görünebilir. Ama aynı şeyler yeniden öğretilmeye kalkışıldığında daha kısa sürede öğreniyorsa, hatırında kalan birtakım bilgilerin bulunduğu anlaşılır.

Açıklamalardan da anlaşılabileceği gibi çoktan seçmeli ve doğru yanlış tarzı sorularda "tanıma", açık uçlu sorularda ise "hatırlama" söz konusudur.

Cevap C

13. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.195) (2022)

Üst Biliş (Metabiliş) Bilgisi: Bireyin bilgiyi nasıl edindiği hakkındaki süreç üst biliş bilgisi olarak açıklanır. Başka bir ifadeyle, bireyin nasıl öğrendiğinin farkında olmasıdır. Bu bilgisi gelişmiş bireyler, kendileri için en iyi öğrenme yöntemlerinin farkında olurlar.

Bilgiyi öğrenmedeki isteklilik, araştırma, edinilen yeni bilgiyi öncekilerle karşılaştırma ve böylece nasıl öğrendiğinin / düşündüğünün farkında olma süreci, üst biliş olarak açıklanmaktadır.

Cevap B

/yediiklimyayincilik

1. Bir okulda sınıf öğretmeni olarak görev yapan Okan Öğretmen, konuları işlerken öğrencilerinin ilgi, yetenek ve gelişim özelliklerini göz önünde bulundurmaktadır. Okan Öğretmen gerçekleştirdiği etkinliklerle öğrencilerinin potansiyellerini ortaya çıkarmayı ve kendi özelliklerinin farkına varmalarını amaçlamaktadır. Öğrenme ortamını öğrencilerinin en yüksek düzeyde faydalanabilecekleri şekilde düzenlemeye çalışmaktadır.

Okan Öğretmen'in benimsediği bu yaklaşım, aşağıdaki öğrenme kuramlarından hangisine daha uygundur? (2017)

A) Gestalt
B) Davranışçı
C) Sosyal öğrenme
D) Bilgiyi işleme
E) İnsancıl

2. İnsancıl yaklaşımı benimsemiş bir sınıf öğretmeni olan Akif Öğretmen, kalabalık sınıfındaki bütün öğrencilerin isimlerini bilir ve onlara isimleriyle hitap eder. Öğrencilerinin birbirlerini dışlamasına izin vermez ve sınıfta birlik olmalarına özen gösterir. Derslerinde öğrencilerin soru sormalarını teşvik eder ve konuları kavramalarına yarayacak işlevsel ödevler verir.

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre Akif Öğretmen, öğrencilerinin hangi ihtiyaçlarını karşılamaya özen göstermektedir? (2018)

A) Ait olma ve sevgi - Bilmek ve anlamak
B) Güvenlik - Bilmek ve anlamak
C) Ait olma ve sevgi - Başarı ve kendine saygı
D) Güvenlik - Ait olma ve sevgi
E) Güvenlik - Başarı ve kendine saygı

3. Aşağıdaki ifadelerden hangisi insancıl eğitim anlayışına uygun <u>değildir</u>? (2019)

A) Her bireyde doğal bir öğrenme isteği bulunur.
B) Öğrenme, bireyin çevreye uyumunu kolaylaştırmalıdır.
C) Öğrenme, korku ve tehdidin olmadığı bir ortamda gerçekleşmelidir.
D) Birey, öğrenilen konuyu kendi amaç ve ihtiyaçlarıyla ilişkilendirebilmelidir.
E) Öğrenme süreci, öğretmenin başlatması durumunda daha etkili olur.

4. İnsancıl yaklaşımı benimseyen bir öğretmenin sınıfında bulunan bir öğrencinin aşağıdakilerden hangisini göstermesi <u>beklenemez</u>? (2020)

A) Eleştirilere açıktır.
B) Güçlü ve zayıf yönlerinin farkındadır.
C) Yeni koşullara uyum gösterme becerisi yüksektir.
D) Duygularına göre değil, mantığına göre davranır.
E) Yeni yaşantılara açıktır.

5. Bir öğrenci yeni okulundaki arkadaşlarının başarı düzeyinin bir önceki okulundaki arkadaşlarının düzeyine göre daha alt seviyede olduğunu görür ve "Eski okulumda öğrendiklerim sayesinde hiçbir şey yapmama gerek kalmayacak. Burası hedeflerime uygun değil, burada olmamalıyım." diye düşünür.

İnsancıl yaklaşıma göre, öğrencinin yaşadığı bu soruna temelde aşağıdakilerden hangisi kaynaklık etmektedir? (2022 İPTAL)

A) Temel gereksinimler
B) Öğretmen-öğrenci ilişkileri
C) Benlik tasarımı
D) Davranış bozuklukları
E) Geçmişte aldığı eğitim

Yediiklim Yayıncılık

1. İnsancıl (hümanist - fenomenolojik) yaklaşıma göre her birey biricik, tek, eşsiz ve benzersizdir. Bu yaklaşıma uygun hareket eden bir öğretmen, sınıfa girdiği anda sınıfındaki öğrenci sayısı kadar farklı ilgi, istek, yetenek, kişilik özelliği olduğunun bilincindedir.

Okan Öğretmen'in konuları işlerken öğrencilerinin ilgi, yetenek ve gelişim özelliklerini dikkate alması, kendi özelliklerinin farkına varmaları için çalışması gibi uğraşlar doğrudan insancıl yaklaşımın eğitsel uyarlamalarında gözlenebilir.

Cevap E

2. **Ait olma/sevme-sevilme ihtiyacı:** Bir gruba aidiyet hissetme ve sosyal kimlik kazanma, insanlar tarafından koşulsuz olarak kabul edilme, benimsenme, sevilme, beğenilme gibi sosyal ihtiyaçlardır. Kişinin insanlarla ilişkide bulunma (sosyal katılım, sevgi, kabul, grup üyeliği, arkadaş ilişkileri kurma, bir ailenin, bir milletin, ülkenin ferdi olma) ihtiyacıdır. Bu ihtiyaçların karşılanmaması kişide yabancılaşma, ilgisizlik, yalnızlık, umutsuzluk ve bunalım gibi duyguların ortaya çıkmasına yol açmaktadır.

Bilme ve anlama ihtiyacı: Evrende, doğada, kendi içinde ve yaşadığı toplumda olup bitenleri daha iyi bilme ve anlama ihtiyaçlarıdır. Merak, keşfetme ve bilgiye ulaşma ihtiyacıdır.

Akif Öğretmenin öğrencilere isimleriyle hitap etmesi, onların birbirini dışlamasına izin vermemesi ve sınıfta birlik olmasına özen göstermesi ait olma ve sevgi ihtiyacıyla ilgiliyken, öğrencilerinin soru sormalarına teşvik etmesi ve işlevsel ödevler vermesi bilme - anlama ihtiyacıyla ilgilidir. (Tanık, B., Rehberlik, s.14)

Cevap A

3. **İnsancıl Yaklaşım:** İnsan, kendi davranışlarını denetleyebilen, seçme şansı olan özgür bir varlıktır. İnsan doğuştan iyidir ve kendini gerçekleştirmeye çalışır. Kendini gerçekleştirmenin temel amacı, insanın yaşamını anlamlandırma isteğidir. Her birey tek, biricik, eşsiz ve benzersizdir. Önemli olan, bireyin kişilik gelişimine yardımcı olabilecek davranış değişiklikleridir. Bireylerin ilgi, istek ve ihtiyaçları daima ön planda tutulmalıdır. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.8).

İnsancıl eğitimde öğretmen rehber görevi üstlenir. Öğrenme sürecinin öğretmen tarafından başlatılması hâlinde daha etkili olacağı anlayışı yoktur.

Cevap E

4. İnsancıl yaklaşımı benimsemiş bir öğretmen, yaklaşımın önemli unsurlarından biri olan kendini gerçekleştirmeye inanır. Bu noktada, kendini gerçekleştirme sürecine girmiş bir insanda bulunması gereken özelliklere inanır.

Kendini gerçekleştirme sürecine girmiş bireyler, eleştirilere açıktır, güçlü ve zayıf yönlerini bilir, yeni yaşantılara açıktır ve bunun bir sonucu olarak yeni koşullara uyum gösterme becerisi yüksektir. Bu kişiler için mantık önemli olmakla birlikte, davranışlarında esası oluşturan mantık değil duygularıdır.

Bu durumda "Duygularına göre değil, mantığına göre davranır." Açıklaması, insancıl yaklaşımı benimsemiş bir öğretmen için geçerli olamaz.

Cevap D

5. Hümanistik/İnsancıl Kurama göre benlik tasarımı kişinin yaşadığı olaylar edindiği tecrübelerle kendini tanımasıdır. Soruda "Eski okulumda öğrendiklerim sayesinde hiçbir şey yapmama gerek kalmayacak. Burası hedeflerime uygun değil, burada olmamalıyım." diye düşünmesi benlik tasarımı kavramını ifade eder.

Cevap C

Yediiklim Yayıncılık

1. İlkokul birinci sınıf öğretmeni Bahar Öğretmen, okulun ilk günü öğrencileriyle tanıştıktan sonra, daha önceden hazırladığı oyun hamurlarını dağıtmış "Haydi bakalım hamurlarla istediğiniz gibi oynayabilirsiniz. Neler yapacaksınız çok merak ediyorum." diyerek çocukları hamurla oynamaya teşvik etmiştir.

Bahar Öğretmen bu etkinlikle;

I. çocukları oyun aracılığıyla okula alıştırma,

II. çocukların bir şeye odaklanıp dikkatlerini sürdürme becerilerin destekleme,

III. çocukların küçük kas becerilerini destekleme

amaçlarından hangilerini hedeflemiştir? (2017)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

2. Birinci sınıf öğretmeni Tuğba Hanım, ilk dönemin sonunda sınıfındaki öğrencilerin genelinin akıcı bir şekilde okumaya başladıklarını gözlemlemiştir. Ancak öğrencilerinden biri olan Can'ın henüz arkadaşları kadar akıcı okuyamadığını belirleyen Tuğba Hanım, Can'ın ailesiyle görüşerek genel durumu hakkında bilgi almış, okul rehberlik servisiyle görüşmüş ve Can'ı derslerde dikkatle gözlemlemiştir. Can'ın gelişimi ve genel durumuyla ilgili her şeyin normal olduğunu anlayan Tuğba Hanım, Can'ın sınıftaki diğer çocuklar kadar akıcı okuyamamasına anlam verememiştir.

Can'ın bu durumu aşağıdaki gelişim ilkelerinden hangisiyle en iyi açıklanmaktadır? (2018)

A) Gelişim değişik alanlarda nöbetleşerek devam eder.
B) Gelişim tüm alanlarıyla bir bütündür.
C) Gelişim genelden özele doğru olur.
D) Gelişimde bireysel farklılıklar vardır.
E) Gelişimde kalıtım ve çevre etkilidir.

3. Motor performanslarındaki cinsiyet farklılığı, sosyal ve kültürel farklılıklardan da kaynaklanabilmektedir. Genel olarak kız çocukların ince motor becerilere, erkek çocukların ise kaba motor becerilere yönlendirildiğini gösteren araştırmalar bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu araştırma bulgularına ters düşen bir örnektir? (2018)

A) Kız çocukların örgü örme konusunda daha çok teşvik edilmesi
B) Beden eğitimi dersinde erkek çocuklar arasında koşu yarışı düzenlenmesi
C) Kız çocukların seksek oynarken oyuna sadece kız arkadaşlarını dâhil etmeleri
D) Erkek çocukların yapbozla oynama konusunda daha çok teşvik edilmesi
E) Erkek çocukların futbol oynarken oyuna sadece erkek arkadaşlarını dâhil etmeleri

4. Altı yaşındaki Tuna yaşıtlarına göre zayıf bir çocuktur. O yıl okula başlayan Tuna, yazı yazarken bileklerinin çok ağrıdığını söyleyerek sık sık ağlamaktadır. Ayrıca okula başlamasının üzerinden dört ay geçmesine rağmen hâlâ annesinden ayrılırken zorlanmakta ve okula gitmek istememektedir.

Tuna'nın yaşadığı bu sıkıntılar, aşağıdaki gelişim kavramlarının hangi ikisindeki sorunlardan kaynaklanmaktadır? (2019)

A) Olgunlaşma - Hazırbulunuşluk
B) Büyüme - Olgunlaşma
C) Hazırbulunuşluk - Kritik dönem
D) Kritik dönem - Büyüme
E) Hazırbulunuşluk - Büyüme

5. **Öğrencilerine** "Doğal sayıları hepiniz öğrendiğinize göre artık kesirli sayılara geçebiliriz." **diyen bir öğretmen, gelişim psikolojisinin aşağıdaki temel kavramlarından hangisini esas almıştır? (2022)**

A) Olgunlaşma B) Hazırbulunuşluk
C) Büyüme D) Kritik dönem
E) Gelişim

/yedikiimyayincilik

1. Bahar Öğretmen'in okulun ilk günü önceden hazırladığı oyun hamurlarını dağıtarak, öğrencilerine hamurlarla istediklerini yapabileceklerini söylemesi ve onların ne yapacaklarını merak ettiğini belirtmesi öncelikle oyun aracılığıyla çocukları okula alıştırma amacına hizmet edecektir. Buna ek olarak çocukların bu etkinliğe dikkat edip etmeyeceklerini de görebilecek ve onların bu becerilerine de katkı sağlayacaktır. Oyun hamurlarıyla yapılacak etkinliklerin, çocukların küçük kas becerilerine olumlu katkı sağladığı bilinmektedir.

Cevap E

2. Gelişimde Bireysel Farklılıklar (Ayrılıklar) Vardır (Tanık B., Gelişim Psikolojisi, s.69)

Gelişim, kalıtım ve çevre etkileşimli bir süreç, gelişme ise bu etkileşim sonucunda ortaya çıkan üründür. Bu ürünün bireylerin gerek kalıtımsal özelliklerinin gerekse içinde bulunduğu çevre koşullarının farklı olması nedeniyle bireyden bireye farklılık göstermesi son derece olağandır. Bireysel farklılıklar kendisini bazen fizyolojik bazen kültürel bazense her ikisini de bir arada bulunduracak şekillerde gösterebilir.

Soru metninde belirtilen Can'ın gelişimi ve genel durumuyla ilgili her şeyin normal olmasına karşın henüz arkadaşları kadar akıcı okuyamaması gelişimde bireysel farklılıklar olduğunu açıklamaktadır.

Cevap D

3. Soru parçasında genel olarak kız çocukların ince motor becerilere, erkek çocukların ise kaba motor becerilere yönlendirildiği belirtilmektedir. Örgü örme, seksek oyunu ince motor; koşu yarışı, futbol gibi oyunların ise kaba motor becerilerle ilişkilendirilmesi uygundur. Ancak yapbozla oynama kaba motor beceri ile ilişkilendirilemeyeceği için erkek çocuklara ait bir örnekte kullanılması uygun değildir.

Cevap D

4. Olgunlaşma: Bir yetinin kazanılabilmesi, davranışın gerçekleştirilmesi için organizmanın zihinsel ve fiziksel olarak uygun seviyeye ulaşması gerekir. İşte bu noktada karşımıza olgunlaşma kavramı çıkar. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.25).

Hazırbulunuşluk: Hazırbulunuşluk bireyin, - ön öğrenmelerini, - olgunlaşmışlık düzeyini, - güdülenmişlik düzeyini, - genel sağlık durumunu kapsar. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.28).

Tuna'nın yazı yazarken bileklerinin çok ağrıması, fiziksel açıdan henüz yeterli düzeye sahip olmadığını yani yeterince olgunlaşmadığını göstermektedir. Annesinden ayrılırken güçlük çekmesi, okula gitmek istememesi ise güdülenmişlik düzeyinin yeterli olmadığını yani yeterli hazırbulunuşluğa sahip olmadığını göstermektedir.

Cevap A

5. Modüler Set Sayfa 20 (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, Yediiklim Yayınevi) (2022)

Hazırbulunuşluk bireyin,

- ön öğrenmelerini,
- olgunlaşmışlık düzeyini,
- güdülenmişlik düzeyini,
- genel sağlık durumunu kapsar.

Bireylere öğrenme fırsatları verildikçe bireylerin daha yeni ve karmaşık davranışları öğrenebilmeleri için hazırbulunuşluk düzeyleri de artmaktadır.

Hazırbulunuşluk kavramı eğitim-öğretimde son derece önemlidir. Bir eğitimci sınıftaki öğrencilerinin bir konuyla ilgili olgunlaşma seviyelerinden emin olsa bile, onların hazırbulunuşluk seviyelerinin de farkında olmalıdır. Çünkü hazırbulunuşluk seviyeleri konuyu öğrenmeye yeterli olmayan öğrenciler, bu konuyu öğrenemeyecek ya da öğrenmekte çok güçlük çekeceklerdir.

Buna göre öğretmenin kesirli sayılara geçebilmek için doğal sayıları öğrenmiş olma vurgusu, hazırbulunuşluk ile ilgilidir.

Cevap B

/yediiklimyayincilik

1. Birinci sınıf öğretmeni Tuğba Hanım, ilk dönemin sonunda sınıfındaki öğrencilerin genelinin akıcı bir şekilde okumaya başladıklarını gözlemlemiştir. Ancak öğrencilerinden biri olan Can'ın henüz arkadaşları kadar akıcı okuyamadığını belirleyen Tuğba Hanım, Can'ın ailesiyle görüşerek genel durumu hakkında bilgi almış, okul rehberlik servisiyle görüşmüş ve Can'ı derslerde dikkatle gözlemlemiştir. Can'ın gelişimi ve genel durumuyla ilgili her şeyin normal olduğunu anlayan Tuğba Hanım, Can'ın sınıftaki diğer çocuklar kadar akıcı okuyamamasına anlam verememiştir.

Can'ın bu durumu aşağıdaki gelişim ilkelerinden hangisiyle en iyi açıklanmaktadır? (2018)

A) Gelişim değişik alanlarda nöbetleşerek devam eder.

B) Gelişim tüm alanlarıyla bir bütündür.

C) Gelişim genelden özele doğru olur.

D) Gelişimde bireysel farklılıklar vardır.

E) Gelişimde kalıtım ve çevre etkilidir.

2. **Aşağıdakilerden hangisi Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı'nın önermelerinden <u>değildir</u>? (2020)**

A) Çevresel sistemler birbirleriyle bağlantılı olacak şekilde çocuğun gelişimini etkiler.

B) Çocuğun içerisinde büyüğüdü ekosistem, çocuğun merkezde olduğu bir dizi katmandan oluşur.

C) Aile, toplumun etkilerinin süzülerek çocuğa ulaşmasını sağlayan bir filtre görevi görmektedir.

D) Çevresel sistemler merkezden dışa doğru genişledikçe çocuğun gelişimi üzerindeki etkisi de artar.

E) Çevresel sistemlerin çocuk gelişimi üzerindeki etkisi doğrudan ve dolaylı olabilir.

3. **Gelişimle ilgili aşağıdaki kavram açıklamalarından hangisi <u>yanlıştır</u>? (2021)**

A) Kritik gelişim dönemleri, organizmanın belli bir gelişim aşamasından diğerine geçmesini sağlayan gelişimsel zaman dilimleridir.

B) Olgunlaşma, vücut organlarının öğrenmeden bağımsız olarak ve kalıtımın etkisiyle geçirdiği biyolojik değişmedir.

C) Hazırbulunuşluk; bireyin önceki öğrenmeleri, ilgileri, tutumları, yetenekleri, güdülenmişlik düzeyi, sağlık durumu ve olgunlaşma düzeyi ile yeni bir öğrenmeye hazır olmasıdır.

D) Öğrenme, bireyin çevresi ile etkileşimleri sonucunda davranışında oluşan nispeten kalıcı değişmedir.

E) Gelişim; organizmanın döllenmeden başlayarak zihinsel, bedensel, duygusal, sosyal ve dille ilgili alanlarda sürekli ilerleme kaydederek değişmesidir.

4. **Aşağıdakilerden hangisinde beden eğitimi ve spor aktivitelerinin çocukların "duyuşsal", "psikomotor" ve "bilişsel" gelişim alanlarına katkısı sırasıyla verilmiştir? (2021)**

A) Güçlü ve zayıf yönlerini gerçekçi bir bakış açısı ile tanıma - Küçük kas ve büyük kas koordinasyonu - Problem çözme becerisi geliştirme

B) Problem çözme becerisi geliştirme - Olumlu benlik algısı geliştirme - Kavram gelişimini destekleme

C) Problem çözme becerisi geliştirme - Temel hareketlerin geliştirilmesi - Olumlu benlik algısı geliştirme

D) Yaşam boyu spor alışkanlıklarını kazanma - Yardım etme ve paylaşma becerileri kazanma - Kavram gelişimini destekleme

E) Güçlü ve zayıf yönlerini gerçekçi bir bakış açısı ile tanıma - Araştırmacı düşünceyi geliştirme - Temel hareketlerin gelişmesi

/yediiklimyayıncılık

5. Lisede okuyan Ersin, akademik olarak başarılı olduğundan öğretmenleri tarafından sevilen bir öğrencidir. Sınavlar öncesinde çözemedikleri sorularda arkadaşlarına yardımcı olduğu için sınıf arkadaşları arasında da saygı duyulan popüler bir öğrencidir. Öğretmenleri ve arkadaşları tarafından sevilen ve takdir edilen özelliklerinin olması, Ersin'in özgüveni yüksek ve sosyal olarak aktif bir öğrenci olmasını sağlamıştır.

Bu durum aşağıdaki gelişim ilkelerinden hangisiyle açıklanır? (2022 İPTAL)

A) Gelişim genelden özele doğrudur.
B) Gelişimde kritik dönemler vardır.
C) Gelişim bir bütündür.
D) Gelişimde bireysel farklılıklar vardır.
E) Gelişim nöbetleşe devam eder.

6. Gelişim "baştan ayağa" ve "genelden özele" doğru gerçekleşir.

Gelişimin bu iki yönelimiyle ilgili

I. Bebeğin önce kafasını dik tutmayı, ardından oturabilmeyi, emeklemeyi ve son olarak yürümeyi başarabilmesi "baştan ayağa" ilkesine örnektir.
II. Bebeğin tek heceleri çıkarmadan önce agulaması "baştan ayağa" ilkesine örnektir.
III. Bebeğin önce büyük sonra küçük kaslarının kontrolünü kazanması "genelden özele" ilkesine örnektir.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2022)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

1. Gelişimde Bireysel Farklılıklar (Ayrılıklar) Vardır (Tanık B., Gelişim Psikolojisi, s.69)

Gelişim, kalıtım ve çevre etkileşimli bir süreç, gelişme ise bu etkileşim sonucunda ortaya çıkan üründür. Bu ürünün bireylerin gerek kalıtımsal özelliklerinin gerekse içinde bulunduğu çevre koşullarının farklı olması nedeniyle bireyden bireye farklılık göstermesi son derece olağandır. Bireysel farklılıklar kendisini bazen fizyolojik bazen kültürel bazense her ikisini de bir arada bulunduracak şekillerde gösterebilir.

Soru metninde belirtilen Can'ın gelişimi ve genel durumuyla ilgili her şeyin normal olmasına karşın henüz arkadaşları kadar akıcı okuyamaması gelişimde bireysel farklılıklar olduğunu açıklamaktadır.

Cevap D

2. Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistemler Kuramı'nda, çocuğun içinde yaşadığı çevre iç içe geçirilmiş çemberlerle ifade edilir. Bu çemberler çocuğun en yakın çevresinden en uzak çevresine doğru sırasıyla mikrosistem, mezosistem, ekosistem ve makrosistem olarak karşımıza çıkar. Mikrosistem, çocuğun doğrudan etkileşim kümesidir. Örneğin çocuğun annesiyle iletişim kurması bir mikrosistem meydana getirir. Makrosistem ise çocuğun en uzak çevresini açıklar. En geniş anlamıyla, çocuğun içinde yaşadığı kültürü ifade eder.

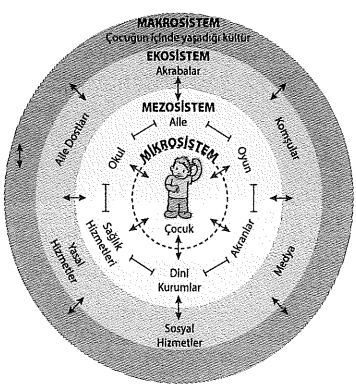

Çevresel sistemler merkezden dışa doğru genişledikçe yakın çevreden uzak çevreye doğru açılır yani çocuğun gelişimi üzerindeki etkisi artmaz. Çocuğun gelişimi üzerindeki en büyük etki en dar çevre olan mikrosistemiyle ilgilidir.

Cevap D

3. Olgunlaşma, öğrenme yaşantılarından ve çevresel etkilerden görece bağımsız, kalıtım (genetik) tarafından kontrol edilen bir süreci anlatır. Başka bir deyişle olgunlaşma genetik olarak programlandığından zamanı geldiğinde kendiliğinden gerçekleşir, özel bir çaba göstermeye gerek yoktur. (Tanık, B., s.18).

Hazırbulunuşluk ise olgunlaşmayı kapsadığı kadar, olgunlaşma ile açıklanamayacak ön öğrenmeler, ilgi, istek, tutum, organizmanın sağlık durumu gibi unsurları da kapsamaktadır. (Tanık, B., s.20).

Öğrenme, bireyin çevresiyle kurduğu etkileşim sonucunda, davranışta meydana gelen nispeten (göreli olarak) kalıcı ya da izli davranış değişiklikleridir. (Tanık, B., s.19)

Gelişim, organizmanın doğum öncesi dönemden (döllenme) başlayarak bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal yönden olgunlaşma ve öğrenme etkileşimiyle sistematik ve ardışık olarak sürekli ilerleme kaydetmesidir. Bu nedenle, gelişimin organizma için uyum sağlayıcı bir fonksiyonunun olması gerekir. (Tanık, B., s.17).

Kritik dönem, gelişimsel kazanımlarda belirli yaşantıların potansiyel olarak en fazla etkilendiği zaman dilimleridir. Başka bir deyişle, belirli bir kazanımın sağlanabilmesi için çevre etkisinin en etkili - en yoğun olduğu zaman dilimine kritik dönem ya da duyarlı zaman aralığı denir. (Tanık, B., s.27)

Açıklamalardan da anlaşılabileceği gibi A seçeneğinde belirtilen kritik döneme ilişkin değerlendirme yanlıştır.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

4. **Psikomotor gelişim,** organizmanın fiziksel büyümeye ek olarak isteğe bağlı hareketlilik kazanmasını açıklar.

Duyusal gelişim, bireyin çevresi ve kendisiyle ilgili gerçekçi bir bakış açısı kazanabilmesi için, duygu durumlarında meydana gelen değişimsel süreçleri açıklar.

Bilişsel gelişim, bireyin zihinsel aktivitelerinde ortaya çıkan değişmeleri kapsar. İnsanların düşünme, algı, bellek, akıl yürütme, dil kullanma becerisi gibi aktivitelerindeki değişmelerdir. (Tanık, B., s.17)

Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin duyuşsal, psikomotor ve bilişsel gelişim üzerindeki etkilerinin yöneltildiği soruda,

- Güçlü ve zayıf yönleri gerçekçi bir bakış açısı ile tanıma: **Duyuşsal Gelişim**
- Küçük kas ve büyük kas koordinasyonu sağlama: **Psikomotor Gelişim**
- Problem çözme becerisi: **Bilişsel Gelişim**

ile ilişkilendirilebilir.

Cevap A

5. Bir gelişim alanı diğerini etkiliyorsa buna gelişim bir bütündür denir. Soruda Ersin başırılı ve seçilen bir öğrencidir. Çözemediği sorularda ise arkadaşlarına yardımcı olmaktadır.

Ersin'in başarısı öğretmenleri ve arkadaşlarıyla olan sosyal ilişkilerini geliştirmiştir. Bu yüzden bilişsel gelişim sosyal gelişimi etkilediği için cevap gelişim bir bütündür ilkesidir.

Cevap C

6. Modüler Set Sayfa 37 (Tanık, B. Gelişim Psikolojisi, Yediiklim Yayınevi) (2022)

Gelişim genelden özele doğrudur. Öncelikle büyük kaslar, sonrasında (zamanla - olgunlaşmaya bağlı olarak) küçük kaslar gelişir.

Gelişim baştan ayağa doğrudur. Organizma önce kafanın hareketlerini, sonra kafadan başlayarak aşağıya doğru göğüs, karın, bacaklar ve ayakların kontrolünü sağlar.

Açıklamalardan da anlaşılabileceği gibi öncüllerde belirtilen "genelden özele" ve "baştan ayağa" ilkeleri için belirtilmiş ifadeler doğrudur. II. öncülde belirtilen "Bebeğin tek heceleri çıkartmadan önce agulaması" ifadesinin baştan ayağa ilkesiyle bir ilgisi yoktur. Bu durum gelişimde belli bir sıranın olduğunu vurgular.

Cevap D

Yediiklim Yayıncılık

1. Çocuğun gelişimini açıklarken,

- sadece bireysel gelişime ve davranışa odaklanan kuramları eleştiren,
- aile, okul, medya ve benzeri yapıların çocuk üzerindeki etkisine vurgu yapan,
- birçok unsurun bütüncül olarak dikkate alınması gerektiğini vurgulayan

kuram aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Psikanalitik
B) Olgunlaşma
C) Bilişsel gelişim
D) Ekolojik sistemler
E) Davranışçı

2. Fiziksel gelişime ilişkin

I. Boy uzamasının kızlarda en hızlı olduğu dönem 11-14, erkeklerde 13-16 yaşları arasındadır.
II. Baş; doğumda vücudun 1/4'ü kadardır, yetişkinlerde bu oran 1/8'e düşmektedir.
III. Motor etkinliği sürdürebilme kapasitesi olan dayanma gücü, ergenlik döneminden sonra erkeklerde ve kızlarda aynı olur.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2022 İPTAL)

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

3. Refleksle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>? (2022)

A) Uyarıcıya karşı yapılandırılmıştır.
B) Kişinin kontrolü altında gelişen durumdur.
C) Kişinin genetik olarak hayatta kalmasını sağlar.
D) Merkezî sinir sistemi bozukluklarının tanılanmasına yardımcı olur.
E) Öğrenme ürünü olmayan tepkilerden oluşur.

Yediiklim Yayıncılık

ÇÖZÜMLER

1. Bronfenbrenner'ın ekolojik sistemler kuramında çocuk, her biri farklı bir çevreyi temsil eden iç içe geçmiş sistemler içerisinde ele alınır. Bu sistemler çocuğun en yakın çevresinden (mikrosistem), en uzak çevresine (makrosistem) doğru uzanır ve her bir sistem diğeriyle karşılıklı etkileşim hâlindedir.

Çocuğun çok uzak çevresinde meydana gelen olaylar dahi diğer sistemlerle etkileşime girerek çocuğu etkileyebilmektedir. Çocuğun anne, baba, kardeşleri, ailenin çalıştığı kurumlar, çocuğun devam ettiği okul, ülkenin içinde bulunduğu siyasi, kültürel ve ekonomik koşullar ve kültür gibi unsurlar birbirlerini karşılıklı etkileyerek çocuğa etki etmektedir.

Cevap D

2. I. madde: Kızlar erkeklerden önce ergenliğe girdikleri için önce uzarlar, bu yüzden 1. madde doğrudur.

II. madde: Gelişimde önce baş sonra aşağı doğru büyüme olur. Fiziksel olarak doğumda baş vücudun 1/4'ü kadar, yetişkinlikte ise 1/8'i kadardır. Madde doğrudur.

III. madde: Fiziksel olarak dayanma gücü kızlar ve erkeklerde aynı olmaz. Bu madde yanlıştır.

Cevap C

3. Yediiklim Yayıncılık, Öğrenme Modüler Set (Tanık, B., s.4) (2022)

Refleks: Doğuştan getirilen, birçok türde aynı şekilde görülen (türe özgü olmayan), belli bir uyarıcısı olan, ertelenebilen, ani ve basit davranışlardır. Refleksler kendi içlerinde ilkel refleksler ve hayatta kalma refleksleri olarak ikiye ayrılırlar. İlkel refleksler doğumla birlikte var olup bir süre sonra ortadan kaybolurken hayatta kalma reflekslerinin birçoğu süreklidir.

Bazı refleksler ertelenebilir. Göz kırpma, nefes alma gibi refleksif davranışları erteleyebiliriz. (Dikkat: Ertelenebilir ancak engellenemez. Sonunda mutlaka göz kırpılır, nefes alınır.) Doğuştan getirilen bu davranışlar öğrenme ürünü kabul edilemez.

İlkel refleksler, sinir sisteminin gelişimi hakkında bilgi verir. (s.48)

Reflekslerin engellenememesi, kişinin kontrolü altında olmadığını gösterir.

Cevap B

1. Dört yaşındaki Ayça, annesiyle gittiği bir oyuncakçıda gördüğü bebeği almak ister. Annesi, bebeği istiyorsa kendi parasıyla alabileceğini söyleyince Ayça eve gidince kumbarasından ödemek üzere annesinden borç ister. Eve döndüklerinde Ayça, bebek için ödenen 14 lirayı kumbarasından çıkardığı 1'er liralık demir paralarla annesine verirken annesi kumbaradaki kâğıt 10 lirayı görüp, "Ayça ben bu 10 lirayı ve 4 tane de demir parayı alsam olur mu?" diye sorar. Bunun üzerine Ayça "Yaşasın! Olur tabi, böylece kumbaramdan daha az param gider." diyerek sevinir.

Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre, Ayça'nın bu sevinci aşağıdaki bilişsel gelişim özelliklerinden hangisini henüz kazanamadığını gösterir? (2017)

A) Benmerkezcilik
B) Nesne sürekliliği
C) Korunum
D) Tersine çevirme
E) Hipotetik düşünme

2. **Piaget'ye göre;**

I. biyolojik ve bilişsel fonksiyon için çok önemli olan,
II. fonksiyonel değişmezler olarak adlandırılan

iki ilke aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2017)

A) Özümseme - Düzenleme
B) Özümseme - Dengeleme
C) Düzenleme - Örgütleme
D) Uyum sağlama - Örgütleme
E) Dengeleme - Uyum sağlama

3. I. Aslı elindeki bütün çikolatayı üç parçaya bölüp artık daha fazla çikolatasının olduğunu söyleyen babasına çikolatasının çoğalmadığını hâlâ aynı miktarda çikolataya sahip olduğunu söylemiştir.

II. Güngör, oyuncak sepetindeki çeşitli renk ve boyutlardaki blokları sınıflandırması istendiğinde blokları yalnızca renklerine göre sınıflandırabilmiştir.

III. Murat, mama sandalyesinde peluş oyuncağıyla oynarken yere düşen oyuncağı arama girişiminde bulunmamış, oyuncağa olan ilgisini hemen kaybetmiştir.

IV. Ünal, kendisine mutfaktan cam kase getirmesini söyleyen annesine "Büyük olanı mı küçük olanı mı istiyorsun?" diye sormuştur.

Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre, yaşantıları verilen bu çocukların hangileri somut işlemler dönemindedir? (2018)

A) I ve II B) I ve IV C) III ve IV
D) I, II ve III E) II, III ve IV

4. Bir okul öncesi eğitim kurumunun üç yaş sınıfında Kaan ve Kerem meyvelerle ilgili bir eğitici oyuncakla oynamaktadır. Her meyveden iki kart çifti mevcuttur ve her meyvenin eşini bulmaya çalışmaktadırlar. Kaan üzerinde karpuz olan resmi olan kartı işaret edip "Nerede bu topun diğeri?" diyerek karpuz kartını aramaktadır. Bunu duyan Kerem arkadaşına hemen "O top değil, karpuz!" demiştir.

Kaan ve Kerem'in bu ifadeleri Piaget'in bilişsel gelişim kuramının aşağıdaki kavramlarından hangilerine örnektir? (2018)

	Kaan	Kerem
A)	Özümleme	Telafi etme
B)	Telafi etme	Düzenleme
C)	Özümleme	Düzenleme
D)	Düzenleme	Telafi etme
E)	Düzenleme	Özümleme

Yediiklim Yayıncılık

5. Dört yaşındaki Levent, hayvan resimlerinin olduğu bir kitabı incelerken hayvanlardan birini tanıyamaz. Sayfaları kendisine dönük olarak tuttuğu kitaptaki resme işaret ederek "Bunun adı ne anne?" diye sorar. Annesi göremediğini söyleyince resmin üzerine parmağıyla vurarak "Bunu soruyorum işte!" Adı ne bu hayvanın?" diyerek sorusunu tekrar eder.

Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre, Levent'in bu davranışı aşağıdaki kavramlardan hangisine örnektir? (2019)

A) Benmerkezcilik
B) Nesne konumu
C) Özdeşleşme
D) Tersine çevirememe
E) İşlevsel değişmezlik

6. Gökgürültülü yağmur yağarken annesine "Gökyüzü çok sinirlendi." diyen dört yaşındaki Arda, Piaget'nin aşağıdaki bilişsel gelişim özelliklerinden hangisini göstermektedir? (2019)

A) Kollektif monolog
B) Nesne sürekliliği
C) Animizm
D) Hipotetik düşünce
E) Nesne korunumu

7. Defne babasıyla ilk kez gittiği bir çocuk parkında her zaman gittiği parktakinden farklı olan tünel kaydırakla karşılaşmıştır. Tünel kaydırağı nasıl kullanacağını hemen anlayamamış, önce bir süre alıştığı türdeki kaydıraktan kaymıştır. Sonra merdivenden çıkıp tünel kaydırağı yukarıdan izlemiş, kaydırağın başlangıç noktasına oturup babasına neşeyle "Bekle! Geliyorum!" diye seslenmiştir.

Buna göre Defne'nin tünel kaydırakla ilk kez karşılaşması ve kaydıraktan kaymaya başladığı süreç aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır? (2020)

A) Düzenleme
B) Özelden özele akıl yürütme
C) Özdeşlik
D) Tersine çevrilebilirlik
E) Telafi

/yediiklimyayincilik

8. Piaget'ye göre bireyin içinde bulunduğu dünyayı anlamak için zihninde oluşturduğu algı çerçevesi aşağıdaki kavramlardan hangisidir? (2020)

A) Özümleme
B) Şema
C) Düzenleme
D) Dengeleme
E) Korunum

9. Anneannesi dört yaşındaki Ezgi'nin eşofmanlarını çıkarıp elbisesini giydirmiştir. Ardından kapının zili çalmış ve teyzesi gelmiştir. Teyzesinin gelişiyle anneannesinin ona elbise giydirmesini ilişkilendiren Ezgi, annesi veya anneannesi ne zaman ona elbise giydirmek istese "Teyzem mi gelecek?" diye sormaktadır.

Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre bu durum aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanır? (2021)

A) Benmerkezcilik
B) Canlandırmacılık
C) Özelden özele akıl yürütme
D) Kolektif monolog
E) Sembolik oyun

10. Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre,

I. Göreceli düşünce gelişir.
II. Perspektif almada güçlükler söz konusudur.
III. Sosyal konular ve kimlik hakkında fikir gelişir.

özelliklerinden hangileri soyut işlemler döneminde görülür? (2021)

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

11. Aşağıdakilerden hangisi Piaget ve Vygotsky'nin çocukların bilişsel gelişimini ele alan kuramlarının ortak özelliklerindendir? (2022 İPTAL)

A) Sosyokültürel bağlamın önemli bir yer tutması
B) Dilin düşünceyi şekillendirmede büyük bir rolünün olması
C) Öğretmenin yönlendirici değil rehber olması
D) Gelişim evrelerine güçlü vurgu yapması
E) Daha becerikli akranla iş birliğinin öğrenmeyi kolaylaştırması

12. Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre aşağıdakilerden hangisi çocuğun duyu-hareket evresinden işlem öncesi evreye geçtiğini göstermektedir? (2022 İPTAL)

A) Oyun oynarken elinden kaçan topu ilk kaybolduğu yerde arayabilmesi
B) Bir oyuncak sık sık gösterildiğinde ona alışarak onunla ilgilenmeyi bırakması
C) Bir yetişkinin hareketini yetişkini izleyerek taklit edebilmesi
D) Basit problemleri çözecek şemaları amaçlı olarak kullanması
E) -mış gibi oyunlarında niteliksel ve niceliksel bir artışın olması

13. Bebekler bilişsel olarak geldikleri bu aşamada, daha önceki aşamalarda yapılan bazı eylemleri birleştirebilirler. Örneğin ses çıkaran herhangi bir oyuncağın önce düğmesine basıp sonra onu hareket ettirip ardından yere atabilirler. Ayrıca neden-sonuç ilişkisi henüz yeni kurulabilmektedir. Yani bebekler, yaptıkları bir eylemin sonucunun ne olabileceğini anlamış durumdadırlar. Böylelikle amaç yönelimli davranışta bulunmaya başlamış olurlar.

Piaget'nin bebeklerin bilişsel gelişimine ilişkin açıkladığı bu aşama, aşağıdakilerden hangisidir? (2022 İPTAL)

A) Temel döngüsel tepkiler
B) İkincil döngüsel tepkiler
C) İkincil döngüsel tepkilerin koordinasyonu
D) Üçüncül döngüsel tepkiler
E) Yansıtıcı düşünme

14. Piaget'nin kuramında yer alan "bilişsel dengelenme" **kavramı göz önüne alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez? (2022)**

A) Bozulan bilişsel dengenin yeniden kurulması bireyin sosyal destek almasına bağlıdır.
B) Bozulan bilişsel denge özümleme ve uyma süreçleriyle yeniden sağlanır.
C) Bilişsel gelişimin ortaya çıkabilmesi için bilişsel dengenin bozulması gerekmektedir.
D) Bilişsel denge, birey yeni uyarıcı durumlarla karşılaştığı zaman bozulur.
E) Bilişsel gelişim hızlandıkça dengesizlikten yeniden dengeye geçme süresi kısalacaktır.

15. I. "Kendimi çok yalnız hissediyorum. Bu dünyada hiç kimsenin kendini şu an benim hissettiğim kadar yalnız hissetmediğinden eminim. İşte bu yüzden kimse beni anlayamaz."

II. "Bütün yemek boyunca bu lekeli gömlekle oturmak zorunda olduğuma inanamıyorum. Eminim şu an restorandaki her masada ne kadar pasaklı olduğumu konuşuyorlardır."

III. "Dün akşam partide susmak bilmeyen, kalabalıktan zevk alan çocuk o değildi sanki. Bu sabah ağzını bıçak açmıyor, herkesten uzak durmak istiyor gibi."

Yukarıdaki ifadelerden hangileri ergen benmerkezciliğine örnektir? (2022)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

1. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre 3 - 6 yaş aralığına denk gelen işlem öncesi dönemin önemli özelliklerinden biri de çocuğun henüz korunumu kazanamamış olmasıdır. Çocuk 14 lirayı 14 tane demir bir lira ile ödemesi ile biri kâğıt 10 lira diğeri dört tane demir bir lira ile ödemesinin aynı olduğunun farkına varamamakta, birinde 14, diğerinde toplam 5 parasının gideceğini düşünmektedir. Bu durum korunumu henüz kazanamadığını göstermektedir. Çünkü her ikisinin de birbirine eşit olduğunu anlayamamaktadır.

Cevap C

2. Piaget "uyum sağlama ve örgütleme (organizasyon)"nin "fonksiyonel değişmezler" olduğunu ifade etmektedir. Piaget'ye göre organizma biyolojik, bilişsel ve psikolojik açıdan mevcut koşullara uyum sağlamalı ve bu uyumu sağlıklı şekilde organize edebilmelidir.

Cevap D

3. Somut İşlemler Dönemi (7 - 11 yaş) (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.145)

- Tersine çevirebilir.
- Sınıfa dahil olma ve yanlış inanç ilkesi kazanılır.
- Tümevarımsal düşünme gücüne ulaşılır.
- Korunum kazanılır.
- Somut problemleri çözebilir.
- 'Dağılma' ile çocuk benmerkezciliğinden kurtulur.
- Birden fazla özelliğe dayanarak sıralayabilir ve sınıflayabilir.

I. öncülde belirtilen Aslı'nın korunumu kazandığı görülmektedir. (Miktar Korunumu: Bir bütün parçalara ayrılsa bile miktarı aynı kalır, değişmez. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.136)). Bu durumda Aslı en az somut işlemler dönemindedir.

II. öncülde belirtilen Güngör, birden fazla özelliğe dayanarak sınıflama yapamamaktadır. (Tek Yönlü Sınıflama: Sınıflama, ayırma, gruplama, katagorize etme anlamına gelir. Tek yönlü sınıflama ise tek bir özelliğe dayanarak ayırmak, gruplamaktır.(Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.129)). Bu durumda Güngör henüz işlem öncesi dönemdedir.

III. öncülde belirtilen Murat oyuncağı düşünce herhangi bir arama girişiminde bulunmadığına göre henüz nesnelerin sürekliliğini kazanmamış durumdadır. (Nesnelerin Sürekliliği: Bu dönemin en önemli özelliklerinden biri de nesnelerin sürekliliğinin (sürekli nesne) kazanılmasıdır. Daha önce görüş alanından çıkan nesneyi yok sayan bebek, artık bu nesnenin yok olmadığının farkındadır, arama davranışı sergileyebilir. Piaget'ye göre nesnelerin sürekliliği, bellek kullanımının başlangıcı kabul edilmektedir. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, 109)).

Nesnelerin sürekliliği duyusal motor dönemde yaklaşık 4. aydan itibaren kazanıldığına göre Murat'ın somut işlemler döneminde olması mümkün değildir.

IV. öncüldeki Ünal, kendisinden cam kase getirilmesi istendiğinde "Büyük olanı mı küçük olanı mı istiyorsun?" diye sorduğuna göre zihnindeki tek bir kalıba bağlı kalmamakta, odaktan uzaklaşabilmektedir. Bu durumda en az somut işlemler dönemindedir.

Cevap B

/yediiklimyayıncılık

4. Özümleme (Asimilasyon) (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.101)

Bireyin karşılaştığı yeni bir durumu ya da nesneyi daha önceden oluşturduğu mevcut şeması yani var olan bilgileri içerisinde değerlendirerek uyum sağlamaya çalışmaktadır. Yani birey yeni bilgi veya deneyimini mevcut bilgisiyle birleştirir. Kısaca özümleme, organizmanın karşılaştığı yeni deneyimi eski deneyimlerine uydurma çabası iken, düzenleme eski deneyimleri yenilere uydurma çabası olarak düşünülebilir.

Bu durumda Kaan'ın karpuzu "top" olarak değerlendirmesi "özümleme" örneğidir. Kerem ise "O top değil, karpuz" diyerek eski deneyimini, yeni duruma uydurmakta yani "düzenleme" yapmaktadır.

Cevap C

5. Benmerkezcilik: Benmerkezci çocuk olayları başkalarının bakış açısından ele alamaz. Herkesin kendisi gibi düşündüğünü kabul eder. Bu durum gündelik yaşamda farklı şekillerde karşımıza çıkabilir:

Çocuk sadece kendisinin gördüğü, duyduğu, bildiği şeyleri, herkesin görüp duyup bildiğini sanabilir. Ya da bu düşüncenin tersi olarak herkesin bildiği bir şeyi sahiplenir ve bu bilgiye sadece kendisinin sahip olduğunu sanır. Örneğin, 4 yaşındaki Ahmet, annesiyle evde resim çizerken o esnada telefonla arayan babasına elinde tuttuğu resmi sallayarak sorar. "Babacığım çizdiğim resim ne güzel olmuş değil mi?" (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.86).

Levent'in kendisinin gördüğü resmi, annesinin de gördüğünü düşünmesi, benmerkezci bakış açısıyla ilgilidir.

Cevap A

/yediiklimyayincilik

6. Animizm (Canlandırmacılık): Çocukların canlı ve cansız ayrımı yapamamasıdır. Bunun doğal bir sonucu olarak bazen cansız bir nesneyi canlıymış gibi, bazense canlı bir varlığı cansızmış gibi değerlendirip bu şekilde davranabilirler. Örneğin, 4 yaşındaki Selim taşların yaşadığına ve ağaçların düşündüklerine inanmaktadır. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.85).

Arda'nın "Gökyüzü çok sinirlendi." şeklindeki açıklaması cansızı canlı gibi değerlendirmesinden yani animizmden kaynaklanmaktadır.

Cevap C

7. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre fonksiyonel değişmezlerden biri olan "uyum (adaptasyon" sürecinin iki temel aşaması vardır. Bunlardan birincisi özümseme (asimilasyon) diğeri ise düzenleme (uyumsama – akamadasyon) olarak karşımıza çıkar.

Özümseyen birey karşılaştığı durumu zihnindeki şemalarla açıklarken, düzenleme yapan kişi zihnindeki şemaları değiştirir. Başka bir deyişle bireyin karşılaştığı durum zihnindeki uyumlu ise özümseme yapılır, değil ise yani çelişki varsa zihin yeni duruma göre düzenlenir.

Defne, her zaman gittiği parktakinden farklı olan tünel kaydırakla karşılaştığında, tünel kaydırağı nasıl kullanacağını hemen anlayamadığına göre süreç özümseme ile açıklanamaz. Defne'nin tünel kaydırağı bir süre inceledikten sonra bunun da kaydırak olduğuna anlaması, zihnindeki kaydırak şemasını değiştirdiğini yani "düzenleme" yaptığını göstermektedir.

Cevap A

8. Piaget'nin bilişsel gelişim kuramına göre şemalar, bireyin içinde yaşadığı dünyayı anlamak için kullandığı çevrelere benzer. Yani şemalar sayesinde tanıma, bilme, anlama, problem çözme vb. her türlü davranış gerçekleştirilir. Örneğin bir çocuğun kaleme bakıp "Bu kalem" diyebilmesi zihnindeki kalem şeması sayesinde gerçekleşmektedir. Bununla birlikte, her bireyin zihnindeki şemalar birbiriyle aynı olmadığı için, aynı uyarıcı farklı bireyler tarafından farklı şekillerde algılanabilir. Bu nedenle şemanın tanımında "algı çerçevesi" ifadesi kullanılır. Algı, bir uyarıcıya bizim yüklediğimiz anlamdır ve bu anlam, zihnimizdeki şemalar sayesinde gerçekleşir.

Cevap B

9. Özelden Özele Akıl Yürütme: Özel bir durumdan başka özel bir duruma, genelleme yapmadan akıl yürütmek, özelden özele akıl yürütmektir. Yani, bir şeyle başka tek bir şeyi eşleştirebilmek, diğer durumları görememek, anlayamamaktır. (Tanık, B., s.66)

Dört yaşındaki Ezgi annesinin elbise giydirmesi ile teyzesinin gelişi arasında bir ilişki kurmuş ve buna bağlı olarak annesi ne zaman elbise giydirecek olsa teyzesinin geleceğini düşünmeye başlamıştır. Bu durumda Ezgi, elbisenin sadece teyzesi geleceği zaman giydirileceğini düşünmüş yani özelden özele akıl yürütmüştür.

Cevap C

10. Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'na göre soyut işlemler döneminde, (Tanık, B., s.75)

- Tümdengelimsel düşünme gücüne ulaşılır.
- Tümevarımsal ve tümdengelimsel düşünme bir arada kullanılabilir.
- Soyut düşünme yetisi ortaya çıkar. Atasözleri, mecazi anlam taşıyan deyişler rahatlıkla anlaşılır hâle gelir.
- Zihinden işlem yapabilir.
- Bir konuyla ilgili tez oluşturup bunu savunabilir.
- Değişkenler arasındaki ilişkileri test eder (Birleştirici düşünebilir.).
- Hipotetik düşünebilir.
- Ergen benmerkezciliği ortaya çıkar.
- Hayalî seyirciler, aşırı idealizm, omnipotent düşünce görülür.
- Göreli kavramlar anlaşılabilir ve doğru şekilde kullanılabilir.
- Toplumsal konulara olan ilgi artar, bu konularda sorumluluk alma isteği ortaya çıkar.

Soruda II. öncülde belirtilen perspektif (bakış açısı) almaktaki güçlük, işlem öncesi dönemde görülen çocuk benmerkezciliğinin sonucudur. Çocuklar bu nedenle olaylara diğer insanların gözünden bakamaz sadece kendi gerçekliklerine odaklanır.

Cevap C

yediiklimyayıncılık

11. Piaget ve Vygotsky karşılaştırmasına göre; Vygotsky'ye göre sosyokültürel bağlamın bilişsel gelişimde önemli bir yer tutar, dilin düşünceyi şekillendirmede büyük bir rolünün olduğunu ifade eder, daha becerikli akranla iş birliğinin öğrenmeyi kolaylaştırdığını söylemiştir. Piaget ise gelişim evrelerine güçlü vurgu yapar. Piaget ve Vygotsky öğretmenin yönlendirici değil rehber olması gerektiğini söylemiştir.

Cevap C

12. A seçeneği duyu-hareket döneminin tipik özelliğidir.

B seçeneği alışma 6. ayda görülür. Bu yüzden duyu-hareket dönemi özelliğidir.

C seçeneği taktik 4. ayda görülür, duyu-hareket dönemi özelliğidir.

D seçeneği 4. aydan sonra doğadan ayrışmayla birlikte amaçlı davranışlara geçer. Duyu-hareket dönemi özelliğidir.

E seçeneği ise işlem öncesi dönem özelliğidir. -mış gibi yapma işlem öncesinde görülür.

Cevap E

13. Soruda bir önceki aşamada olanlar sonraki aşamada birleştirilir ifadesi var. Bunun yanında neden-sonuç ilişkisinin kurulmaya başlandığının ifadesi var. En sonunda ise amaçlı davranışlarda bulunma var. Bu durumlar bir zincirin halkası gibi bu yüzden döngüsel tepkilerin belli bir koordinasyonundan bahsedilmektedir.

Döngüsel tepkiler hoşa giden bir eylemin tekrarlı olarak yapılmasıdır. İkincil döngüsel tepkiler ise 4-12 ay aralığında olur.

Cevap C

14. Modüler Set, sayfa 56 - 57 (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, Yediiklim Yayınları) (2022)

Dengeleme: Olgunlaşma, yaşantı ve kültürel aktarım süreçlerinin bir araya getirilmesiyle zihinsel yapıların inşa edilmesi, bozulması, tekrar inşa edilmesi dengeleme kavramıyla açıklanır.

Piaget'nin en çok eleştirilen yönü, bilişsel gelişimi büyük ölçüde kişinin isteği ve etkisi dışında, kendiliğinden gelişen genetik bir süreç olarak görmesidir. Piaget, insanların bazı davranış biçimlerini kalıtımla getirdiğine inanır. Bu düşüncesinin temel dayanağı olarak da insanoğlunun karmaşık bir organizmaya sahip olmasını gösterir.

Piaget'nin bilişsel gelişiminin temel düşüncesini organizmanın çevreye uyum yeteneği oluşturur. Piaget bireylerin çevreye uyum sağlayabilmek için, denge - dengesizlik - yeniden denge yani dengeleme sürecini izlediğini savunmuştur. Böylesi bir sürecin izlenmesinde temel faktör, bireyin içinde bulunduğu çevrenin statik yani durgun değil, dinamik yani hareketli oluşudur. Bu hareketlilik nedeniyle insanoğlunun kurduğu denge durumu yeni yaşantılara bağlı olarak sürekli bozulmakta ve organizma bozulan bu dengeyi sürekli olarak yeniden kurmaya çalışmaktadır.

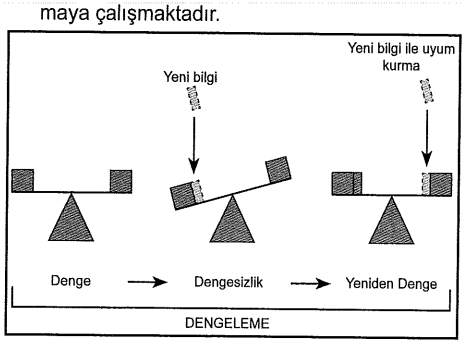

Görüldüğü gibi, organizmada meydana gelen dengesizlik, onu yeniden denge kurmaya itmekte, böylece alt düzeydeki dengeden, üst düzeydeki yeni bir dengeye ilerleme kaydedilmektedir. Organizma yeniden dengeye gelebilmek için yeni bilgi ile uyum kurmaktadır. O hâlde organizmayı bilişsel gelişime iten temel güç dengelemedir.

Piaget'nin genetik vurgusu nedeniyle bozulan dengenin yeniden kurulması sosyal desteğe bağlı olamaz. "Sosyal destek" vurgusu, Vygotsky'nin Sosyokültürel Kuramı'nda yer alır.

Cevap A

15. Gelişim Modüler Kitap Sayfa 73 (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, Yediiklim Yayınları) (2022)

Ergen Benmerkezciliği (Egosantrizm): Varsayımsal düşünme gücüyle birlikte geniş bir düşünebilme olanağına sahip olan ergen yine de kendi düşünceleri ile çevresindeki diğer kişilerin düşünceleri arasında karmaşa yaşar. Bunun temel nedeni aşırı (naif) idealizmdir. Bir düşünceye sahip olduğu zaman, bunun mutlak doğruluğuna inanıp idealleri uğruna diğer görüşleri alamayabilir.

Ergen benmerkezciliği kendisini çoğunlukla üç şekilde belli eder:

a. Hayalî Seyirciler: Ergenin çevresinde sürekli olarak kendisini izleyen bir seyirci topluluğu olduğuna inanmasıdır. Bu nedenle çevresindeki insanların tepkilerine aşırı önem verir, herkesin kendisiyle ilgilendiğini sanır.

b. Kişisel Efsane: Ergen, kendisini diğer insanlardan tamamen farklı görür. Yaradılışının diğer insanlardan farklı olarak özel bir nedeni olduğuna inanır.

c. Omnipotent Düşünce: Omnipotent düşünce, genel anlamda "Benim gücüm her şeye yeter." olarak bilinmektedir. Bu düşünce şekli, ergenin yaşamı basite almasına neden olur.

Ergenin "kimse beni anlayamaz" şeklinde düşünmesi, kendisini diğer insanlardan tamamen farklı görmesi yani kişisel efsaneye bağlıdır. Çevresindeki herkesin ona baktığını, onu konuştuğunu düşünmesi ise "hayali seyirci" ile ilgilidir.

Cevap C

yediiklimyayıncılık

1. Vygotsky, sosyokültürel kuramında yakınsak gelişim alanını; etkili sosyal destekle gelişmeye açık, uygun kültürel ve çevresel koşullarda tomurcuktan meyveye dönüşebilecek bir potansiyel olarak açıklamaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi çocuğun bilişsel gelişimini destekleyici uygun kültürel-çevresel koşulları yansıtmaktadır? (2018)

A) Plajda kum, çakıl ve suyla oynamasına olanak sağlama

B) Düşüp kalkarak yürümeyi başarmasına fırsat verme

C) Ödev yaparken zorlandığı durumlarda ebeveyninden ipuçları alması

D) Yüzme deneyimlerini artıracak sıklıkta havuza gitmesini sağlama

E) Ebeveyninin nelere izin verip vermediğini gözlemleyerek kararlar alması

2. Vygotsky'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'nın eğitim alanına katkılarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (2022)

A) Planlı bir öğretim sürecinin engelleyici olduğunu vurgulayarak bunun yerine serbest bırakılmış öğretim sürecini önerir.

B) Bilişsel gelişimde yetişkinlerin ve öğretmenlerin belirleyici rolü olduğunu reddeder.

C) Çocuğun öğrenmesini değerlendirmek için formel ve standart testlerin kullanılmasını önerir.

D) Çocuğun kendi potansiyelini gerçekleştirebilmesi için talep etse bile yardım edilmemesini önerir.

E) Çocuklar kendilerinden daha becerikli akranlarının desteğinden yararlanabilir.

yediiklimyayıncılık

ÇÖZÜMLER

1. Yakınsal Gelişim Alanı (Zone of Proximal Development)

Vygotsky, çocukların bilişsel gelişim düzeylerine katkı sağlayabilmek için önce iki durumun tespit edilmesi gerektiğini belirtir:

I. Her çocuğun herhangi bir yetişkin yardımı olmaksızın, bağımsız bir şekilde kendi kendine elde edebileceği bilişsel gelişim düzeyi

II. Çocuğun bir yetişkin rehberliğinde (sosyal çevre etkisiyle) çalıştığında ortaya koyabileceği potansiyel

Vygotsky'e göre bu iki durum arasındaki fark, çocuğun yakınsal gelişim alanıdır (gelişmeye açık alan – zone of proximal development). Vygotsky'nin gelişim ve eğitime getirdiği en önemli kavram da budur. (Tanık, B., Öğrenme Psikolojisi, s.166; Bacanlı, H., 2007).

Görüldüğü gibi yakınsal gelişim alanı, sosyal destekle gelişmeye açıktır. A, B, D ve E seçeneklerinde herhangi bir sosyal destek söz konusu değil iken, C seçeneğinde çocuğun ödev yaparken zorlandığı durumlarda ebeveynlerinden ipucu alması yani sosyal destek vurgusu söz konusudur.

Cevap C

2. Modüler Set Sayfa 88 (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, Yediiklim Yayınları) (2022)

Öğrenciler birbirleriyle iş birliği içerisinde çalışmalı ve bu şekilde çalışmaya özendirilmelidir.

- Sadece bireysel değil, grupla da değerlendirme gerçekleştirilmelidir.
- Psikolojik etmenlerin kültür tarafından biçimlendirildiği unutulmamalı, kültürel değerlere eğitim sürecinde yer verilmelidir.
- Öğretmenler, öğrencilerini çalışmalarında büyük ölçüde bağımsız bırakmamalıdır.
- Vygotsky'nin eğitime yapmış olduğu önemli katkılardan biri de metakognition (üst biliş) kavramına değinmesidir. Üst biliş, bireyin kendi düşüncesinin farkına vararak öğrenmeyi öğrenmesidir ve bunu sağlamada öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir.

Vygotsky, öğrencilerin işbirliği içerisinde çalışmasını yani akranların desteğinden faydalanmalarını çok önemli görmüştür.

Cevap E

1. Dil gelişimiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (2017)

A) Chomsky'e göre insanlar doğuştan bütün dilleri öğrenebilecek kapasiteye sahiptir.

B) Davranışçı kurama göre dil öğrenme, tekrar ve pekiştirme sonucu gerçekleşir.

C) Normal gelişim gösteren çocuklar genel olarak bir yaş civarında ilk anlamlı sözcükleri kullanmaya başlarlar.

D) Çocukların tek bir kelimeyi farklı anlam içeren cümleler yerine kullanmasına morgem denir.

E) Bebeğin babıldama evresinde çıkardığı sesler ana diline özgüdür.

2. I. Agulama

II. Cıvıldama

III. Telgraf konuşması

IV. Tek sözcük ile konuşma

Dil öncesi ve dilsel gelişim dönemleri beraber düşünüldüğünde, yukarıda numaralandırılmış dönemlerden hangi ikisi yer değiştirirse sağlıklı gelişen bir bebeğin dil gelişim evreleri doğru sıralanmış olur? (2019)

A) I ve II B) I ve III
C) II ve III D) II ve IV
E) III ve IV

3. Filiz, cümlenin bazı ögelerini bir araya getirerek konuşmaya henüz başlamıştır. Örneğin ablasının okulda olduğunu ifade ederken "Abla okul" veya babası eve geldiğinde "Baba ev" demektedir.

Buna göre Filiz aşağıdaki dil gelişimi evrelerinden hangisinin özelliklerini göstermektedir? (2020)

A) Tek sözcük

B) Agulama

C) Cıvıldama

D) Telgraf konuşması

E) Tam cümleler

4. Aşağıda dört çocuğun yaşları ve bazı davranışları verilmiştir.

I. Bir buçuk yaşındaki Selim, susadığı zaman "Anne ver." diyerek mutfağa gitmektedir.

II. Yedi aylık Oya, annesiyle göz teması kurduğunda gülümsemektedir.

III. On bir aylık Nilay, annesinin uzattığı oyuncağı eliyle itmektedir.

IV. Bir yaşındaki Uğur, abisinin kullandığı bazı kelimeleri sıkça tekrarlamaktadır.

Buna göre numaralandırılmış ifadelerin hangilerinde bahsedilen çocuklar söz öncesi düzeyde gelişim göstermektedir? (2021)

A) Yalnız I B) I ve IV
C) II ve III D) I, II ve III
E) II, III ve IV

5. Dil gelişimiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi, Psikolinguistik Kuram'ın temel görüşüdür? (2022 İPTAL)

A) Dil, koşullanma ve pekiştirme ilkeleriyle gelişir ve kazanılır.

B) Dili öğrenme, bilişsel gelişimin bir parçasıdır ve bilişsel gelişime bağlı olarak gelişir.

C) İnsan dil öğrenme yeteneğiyle ve biyolojik bir dil öğrenme programıyla dünyaya gelir.

D) Çocuk, çevreyle iletişim sonucu taklit ve model alma gibi yollarla dili öğrenir.

E) Çocuğun dil gelişiminde temel etken, büyümekte olduğu sosyal ortamda girdiği dilsel etkinliklerdir.

Yediiklim Yayıncılık

1. Dil gelişiminde 0 - 12 ay aralığı "agulama dönemi" olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemde 0 - 2 ay "ağlama", 3 - 6 ay "babıldama" ve 7 - 12 ay arası "çağıldama" evresi olarak bilinir.

Babıldama evresinde bebek -ba, -da gibi sesler çıkartır ki bu sesler "evrensel sesler" olarak bilinir. Yani bu sesler ana diline özgü değildir.

Cevap E

2. Dil Gelişiminin Evreleri: (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.140).

a. Agulama (0 - 12 ay)

i. Ağlama (0 - 2 ay)

ii. Babıldama (3 - 6 ay)

iii. Çağıldama (7 - 11 ay)

b. Tek Sözcük / Morgem (12 - 18 ay)

c. Telegrafik Konuşma (18 - 24 ay)

d. İlk Gramer Konuşması (24 - 60 ay)

Bu sıralamaya göre III. ve IV. dönemler yer değiştirirse sıralama doğru olacaktır

Cevap E

3. Dil gelişiminde dört temel evre vardır. Bunlar,

1. Agulama (0 – 12 ay)
2. Tek Sözcük (Morgem) (12 – 18 ay)
3. Telegrafik Konuşma (18 – 24 ay)
4. İlk Gramer (24 – 60 ay)

Telegrafik konuşma evresinde çocuklar bildikleri sözcükleri gramer kurullarına uymaksızın yan yana koyar. Yani birkaç sözcüğü kuralsız olarak bir araya getirir.

Soruda belirtilen "Abla okul", "Baba ev" gibi ifadeler bu evreye uygun konuşma şekilleridir.

Cevap D

4. "Günlük dille söylersek bebekle konuşulması, ona dokunulması, onun kucaklanması, onların sağlıklı gelişimleri için elzemdir. Sanki çocuk, ben isteniyor muyum, sorusuna cevap aldıktan sonra yaşamaya karar veriyor. Beyinde duygusal yaşamın merkezi olan yörede hipokampus dediğimiz yerde çocuğun ilk duygusal belleği işlemeye başlıyor. **Bu dil öncesi bellek.** Çocuk doğumundan altı saat sonra örtük bellek dediğimiz dil öncesi belleğe kayıtlar yapmaya başlıyor. Onunla konuşup konuşmadığımız, konuştuksa nasıl konuştuğumuz boşa gitmiyor; bebek hepsini kaydediyor. O ağlasa da bağırsa da gülse de ona hiç ilgi göstermediğimiz zaman, ben istenmiyorum mesajını alıyor." (Doğan Cüceloğlu, İçinde Bulunduğu Kaynak: Tanık, B., s.147):

Söz Öncesi İletişim Becerileri

(Bates ve diğerleri 1979, Carpenter ve diğerleri 1998, Adamson ve Bakeman 1991)

Söz öncesi iletişim becerileri, bebeğin tek sözcük kullanarak düşüncelerini ifade etmeye başlamasından önceki süreci temsil eder. Daha net bir ifadeyle, bebekler 12. aydan itibaren tek sözcük ile pek çok şeyi anlatmaya çalıştıklarına göre, söz öncesi dönem bu 12. aydan öncesiyle ilgilidir.

Söz öncesi dönemde bebekler,

- Jestler
- Seslendirmeler
- Koordineli bakışlar
- Taklit

gibi davranışlarla kendini belli eder.

Bebek annesine bakıp kolunu açabilir, böylece annesine "Beni kucağına al" mesajı verebilir. Ya da ona sarılmak üzere kollarını açmış tanımadığı bir kişiyi eliyle iterek "Bana sarılmanı istemiyorum." mesajı verebilir. Bu ve benzeri jestler ile bebek henüz sözcükleri kullanamıyor olsa da karşısındaki kişiye düşüncelerini ifade eder.

Benzer şekilde annesiyle göz göze gelen bebek bir süre bakışır ve ardından gülmeye başlar. Benzer bir bakışma tanımadığı bir yetişkin ile ya hiç gerçekleşmez (gözlerini çeker) ya da gerçekleşse bile süreç gülümseme ile sonuçlanmaz.

Yediiklim Yayıncılık

Söz öncesi iletişim bir amaç barındırması açısından oldukça önemlidir. Ancak çocuk henüz sözcüklerin sembolik anlamlarını ifade edemediği için yukarıda belirtilen ve benzer davranışlar aracılığıyla karşısındaki kişiye "Seni anlıyorum" mesajı verebileceği gibi düşüncelerini yine bu yolla ifade edebilmektedir.

Kural olarak yaşamın yaklaşık ilk 2-3 aylık periyodunda bir bebeğin davranışları çoğunlukla özel bir amaca hizmet etmez, nedensizdir. 2-3. aydan sonra ise bebek kendisine bakım veren kişi-kişilerle etkileşime geçmeye başlar. Çeşitli jest ve sesleri kullanarak duygularını düzenlemeye başlar. 12. aydan sonra ise (tek sözcük döneminin başlaması), sözel dil kullanılmaya başlar.

II. öncüldeki çocuğun göz teması kurulduğunda gülümsemesi, III. öncüldeki çocuğun uzatılan oyuncağı eli ile itmesi söz öncesi dönemi açıklamaktadır. I. ve IV. öncülde ise söz dil kullanılmıştır.

Cevap C

/yediiklimyayincilik

5. A seçeneği davranışçı kuramla ilgilidir.

B seçeneği bilişsel kavrama göredir.

D seçeneği sosyal öğrenmeyle ilgilidir.

E seçeneği sosyal öğrenmeyle ilgilidir.

C seçeneği ise insanlar doğuştan dil öğrenme yeteneğiyle dünyaya gelir. Bu olgunlaşmanın (biyolojik süreç) doğal bir süreçidir.

Cevap C

1. Ailesiyle alışverişe çıkan dört yaşındaki Emre çikolata ve şekerlemelerin olduğu reyonda en sevdiği çikolatayı görür. Rafa uzanıp bir tane alarak paketini açmaya çalışır. Bunu gören annesi "Emre henüz o çikolatanın parasını vermedik. O yüzden sana ait değil ve sana ait olmayan bir şeyi yememelisin." der. Annesinin kendisini engellemesine kızan Emre ağlayarak "Ama bu benim en sevdiğim çikolata, ben bunu şimdi yemek istiyorum." diye cevap verir. Bunun üzerine babası Emre'nin çikolatayı yiyebileceğini, ödeme yapacakları kasada çikolata paketini göstererek parasını ödeyebileceklerini söyleyip ortamı yatıştırmaya çalışır.

Freud'un kişilik kuramına göre; Emre'nin, annesinin ve babasının temsil ettiği kişilik bileşenleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2017)

A) İd - Ego - Süperego
B) İd - Süperego - Ego
C) İd - Süperego - Süperego
D) Ego - İd - Süperego
E) Ego - Süperego - İd

2. Geçmişte farklı sebeplerle yükseköğrenimini tamamlayamamış bazı ebeveynler, çocuklarının üniversiteden mezun olması ile gereğinden fazla övünmekte ve zaman zaman "O benim kızım/ oğlum, tabii ki başarılı olacak." gibi açıklamalar yapmakta, kendilerini çocuklarının başarılarına ortak sayarak doyum sağlamaktadırlar.

Ebeveynlerin bu durumunu açıklayan savunma mekanizması aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Özdeşleşme
B) Yüceltme
C) Yansıtma
D) Mantığa bürüme
E) Gerileme

3. Babasıyla birlikte oyun oynamaktan keyif alan Kuzey, babası gibi tıraş olmayı ve onun arabasını sürmeyi istemektedir. Kuzey'in babası, oynadıkları oyunlarda Kuzey'e bilerek yenilmektedir. Bu yüzden Kuzey, babasından daha güçlü olduğunu düşünmekte, galibiyetini annesiyle paylaştığında annesinin ona gösterdiği ilgiden oldukça mutlu olmaktadır.

Freud'un Psikoseksüel Gelişim Kuramı'na göre, Kuzey'in içinde bulunduğu gelişim dönemi aşağıdakilerden hangisidir? (2019)

A) Oral
B) Fallik
C) Anal
D) Genital
E) Gizil

4. Berrin Hanım, uykusundan henüz uyanan yedi aylık bebeğinin huzursuzlandığını fark eder. Bebeğin karnının acıktığını düşündüğünden mamasını hazırlamak üzere mutfağa gider. Beşiğindeki bebek, annesinin mama hazırladığı süre boyunca çıklık çığlığa ağlar. Berrin Hanım bir taraftan mamayı hazırlarken bir yandan mutfaktan seslenerek onu avutmaya çalışsa da bebek mamadan ilk kaşığı alana kadar durmaksızın ağlar.

Bebeğin bu davranışı, Freud'un Yapısal Kişilik Kuramı ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine somut bir örnek oluşturmaktadır? (2020)

A) İd, içsel dürtülerin her koşulda derhâl karşılanması için bir işlevde bulunur.
B) Ego, kişilik yapısının gerçeklik ilkesine göre hareket etmektedir.
C) Ego, id ile süper ego arasında bir çeşit ara bulucu işlevi görmektedir.
D) Süper ego, id'den gelen özellikle dışa vurulduğunda hoş karşılanmayacak dürtüleri bastırma işlevi görmektedir.
E) Sağlıklı bir kişilik gelişimi için id, ego ve süper egonun denge içinde olması gerekmektedir.

/yediiklimyayıncılık

5. Freud, Psikoseksüel Gelişim Kuramı'nda incelediği gelişim dönemlerinde; çocuğun ihtiyaçlarının gerektiği gibi doyurulamamasının ve karmaşaların çözümlenememesinin yetişkinlikte bazı gelişim kusurlarına, birtakım alışkanlıklara neden olacağını savunmaktadır.

Buna göre sigara, alkol bağımlılığı ve tırnak yeme gibi alışkanlıkları olan bir yetişkinin; aşağıdaki psikoseksüel gelişim dönemlerinin hangisinde sorun yaşadığı söylenebilir? (2021)

A) Anal B) Fallik
C) Gizil D) Oral
E) Genital

6. Bir ilkokulda üçüncü sınıf öğretmeni olan Filiz Hanım, sınıfında her öğrencinin ilerlemesini takip etmekte, öğrencilerine yetenekleri ölçüsünde sorumluluklar vermekte ve onları cesaretlendirmektedir. Her bir öğrencinin iyi yaptığı şeyleri takdir etmekte ve öğrencilerini birbirleriyle kıyaslamamaktadır.

Erikson'un Psiko-sosyal Gelişim Kuramı'na göre, Filiz Öğretmen öğrencilerinde aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisinin gelişmesi için uygun ortam sağlamaktadır? (2021)

A) Üretkenlik
B) Girişimcilik
C) Başarılı olma
D) Özerklik
E) Temel güven

yediiklimyayıncılık

7. Meltem üç kuşaktır zeytincilik yapan bir ailenin kızıdır. Ailesi onun da kendileri gibi aile mesleğini devam ettirmesini istemektedir. Küçük yaşlardan itibaren zeytinin toplanmasından işlenmesine kadar her aşamada çalıştığı için Meltem de ailesinin işlerini devam ettirme kararındadır.

On yedi yaşındaki Ahmet'in ileride hangi mesleği seçeceği ve nasıl bir kariyer yolunu tercih edeceğiyle ilgili kafası karışıktır. Birçok yerde staj yapmış, farklı meslekleri tanıma konusunda adımlar atmış ancak bir türlü ne olmak istediğine karar verememiştir.

Marcia'nın tanımladığı kimlik statülerine göre Meltem ve Ahmet'in temel kimlik statüleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2021)

A) Başarılı - Dağınık
B) İpotekli - Moratoryum
C) Başarılı - Moratoryum
D) İpotekli - Başarılı
E) Moratoryum - Dağınık

8. Freud'un Psikanalitik Kuramı'na göre

I. İnsan bedeninin zihinden talepte bulunan içgüdüleri vardır.
II. Psikolojik enerji yok olmayıp anksiyeteye dönüşür.
III. Tüm güdüler haz ilkesine hizmet edecek şekilde ortaya çıkar.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2022 İPTAL)

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Esin Hanım, kızı İrem'in çok meraklı olmaya başladığından ve sık sık kendisi için tehlike oluşturabilecek davranışlarda bulunduğundan yakınmaktadır. Kızının zarar görmesinden çekinen Esin Hanım, İrem'i sık sık azarlamakta ve yeni davranışlar sergilediğinde aşırı tepki göstermektedir.

Erikson'un Psiko-sosyal Gelişim Kuramı'na göre İrem'in kişiliğinde aşağıdaki duygulardan hangisinin baskın olması beklenir? (2022 İPTAL)

A) Yalıtılmışlık
B) Suçluluk
C) Durgunluk
D) Güvensizlik
E) Aşağılık

10. **Marcia'nın kimlik statüsü sınıflamasına göre alternatifleri keşfetmemiş ve dışarıdan gelecek tepkilere açık olan bir kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir? (2022 İPTAL)**

A) İpotekli kimlik statüsündedir.
B) Dağınık kimlik özellikleri göstermektedir.
C) Kimlik bunalımı yaşamaktadır.
D) Başarılı kimliğe sahiptir.
E) Moratoryum sürecindedir.

11. Bir öğrenci, Freud'un Psikoseksüel Gelişim Kuramı'nın evrelerini açıklarken "Bu evrede, gelişen kişilik özellikleri genişleyen sosyal ortamlara yansıtılır. Freud'a göre bu evredeki çocuklar enerjilerini daha çok yüceltme amacıyla kullanırlar ve tercihen kendi cinsiyetlerindeki arkadaşlarıyla oyun oynarlar." ifadelerini kullanmıştır.

Bu öğrenci Freud'un Psikoseksüel Gelişim Kuramı'nda tanımladığı aşağıdaki evrelerden hangisini açıklamaktadır? (2022)

A) Oral B) Anal C) Fallik
D) Gizil E) Genital

12. **Freud'un Yapısal Kişilik Kuramı'na göre**

I. İd, kişiliğin ilkel yönünü oluşturmaktadır.
II. Ego, kişilik yapısının gerçeklik ilkesine göre hareket eden bölümüdür.
III. Sağlıklı bir kişilik gelişimi için id, ego ve süper egonun uzlaşabilmesi gerekmektedir.
IV. Bebeklik döneminin başlangıcında kişilik yapısını ego oluşturmaktadır.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2022)

A) I ve II B) I ve IV C) III ve IV
D) I, II ve III E) II, III ve IV

/yediiklimyayıncılık

1. Freud'un yapısal kişilik kuramına göre,

İd: Doğuştan gelen, en ilkel, hayvani yanımızdır. Haz ilkesiyle çalışır (hedonizm) ve cinsellik - saldırganlık gibi dürtüler ise ruhsal enerjinin kaynağıdır.

Ego: Bir nevi ara bulucu, uzlaştırıcı olarak görev yapan, kişiliğin karar mekanizmasıdır. Birinci görevi idden gelen isteklerin gerçekleştirilmesidir. Duruma göre bu istekleri erteler ve uygun koşulların oluşacağı planlama yapar, savunma mekanizmalarını kullanır.

Süperego: Toplumsal kurallar, etik değerler, din, vicdan, suçluluk duygusu gibi birey üzerinde baskı kurabilen her şeyi temsil eder.

Bu durumda Emre "id", anne "süperego", baba "ego"yu temsil etmektedir.

Cevap B

2. Özdeşim Kurma (Özdeşleşme)

Bireyin yaşadığı başarısızlıklar ve yılgınlıklardan kaynaklanan eksikliklerini, içinde yaşadığı çevre tarafından kabul gören, takdir edilen, başarılı bir kişi ile kendini bir sayarak onun gibi olmaya çalışması, yani her açıdan bir başkasına benzemeye çalışmasıdır. Özdeşim, belli bir kişiyle kurulabileceği gibi, sosyal topluluklarla da kurulabilir. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.277)

Yükseköğreniminin tamamlayamamış ebeveynlerin, yükseköğrenimini tamamlamış çocuklarının başarılarına kendilerini ortak saymaları ve bu sayede elde ettikleri doyum, çocuklarıyla özdeşim kurduklarını göstermektedir.

Cevap A

3. Fallik Dönem (3-6 yaş) (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.169).

- Çocuklar, karşıt cinsiyetten ebeveynlerine karşı bilinçli olmayan duygusal ve cinsel bir yakınlık hisseder ve kendi cinsiyetindeki ebeveyninin yerini almak ister.
- Erkek çocuk bir yandan annesini arzular, bir yandan da bu arzusundan ötürü babası tarafından cezalandırılacağını düşünerek çatışma yaşar. Tersi durum kız çocuğu için de geçerlidir. Yaşanan bu odipal çatışmalar, erkek çocukta oedipus karmaşası, kız çocukta ise elektra karmaşası olarak adlandırılır.
- Ebeveynler bu dönem içinde çocuklarına sevgi dolu bir şekilde yaklaşmalıdır. Çünkü çocuklar, onları model alarak cinsiyet rollerini kazanmaya başlamışlardır.
- Çocukların karşıt tepki geliştirerek kendi cinsiyetlerinden ebeveynlerini model almaları (özdeşleşmeleri) ile yaşanan odipal çatışmalar sona erer.

Kuzey'in babasını model alması ve galibiyetini annesiyle paylaşarak, annesinin gösterdiği ilgiden mutlu olması fallik dönemin karakteristik özellikleri arasında yer almaktadır.

Cevap B

4. Freud'un geleneksel psikinalitik kuramında yer alan yapısal kişilik kuramına göre id, ego ve süperego olmak üzere üç boyut vardır.

İd, doğuştan gelir ve haz ilkesiyle çalışır. İçsel dürtülerin hemen karşılanmasını ister, "Hemen olsun" diye tutturmuş bir çocuk gibidir.

Ego yaklaşık 2 yaşında belirginleşir (6. aydan sonra oluşmaya başlasa da varlığını 2 yaşında belli eder). Adeta bir ara bulucu gibi id ile ego arasında görev alır. Gerçeklik ilkesine göre hareket eder, erteler, plan yapar, kişiliğin akılcı – mantıklı yönüdür.

Süperego ise yaklaşık 5 – 6'lı yaşlarda ortaya çıkar. Kişiliğin ahlaki yönünü temsil eder. Yasalar, kurallar, toplum, örf, adet, gelenek gibi unsurları temsil eder.

Soru parçasında bir bebeğin davranışlarından söz edilmektedir. Yani bireyin hayatında henüz ego ya da süperego yoktur. Ayrıca bebeğin karnı doyurulmadığı sürece ağlamaya devam ettiği, sakinleşmediği yani "hemen olsun" vurgusu vardır.

Cevap A

Ayo Eğitim Yayıncılık

5. Freud, kişilik gelişiminde doğumdan itibaren ilk beş yılın çok önemli olduğunu ve bu sürecin, yetişkinlik yıllarındaki kişilik özelliklerinin temelini oluşturduğunu belirtmiştir. Ona göre, kişilik yapısı doğumdan itibaren sırasıyla oral, anal, fallik, latent ve genital olmak üzere beş dönemde gelişir.

   Her dönemde bireye haz veren (doyum sağlayan) bölgeler vardır ve gelişim dönemleri bu bölgelere bağlı olarak açıklanmıştır. Gelişim dönemleri içerisinde problem iki nedenle ortaya çıkabilir:

   I. Çocuk herhangi bir gelişim döneminde gereksinimlerine yeterince doyum sağlayamaz veya aşırı engellenebilir.

   II. Çocuk herhangi bir gelişim döneminde gereksinimlerine aşırı ölçüde doyum sağlayarak bağımlılık geliştirebilir.

   Tırnak yeme, sigara - alkol kullanma, sakız çiğneme, dedikoduculuk gibi ağızla gerçekleştirilen eylemler oral saplantı örnekleri olabilir. (Tanık, B., s.127)

   Cevap D

6. **Başarıya karşı aşağılık (yeterliliğe karşı yetersizlik):** Bu dönem altı yedi yaşından on bir yaşına kadar sürer. Dönemin en büyük özelliği bu zamana kadar sürekli ana-babasıyla beraber olan çocuğun sosyal çevresine öğretmen ve sınıf arkadaşlarının da eklenmesidir. Bu sayede çocuğun sosyal çevresi son derece genişler. Ana-babanın, çocuğun üzerindeki etkisi ilk kez bu dönemde azalmaya başlar. Özellikle de öğrencinin sosyalleşmesinde sınıf öğretmenine büyük görevler düşmektedir.

   Çocuklar bu dönemde, yetişkinler gibi davranmaya, onların kullandıkları aletleri kullanmaya ve tek başlarına problem çözmeye, bir şeyler üretmeye çabalarlar. Önemli olan, çocukların bu ve benzeri çabalarının uygun sorumluluklar verilerek desteklenmesi ve pekiştirilmesidir. Bu sayede çocuğun başarı duygusu gelişecektir. (Tanık, B., s.133)

   Öğretmenin öğrencilerine yetenekleri ölçüsünde sorumluluk vermesi, cesaretlendirmesi başarı duygusunu geliştirmektedir.

   Cevap C

7. **İpotekli Kimlik (Erken Bağlanmış) (Tanık, B. s.141):**

   Bu kimlik statüsünde kimlik krizi yaşanmaz. Çünkü birey çevresindeki hiçbir olanağı araştırmaz. Başta anne-babası olmak üzere, yakın çevresindeki kişilerden, kendisi için uygun görülen kimliğe bağlanır. Başka bir deyişle kimlik arayışı olmadığı hâlde, kimliğe bağlanma söz konusudur.

   İpotekli kimliğe sahip bireyler, yaptıkları seçimlerin kendilerine uygun olup olmadığını sorgulamazlar. Bu kimlik yapısı, büyük oranda özerkliğini kazanamamış, bağımlı bireylerde görülmektedir.

   (Anne ve babasının mesleğini devam ettiren her birey ipotekli kimliğe sahip değildir. Bu noktada önemli olan bireyin kimlik krizi yaşayıp yaşamaması yani çevresindeki olanakları araştırıp araştırmamasıdır. Eğer birey çevresindeki olanakları araştırdıktan sonra anne ve / veya babasının mesleğini devam ettirmeye kendisi karar verdiyse başarılı kimliğe ulaşmış demektir.)

   Askıya Alınmış (Moratoryum) Kimlik (Tanık, B. s.140)

   Bu kimlik statüsünde kimlik krizi yaşanmıştır. Yani birey çevresindeki olanakları etraflıca araştırmıştır ya da henüz araştırma evresindedir. Fakat başarılı kimlikte olduğu gibi henüz bir kimliğe bağlanma söz konusu değildir. Örneğin ergenlik yıllarındaki Semih, meslekler hakkında ayrıntılı inceleme yapmış, okul rehberlik biriminden, hâlen bu meslekleri yapan kişilerden, çevresindeki kişilerden gerekli bilgileri almış ancak yine de hangi mesleği seçeceğine karar verememiştir.

   – Soru parçası okunduğunda Meltem'in üç kuşaktan beri zeytincilik yapan ailesi gibi zeytinci olma kararından söz edilmektedir. Burada kritik soru şudur: Meltem kimlik krizi yaşamış mı yani çevresindeki diğer olanakları araştırmış mı? Soruda böyle bir durumdan söz edilmediğine göre Meltem bir arayış yapmadan bağlanma gerçekleştirmiş yani **ipotekli kimlik** olmuştur.

   – Soru parçası okunduğunda Ahmet'in çeşitli araştırmalar yaptığı yani kriz yaşadığı ancak karar veremediği görülmektedir. Bu durumda **moratoryum kimlik** oluşmuştur.

   Cevap B

Yediiklim Yayıncılık

8. Freud'un kuramına göre insan zevk ilkesine göre hareket eder bu da bedeni bir hazdır. İçgüdüleri onu davranışa iter.

2. madde ise insan cinsel ve saldırgan kökenli enerjiye göre hareket eder, bu enerji hiç bitmediği için insan amaçlarına ulaşamazsa kaygı (en kişisel) ortaya çıkarır.

3. madde ise insan haz ilkesine göre idine göre hareket eder. Üç madde de doğrudur.

Cevap E

9. Soru merak duygusuna vurgu yapmıştır. Merak girişimciliğe karşı suçluluk döneminin tipik özelliğidir. Esin Hanım'ın kızını azarlamayı merak duygularını yok edecek ve kızının suçluluk duygusunu yaşamasına neden olacaktır.

Cevap B

10. Soruda alternatifleri keşfetmemiş ifadesi vardır. Bu ifade bireyin herhangi bir arayışa girmediğinin kanıtıdır. Arayışa girmeyen birey dışarıdan gelen tepkilere çok hızlı reaksiyon verir ve karar veremez. Bu durum dağınık kimlik özelliğidir. İpotekli olamaz çünkü bu kimlikte başkası senin alternatifleri görmene yardımcı olur.

Cevap B

11. Modüler Set, Sayfa 128 (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, Yediiklim Yayınları) (2022)

Gizil (Latent) Dönem (6-12 yaş):

- Bu dönemde cinsel dürtü gizlenir (Cinsel ilgi ve arzular, bilinç dışında var olmaya devam etmektedir.).
- Çocuk, cinsiyetle ilgili konulardan hoşlanmaz ve tüm gücünü sosyal becerilere ve oyuna verir.
- Oyun gruplarının, hemcinslerden kurulduğu, erkeklerin erkeklerle, kızların kızlarla oyunlar oynadığı görülür. Karşıt cinsler, oyun gruplarına dâhil edilmezler. Böylece kendi cinsiyetine ilişkin sosyal rolleri geliştirir.

Çocukların tercihen kendi cinsiyetindeki çocuklarla oynaması gizil döneme vurgu yapmaktadır.

Cevap D

12. Gelişim Modüler Set, Sayfa 120 (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, Yediiklim Yayınları) (2022)

I. İd (Alt Benlik - İlkel Benlik): Ruhsal yapımızın doğuştan gelen yapısıdır. İçgüdülerin ve psişik enerjinin kaynağıdır (Freud, 1964). Kişilik yapısının en ilkel bileşenidir. Cinsellik, saldırganlık, yeme, içme gibi biyolojik - dürtüsel davranış kalıplarını barındırır. İdin hareket kaynağı, içsel dürtülere bir an önce doyum bulma çabasıdır.

II. Ego (Benlik): Freud'a göre ego, bebeğin yaşamında 6. aydan itibaren idden beslenerek gelişmeye başlayan bir yapıdır. Belirgin şekilde ortaya çıkması çocuğun çevreyle gerçekçi etkileşimler kurduğu 1,5-2 yaşlarına denk gelir. Egonun kendi başına özel bir enerjisi yoktur. Kuram gereği ego; bilinci, gerçekliği temsil eder.

Yapısal Kişilik Kuramı'na Göre Sağlıklı Kişilik Gelişimi

Freud'un Yapısal Kuramı'na göre, sağlıklı bir kişilik gelişimi için egonun gerçeklik ilkesi çerçevesinde hareket ederek yönetim görevini üstlenmesi, idin ve süperegonun istekleri arasındaki uzlaşmayı sağlayarak bireyin gereksinimlerine akılcı biçimde doyum yolları bulması gerekir. Böylece ego, id ile süperego arasında denge sağlayacak ve uyumlu bir kişilik ortaya çıkacaktır. Ancak, egonun dengeyi sağlayamadığı durumlarda kişinin id ya da süperegonun bileşenleri baskın olabilecek ve sağlıksız bir kişilik yapısı ortaya çıkabilecektir (Gençtan, 1988).

Görüldüğü gibi bebeklik döneminin başlangıcında kişilik yapısını ego değil, doğuştan gelen yanımız olan id oluşturmaktadır. Ego kendini 1,5 - 2'li yaşlarda gösterir.

Cevap D

/yediiklimyayincilik

1. Çocuk için kendisine verilen görevi yerine getirebilmek çok önemlidir ve bunun üstesinden nasıl gelebileceğini öğrenmeye çalışır. Sürecin olumlu sonuçlanabilmesi için çaba harcar. Ödevleri için de benzer bir süreç söz konusudur. Böyle bir durumda, çocuğun kendine ve yeteneklerine karşı olumlu bir tutum geliştirebilmesi için ebeveynleri ve öğretmenleri tarafından desteklenmesi gereklidir. Tersi bir tavırla yaklaşıldığında çocuğun kendisine karşı olumsuz bir tutum ve yetersizlik düşüncesi geliştirmesine neden olunabilir.

Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre, yaşanabilecek bu krizi içeren dönem aşağıdakilerden hangisidir? (2017)

A) Başarıya karşı aşağılık duygusu
B) Güvene karşı güvensizlik
C) Girişimciliğe karşı suçluluk duyma
D) Bağımsızlığa karşı kuşku ve utanç
E) Kimlik kazanmaya karşı rol karmaşası

2. Onuncu sınıf öğrencisi Ethem, okulda gerek öğretmenleriyle gerekse arkadaşlarıyla etkileşimlerinde öne çıkmak için çok çaba göstermektedir. Bunun için öğretmenlerinin verdiği tüm ödevleri en iyi şekilde yapmaya çalışmakta, okul içi faaliyetlerde sorumluluk almakta ve hem öğretmenleri hem de arkadaşları tarafından tanınmak istemektedir.

Ethem, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin aşağıdaki basamaklarından hangisinin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır? (2017)

A) Ait olma B) Estetik
C) Güvenlik D) Saygı
E) Bilme/anlama

3. Geçmişte farklı sebeplerle yükseköğrenimini tamamlayamamış bazı ebeveynler, çocuklarının üniversiteden mezun olması ile gereğinden fazla övünmekte ve zaman zaman "O benim kızım/ oğlum, tabii ki başarılı olacak." gibi açıklamalar yapmakta, kendilerini çocuklarının başarılarına ortak sayarak doyum sağlamaktadırlar.

Ebeveynlerin bu durumunu açıklayan savunma mekanizması aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Özdeşleşme B) Yüceltme
C) Yansıtma D) Mantığa bürüme
E) Gerileme

4. Bebeklik dönemi gelişimleriyle ilgili araştırmalar, yaklaşık ikinci veya üçüncü aydan itibaren bebeklerin, canlı ve cansız yüz ayrımı yapmaya başladıklarını, ayrıca ilerleyen aylarda insanların yüz ifadesinden karşısındaki kişinin mutlu, üzgün gibi duygu durumlarını algıladıklarını ve kendi tepkilerine buna göre karar verdiklerini göstermiştir.

Bu parçada sözü edilen gelişimsel özellik aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Bakış açısı alma
B) Ayna tepkiler
C) Toplumsal referans
D) Tepkisel koşullanma
E) Sosyal kabul

5. I. Güvenli bağlanan bireyler kendilerini sevilmeye değer görürler.
II. Kayıtsız bağlanan bireyler düşük öz saygıya sahiptirler.
III. Korkulu bağlanan bireyler yakın ilişki kurmaktan kaçınırlar.
IV. Saplantılı bağlanan bireyler kendilerini değerli bulur ve sevilmeye layık hissederler.

Bağlanma kuramına göre, yetişkin bağlanma stilleriyle ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur? (2018)

A) I ve II B) I ve III C) III ve IV
D) I, II ve IV E) II, III ve IV

/yediiklimyayincilik

6. Meriç ile babası İhsan Bey arasındaki ilişki özellikle son dönemlerde çatışmalı bir hâle gelmiştir. İhsan Bey oğluna bir şeyler öğretmek konusunda çok isteklidir, bildiği veya yeni öğrendiği her şeyi Meriç'le saatlerce konuşmak istemektedir. Oğlunun kendisini rehber gibi görmesini isteyen İhsan Bey, kendisini iyi ve nitelikli bir evlat yetiştirmekle sorumlu tutmaktadır. Meriç ise babasıyla uzun saatler geçirmektense, arkadaşlarıyla daha çok vakit geçirmeyi istemekte ve kendi ilgi alanlarını bulmaya çalışmaktadır. Baba-oğul arasındaki farklı beklentiler onların çatışma yaşamalarına neden olmaktadır.

Buna göre sırasıyla Meriç ve İhsan Bey, Erikson'un aşağıdaki psikososyal gelişim dönemlerinden hangisinin özelliklerini göstermektedir? (2018)

A) Başarılı olmaya karşı yetersizlik - Üretkenliğe karşı durgunluk
B) Kimlik kazanmaya karşı kimlik karmaşası - Üretkenliğe karşı durgunluk
C) Kimlik kazanmaya karşı kimlik karmaşası - Benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk
D) Başarılı olmaya karşı yetersizlik - Benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk
E) Başarılı olmaya karşı yetersizlik - Kimlik kazanmaya karşı kimlik karmaşası

7. İnsancıl yaklaşımı benimsemiş bir sınıf öğretmeni olan Akif Öğretmen, kalabalık sınıfındaki bütün öğrencilerin isimlerini bilir ve onlara isimleriyle hitap eder. Öğrencilerinin birbirlerini dışlamasına izin vermez ve sınıfta birlik olmalarına özen gösterir. Derslerinde öğrencilerin soru sormalarını teşvik eder ve konuları kavramalarına yarayacak işlevsel ödevler verir.

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre Akif Öğretmen, öğrencilerinin hangi ihtiyaçlarını karşılamaya özen göstermektedir? (2018)

A) Ait olma ve sevgi - Bilmek ve anlamak
B) Güvenlik - Bilmek ve anlamak
C) Ait olma ve sevgi - Başarı ve kendine saygı
D) Güvenlik - Ait olma ve sevgi
E) Güvenlik - Başarı ve kendine saygı

8.
- İki yaşındaki Duru'nun ailesi demokratik bir tutuma sahiptir. Duru genellikle kendi yemeğini etrafa dökerek de olsa kendisi yer. Anne ve babası, onu kontrol ederek merdivenleri kullanmasına izin verirler. Duru'ya saçını taramak gibi bazı küçük öz bakım ihtiyaçlarını karşılaması için fırsat tanırlar.
- İki yaşındaki İpek'in ailesi korumacı bir tutuma sahiptir. İpek yemeğini kendi yemek istemesine rağmen anne ve babası buna izin vermez, kendileri yedirmeyi tercih ederler. İpek merdivenden kendisi inip çıkmak istediğinde tehlikeli olur korkusuyla onu kucaklarına alırlar. Ayrıca annesi İpek'in öz bakımla ilgili bütün ihtiyaçlarını karşılar.

Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramı'na göre, Duru ve İpek'te sırasıyla aşağıdaki duygulardan hangisinin ortaya çıkması beklenir? (2019)

A) Güven - Güvensizlik
B) Özerklik - Kuşku ve utanç
C) Girişimcilik - Suçluluk
D) Başarılı olma - Aşağılık duygusu
E) Yakınlık - Yalıtılmışlık

9. Sekiz yaşındaki Ali, ailenin ortanca çocuğudur. Ali'nin kendisinden üç yaş büyük bir abisi ve iki yaş küçük bir kız kardeşi vardır. Ali, hem abisi hem de kız kardeşiyle yarış içindedir. Çoğu zaman abisi kadar hızlı koşabildiğini veya kız kardeşi kadar güzel resim yapabildiğini anne babasına kanıtlamaya çalışmaktadır.

Adler'in Kişilik Gelişimi Kuramı'na göre Ali'nin kişilik gelişimiyle ilgili,

I. Ali'nin yaşamını motive eden güç üstünlük çabasıdır.
II. Ali'nin ailenin ortanca çocuğu olması kişiliğinin gelişiminde etkilidir.
III. Ali'nin kişilik gelişimi, anne babasının ihmal edici tavrından etkilenmektedir.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2020)

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

Yediiklim Yayıncılık

10. Serkan ilkokul ikinci sınıf öğrencisidir. Babasının, küçük yaşlarından beri Serkan'dan oldukça büyük beklentileri vardır. Serkan ilgi duymadığı pek çok kursa gönderilmiş ve ne kadar önemli bir insan olması gerektiği ona hep hatırlatılmıştır. Babasından çoğunlukla el yazısının çok okunaksız olduğunu, sınıf arkadaşı Fuat'ın okuduğu kitap sayısının kendisininkinden daha fazla olduğunu duymaktadır. Serkan çoğu zaman hiçbir şeyi yeteri kadar düzgün yapamayacağını düşünerek endişeye kapılmaktadır.

Erikson'un Psiko-sosyal Gelişim Kuramı'na göre Serkan'ın aşağıdaki psiko-sosyal gelişim dönemlerinden hangisinin krizini çözmede başarısız olması beklenir? (2020)

A) Girişimciliğe karşı suçluluk
B) Kimlik kazanmaya karşı aşağılık duygusu
C) Başarıya karşı aşağılık duygusu
D) Benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk
E) Özerkliğe karşı utanma ve kuşkuculuk

11. Çocuğun başka birine yaptığı olumsuz bir davranış karşısında gösterilen aşağıdaki tepkilerden hangisi çocukta öz kontrol gelişimini destekler? (2020)

A) Uzun süre oturtulup bu süre zarfında durumun üzerinde düşünmesinin istenmesi
B) Olumsuz davranışının olası sonuçları konusunda kanıta dayalı bilgi verilmesi
C) Olumsuz davranışın hemen ardından kesin bir dille uyarılması
D) Olumsuz davranışı nedeniyle çocukla iletişimin kesilerek araya bir süre mesafe konulması
E) Benzer davranışta bulunan model kişilere verilen cezalarla ilgili video izletilmesi

12. Orhan Öğretmen öğrencilerinin yeteneklerini, yaratıcılıklarını ön plana çıkarmaya odaklı etkinlikler seçerek sınıfındaki her öğrencinin kendisini ifade edebilmesine, özerk davranmasına ve başarı duygusunu yaşamasına imkân sağlayacak bir sınıf ortamı yaratmaya çalışmaktadır.

Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi'ne göre Orhan Öğretmen'in etkinlik seçimi, öğrencilerin hangi ihtiyacını karşılamaya yöneliktir? (2021)

A) Fizyolojik
B) Güvenlik
C) Estetik
D) Saygınlık
E) Sevgi ve ait olma

13. *Cennet Sineması* adlı filmde, bir İtalyan kasabasında yaşayan Toto adlı bir çocukla bir sinemada makinist olarak çalışan Alfredo'nun dostluklarını izleriz. Toto hayatının önemli bir dönüm noktasına gelir. Ya kasabada kalacak ya da okumak üzere Roma'ya gidecektir. Alfredo onu Roma'ya gitmesi konusunda cesaretlendirir. Bunun üzerine Toto Roma'ya gider ve başarılı bir iş insanı olur. Yıllar sonra Toto, Alfredo'nun ölümü üzerine kasabaya döner. Bu onun kasabadan ayrıldıktan sonra oraya ilk dönüşüdür. Çocukluğuna ait anıları canlanır; hüzünlenir ve karmaşık duygular içerisine girer. Kimi eleştirmenlere göre Toto bu sırada hayattaki seçimleri ve o kasabadan ayrılmakla doğru karar verip vermediği üzerine düşünmektedir. Acaba bu doğru bir seçim midir?

Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramı'na göre Toto'nun yaptığı düşünülen sorgulama, aşağıdaki gelişim dönemlerinden hangisine atıfta bulunmaktadır? (2022)

A) Yakınlığa karşı yalıtılmışlık
B) Benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk
C) Kimlik kazanmaya karşı rol karmaşası
D) Üretkenliğe karşı durgunluk
E) Çalışkanlığa karşı aşağılık duygusu

/yediiklimyayincilik

1. Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre 6-12 yaş aralığı "Başarıya Karşı Aşağılık (Yeterliliğe Karşı Yetersizlik)" dönemi olarak adlandırılmaktadır.

Bu dönemin en önemli özelliği "akademik öz güven" için kritik dönem oluşudur. Çocuğa verilen ödevlerde ebeveyn ve öğretmenleri tarafından desteklenmesi çocukta yeterlilik yani başarı duygusunun oluşumuna katkı sağlar. Aksi hâlde çocuk yetersizlik yani aşağılık duygusun hissedebilir.

Cevap A

2. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde yer alan saygı ihtiyacı, toplumsal açıdan belli bir statü elde edebilme, tanınma, şan-şöhret sahibi olma, bilinme gibi unsurları kapsamaktadır.

Ethem'in öne çıkmak için çok çaba göstermesi, arkadaşları tarafından tanınma arzusu "saygı ihtiyacı" ile ilişkilendirilebilir.

Cevap D

3. Özdeşim Kurma (Özdeşleşme)

Bireyin yaşadığı başarısızlıklar ve yılgınlıklardan kaynaklanan eksikliklerini, içinde yaşadığı çevre tarafından kabul gören, takdir edilen, başarılı bir kişi ile kendini bir sayarak onun gibi olmaya çalışması, yani her açıdan bir başkasına benzemeye çalışmasıdır. Özdeşim, belli bir kişiyle kurulabileceği gibi, sosyal topluluklarla da kurulabilir. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.277)

Yükseköğreniminin tamamlayamamış ebeveynlerin, yükseköğrenimini tamamlamış çocuklarının başarılarına kendilerini ortak saymaları ve bu sayede elde ettikleri doyum, çocuklarıyla özdeşim kurduklarını göstermektedir.

Cevap A

4. Sosyal (Toplumsal) Referans: Çevresini keşfetme çabasında olan bebek, bir yandan diğer insanların tepkilerini incelemeye başlar. Böylelikle - özellikle de yeni bir ortama girdiğinde - referans noktası olarak gördüğü kişilerin tepkilerine bakarak bir ölçüye kadar davranışlarına yön verir. Sosyal referans bu yönüyle bebeğin çevresindeki insanların duygularını kısmen de olsa anlayabildiğini ortaya koymaktadır.

Soru metninde belirtilen "insanların yüz ifadesinden karşısındaki kişinin mutlu, üzgün gibi duygu durumlarını algıma ve kendi tepkilerine buna göre karar verme", sosyal (toplumsal) referans sistemini açıklamaktadır.

Cevap C

5. Horowitz ve Dörtlü Bağlanma Modeli (Yetişkinlikte Bağlanma) (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.292)

<table>
<tr><td>Güvenli Bağlanma</td><td colspan="2">Kendisine ve çevresine karşı saygısı yüksektir, kendisini ve çevresini sevilmeye değer bulur. Özgüveni yüksektir. Yeni dahil olduğu çevreye çok rahat uyum sağlar.</td></tr>
<tr><td>Saplantılı (Kaygılı - Kararsız) Bağlanma</td><td colspan="2">Kendini olumsuz ve değersiz hisseder; buna karşın çevresindeki kişileri olumlu ve değerli görür. Çocukluk yıllarında gerçekleşen ikircikli bağlanmanın yetişkinlikteki yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Kaçınmalı Bağlanma</td><td>Kayıtsız Bağlanma</td><td>Kendisini olumlu ve değerli görür ancak çevresindeki kişileri olumsuz ve değersiz görür.</td></tr>
<tr><td>Korkulu Bağlanma</td><td>Hem kendisini hem de çevresini olumsuz ve değersiz kabul eder. Yakın ilişkilerden uzak durur.</td></tr>
</table>

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi,

I. Güvenli bağlanan kişiler hem kendilerini sevilmeye layık görür.

II. Kayıtsız bağlanan bireyler kendilerini olumlu ve değerli gördükleri için düşük değil, yüksek özsaygıya sahiptir.

III. Korkulu bağlanan bireyler hem kendilerini hem de ilişki kurdukları kişileri değersiz gördükleri için yakın ilişki kurmaktan kaçınırlar.

IV. Saplantılı bağlanan bireyler kendilerini değerli değil değersiz görürler.

Cevap B

6. Kimliğe Karşı Kimlik Karmaşası (12-18 yaş) (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.299)

Ergen bu döneme kadar büyük oranda ana-babasının etkisi altındadır. Ancak bu dönemle birlikte, bireyin gelişim sürecindeki hakim ortam yerini arkadaş (akran) çevresine bırakmaya başlar. Ergenlik yıllarına kadar "Ben kimim?" sorusunun yanıtı hep yetişkinler tarafından verilmiştir. Ancak artık ergen bu sorunun cevabını kendisi arayacaktır. Ergen arayışı boyunca farklı rolleri dener, dinsel, felsefi, sosyal değerler üzerinde düşünür, farklı bir dinî inanışı benimseyebilir, meslek seçimi noktasında türlü çelişkiler yaşar. Hatta ara sıra kendi kimliğinden çıkıp başkalarının kimliklerine bürünür, sinirli, saldırgan tutumları yüzünden sık sık ailesiyle çatışır. Aslında bunların hepsi, ergenin yaşadığı kimlik krizinden kaynaklanmaktadır.

Üretkenliğe Karşı Durgunluk (30-60 yaş) (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, 306)

Bireyin üretkenliğe devam edip etmemesi, kendinden sonra gelen alt kuşakları tecrübelerinden, bilgi birikiminden yararlandırıp yararlandırmamasına yani onlara rehberlik edip etmemesine bağlıdır. Yani bu dönemde üretkenlik denince anlaşılması gereken yeni bir kuşak oluşturmak, rehberlik etmektir.

Soru parçasında Meriç'in babasıyla uzun saatler geçirmektense arkadaşlarıyla vakit geçirme isteği ve kendi ilgi alanlarını bulma çabası "kimliğe karşı kimlik karmaşası dönemine", İhsan Bey'in ise oğluna rehberlik etme isteği "üretkenliğe karşı durgunluk dönemine" işaret etmektedir.

Cevap B

7. **Ait olma/sevme-sevilme ihtiyacı:** Bir gruba aidiyet hissetme ve sosyal kimlik kazanma, insanlar tarafından koşulsuz olarak kabul edilme, benimsenme, sevilme, beğenilme gibi sosyal ihtiyaçlardır. Kişinin insanlarla ilişkide bulunma (sosyal katılım, sevgi, kabul, grup üyeliği, arkadaş ilişkileri kurma, bir ailenin, bir milletin, ülkenin ferdi olma) ihtiyacıdır. Bu ihtiyaçların karşılanmaması kişide yabancılaşma, ilgisizlik, yalnızlık, umutsuzluk ve bunalım gibi duyguların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. (Tanık, B., Rehberlik, s.11)

Bilme ve anlama ihtiyacı: Evrende, doğada, kendi içinde ve yaşadığı toplumda olup bitenleri daha iyi bilme ve anlama ihtiyaçlarıdır. Merak, keşfetme ve bilgiye ulaşma ihtiyacıdır. (Tanık, B., Rehberlik, s.14)

Akif Öğretmenin öğrencilere isimleriyle hitap etmesi, onların birbirini dışlamasına izin vermemesi ve sınıfta birlik olmasına özen göstermesi ait olma ve sevgi ihtiyacıyla ilgiliyken, öğrencilerinin soru sormalarına teşvik etmesi ve işlevsel ödevler vermesi bilme - anlama ihtiyacıyla ilgilidir.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

8. Özerkliğe Karşı Kuşku ve Utanç (1,5 - 3 yaş): Bu dönem, bebeğin bir buçuk yaşından üç yaşına kadar olan süreyi kapsar. Döneme hâkim olan anne-baba ya da onlar yerine geçen dede, nine, bakıcıdır (Aile). Bir önceki dönemde temel güven ve öz güven duygularını kazanan çocuk, yürümenin ve konuşarak başkalarıyla iletişim kurabilmenin verdiği cesaretle de özgürlüğünü kazanmaya çalışır. Bu döneme hâkim psikososyal krizin olumlu olarak atlatılabilmesi için en önemli yol, çocuğun tek başına yapabileceğine emin olunan işlerde, onun yerine işi yapmamak, onun yapmasına olanak sağlamaktır. Ayrıca kendiyle ilgili konularda seçim hakkı verilmelidir. Kendini dış dünyaya açmaya, aileye koşulsuz olarak bağımlı kalmamaya çalışan çocuk, kendisine seçme şansının tanınması hâlinde, kendi düşüncelerine de önem verildiğini anlayacak ve bu durum, bir önceki dönemde kazanılmaya başlanan öz güven duygusunu pekiştirecektir. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.172).

Özerkliğe karşı şüphe ve utanç döneminin psikososyal krizinin başarıyla atlatılabilmesi için çocuğun tek başına, bağımsızca etkinlik gerçekleştirmesine olanak sağlamak gerekir. Sürekli sınırlandıran, aşırı koruyan, sürekli olarak hataları ön plana çıkartan, çocuklarını aşırı kontrol altında tutan anne-babalar, çoğunlukla çocuklarının özerkliğini kazanamamasına neden olmakta, bağımlı kişilik özelliklerinin oluşmasına yol açmaktadır. Demokratik anne-babalarsa çocuklarına seçim şansı sunar. Onlara tek başına etkinlik gerçekleştirebilecekleri ortamlar oluşturur. Bu durum da çocuğun özerkliğini kazanmasında önemli bir adımdır. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.217).

Bu durumda demokratik tutuma sahip aile Duru'nun özerkliğini kazanmasını sağlayacak, aşırı korumacı tutuma sahip İpek'in ailesi ise İpek'de kuşku ve utanç duygularının oluşmasına yol açacaktır.

Cevap B

9. Adler'in Kişilik Gelişimi Kuramı'na göre her insanda doğuştan gelen aşağılık duygusu ve üstün olma arzusu vardır. Bu ikili arasında çatışma hali bireyi davranışa iten yani bireyin motivasyonunu sağlayan temel unsurdur. Adler bu durumun kardeş ilişkileri üzerinde de belirleyici olduğunu belirtmiştir. Buradan yola çıkarak, çocukların doğum sırası ile kişilik gelişimi üzerindeki ilişkiyi incelemiştir.

Adler'e göre ilk (en büyük) çocuklar, bir zamanın tek çocuğu durumundadır. Tüm ilgi onlardayken ikinci çocuğun yani bir kardeşin dünyaya gelmesiyle "tacını kaybetmiş kral" durumuna düşerler. Bu durumda otoritelerini koruyabilmek için genellikle kardeşlerine baskı uygularlar.

Ortanca çocuklar ise çoğunlukla 'arada kalan' durumundadır. En büyük kardeşin baskısı altında kalıp "isyankâr" tavırlar sergileyebilir, kendisini başta en büyük kardeş olmak üzere, kardeşler arasında bir mücadele halinde bulabilir.

Son çocuklar ise genellikle şımartılmaktadır. Onları bekleyen tehlike, kendilerinden çok daha başarılı abi – ablaların var olması ve benzer bir başarının onlardan beklenmesi halinde "yetersizlik" duygusu geliştirebilirler.

Soru parçasındaki durum incelendiğinde, Adler'e göre Alinin üstün olma arzusuyla motive olduğu açıkça görülmektedir. Ayrıca doğum sırası (ortanca çocuk olması) kişilik gelişimini doğrudan etkilemektedir. Soruda ailenin çocuk yetiştirme tarzından (ana baba tutumu) söz edilmemiştir yani bu konuyla ilgili ulaşılabilecek bir sonuç yoktur.

Cevap C

10. Erikson'un psikososyal gelişim kuramına göre 6 – 12 yaş aralığı "Başarıya Karşı Aşağılık" dönemi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu dönemde okula başlayan çocuğun yaşamına sınıf öğretmeni, sınıf arkadaşları, ders, sınav, puan vb pek çok kavram girer. Bu süreçte öğretmenlerin ve ebeveynlerin iki önemli görevi vardır.

Bunlardan birincisi çocuğu asla bir başkasıyla kıyaslamamak, ikincisi ise eksikliklerini ön plana çıkartmamaktadır. Aksi halde çocuk aşağılık (yetersizlik) duygusu yaşar.

Serkan arkadaşlarıyla kıyaslanmış, eksiklikleri ön plana çıkartılmıştır. Bu durum Serkan'ın belirtilen dönemdeki krizi çözmede başarısız olmasına yol açabilir.

Cevap C

Yediiklim Yayıncılık

11. Çocuklarda öz kontrolün gelişebilmesi için, çocuğun yapacağı davranışın sonuçları hakkında önceden bilgi sahibi olması gerekir. Bu sayede olası sonucu önceden bilen çocuk bunu yapıp yapmama noktasında tercih hakkı kullanabilir.

Korkutmak, tehdit etmek, yoksun bırakmak, cezalandırmak gibi uygulamaların hiçbiri öz kontrolü sağlamaz. Aksine bu tip davranışlar tepkiselliğe yol açabilir, istenmeyen davranışların sıklığına artışa bile yol açabilir.

B seçeneğinde belirtilen "Olumsuz davranışının olası sonuçları konusunda kanıta dayalı bilgi verilmesi." halinde çocuk ne yaparsa ne olacağını önceden bilir. Bu dakikadan sonra alacağı karardan kendisi sorumlu olur. Bu durum çocuğun öz kontrolünü desteklemektedir.

Cevap B

12. Saygı İhtiyacı: Güç, başarı, bağımsızlık, prestij, statü, ün, takdir edilme ve saygı görmek bu düzeyde yer alan ihtiyaçlardır. İnsanlar, saygı ihtiyacını doyurduklarında kendilerine güvenip kendilerini değerli ve yeterli hissetmektedirler. Ayrıca, dünyada kendine ihtiyaç duyulduğu hissine kapılır, kendini insanlığa yararlı olacağına inandırır. (Ertem, 2002. İçinde Bulunduğu Kaynak: Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.148).

Orhan Öğretmen'in öğrencilerinin yeteneklerini, yaratıcılıklarını ön plana çıkarmaya odaklı etkinlikler seçerek sınıfındaki her öğrencinin kendisini ifade edebilmesine, özerk davranmasına ve başarı duygusunu yaşamasına imkân sağlayacak bir sınıf ortamı yaratmaya çalışması, açıklamadan da anlaşılabileceği gibi doğrudan saygı ihtiyacı içerisinde ele alınmaktadır.

Cevap D

13. Modüler Set, Sayfa 137 (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, Yediiklim Yayınları) (2022)

Benlik Bütünlüğüne Karşı Umutsuzluk (İleri Yetişkinlik - Yaşlılık 55-60 yaş ve üzeri)

İleriki yetişkinlik yıllarını kapsar. Bu evrenin psikososyal krizinin olumlu geçmesi büyük oranda bireyin bundan önceki dönemlerdeki yaşantısına bağlıdır. Yani birey önceki yedi dönem boyunca olumlu bir birikim yapabilmişse başka bir ifadeyle mutlu, güvenilen, sevilen, aranan bir kişi olabilmişse bu dönemde benlik bütünlüğünü tam olarak sağlayacak ve yaşamının geri kalan yılları boyunca mutlu, huzurlu bir birey olacaktır.

Geçmişinde onulmaz hatalar barındıran ve bu suçluluk duygusunu aşamayan, yani geçmişini kabullenemeyen kişilerse bu evrede huzursuz olur, "Keşke bunu yapmasaydım." ya da "Keşke şunu şöyle yapsaydım." gibi eskiye dönük türlü pişmanlık düşüncelerine bürünür. Ölümden korkar, bir türlü ölümü kabullenemez. Hatta hiç ölmeyecekmiş gibi para biriktirmeye, varlığını artırmaya çalışır. Kısaca benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk dönemi, aynı zamanda bireyin bugüne kadarki tüm yaşamının muhasebesini, değerlendirmesini yaptığı bir dönemdir. Eğer bu değerlendirme sonrasında "Daha yaşanılacak çok şey var." sonucu çıkıyorsa bu durum bireyi büyük oranda umutsuzluğa götürmektedir. "Yaşadıklarımla mutluyum." sonucu çıkıyorsa bu durum da bireyin benlik bütünlüğünü korumasını sağlayacaktır.

Toto'nun çocukluk yıllarından itibaren tüm yaşamını sorgulaması, benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk dönemini vurgulamaktadır.

Cevap B

Yediiklim Yayıncılık

1. I. Güvenli bağlanan bireyler kendilerini sevilmeye değer görürler.

II. Kayıtsız bağlanan bireyler düşük öz saygıya sahiptirler.

III. Korkulu bağlanan bireyler yakın ilişki kurmaktan kaçınırlar.

IV. Saplantılı bağlanan bireyler kendilerini değerli bulur ve sevilmeye layık hissederler.

Bağlanma kuramına göre, yetişkin bağlanma stilleriyle ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur? (2018)

A) I ve II B) I ve III C) III ve IV
D) I, II ve IV E) II, III ve IV

2. Aşağıda, üç bebeğin ilk kez gittikleri oyun alanında anneleriyle olan etkileşimleri hakkında bilgi verilmiştir.

- Semra, annesi oyun alanından ayrıldığında bazen ağlarken bazen ağlamamaktadır. Annesi alana döndüğündeyse onu görmezden gelmekte hatta bazen annesinin yanından uzaklaşmaktadır.
- Pelin, annesi oyun alanından ayrıldığında yoğun bir huzursuzluk göstermektedir. Annesi alana döndüğünde bazen annesine çaresizce sarılıp bırakmama bazen de annesini öfkeli bir şekilde reddetmektedir.
- Miraç, oyun alanında keyifli bir şekilde oyun oynamaktadır. Annesi alandan ayrıldığında ağlayan Miraç, annesi döndüğünde onu mutlu bir şekilde karşılamaktadır.

Buna göre Semra, Pelin ve Miraç'ın annelerine karşı tepkileri sırasıyla aşağıdaki bağlanma türlerinden hangilerinin özelliklerini yansıtmaktadır? (2019)

A) Güvenli - Güvensiz/kaçınan - Güvensiz/kararsız
B) Güvensiz/kaçınan - Güvenli - Güvensiz/kararsız
C) Güvensiz/kaçınan - Güvensiz/kararsız - Güvenli
D) Güvensiz/kararsız - Güvenli - Güvensiz/kaçınan
E) Güvensiz/kararsız - Güvensiz/kaçınan - Güvenli

Ayrıcalıklı Eğitim Yayıncılık

1. Horowitz ve Dörtlü Bağlanma Modeli (Yetişkinlikte Bağlanma) (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.292)

<table>
<tr><td>Güvenli Bağlanma</td><td colspan="2">Kendisine ve çevresine karşı saygısı yüksektir, kendisini ve çevresini sevilmeye değer bulur. Özgüveni yüksektir. Yeni dahil olduğu çevreye çok rahat uyum sağlar.</td></tr>
<tr><td>Saplantılı (Kaygılı - Kararsız) Bağlanma</td><td colspan="2">Kendini olumsuz ve değersiz hisseder; buna karşın çevresindeki kişileri olumlu ve değerli görür. Çocukluk yıllarında gerçekleşen ikircikli bağlanmanın yetişkinlikteki yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Kaçınmalı Bağlanma</td><td>Kayıtsız Bağlanma</td><td>Kendisini olumlu ve değerli görür ancak çevresindeki kişileri olumsuz ve değersiz görür.</td></tr>
<tr><td>Korkulu Bağlanma</td><td>Hem kendisini hem de çevresini olumsuz ve değersiz kabul eder. Yakın ilişkilerden uzak durur.</td></tr>
</table>

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi,

I. Güvenli bağlanan kişiler hem kendilerini sevilmeye layık görür.

II. Kayıtsız bağlanan bireyler kendilerini olumlu ve değerli gördükleri için düşük değil, yüksek özsaygıya sahiptir.

III. Korkulu bağlanan bireyler hem kendilerini hem de ilişki kurdukları kişileri değersiz gördükleri için yakın ilişki kurmaktan kaçınırlar.

IV. Saplantılı bağlanan bireyler kendilerini değerli değil değersiz görürler.

Cevap B

2. Bağlanma Türleri (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.175).

Güvenli Bağlanma: Bu grupta yer alan bebekler, anne odadan ayrıldığında rahatsız olsalar da olmasalar da anne odaya geri döndüğünde hemen etkileşim kurmaya çalışırlar. Yani annenin odadan çıkması hâlinde bebeğin verdiği tepkiden ziyade, anne odaya geri döndüğünde bebeğin annesiyle etkileşim kurup kurmaması önemlidir. Güvenli bağlanan bebekler anneyi daima bir yabancıya tercih ederler. Örneğin, anne odadan ayrılınca rahatsızlık duyan Ahmet, annesi odaya dönünce hemen annesiyle etkileşim kurmaya çalışmıştır.

Güvensiz Bağlanma - Kararsızlık: Bu grupta yer alan bebekler, anne tekrar odaya girdiğinde anneyle etkileşime girme noktasında direniş gösterirler. Yani bir yandan anneyle etkileşime girmek ister, bir yandan da annelerine direnirler. (Hem ağlar, anne kucağına alınca da yere inmek ister.) Örneğin, annesi odaya giren Mustafa, annesini görür görmez ona doğru ilerlemiş, annesi sarılınca öfkelenerek ona vurmaya çalışmıştır.

Güvensiz Bağlanma - Kaçınmalı: Bu grupta yer alan bebekler, anne odadan ayrıldığında çoğunlukla rahatsızlık duymaz. Rahatsızlık duysa bile içerideki yabancı kadın tarafından rahatlıkla sakinleştirilebilirler. Anne tekrar odaya girdiğinde ise annelerini kelimenin tam anlamıyla görmezden gelirler. Yani açık bir şekilde, anneleriyle etkileşim kurmaktan kaçınırlar. Örneğin, Anne, odadan ayrılınca oldukça rahat görülen Kenan, annesi odaya dönünce onunla hiçbir şekilde etkileşim kurmak istememiştir.

Açıklamalara dayanarak, Semra'nın "kaçınmalı", Pelin'in "kararsız", Miraç'ın ise "güvenli" bağlanmaya sahip olduğu söylenebilir.

Cevap C

Yediiklim Yayıncılık

1. **Erken ergenlikte gerçekleşen, hormonal ve bedensel değişiklikleri içeren hızlı fiziksel olgunlaşma süreci olarak tanımlanan "puberte" dönemiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez? (2019)**

   A) Erken veya geç puberteye girmek riskli davranışlarla ilişkilendirilebilir.

   B) Pubertede beden imajı önemli bir konu hâline gelir.

   C) Pubertenin başlangıcında çevre en önemli faktördür.

   D) Puberteyle birlikte birincil ve ikincil cinsiyet özellikleri kazanılır.

   E) Cinsiyet farklılıkları pubertede etkilidir.

ÇÖZÜMLER

1. Cinsel olgunlaşmanın başlangıcı puberte olarak adlandırılmaktadır. Kızlarda ergenlikle ilgili ilk belirtiler çoğunlukla göğüslerdeki büyüme ve kalçanın oval hat alması kabul edilirken, erkeklerde ergenliğin başlangıcında belirgin bir değişim görülmemektedir. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.62).

   Olgunlaşma, öğrenme yaşantılarından ve çevresel etkilerden görece bağımsız, kalıtım (genetik) tarafından kontrol edilen bir süreci anlatır. Başka bir deyişle olgunlaşma genetik olarak programlandığından zamanı geldiğinde kendiliğinden gerçekleşir, özel bir çaba göstermeye gerek yoktur. (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.25).

   Cinsel olgunlaşmanın başlangıcı yani puberte evresi için çevrenin en önemli faktör olduğu söylenemez. Çünkü olgunlaşma çevresel etkilerden görece bağımsız, kalıtım tarafından kontrol edilen bir süreçtir.

   Cevap C

/yediiklimyayıncılık

1. Can ve Arda resim yaparlarken;

- Can, güzel bir deniz resmi yapamadığını düşündüğü için mavi pastel boyayı öfkelenerek kırar.
- Arda ise masanın üzerindeki su bardağını fark etmez ve bardağa eli çarpar, boya kutusundaki bütün pastel boyaların üzerine su dökülür. Kutudaki on ki pastel boya da kullanılamaz hâle gelir.

Piaget'nin ahlaki gelişim kuramına göre özerk ahlak döneminde olan bir çocuğun Can ve Arda ile ilgili;

I. Can pastel boyayı bilerek kırdığı için daha çok ceza almalıdır.

II. Can daha az sayıda pastel boyaya zarar verdiği için daha az ceza almalıdır.

III. Arda boyalara istemeden zarar verdiği için daha az ceza almalıdır.

IV. Sonuçta her ikisi de boyalara zarar verdiği için eşit ceza almalıdır.

ifadelerinden hangilerini söylemesi beklenir? (2017)

A) Yalnız II B) I ve III C) II ve IV
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

2.

- İlkokul öğrencisi Emre ve abisi Ege, birlikte Emre'nin sınıf arkadaşlarının doğum günü partisine gider. Ege bu partide çoğu, kardeşi gibi sekiz yaşında olan çocukların saklambaç oyununa katılır ve evin içinde daha rahat oynayabilmeleri için oyun kurallarının bazılarının değiştirilmesini önerir. Ancak Emre ve arkadaşları kuralların değiştirilemez olduğunu söyleyerek buna karşı çıkarlar.
- On beş yaşındaki Arda, televizyonda izlediği dizideki baş karakterin yaptığı hırsızlığın karşılığı olarak verilen cezanın çok fazla olduğunu, çünkü bu hırsızlığı yalnız başına büyüttüğü kızı için yaptığını söylemiştir.

Piaget'nin ahlak gelişimi kuramına göre Emre, Ege ve Arda hangi dönemlerin özelliklerini göstermektedirler? (2018)

	Emre	Ege	Arda
A)	Dışa bağlı	Özerk ahlak	Özerk ahlak
B)	Özerk ahlak	Özerk ahlak	Dışa bağlı
C)	Dışa bağlı	Özerk ahlak	Dışa bağlı
D)	Özerk ahlak	Dışa bağlı	Dışa bağlı
E)	Dışa bağlı	Dışa bağlı	Özerk ahlak

/yediiklimyayıncılık

3. Piaget'nin Ahlak Gelişimi Kuramı'na göre aşağıdaki örneklerin hangisinde dışa bağlı dönemin özellikleri görülmektedir? (2022)

A) Adem, Pınar'ın arabalarıyla heyecanla oynarken arabalardan birini kırmıştır. Bunun üzerine Pınar oyunu bırakmış ve Adem'e "Bir daha arabalarımla asla oynayamazsın." demiştir.

B) Saklambaç oynarken 20'ye kadar sayma kuralını 30 olarak değiştirmek isteyen Burcu'yu arkadaşı Metin de sürenin yetmediğini söyleyerek desteklemiştir.

C) Uğur arkadaşına yardımcı olmak için kitapları masaya koyarken arkadaşının cep telefonunu düşürmüş ve kenarını çatlatmıştır. Bu durum karşısında arkadaşı, Uğur'a "Ne yapalım, yanlışlıkla oldu, üzülme." demiştir.

D) Sınıf başkanı Yelda, öğretmeninin konuşan herkesi kendisine bildirmesini istemesine rağmen sadece çok konuşarak diğerlerini rahatsız eden öğrencileri bildirmiştir.

E) Nilay, yemekten önce şekerleme yemek isteyen kardeşine "Bir defadan bir şey olmaz, hadi bu seferlik yiyelim." demiştir.

/yediiklimyayincilik

1. Piaget'nin ahlaki gelişim kuramında "ahlak öncesi (0-6 yaş), ahlaki gerçekçilik ya da dışa bağımlı dönem (7-11 yaş) ve ahlaki özerklik (12 yaş ve sonrası)" olmak üzere üç dönem yer almaktadır.

Dışa bağımlı dönemde çocukların ahlaki yargıları olayın neden - niyet gibi unsurlarına bakılmaksızın sadece sonuca, sonucun fiziksel büyüklüğüne bağlıdır.

Ahlaki özerklik döneminde ise oluşan sonuçtan önce neden-niyet önemli hâle gelir. Kişi, kendine özgü ahlaki değerler oluşturur.

I ve III numaralı öncüllerde yer alan ifadeler neden-niyet ile ilgili olduğu için ahlaki özerkliğe işaret eder. II numaralı öncül sonucun fiziksel büyüklüğüne, IV numaralı öncül ise sadece sonuca odaklandığı için dışa bağımlı ahlaka işaret etmektedir.

Cevap B

2. Dışa Bağımlı Ahlak (Ahlaki Gerçekçilik - Heteronom Ahlak) Evresi (6-10 yaş) (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.220)

6 ile 10 yaş arasında çocuklar çevrelerinde gördükleri olayların ne anlama geldiğini kısmen anlamaya başlarlar. Piaget'e göre bunda oyun ve akranlarla etkileşim önemli paya sahiptir. Bu aşamanın temel özelliği, kurallara mutlak uyum olmasıdır. Onlara göre kurallar çok büyük bir otorite tarafından konmuştur. Asla sorgulama yapılmaz, bir kural varsa doğru davranış bu kurala uymak, yanlış davranış bu kuralı çiğnemektir. Yanlış davranış sergilemek, otomatik olarak cezayı gerektirir ya da doğal olarak ceza ile sonuçlanır.

Örnek

Ahlaki gerçekçilik evresindeki bir grup çocuğun bilye oyununu gözlemleyen Piaget, daha küçük çocukların da oyuna katılması için oyundaki başlangıç çizgisinin değiştirilmesi, biraz daha yakına alınması için çocuklara öneri sunar. Çocuklar bu öneriyi hemen reddeder.

Ahlaki Özerklik (Otonom Ahlak) Evresi (11 yaş ve üzeri)

Piaget'ye göre çocuklar yaklaşık 11 yaşından itibaren kuralların insanlar tarafından konmuş basit şeyler olduğunu anlar. Böylece kuralların çoğunluğun isteğine ve faydasına göre değiştirilebileceği düşüncesine kavuşurlar. Artık "bir kuralı çiğnemek otomatik olarak cezaya neden olur" düşüncesi yoktur. Bir kural çiğnenmişse ortaya çıkardığı sonuçtan önce nedene – niyete bakılır ve ahlaki değerlendirme buna göre yapılır.

Örnek

Jale, babasının masa üzerinde unuttuğu dolma kalemiyle oynarken küçük bir damla mürekkebi masa örtüsüne akıtır. Sanem ise babasının masa üzerinde bıraktığı dolma kaleminin mürekkebinin bittiğini görür ve babasına yardımcı olmak için mürekkebi doldurmak ister. Bu esnada eli mürekkep şişesine çarpar ve masa örtüsü boydan boya mürekkep olur. Her iki olaya da şahit olan 13 yaşındaki Alpay, Jale'nin daha suçlu olduğunu çünkü babasının dolma kalemiyle oynamaması gerektiğini söyler. Sanem suçlu değildir (ya da daha az suçludur) çünkü babasına yardımcı olmaya çalışmaktadır.

Gerek açıklamalardan gerek de açıklamalara ait örneklerden anlaşılabileceği gibi Emre kuralların değiştirilmesini hemen reddettiğine göre "dışa bağlı" ahlak dönemindedir. Abisi ise kuralların değişebileceğine dair öneri getirdiğine göre "özerk ahlak" dönemindedir. Ayrıca Arda'da bir olayı sonuca değil niyete (içinde bulunulan koşullara bakarak) değerlendirdiğine göre yine "özerk ahlak" dönemindedir.

Cevap A

/yediiklimyayıncılık

3. Yediiklim Modüler Set, Sayfa 177 (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, Yediiklim Yayınları) (2022)

Dışa Bağımlı Ahlak (Ahlaki Gerçekçilik - Heteronom Ahlak) Evresi (6-10 yaş):

6 ile 10 yaş arasında çocuklar çevrelerinde gördükleri olayların ne anlama geldiğini kısmen anlamaya başlarlar. Piaget'ye göre bunda oyun ve akranlarla etkileşim önemli paya sahiptir. Bu aşamanın temel özelliği, kurallara mutlak uyum olmasıdır. Onlara göre kurallar çok büyük bir otorite tarafından konmuştur. Asla sorgulama yapılmaz, bir kural varsa doğru davranış bu kurala uymak, yanlış davranış bu kuralı çiğnemektir.

Yanlış davranış sergilemek, otomatik olarak cezayı gerektirir ya da doğal olarak ceza ile sonuçlanır. Ahlaki gerçekçi çocuklar, ahlaki değerlendirmelerinde, olayların ortaya çıkarttığı sonucun fiziksel büyüklüğüne göre karar verirler. Yani bir olay değerlendirilirken öncesi araştırılmaz, niyet önemli değildir; neden, niçin diye sorgulanmaz. Sadece nesnel sorumluluk önemlidir (Nesnel sorumluluk, bir sonucu ortaya çıkartan faktörlerin gözle görülebilen, maddi etkisidir.).

Adem, Pınar'ın oyuncağını kasıtlı olarak kırmamıştır. Pınar'ın Adem'e "Bir daha arabalarımla asla oynayamazsın." demesi, neden - niyet önemsemediğini, sadece sonuca baktığını göstermektedir. Bu bakış açısı, dışa bağımlı ahlakın özelliğidir.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

1. Her bahar, bahçesindeki erikleri toplayıp mahallenin çocuklarına paylaştıran Murat Bey, erikleri henüz olgunlaşmadan koparan çocukları bu paylaşımdan mahrum bırakma kararı almıştır. Bunun için de erik ağacını koruma görevini torunu Eren'e vermiştir. Eren'den bahçeyi izleyip olgunlaşmamış erikleri koparan çocukların adını not almasını istemiştir. Eren, arkadaşı Görkem'in erik ağacına tırmanmaya çalıştığını fark etmiş ve adını listeye yazmıştır. Bunu gören Görkem, Eren'e "Eğer adımı listeden silersen ben de senin en sevdiğin oyuncak arabamla oynamana izin veririm." demiştir. Bu teklife sinirlenen Eren "Hayır! Eğer senin adını listeye yazmazsam dedem bana çok kızar. Çünkü dedem erikler olgunlaşmadan koparanları listeye yazmamı istedi." diye yanıt vermiştir.

Eren'in Görkem'e verdiği yanıt, Kohlberg'in ahlak gelişimi kuramına göre aşağıdaki düzey ve evre eşleştirmelerinden hangisine aittir? (2017)

A) Gelenek öncesi - İtaat ve ceza
B) Gelenek öncesi - Saf çıkarcı
C) Geleneksel - Kişiler arası uyum
D) Gelenek sonrası - Toplumsal sözleşme
E) Gelenek sonrası - Evrensel ahlak ilkeleri

2. Akşam haberlerinde, ülkelerinde çıkan savaş nedeniyle can güvenlikleri kalmayan vatandaşların yasal olmayan yollarla başka ülkelere girmeye çalışırken bulundukları botun batması sonucu hayatlarını kaybetmeleri konu edilmiştir. Haberleri izleyen Pelin, "İnsanların can güvenliklerini sağlamaya çalışırken ölmeleri ne kötü şey. Ülkelerin göçmen politikaları savaştan kaçan insanların içinde bulundukları durumu değerlendirerek düzenlenmeli." demiştir. Pelin'in bu yorumuna şaşıran kardeşi Yücel ise "Ülkelerin göçmen politikaları her duruma göre değişecek kadar çocuk oyuncağı olmamalıdır. Her şey usulüne uygun olmalı. Herkesin bu şekilde başka ülkelerin sınırlarını geçtiğini düşünsene, nasıl yaşardık o zaman?" yorumunda bulunmuştur.

Kohlberg'in ahlak gelişimi kuramına göre, Pelin ve Yücel'in bulundukları evreler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir? (2018)

A) Toplumsal uzlaşma ve sözleşme - İyi çocuk eğilimi
B) Evrensel ahlak ilkeleri - Kanun ve düzen eğilimi
C) Toplumsal uzlaşma ve sözleşme - İtaat ve ceza
D) İyi çocuk eğilimi - Kanun ve düzen eğilimi
E) Evrensel ahlak ilkeleri - İtaat ve ceza

yediiklimyayıncılık

3. Aşağıdakilerden hangisi Carol Gilligan'ın Ahlak Gelişimi Kuramı'na göre doğru bir ifadedir? (2019)

A) Kadınlar, toplumsal cinsiyetle ilgili rollerden dolayı erkeklerden farklı ahlaki gelişim özellikleri göstermektedir.

B) Ahlaki gelişimde geleneksel ve ahlaki kuramlar birbirinden farklıdır.

C) Erkekler, ahlaki gelişim açısından kadınlardan daha fedakâr davranışlar sergilemektedir.

D) Erkekler ve kadınlar biyolojik olarak farklı olduklarından birbirlerinden farklı ahlaki gelişim özellikleri göstermektedir.

E) Kadınlar özerk davranışlara ve kişisel sınırlara uygun olarak sosyalleşmektedir.

4. Bir baba; küçük kardeşini göstererek "Şimi koluna bu tahtayla vuracağım." **diyen çocuğuna, aşağıdaki tepkilerden hangisini verirse onun ahlak gelişimini destekleyici yönde davranmış olur? (2019)**

A) Sen onun abisisin, onu her zaman koruman gerekmez mi?

B) Biri sana bunu yapsa sen nasıl hissedersin?

C) Öğretmenin bunu duyarsa bu haftaki yıldız ödülünü sana vermeyebilir.

D) O zaman ben de artık seni sevmem.

E) Böyle bir şey yaparsan bir daha beraber oynayamazsınız.

5. I. Hakan'ın, annesi kızmasın diye eve erken dönmesi

II. Ömer'in, öğretmeninin gözünden düşmemek için sürekli derse katılmaya çalışması

III. Sema'nın, arkadaşı Damla'ya "Eğer bisikletini ödünç verirsen senin ödevlerini de yaparım." demesi

IV. Elif'in iş yaşamında çıkarlarına ters düşse bile kanunlara göre hareket etmesi

Kohlberg'in Ahlak Gelişimi Kuramı'na göre yukarıdaki davranışlardan hangileri gelenek öncesi düzeydedir? (2020)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II, III ve IV

6. Aşağıdakilerden hangisi Kohlberg'in Ahlak Gelişimi Kuramı'nda tanımladığı gelenek sonrası düzeyin özelliklerine uygun bir davranıştır? (2021)

A) Diğer insanların görüşleri ve istekleri doğrultusunda davranmak

B) Yasalar ve toplumsal kurallara uygun davranmayanları asla hoş görmemek

C) Ceza almamak için trafik kurallarına uymak

D) Hedeflerine ulaşmak için insanlarla uyumlu görünmeye çalışmak

E) Kanunların insanların yararı doğrultusunda değişmesi gerektiğine inanmak

7. Öğrencilerin üst düzey ahlaki gelişim özellikleri kazanmalarını hedefleyen bir öğretmenin, aşağıdakilerden hangisini yapması yanlıştır? (2022 İPTAL)

A) Bireylerin sahip olduğu ahlaki yargıların zamana ve kültüre göre değişmeyeceğini öğrencilere anlatması

B) Öğrencilerin gelişim dönemlerine uygun olarak sahip olabilecekleri ahlaki yargıları incelemesi

C) Öğrencilere sahip oldukları ahlaki yargıları ifade edebilecekleri ortamlar sağlaması

D) Ahlaki sorunlarla ilgili olarak öğrencilerin kendilerine özgü çözümler getirmesini sağlaması

E) Öğrencilere ahlaki sorgulamanın önemi ve onlara katkıları konusunda farkındalık kazandırması

Yediiklim Yayıncılık

8. Biyoloji öğretmeni, sınıfındaki öğrencileri ikişerli gruplara ayırarak onlara ödevler verir. Aynı grupta yer alan Burak ve Ufuk ödevin sorumluluğunu yerine getirmekle ilgili tartışırlar. Bu tartışma sırasında Burak, Ufuk'a "Hem arkadaşlığımıza güvenip ödeve özen göstermedin hem de üstüne düşenleri zamanında yerine getirmiş gibi öğretmenden ek süre istedin. Keşke seninle aynı grupta olmayı kabul etmeseydim." der.

Kohlberg'in Ahlak Gelişimi Kuramı'na göre "saf çıkarcı" **evrenin özelliklerini gösteren Ufuk'un, Burak'a vereceği yanıt aşağıdakilerden hangisi olabilir? (2022 İPTAL)**

A) Yapmamız gereken ödevin zor olduğunu geç fark ettim. Ek süre alırsak iyi bir ödev teslim edip öğretmenimizin en beğendiği öğrenciler olabiliriz.

B) Şu anda birbirimizle tartışmak yerine ödeve odaklanmalıyız.

C) Ödevin kalanı için ek süre alırsak ben ikimizin görevlerini de üstlenebilirim.

D) Geçen dönem birlikte aldığımız fizik ödevini yaparken de sen daha az çaba gösterdin ama ben o zaman sana böyle davranmamıştım.

E) Kurallar ve süre, gerektiğinde esnetilebilir. Önemli olanın ödevi doğru şekilde tamamlayabilmek olduğuna inanıyorum.

/yediiklimyayıncılık

9. Bir öğretmen, öğrencilerine kopya çekme davranışı hakkında düşüncelerini sorar. Öğrencilerden üçünün yanıtları aşağıdaki gibidir:

I. Yakalanmayacağımdan emin olursam kopya çekerim.

II. Arkadaşım bana kopya verirse ben de ona kopya veririm. Yoksa kimseye kopya vermem.

III. Kopya çekmeyi doğru bulmuyorum ancak arkadaşlarımın çoğu kopya çekerken ben de onlara katılmazsam dışlanabilirim.

Öğrencilerin yanıtları sırasıyla Kohlberg'in Ahlâk Gelişimi Kuramı'nın aşağıdaki evrelerinden hangisinin özelliklerini göstermektedir? (2022)

A) Ceza ve itaat eğilimi - Araçsal ilişkiler eğilimi - Kişilerarası uyum eğilimi

B) Ceza ve itaat eğilimi - Kanun ve düzen eğilimi - Kişilerarası uyum eğilimi

C) Sosyal sözleşme eğilimi - Kişilerarası uyum eğilimi - Araçsal ilişkiler eğilimi

D) Sosyal sözleşme eğilimi - Kişilerarası uyum eğilimi - Kanun ve düzen eğilimi

E) Ceza ve itaat eğilimi - Araçsal ilişkiler eğilimi - Kanun ve düzen eğilimi

1. Kohlberg ahlak gelişim kuramında üç dönem ve her dönemde iki olmak üzere toplamda altı evrede inceleme yapmaktadır:

I. Gelenek Öncesi Dönem
   1. İtaat ve ceza
   2. Saf çıkarcılık (Araçsal ilişkiler)

II. Geleneksel Dönem
   3. İyi çocuk (Kişiler arası uyum)
   4. Kanun - düzen

III. Gelenek Sonrası Dönem
   5. Sosyal Sözleşme
   6. Evrensel Ahlak

Kohlberg'in "saf çıkarcı (araçsal ilişkiler)" evresindeki bir kişinin davranışları "bencillik" üzerine kuruludur ve her şey "karşılıklılık" ilkesiyle çalışır. Bu durumda Görkem'in Eren'e "Eğer adımı listeden silersen ben de senin en sevdiğin oyuncak arabamla oynamana izin veririm." demesi saf çıkarcı bir yaklaşımdır.

Kohlberg'in "itaat - ceza" evresindeki bir kişinin davranışları ise cezadan kaçınmaya dönüktür. Başka bir deyişle doğru davranış ceza getirmeyen davranıştır.

Eren'in "Hayır! Eğer senin adını listeye yazmazsam dedem bana çok kızar." demesi cezadan kaçınmaya dönük olup itaat-ceza evresinde bir yaklaşımdır.

Soru kökü Eren'in cevabını sorduğuna göre itaat-ceza evresini yansıtmaktadır.

Cevap A

2. Evrensel Ahlak İlkeleri Eğilimi (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.233)

Bireyin ahlak ilkelerini kendinin seçip oluşturduğu, ahlak gelişiminin son aşamasıdır. Bu aşamada sözü edilen temel ilkeler; adalet, insan hakları, gibi soyut düşüncelerdir. Evrensel ahlak ilkelerinin özünü 'Her ne koşulda olursa olsun, insan hayatı her şeyden önemlidir.' düşüncesi oluşturmaktadır.

Kanun ve Düzen Eğilimi (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.230)

Bireyin toplumsal görevlerini içinde yaşadığı ulusun kurallarına uygun olarak yerine getirmesi bu dönemin doğru davranışıdır. Artık akran ya da aile kuralları değil, toplumsal kural ve kanunlar geçerlidir. Kanunlar tartışılmadan, sorgulanmadan uygulanır; kurallara ve kanunlara uymayanlar onaylanmaz, uygun şekilde yaptırım uygulanır. Artık önemli olan başkalarını mutlu etmek değil, mevcut kanunlara koşulsuz uyum göstermektir.

Soru parçasında Pelin'in yapmış olduğu yorum insan hayatına verilen değer ile ilgilidir. İnsan hayatının her şeyden önemli olma düşüncesi "evrensel ahlak ilkeleri" ile ilgilidir.

Yücel'in yapmış olduğu "her şey usulüne uygun olmalı" açıklaması, doğrudan "kanun ve düzen" evresine vurgu yapmaktadır.

Cevap B

3. Carol Gilligan ve Ahlak Gelişimi: (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.238).

Kadınlar ve erkekler arasındaki ahlaki yargı farklılıklarının nedeni, biyolojik olamaz. Çünkü bu farklılığın nedeni kadınlara ve erkeklere çocukluk yıllarında itibaren verilen toplumsal cinsiyetçi eğitimin baskın bir şekilde kadınlar ve erkekler üzerinde etkili olmasıdır. Dolayısıyla bunun sonucunda erkekler ve kadınlar farklı ahlaki yargılara sahip olmaktadır.

Cevap A

4. Kohlberg'in Ahlak Gelişimi Kuramının Eğitime Yansıması Kohlberg çalışmalarının sonuçlarını, geleneksel karakter eğitimi yaklaşımını reddetmek için kullanmıştır. Okullarda çocuklara iyi karakterli olmaları için gereken dürüstlük, iyilik, sabır ve güçlü olma gibi ahlaki değerler öğretilmektedir. Öğretmenler "iyi vatandaş olmak" için gereken değerleri öğretirken aslında kendi değerlerini çocuklara aktarmaktadırlar. Her ne kadar bir karar verme süreci içinde "doğru" ve "yanlış" belirlense de öğretmen ister istemez kendi "doğru"sunu çocuklara kabul ettirmek isteyecektir. Kohlberg'in kuramına göre ise "insanlar genelde farklı kararlar alır ama aynı temel ahlaki değerleri taşıyabilir." Bu nedenle ahlak eğitiminin amacı, bir üst ahlak gelişim düzeyine ulaşabilmeleri için öğrencilere yardımcı olmalıdır. Öğretmen öğrencilerine ahlaki ikilemler sunmalı ve onların karar vermelerini sağlayarak toplumda etkin olarak ahlaki yargıları uygulayabilmelerine olanak vermelidir. Bu bağlamda Kohlberg ve arkadaşları, ahlak eğitimi temeline dayanan okullar kurmuş ve demokratik toplum anlayışını geliştirmek için karar alma durumlarında öğrenci katılımını sağlamışlardır. Öğretmenin görevi ise öğrencileri dinleyerek, aldıkları kararların altında yatan nedenleri ortaya çıkartarak onların bir üst düzey ahlaki yargılara varmalarını sağlamaktır. (Crain, 2000; Murray, 2002, Akt: Nuray Senemoğlu, Gelişim, Öğrenme ve Öğretim, Gazi Kitapevi; İçine Bulunduğu Kaynak: Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, s.237).

Babanın çocuğuna "Biri sana bunu yapsa sen nasıl hissedersin?" şeklindeki ifadesi, çocukta empati duygusunu geliştirmeye ve çocuğun karar vermesine destek olmaya yöneliktir.

Cevap B

yediiklimyayıncılık

5. Kohlberg'in ahlak gelişim kuramına göre geleneksel öncesi dönem, "itaat ceza" ve "saf çıkarcılık" olmak üzere iki evreye ayrılmaktadır.

İtaat ceza evresindeki birey için doğru davranış, ceza getirmeyen davranıştır. Yani bireyin bir davranışı yapıp yapmaması otoritenin (cezanın) varlık – yokluk durumuna göre değişir.

Saf çıkarcılık evresinde ise birey bencilce yani işine geldiği gibi davranır. Aldığı kadar verir ya da almak için verir. Tüm davranışlarında karşılıklılık esası vardır.

I. Öncülde Hakan'ın annesi kızmasın diye eve erken dönmesi cezadan (annesinin kızması) kaçındığını göstermektedir. Yani ceza almamak için eve erken dönmektedir. Bu "itaat – ceza" evresine uygun bir davranıştır.

II. Öncülde Ömer'in öğretmeninin gözünden düşmemek için derse katılmaya çalıştığı görülmektedir. Buradaki hakim duygu ayıplanmak – dışlanmak olarak karşımıza çıkar. Yani bunu öğretmeni için yapmakta, onun tarafından dışlanmak istememektedir. Bu durum "kişiler arası uyum" evresine uygun bir davranıştır.

III. Sema'nın Damla'ya ödevlerini yapması için bisikletini vermesi gerektiğini söylemesi karşılılık ilkesi barındırmaktadır. Yani "saf çıkarcılık" evresine uygun bir davranıştır.

IV. Elif'in çıkarlarına ters düşse bile kanunlara uygun davranması, en az "kanun düzen" evresinde bir davranıştır.

Bu durumda I. ve III. öncüldeki durumlar geleneksel döneme uygundur.

Cevap D

6. **Gelenek Sonrası Düzey** (Tanık, B., s. 181):

Bu düzeye ulaşabilen bireyler, mevcut otoriteden bağımsız olarak, toplumsal düzeni, yasaları sorgulayabilmektedirler. Böylece birey ahlak ilkelerini seçebilir, kendisine özgü ahlaki değerler sistemi geliştirir.

Gelenek sonrası düzey, kuralları reddetmek anlamına gelmez. Tam tersine kurallar, sosyal refahı korumak için savunulur. Ancak tek bir farkla; savunulacak kurallar önce sorgulanır, değerlendirilir. Birey bu sorgulama sonunda mevcut kuralların insan haklarına, eşitliğe, özgürlüğe vb. değerlere uygun olduğu sonucuna varırsa kuralı kabullenir ve savunur, değilse reddeder. (Hatırlayınız, kanun-düzen eğiliminde hiçbir sorgulama yapılmadan, koşulsuz olarak kurallar kabulleniliyordu.)

Toplumun kanunlarının demokratik olarak değiştirilebilmesi esasına dayanır. Toplumun kanunları ve değerleri görelidir, yani topluma özgüdür. Kanunların var olma nedeni sosyal düzeni koruma ve temel yaşama-özgürlük haklarını güvence altına almaktır. "Doğru davranış", insan hakları ve toplum yararı gözetilerek yapılan, kabul edilmiş ilkelere uygun davranıştır.

A seçeneği kişiler arası uyum (geleneksel), B seçeneği kanun – düzen (geleneksel), C seçeneği itaat ve ceza (gelenek öncesi), D seçeneği saf çıkarcı (gelenek öncesi) evrelerle ilgilidir.

Toplumun kurallarının demokratik olarak değiştirilmesi, insan hakları gibi düşünceler sosyal sözleşme ile yani gelenek sonrası dönemle başlamaktadır.

Cevap E

7. A seçeneği yanlıştır çünkü ahlakî yargıların zaman içinde ve kültürel değişimlere bağlı değişme özelliği vardır. Diğer seçenekler doğrudur.

Cevap A

8. Soruda saf çıkarcılık sorulmakta bu evre göze göz, dişe diş, en boyuna yani karşılıklık esasına ve fayda-zarar hesabına dayanır. D seçeneği karşılıklı bir değerlendirmeyi içermektedir. Saf çıkarcılık her zaman hesapçı mantık çerçevesinde hareket eder.

Cevap D

9. Yediiklim Modüler Set, Sayfa 179, 180, 181 (Tanık, B., Gelişim Psikolojisi, Yediiklim Yayınları) (2022)

İtaat - Ceza: Bireyin davranışı yapma ya da yapmama nedeni ortamda otoritenin olup olmamasına göre değişir. Yani yakalanmadığı, ceza almadığı sürece davranışı yapmaya ya da yapmamaya devam eder ya da davranışı yapmasının tek nedeni ceza almamaktır. "Bekçi yoksa (yakalanmadığım sürece) yasak olduğu hâlde göle girerim."

Saf Çıkarcılık (Araçsal İlişkiler): Doğru davranış, kişinin gereksinmelerini tatmin eden davranıştır. Sevgi, adalet, bağlılık gibi kavramlar yerine pragmatik alışveriş söz konusudur. Bireyin kendi istek ve gereksinimleri, başkalarınınkinden daha önceliklidir. "Arkadaşlarım tuttukları balıkları bana verirlerse yasak olduğu hâlde göle girerim."

Kişiler Arası Uyum (İyi Çocuk): Bireyin davranışlarının temelinde artık kendisi değil, dâhil olduğu sosyal çevresi yatmaktadır. Birey için içinde bulunduğu akran grubunun, ailesinin, düşündaşlarının kuralları geçerlidir. Temel güdü, bu grup tarafından kabul edilebilmektir. Bu nedenle yaşadığı grubu mutlu etmeye dönük davranışlar geliştirir, dışlanmaktan, ayıplanmaktan korkar. "Arkadaşlarımı kırmamak, onlarla birlikte olmak için yasak olduğu hâlde göle girerim."

Buna göre I. öncül "itaat - ceza", II. öncül "araçsal ilişkiler" ve III. öncül "kişilerarası uyum" olarak karşımıza çıkar.

Cevap A

/yediiklimyayıncılık

1. **Ahlak gelişimiyle ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi psikanalitik yaklaşımın görüşlerine uymaz? (2021)**

A) Çocuklar özdeşim kurdukları hemcins ebeveynlerinin ahlaki standartlarını benimserler.

B) Kastrasyon anksiyetesi ahlak gelişiminin temelinde yer alan faktörlerden biridir.

C) Ebeveyn sevgisinin yitirileceği düşüncesi onların emir ve yasaklarını içselleştirmeyi sağlar.

D) Ahlaki kurallara uymanın bir nedeni acı verici olan suçluluk duygusundan kaçınmaktır.

E) Ahlaki yargılar, basit olan bilişsel yapıların daha kapsamlı ve karmaşık yapılara dönüşmesiyle oluşur.

ÇÖZÜMLER

1. **Psikanaliz Kuramlarında Ahlak Gelişimi** (Tanık, B. s.175):

Freud'a göre çocuklar ahlak kurallarını fallik evrede, aynı cinsiyetteki ebeveyniyle özdeşim kurarak öğrenmektedir. Bu sayede çocukta süperego ortaya çıkar.

Süperegonun "vicdan" ve "ego ideali" olmak üzere iki bölümü bulunmaktadır. Vicdan, toplumsal açıdan iyi olarak tanımlanan bireyin yapmaması gerekenleri, ego ideali ise yapması gerekenleri barındırmaktadır. Bir kişi vicdanının sözünü dinlemezse (yapmaması gereken bir şeyi yaparsa) "suçluluk" hisseder. Eğer ego idealinin standartlarına ulaşamazsa (yapması gereken bir şeyi yapmaz ya da yeterince iyi yapamazsa) "utanç" hisseder.

Freud'un düşüncesine göre bir kişinin vicdanının sesini dinlemesi ve ego idealine uygun davranmasının altında suçluluk, utanç gibi olumsuz duygulardan kaçınma isteği yatmaktadır.

E seçeneğinde belirtilen basit bilişsel yapıların karmaşık bilişsel yapılara dönüşmesi, psikanaliz kuramlarında değil bilişsel kuramlarda ahlak gelişimini (Piaget, Kohlberg gibi) açıklamaktadır.

Cevap E

/yediiklimyayincilik

1. Aşağıdakilerden hangisi eğitimde rehberlik hizmetlerinin ortaya çıkmasını etkileyen sosyolojik etkenlerden biri değildir? (2019)

A) Mesleklerin yapısında ve iş yaşamındaki değişiklik
B) Topluma ve kültüre karşı yabancılaşma
C) Eğitimde bireyin bütüncül gelişiminin önemsenmesi
D) Toplumlar arası kültürel alışverişin hızlanması
E) Kuşaklar arası çatışmalar

2. Nevin Hanım, psikolojik danışma ve rehberlik servisi olmayan bir okula, okulun ilk psikolojik danışmanı olarak atanmıştır. Nevin Hanım'ın okulda yaptığı ilk iş, daha önce psikolojik danışmanla birlikte çalışmamış olan öğretmenleri; rehberliğin temel felsefesi, ilkeleri ve kavramları hakkında bilgilendirmek olmuştur.

Buna göre okul psikolojik danışmanının yaptığı bilgilendirmenin en önemli amacı aşağıdakilerden hangisidir? (2020)

A) Ortak bir rehberlik anlayışı oluşturmak
B) Oryantasyon sürecini hızlandırmak
C) Öğretmenlerle ilişkilerini güçlendirmek
D) Rehberlik programını tanıtmak
E) İzleme ve değerlendirme yapmak

3. Rehberlik hizmetleri, eğitim kademelerine göre

I. kullanılan teknik ve yöntemler,
II. hedef davranışlar,
III. genel amaç ve ilkeler

hususlarının hangileri açısından farklılaşmaktadır? (2022 İPTAL)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Yediiklim Yayıncılık

ÇÖZÜMLER

1. Rehberliğin Ortaya Çıkmasını Gerektiren Gelişmeler

Rehberliğin ortaya çıkmasını gerektiren gelişmeler düşünüldüğünde;

1) Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Etmenler

a. Hızlı Değişim Sonucu Topluma Uyumun Güçleşmesi
- Kültürel alışverişin hızlanması
- İnanç ve değerlerdeki değişmeler
- Bilim ve teknolojideki değişmeler
- Nüfus artışı ve güçler
- Kuşak çatışmaları
- Ruhsal bozukluklar

b. Aile Yapısı ve Fonksiyonunun Değişmesi
- Geleneksel aileden çekirdek aileye geçilmesi
- Kadının çalışma hayatına girmesi
- Ailenin görevlerinden bazılarının okula kayması

c. Toplumun Nitelikli İnsan Gücü İhtiyacının Artması
- İş hayatındaki gelişmeler
- Meslek ve teknik iş bölümlerinin artması
- Mesleklerin çeşitlenmesi

Yukarıdaki analizden hareketle "eğitimde bireyin bütüncül gelişimi" sosyolojik nedenler arasında değildir.

Cevap C

2. PDR hizmetinde okul psikolojik danışmanı okulda bulunan öğretmenlerle bir araya gelerek rehberliğe dair ortak ve etkili bi bakış açısı kazandırmayı hedeflemektedir. Bu durum PDR hizmetlerinde müşavir (konsültasyon) hizmetlerine işaret etmektedir.

Cevap A

3. Okuldan okula kademeden kademeye plan program, materyal, yöntem teknikler, hedef davranışlar, öğretmenler, faaliyetler değişkenlik gösterirken rehberliğin genel amaç ve ilkeleri değişmezdir. Bu nedenle cevap D seçeneği olacaktır.

Cevap D

1. I. Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve beklentileri
II. Velilerin beklentileri
III. Sınıf öğretmenlerinin öğretim yetkinlik düzeyleri
IV. Okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik düzeyi

Kapsamlı gelişimsel rehberlik programı hazırlayan bir okul psikolojik danışmanı, yukarıdakilerden hangilerini göz önünde bulundurmalıdır? (2017)

A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve IV
E) II, III ve IV

2. Gelişimsel rehberlik anlayışını benimseyen bir sınıf rehber öğretmeninin;

I. öğrencilerin gelişim kayıtlarını tutma,
II. ihtiyaç duyan öğrencilere psikolojik yardım verme,
III. okul rehberlik programını geliştirme,
IV. okul psikolojik danışmanıyla iş birliği yapma

çalışmalarından hangilerini gerçekleştirmesi beklenir? (2018)

A) I ve III B) I ve IV
C) II ve IV D) I, II ve III
E) II, III ve IV

3. Aşağıdaki örnek olaylardan hangisinin, gelişimsel rehberlik anlayışını benimsemiş bir okulda yaşanmış olması <u>beklenmez</u>? (2019)

A) Öğretmen, arkadaşlarıyla iletişim kuramayan bir öğrenciyi sınıfla kaynaştırmak için etkinlik yapar ve bu durum hakkında rehberlik servisini bilgilendirir.
B) Okuldaki tüm öğrencilerin rehberlik hizmetlerinden yararlanabilmesi amacıyla okul yönetimi tarafından bir rehberlik saati planlaması yapılır.
C) Bir okul psikolojik danışmanı, rehberlik çalışmalarını planlarken öncelikle problemli öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun çalışmalara odaklanır.
D) Bir okul psikolojik danışmanı, görev yaptığı lisede sınav kaygısı yüksek olan öğrencileri belirleyerek bu öğrencilere grupla psikolojik danışma hizmeti verir.
E) Bir okul psikolojik danışmanı, gerekli gördüğü hâllerde okulda görev yapan diğer öğretmenlere müşavirlik hizmeti sunar.

4. İlkokula yeni başlayan Can, iki gün okula gittikten sonra ağlayarak annesine artık okula gitmek istemediğini söyler. Annesi, Can'ın okula neden gitmek istemediğini anlamaya çalışır. Sonunda Can'ın okulda tuvalet ihtiyacını nasıl karşılayacağını bilmediğini, iki gündür bu yüzden okulda çok zorlandığını öğrenir.

Buna göre Can'ın okula gitmekte zorlanması aşağıdaki rehberlik hizmetlerinden hangisinin eksikliğinden kaynaklanmaktadır? (2020)

A) İzleme ve değerlendirme
B) Bireyi tanıma
C) Bilgi toplama ve yayma
D) Müşavirlik
E) Oryantasyon

/yediiklimyayincilik

5. **Okuldaki öğrencilerin üst eğitim kurumlarını tanıması için okul gezileri düzenleyen bir okul psikolojik danışmanının yapmış olduğu bu etkinlik, aşağıdaki rehberlik hizmetlerinin hangisi kapsamında ele alınabilir? (2022 İPTAL)**

A) Bilgi toplama ve yayma
B) İzleme ve değerlendirme
C) Oryantasyon
D) Bireyi tanıma
E) Müşavirlik

6. **Gelişimsel rehberlik anlayışını benimseyen bir sınıf rehber öğretmeninin aşağıdaki çalışmalardan hangisini gerçekleştirmesi beklenmez? (2022 İPTAL)**

A) Sınıf rehber öğretmeni olduğu sınıfın her bir öğrencisini tanımaya çalışmak
B) İhtiyaç duyan öğrencilere psikolojik danışma hizmeti sunmak
C) Okul rehberlik programının geliştirilmesine ve uygulanmasına yardım etmek
D) Okul psikolojik danışmanı ve diğer okul çalışanlarıyla iş birliği yapmak
E) Sınıfındaki öğrencilerin birbirleriyle uyum sağlamalarına yardımcı olmak

7. **Aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğrudan ve dolaylı rehberlik hizmetlerine örnek verilmiştir? (2022)**

A) Bilgi toplama ve yayma - Bireyi tanıma
B) Oryantasyon - İzleme
C) Yöneltme ve yerleştirme - Çevre ile ilişkiler
D) Psikolojik danışma - Yöneltme ve yerleştirme
E) Araştırma ve değerlendirme - Müşavirlik

8. **Aşağıdakilerden hangisi gelişimsel rehberlik programlarının özelliklerinden değildir? (2022)**

A) Öğrenci düzeylerine dayalı olarak ardışık olması
B) Esnek bir yapıda olması
C) Tüm öğrencilere yönelik olması
D) Eğitimsel bir temelinin olması
E) Terapötik unsurlara dayalı olması

Yediiklim Yayıncılık

1. Kapsamlı gelişimsel rehberlik programı hazırlayan okul psikolojik danışmanı öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve beklentileri, velilerin beklentileri, okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik düzeyini göz önünde bulundurmalıdır. Ancak sınıf öğretmenlerinin öğretim yetkinlik düzeyleri göz önünde bulundurulması gereken bir unsur değildir.

Cevap D

2. Ülkemizde 2005 yılından itibaren uygulanmaya başlayan gelişimsel rehberlik anlayışı ile ilgili bu soruda öncüller tek tek incelendiğinde I numaralı öncül öğrencilerin gelişim kayıtlarını tutma gelişimsel rehberlik anlayışının temelini oluşturmaktadır. II numaralı öncül ihtiyaç duyulan öğrencilere psikolojik yardım yapılır ifadesi doğru değildir çünkü gelişimsel rehberlik tepkisel değil ön görüsel bir anlayışla oluşturulmuştur. III numaralı öncülde okul rehberlik programının hazırlanması sınıf rehber öğretmenlerinin işi değil okul rehberlik öğretmeninin işidir dolayısıyla bu ifade yanlıştır. IV numaralı öncülde okul rehber öğretmeni ile iş birliği yapmalıdır ifadesi doğrudur çünkü gelişimsel rehberlik anlayışı okuldaki tüm personelin iş birliği esasına göre oluşturulmuş bir sistemdir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı I ve IV numaralı öncüllerdir.

Cevap B

3.

Geleneksel Yaklaşım	Gelişimsel Yaklaşım
Kriz odaklıdır.	Her dönemde gelişmeyi hedefler.
Bilgi verme ağırlıklıdır.	Tüm hizmetlere yoğunlaşır.
Uzman odaklıdır.	Öğretmen odaklıdır.
Görev yönelimlidir.	Hedef yönelimlidir.
Problemli öğrencilere yöneliktir.	Tüm öğrencilere yöneliktir.
Tepkiseldir.	Yaratıcı ve esnektir.
Tüm kurumlardadır.	Sadece eğitim kurumlarındadır.
Ortaöğretim ağırlıklıdır.	Okul öncesinden lise son sınıfa kadardır.
Öğretimden ayrışmıştır.	Öğretimle kaynaşmıştır.

Yukarıdaki analizden hareketle "gelişimsel anlayış" öncelikle problemli öğrencilere yoğunlaşmaz.

Cevap C

4. Soruda yeni ifadesi aslında bizi çok net bir şekilde oryantasyon hizmetine götürmelidir. Burada okula yeni başlayan öğrenciye okula tanıtma sürecine dair bir hizmet verilmemiş ve öğrencinin yeni olan duruma adaptasyonu sağlanmamıştır. Dolayısı ile eksikliği olan hizmet oryantasyon olarak tanımlanabilir.

Cevap E

5. Bilgi toplama ve yayma bireyin ihtiyacı doğrultusunda bilgi verme amaçlı yapılan çalışmalardır. Okuldaki öğrencilerin üst eğitim kurumlarını tanıması için okul gezileri düzenleyen bir okul psikolojik danışmanının yapmış olduğu bu etkinlik bilgi toplama ve yayma hizmeti ile açıklanır.

Cevap A

Ayo Yayıncılık Eğitim Yayıncılık

6. Gelişimsel rehberlik çağdaş eğitimin kullandığı rehberlik modelidir. Bu modelde rehberlik hizmetleri sadece sorun yaşayan bireye dönük değil herkese yöneliktir. Bunun yanında sınıf rehber öğretmeni olduğu sınıfın her bir öğrencisini tanımaya çalışır, okul rehberlik programının geliştirilmesine ve uygulanmasına sınıf rehber öğretmeni yardım eder ve işbirliği yapar, sınıfındaki öğrencilerin birbirleriyle uyum sağlamalarına yardımcı olur.

Cevap B

7. **Doğrudan Verilen Hizmetler**
   - Psikolojik danışma hizmetleri
   - Bireyi tanıma hizmetleri
   - Bilgi toplama - yayma hizmetleri
   - Oryantasyon hizmetleri
   - Yöneltme - yerleştirme hizmetleri
   - İzleme hizmetleri
   - Sevk hizmetleri

   Dolaylı Olarak Verilen Hizmetler
   - Program - plan hazırlama hizmetleri
   - Araştırma değerlendirme hizmetleri
   - Müşavirlik (konsültasyon) hizmetleri
   - Veli - çevre ilişkileri hizmetleri

Cevap C

8. **Gelişimsel Model (Mathiewson)**
   - En çağdaş rehberlik modelidir.
   - Bireyin içinde bulunduğu gelişim döneminde gerçekleştirilmesi gereken kritik görevleri kazanması için sunulan bir modeldir.
   - Kişi kritik dönemleri sağlıklı atlatamazsa mutlu olamaz. Bunu savunan kişi, gelişim psikolojisinde gelişim görevleri modelini oluşturan Havighurst'tur.
   - Gelişimsel rehberlik modeli, Havighurst'un modeli üzerine kurgulanmıştır.
   - Gelişimsel rehberlik, kritik dönem kavramı üzerine kurgulanmıştır.
   - Günümüzde, dünyada ve Türkiye'de kullanılan rehberlik modelidir.
   - Rehberlik, geleneksel model ve gelişimsel model olarak ikiye ayrılır.

"Geleneksel model" demek kötü ve eski bir model demek değildir. Çünkü rehberliğin temelinde her şekilde birey yer almaktadır. Dünyada kullanılan Parson Modeli, eğitimle kaynaştırılmış model, klinik model ve karar vermeye yardımcı model geleneksel iken; gelişimsel rehberlik modeli, çağdaş model olarak kabul edilir. Terapötik unsurlara dayalı olması geleneksel rehberlik programı kapsamındadır.

Cevap E

Yediiklim Yayıncılık

1. Bir okul psikolojik danışmanı, dönem ortasında okula yeni başlayan bir grup öğrenciyi okul hakkında bilgilendirmiş ve bu öğrencilerin dersine giren öğretmenlere de öğrenciler hakkında bilgi vermiştir.

Buna göre okul psikolojik danışmanının gerçekleştirdiği iki hizmet türü, aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir? (2019)

A) Bilgi toplama ve yayma - Çevre ile ilişkiler
B) Oryantasyon - Müşavirlik
C) Bilgi toplama ve yayma - Müşavirlik
D) Oryantasyon - Çevre ile ilişkiler
E) Oryantasyon - Bilgi toplama ve yayma

2. **Aşağıdakilerden hangisi gelişimsel rehberlik anlayışına uygun rehberlik programı hazırlarken göz önünde bulundurulacak kurallar arasında değildir? (2020)**

A) Öğrencilerin gelişim görevlerine uygun yeterliliklerinin belirlenmesi
B) Öğrencilere kazandırılması istenen davranışların gözlemlenebilir şekilde tanımlanması
C) Rehberlik hizmetine ihtiyacı olmayan öğrencilerin program dışında tutulması
D) Kazandırılması istenen davranışlara uygun etkinliklerin planlanması
E) Uygulanacak etkinliklerin öğretim programlarıyla kaynaştırılması

3. Bir televizyon programına katılan psikolojik danışman yapmış olduğu konuşmada "Öğretmenler çocukların fizyolojik, psikolojik, sosyal ve bilişsel gelişimlerine ilişkin bilgi sahibi olmalıdırlar. Çünkü öğrencilerinin her birinin bu alanlardaki gelişimlerini desteklemek gibi bir görevleri de bulunmaktadır. Öğretmenlerin eğitim-öğretim etkinliklerinin her alanına önem veren bir kişiliğe sahip olması, onların başarılı bireyler yetiştirmelerinin önünü açacaktır." demiştir.

Psikolojik danışman, bu ifadesiyle aşağıdaki rehberlik işlevlerinden hangisini vurgulamıştır? (2021)

A) Önleyici
B) Uyum sağlayıcı
C) Tamamlayıcı
D) Yöneltici
E) Ayarlayıcı

4. Hale Öğretmen sınıfına ikinci dönem başında kaydolan bir öğrencisinin genelde yalnız olduğunu, diğer öğrencilerin onunla aynı sıraya oturmaktan kaçındığını ve grup ödevlerinde kimse tarafından tercih edilmediğini fark etmiştir. Bu durumu çözebilmek için okul psikolojik danışmanıyla birlikte "farklılıklarını tanıma ve takdir etme" konulu bir sınıf rehberlik etkinliği tasarlamışlardır. Ardından, öğretmen sınıfındaki tüm öğrencilerle beraber etkinliğin uygulamasını gerçekleştirmiştir.

Hale Öğretmen'in sınıfta gerçekleştirdiği bu etkinlik aşağıdaki rehberlik hizmetlerinin hangisi kapsamında yer almaktadır? (2022 İPTAL)

A) Oryantasyon
B) Eğitsel
C) Mesleki
D) Konsültasyon
E) Kişisel

/yediiklimyayincilik

5. Ali ve Mehmet sıra arkadaşıdır. Ali, esprilerinden çok hoşlandığı Mehmet'le birlikte oturmaktan memnundur. Mehmet ise daha çok ders çalışabilmek için notları yüksek olan bir arkadaşıyla oturmak ister. Bu durumu fark eden Ali, Mehmet'e küser.

Glasser'ın davranışı güdülediğini ileri sürdüğü temel ihtiyaçlar dikkate alındığında Ali ve Mehmet'in ilişkilerinin bozulmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir? (2022)

A) Ali'nin eğlence ihtiyacını, Mehmet'in ise güç ihtiyacını karşılamak istemesi

B) Mehmet'in özgürlük ihtiyacının, Ali'nin özgürlük ihtiyacından baskın olması

C) Ali'nin ait olma ihtiyacını Mehmet'le olan arkadaşlığından karşılamak istemesi

D) Ali'nin ait olma ihtiyacı ile Mehmet'in ait olma ihtiyacının uyuşmaması

E) Ali'nin ait olma ihtiyacının Mehmet'in özgürlük ihtiyacından daha baskın olması

/yediiklimyayincilik

1. Oryantasyon

Öğrencileri yeni bir duruma veya yeni bir ortama alıştırmak amacıyla yürütülen çalışmaları içermektedir. Eğitim-öğretim kurumlarında okula başlama, okul değişikliği, sınıf değişikliği, sistem değişikliği vb. durumlarda oryantasyon hizmetine ihtiyaç duyulmaktadır.

- Eğitim yaşantısı içinde karşılaştığı durumlara alışabilmesi, uyum sağlaması için yapılan yardımlardır.
- Oryantasyon hizmeti daha çok eğitsel rehberlik kapsamında değerlendirilir.
- Oryantasyon hizmeti özellikle önleyici ve uyum sağlayıcı, rehberlik işlevleriyle yakından ilişkilidir.

Müşavirlik (Konsültasyon)

- Psikolojik danışman ile öğrenciyle yakından ilgili bir ya da daha fazla kişinin(öğretmen, yönetici, veli) iş birliği içinde, öğrencinin gelişmesine yönelik kurdukları yardım ilişkisidir.
- Öğrencinin kendisine değil, öğrenciyle yakından ilgili diğer bireylere ortak bir anlayış, yol, tutum, akıl, dil oluşturmak, iş birliği yapmak amacıyla bilgi verme, görüş alışverişinde bulunma demektir.
- Yukarıdaki analizden hareketle okula yeni başlayan öğrenciye sunulan hizmet oryantasyon hizmetidir. Ayrıca bu konuda öğretmenlere bilgi verilmesi müşavirlik hizmetidir.

Cevap B

2. PDR hizmetinde gelişimsel rehberlik ülkemizde de etkin biçimde kullanılmaktadır. Bu hizmetler bireyin içinde bulunduğu gelişim döneminin kritik davranışlarını kazanmasını amaçlamaktadır. Bu durumda gelişimsel rehberlik hizmetleri belli bir öğrenci grubuna dönük değil herkese dönük bir hizmet olarak kabul edilmektedir.

Cevap C

3. Soruda okul psikolojik danışmanı katıldığı televizyon programında çocukların gelişim alanları konusunda bilgi sahibi olması gerektiği ifadesi bizi geliştirici rehberlik işlevine götürüyor gibi olsa da sorunun devamında öğretmenlerin bu alanlarda bilgi sahibi olması onların eğitim öğretim sürecindeki verimliliğini arttıracaktır ifadesi ile tamamlayıcı rehberlik işlevinin akla gelmesini hedeflemektedir. Eğer rehberlik hizmetleri eğitim öğretim sürecinde eksikliklerin giderilmesi amacıyla kullanılırsa akla ilk gelmesi gereken rehberlik işlevi tamamlayıcı işlev olarak kabul edilmektedir. Eğer soruda bireylerin içinde bulunduğu gelişim dönemlerine ait krizlerin sağlıklı atlatılması amacıyla sunulan yardımdan bahsedilseydi cevap rehberliğin geliştirici işlevi olarak kabul edilirdi.

Cevap C

4. Problem alanına göre rehberlik hizmetlerinden kişisel rehberlik uzmanlık gerektiren bireyin duyuşsal problemleriyle baş etmesi için sunulan rehberlik hizmetidir. Soruda bireyin yalnız olması ve sınıf tarafından ötekileştirilmesi durumunda kullanılması gereken problem alanına göre rehberlik hizmeti kişisel rehberliktir.

Cevap E

5. **Glasser'in Temel Öğretme Modeli:** Öğrencilerin sınıfta ve sınıf dışındaki öğrenme – öğretme yaşantılarında başarılı olabilmesi için onların iyi davranışlar seçmelerine yardımcı olmaya dayanmaktadır. Okul öğrencilerin temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir eğitim düzenleyip onları tatmin etmelidir. Okulda verilen öğretimin kalitesi disipline de olumlu yansıyacaktır. Bu modelde uygulamalar önemli olduğu için, öğretme işinin düzenlenmesinin en iyi öğretmen tarafından yapılacağı belirtilmektedir. Öğretim, öğretmenin sorumluluğundadır. Öğrenciler bütün performanslarını ortaya koymalı, kaliteli eğitim hizmeti verilmelidir. Sınıf ortamı samimi, içten ve destekleyici olmalıdır. Öğrenci kendi çalışmasını değerlendirmeli ve geliştirmelidir. Glasser, insan ihtiyaçlarını beş grupta toplamıştır: Fizyolojik ihtiyaçlar, sevgi, güç, özgürlük ve eğlence.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

1. Aşağıdakilerden hangisi grup rehberliğinin temel özelliklerinden biri değildir? (2017)

A) Amacı grubun gelişmesini sağlamaktır.

B) Sadece okul psikolojik danışmanının verdiği bir hizmettir.

C) Grup süreci, grup dinamiğiyle benzerdir.

D) Gerektiğinde bireysel rehberliğin yerini alabilir.

E) Temelde bilgi verme etkinliğidir.

ÇÖZÜMLER

1. Grup rehberliğinin amacı grubun gelişmesini sağlamaktır, grup süreci grubun dinamiğiyle benzerdir, gerektiğinde bireysel rehberliğin yerini alabilir, temelde bilgi verme etkinliğidir. Ancak grup rehberliği sadece okul psikolojik danışmanının verdiği bir hizmet değildir, sınıf rehber öğretmeni de verebilir.

Cevap B

/yediiklimyayincilik

1. Sınıf rehber öğretmeni Enver Öğretmen, rehberlik saatinde öğrencilerine farklı öğrenme stilleriyle ilgili bilgi vermiştir. Bilgilendirme sonunda öğrencilerin hangi öğrenme stiline sahip olduklarını tespit etmek amacıyla "Öğrenme Stilleri Belirleme Listesi"ni doldurmalarını istemiştir. Sınıfın tamamının görsel veya işitsel öğrenme stiline sahip öğrencilerden oluştuğunu görmüştür.

Buna göre öğrencilerinin daha kolay öğrenmelerini sağlamak isteyen Enver Öğretmen'in;

I. oturma düzeni oluşturmadan, öğrencilerin serbestçe hareket edebilecekleri bir sınıf ortamı oluşturması,

II. grup veya ikili çalışmalarda tartışma yöntemini kullanması,

III. öğrencileri için hazırladığı sunumlarda sesli materyallere de yer vermesi,

IV. konuyu şema ve grafik hâline getirerek anlatması

uygulamalarından hangileri doğrudur? (2017)

A) I ve III B) I ve IV C) III ve IV
D) I, II ve III E) II, III ve IV

2. Ayşen Öğretmen, sınıftaki bazı öğrencilerin ders esnasında izin almadan kısa aralıklarla yerlerinden kalkıp sınıf içinde dolaştırdıklarını ve bazı zamanlarda da dersi dinlemek yerine pencereden bahçeyi seyrettiklerini gözlemlemiştir. Bunu gören diğer öğrencilerin de benzer davranışlar sergilediğini fark etmiştir.

Ayşen Öğretmen, sınıfındaki bu problemi çözmek için kendisine;

I. Sınıfı etkili bir şekilde yönetebiliyor muyum?

II. Sınıf kurallarından öğrencilerimin haberdar olmalarını sağladım mı?

III. Kurallara uyan öğrencileri ödüllendiriyor muyum?

IV. Kurallara uymayan öğrenciler için kuralları ağırlaştırmalı mıyım?

sorularından hangilerini sormalıdır? (2017)

A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III
D) I, III ve IV E) I, II, III ve IV

3. Lise öğrencisi Selçuk, ders çalışma konusunda yaşadığı sıkıntılar nedeniyle sınıf rehber öğretmeninden yardım istemiştir. Sınıf rehber öğretmeni, Selçuk'a hafta içi okul sonrası zamanını ve hafta sonu bir gününü nasıl geçirdiğini anlatmasını söylemiştir. Aynı zamanda çalışma ortamına dair bazı sorular sormuştur. Anlattıklarından yola çıkarak Selçuk'un yaşadığı sıkıntının zamanı verimli kullanamamak ve çalışma ortamını gerekli şekilde düzenlememekten kaynaklandığını belirlemiştir.

Buna göre, sınıf rehber öğretmeninin Selçuk'a;

I. yapmak zorunda olduklarını, önceliklerini belirlemesi ve bunlara yeterli zaman ayırması,

II. hazırladığı plana bir kez uymaması durumunda plana dayalı çalışmayı bırakması,

III. ders çalıştığı ortamı dikkatini dağıtabilecek eşyalardan arındırması ve düzenli tutması,

IV. çalışma masasında çalışmaktan sıkıldığı durumlarda yatarak veya kanepede uzanarak çalışması

önerilerinden hangilerini sunması uygundur? (2017)

A) I ve III B) II ve III C) II ve IV
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

4. Bir öğretmen, öğrencilerine ödev verirken;

I. öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun olması,

II. bilgilerin kitaplardan, kolayca bulunabilir nitelikte olması,

III. amacının öğrencilere net bir şekilde ifade edilmesi,

IV. öğrencileri düşünmeye ve araştırmaya yönlendirecek nitelikte olması

unsurlarından hangisine önem vermelidir? (2018)

A) I ve II B) I ve IV C) III ve IV
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

yediiklimyayıncılık

5. Eğitsel rehberlik hizmetleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur? (2019)

A) Genellikle gruplar hâlinde değil, bireysel olarak sunulur.

B) Yalnızca akademik anlamda başarısız öğrencileri kapsar.

C) Öğrencinin kişisel ve sosyal alandaki gelişim ihtiyaçlarının karşılanmasına yöneliktir.

D) Ulaşılması beklenen hedefler soyut olarak ifade edilir.

E) Yönetici, öğretmen, uzman ve veli iş birliğini gerektirir.

6. I. Öğrenme stillerini belirleme

II. Çok boyutlu düşünme becerisi kazandırma

III. Motivasyon artırıcı çalışmalar yapma

IV. Kendi değerlerini keşfetmelerine yardımcı olma

Yukarıdakilerden hangileri eğitsel rehberlik kapsamında verilebilecek hizmetlerdendir? (2020)

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) I, II ve III E) II, III ve IV

7. Bir okulda yapılan;

I. okul psikolojik danışmanının, okula yeni başlayan öğrencilere okulun işleyişiyle ilgili bilgi vermesi

II. sınıf rehber öğretmeninin, öğrencilere çatışma çözme ve arabuluculuk hakkında sunum yapması,

III. rehberlik ve araştırma merkezinden gelen psikolojik danışmanın, öğrencilere iş yaşamı, meslekler ve istihdam konusunda seminer vermesi,

IV. sınıf rehber öğretmeninin, tüm sınıfın katılımıyla sınıfta uyulması gereken kuralları saptaması

çalışmalarından hangileri eğitsel rehberlik hizmeti kapsamında değerlendirilir? (2021)

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III D) III ve IV E) II, III ve IV

8. Sınıf rehber öğretmeninin görevlerine ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (2022 İPTAL)

A) Okul psikolojik danışmanı tarafından hazırlanan sınıf rehberlik planını uygulamak ve sonuçlarını raporlaştırarak yıl sonunda rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletmek

B) Uzmanlık bilgisi gerektirmeyen bireyi tanıma tekniklerini okul psikolojik danışmanıyla iş birliği içerisinde uygulamak ve sonuçlarını rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle paylaşmak

C) Sınıfa yeni gelen veya uyum güçlüğü yaşayan öğrencilerin okula uyum sağlamaları sürecinde rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle iş birliği içerisinde çalışmak

D) Öğrencilerin ihtiyaç duyduğu rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini belirleyerek okulun rehberlik programına yansıtılmak üzere rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletmek

E) Okul psikolojik danışmanıyla iş birliği yaparak öğrencilerini ilgi, yetenek, değer, akademik başarı ve kişilik özelliklerine uygun seçmeli derslere, sosyal etkinliklere yönelt-mek

/yediiklimyayincilik

1. Enver Öğretmen'in öğrencilere uyguladığı "Öğrenme Stilleri Belirleme Listesi"nin sonuçlarına göre sınıfındaki öğrencilerin görsel veya işitsel öğrenme stiline sahip olduğu görülmektedir. Bu durumda Enver Öğretmen'in II, III ve IV. öncüllerde verilen uygulamaları yapması doğru olacaktır. Ancak oturma düzeni oluşturmadan, öğrencilerin serbestçe hareket edebilecekleri bir sınıf ortamı oluşturması etkili olmayacaktır.

Cevap E

2. İstenmeyen davranış karşısında öğretmenin yapması gerekenler arasında; I, II ve III. özelliğin dikkate alması beklenir. Ancak IV. özellikte yer alan "Kurallara uymayan öğrenciler için kuralları ağırlaştırmalı mıyım?" sorusu istenmeyen davranışların azalmasına değil aksine artmasına sebep olur. Bu yüzden IV. özelliğe uyması istenmez.

Cevap C

3. Soruda verilen bilgiler doğrultusunda Selçuk'un dikkat dağınıklığı problemi yaşadığı ve zamanı etkili kullanamadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Yapmak zorunda olduklarını, önceliklerini belirlemesi ve bunlara yeterli zamanı ayırması zamanı etkili kullanmasına yardımcı olurken ders çalıştığı ortamı dikkatini dağıtabilecek eşyalardan arındırması ve düzenli tutması dikkatini toplamasına yardımcı olacaktır.

Cevap A

4. Eğitsel rehberlik hizmetleri kapsamında kullanılan bu soruda ödev verme süreci ile ilgili ilkeler yoklanmıştır. Soru öncülleri incelendiğinde verilen ödevlerin öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun olması, amacın öğrencilere net bir şekilde açıklanması ve öğrenciler düşündürmeye, araştırmaya yönlendirecek nitelikte olması kesinlikle beklenmektedir. Ancak hazır kaynaklardan edinilebilir olması sağlıklı bir durum değildir. Dolayısıyla sorunun doğru cevabı I, III ve IV olarak kabul edilecektir.

Cevap D

5. Eğitsel rehberlik

- Bireyin eğitim ortamından en üst seviyede verim elde etmesi için sunulan hizmetlerdir.
- Eğitsel rehberliğin ana amacı bireyin "kendi öğrenme süreçlerinin farkında olmasını sağlamaktır."
- Hem bireysel hem grup hâlinde sunulabilir.
- Tüm öğrencilere yöneliktir.
- Rehberlik sürecinin bileşenleri ile işbirliği gerektirir.

Yukarıdaki analizden hareketle; yönetici, öğretmen, uzman ve veli iş birliğini gerektirir.

Cevap E

Yediiklim Yayıncılık

6. Eğitsel rehberlik hizmetleri öğrenmeyi öğrenme hizmetleri kapsamında ele almaktadır. Burada temel amaç çocuğun eğitimden aldığı verimi maksimum düzeye çıkarmaktır. Eğitsel rehberlik hizmetleri kapsamında öğrenme stilleri belirleme, üst düzey ve çok yönlü düşünme becerisi geliştirme ve çocuklarda öğrenme motivastonu arttırıcı çözümler olarak düşünülebilir. IV. öncülde verilen kendi değerlerini keşfetme ifadesi daha çok kişisel - sosyal rehberlik kapsamında ele alınabilecek bir uygulamadır.

Cevap D

7. Soruda verilen öncüllerden hangilerinin eğitsel rehberlik hizmetleri ile ilgili olduğu sorulmuştur. Burada verilen öncüller incelendiğinde I. Öncülde okul rehber öğretmeninin okula yeni başlayan öğrencilere işleyiş ile ilgili bilgi vermesi oryantasyon hizmetidir ve eğitsel rehberlik hizmetleri kapsamında değerlendirilebilir. II. Öncülde çatışma çözme ve arabuluculuk konusunda bilgi verilmesi ifadesi kişisel-sosyal rehberlik kapsamında değerlendirilebilir. III. Öncülde ise rehberlik araştırma merkezine gelen öğrencilere iş, yaşam, meslek ve istihdam ile ilgili bilgi verilmesi mesleki rehberlik kapsamında yapılan bir çalışmadır. IV. Öncülde yapılan uygulama ise sınıf kurallarının öğrencilerle birlikte belirlenmesi öğrenci katılımını arttıran bir uygulama olarak kabul edildiği için eğitsel rehberlik hizmetleri kapsamında ele alınan bir çalışmadır. Dolayısıyla I ve IV numaralı öncüller eğitsel rehberlik hizmetleri kapsamında ele alınan çalışmalar olarak kabul edilebilir.

Cevap B

8. Sınıf rehber öğretmeni;

B) Uzmanlık bilgisi gerektirmeyen bireyi tanıma tekniklerini okul psikolojik danışmanıyla iş birliği içerisinde uygulamak ve sonuçlarını rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle paylaşır.

C) Sınıfa yeni gelen veya uyum güçlüğü yaşayan öğrencilerin okula uyum sağlamaları sürecinde rehberlik ve psikolojik danışma servisiyle iş birliği içerisinde çalışır.

D) Öğrencilerin ihtiyaç duyduğu rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini belirleyerek okulun rehberlik programına yansıtılmak üzere rehberlik ve psikolojik danışma servisine iletir.

E) Okul psikolojik danışmanıyla iş birliği yaparak öğrencilerini ilgi, yetenek, değer, akademik başarı ve kişilik özelliklerine uygun seçmeli derslere, sosyal etkinliklere yönel-tir.

A) Sınıf rehberlik programının hazırlanmasından ve uygulanmasından sınıf rehber öğretmeni sorumludur.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

1. Bir ilkokulda görev yapan Psikolojik Danışman Merve Hanım, çocukların bu yaşlarda meslek bilincini kazandıklarının ve meslek gelişimi açısından kritik dönemde olduklarının farkındadır. Merve Hanım bu nedenle mesleki rehberlik hizmetleri kapsamında, öğrencilerine bazı yeterlilikler kazandırmayı amaçlamaktadır. Amacı doğrultusunda "Annemin Mesleği, Babamın Mesleği" ve "Meslekler" gibi çeşitli etkinlikler yapmayı planlamaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Merve Hanım'ın öğrencilerine kazandırmayı planladığı yeterliliklerden değildir? (2017)

A) Kişisel nitelikleri ile çalışma ve iş yaşamı arasındaki ilişkileri anlama
B) Meslekleri keşfetme
C) Birlikte çalışmayı öğrenme
D) Mesleki doyum ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi fark etme
E) Toplumsal gelişmenin iş yaşamını nasıl etkilediğini anlama

2. Ginzberg ve arkadaşlarının mesleki gelişim kuramına göre, meslek seçimiyle ilgili;

I. Bir süreçtir.
II. Belli bir zaman dilimi içinde yapılan bir tercihtir.
III. Meslek tercihi büyük ölçüde geri dönülmezdir.
IV. Meslek seçim süreci daima bir uzlaşmayı içermektedir.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2017)

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) I, II ve IV E) I, III ve IV

3. Meslek ve iş arasındaki ilişkiyle ilgili;

I. İş, mesleki bilgi ve becerilerin uygulama alanına konmasıdır.
II. İş, benzer meslekleri içine alan daha geniş bir kategoridir.
III. Hem meslek hem de iş toplumsal bir ihtiyacı karşılar.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2018)

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. Okul Psikolojik Danışmanı Sıtkı Bey, meslek seçimi konusunda kararsızlık yaşadığını belirten öğrencisi Yavuz'un öncelikle kişilik yapısını belirlemek istemiştir. Çünkü Sıtkı Bey, meslek seçimini kişiliğin bir ifadesi olarak görmektedir.

Buna göre Sıtkı Bey, aşağıdaki mesleki rehberlik kuramlarından hangisinin anlayışını benimsemiştir? (2018)

A) Super'ın benlik kuramı
B) Parsons'ın özellik-faktör kuramı
C) Holland'ın tipoloji kuramı
D) Roe'nun ihtiyaç kuramı
E) Ginzberg ve arkadaşlarının gelişim kuramı

5. Aşağıdakilerden hangisi ilk ve ortaokullarda sunulan mesleki rehberlik hizmetlerinin amaçlarından biri değildir? (2019)

A) Öğrencilerin çalışmaya yönelik olumlu tutum geliştirmeleri
B) Öğrencilerin hangi tür faaliyetlerden hoşlandıklarını fark etmeleri
C) Öğrencilerin çevrelerindeki kişilerin mesleklerini ve yaptıkları işleri tanımaları
D) Öğrencilerin kendi özelliklerine uygun mesleki tercihler yapmaları
E) Öğrencilerin çalışma yaşamının önem ve gereğini anlamaları

/yediiklimyayincilik

6. Okul Psikolojik Danışmanı Kerem Bey, bir mesleğin gerektirdiği niteliklerle bireyin sahip olduğu nitelikler ne kadar benzer olursa bireyin mesleki başarısının da o kadar yüksek olacağına inanmaktadır. Okulda gerçekleştirdiği mesleki rehberlik hizmetleri uygulamalarında da bu inanışa uygun hareket etmektedir.

Kerem Bey'in benimsemiş olduğu mesleki gelişim kuramı aşağıdakilerden hangisidir? (2020)

A) Ginzberg ve arkadaşlarının gelişim kuramı
B) Parsons'ın özellik faktör kuramı
C) Holland'ın kişilik kuramı
D) Super'ın benlik kuramı
E) Roe'nun ihtiyaç kuramı

7. Aşağıdakilerden hangisi ortaöğretim döneminde yapılması gereken mesleki rehberlik çalışmalarının en önemli amaçlarından biridir? (2020)

A) Tüm mesleklere karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olmak
B) Çalışma yaşamı için gerekli tutumları kazandırmak
C) Kariyer planlama becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak
D) Her mesleğin topluma bir katkısı olduğunu görmelerine yardım etmek
E) Meslek seçiminde cinsiyete ilişkin kalıp yargıların etkisini fark etmelerine yardımcı olmak

8. Aşağıdakilerden hangisi ilkokul düzeyindeki öğrencilere mesleki rehberlik hizmetleri sunulurken dikkat edilmesi gereken temel ilkelerden <u>değildir</u>? (2021)

A) Mesleki gelişimin bir süreç içerisinde gerçekleştiğini benimseyerek çocuğun içinde bulunduğu mesleki gelişim görevlerini desteklemek
B) Öğretim hedefleri uygulamalarında mesleki rehberlik hedeflerini de dikkate almak
C) Çocukların, bütün meslekların gerekli ve önemli olduğunu kavramalarına çalışmak
D) Çocuklara, yeterince çaba gösteren herkesin her mesleği başarıyla yapabileceği anlayışını öğretmek
E) Meslekleri, kadın-erkek meslekleri şeklinde gruplamalarına engel olmak

9. Okul psikolojik danışmanı, Ali'ye ilişkin değerlendirmesinde "Ali, dayısı gibi çok zeki olduğunu düşünüyor ve onun gibi çok iyi bir okulda okuyup doktor olacağını söylüyor. Kendisini adeta dayısıyla özdeşleştirmiş ve onu rol model olarak seçmiş. Bu durum Ali'nin yaşındaki bir çocuk için son derece beklendiktir." şeklinde görüş bildirmiştir.

Okul psikolojik danışmanının Ali'nin mesleki gelişimine ilişkin bu görüşü, aşağıdaki mesleki gelişim kuramlarından hangisini temel almaktadır? (2021)

A) Özellik Faktör Kuramı
B) Super'ın Benlik Kuramı
C) Ginzberg ve Arkadaşlarının Gelişim Kuramı
D) Roe'nun İhtiyaç Kuramı
E) Holland'ın Kişilik Kuramı

/yediiklimyayincilik

10. Semra resim çizmekten zevk alır. Hatta resim çizerken zamanın nasıl geçtiğinin farkına varmaz. Bu nedenle ileride ressam olmanın kendisine uygun olabileceğini düşünür.

Buna göre Semra meslek seçiminde aşağıdaki faktörlerden hangisini temel almıştır? (2022 İPTAL)

A) Kişilik özellikleri
B) Meslek değerleri
C) Yetenek
D) Sosyoekonomik faktörler
E) İlgi

11. Bir okul psikolojik danışmanı; öğrencilerinden Mehmet'e uyguladığı test sonucunda, Mehmet'in sosyal ve yaratıcı kişilik tiplerine uygun olduğunu belirler. Görüşmelerinde Mehmet'in kişilik özellikleri ile seçmeyi düşündüğü meslekler arasındaki etkileşimi ele almayı planlar.

Bu okul psikolojik danışmanı çalışmalarında aşağıdaki mesleki rehberlik yaklaşımlarından hangisini temel almaktadır? (2022 İPTAL)

A) Ginzberg ve Arkadaşlarının Kariyer Gelişim Kuramı
B) Roe'nun İhtiyaç Kuramı
C) Super'ın Benlik Kuramı
D) Holland'ın Tipoloji Kuramı
E) Parsons'ın Özellik Faktör Kuramı

/yediiklimyayincilik

12. Akademik motivasyonun önemli kuramcılarından Atkinson, "Öğrenciler öğrenmede çeşitli sonuçlara ulaşabilme olasılığı üzerine değerlendirme yaparlar. Bu değerlendirme sonucunda imkânsız olana ulaşmak için bir motivasyon göstermezler. Sonuca dair olumlu bir beklenti olsa bile sonuçta elde edilecek şey, kişi için değerli değilse kişiyi harekete geçirmeye yetmez. Öğrenciye çekici gelen bir sonuç ona ulaşabilme inancıyla beraber var olursa o zaman kişi harekete geçmek için motive olur." demiştir.

Bu açıklamaya göre bir öğretmenin aşağıdaki uygulamalarından hangisi <u>yanlıştır</u>? (2022)

A) Öğrencilerin hazırbulunuşluklarına uygun akademik görevler vermesi
B) Öğrencilere, başarısızlık endişelerini azaltıcı ve başarılarını destekleyici geri bildirimler vermesi
C) Derslerde, öğrenilen konuların önemine ve işe yararlılığına ilişkin bilgilendirmeler yapması
D) Akademik olarak düşük başarı gösteren öğrencilere başarılı arkadaşlarını örnek göstermesi
E) Öğrenilen konuların zorluklarını öğrencilerin gelişimlerine göre aşamalı olarak derecelendirmesi

13. Aşağıdaki öğretmen davranışlarından hangisi öğrencilerin kariyer farkındalıklarını geliştirmek konusunda <u>en az</u> etkilidir? (2022)

A) Öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerini fark etmeleri için durumlar, senaryolar planlamak
B) Öğrencilere karar verme becerilerini destekleyici görevler vermek
C) Öğrencilere gerçekçi benlik kavramı geliştirebilmeleri için uygun zamanda doğru dönüt vermek
D) Öğrencilere kariyerleriyle ilgili karar verirken okul derslerindeki başarılarını düşünmelerini önermek
E) Farklı meslek elemanlarını sınıfa davet ederek deneyimlerini öğrencilerle paylaşmalarını sağlamak

14. Sosyal Bilişsel Kariyer Kuramı'na göre bireyin bir işte veya bir konuda başarılı olabilmek için gerekli olan davranışları başarılı biçimde yerine getirebilme kapasitesiyle ilgili inançlarına "yetkinlik beklentisi" denir. Bireyin bir davranışı yaptıktan sonra oluşabilecek durum veya sonuçlarla ilgili inançlarına ise "sonuç beklentisi" denir. Yetkinlik beklentisi kişinin kapasitesiyle ilgiliyken sonuç beklentisi belirli davranışları gösterdikten sonra yaşanabilecek durumlarla ilgilidir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerin hangisinde hem yetkinlik hem de sonuç beklentisi birlikte yer almamaktadır? (2022)

A) Tercihlerim arasında mühendislik fakültelerine yer vermedim. Çünkü mühendislik fakültesine gidersem gerekli çizimleri yapamam ve asla mezun olamam.

B) Çocuklarla çok kolay ve rahat biçimde anlaşabiliyorum. Okul öncesi öğretmenliği bölümü tam da bana göre. Bu bölümü bitirirsem anaokulu bile açabilirim.

C) Matematik ve Türkçe derslerinde oldukça iyiyim. Yeterince çalışırsam hedefimdeki hukuk fakültesini kazanıp başarılı bir avukat olabilir ve insanlara yardım edebilirim.

D) Çalışma saatleri sabit olmayan ve iletişim gerektiren meslekleri yapamam. Doktor olursam hem insanlarla iletişim kurmak hem de gece nöbetleri tutmak zorunda kalırım.

E) Bilgisayar ve yazılım konusunda çok yetenekliyim. İnsanlar şimdiden beni konuşuyor. Bu nedenle ilgimi çeken mesleklerin en başında yazılım mühendisliği geliyor.

/yediiklimyayincilik

1. Mesleki doyum yapılan meslekten hem maddi hem de manevi anlamda doyum sağlamaktır. Bu tanımdan yola çıkarak ilkokul kademesinde bulunan çocuklara mesleki doyumu kazandırmayı amaçlayacak etkinlikler yaptırmak uygun olmayacaktır. Merve Hanım'ın uyguladığı etkinlikler A, B, C ve E seçeneklerini kazandırmaya yöneliktir.

Cevap D

2. Ginzberg geliştirdiği mesleki gelişim kuramında mesleki gelişim sürecinin 22, 23'lü yaşlarda bittiğini yani süreç odaklı olduğunu ve geri dönülemez bir süreç olduğunu ifade etmiştir. Bu sürecin sonunda kişi mesleki gelişim ile ilgili bir karara ulaştığı için uzlaşma olduğu söylenebilir. Dolayısıyla I, III ve IV numaralı ifadeler doğrudur.

Cevap E

3. Mesleki gelişim sürecinde kullanılan iş ve meslek kavramları ile ilgili sorulan bu soruda I. Öncülde yer alan iş mesleki bilgi ve becerilerin uygulama alanına koyulmasıdır ifadesi doğru bir ifadedir. II. Öncülde yer alan iş, benzer meslekleri içerisine alan daha geniş bir kategoridir ifadesi yanlış bir ifadedir. İş kavramı mesleğin uygulama biçimi olarak kabul edilmektedir. III numaralı öncülde yer alan hem meslek hem iş toplumsal bir ihtiyacı karşılar ifadesi doğru bir ifadedir. Çünkü meslek ve bunun uygulama biçimi olan iş toplumsal beklentinin bir yansıması olarak kabul edilir. I ve III numaralı ifadeler doğrudur.

Cevap D

4. Mesleki gelişim kuramları ile ilgili sorulan bu soruda okul rehber öğretmeni Sıtkı Bey öğrencisinin öncelikle kişilik yapısını belirlemiştir ifadesi belirleyici ifade olacaktır. Mesleki gelişim kuramları arasında kişiliğin meslek seçiminde belirleyici olduğunu savunan kuramcı Holland ve onun geliştirdiği kişilik tipolojisi akla ilk gelmelidir.

Cevap C

5. Mesleki Gelişim Evreleri Nelerdir?

1) Uyanış ve Farkında Olma (5-12 Yaş); Okul öncesi ve ilkokulu öğretim kademesini kapsar.
2) Meslekleri Keşfetme Ve Araştırma; (12-15 Yaş); Ortaokul öğretim kademesini kapsar.
3) Karar Verme (15-18 Yaş); Lise öğretim kademesini kapsar.
4) Hazırlık; (18-23 Yaş); Yükseköğrenim öğretim kademesini kapsar.
5) İşe Yerleştirme (23 Yaş Ve Sonrası)

Yukarıdaki analizden hareketle; İlk ve ortaokullarda meslek tercihi yapmak mesleki rehberlik faaliyetlerinin amaçlarından değildir. Çünkü tercih yapma ortaöğretim kademesinin amaçlarındandır.

Cevap D

6. Soruda çok net bir şekilde bireyin sahip olduğu niteliklerle işin özellikleri arasında uyuma sokularak birey mesleğe yönlendirilirse etkin olan kuram Parson Modeli olarak tanımlanır. Parson modeline en etkin örnek olarak İŞKUR uygulamaları verilebilir.

Cevap B

7. Ortaöğretim döneminde üst eğitim kurumu olan yükseköğretime dönük bir hazırlık yapılır.

Bu dönemde en önemli görevlerden birisi de meslek seçme olarak tanımlanır. Meslek seçme ve yükseköğretim eğitimi bireyin kariyer planlama becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir. Yükseköğretim dönemi kariyer dönemi olarak ifade edilmektedir.

Cevap C

8. Bu soru aslında hangisi ilkokul düzeyinde mesleki olgunluk görevleri kapsamında yapılacak çalışmalardan birisi değildir şeklinde gelmiştir. Soru dikkatle incelendiğinde bu dönemin mesleki gelişim görevlerini desteklemek, öğretim hedefleri uygulamalarında mesleki rehberlik hedeflerini de gözetmek, bütün mesleklerin gerekli ve önemli olduğunu belirtmek, meslekleri kadın ve erkek meslekleri şeklinde gruplamalarına engel olmak ifadeleri doğrudur ve bu dönem mesleki gelişim görevleridir. Ancak D seçeneğinde yer alan ifade yetenek kavramının niteliği ile çelişmektedir. Herkesin yeterince çaba gösterirse her meslekte başarılı olabileceğini öğretmek ifadesi yanlıştır ve mesleki gelişim görevlerine aykırıdır.

Cevap D

9. Mesleki gelişim sürecine ilişkin sorulan bu soruda özdeşim ifadesi ilk olarak akla Ginzberg ve onun mesleki gelişim kuramını getirse de sorunun devamında Ali'nin dayısı gibi zeki olduğunu düşünerek onun gibi doktor olmayı ve başarılı olmayı istemesi ifadesi bizi kişinin kendini algılayış biçimine götürmektedir. Burada bir kişinin kendini algılayış biçimine göre meslek seçmesi ifadesi akla benlik kavramını o da Super'in benlik kuramını cevap hâline getirmektedir.

Cevap B

10. Meslek seçimini etkileyen faktörlerden ilgi, bireyin mesleği icra ederken aldığı haz, doyum, hoşlanmadır. Soruda yer alan "Semra resim çizmekten zevk alır. Hatta resim çizerken zamanın nasıl geçtiğinin farkına varmaz." ifadesi meslek seçimini etkileyen faktörlerden ilgi ile ilgili olduğunu gösterir.

Cevap E

11. Holland'ın Meslek Tipoloji Kuramı'na göre meslek seçimi bireyin kişilik tiplerine göre yapılır. Altı farklı kişilik tipi bulunur. Bunlar geleneksel, gerçekçi, girişimci, sosyal, sanatçı, aydın tiptir. Bu nedenle soruda "Mehmet'in sosyal ve yaratıcı kişilik tiplerine uygun olduğunu belirler. Görüşmelerinde Mehmet'in kişilik özellikleri ile seçmeyi düşündüğü meslekler arasındaki etkileşimi ele almayı planlaması" Holland'ın kişilik tipine göre meslek seçimi yapısına yöneliktir.

Cevap D

12. Bir öğretmen öğrencilerin hazırbulunuşluklarına uygun akademik görevler vermelidir. Öğrencilere, başarısızlık endişelerini azaltıcı ve başarılarını destekleyici geri bildirim vermelidir. Derslerin sonunda alıştırma ve tekrar yapılmalıdır. Konuların zorluk derecesine göre aşamalı olarak derecelendirilmesi gerekir. Ancak akademik olarak düşük başarı gösteren öğrencilere başarılı arkadaşlarını örnek göstermesi yanlış bir davranıştır. Onun yerine paylaşma, akran desteği, iş birliği öğretim yapmaları gerekmektedir.

Cevap D

13. Her öğrenciye, kariyer gelişimi ve planlaması sürecinde gerek duyduğu yardımı sağlamak üzere sunulan rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri vardır. Öğrencilerin kariyer farkındalıkları konusunda geliştirmek için öncelikle onların kendi ilgi ve yeteneklerini fark etmesini sağlamalıdır. Öğrencilerin karar verme becerileri geliştirilmelidir. Çocuklara sorumluluklar verilmelidir. Çocukların kariyer süreci ile ilgili farklı deneyimler paylaşmaları için sınıfa farklı meslekten kişiler çağrılmalıdır. Ancak D seçeneğinde öğrencilerin kariyerleri ile ilgili karar verilirken okul başarısı ile ilgili bir kıyaslama veya karşılaştırma yapılmamalıdır.

Cevap D

yediiklimyayıncılık

14. Yetkinlik Beklentisi (Öz Yeterlik İnancı): Sosyal öğrenme kuramcılarından Bandura'nın ortaya attığı bir kavram olan yetkinlik beklentisi; "bir kimsenin belli bir işi başarı ile yapma hususunda yeterliliğine inancı" olarak tanımlanabilir. Yetkinlik beklentisi/inancı, kişinin kendi yetenekleri ile çevreyi etkileyerek, engelleri aşarak hedefine erişeceğine inanmasıdır. Bir kimsenin bir işi başarı ile sonlandırmada kendini güçlü görmesidir. Yetkinlik inancı belli bir konuya, belli bir işe özgü kendine güveni ve azmi ifade eder. Buna göre, genel olarak her konuda kendine güvenme özelliğini ifade eden öz güven kavramından ayrılmaktadır. Kaygı, fobi, sigara içme gibi istenmedik duygu ve davranışları değiştirme çalışmalarında etkili olarak uygulanan bu kavram özellikle kadın ve erkeklerin meslek seçimi davranışlarını açıklamada da kullanılmaya başlanmıştır. A, B, C ve D seçeneklerinde hem yetkinlik hem sonuç beklentisi vardır. Ancak E seçeneğinde yalnızca yetkinlik beklentisi bulunmaktadır.

Cevap E

/yediiklimyayincilik

1. Lise öğrencisi Nur, duygularını ifade etmekte ve karar vermekte zorlanmaktadır. Ayrıca kişiler arası ilişkilerinde kendine güven duymamaktadır.

Buna göre, Nur'a sunulması gereken rehberlik hizmeti aşağıdakilerden hangisidir? (2018)

A) Eğitsel
B) Tamamlayıcı
C) Ayarlayıcı
D) Mesleki
E) Kişisel

2. İlkokul öğrencilerinin kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlaması beklenen bir sınıf öğretmeninin, aşağıdakilerden hangisini yapması uygundur? (2019)

A) Sınıf içinde rekabetçi olmayan ve iş birliğine dayalı bir ortam yaratması
B) Bireysel farklılıkları göz ardı ederek bütün öğrencilere eşit davranması
C) Sınıf içi kuralları kendi bilgi ve deneyimine dayanarak oluşturması
D) Sınıf ortamında disiplini eğlenceden önde tutarak öğrencileri öğrenmeye teşvik etmesi
E) Öğrencilerin kendilerini tanıması için onların yetersiz yanlarını sınıfta açık bir dille ifade etmesi

3. Bir ortaokulda görev yapan fen bilimleri öğretmeni, öğrencilerine gök cisimleri konusunu anlatmaya başlamadan önce bir belgesel izletir. Ancak belgeseli açtıktan yaklaşık on dakika sonra öğrencilerin çoğunun sıkılarak başka şeylerle ilgilendiklerini görür.

Bu öğretmen öğrencilerin içsel motivasyonunu artırmak için aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır? (2022 İPTAL)

A) Belgeselde neler olacağına ilişkin sorular sorarak merak uyandırmak
B) Belgeselin sonunda, anlatılanlar hakkında sınav yapacağını söylemek
C) Belgeseli izleyen öğrencilere sözlü notunu tam puan vereceğini söylemek
D) Belgeseli dikkatle izlemeyen öğrencilere bir proje ödevi vereceğini söylemek
E) Belgeseli izlemeyen öğrencileri sınıf ortamında sözlü olarak uyarmak

yediiklimyayıncılık

1. Lise öğrencisi Nur duygularını ifade etmekte ve karar vermekte zorlanmaktadır ifadesi onun kişisel sosyal rehberliğe ihtiyaç duyduğunun bir göstergesidir. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde bireyin kendisi ve yaşamı ile ilgili problemlerde akla ilk gelen hizmet kişisel sosyal rehberlik alanı olarak kabul edilir. Bu tür soruların çözümünde unutulmamalıdır ki yaşamayı öğrenme; kişisel sosyal, çalışmayı öğrenme; mesleki rehberlik ve öğrenmeyi öğrenme ise eğitsel rehberlik olarak kabul edilir.

Cevap E

2. İlkokul bireyinin psiko-sosyal gelişimi düşünüldüğünde "başarı" duygusunun ön planda olduğu görülmektedir. Bu sebeple bu dönem bireyinin kıyaslama ve rekabetçi tutumdan uzak tutulması, bireysel farkları dikkate alan, işbirliğine dayanan bir ortamda eğitim görmesi en uygundur.

Cevap A

3. İçsel pekiştirmede davranışın belirleyicisi dış bir unsur değil bireyin kendisidir. Soruda B,C,D ve E seçeneklerinde yer alan örnekler dışsal pekiştirmelere örnekken A seçeneğinde yer alan, belgeselde neler olacağına ilişkin sorular sorarak merak uyandırmak içsel pekiştirmeyi öne çıkarmaya yöneliktir.

Cevap A

Yediiklim Yayıncılık

1. Okullarda yürütülen rehberlik hizmetleriyle ilgili;

I. Tüm öğrencilere yöneliktir.
II. Amacı öğrencilere yol göstermektir.
III. Kullanılan tüm yöntem ve teknikler sadece araçtır.
IV. Tamamı okul psikolojik danışmanı tarafından gerçekleştirilir.

ifadelerinden hangileri doğrudur? (2017)

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) II, III ve IV

2. Okullarda yapılan;

I. oryantasyon,
II. izleme,
III. konsültasyon,
IV. araştırma ve değerlendirme,
V. yöneltme ve yerleştirme

çalışmalarından hangileri doğrudan yürütülen rehberlik hizmetleri kapsamındadır? (2018)

A) I ve II B) I ve V C) I, II ve V
D) II, IV ve V E) II, III, IV ve V

3. Aşağıdakilerden hangisi rehberlik hizmetlerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi kapsamında yürütülen çalışmalardan biri <u>değildir</u>? (2018)

A) Öğrencilerin okula uyum düzeylerinin belirlenmesi
B) Mezun öğrencilerin gittikleri üst eğitim kurumundaki başarılarının incelenmesi
C) Sınıf içi rehberlik çalışmalarının değerlendirilmesi
D) Rehberlik hizmetindeki yetersizliklerin kaynağının araştırılması
E) Öğrencilere çeşitli üst eğitim kurumları hakkında bilgi verilmesi

4. Rehberlik hizmetlerini değerlendirme sürecinde takip edilecek;

I. kullanılacak ölçme araçlarının belirlenmesi,
II. hedeflerin gerçekleşme derecesinin saptanması,
III. uygulama planının yapılması,
IV. hedeflerin belirlenmesi,
V. ölçme araçlarıyla veri toplanması

aşamaları aşağıdakilerin hangisinde doğru sırayla verilmiştir? (2019)

A) I, V, IV, III, II
B) III, I, IV, V, II
C) III, II, IV, I, V
D) IV, I, V, II, III
E) IV, III, I, V, II

5. Aşağıdakilerden hangisi öğrenci gelişim dosyasında yer alan ve herkese açık olan birinci düzey bilgilerden biri <u>değildir</u>? (2020)

A) Yaş
B) Cinsiyet
C) Açık beden kusurları
D) Boy ve kilo
E) Akademik özgeçmiş

yediiklimyayıncılık

6. Bir ortaöğretim kurumunda her yıl eylül ayında, öncesinde kendilerine yöneltme hizmeti verilmiş olan son sınıf öğrencilerinin;
   - hangi üniversite ve bölümlere yerleştikleri,
   - bölümlerinden memnuniyet düzeyleri,
   - sınavda başarılı olamayan öğrencilerin durumları

   okul psikolojik danışmanı tarafından geliştirilen bir anket yoluyla saptanmaktadır.
   Bu süreç psikolojik danışma ve rehberliğin aşağıdaki hizmet alanlarından hangisine yöneliktir? (2021)

   A) Çevre ile ilişkiler
   B) Oryantasyon
   C) Konsültasyon
   D) İzleme ve değerlendirme
   E) Bireyi tanıma

7. Bir okul psikolojik danışmanı, yeni atandığı okulun özelliklerine uygun bir kapsamlı gelişimsel rehberlik programı planlamaya karar vermiş ve çalışmalarına okulun mevcut durumunu incelemekle başlamıştır. Bunun için okulda kendisinden önce görev yapmış olan psikolojik danışmanın hazırlamış olduğu dokümanları incelemiş ve yapılan çalışmaların dağılımlarını çıkarmıştır. Okul yöneticileri ve öğretmenlerle görüşerek hem okul hem de öğrencilerle ilgili bilgiler almıştır. Aynı zamanda öğrencilere ve velilere uyguladığı anketlerle onların görüşlerine ilişkin de bilgi toplamıştır. Ardından bu bilgilerle okulun ve öğrencilerin özelliklerini detaylı olarak belirlemiştir.

   Buna göre okul psikolojik danışmanının yaptığı çalışmalarda temel amaç aşağıdakilerden hangisidir? (2021)

   A) Programda kullanmak üzere okulun rehberlik ihtiyacını tespit etmek
   B) Planlanan programa geçiş için okulda gerekli ön hazırlıkları yapmak
   C) Programın herkes tarafından anlaşılmasını sağlamak
   D) Programa yönelik bir uygulama planı geliştirmek
   E) Planlanan programın kaynak dağılımı için parametreler oluşturmak

8. Zerrin Öğretmen sürekli kendini tanımaya çalışan ve değerlendiren bir kişidir. Kendisinin de bir insan olduğunu ve her insan gibi yanlış yapabileceğini kabul etmektedir.

   Buna göre Zerrin Öğretmen'in;

   I. kendi beklentileri doğrultusunda öğrencilerini yönlendirme,
   II. öğrencilerini başarılı olabilmeleri için cesaretlendirme,
   III. öğrencilerine "Hayır" demekten kaçınma

   davranışlarından hangilerini göstermesi beklenir? (2021)

   A) Yalnız I
   B) Yalnız II
   C) I ve II
   D) I ve III
   E) II ve III

Ayo Eğitim Yayıncılık

1. Okullarda yürütülen rehberlik hizmetleri tüm öğrencilere yöneliktir, kullanılan tüm yöntem ve teknikler sadece araçtır. Ancak amacı öğrencilere yol göstermek değil yollar göstermektir ve tamamı okul psikolojik danışmanı tarafından gerçekleştirilmez, iş birliği ilkesi esas alınarak hareket edilmektedir.

Cevap C

2. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde kullanılan rehberlik hizmetleri doğrudan ve dolaylı hizmetler olarak ikiye ayırmaktayız. Bu kapsamda ele alınan hizmetlerden doğrudan hizmetler; psikolojik danışma, oryantasyon, bilgi toplama ve yayma, yöneltme ve yerleştirme, izleme, sevk ve bireyi tanıma olarak sınıflandırırken, dolaylı olarak sunulan hizmetleri ise program plan hazırlama, müşavirlik (konsültasyon), araştırma ve değerlendirme, çevre ve veli ilişkiler olarak sınıflandırabiliriz. Soru ifadesi incelendiğinde hangileri doğrudan hizmetler kapsamında ele alınabilir ifadesi sorulmuştur. BU nedenle sorunun cevabı I, II ve V numaralı öncüller yani oryantasyon, izleme ve yönetme yerleştirme olacaktır.

Cevap C

3. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında kullanılan izleme ve değerlendirme hizmeti rehberlik hizmetlerinin geri bildirimi olarak kabul edilir. Verilen seçenekler incelendiğinde A, B, C ve D seçenekleri incelendiğinde izlemeye örnektir ancak E seçeneği bilgi toplama yayma hizmeti kapsamında ele alınmaktadır.

Cevap E

4. Rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi süreci

1. Hedeflerin belirlenmesi
2. Uygulama planının yapılması
3. Kullanılacak ölçme araçlarının belirlenmesi
4. Ölçme araçlarıyla veri toplanması
5. Hedeflerin gerçekleşme derecesinin belirlenmesi

Cevap E

5. Toplu dosya içerisinde yer alan I. Düzey bilgiler, çocuğa dair en temel bilgilerin yer aldığı ve çocukla ilgili herkesin ulaşabileceği bilgilerdir. Burada yaş, cinsiyet, boy, kilo, açık beden kusurları gibi özellikler yer almaktadır. Akademik özgeçmiş ise başarı testleri ve bunların sonuçları ile ilgili olduğu için III. düzey bilgiler içerisinde yer almaktadır.

Cevap E

6. Okullarda yöneltme hizmeti alan öğrencilerin hangi üniversite ve bölüme yerleştikleri, bölümlerinden memnuniyet düzeyleri ve sınavda başarılı olmayan öğrencilerin durumlarının takip edilmesi rehberliğin izleme ve değerlendirme hizmetleri kapsamında ele alınabilir. Bu hizmet okullarda sunulan rehberlik hizmetlerinin geri bildirimi olarak kabul edilebilir. Burada yapılan yöneltme hizmeti kapsamında elde edilen geri bildirim izleme ve değerlendirme hizmetinin en önemli örneği olarak kabul edilir.

Cevap D

yediiklimyayıncılık

7. Soruda bir okula yeni atanan okul psikolojik danışmanının kapsamlı gelişimsel rehberlik planı hazırlaması amacıyla yapılacak ilk etkinliklerden bahsetmiştir. Bu okul psikolojik danışmanı programı hazırlamadan önce okulun mevcut durumunu incelemekle işe başlamıştır. Program hazırlanmadan önce anket uygulaması yapmak, öğretmenlerle ve velilerle görüşmeler yapmak, öğrencilerden geri bildirim almak gibi uygulamalar ihtiyaç analizi yapma kapsamında yapılan çalışmalar olarak belirlenir. Bir okulda okul rehberlik programlarının oluşturulmasında yapılacak ilk çalışma var olan şartların analiz edilerek ihtiyaç analizinin yapılması olarak kabul edilir.

Cevap A

/yediiklimyayincilik

8. Soruda Zerrin Öğretmen sürekli kendisini tanımaya çalışan ve değerlendiren bir kişidir ifadesi var olan durumda kendini tanımaya çalışan bir kişi olarak aklımıza gelmelidir. Bu kapsamda Zerrin Öğretmen'in kendi beklentileri doğrultusunda öğrencileri yönlendirmesi özerklik ilkesine aykırılık taşıdığı için doğru bir ifade değildir. Öğrencileri başarılı olabilmeleri için cesaretlendirebilme ifadesi onlara saygı duyduğu ve güvendiği için doğru bir ifadedir. Öğrencilerine hayır demekten kaçınması gerektiğinde hayır diyebilmesi ilkesi ile çeliştiği için yani atılganlık ilkesine aykırı olduğu için yanlış bir ifadedir. Dolayısıyla verilen öncüllerden sadece II numaralı öncül doğrudur ve diğer ifadeler yanlıştır.

Cevap B

1. Öğrencilerine kariyer psikolojik danışmanlığı yaklaşımlarını anlatan bir öğretim üyesi, yaklaşımlardan birini "Ebeveynlerin benimsedikleri farklı çocuk yetiştirme stilleri ve çocukların erken çocukluk dönemindeki bazı deneyimleri, mesleki tercihlerini etkiler. İnsanlara yönelik olan veya olmayan mesleklere yönelmek bu tercihlere örnek olabilir." ifadeleriyle anlatmıştır.

Öğretim üyesinin anlattığı kariyer psikolojik danışmanlığı yaklaşımı, aşağıdakilerden hangisidir? (2019)

A) Roe'nun Gereksinim Yaklaşımı
B) Super'ın Yaşam Boyu-Yaşam Alanı Yaklaşımı
C) Holland'ın Tipoloji Yaklaşımı
D) Ginzberg'in Gelişim Yaklaşımı
E) Myers Briggs Tip Yaklaşımı

2. **Aşağıdakilerden hangisi bir psikolojik testin kullanımında yapılan örneklem hatasına örnektir? (2019)**

A) Kişilik özelliklerini belirlemek için yetenek testinin kullanılması
B) Uygulayıcının testi alan kişiden hoşlanmaması ve bunu ona belli etmesi
C) Testin uygulanması sırasında ortamda testi alan kişiler dışında başkalarının da olması
D) Testin uygulama öncesi belirtilenden farklı bir amaç için kullanılması
E) Ergenler için geliştirilmiş bir testin orta çocukluk dönemindeki bireylere uygulanması

3. Bir öğretmen ilkokul öğrencilerine soyut bir kavram olan kesirleri anlatırken sınıfa bir elma getirmiş ve bu elmayı ikiye bölerek yarım, dörde bölerek çeyrek kavramlarını işlemiştir.

Öğretmenin konu anlatımında bu yolu tercih etmesinin öncelikli nedeni öğrencilerin aşağıdaki özelliklerinden hangisini dikkate almasının sonucudur? (2020)

A) Yetenek alanlarını
B) Bilişsel gelişim özelliklerini
C) Bilgi düzeylerini
D) Öğrenme stillerini
E) İlgi alanlarını

yediiklimyayıncılık

1. Roe'nun İhtiyaç Kuramı

- Bu kuram Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine dayanır.
- Psikolojik ihtiyaçlar bireyin meslek seçimini etkiler.
- Bu psikolojik ihtiyaçlardan sevgi ihtiyacının karşılanıp, karşılanmaması meslek seçimini etkiler.
- Özellikle de çocukluk yılları sevgi ihtiyacının karşılanıp karşılanmaması meslek seçimini etkiler.
- Roe'nun kuramının özelliklerinden biri de "anne-baba tutumunun" meslek seçimine etkisidir. Roe, meslek seçiminde diğer kuramcılardan daha vurgulu bir şekilde anne-baba tutumuna önem vermiştir.
- Ana-babaların çocuklarına karşı tutumları, çocukların mesleki seçimlerinin asıl belirleyicisidir.

Yukarıdaki analizden hareketle; soruda verilen kariyer psikolojik danışmanlığı yaklaşımı Roe'nin Gereksinim Yaklaşımı'dır.

Cevap A

2. Örneklem, evrenle ilgili çalışmak için seçilen evrenin sınırlı bir parçasıdır. Ergenler için geliştirilmiş bir testin orta çocukluk dönemindeki bireylere uygulanması örneklem hatasına örnektir. Çünkü geliştirilen test geliştirilmiş olduğu evreni yansıtamaz.

Cevap E

3. Soruda soyut olan kavramların çocuklar için nasıl somutlaştırılması gerektiği vurgusu yapılmıştır. Burada Piaget'in somut işlemler dönemi akla getirilebilir. Bu çocuk bilişsel özellikleri itibari ile soyut olan kavramları anlamada ve öğrenmede zorluk yaşamaktadır. Öğretmen bu tür etkinliği gerçekleştirirken çocukların bilişsel gelişim özelliklerini gözetmektedir.

Cevap B

/yediiklimyayincilik

1. Bir sınıf rehber öğretmeni etkili ve verimli bir öğrenme ortamı oluşturmak için;

I. ünite etkinliklerini planlama ve ders etkinliklerini öğrencinin gereksinimlerini göz önüne alarak düzenleme,

II. öğrencilerin sağlıklı bir kişilik geliştirmesine yardımcı olma,

III. sınıf içi ilişkileri düzenleme ve geliştirme,

IV. okul psikolojik danışma ve rehberlik programını hazırlama

amaçlarından hangilerini gerçekleştirdiğinde, bireyi tanıma hizmetlerini yerine getirmiş olur? (2017)

A) I ve II B) II ve IV C) I, II ve III
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

2. Aşağıdakilerden hangisi otobiyografi sonuçları yorumlanırken öncelikle dikkate alınması gereken ipuçlarından biri değildir? (2017)

A) Yazıdan edinilen genel izlenim
B) Yazının serbest veya planlı oluşu
C) Anlatımdaki özen ve tutum
D) Öyküde yer verilmeyen önemli kişiler
E) Yazının uzunluğu veya kısalığı

3. Geliştirme veya uyarlama çalışmaları geçmişte yapılmış ve yakın zamanda güncellenmemiş testlerin kullanımı, bireyi tanıma hizmetlerinde dikkate alınması gereken aşağıdaki ilkelerden hangisine olumsuz etkide bulunur? (2018)

A) Bireyi tanıma hizmetleri sürekli bir şekilde olmalıdır.
B) Birey hakkında toplanan bilgiler geçerli ve güvenilir olmalıdır.
C) Birey bütün yönleriyle değerlendirilmeli ve tanınmalıdır.
D) Bireye uygulanan psikolojik testlerden alınan sonuçlar bir arada yorumlanmalıdır.
E) Bireyi tanıma hizmetleri tüm öğrencilere yönelik olmalıdır.

4. Bir ilkokulda görev yapan Psikolojik Danışman Sena Hanım öğrencilerinden, "Bir dilek perisi size üç dileğinizi sorsa ne yanıt verirdiniz?" sorusuna yazılı olarak cevap vermelerini ister.

Psikolojik Danışman Sena Hanım, bu uygulamada aşağıdaki bireyi tanıma tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2018)

A) Otobiyografi
B) Eksik cümle tamamlama
C) Problem tarama listesi
D) Arzu listesi
E) Anket

5. Öğrencilere; çeşitli bireyi tanıma teknikleri uygulayan fakat bunların değerlendirme sonuçlarına göre herhangi bir çalışma yapmayan okul psikolojik danışmanı, aşağıdaki bireyi tanıma ilkelerinden hangisine aykırı davranmıştır? (2019)

A) Bireyi tanıma hizmetleri takım hâlinde çalışmayı gerektirir.
B) Bireyi tanıma hizmetleri sürekli olmalıdır.
C) Bireyi tanımada uygulanan teknikler amaç değil, araç olmalıdır.
D) Bireyi tanıma tekniklerinde uygulanan ölçekler geçerli ve güvenilir olmalıdır.
E) Bireyi tanımada uygulanan teknikler bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

6. Aşağıda verilen bireyi tanıma hizmetleriyle ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır? (2020)

A) Bireyi tanımadaki esas amaç, bireyin kendisini tanımasına yardımcı olmaktır.
B) Bireyin tüm yönleriyle, bir bütün olarak tanınması gerekir.
C) Farklı ölçme araçlarından elde edilen verilerin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekir.
D) Tüm öğrencileri kapsayabilmeli, farklı gelişimsel ihtiyaçlarına cevap verebilmelidir.
E) Bu hizmetler kapsamında kullanılan teknikler birer araçtır.

/yediiklimyayincilik

7. Okul yönetimi tarafından okul ve öğretmenlerle ilgili düzenlenen bir anketi yanıtlayan öğrenciler, bilgilerin paylaşılacağı konusunda kaygı duyduklarını ve çekingenlik yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu durumu sorulara verdikleri yanıtlara da yansıtmışlardır.

Buna göre anket sonuçlarına karışması beklenen hata aşağıdakilerden hangisidir? (2021)

A) Merkeze yönelme
B) Kişisel yanlılık
C) Genelleme
D) Mantık
E) Sosyal kabul

8. Bir öğretmen, öğrencilerin sınıf içerisinde birbirlerini ve kendilerini nasıl algıladıklarını belirlemeye karar vermiştir. Bunun için ilk önce bir davranış listesi hazırlamış ve bu listeyi öğrencilere dağıtmıştır. Daha sonra öğrencilerinden listedeki davranışların yanına bu davranışa sahip olan arkadaşlarını ve uyuyorsa kendilerini de yazmalarını istemiştir. Ardından bir değerlendirme tablosu oluşturmuş ve öğrencilerin verdikleri yanıtları "+" işaretiyle tabloya aktarmıştır. Son olarak öğrencilerin her bir davranışta kaç kez anıldığını ve kendilerini kaç kez yazdıklarını gösteren işaretleri saymıştır.

Bu öğretmen aşağıdaki bireyi tanıma tekniklerinden hangisini kullanmıştır? (2021)

A) Kimdir bu?
B) Sosyometri
C) Rol dağılımı
D) Genogram
E) Kime göre ben neyim?

/yediklimyayıncılık

9. Bir okul psikolojik danışmanı, öğrencilerin hoşlandığı etkinliklerin zaman içerisinde değişip değişmediğini belirlemek için bir ilgi envanteri kullanmaya karar vermiştir. Bu envanteri aynı gruba, 6. ve 8. sınıfta olmak üzere iki farklı zaman diliminde uygulamıştır. Uygulama sonucunda öğrencilerin envanterden aldıkları puanların farklılaştığını belirlemiştir.

Bu okul psikolojik danışmanının, bireyi tanımada uyulması gereken aşağıdaki ilkelerden hangisini özellikle dikkate aldığı söylenebilir? (2022 İPTAL)

A) Bireyi tanımanın asıl amacı, onun kendisini tanımasına yardımcı olmaktır.
B) Okullarda yürütülen tanıma hizmetleri tüm öğrencilere yönelik olmalıdır.
C) Öğrenciyi tanıma hizmetlerinde takım hâlinde çalışmak ve iş birliği yapmak şarttır.
D) Tanıma sürecinde bireylerin bütün yönleriyle ele alınmasına özen gösterilmelidir.
E) Okullarda yürütülen öğrenciyi tanıma hizmetleri süreklilik gerektirir.

10. Bir okul psikolojik danışmanı, okulunda kendini koruma ve beden güvenliği konusunda öğrencileriyle çalışma yapmaya karar vermiştir. Bu kapsamda, konu hakkında çocuklara yönelik olarak yazılmış bir hikâye kitabı okumuş ve kitaptaki kahramanın neler hissettiği, nasıl davranması gerektiği konusunda çocuklara sorular sormuştur.

Bu okul psikolojik danışmanının kullandığı test dışı teknik aşağıdakilerden hangisidir? (2022 İPTAL)

A) Sosyometri
B) Bibliyoterapi
C) Psikodrama
D) Oyun
E) Sineterapi

11. Öğrenciyi tanıma süreciyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (2022)

A) Öğrenci tüm yönleriyle tanınmaya çalışılmalıdır.

B) Öğrenciyi tanımada bilgi kaynakları çeşitlendirilmelidir.

C) Öğrenciyi tanımaya asıl ihtiyaç duyan öğretmenler ve velilerdir.

D) Öğrenciyi tanıma bir süreç olarak düşünülmelidir.

E) Öğrenciye ilişkin elde edilen bilgiler geçerli ve güvenilir olmalıdır.

yediiklimyayıncılık

12. Eyleme dayalı tiyatro uygulaması olarak tasarlanmış olan, cinsiyet kalıp yargıları ve ırkçılık gibi toplumsal konuların grupla çalışıldığı, katılımcıların tümünün başoyuncu olabildiği test dışı teknik aşağıdakilerden hangisidir? (2022)

A) Eşleme B) Sosyodrama

C) Genogram D) Yaratıcı drama

E) Oyun terapisi

1. Ünite etkinliklerini planlama ve ders etkinliklerini öğrencinin gereksinimlerini göz önüne alarak düzenleme, öğrencilerin sağlıklı bir kişilik geliştirmesine yardımcı olma, sınıf içi etkinlikleri düzenleme ve geliştirme amaçlarının gerçekleştirilmesi bireyi tanıma hizmetlerinin yerine getirildiğinin göstergesidir. Ancak okul psikolojik danışma ve rehberlik programlarının hazırlanması sınıf rehber öğretmeninin yapması gereken bir amaç değildir.

Cevap C

2. Otobiyografi sonuçları yorumlanırken yazının uzunluğu veya kısalığı, yazının içindeki tutarsızlıklar, sosyal kabul hatası, yazıdan edinilen genel izlenim, anlatımdaki özen ve tutum, öyküde yer verilmeyen önemli kişiler öncelikle dikkate alınması gereken unsurlar arasında yer alırken yazının serbest veya planlı oluşu yer almaz.

Cevap B

3. Bireyi tanıma sürecinde kullanılan araçlarla ilgili sorulan bu soruda geçmişte geliştirme ve uyarlama çalışmaları yapılmış testlerin geçerli ve güvenilir olmadığı söylenebilir. Çünkü hazırlanan araçlar çağın şartlarına uygun bir içeriğe sahip değilse ihtiyaca tam olarak cevap veremeyecektir. Hazırlanan araçlar geçerli, güvenilir ve kullanışlı olmalıdır.

Cevap B

4. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde kullanılan ve özellikle okul öncesi ve ilköğretim döneminde kullanılan çocukların istek, beklenti ve ihtiyaçlarını belirleme aracına istek/arzu listesi adı verilir. Bu aracın yetişkinlere uygulanan bölümüne yarım cümle tamamlama testi adı verilir.

Cevap D

5. Bireyi tanıma teknikleri amaç değil araçtır. Asıl amaç bireyin kendisini tanımasını sağlamaktır. Bu sebeple bireyi tanıma yolunda kullandığımız teknikler araçtır.

Yukarıdaki analizden hareketle; bireyi tanıma teknikleri uygulayan fakat değerlendirme sonuçlarına göre herhangi bir çalışma yapmayan birey bu ilkeye aykırı davranmıştır.

Cevap C

6. PDR hizmetlerinde bireyin çok yönlü tanınması esastır. Dolayısıyla bireyi tanıma sürecinde farklı ölçme araçlarından elde edilen bilgiler ayrı ayrı değil bir bütün olarak değerlendirilmesi ve bireyin kendini tanıması hedeflenmelidir. Çünkü bireyi tanımada ilk amaç bireyin kendisini tanımasını sağlamaktır.

Cevap C

7. Bireyi tanıma sürecine karışan hatalarla ilgili sorulan bu soruda öğrencilerin kendilerine uygulanan bir anket çalışmasında okul ve öğretmenlere ilişkin genel eğilimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Burada öğrenciler verdikleri bilgilerin paylaşılacağı endişesi ile çekingenlik yaşamışlar ve bu durumu verdikleri cevaplara da yansıtmışlardır. Burada öğrencilerin var olan çekingenlik dolayısıyla normal cevaplar yerine daha çok sosyal yönden kabul edilebilir cevaplar vermesi sosyal kabul hatasına bir örnek olarak gösterilebilir. Bu hata daha çok otobiyografi ve kişilik testlerine karışsa da bu uygulamada da bu hata türüne rastlanmıştır.

Cevap E

8. Bir okulda uygulanan bu bireyi tanıma tekniğinin cevabı kimdir bu olarak kabul edilecektir. Bu örnekte bireyin kendisi ve çevresindeki bireyler tarafından nasıl algılandığı ve sürecin sonunda bağdaşım düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Hocam burada cevap niye kime göre ben neyim değil diye soracak olursanız akla şu ifade gelmelidir. Kime göre ben neyim tekniğinde öğrencilerin kendileri ve çevreleri tarafından nasıl algılandığının yine birey tarafından ifade edilmesi söz konusudur. Oysa kimdir bu tekniğinde sınıfta bulunan diğer öğrencilerin görüşleri doğrultusunda anma ve anılma sayıları ortaya çıkmakta ve bağdaşım ifadesine gidilmeye çalışılmaktadır.

Cevap A

Ayrıntılı Bilgi Yayıncılık

9. Paragrafa göre, bir okul psikolojik danışmanı, öğrencilerin hoşlandığı etkinliklerin zaman içerisinde değişip değişmediğini belirlemek için bir ilgi envanteri kullanmaya karar vermiştir. Bu envanteri aynı gruba, 6. ve 8. sınıfta olmak üzere iki farklı zaman diliminde uygulamıştır. Uygulama sonucunda öğrencilerin envanterden aldıkları puanların farklılaştığını belirlemiştir. Bu durum değişimlerin olduğunu ve değişimlerin farklılaşmalara neden olduğunu incelemeye çalışması rehberlik hizmetlerinin sürekliliğine dikkat çekmektedir.

Cevap E

10. Bireyi tanıma teknikleri içinde test dışı teknikler kategorisinde yer alan bibliyoterapi, bireye yazılı metine dayalı bireyi tanıma tekniğidir. Soruda çocuklara yönelik olarak yazılmış bir hikâye kitabı okumuş ve kitaptaki kahramanın neler hissettiği, nasıl davranması gerektiği konusunda çocuklara sorular sorması bibliyoterapi tekniğini kullandığını gösterir.

Cevap B

11. Bireyin değişik yönlerinin tanınması rehberlik hizmetlerinin etkinliği bakımından çok önemlidir, elde edilecek bilgiler psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde özellikle psikolojik danışma, bilgi toplama ve yayma, yöneltme, yerleştirme ve izleme hizmetlerinde kullanım alanlarına sahiptir. Bireyi tanımada esas amaç, bireyin kendisini tanıması, kendi özellikleri hakkında bilinçlenmesi, kendinin zayıf ve kuvvetli yönlerini görüp kabul etmesini sağlamaktır. Öğrenciyi tanıma hizmetlerinde en önemli görev sınıf öğretmenlerine düşer, tabii ki sınıf öğretmeni çalışmalarını yürütürken okuldaki rehberlik uzmanından yardım alır. Bireysel farklılıklar kavramı, öğrenciyi merkeze alan eğitim anlayışının temelini oluşturur. Öğrenciyi merkeze alan eğitim anlayışında, eğitim ortamları öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve yetenek gibi birçok özellik açısından gösterdikleri bireysel farklılıklar dikkate alınarak düzenlenmeye çalışılır. Eğitim ortamlarında öğrencilerin davranışlarının altında hangi ihtiyaçlar olduğu bilinirse daha verimli olmaları ve olası davranış problemlerinin de ortadan kaldırılması sağlanabilir.

Bireyi Tanıma Hizmetiyle İlgili İlkeler:

1. Bireyleri tanımanın esas amacı onların kendilerini tanımalarına yardımcı olmaktır.
2. Okullarda tanıma hizmetleri tüm öğrencileri kapsamalıdır.
3. Öğrencileri tanıma hizmetleri mutlaka takım hâlinde birlikte çalışmayı gerektirir.
4. Öğrencileri tanıma hizmetleri süreklidir.
5. Tanıma hizmetleri ile bireyler hakkında toplanan bilgiler objektif, geçerli ve güvenilir olmalıdır.
6. Bireyi tanıma hizmetlerinde kullanılan psikolojik ölçme araçlarından elde edilen sonuçları çok dikkatli kullanmak gerekir.
7. Okullarda öğrenciler hakkında çeşitli teknik ve araçlarla parça parça toplanan bilgiler, bir bütünlük içinde sınıflandırılmalı, özetlenmeli; öğrencilerle paylaşmak ve gerektiğinde diğer ilgililere sunmak üzere dosyalanmalıdır.
8. Okullarda öğrenciler hakkında toplanan özel ve gizli olmayan genel bilgilerden öğrencilerin yanı sıra öğretmenlerin, yöneticilerin hatta velilerin de yararlanması sağlanmalıdır.
9. Bireyleri tanıma hizmetleri sürdürülürken mesleki etik kurallara mutlaka uyulmalıdır.
10. Tanıma hizmetlerinde bireylerin bütün yönleri ile tanınması bir ilke olarak benimsenmelidir.
11. Bireyi tanımada gönüllülük esastır. Öğrenciler ölçme aracı almaları konusunda zorlanmamalıdır.

Cevap C

Yediiklim Yayıncılık

12. **Sosyodrama (Toplumsal Oyun):** Sosyodrama bir grup bireyin bir sosyal problemle ilgili bazı rolleri paylaşarak izleyiciler karşısında gerçek hayatta olduğu gibi oynamaları tekniğidir. Sosyodramada her birey kendini değil, seçilen problemin içinde bir başkasının rolünü oynar. Sosyodrama, toplumsal çatışmaların çözümünde, kişilerin kendilerinin ve başkalarının değer yargılarını tanımalarında, ortak bir sorun üzerinde çalışma gibi toplumsal beceri ve davranışların geliştirilmesinde de etkili olmaktadır. Bu teknikte bireylerin toplumsal yönden gelişmelerini sağlamak ve sosyal ilişkilerinde karşılaştıkları birtakım sorunları gidermek amacıyla bir iş arama, yeni bir gruba katılma, bir arkadaş grubu içinde bir konuda karar verme gibi birtakım konular işlenebilir.

Psikodrama ile Sosyodramanın Karşılaştırılması:

Psikodramanın özellikleri:

- Birey kendi yaşamını oynar.
- Belli kişiler canlandırılır.
- Doğaçlama oynanır.
- Amaç, bireye sorunu hakkında içgörü kazandırmaktır.
- Uzmanlık gerektirir.

Sosyodramanın özellikleri:

- Ortak bir sosyal sorun oynanır.
- Belli tipler canlandırılır.
- Doğaçlama oynanır.

Cevap B

/yediklimyayıncılık

1. Eğitimde rehberlik hizmetlerinin örgütlenmesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? (2018)

A) Eğitim kurumlarındaki rehberlik hizmetleri yürütme komisyonuna okul psikolojik danışmanı başkanlık eder.

B) Hizmetlerin hedefe tam anlamıyla ulaşabilmesi için örgütlenmiş ve sistemli biçimde sunulmaları gerekir.

C) Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği, okul psikolojik danışmanının okuldaki görev ve sorumluluklarını açıklar.

D) Rehberlik hizmetleri; bakanlık, il ve okul olmak üzere üç kademede örgütlenir.

E) Rehberlik hizmetlerini il düzeyinde planlamak ve değerlendirmek üzere il danışma komisyonu yılda en az iki kez toplanır.

2. Bir sınıf öğretmeni, ilkokula yeni başlayan öğrencilerinden birinin, okulun açılmasından bu yana iki ay geçmesine rağmen sınıfa uyum sağlayamadığını, diğer öğrencilerle teneffüse çıkmak yerine sınıfta tek başına beklediğini fark eder. Öğrencinin sınıf kapısını ve dolap kapaklarını açıp kapatmaktan hoşlandığını, dersteki etkinliklerle ve arkadaşlarının teneffüslerde oynadıkları oyunlarla ilgilenmediğini gören öğretmen, bu durumu değiştirmek için çeşitli çalışmalar yapsa da öğrencinin ilgisini çekemez.

Sınıf öğretmeninin bu öğrenci için yapması gereken bir sonraki işlem aşağıdakilerden hangisidir? (2020)

A) Öğrencinin ailesiyle gelişimsel farklılıkları hakkında görüşerek bu farklılıkların azaltılmasına ilişkin yönlendirmelerde bulunmak

B) Okul idaresine başvurarak öğrencinin gelişim özelliklerine uygun bir sınıfa yerleştirilmesini sağlamak

C) Öğrenci için yaptığı çalışmaları sınıf arkadaşlarıyla paylaşarak bu konuda onların desteğini istemek ve akran danışmanlığı konusunda yardımcı olmalarını sağlamak

D) Durumu açıklayarak okul psikolojik danışmanının hem öğrenciyle hem de ailesiyle görüşmesine ve öğrenciyi Rehberlik ve Araştırma Merkezi'ne yönlendirmesine yardımcı olmak

E) Okul bireyselleştirilmiş eğitim programı ekibine başvurup öğrencinin gelişimsel farklılıkları hakkında onlara bilgi vererek öğrencinin bu programa dâhil edilmesini sağlamak

/yediiklimyayıncılık

3. Aşağıdakilerden hangisi ortaöğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunun üyeleri arasında yer almaz? (2021)

A) Disiplin kurulu üyelerinden bir temsilci

B) Her sınıf seviyesinden en az birer sınıf rehber öğretmeni

C) İlçe rehberlik ve araştırma merkezinden bir temsilci

D) Okul-aile birliğinden bir temsilci

E) Eğitim kurumunda görevli müdür yardımcıları

4. Aşağıdakilerden hangisi okul müdürünün Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği'nde geçen görevleri arasında değildir? (2022)

A) Okul risk haritasını, eğitim kurumunun bağlı bulunduğu rehberlik ve araştırma merkezine ulaştırır.

B) Sınıf rehber öğretmenleri tarafından hazırlanan sınıf rehberlik planlarını onaylar ve uygulanmasını izler.

C) Okul rehberlik ve psikolojik danışma programının hazırlanmasını sağlar.

D) Gerektiğinde bireyi tanıma tekniklerini geliştirme çalışmalarına katılır.

E) Eğitim kurumunun özel hedeflerini e-Rehberlik sistemine işler.

1. Okullarda sunulan rehberlik örgütlenmesiyle ilgili bu soruda A seçeneğinde yer alan ifade yanlıştır. Okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme kuruluna okul psikolojik danışmanı başkanlık eder ifadesi yanlıştır. Okulda kurulan bütün hizmetlerin başı müdür olacaktır. E seçeneğinde yer alan ifade il danışma komisyonu yılda en az 2 defa toplanır ifadesi doğrudur. Okulda oluşturulan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme kurulu ise en az 3 defa toplanır.

Cevap A

2. Soruda dikkat edilmesi gereken en önemli nokta var olan durumun sınıf rehber öğretmenini aşıp aşmama durumudur. Yaşanan durumda çocuğun davranışının uzun süredir devam ettiği, yalnız ve içe kapanık olduğu ifadeleri karşımıza çıkmaktadır. Burada sınıf öğretmeni öğrenci ile okul psikolojik danışmanına bilgi vermeli ve psikolojik danışmanın devreye girmesini sağlamalıdır.

Cevap D

3. Soruda ortaokul bünyesinde toplanan okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme kurulunun üyelerinden değildir diye sorulmuştur. Bu kurul okul bünyesinde senede en az 3 defa toplanır. Okul müdür başkanlığında, okul psikolojik danışmanı daimi üyeliğinde toplanır. Okul müdür yardımcısı, sınıf rehber öğretmenleri, okul aile birliğinden temsilci, okul disiplin kurulundan bir temsilci yer alır ancak ilçe rehberlik araştırma merkezinden bir temsilci yer almamaktadır.

Cevap C

4. Rehber öğretmen/psikolojik danışmanın görevleri;

1. Eğitim kurumlarında rehber öğretmen/psikolojik danışman gelişimsel ve önleyici hizmetler, iyileştirici hizmetler ve destek hizmetlere ilişkin görevlerini yerine getirir.

2. Gelişimsel ve önleyici hizmetler;

a) Sınıf rehberlik programı kapsamında rehberlik alanında özel bilgi ve beceri gerektiren etkinlikleri uygular.

b) Bireyi tanıma çalışmaları kapsamında bireyi tanıma tekniklerini uygular, değerlendirmelerini raporlaştırarak öğrencilere geribildirimde bulunur ve ilgililerle paylaşır. Gerektiğinde bireyi tanıma tekniklerini geliştirme çalışmalarına katılır.

c) Bilgi verme çalışmaları kapsamında öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişim alanlarında ihtiyaç duydukları bilgileri bireysel çalışmalar, grup çalışmaları veya yayın hazırlama yoluyla öğrencilerle paylaşır.

ç) Yöneltme ve izleme çalışmaları kapsamında bireyi tanıma ve bilgi verme hizmeti sunarak öğrenciyi kendine uygun olan eğitim kurumuna, alana, dala, staja, işe, mesleğe, okul içi ya da okul dışı sosyal ve kültürel etkinliklere yöneltir ve öğrencinin gelişimini izler. Merkezî sınavlara ait tercih dönemlerinde görev alır.

Cevap D

/yediiklimyayıncılık

1. Yedi yaşındaki Eda, doğuştan işitme engellidir. İşaret diliyle iletişim kurabilmekte ve dışardan rahatlıkla fark edilebilen bir işitme cihazı kullanmaktadır. Kaynaştırma programı kapsamında, ilkokula yaşıtlarıyla aynı sınıfta başlayan Eda, okuldaki ilk günlerinde bazı sıkıntılar yaşamıştır. Arkadaşları Eda'yı oyunlarına almak, onunla yakınlaşmak istememişlerdir. İlerleyen zamanlarda diğer çocuklar kendi aralarında kaynaştığı hâlde Eda teneffüslerde sınıfta tek başına oturmuş ve kimseyle arkadaşlık kuramamıştır. Bu durumu fark eden sınıf öğretmeni, okul psikolojik danışmanından Eda'ya da yardımcı olarak olumlu bir sınıf iklimi oluşturmasına destek olmasını istemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma uygun bir psikolojik danışman yaklaşımı değildir? (2017)

A) Tüm öğrencileri bireysel farklılıklar hakkında bilgilendirmek
B) Öğrenciler arasında benzeşim etkinlikleri planlamak
C) Farklı özel gereksinimleri olan konuşmacıları okula davet etmek
D) Özel gereksinimi olan ve olmayan öğrenciler arasında sosyal etkileşim fırsatları oluşturmak
E) Özel gereksinimi olan öğrenci için bireselleştirilmiş eğitim programı hazırlamak

2. İlkokulda görev yapan Deniz Öğretmen, sınıfında kaynaştırma uygulamaları yürütülmektedir. Ancak bir süre sonra kaynaştırma öğrencisinin programda yer alan amaçları gerçekleştiremediğini fark etmiştir.

Bu durumda Deniz Öğretmen'in aşağıdakilerden hangisini yapması uygun değildir? (2018)

A) Öğretim materyalleri ve etkinliklerini gözden geçirmesi
B) Öğretim sürecini değiştirip ek alıştırmalar yapması
C) Öğrenciden beklenen davranışı değiştirmesi
D) Programda yer alan bir sonraki amaca geçmesi
E) Önkoşul davranışların kontrolüyle öğretilecek içeriği değiştirmesi

3. **Okullarda kaynaştırma uygulamalarının başarılı şekilde yürütülmesinde, aşağıdakilerden hangisi okul psikolojik danışmanının üstlenebileceği sorumluluklardan biri değildir? (2019)**

A) Özel gereksinimli öğrencilerin, kendi bireysel farklılıklarını anlamalarına yardımcı olmak
B) Kaynaştırma öğrencilerinin gelişimini takip etmek
C) Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama komisyonunda etkin görev almak
D) Okul yönetimi, öğretmen, öğrenci ve aileler arasında iş birliğini sağlamak
E) Öğrencinin öğrenme biçimini belirleyerek uygun bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlamak

4. Özel gereksinimli çocuğu olan ailelerin yetersizliğine karşı gösterdiği tepkiler birbirinden farklı olabilir. Kimi aileler yaşadıkları olumsuz durumların etkisiyle çocuklarına karşı bazı tutum ve davaranışlar geliştirebilir. Örneğin zihinsel engeli bulunan Emre'nin annesi, hissettiği olumsuz duyguları dile getirmeyip oğlunu her fırsatta övmekte ve özellikle diğer kişilerle birlikteyken oğluna karşı abartılı sevgi gösterilerinde bulunmaktadır.

Emre'nin annesinin sergilediği tutum ve davranışlar aşağıdakilerden hangisine örnektir? (2020)

A) Karşıt tepki oluşturma
B) Benliğin farklılaşması
C) Beklentileri düşük tutma
D) Regresyon
E) Uzlaşma

yediiklimyayıncılık

5. Ahmet ilkokula başladıktan kısa bir süre sonra okul rehberlik servisi tarafından rehberlik ve araştırma merkezine yönlendirilmiştir. Rehberlik ve araştırma merkezinde (I) Ahmet'in kendi sınıfında kaynaştırma eğitimi alması kararlaştırılmıştır. (II) Ahmet sınıf arkadaşları tarafından her zaman kabul görmüş ve oyunlara dâhil edilmiştir. (III) Öğretmeninin kendisine sağladığı destekler sayesinde bulunduğu sınıfın müfredatına yetişmeye çalışmıştır.

Verilen bu örnekte numaralandırılmış cümleler sırasıyla aşağıdaki kaynaştırma katmanlarından hangilerine örnektir? (2021)

A) Öğretimsel - Fiziksel - Sosyal
B) Fiziksel - Öğretimsel - Sosyal
C) Sosyal - Fiziksel - Öğretimsel
D) Fiziksel - Sosyal - Öğretimsel
E) Öğretimsel - Sosyal - Fiziksel

6. Kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)'nın nerede ve kimler tarafından hazırlandığı aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir? (2022 İPTAL)

A) Okulun bağlı olduğu rehberlik ve araştırma merkezinde - BEP ekibi
B) Özel eğitim okullarında - Rehber öğretmenler
C) Okuldaki özel eğitim sınıfında - Özel eğitim öğretmenleri
D) Öğrencinin devam ettiği okulda - BEP ekibi
E) Rehabilitasyon merkezlerinde - Rehber öğretmenler

7. Aşağıdakilerden hangisi öğrenci kişilik hizmetleri çerçevesinde sunulan özel eğitim ve özel yetiştirme hizmetlerinin kapsamına girmemektedir? (2022)

A) Akademik başarısı düşük olan öğrencileri başarısızlık nedenleri konusunda bilgilendirme
B) Öğrencileri akademik olarak desteğe ihtiyaç duydukları alanlarda açılmış olan kurslara yönlendirme
C) Özel yetenekli öğrencilerin yeteneklerini geliştirecekleri fırsatları değerlendirmelerine yardım etme
D) Öğrencilerin başarılarını artırmaları için verimli ders çalışma becerileri kazanmalarına yardım etme
E) Öğrencilere serbest zamanlarını verimli şekilde kullanabilmeleri amacıyla eğitim verme

8. Kaynaştırma eğitimiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır? (2022)

A) Başarılı bir kaynaştırma eğitiminden yalnızca özel gereksinimli kaynaştırma öğrencileri değil, sınıfta normal gelişim gösteren diğer öğrenciler de fayda sağlar.
B) Başarılı bir kaynaştırma eğitimi için hem özel gereksinimli çocuğu olan ailelerin hem de normal gelişim gösteren öğrencilerin ailelerinin kaynaştırma eğitimiyle ilgili olumlu ve destekleyici tutumlara sahip olması gerekir.
C) Kaynaştırma eğitimi sürecinde öğretmen, özel gereksinimli öğrencinin etiketlenmesinin önüne geçmek için sınıfındaki diğer öğrencileri bu öğrencinin özellikleri hakkında bilgilendirmekten kaçınmalıdır.
D) Kaynaştırma eğitimi sürecinde sınıftaki normal gelişim gösteren öğrenciler, bireylerin farklılıkları olduğunu görür ve bu farklılıklara saygı duymayı öğrenir.
E) Kaynaştırma eğitimi sürecinde özel gereksinimli öğrenciler toplum içinde yaşamaya hazırlıklı olacak şekilde beceriler kazanır.

Öğretmenlikmeyanmacık

1. Tüm öğrencileri bireysel farklılıklar hakkında bilgilendirmek, öğrenciler arasında benzeşim etkinlikleri planlamak, farklı özel gereksinimleri olan konuşmacıları okula davet etmek, özel gereksinimi olan ve olmayan öğrenciler arasında sosyal etkileşim fırsatları oluşturmak uygun psikolojik danışman yaklaşımları arasındadır. Ancak özel gereksinimi olan öğrenci için bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlamak psikolojik danışmanın değil RAM'da hazırlanan yönlendirme dosyası sonucunda okulda oluşturulan BEP geliştirme biriminin görevidir.

Cevap E

2. Kaynaştırma eğitimi alan çocuklarda çocukların ihtiyaçlarına uygun olarak hazırlanan BEP'de çocuk bir kazanımı gerçekleştiremediğinde bir sonraki kazanıma geçilemez. Çünkü ele alına kazanımlar birbiri ile ilişkili yani ön koşul nitelik taşır. Dolayısıyla bu çocukların öğrenme sürecini olumsuz yönde etkileyecektir.

Cevap D

3. Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP)

BEP geliştirme birimi, okul/kurum müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında;

1) Bir gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen,
2) Bir rehber öğretmen,
3) Bir eğitim programları hazırlamakla görevlendirilen öğretmen,
4) Öğrencinin sınıf öğretmeni,
5) Öğrencinin dersini okutan ilgili alan öğretmenleri,
6) Öğrencinin velisi, ve öğrenciden oluşur.

Yukarıdaki analizden hareketle unutulmamalıdır ki bireyselleştirilmiş eğitim planını hazırlamak bir ekip işidir.

Cevap E

4. Burada Emre'nin annesi var olan tepkilerinin tam karşıtı olan tepkiler vererek karşıt tepki oluşturma savunma mekanizmasını kullanmaktadır. Abartılı sevgi ve davranışlar göstermek bu savunma mekanizmasının özelliği olarak gösterilebilir.

Cevap A

5. Kaynaştırma sürecine ilişkin sorulan bu soruda Ahmet isimli öğrencinin RAM tarafından kaynaştırma öğrencisi olması fiziksel, diğer arkadaşları tarafından kabul görmesi ve uyum sağlaması sosyal ve öğretmen desteği ile bulunduğu sınıf seviyesinde akademik başarı göstermesi ise öğretimsel süreçlere örnek olarak gösterilebilir. RAM tarafından hazırlanan yönlendirme dosyasına uygun olarak yapılan her türlü kaynaştırma etkinliği fiziksel süreçler içerisinde ele alınırken, akademik düzeyde verilen destek hizmetlerinin tamamı öğretimsel olarak tanımlanır unutmayınız lütfen.

Cevap D

6. Kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) öğrencinin devam ettiği okulda ve BEP ekibi tarafından hazırlanır.

Cevap D

/yediiklimyayincilik

7. Özel Eğitim ve Özel Yetiştirme Hizmetleri:

- Bu hizmetler aynı başlık altında ele alınsa da birbirinden bazı konularda farklılık gösterir.
- Özel eğitim hizmetleri normal gelişimin dışında gelişim gösteren kişilere verilir. Üstün zekâlı öğrenciler, zihinsel engelli öğrenciler, dikkat eksikliği yaşayan öğrenciler; işitme yetersizliği, görme yetersizliği normal gelişim dışındadır.
- Özel eğitim hizmetleri öğrencilere "bireyselleştirilmiş eğitim planı" ve bu plana bağlı olarak "bireyselleştirilmiş öğretim planı" ile verilir. Bir bireyin özel eğitime ihtiyacı olup olmadığı ile ilgili kararı veren kurum Rehberlik Araştırma Merkezi'dir.
- Özel yetiştirme herkese verilebilir. Bir bireyin bir yetenek alanını geliştirici faaliyetler olabilir. Örneğin, bir müzik öğretmeninin sınıfta bir öğrencinin müzik yeteneğini fark edip öğrenciyi müzik alanına yöneltmesi özel yetiştirme hizmeti olarak kabul edilir.
- Okullarda ders başarısını artırmak amacıyla kurslar açmak da özel yetiştirme hizmetleridir. A, B, C ve D seçenekleri özel eğitim ve özel yetiştirme kapsamında yer alırken E seçeneği sosyokültürel hizmetler kapsamında yer almaktadır.

Cevap E

8. Kaynaştırma eğitimi; özel eğitime muhtaç çocuklara örgün ve yaygın eğitim kurumları içerisinde, normal akranları arasında özür ve özelliklerine uygun olarak verilen eğitimdir. Kaynaştırma eğitiminin özünde öğrencinin en iyi eğitimi normal akranlarıyla bir arada alacağı fikri vardır. Kaynaştırma, engelli birey için "en az kısıtlayıcı ortam"ın ifadesidir. Kaynaştırma eğitiminde, engel türüne ve düzeyine göre öğrencinin normal akranları arasında daha iyi bir gelişim göstermesi amaçlanmaktadır. Diğer yandan bütün özel eğitim hizmetlerinde olduğu gibi kaynaştırmada da bireyin en temel ve anayasal haklarından olan eğitim-öğretim faaliyetinden faydalanması da genel bir amaç olarak sayılabilmektedir. Engelli birey olumlu bir çevre yaratılması durumunda engelini kabul, kendini ifade, sosyal kaynaşma konusunda gelişim göstermesi amaçlanmaktadır. Kaynaştırma eğitiminin kaynaştırma öğrencisine olan faydalarının başında olumlu bir yaklaşım ve ortam sayesinde becerilerini geliştirmek sayılabilir. Engelli bireylerin normal akranlarından soyutlanması, duygusal ve sosyal gelişimlerini olumsuz etkilediği gibi dil, zihin ve kapasite gelişimi açısından çok önemli fırsatlardan yoksun kalmalarına da sebep olmaktadır. Normal akranlarını görme ve değerlendirme, kendine hedef tespiti yapmada bireylerin kazanacağı fırsatlardandır. Diğer öğrencilere olan faydalarının başında farklı olanı görme ve onları kabul düzeylerinin gelişmesine imkân verebilmesi gelmektedir. Kaynaştırma öğrencileri sınıfın diğer öğrencilerinden ayrılmamalıdır.

Cevap C

yediiklimyayıncılık